

การเข้ารหัสธรรมนิเทศและการถอดรหัสของวัยรุ่น กรณีศึกษา
พระมหาวุฒิชัย วชิรเมธี และพระมหาสมปอง ตาลปุตฺโตภ

กฤษดา ภูมิเหล่าแจ้ง

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรนิเทศศาสตรบัณฑิต
คณะนิเทศศาสตร์ มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิตย์

พ.ศ. 2560

**Dhamma Communication Encoding and Teenager Decoding, A Case Study
of Phramaha Vuttichai Wachiramatee and Phramaha Sompong Talaputto**

Kulthida Poomlaochaeng

**A Thesis Submitted in Partial Fulfillment of the Requirements
for the Degree of Doctor of Philosophy in Communication Arts Program
Faculty of Communication Arts, Dhurakij Pundit University**

2017

หัวข้อวิทยานิพนธ์	การเข้ารหัสธรรมนิเทศและการถอดรหัสของวัยรุ่น กรณีศึกษา พระมหาวุฒิชัย วชิรเมธี และพระมหาสมปอง ตาลปุตฺโต
ชื่อผู้เขียน	กุลธิดา ภูมิเหล่าแจ้ง
อาจารย์ที่ปรึกษา	ดร.รอบทิศ ไวยสุศรี
อาจารย์ที่ปรึกษาร่วม	รองศาสตราจารย์ ดร.สมสุข หินวิมาน
หลักสูตร	นิเทศศาสตรคุณวุฒิบัณฑิต
ปีการศึกษา	2559

บทคัดย่อ

คุณิพนธ์ฉบับนี้ มีวัตถุประสงค์ 2 ประการคือ 1) เพื่อศึกษาการเข้ารหัสการสื่อสารของพระนักเทศน์มีการปรับตัวด้านการสื่อสารต่อวัยรุ่น และ 2) เพื่อศึกษาการถอดรหัสของวัยรุ่นที่มีต่อการสื่อความหมายของพระนักเทศน์ที่ปรับเปลี่ยนรูปแบบการสื่อสารเพื่อให้สอดคล้องกับวัยรุ่นในปัจจุบัน โดยเป็นงานวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) วิจัยเอกสาร (documentary research) การสัมภาษณ์ (In-Depth Interview) ศึกษาการปรับตัวในการสื่อสารของพระนักเทศน์ต่อวัยรุ่นจำนวน 2 ท่าน ได้แก่ พระมหาวุฒิชัย วชิรเมธี และพระมหาสมปอง ตาลปุตฺโต และการสัมภาษณ์กลุ่ม (Group Interview) วัยรุ่นจำนวน 3 กลุ่ม ได้แก่ กลุ่มต้นทุนทางธรรมะมาก กลุ่มต้นทุนทางธรรมะปานกลาง และกลุ่มต้นทุนทางธรรมะน้อย ในการถอดรหัสของที่มีต่อการสื่อความหมายของพระนักเทศน์ที่ปรับเปลี่ยนรูปแบบการสื่อสาร

ผลการวิจัยพบว่า

การเข้ารหัสธรรมนิเทศของพระนักเทศน์จะต้องออกแบบสารด้วย ประเด็นเนื้อหาให้สอดคล้องกับหัวข้อและผู้รับสารที่เป็นวัยรุ่น เพื่อให้เข้าถึงวัยรุ่นที่มีความหลากหลายทางด้านต้นทุนทางธรรมะและความสนใจ การใช้ภาษา ที่เข้าใจง่ายโดยใช้คำที่ง่ายต่อการทำความเข้าใจพร้อมทั้งยังสามารถนำมาประยุกต์ใช้ และเปลี่ยนภาพลักษณ์ให้ทันสมัยว่าการสื่อสารศาสนาไม่ใช่เรื่องที่โบราณ และน่าเบื่อ การแสดงออกทางอวัจนภาษา ทั้งท่าทาง ท่าเดิน และทำขึ้น มีความสำรวมในสมณะเพศ และลีลาในการบรรยายเป็นผู้ที่มีบุคลิกภาพดี ใช้ภาษากายเพื่อให้เกิดอารมณ์ร่วมในการบรรยายธรรมะในแต่ละหัวข้อ เพื่อให้ผู้ฟังเข้าถึงเนื้อหา กลวิธีการเล่นคำ/ผสมคำ/คำแสดง/ภาษาวัยรุ่นวัยรุ่น การใช้รูปแบบเข้าใจง่ายว่านำธรรมะที่มีเนื้อหาหรือภาษาที่ซับซ้อน มาถ่ายทอดด้วยวิธีการที่เข้าใจง่าย และมีการเลือกใช้สื่อที่หลากหลายเพื่อให้เข้าถึงกลุ่มวัยรุ่นได้อย่างทั่วถึง

การถอดรหัสของวัยรุ่นที่มีต่อการสื่อความหมายของพระนักเทศน์จำเ็นนั้น เพศ อายุ การศึกษา และลักษณะทางครอบครัว และบุคคลที่ใกล้ชิดและประสบการณ์ทางศาสนา ไม่ส่งผลให้กลุ่มตัวอย่างนั้นมีความสนใจ และไม่สนใจนั้นต่างกัน สิ่งที่สำคัญที่สุดคือ บุคคลที่ใกล้ชิดและประสบการณ์ทางศาสนา นั้นทำให้ต้นทุนทางธรรมะของแต่ละคนไม่เท่ากัน และวัยรุ่นเห็นสมควรกับการเปลี่ยนแปลงรูปแบบที่ทันสมัยและยังคงแก่นของพระพุทธศาสนาเดิม



Thesis Title	Dhamma Communication Encoding and Teenager Decoding, A Case Study of Phramaha Vuttichai Wachiramatee and Phramaha Sompong Talaputto
Author	Kulthida Poomlaochaeng
Thesis Advisor	Dr. Robtis Waiyasusri
Co-Thesis advisor	Assoc. Prof. Dr. Somsook Hinwiman
Department	Doctor of Philosophy Program in Communication Arts
Academic Year	2016

ABSTRACT

The purposes of the study are 1) To study the communication encoding of the preacher that has been adapted for teenagers, and 2) To study the communication decoding of teenagers toward the communication of the preachers that has been modified to be suitable for teenagers. This thesis is a qualitative research and documentary research with in-depth interview. It focuses on the adaptation of preachers' communication toward teenagers. The data of preacher's adaptation of communication decoding are collected from two preachers, Phramaha Vuttichai Wachiramatee and Phramaha Sompong Talaputto and from group interview of three teenage groups which are a group with large amount of Dharma's background knowledge, a group with medium amount of Dharma's background knowledge, and a group with a little Dharma's background knowledge.

Study result:

The communication encoding of preachers must have messages and contents that are specially designed for teenagers to be able to reach the various groups of teenagers that have different background knowledge of Buddhism and different interests. The language used for communication should be easy to understand and adaptable. Moreover, it should also be able to change the old image of preaching style that was usually seen as old fashioned and boring. Non-verbal language including sitting, walking, and standing should be appropriate and the preaching style should be able to grab listener's attention. Body language should be used as a part of preaching to create emotional involvement of audience. Puns, slangs, teenage language and pattern used for

preaching should be able to make the complex teachings of Buddhism easy to understand and should use various kinds of materials in order to reach the groups of teenagers.

The communication decoding of teenagers toward preachers' communication is important. Sex, age, education, and family have no affect to sample groups' interest. Whereas, their religious intimates and experiences are the most important factors that cause people to have different background knowledge of Buddhism. The modern alternation that still contains the core value of Buddhism is acceptable for teenagers.



กิตติกรรมประกาศ

คุษฎีนิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จลุล่วงไปได้ด้วยความช่วยเหลืออย่างยิ่ง ของ รองศาสตราจารย์ ดร.สมสุข หินวิมาน และ ดร.รอบทิศ ไวยสุศรี อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ ซึ่งท่านได้ให้คำแนะนำและข้อคิดเห็นต่าง ๆ ในการวิจัยมาโดยตลอด และคุณแม่ รองศาสตราจารย์ ดร.กุลทิพย์ ศาสตรระรุจิ ที่คอยเคียงข้างเคียงมาจนถึงจุดนี้ พร้อมทั้ง รองศาสตราจารย์ ดร.พีระ จิระ โสภณ ผู้อำนวยการหลักสูตรฯ และรองศาสตราจารย์ ดร.กำจร หลุยยะพงศ์ กรรมการสอบในครั้งนี้

ในการเก็บรวบรวมข้อมูลสำหรับงานวิจัยในครั้งนี้ได้รับความกรุณาและความร่วมมือจาก พระมหาภูติชัย วชิรเมธี และพระมหาสมปอง ตาลปุตฺโต และกลุ่มตัวอย่างวัยรุ่นซึ่งเป็นแหล่งข้อมูลที่สำคัญ นอกจากนี้ยังขอขอบคุณ ช้อเล็ก น้องเอน คุณเกรซ คุณเอื้อย (นิมชี้เต็ง) รองศาสตราจารย์ ดร.ภักดี โพธิ์สิงห์ ผู้ที่ให้ความช่วยเหลือคอยอำนวยความสะดวกเรื่องการขออนัดสัมภาษณ์พระนักเทศน์ทั้งสองรูปที่เป็นพระนักเทศน์ระดับประเทศ ซึ่งได้สละเวลาให้ข้อมูลและรายละเอียดต่างๆ ที่เป็นประโยชน์ต่อการวิจัยเป็นอย่างยิ่ง

สุดท้ายผู้วิจัยขอกราบขอบพระคุณ ป้า และแม่ ที่เชื่อใจว่าข้าพเจ้าสามารถเรียนในระดับปริญญาเอกได้ ซึ่งท่านทั้งสองสนับสนุน และให้กำลังใจแก่ผู้วิจัยเสมอมาจนสำเร็จการศึกษา ที่ลืมไม่ได้เลยคือ กอล์ฟ กำลังใจจากคนข้าง ๆ ที่คอยปลอบใจ อยู่เคียงข้างและรับฟังอย่างไม่เมื่อน่ายทุกกำลังใจจาก ครอบครัวภูมิเหล่าแจ้ง ครอบครัวบุญปัญญา ครอบครัวศรียามาศย์ พี่ด้อม พี่นก พี่เอ้อตโต้ พี่น้ำแข็ง และเพื่อน ๆ พี่ ๆ รุ่น 5 ที่อยู่เคียงข้างและให้กำลังใจกันตลอดมา น้องสุ ผู้นำรักของหลักสูตรฯ คอยตามให้ส่งงานและดูแลพี่ ๆ มาตลอด ส่วนน้องพร นางฟ้าตัวน้อยของเราบนสวรรค์ ไม่ต้องห่วงแล้วนะ เราได้เรียนจบแล้ว หากจะกล่าวรายชื่อคงจะต้องเขียนเป็นหลายหน้ากระดาษ ดังนั้นผู้วิจัยขอขอบพระคุณทุกท่านที่ไม่สามารถเอ่ยนามได้ทั้งหมดมา ณ ที่นี้ด้วย

กุลธิดา ภูมิเหล่าแจ้ง

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย.....	๗
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ.....	๖
กิตติกรรมประกาศ.....	๗
สารบัญตาราง.....	๘
สารบัญภาพ.....	๙
บทที่	
1. บทนำ.....	1
1.1 ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา.....	1
1.2 ประเด็นปัญหาในการวิจัย.....	10
1.3 วัตถุประสงค์ของการวิจัย.....	10
1.4 ขอบเขตของการวิจัย.....	10
1.5 นิยามศัพท์.....	11
1.6 ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ.....	12
2. แนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	13
2.1 แนวคิดเรื่องการเข้ารหัสและถอดรหัส.....	13
2.2 แนวคิดเรื่องการสร้างสาร.....	27
2.3 แนวคิดทฤษฎี ผู้รับสาร.....	35
2.4 แนวคิดเกี่ยวกับพุทธวิธีในการสอน.....	39
2.5 แนวคิดเกี่ยวกับการสื่อสารกับศาสนา.....	44
2.6 ผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับผู้ส่งสาร สาร ช่องทาง และผู้รับสาร.....	47
3. ระเบียบวิธีวิจัย.....	61
3.1 แหล่งข้อมูลและการเก็บรวบรวมข้อมูล.....	62
3.2 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย.....	67
3.3 การวิเคราะห์ข้อมูล.....	69

สารบัญ (ต่อ)

บทที่	หน้า
4. การเข้าห้สัทธิธรรมนิเทศของพระมหาวุฒิชัย วชิรเมธี	
และพระมหาสมปอง ตาลปุตโต.....	70
ส่วนที่ 1 ประวัติของผลงานของพระมหาวุฒิชัย วชิรเมธี.....	71
ส่วนที่ 2 การใช้สื่อเพื่อเผยแพร่วัฒนธรรม.....	76
ส่วนที่ 3 ทศนคติต่อวัยรุ่นไทยในปัจจุบัน.....	98
ส่วนที่ 4 จุดมุ่งหมายในการนำเสนอและความคาดหวังที่มีต่อผู้รับสาร.....	99
ส่วนที่ 5 กลยุทธ์การสื่อสารของพระนักเทศน์.....	100
ส่วนที่ 1 ประวัติของผลงานของพระมหาสมปอง ตาลปุตโต.....	110
ส่วนที่ 2 การใช้สื่อเพื่อเผยแพร่วัฒนธรรม.....	112
ส่วนที่ 3 ทศนคติต่อวัยรุ่นไทยในปัจจุบัน.....	124
ส่วนที่ 4 จุดมุ่งหมายในการนำเสนอและความคาดหวังที่มีต่อผู้รับสาร.....	125
ส่วนที่ 5 กลยุทธ์การสื่อสารของพระนักเทศน์.....	127
5.1 การออกแบบสาร.....	127
5.2 กลยุทธ์การใช้ภาษา.....	129
5.3 การแสดงออกทางอวัจนภาษา.....	130
5.4 กลวิธี.....	132
5.5 สร้างรูปแบบการนำเสนอ.....	135
5. การสำรวจต้นทุนทางธรรมและการวิเคราะห์	
การถอดรหัสธรรมนิเทศของวัยรุ่น.....	137
5.1.คุณลักษณะทางประชากรศาสตร์.....	138
5.2 ภูมิหลัง.....	144
5.3 พื้นฐานทางธรรม.....	163
5.4 กลุ่มเป้าหมายมีความรู้ความสนใจทางศาสนา.....	168
1. พระมหาวุฒิชัย วชิรเมธี.....	188
2. พระมหาสมปอง ตาลปุตโต.....	217

สารบัญ (ต่อ)

บทที่	หน้า
6. บทสรุป อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ.....	260
6.1 สรุปผลการศึกษา.....	261
6.2 อภิปรายผล.....	280
6.3 ข้อเสนอแนะ.....	294
บรรณานุกรม.....	296
ภาคผนวก.....	302
ประวัติผู้เขียน.....	308



สารบัญตาราง

ตารางที่	หน้า
3.1 แสดงระเบียบวิธีวิจัยและแนวคิด/ทฤษฎีที่ใช้ในงานวิจัย.....	61
4.1 แสดงการเลือกใช้สื่อเพื่อเผยแพร่พระบรมหาราชวโรบาย วชิรเมธี.....	76
4.2 แสดงการเลือกใช้สื่อเพื่อเผยแพร่พระบรมหาราชวโรบาย ตาลปุตโต.....	112
5.1 คุณลักษณะทางประชากรของกลุ่มตัวอย่างที่มีต้นทุนทางพระบรมหาราชวโรบาย.....	138
5.2 คุณลักษณะทางประชากรของกลุ่มตัวอย่างวิจัย ที่มีต้นทุนทางพระบรมหาราชวโรบาย.....	139
5.3 คุณลักษณะทางประชากรของกลุ่มตัวอย่างวิจัยที่มีต้นทุนทางพระบรมหาราชวโรบาย.....	140
5.4 ภูมิหลังทางด้านครอบครัวของกลุ่มตัวอย่างวิจัยที่มีต้นทุนทางพระบรมหาราชวโรบาย.....	145
5.5 ภูมิหลังทางด้านครอบครัวของกลุ่มตัวอย่าง วิจัยที่มีต้นทุนทางพระบรมหาราชวโรบาย.....	146
5.6 ภูมิหลังทางด้านครอบครัวของกลุ่มตัวอย่าง วิจัยที่มีต้นทุนทางพระบรมหาราชวโรบาย.....	147
5.7 การสื่อสารศาสนาและการใช้สื่อของวิจัยที่มีต้นทุนทางพระบรมหาราชวโรบาย.....	149
5.8 การสื่อสารศาสนาและการใช้สื่อของวิจัย ที่มีต้นทุนทางพระบรมหาราชวโรบาย.....	151
5.9 การสื่อสารศาสนาและการใช้สื่อของวิจัยที่มีต้นทุนทางพระบรมหาราชวโรบาย.....	153
5.10 การคบเพื่อนของวิจัยที่มีต้นทุนทางพระบรมหาราชวโรบาย.....	154
5.11 การคบเพื่อนของวิจัยที่มีต้นทุนทางพระบรมหาราชวโรบาย.....	157
5.12 ด้านการคบเพื่อนของวิจัยที่มีต้นทุนทางพระบรมหาราชวโรบาย.....	160
5.13 แสดงคะแนนแบบทดสอบต้นทุนทางพระบรมหาราชวโรบายของของวิจัย ที่มีต้นทุนทางพระบรมหาราชวโรบาย.....	164
5.14 แสดงคะแนนแบบทดสอบต้นทุนทางพระบรมหาราชวโรบายของของวิจัย ที่มีต้นทุนทางพระบรมหาราชวโรบาย.....	165
5.15 แสดงคะแนนแบบทดสอบต้นทุนทางพระบรมหาราชวโรบายของของวิจัย ที่มีต้นทุนทางพระบรมหาราชวโรบาย.....	166
5.16 แสดงเปรียบเทียบคุณลักษณะทางประชากรศาสตร์.....	170
5.17 แสดงเปรียบเทียบภูมิหลังด้านครอบครัวของวิจัย.....	171

สารบัญตาราง (ต่อ)

ตารางที่	หน้า
5.18 แสดงเปรียบเทียบ ด้านศาสนา การสื่อสารศาสนา และการใช้สื่อของกลุ่มวัยรุ่น.....	172
5.19 แสดงเปรียบเทียบด้านการคบเพื่อนของวัยรุ่น.....	173
5.20 แสดงเปรียบเทียบพื้นฐานทางธรรมะของวัยรุ่น.....	174
5.21 แสดงเปรียบเทียบทัศนคติและกิจกรรมทางศาสนาของวัยรุ่น.....	175
5.22 แสดงการเปรียบเทียบการถอดรหัสของวัยรุ่นต่อการออกแบบสาร ของพระมหากุฎิชัย วชิรเมธี และพระมหาสมปอง ตาลปุตฺโต.....	249
5.23 แสดงการเปรียบเทียบการถอดรหัสของวัยรุ่นต่อกลยุทธ์การใช้ภาษา ของพระมหากุฎิชัย วชิรเมธี และพระมหาสมปอง ตาลปุตฺโต.....	250
5.24 แสดงการเปรียบเทียบการถอดรหัสของวัยรุ่นต่อการแสดงออกทางอวัจนภาษา ของพระมหากุฎิชัย วชิรเมธี และพระมหาสมปอง ตาลปุตฺโต.....	252
5.25 แสดงการเปรียบเทียบการถอดรหัสของวัยรุ่นต่อกลวิธีของ พระมหากุฎิชัย วชิรเมธี และพระมหาสมปอง ตาลปุตฺโต.....	254
5.26 แสดงการเปรียบเทียบการถอดรหัสของวัยรุ่นต่อการสร้างรูปแบบการนำเสนอ ของพระมหากุฎิชัย วชิรเมธี และพระมหาสมปอง ตาลปุตฺโต.....	257
6.1 ตารางเปรียบเทียบการใช้สื่อเพื่อเผยแพร่ธรรมะของ พระมหากุฎิชัย วชิรเมธี และพระมหาสมปอง ตาลปุตฺโต.....	262
6.2 เถกนถ์การวิเคราะห์กลยุทธ์การสื่อสารของพระมหากุฎิชัย วชิรเมธี และพระมหาสมปอง ตาลปุตฺโต.....	266
6.3 วิเคราะห์การถอดรหัสของวัยรุ่นกับกลยุทธ์การสื่อสาร ของพระมหากุฎิชัย วชิรเมธี.....	271
6.4 วิเคราะห์การถอดรหัสของวัยรุ่นกับกลยุทธ์การสื่อสารของ พระมหาสมปอง ตาลปุตฺโต.....	274
6.5 เปรียบเทียบการถอดรหัสของวัยรุ่นที่มีต่อการสื่อความหมาย ของพระมหากุฎิชัย วชิรเมธี และพระมหาสมปอง ตาลปุตฺโต.....	279
6.6 ตารางเปรียบเทียบการใช้สื่อของพระพะยอมกัลยาโณ และ พระมหากุฎิชัย วชิรเมธี และพระมหาสมปอง ตาลปุตฺโต.....	285

สารบัญภาพ

ภาพที่	หน้า
2.1 ภาพแสดงความเป็นจริง Versions ต่างๆ ที่แวดล้อมตัวบุคคล.....	16
4.1 พระมหาวุฒิชัย วชิรเมธี ร่วมงานเปิดตัวหนังสือ “สติฟ้อบส์ อัจริยะพลิกโลก” สำนักพิมพ์ปราณ.....	78
4.2 หนังสือแบบเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษา 1-6 พระพุทธศาสนา.....	79
4.3 หนังสือธรรมะติดปีก โดยพระมหาวุฒิชัย วชิรเมธี.....	79
4.4 หนังสือการ์ตูน ว.วชิรเมธี ผู้ติดปีกธรรมะ.....	80
4.5 รายการวิทยุ CEO vision ทาง FM 96.5.....	81
4.6 รายการธรรมะทางโทรทัศน์ช่อง 7.....	82
4.7 ไทยทีวีสีช่อง 7.....	82
4.8 ไทยทีวีสีช่อง 7.....	83
4.9 สถานีธรรมะ ท่าน ว.วชิรเมธี ผ่านทางอินเทอร์เน็ต.....	84
4.10 ธรรมะออนไลน์ ผ่านทางอินเทอร์เน็ต.....	84
4.11 ธรรมะผ่าน youtube สวัสดิธรรมะ.....	85
4.12 การเผยแพร่ข้อความธรรมะผ่าน Twitter.....	85
4.13 ธรรมะผ่าน twitter.....	86
4.14 ธรรมะผ่าน Facebook.com.....	86
4.15 ฟังธรรมะออนไลน์ “วัดบนเว็บ”.....	87
4.16 สนทนาธรรมในรูปแบบวิทยากรรับเชิญ งานเปิดตัวหนังสือ “สติฟ้อบส์ อัจริยะพลิกโลก” สำนักพิมพ์ปราณ.....	87
4.17 สนทนาธรรมในรูปแบบวิทยากรผู้บรรยายธรรมะ หัวข้อ “ภาษาคมผสมการเทศน์”.....	88
4.18 โครงการบรรพชาสามเณรภาคฤดูร้อน ศูนย์วิปัสสนาสากลไร่เชิญตะวัน อ.เมือง จ.เชียงราย.....	89
4.19 การวิปัสสนา ณ ไร่เชิญตะวัน จังหวัดเชียงราย.....	89
4.20 กิจกรรมการบวชเณร ณ ไร่เชิญตะวัน จังหวัดเชียงราย.....	90
4.21 หลักสูตร “9 วันที่ฉันทัน”.....	90
4.22 ซีดีเผยแพร่ธรรมะของพระมหาวุฒิชัย วชิรเมธี.....	92

สารบัญภาพ (ต่อ)

ภาพที่	หน้า
4.23 ซีดีเผยแพร่ธรรมะของพระมหาวิฑูติชัย วชิรเมธี.....	92
4.24 ซีดีเผยแพร่ธรรมะของพระมหาวิฑูติชัย วชิรเมธี.....	93
4.25 ศูนย์วีปัสสนาไร่เจริญตะวัน จังหวัดเชียงราย.....	93
4.26 มหาวิทยาลัยพุทธเศรษฐศาสตร์ ณ ไร่เจริญตะวัน จังหวัดเชียงราย.....	94
4.27 โปษิมณฑล ณ ไร่เจริญตะวัน จังหวัดเชียงราย.....	95
4.28 อัจฉริยะสามเณร สวนสุภาภิตธรรมะ ณ ไร่เจริญตะวัน จังหวัดเชียงราย.....	96
4.29 หนังสือพิมพ์ครั้งแรกโลกแตกก็ยอม พระมหาสมปอง ตาลปุตฺโต.....	114
4.30 หนังสือ โยมสู้บ่อยากมีความสุขจังสู้จะได.....	115
4.31 หนังสือคำคมธรรมฮา พระมหาสมปอง ตาลปุตฺโต.....	115
4.32 การบรรยายธรรมะผ่านรายการ the toilet.....	116
4.33 การบรรยายธรรมะผ่านรายการดี 10.....	117
4.34 ผู้ดำเนินรายการรายการฟังเพลงบรรเลงธรรม.....	117
4.35 แกรับเชิญรายการหลวงพี่มาแล้ว.....	118
4.36 ร่วมงานเปิดตัวธรรมะออนแอร์.....	118
4.37 ซีดี บรรยายธรรมะ.....	119
4.38 บรรยายผ่านเครือข่ายมือถือ “ธรรมะออนโพน”.....	120
4.39 Facebook Fanpage.....	120
4.40 ธรรมะพระมหาสมปองผ่านทางเว็บไซต์พระพุทธศาสนา.....	121
4.41 บรรยายธรรมะสถานศึกษา.....	122
4.42 บรรยายธรรมะสถานศึกษา.....	122
4.43 โครงการธรรมะเดลิเวอรี่.....	123
5.1 การแสดงความคิดเห็นของวัยรุ่นเกี่ยวกับธรรมะ.....	176
5.2 แสดงตัวแปรการวิเคราะห์การถดถอยของวัยรุ่นต่อพระนักเทศน์.....	178
5.3 การเทศนาผ่านรายการโทรทัศน์ รายการ หนึ่งวันเดียวกัน.....	180
5.4 การเทศนาผ่านรายการโทรทัศน์ รายการ หนึ่งวันเดียวกัน.....	181
5.5 การเทศนารายการเจริญตะวัน ช่อง PPTV.....	182
5.6 การเทศนารายการเจริญตะวัน ช่อง PPTV.....	182

สารบัญภาพ (ต่อ)

ภาพที่	หน้า
5.7 แสดงหน้า website ผ่าน facebook.com.....	183
5.8 การบรรยายธรรมะ สถานศึกษาเรื่อง “ความรัก”.....	184
5.9 ผู้นำเนินรายการฟังเพลงบรรเลงธรรม.....	185
5.10 ผู้นำเนินรายการฟังเพลงบรรเลงธรรม.....	186
5.11 เผยแผ่ธรรมะผ่าน facebook.com.....	187
5.12 แสดงความคิดเห็นของวัยรุ่นผ่าน youtube.....	190
5.13 ตัวอย่างการเผยแผ่ธรรมะผ่าน youtube.....	193
5.14 การแสดงความคิดเห็นของวัยรุ่นผ่าน youtube.....	194
5.15 การแสดงความคิดเห็นของวัยรุ่นผ่าน youtube.....	195
5.16 การแสดงความคิดเห็นของวัยรุ่นผ่าน youtube รายการฟังเพลงบรรเลงธรรม.....	221
5.17 การแสดงความคิดเห็นของวัยรุ่นผ่าน youtube.....	224
5.18 การแสดงความคิดเห็นของวัยรุ่นผ่าน youtube.....	227
5.19 รายการฟังเพลงบรรเลงธรรม.....	232
5.20 การแสดงความคิดเห็นต่อรายการฟังเพลงบรรเลงธรรมของวัยรุ่น.....	233
5.21 การแสดงความคิดเห็นต่อพระมหาสมปอง ตาลปุตฺโต ผ่าน youtube.....	236
5.22 การแสดงความคิดเห็นของวัยรุ่น ต่อพระมหาสมปอง ตาลปุตฺโต ผ่าน youtube.....	244
6.1 กลยุทธ์การสื่อสารของพระนักเทศน์.....	265

บทที่ 1

บทนำ

1.1 ที่มาและความสำคัญของปัญหา

ในอดีตที่ผ่านมา สังคมไทยมีแนวโน้มจะเป็นสังคมขยาย ทุกคนอยู่รวมกัน ครอบครัวเดียว โดยประกอบด้วย ปู่ ย่า ตา ยาย พ่อ แม่ ลูก ต่อมาเมื่อมีการเปลี่ยนแปลงในสังคม ครอบครัวกลายเป็นครอบครัวเดี่ยว จากสภาพสังคมที่เปลี่ยนไปทำให้ความใกล้ชิดของคนในครอบครัวก็ห่างเหินออกไปเช่นเดียวกัน จึงทำให้วัยรุ่นขาดการดูแลควบคุม อบรม สั่งสอน อ่อนแอในเชิงวัฒนธรรมและวิถีชีวิตอันเนื่องมาจากชีวิตครอบครัว พ่อ แม่ มีเวลาสั่งสอนอบรมลูกน้อยลงเนื่องจากสภาพเศรษฐกิจที่พ่อแม่จะต้องทำงานนอกบ้านเพื่อหาเลี้ยงครอบครัวและค่าใช้จ่ายภายในบ้าน พ่อแม่จึงฝากความหวังไว้กับโรงเรียน สถานศึกษาที่จะช่วยสั่งสอนทดแทนในเวลาที่ขาดหายไปของผู้ปกครอง โรงเรียนและสถานศึกษาไม่สามารถกล่อมเกลาด้วยวัฒนธรรม วิถีชีวิตได้เท่าเทียมกับพ่อ แม่ ผู้ปกครอง บวร (บ้าน วัด โรงเรียน) แยกส่วนกัน ไม่กลมกลืนกันดังแต่ก่อน การหล່หลอม อบรม สืบทอดและวิถีชีวิตก็อ่อนด้อยลงไป เกิดการสับสนในการดำเนินชีวิต วัยรุ่นจำนวนไม่น้อย ฟุ่มเฟือย หนักไม่เอาเบาไม่สู้ หลงวัตถุก่อให้เกิดปัญหาตัวเองและสังคม สภาพที่สับสน การแข่งขัน การชิงดีชิงเด่น การเอาวัดเอาเปรียบ ทำให้จิตใจของวัยรุ่นเกิดความสับสน วุ่นวาย เกิดการชักจูงไปในทางที่ผิด อยากรู้อยากลองและปฏิบัติตามสภาพแวดล้อมทำให้วัยรุ่นเกิดพฤติกรรมเลียนแบบ เช่นการใช้กำลังรุนแรง ถูกเพื่อนชักนำไปในสิ่งที่ผิด เมื่อกล่าวถึงวัยรุ่นกับศาสนา หลาย ๆ คนจะมีความเห็นว่า วัยรุ่นกับศาสนามักจะสวนทางกันเพราะวัยรุ่นเป็นวัยที่สนุกสนาน ร่าเริง ชอบความบันเทิง เพื่อฝัน ไม่น่าหลักศาสนามายึดเหนี่ยวจิตใจ การเปลี่ยนแปลงทางด้านจิตใจ พบว่ามีความสำคัญมาก วัยรุ่นนี้จะมีความคิดค่อนข้างอิสระ ต้องการเป็นตัวของตัวเอง พยายามสร้างเอกลักษณ์ของตนเอง อยากให้เพื่อนยอมรับตน และต้องการเป็นหนึ่งในกลุ่มเพื่อน เริ่มมองบทบาทของตนเองที่แยกออกจากครอบครัวมากขึ้นเริ่มไม่ยอมรับความเห็นของพ่อแม่ ต้องการความเป็นส่วนตัว ขณะเดียวกันอารมณ์จะยิ่งสับสน วุ่นวาย ขึ้น ๆ ลง ๆ ทำให้โอกาสที่จะขัดแย้งกับพ่อแม่มีมากขึ้น บางครั้งรุนแรงจนถึงขั้นหนีออกจากบ้าน หนีไปหายาเสพติด หรือเกิดอาการซึมเศร้าจนคิดอยากฆ่าตัวตายได้ และเรามักจะได้ยินว่าวัยรุ่นไม่รู้จักศาสนาหรือไม่เชื่อในคำสอนของศาสนา คำกล่าวเช่นนี้ได้ยินบ่อยครั้ง เราไม่สามารถชี้ให้เห็นได้อย่างชัดเจน การที่เด็กไทยห่างเหินวัดไปจึงเป็นเรื่องที่น่ากลัว เพราะเด็กไทยจะไม่มีรากฐานทางศีลธรรม พร้อมทั้งจะทำให้ก่อ

เกิดพฤติกรรมเห็นแก่ตัว โกงกิน คิดแคบ มองแคบ ขาดจิตสำนึก ซึ่งสิ่งที่เกิดขึ้นในกับสถานการณ์ปัจจุบันก็สะท้อนออกมาแล้วในทางที่ไม่ค่อยจะดีนัก และการที่คนรุ่นใหม่ไม่มีรากแก้วทางศีลธรรม บ้านเมืองในอนาคตก็จะบอบช้ำมากขึ้น หากว่าวัยรุ่นอาจจะยังเข้าไม่ถึงในหลักคำสอนของศาสนา อาจจะมาจากปัจจัยหลายอย่างที่ไม่สามารถเข้าถึงวัยรุ่นบางกลุ่มบางคน เช่น เกิดการปลูกฝังไม่เพียงพอ เนื่องจากเนื้อหาไม่เข้าถึงวัยรุ่น หรือรูปแบบของการเผยแพร่ศาสนาไม่เร้าใจให้วัยรุ่นสนใจ ผลการรายงาน กรุงเทพฯ โพลล์ (2547) “ที่พึ่งทางใจของวัยรุ่น” อายุ 15-22 ปี อาศัยในแต่ละภาคของประเทศไทย พบว่า ช่องว่างที่ห่างไกลระหว่างวัยรุ่นกับศาสนา ช่องว่างดังกล่าวน่าจะเกิดจากการที่วัยรุ่นขาดความรู้ ความเข้าใจในหลักคำสอนของศาสนาอย่างถูกต้องเพียงพอที่จะนำไปใช้แก้ปัญหาของตัวเอง เนื่องจากขาดการชี้แนะและปลูกฝังจากผู้หลักผู้ใหญ่ที่เกี่ยวข้อง นอกจากนี้วัยรุ่นบางส่วนยังเห็นว่าหลักคำสอนของศาสนาที่เผยแพร่อยู่ทุกวันนี้ไม่ตรงกับปัญหาของพวกเขา เข้าใจยาก เป็นเรื่องของคนแก่ และเน้นแต่เรื่องชาตินี้ชาติหน้าซึ่งไกลตัวเกินไป หน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับพุทธศาสนาต้องเร่งปรับปรุงเทคนิควิธีการเผยแพร่และปลูกฝังหลักธรรมคำสอนของศาสนาแก่วัยรุ่นอย่างขนานใหญ่ โดยต้องทำให้วัยรุ่นตระหนักว่าแก่นแท้ในหลักธรรมคำสอนของศาสนาไม่ใช่เรื่องไกลตัว และสามารถนำมาประยุกต์ใช้ได้กับคนทุกวัย ทั้งนี้แนวทางในการส่งเสริมที่เป็นข้อเสนอแนะจากวัยรุ่นก็คือ อยากให้พ่อแม่นำหลักคำสอนของศาสนามาใช้แก้ปัญหาของตัวเองและครอบครัวเพื่อเป็นแบบอย่างแก่ลูกให้ครูสอดแทรกหลักคำสอนของศาสนาไปกับกิจกรรมการเรียนการสอน ประยุกต์เนื้อหาและวิธีการเทศน์ของพระให้เข้าใจง่ายและตรงกับปัญหาของวัยรุ่นมากกว่าจะมุ่งเทศน์เพื่อให้คนทำบุญด้วยเงินทองและวัตถุ ให้สื่อมวลชนนำเสนอตัวอย่างของวัยรุ่นที่ใช้หลักคำสอนของศาสนาแก้ปัญหาได้สำเร็จ ย้ายเวลาของรายการธรรมะให้มาอยู่ในช่วงที่เหมาะสมกับวัยรุ่นและปรับรูปแบบของรายการให้น่าสนใจ อย่างนำเสนอข่าวในเชิงลบต่อศาสนามากนักเพราะทำให้วัยรุ่นหมดศรัทธา ควรมีกิจกรรมทางศาสนาในวันหยุดที่เหมาะสมสำหรับให้พ่อแม่พาลูกไปซึมซับหลักธรรมคำสอน และใช้การเผยแพร่หลักธรรมคำสอนผ่านบริการโทรศัพท์มือถือ เป็นต้น และงานของผกาพร ชันธุริจ (2550) “เรื่องการตัดสินใจเลือกชมรายการพุทธศาสนาของวัยรุ่นชาวพุทธ” เห็นได้ว่าพฤติกรรมการเปิดรับชมรายการเผยแพร่พระพุทธรูปของของกลุ่มตัวอย่างผลที่ปรากฏออกมาว่า กลุ่มตัวอย่างที่เป็นวัยรุ่นส่วนใหญ่จะเปิดรับชมรายการในความถี่ที่นาน ๆ ครั้งจะเปิดชมรายการเผยแพร่พุทธศาสนา เนื่องมาจากที่กลุ่มตัวอย่างมีความคิดเห็นว่ามีรูปแบบในการนำเสนอที่ยังไม่น่าสนใจ และในปัจจุบันยังมีรายการพุทธศาสนาไม่เพียงพอ ซึ่งพฤติกรรมดังกล่าวเป็นผลมาจากการที่รายการเผยแพร่พุทธศาสนาส่วนใหญ่ออกอากาศในช่วงเวลาที่ยังไม่เหมาะสมกับกลุ่มวัยรุ่น จึงนับว่าผลดังกล่าวมีความสำคัญยิ่งต่อการกำหนดนโยบายการส่งเสริมทางด้านการศาสนาและเป็นเรื่องที่ต้องพิจารณา

เมื่อกล่าวถึงศาสนากับวัยรุ่น หลายคนอาจจะมีความคิดที่ว่าน่าจะเป็นเส้นขนานเพราะวัยรุ่นเป็นวัยที่มีความเปลี่ยนแปลงได้ง่ายไปตามสภาพแวดล้อมมากกว่าจะยึดหลักคำสอนของศาสนาเป็นหลักในการดำรงชีวิต วัยรุ่นเป็นวัยที่มีการเปลี่ยนแปลงทางด้านร่างกายและจิตใจ อีกทั้งสภาพแวดล้อมอาจจะส่งผลกระทบต่อวัยรุ่น ได้อย่างง่ายดาย ปัจจุบันวัฒนธรรมและสิ่งต่าง ๆ รอบตัวเปลี่ยนแปลงไป ทำให้เข้าวัดน้อยลง วัยรุ่นไปเดินห้างสรรพสินค้า เล่นเกมออนไลน์ เข้าวัดเฉพาะวันสำคัญ เช่น ไปทำบุญวันเกิด ไปเรียนเทียน บางคนไม่เข้าเลยก็มี ส่วนพ่อแม่สมัยใหม่ก็ทำงานทุกวัน ดื่นเช้ามาก็ต้องไปทำงาน ไม่ค่อยมีเวลาพาลูกไปเข้าวัด พอมีเวลาวันหยุดเสาร์อาทิตย์ก็พาลูกไปกินข้าว ไปเดินห้าง ส่วนใหญ่ชีวิตคนในเมืองจะเป็นแบบนี้ หากคนที่พาลูกเข้าวัดทำบุญน้อย ที่จริงก็ต้องเริ่มจากพ่อแม่ ที่จะต้องปลูกฝังมาตั้งแต่เด็ก ๆ ส่วนวัยรุ่นเองก็ต้องหากิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับธรรมะหรือพุทธศาสนาในชีวิตบ้าง ไม่อย่างนั้นเรื่องนี้จะค่อย ๆ ลดหายไปจากเด็กรุ่นใหม่ ๆ วัยรุ่นเติบโตมากับเทคโนโลยี ดังเช่นงานวิจัยของ มูทิตา เจิงกลิ่นจันทร์ (2550) พบว่า การสื่อสารเพื่อเผยแผ่ธรรมะของพระสงฆ์ตามความต้องการของนิสิตมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ ด้านผู้ส่งสาร นิสิตมีความต้องการพระสงฆ์ที่มีคุณสมบัติเป็นผู้คิดชอบ (ไม่คิดชั่ว) มีความสำรวมในกาย วาจา ใจ รักษาศีลอย่างเคร่งครัด นอกจากนี้ยังมีความสามารถในการเผยแผ่พระพุทธศาสนาได้เป็นอย่างดี ด้านเนื้อหา หลักธรรมจะต้องนำมาประยุกต์ใช้ในชีวิต ดังนั้นพระสงฆ์ควรนำหลักธรรมที่เข้าใจยากมาประยุกต์ให้เข้าใจง่ายมากขึ้น และเน้นการนำไปใช้ได้จริง เพราะบางครั้งเนื้อหาที่เข้าใจยากทำให้เกิดความสับสน เนื่องจากชื่อต่าง ๆ เป็นบาลีและเข้าใจยาก จึงต้องอาศัยพระสงฆ์ที่มีความเชี่ยวชาญมาตีความและยกตัวอย่างให้เป็นเรื่องราวที่เข้าใจมากขึ้น อธิบายมีคำแปลใช้ภาษาที่เข้าใจง่าย และมีการยกตัวอย่างประกอบที่ชัดเจน ด้านสื่อ นิสิตเน้นไปในเรื่องความบันเทิงเป็นส่วนใหญ่ มีความต้องการการเผยแผ่ธรรมะผ่านหนังการ์ตูนและหนังสือการ์ตูน อีกทั้งยังต้องการรูปภาพประกอบ และยังต้องการให้พระสงฆ์เผยแผ่ธรรมะโดยใช้วิธีการสนทนาธรรมประกอบรูปภาพให้น่าสนใจมากยิ่งขึ้นดังนั้นจะเห็นได้ว่านิสิตมีความต้องการพระสงฆ์ที่มีความเชี่ยวชาญและมีคุณสมบัติที่เป็นตัวอย่างและเป็นที่ยอมรับในวงกว้าง และใช้ภาษาที่ง่ายพร้อมทั้งมีภาพประกอบพร้อมยกตัวอย่างเพื่อสร้างน่าสนใจยิ่งขึ้น จนมาถึงการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ อินเทอร์เน็ต เครื่องข่ายสังคมออนไลน์ในยุคนี้ เพื่อช่วยเผยแผ่ พระธรรมของพระพุทธศาสนาในโลกยุคปัจจุบัน ดังเช่นการปรับตัวของการนั่งฟังธรรมะ ก็มีการปรับรูปที่เปลี่ยนไป เช่น นั่งเก้าอี้ฟัง ฟังจากช่องของสื่อที่หลากหลาย อินเทอร์เน็ต โทรศัพทมือถือ วีซีดี โทรทัศน์ วิทยุเป็นต้น ทำให้เป็นการลดช่องว่างด้านสถานที่ เวลา และพิธีกรรมที่อยู่ยาก พระสงฆ์เองก็ต้องปรับวิธีการที่จะเผยแผ่พระพุทธศาสนาจะต้องรู้จักสังคมไทยใน 2 มิติ คือ มิติที่ 1 คนไทยยังยึดโยงกับขนบธรรมเนียมแบบเดิม อีกมิติที่ 2 ในฐานะที่ประเทศไทยกลายเป็นส่วนหนึ่งของโลกในระบบโลกาภิวัตน์ พระสงฆ์จะต้องปรับตัว

ให้รู้เท่าทันโลกทั้งสองใบ แล้วก้าวไปพร้อม ๆ กัน ถ้ารู้เท่าทันโลกใบเก่า แล้วก้าวทันโลกใบใหม่ พระสงฆ์ไทยก็จะสามารถทำงานเผยแผ่เชิงรุกได้อย่างมีประสิทธิภาพ ยุคสมัยเปลี่ยนไป แนวความคิดก็เปลี่ยนตาม เพราะฉะนั้นวิธีการที่จะเข้าถึงจึงต้องเปลี่ยนตามไปด้วย พระจะต้องปรับตามโดยใช้วิธีเชิงรุกเพื่อให้เข้าถึงกลุ่มเป้าหมายได้ง่ายขึ้น เช่น ไปเทศนายังสถานศึกษา สถานที่ราชการ หรือแม้แต่บริษัทเอกชน ตามแต่โอกาสที่จะเข้าถึงได้ "ธรรมะเชิงรุก" ในบริบทที่เรียกว่า "Active Buddhism" ว่าเป็นการสอนธรรมะเพื่อที่จะตอบโจทย์ แก่ปัญหาของสังคมในโลกปัจจุบัน ได้จริง ๆ ไม่ใช่เผยแผ่ธรรมะตามธรรมเนียม ตามประเพณี หรือเพื่อแลกกับลาภสักการะอีกต่อไป ในแง่ของคนรุ่นใหม่เอง ก็จะต้องได้รับการแนะนำที่ถูกต้อง ให้เห็นว่าคุณค่าที่แท้จริงของชีวิตคืออะไร ไม่ใช่วิ่งตามแฟชั่น วิ่งตามทุนนิยมบริโภค วิ่งตามตะวันตก ซึ่งยิ่งวิ่งก็ยิ่งไม่เจอ เพราะถ้าเราวิ่งตามความอยากไปเรื่อย ๆ มันก็เหมือนคนที่พยายามตักน้ำไปเติมทะเล ตักเท่าไรก็ไม่เต็ม คนที่วิ่งตามความอยาก สุดท้ายไม่เพียงแต่จะไม่สมหวังเท่านั้น ชีวิตก็จะถูกใช้ไปโดยที่ไม่เกิดคุณค่าอะไรด้วย” ธรรมหลับสหาย พระ ว.วชิรเมธี (2552)

การเผยแผ่พระพุทธศาสนาดำเนินการมาตามลำดับ โดยใช้อุปกรณ์ของแต่ละยุค แต่พอมาถึงปัจจุบัน เมื่อโลกเจริญมากขึ้นจึงมีพัฒนาการในการเผยแผ่โดยเพิ่มวิทยุ โทรทัศน์ และเทคโนโลยีสารสนเทศเข้ามา จึงพอจะแบ่งออกเป็น 5 ยุค คือ

1. ยุคการสื่อสารโดยคำพูดการเผยแผ่พระพุทธศาสนาใช้วิธี मुखปาฐะ
2. ยุคการสื่อสารโดยการเขียนการเผยแผ่พระพุทธศาสนาโดยเขียนตามผนังถ้ำ จารึก
ลงใบลาน
3. ยุคการสื่อสารโดยการพิมพ์การเผยแผ่พระพุทธศาสนาโดยการพิมพ์หนังสือ
พระไตรปิฎก คัมภีร์ ตำราทางพระพุทธศาสนา
4. ยุคการสื่อสารโดยสื่ออิเล็กทรอนิกส์มีการเผยแผ่พระพุทธศาสนาทางวิทยุโทรทัศน์
5. ยุคการสื่อสารโดยโทรคมนาคมและดิจิทัลมีการเผยแผ่พระพุทธศาสนาทาง
ดาวเทียม และอินเทอร์เน็ต

ในแต่ละยุคมีรูปแบบ กระบวนการและประสิทธิผลในการเผยแผ่พระพุทธศาสนาที่แตกต่างกันไป วิธีการบางอย่างอาจเหมาะสมกับคนในยุคสมัยนั้น ๆ แต่พอความเจริญผ่านไป พระพุทธศาสนาก็ต้องปรับเปลี่ยนวิธีการเพื่อให้เหมาะสมกับคนในยุคสมัย ในแต่ละยุคมีประวัติดูรูปแบบ กระบวนการและประสิทธิผลของการใช้วิธีการตามยุคสมัย (“เทคโนโลยีการเผยแผ่พระพุทธศาสนา พระมหาบุญไทย ปุณฺณมโน.” 2556)

ปัจจุบันบทบาทของเทคโนโลยีสารสนเทศมีส่วนเกี่ยวข้องกับชีวิตของวัยรุ่นในสังคมไทยมีมากขึ้น เป็นเครื่องมือสื่อสาร ที่ย่นระยะทางและระยะเวลาระหว่างกัน สร้างความสะดวกสบาย สามารถกระชับความสัมพันธ์ของคนในสังคม ช่วยให้การติดต่อสื่อสารมีความสะดวกรวดเร็วทันใจ มีอิทธิกรดำเนินชีวิต อีกทั้ง เพื่อศึกษาข้อมูล ติดตามความเคลื่อนไหวในสังคม สามารถเชื่อมโยงเครือข่ายกลุ่มต่าง ๆ เข้าด้วยกัน เมื่อโลกก้าวเข้าสู่ยุคที่เทคโนโลยีมีอิทธิพลต่อพฤติกรรมของวัยรุ่นเป็นอย่างยิ่ง วัยรุ่นจะเลือกใช้เทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อการติดต่อสื่อสารง่ายและสะดวกรวดเร็ว เนื่องจากเทคโนโลยีเข้ามาช่วยในการพัฒนาสังคมให้เกิดขึ้น เรียกว่าสังคมเครือข่าย (Social Network) หรือสังคมออนไลน์นั่นเองเป็นตัวเชื่อมโยงกลุ่มวัยรุ่นเข้าด้วยกัน พฤติกรรมวัยรุ่นกับเทคโนโลยีได้รับอิทธิพลจากเพื่อนวัยเดียวกัน มีพฤติกรรมการลอกเลียนแบบตามสมัยนิยม ชอบสิ่งบันเทิง มักทำในสิ่งคล้าย ๆ กัน จึงนิยมใช้เทคโนโลยีในการสื่อสารเนื่องจากตอบสนองความต้องการของวัยรุ่นได้เป็นอย่างดี จึงทำให้พระภิกษุสงฆ์จำเป็นต้องเรียนรู้เทคโนโลยีสารสนเทศมากขึ้น เพื่อการใช้ประโยชน์ในการนำไปอธิบายหลักธรรมของพระพุทธศาสนาต่อไป โลกแห่งเทคโนโลยีที่มีกระแสแห่งการเปลี่ยนแปลงรวดเร็วมาก พระพุทธศาสนาเป็นศาสนาที่ผ่านกาลเวลามายาวนาน มีหลักธรรมคำสอนที่สามารถนำไปประยุกต์ใช้ได้กับการเปลี่ยนแปลงของสังคม เมื่อโลกใช้เทคโนโลยีใหม่ ๆ พระพุทธศาสนาก็สามารถประยุกต์ใช้ให้เท่าทันกับเทคโนโลยีได้ ที่วัยรุ่นมักนิยมใช้กันอย่างแพร่หลาย และพระสงฆ์ก็ควรเลือกใช้เทคโนโลยีให้เหมาะสมโดยไม่ขัดกับพระธรรมวินัย การสื่อสารมีการพัฒนาไปถึงระดับเครือข่ายทั่วโลก (Internet) การส่งข้อมูลไป ทั่วโลกอย่างไร้พรมแดน แต่การเผยแผ่พระพุทธศาสนาต้องอาศัยสื่อทางสารสนเทศโดยเฉพาะทาง เอกสาร หนังสือต่าง ๆ ยังจำเป็นต้องใช้เป็นหลัก เพราะให้ประโยชน์ แบบประโยชน์สูง ประหยัดสุด ทั้งยังเป็นหลักฐานเก็บรักษาไว้ได้ในระยะเวลานาน เหมาะแก่ผู้ศึกษา (ผู้รับข้อมูล สารสนเทศ) และสะดวกในการผลิต การเผยแผ่ได้อย่างกว้างไกลมากยิ่งขึ้น การเผยแผ่พระพุทธศาสนาสามารถเข้าถึงคนได้เป็นจำนวนมากและในวงกว้างประชาชนบางคนยังมองพระสงฆ์ที่มีหน้าที่เกี่ยวกับการใช้เทคโนโลยีในทางที่น่าสงสัยว่าอาจจะไม่ใช้ในการจัดทำเนื้อหาทางศาสนาอย่างเดียว พระสงฆ์บางกลุ่มหากไม่มีกฎระเบียบในการใช้อินเทอร์เน็ต อาจจะก่อให้เกิดความเสียหายได้ง่ายและเพื่อความบันเทิงที่ขัดกับหลักพระธรรมวินัย การเผยแผ่พระพุทธศาสนา ทางอินเทอร์เน็ตมีจำนวนมากขึ้น เพราะจำนวนเว็บไซต์ของวัดเพิ่มขึ้นอย่างชัดเจน โดยในปีพ.ศ. 2549 มี 709 เว็บไซต์ แต่ปี พ.ศ. 2552 พบว่ามีถึง 1,026 เว็บไซต์ เทคโนโลยีสารสนเทศเป็นปัจจัยสำคัญของการศึกษาในอนาคตมนุษย์ในโลกปัจจุบันจึงหลีกเลี่ยงไม่ได้ต้องการพึ่งพาเทคโนโลยีในการดำเนินชีวิตในการทำงานและสนองความต้องการเพื่อให้ได้มาซึ่งความสุข แม้คำสอนทางศาสนาบางอย่างก็พยายามตีความและอธิบายด้วยเทคโนโลยี มีนักคิดบาง

ท่านพยายามอธิบายหลักคำสอนในพระพุทธศาสนาเพื่อให้เชื่อมโยงกับโลกแห่งวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีมีการตีความให้เข้ายุคสมัยสังคมเทคโนโลยีในยุคปัจจุบันเราปฏิเสธกันไม่ได้ว่าเทคโนโลยีเข้ามาเกี่ยวข้องกับมนุษย์อย่างหลีกเลี่ยงไม่ได้ทำให้สังคมต้องสัมพันธ์กับเทคโนโลยีเมื่อเป็นเช่นนี้ จึงมีการนำเทคโนโลยีมาใช้เป็นเครื่องมือนี้ให้เกิดประโยชน์ในการเผยแผ่พุทธศาสนา เพราะหากจะใช้วิธีการเผยแผ่พุทธศาสนาแบบเดิมอาจเข้าไม่ถึงสังคมยุคใหม่หรือคนรุ่นใหม่ก็เป็นได้ เพราะสังคมสมัยปัจจุบันประชาชนไม่ค่อยมีเวลาไปปฏิบัติธรรม ฟังเทศน์หรือศึกษาพระธรรมคำสอนที่วัดเหมือนสมัยอดีตการเผยแผ่พระธรรมคำสอนผ่านสื่ออินเทอร์เน็ตจึงเป็นอีกทางเลือกหนึ่งที่สามารถทำให้เข้าถึงประชาชนได้ง่ายและกว้างขวางมากที่สุดไม่จำกัดเวลาและสถานที่ผู้ซื้ออยู่ที่ไหนเวลาใดก็สามารถที่จะเข้าไปศึกษาพระธรรมคำสอนได้ตลอดเวลาไม่ว่าจะเป็นที่ทำงาน ที่บ้าน หรืออยู่ในต่างประเทศก็ตาม สิริลักษณ์ ศรีจินดา (2553) การใช้วาทศิลป์ทางภาษาเพื่อการเผยแผ่ธรรมะของพระมหาวุฒิชัย วชิรเมธี พบว่าพระมหาวุฒิชัย วชิรเมธี ใช้สื่อสารมวลชน 4 ประเภทหลักในการเผยแผ่ธรรมะ คือสื่อสิ่งพิมพ์ สื่อโทรทัศน์ สื่อวิทยุและสื่อใหม่ในการเผยแผ่ธรรมะสู่สาธารณชน โดยเริ่มจากเมื่อมีเหตุการณ์ในสังคมสื่อสารมวลชนจะเป็นผู้กำหนดวาระหรือประเด็นทางสังคมและสื่อสารมวลชนจะมอบพื้นที่ให้แก่พระมหาวุฒิชัย วชิรเมธี จากนั้นท่านจะสร้างสารและนำเสนอผ่านสื่อมวลชน กลวิธีของผ่านพระมหาวุฒิชัย วชิรเมธี คือวิเคราะห์ผู้รับสารวิเคราะห์ธรรมชาติของสื่อโดยมุ่งเน้นธรรมะในระดับใช้งานและคำนึงถึงช่วงเวลาและสถานการณ์ในการเผยแผ่ และยังพบว่าพระมหาวุฒิชัย วชิรเมธีมีการสร้างสารผ่านถ้อยคำที่งดงามและประณีต

ฉะนั้นรูปแบบการสื่อสารของพระนักเทศน์จึงต้องมีการปรับเปลี่ยนจากเดิมซึ่งจะเตรียมหัวข้อในการเทศนาว่าอยากให้เทศนาเรื่องใดค้างงานของ ชลธิชา ชูชาติ (2552) ที่ตั้งข้อสังเกตว่าพระสงฆ์ได้มีแนวทางในการเผยแผ่พระพุทธศาสนา หรือหลักธรรมคำสอนละได้ปฏิวัติรูปแบบดั้งเดิมและเริ่มแนวทางใหม่ในการเผยแผ่พระพุทธศาสนาโดยใช้ โดยมีรูปแบบในการเผยแผ่ธรรมะขณะที่ธรรมะรุ่นบุกเบิกอย่างท่านพุทธทาสภิกขุและหลวงปู่ปัญญาอันตภิกขุที่ได้รับเริ่มการเทศน์ในเนื้อหาธรรมะที่ง่าย ๆ การแสดงธรรมะบนพื้นฐานแห่งความเป็นจริงจนในที่สุดปาฐกถาธรรมแบบนี้ก็ได้รับการยอมรับโดยทั่วไปจนถึงปัจจุบัน ผ่านต่อมายังรุ่นหลังทำให้ พระพยอม กัลยาโณ เจ้าอาวาสแห่งวัดสวนแก้วได้แนวคิดในการเผยแผ่ธรรมะดังกล่าวจากหลวงปู่ปัญญาอันตภิกขุ ที่ดึงประชาชนให้หันมาเข้าวัดฟังธรรม ท่านจึงพัฒนารูปแบบการเผยแผ่ธรรมะโดยมีจุดเด่นที่ท่านเป็นที่รู้จักอย่างกว้างขวาง มีเนื้อหาการเทศนาที่สนุกสนานทันสมัย มีการเปรียบเทียบประชดประชัน อีกทั้งท่านยังมีเครื่องมือสื่อสารอันทันสมัยมาใช้ในการสื่อสารธรรมะด้วย จนกระทั่ง พ.ศ. 2547 ท่านมหาวุฒิชัย วชิรเมธี วัดเบญจมบพิตรได้ปลุกกระแสพระนักเทศน์ให้กลับมาอีกครั้งโดยมีแนวคิดในการเผยแผ่ธรรมะด้วยการใช้ภาษาที่เข้าใจง่ายที่สุด อย่างภาษาที่ใช้ในชีวิตประจำวันและ

ภาษาที่กำลังได้รับความนิยมในปัจจุบัน แต่มีความลึกซึ้งง่ายต่อการเข้าใจ เป็นการเผยแผ่ธรรมะเชิงรุก (Active Buddhism) โดยปรับตนเองใหม่จากการที่รอให้ญาติโยมเข้ามาหาเพียงอย่างเดียว ท่านได้เปลี่ยนวิธีการคือเข้าถึงที่ทำงานทุกโอกาสและทุกสถานที่ที่สามารถเข้าถึงได้ทุกคนจึงรู้จักท่านอีกชื่อหนึ่งว่า “ธรรมะดีคปิก” อีกทั้งทางหนังสือที่ได้รับความนิยมเป็นอย่างมาก บรรยายตามสถาบันศึกษาต่าง ๆ ด้วยน้ำเสียงที่น่าฟัง มีความทันสมัยสามารถนำไปปฏิบัติในชีวิตได้จริง อีกทั้งยังออกรายการโทรทัศน์บ่อยครั้ง จากการพัฒนารูปแบบเนื้อหาในการนำเสนอหลักธรรมคำสอนพระพุทธศาสนาอย่างต่อเนื่องโดยนำเอกลักษณ์นำเสนอที่แปลกใหม่และยังอยู่ในความสนใจของประชาชนในทุกเพศทุกวัย มาใช้ในการเผยแผ่ธรรมะของพระนักเทศน์เพื่อให้ดึงดูดผู้ฟังหันมาสนใจธรรมะกันมากขึ้นและสามารถนำธรรมะมาใช้ให้เกิดประโยชน์ในการดำเนินชีวิตประจำวันได้มากที่สุด ถึงอย่างไรก็ตามการเผยแผ่ธรรมะจำเป็นต้องอาศัยสื่อมวลชนประเภทต่าง ๆ เพื่อส่งสารธรรมะให้แผ่กระจายไปยังประชาชนได้อย่างกว้างขวางแก่ประชาชนในสังคม และในเวลาต่อมาพระมหาสมปอง ตาลปุตฺโต แห่งวัดสร้อยทองพระสงฆ์ผู้นำเอาแนวคิดสมัยใหม่ทั้งด้านรูปแบบการนำเสนอและเนื้อหาที่ทันสมัยมาใช้ในการเผยแผ่ธรรมะซึ่งได้รับความนิยมเป็นอย่างมาก ด้วยรูปแบบการนำเสนอและเนื้อหาที่ถือว่าแปลกใหม่ทำให้ธรรมะหรือคำสอนในศาสนาสามารถเข้าไปในจิตสำนึกของชาวพุทธได้อย่างรวดเร็ว โดยเฉพาะอย่างยิ่งได้รับความนิยมเป็นอย่างมากจากผู้ฟังกลุ่มรุ่นใหม่ เด็กและวัยรุ่นหันมาสนใจธรรมะมากขึ้น ซึ่งในความจริงแล้วธรรมะเป็นเรื่องที่ใกล้ตัววัยรุ่นมาก พระมหาสมปอง ตาลปุตฺโต ทำหน้าที่การเผยแผ่พระพุทธศาสนาหรือหลักธรรมคำสอนของพระพุทธเจ้า ได้เป็นอย่างดี ซึ่งรูปแบบและเนื้อหานั้นเป็นการปรับเปลี่ยนการเผยแผ่ธรรมะในรูปแบบใหม่ โดยใช้ในการสื่อสารใน 2 ลักษณะคือ 1. รูปแบบการสื่อสารเชิงวัจนะ ได้แก่ การเลือกใช้ถ้อยคำ การเล่นคำเล่นภาษา การใช้อารมณ์ขัน การใช้ภาพและเสียง 2. รูปแบบการสื่อสารเชิงอวัจนะ ได้แก่ การแสดงออกอากัปกริยา การเลียนเสียง และการแสดงออกทางใบหน้า ทำให้ผู้ชมรุ่นใหม่ส่วนใหญ่มิมีความพึงพอใจต่อรูปแบบการนำเสนอและเนื้อหา ส่วนความคิดเห็นของผู้ชมรุ่นเก่าซึ่งมีความพึงพอใจและไม่พึงพอใจ ที่เกิดจากรสนิยมของผู้รับสารทั้งสองกลุ่ม เนื่องจากอายุเป็นสิ่งที่บ่งบอกถึงประสบการณ์ที่ผ่านมาในการเรียนรู้ทางธรรมะหรือคัมภีร์ทางศาสนาและงานของช่อฟ้า เกตุเรื่องโรจน์ (2553) กระบวนการและกลวิธีการสื่อสารเพื่อถ่ายทอดพุทธธรรมในหนังสือธรรมะของท่านพระมหาวุฒิชัย วชิรเมธี จะเห็นได้ว่าวิธีการและรูปแบบในการถ่ายทอดพุทธธรรมผ่านหนังสือธรรมะของท่านให้สอดคล้องกับบริบทของสังคม จำแนกได้ 2 ลักษณะ คือกลวิธีทางภาษาและกลวิธีการนำเสนอ โดยกลวิธีทางภาษาที่ใช้มากที่สุด ได้แก่ การใช้คำสัมผัสคล้องจองและการใช้ภาพจน์ประเภทอุปมาและการเล่นคำประเภทคำซ้ำ ส่วนกลวิธีการนำเสนอที่ผู้เขียนใช้มากที่สุด ได้แก่ การยกตัวอย่างประเภทวาทะของบุคคล การยกตัวอย่างประเภทพฤติกรรมหรือประสบการณ์

ของบุคคลและการเปรียบเทียบ วิธีการที่พระมหาวุฒิชัย วชิรเมธี ใช้ในการถ่ายทอดพุทธธรรมให้สอดคล้องกับบริบทของสังคมคือ การยกตัวอย่างประกอบประเภทเหตุการณ์ซึ่งจำแนกเป็น 3 กลุ่มคือ บริบทภาพรวมของสังคม บริบทเหตุการณ์รายวัน และบริบทเหตุการณ์ทางประวัติศาสตร์ รูปแบบการถ่ายทอดของพระมหาวุฒิชัย วชิรเมธี นั้นเน้นการถ่ายทอดพุทธธรรมให้สอดคล้องกับบริบทของสังคมให้ความสำคัญโดยเน้น การถ่ายทอดให้ร่วมสมัย ประกอบด้วยการใช้ภาษาต้องเป็นภาษาของคนร่วมสมัย ลำนวนการเขียนเข้าใจง่าย การยกตัวอย่างเป็นการยกตัวอย่างที่สมจริง ใกล้ตัว และตัวตนของผู้เขียนเป็นคนร่วมสมัยใช้ประสบการณ์ตรงเพื่อถ่ายทอดพุทธธรรมอย่างถึงแก่น จะเห็นได้ว่าพระนักเทศน์แต่ละรูปได้มีการปรับตัวตามบริบทของสังคมและใช้ภาษาที่เข้าใจง่าย ยกตัวอย่างให้ตรงกับกลุ่มเป้าหมายโดยตรง รัศมี วงษ์เศรษฐกุล (2552) ได้ศึกษาพฤติกรรมการเปิดรับสื่อธรรมะจากพระมหาวุฒิชัย วชิรเมธี ของประชาชนในกรุงเทพมหานคร พบว่าส่วนมากผู้ตอบแบบสอบถามเป็นเพศหญิงอายุ 60 ปีขึ้นไป และทำงานเอกชน แรงจูงใจในการเปิดรับสื่อธรรมะมาจากปัจจัยภายในตนเองโดยภาพรวมต้องการความสุข ความสงบ ต้องการควบคุมอารมณ์ของตนเอง ต้องการแก้ไขปัญหาชีวิต ต้องการดับทุกข์ ความโลภ ตัณหา ราคะและอบายมุข และความพึงพอใจกลุ่มตัวอย่างมีความพึงพอใจในการเปิดรับสื่อธรรมะของพระมหาวุฒิชัย วชิรเมธี คือ รายการโทรทัศน์ หนังสือธรรมะ เทปบันทึกเสียง VCD DVD และ MP3 ธรรมะ ด้านการใช้ประโยชน์จากสื่อธรรมะของพระมหาวุฒิชัย วชิรเมธีได้แก่ ด้านแรงบันดาลใจ การได้รับความพึงพอใจ ความรู้สึกดี ด้านการเข้าใจสังคมและวัฒนธรรม วิถีปฏิบัติ การเรียนรู้เกี่ยวกับตนเอง การหลบหนีหรือความผ่อนคลาย การติดต่อสัมพันธ์และการมีส่วนร่วมตามลำดับ จากงานเราจะเห็นได้ว่าในปัจจุบันความต้องการรับสื่อธรรมะของประชาชนมีมากและเป็นเรื่องที่เกี่ยวข้องกับตนเองสร้างความมั่นคงกับชีวิตควบคุมตนเองให้เข้ากับสังคม

จากงานวิจัยที่ผ่านมาส่วนใหญ่นั้นมีการสำรวจการปรับเปลี่ยนรูปแบบและวิธีของพระนักเทศน์ในหลายช่วงที่ผ่านมาในการทำหน้าที่ในการเผยแผ่พระพุทธศาสนาหรือหลักธรรม คำสอนของพระพุทธเจ้าซึ่งรูปแบบและเนื้อหาที่ถูกนำเสนอขึ้นเป็นการปรับเปลี่ยนธรรมะในรูปแบบใหม่ ๆ และความพึงพอใจของผู้รับสาร เป็นเพียงก้าวแรกของการศึกษาในรูปแบบของผู้ส่งสารและช่องทางในการสื่อสารขั้นพื้นฐานเท่านั้น หากยังไม่ได้ศึกษาให้ลึกถึงผู้รับสารที่เป็นกลุ่มเป้าหมายเฉพาะอย่างแท้จริงโดยเริ่มจากพระพยอม กัลยาโณ เจ้าอาวาสวัดสวนแก้วซึ่งเป็นที่รู้จักอย่างกว้างขวาง คือการเทศนาธรรมที่สนุกสนานมีเนื้อหาที่ทันสมัย มีการเปรียบเทียบและแนวคิดมาใช้ในการเทศนาด้วย เพื่อสร้างการเข้าถึงธรรมะมากยิ่งขึ้น และถัดมาคือพระมหาวุฒิชัย วชิรเมธี วัดเบญจมบพิตรดุสิตวนาราม เป็นพระอิกรูปหนึ่งที่ทำกรปรับเปลี่ยนธรรมะ ด้วยคำว่า “ธรรมะอินเทรนด์” เป็นแนวคิดการเผยแผ่ธรรมะด้วยภาษาที่เข้าใจง่าย เข้าถึงได้ง่ายที่สุดและ

ประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวันได้ ดังนั้นในท่ามกลางความเปลี่ยนแปลงและการปรับตัวของพระนักเทศน์เพื่อให้เข้าถึงผู้รับสารในปัจจุบัน เนื้อหาของพระนักเทศน์ที่ได้ทำการปรับเปลี่ยนตามการเปลี่ยนแปลงของผู้รับสารเฉพาะกลุ่ม พระมหาสมปอง มองว่าวัยรุ่นไม่ว่ายุคสมัยไหนก็มีสิ่งที่เหมือนกันคือ ความต้องการเป็นจุดสนใจ แต่ความพยายามสร้างความเป็นจุดสนใจของวัยรุ่นสมัยนี้มี ความรุนแรง เข้มข้นและแข่งขันกันแบบสูตาย วัยรุ่นหลายคนสร้างจุดสนใจให้กับตัวเองด้วยความพยายามสร้างชื่อเสียงในทางที่ดี ไม่ว่าจะเป็นการเรียนที่โดดเด่น บางคนผลักดันตนเองเข้าวงการบันเทิงจนได้รางวัลตุ๊กตาทอง ในขณะที่เด็กบางคนเรียนก็ไม่เก่ง กิจกรรมก็ไม่ถนัด จึงหันไม่สร้าง ความน่าสนใจในด้านลบ จนเกิดปัญหาพฤติกรรมเยาวชนขึ้น บ้างก็สร้างความน่าสนใจด้วยการเกร ยกพวกตีกันบ้างก็ยิงปืนเมืองหรือเป็นนักท่องราตรี พระมหาสมปอง ตาลปุตโต มองว่าวัยรุ่นใน ปัจจุบันนี้บุชาคณผิด ๆ มีอีโร (วีรบุรุษ) ในแบบผิด ๆ มองว่าคนสูบบุหรี่กัล้าหาญนัก บุชาคณที่มี แพนเยอะเจอนจัดเป็นที่น่านับถือ ฉะนั้นจึงเกิดการเลียนแบบ เกิดเป็นค่านิยมที่ผิดแบบแผน และยัง พบว่าชมรมคนรุ่นใหม่ส่วนมากไม่ตอบคำถามถึงประเด็นทางด้านเนื้อหาอย่างชัดเจนมีเพียง บางส่วนเท่านั้นที่แสดงความคิดเห็น ซึ่งแสดงให้เห็นว่าผู้ชมรุ่นใหม่ซึ่งเป็นตัวแทนของผู้รับสาร กลุ่มเด็กและวัยรุ่นนั้นความรู้หรือประสบการณ์ในเรื่องเกี่ยวกับการเทศน์ของพระสงฆ์ที่น้อยหรือ บางคนแทบไม่มีเลยก็ว่าได้ เนื่องจากสังคมในปัจจุบันเด็กและวัยรุ่นไม่ได้เข้าวัดเข้าวาเพื่อฟังเทศน์ ฟังธรรมเลยก็ว่าได้ (อ้างถึงใน ชลธิชา ชูชาติ, ปีที่ 2552, น. 307, 402)

จากการปรับเปลี่ยน กลยุทธ์ วิธีการ รูปแบบ และการสื่อสารของพระนักเทศน์ใน ปัจจุบันได้ทำหน้าที่เผยแผ่พระพุทธศาสนาในรูปแบบต่าง ๆ ตามเทคโนโลยีและสถานการณ์ ปัจจุบัน เพื่อให้ทันยุคสมัยที่มีความก้าวหน้าและพฤติกรรมของผู้รับสารที่เปลี่ยนไป ดังนั้นผู้วิจัยจึง สนใจที่จะศึกษาว่าพระนักเทศน์ได้มีการพยายามปรับตัว เพื่อที่จะสื่อสารกับวัยรุ่นนั้นพระนักเทศน์ มีการปรับตัวอย่างไรให้เหมาะสมไม่กระทบกระเทือนต่อหลักการสำคัญยังคงรักษาพระธรรมคำ สอนของพระพุทธเจ้าไว้คงเดิม และวัยรุ่นที่มีการเปลี่ยนแปลงทางด้านจิตใจ มีความคิดค่อนข้าง อิสระ ต้องการเป็นตัวของตัวเอง พยายามสร้างเอกลักษณ์ของตนเอง อยากรให้เพื่อนยอมรับตนและ ต้องการเป็นหนึ่งในกลุ่มเพื่อน และความหลากหลายทางด้านต้นทุนทางธรรมะมีปฏิภริยา ตอบสนองและถอดรหัสธรรมนิเทศอย่างไร ทั้งสองฝ่ายทั้งพระนักเทศน์และวัยรุ่นจึงจะลงเอยในจุด กึ่งกลางให้ลงตัวในการปรับตัวในครั้งนี้

1.2 ประเด็นปัญหาในการวิจัย

กระบวนการสื่อสารธรรมนิเทศของพระนักเทศน์ที่ปรับตัวเพื่อให้กับวัยรุ่นที่มีความแตกต่างกันทางด้านต้นทุนทางธรรมะ วัยรุ่นจะมีการถอดรหัสของพระนักเทศน์อย่างไร และพระนักเทศน์จะมีกระบวนการสื่อสารที่ลงตัวอย่างไรกับวัยรุ่น

1.3 วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาการเข้ารหัสการสื่อสารของพระนักเทศน์มีการปรับตัวด้านการสื่อสารต่อวัยรุ่น
2. เพื่อศึกษาการถอดรหัสของวัยรุ่นที่มีต่อการสื่อความหมายของพระนักเทศน์ที่ปรับเปลี่ยนรูปแบบการสื่อสารเพื่อให้สอดคล้องกับวัยรุ่นในปัจจุบัน

1.4 ขอบเขตของการวิจัย

ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้กำหนดขอบเขตการศึกษาพระนักเทศน์ที่มีชื่อเสียงในประเทศไทยและเป็นที่ยอมรับอย่างแพร่หลาย ผู้วิจัยจึงกำหนดพระนักเทศน์ที่นำมาเป็นกรณีศึกษาในครั้งนี้ ได้แก่ พระมหาภูติชัย วชิรเมธี หรือเรียกว่า พระว.วชิรเมธี และพระมหาสมปอง ตาลปุตฺโต หรือเรียกว่า พระมหาสมปองและกลุ่มวัยรุ่นโดยเลือกศึกษาผู้รับสารที่เป็นวัยรุ่น อายุ 18-23 ปี เฉพาะประชากรที่อาศัยอยู่ในเขตภาคอีสาน โดยแบ่งเป็น 2 ลักษณะ ได้แก่ 1. การสัมภาษณ์เชิงลึกเพื่อให้ได้มีซึ่งลักษณะทางประชากรศาสตร์ของกลุ่มวัยรุ่นที่มีต้นทุนทางธรรมะมาก ต้นทุนทางธรรมะปานกลาง และต้นทุนทางธรรมะน้อย 2. เมื่อได้ดังนั้นผู้วิจัยได้ทำการเจาะจงกลุ่มตัวอย่างเพื่อให้ได้ลักษณะที่พึงประสงค์จำนวน 3 กลุ่ม เนื่องจากวัยรุ่นเป็นวัยที่มีความหลากหลายทางด้านพื้นฐาน ต้นทุนทางธรรมะและประสบการณ์ทางธรรมะที่ต่างกัน จึงแบ่งได้ดังนี้ กลุ่มที่ 1 กลุ่มที่วัยรุ่นที่มีต้นทุนทางธรรมะมาก วัยรุ่นเพศชายและหญิงที่เข้าวัดฟังธรรมอยู่เป็นประจำและหรืออยู่ในกลุ่มชมรมพระพุทธศาสนา/ยุวพุทธ มีต้นทุนทางธรรมะมาก กลุ่มที่ 2 กลุ่มวัยรุ่นที่มีต้นทุนทางธรรมะปานกลาง เพศชายและหญิงที่มีความรู้ทางธรรมะปานกลาง เข้าวัดฟังธรรมและสนใจในพระพุทธศาสนา บ้างเป็นบางครั้ง กลุ่มที่ 3 กลุ่มวัยรุ่นที่มีต้นทุนทางธรรมะน้อยเพศชายและหญิงที่ไม่สนใจกิจกรรมทางพระพุทธศาสนาหรือมีทัศนคติที่ไม่ดีกับพระพุทธศาสนา และมีประวัติที่ก่อให้เกิดความเดือดร้อนแก่สังคม ระยะเวลาการเก็บข้อมูล 12 เดือน (เมษายน 2558 - มีนาคม 2559)

1.5 นิยามศัพท์

วัยรุ่น หมายถึง พุทธศาสนิกชนไทย อายุ 18-23 ปี มีการเปิดรับข่าวสารของศาสนาและแสวงหาเรื่องราว บทความ พร้อมทั้งประกอบกิจกรรมทางพุทธศาสนาจาก วัด ศาสนสถาน ชมรมยุวพุทธ หรือชมรมทางศาสนา อินเทอร์เน็ต เว็บไซต์ของพระนักเทศน์ เว็บไซต์พุทธศาสนาทั่วไป และแอปพลิเคชันเกี่ยวกับพุทธศาสนาบนมือถือ

พระนักเทศน์ หมายถึง พระภิกษุที่ทำการเผยแผ่พุทธศาสนาโดยการถ่ายทอดอย่างเข้าถึงวัยรุ่นได้ง่าย และประยุกต์ธรรมะให้เข้ากับสถานการณ์ปัจจุบัน โดยผ่านช่องทางการสื่อสารที่หลากหลาย ได้แก่ พระมหาวุฒิชัย วชิรเมธี และ พระมหาสมปอง ตาลปุตฺโต

ธรรมะนิเทศ หมายถึง การแสดงคำสั่งสอนในศาสนาหรือการแสดงหลักประพฤติปฏิบัติในศาสนา การชี้แจงหลักคำสอนทางศาสนาหรือหลักธรรม มีการแจกแจง อธิบายขยายความ เพื่อให้บุคคลอื่นคล้อยตามหรือเห็นด้วย

การออกแบบสาร หมายถึง ประเด็นเนื้อหา และการเลือกเนื้อหา ของพระมหาวุฒิชัย วชิรเมธี และพระมหาสมปอง ตาลปุตฺโต ในการเทศนาเพื่อเผยแผ่ธรรมะแก่วัยรุ่น

กลยุทธ์การใช้ภาษา หมายถึง ใช้ภาษาที่เข้าใจง่าย เปลี่ยนภาพลักษณ์ให้ทันสมัย เนื้อหาของพระมหาวุฒิชัย วชิรเมธี และพระมหาสมปอง ตาลปุตฺโต ในการเทศนาเพื่อเผยแผ่ธรรมะแก่วัยรุ่น

การแสดงออกทางอวัจนภาษา หมายถึง อากัปกิริยา/การแสดงท่าทาง ลีลาในการบรรยาย ของพระมหาวุฒิชัย วชิรเมธี และพระมหาสมปอง ตาลปุตฺโต ในการเทศนาเพื่อเผยแผ่ธรรมะแก่วัยรุ่น

กลวิธี หมายถึง เล่นคำ/ผสมคำ/คำแสลง/ภาษาวัยรุ่น, เล่าเรื่อง, อธิบาย, ยกตัวอย่าง, มีคติเตือนใจ/คำคม ของพระมหาวุฒิชัย วชิรเมธี และพระมหาสมปอง ตาลปุตฺโต ในการเทศนาเพื่อเผยแผ่ธรรมะแก่วัยรุ่น

สร้างรูปแบบการนำเสนอ หมายถึง รูปแบบเข้าใจง่าย, การมีส่วนร่วม, ภาพนิ่ง/เสียง/ดนตรี/ภาพยนตร์ประกอบ ของพระมหาวุฒิชัย วชิรเมธี และพระมหาสมปอง ตาลปุตฺโต ในการเทศนาเพื่อเผยแผ่ธรรมะแก่วัยรุ่น

ต้นทุนทางธรรมะ หมายถึง ความรู้พื้นฐานเกี่ยวกับพระพุทธศาสนาที่ได้จากสถาบันการศึกษา ครอบครัว บุคคลที่ใกล้ชิด และประสบการณ์เกี่ยวกับพระพุทธศาสนา ได้แก่ พุทธประวัติ, คีล, ทาน, ภาวนา ไตรลักษณ์, อริยสัจ 4, กรรม, หลักธรรมคำสอนและการประยุกต์ใช้กับชีวิตประจำวัน ของกลุ่มวัยรุ่น

สื่อดั้งเดิม หมายถึง การแสดงธรรมเทศนาภายในวัด หนังสือสวดมนต์ นิตยสาร พ็อกเก็ตบุ๊ก

สื่อใหม่ หมายถึง การแสดงธรรมเทศนาผ่านสื่อใหม่ ที่เป็นอิเล็กทรอนิกส์และเทคโนโลยีสมัยใหม่ ได้แก่ อินเทอร์เน็ต เว็บไซต์ แอปพลิเคชันของโทรศัพท์มือถือ

ประสบการณ์ทางศาสนา หมายถึง ความรู้ ความเข้าใจ ที่เกิดขึ้นจากการกระทำโดยพบเห็นมา เป็นสิ่งที่มีคุณค่าในการเรียนรู้และจดจำเกี่ยวกับศาสนา ไม่ว่าจะเป็นการเข้าวัด ฟังธรรม พิธีกรรมทางศาสนา ศาสนพิธีอันเกี่ยวข้องกับวันสำคัญทางศาสนา ทำให้เกิด ประสบการณ์ทางตรง และประสบการณ์ทางอ้อม

ประสบการณ์ทางตรงกับศาสนา หมายถึง การประสบพบเจอและสัมผัส และมีส่วนร่วมในกิจกรรมทางศาสนาด้วยตนเอง

ประสบการณ์ทางอ้อมกับศาสนา หมายถึง ประสบการณ์ที่ได้รับฟังและถ่ายทอดจากบุคคลอื่น หรือจากสิ่งอื่นผ่านช่องทางสื่อสารต่าง ๆ ทั้งสื่อบุคคล สื่อดั้งเดิม และสื่อใหม่

1.6 ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

1. เพื่อพัฒนารูปแบบและวิธีการเข้าถึงในการเผยแผ่พระพุทธศาสนาในยุคปัจจุบัน
2. เพื่อให้เห็นถึงปัญหาในการถ่ายทอดเนื้อหาธรรมะไปยังวัยรุ่นที่มีความหลากหลายในด้านทุนทางธรรมะเพื่อนำมาใช้ในการปรับตัวให้เข้าถึงกลุ่มเป้าหมายในการปรับเปลี่ยนรูปแบบและเนื้อหาในการเผยแผ่ธรรมะต่อไป
3. เพื่อให้เห็นถึงกลยุทธ์การสื่อสารของพระนักเทศน์ในการปรับตัวเพื่อให้เข้ากับวัยรุ่นในปัจจุบันและปรับกลวิธีเพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์ของการเผยแผ่ศาสนาได้อย่างทันยุคและสมัย
4. เพื่อเป็นประโยชน์แก่สาขานิเทศศาสตร์ พระพุทธศาสนา มนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์

บทที่ 2

แนวคิด ทฤษฎี และผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

การศึกษา “การเข้ารหัสวรรณนิเทศและการถอดรหัสของวัยรุ่น: กรณีศึกษาพระมหา วุฒิชัย วชิรเมธี และพระมหาสมปอง ตาลปุตฺโต” ครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ศึกษาค้นคว้าเอกสาร แนวคิด ทฤษฎีและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง เพื่อนำมาใช้เป็นแนวทางในการสร้างกรอบแนวคิดในการวิจัย มีรายละเอียดดังนี้

แนวคิดและทฤษฎีที่เกี่ยวข้อง

2.1 แนวคิดเรื่องการเข้ารหัสและถอดรหัส

2.1.1 เรื่อง “ความเป็นจริง” (Reality)

2.1.2 เรื่อง ทศนะใหม่ต่อเรื่อง “ผู้รับสาร”

2.1.3 เรื่อง ทศนะใหม่ต่อเรื่อง “ผู้ส่งสาร”

2.1.4 เรื่อง แนวคิดเรื่อง “สารของสื่อมวลชน”

2.1.5 เรื่อง การวิเคราะห์ตัวสื่อ

2.1.6 เรื่อง ขั้นตอนของการสื่อสาร

2.2 แนวคิดเรื่องการสร้างสาร

2.2.1 แนวคิดเรื่องการเล่าเรื่อง

2.2.2 แนวคิดเรื่องการผสมผสาน

2.3 แนวคิดเรื่องการวิเคราะห์ผู้รับสาร

2.4 แนวคิดเกี่ยวกับพุทธวิถีในการสอน

2.5 แนวคิดด้านการสื่อสารศาสนา

2.6 งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

2.1 แนวคิดเรื่องการเข้ารหัสและถอดรหัส

Stuart Hall : สื่อมวลชนและระบบของรหัสแห่งความหมาย (Mass Communication and Coding System)

S. Hall เป็นที่รู้จักกันอย่างดีในฐานะสมาชิกผู้ร่วมก่อตั้งศูนย์ศึกษาวัฒนธรรมแห่ง Birmingham และจากงานเขียนบทความเรื่อง “ลัทธิตักษเซอร์” ถึงแม้ว่าเขาจะมีอายุและสร้างผลงาน

อยู่ในกลุ่มคนรุ่นใหม่ของกลุ่มนักทฤษฎีวิพากษ์ (Critical Theory) แต่ทว่าเขาก็เป็นนักคิดที่โดดเด่นมาในช่วงทศวรรษ 1960-1970

งานเขียนทางทฤษฎีของเขาจะเกี่ยวข้องกับแนวคิดสำคัญ ๆ 3 เรื่อง คือ วัฒนธรรมอุดมการณ์ และอัตลักษณ์ (Identity) โดยได้ประสานแนวคิดใหม่ ๆ จากสำนัก Post-Structuralism เข้ากับนักทฤษฎีวิพากษ์รุ่นบุกเบิก เช่น A. Gramsci ที่เขายึดถือเป็นหลัก

สำหรับงานวิจัยด้านสื่อสารมวลชนชั้น Hall สนใจค้นคว้าเรื่องกลยุทธของการใส่รหัสและการถอดรหัส (Encoding & Decoding) ที่อยู่ในผลงานของสื่อมวลชน ซึ่งเขาถือว่าเป็นรูปแบบทางวัฒนธรรมที่สำคัญในสังคมสมัยใหม่และเป็นส่วนเกี่ยวข้องกับกระบวนการถ่ายทอดอุดมการณ์ของสังคม เขาได้พัฒนาการอธิบายโดยเฉพาะเรื่องกลยุทธต่าง ๆ ในการถอดรหัส (Strategy of Decoding) ของประชาชนผู้รับสารให้ละเอียดลึกซึ้งมากยิ่งขึ้น

จุดยืนทางทฤษฎี

ในงานเขียนชื่อ “Encoding and Decoding in Television Discourse” ได้แสดงจุดยืนทางทฤษฎีที่ชัดเจนของ S. Hall ดังนี้ คือ

(1) Hall ได้แยกตัวออกจากกลุ่มทฤษฎีแบบจำลองการสื่อสารของอเมริกันและกลุ่มที่วิจารณ์สื่อมวลชนจากแง่มุมของสุนทรียศาสตร์ โดยเขาได้อธิบายว่า บรรดาทฤษฎีแบบจำลองกระบวนการสื่อสารที่มองเรื่องสื่อมวลชนเป็นระบบของการถ่ายทอดข่าวสารนั้น (Transmission Modes) ล้วนแล้วแต่สนใจเรื่องการส่งสารแบบทางเดียวจากกลุ่มผู้ส่งจำนวนเล็ก ๆ กลุ่มหนึ่งไปยังผู้รับสารจำนวนมาก ทักษะดังกล่าวทำให้เรื่องของการสื่อสารกลายเป็นเรื่องของการครอบงำความคิดอย่างหลีกเลี่ยงไม่ได้ ในขณะที่ Hall เห็นว่า เรื่องของการสื่อสารนั้นเป็นเรื่องการสร้าง การถ่ายทอดและการรับวัฒนธรรมต่างหาก (Theory of Cultural Production & Reception) ดังนั้นจึงจำเป็นต้องสร้างคำศัพท์ต่าง ๆ ที่จะใช้วิเคราะห์ขึ้นมาใหม่

(2) Hall ปฏิเสธแนวคิดที่มีต่อ “ผู้รับสาร” ของการศึกษาเรื่องผลกระทบและทฤษฎีมวลชน (Impact Study & Mass Theory) ที่มองว่าผู้รับสารนั้นมีลักษณะตั้งรับ (Passive) Hall มีข้อเสนอว่า หากผลการวิจัยพบว่า ผู้ส่งสารสามารถโน้มน้าวผู้รับสารให้เห็นคล้อยตามตนเองได้นี้ ก็มิได้มาจากเหตุผลที่ว่าผู้รับสารมีลักษณะ Passive แต่อย่างใด หากแต่เนื่องมาจากบรรดากลยุทธ์ต่าง ๆ ในการใส่รหัส (Encoding) การเลือกใช้สื่อ (เช่น ภาพในโทรทัศน์) การสร้างบริบทในการรับสาร เทคโนโลยีต่าง ๆ ฯลฯ ที่ฝ่ายผู้ส่งสารต้องเลือกนำมาใช้อย่างเต็มที่

(3) สำหรับแนวคิดพื้นฐาน (Basic Concepts) ที่ Hall ได้นำมาใช้ในการอธิบายทฤษฎีของเขานั้น มีดังนี้ คือ

- (i) แนวคิดเรื่อง “ความเป็นจริง” (Reality)
- (ii) ทศนะใหม่ต่อเรื่อง “ผู้รับสาร”
- (iii) ทศนะใหม่ต่อเรื่อง “ผู้ส่งสาร”
- (iv) แนวคิดเรื่อง “สารของสื่อมวลชน”
- (v) การวิเคราะห์ตัวสื่อ
- (vi) ขั้นตอนของการสื่อสาร

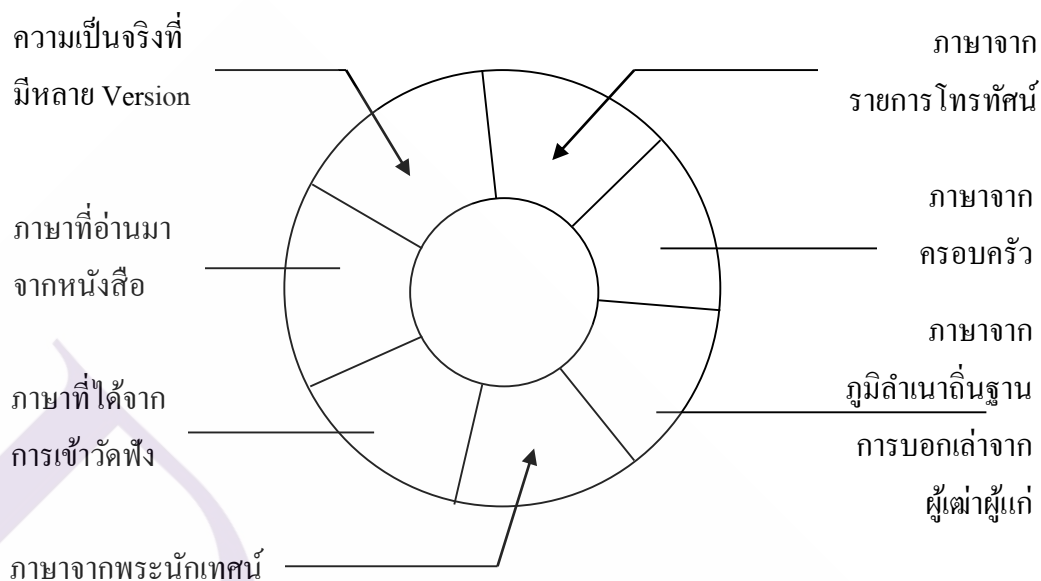
2.1.1 แนวคิดพื้นฐานเรื่อง “ความเป็นจริง” (Reality)

S. Hall ได้นำเอาแนวคิดของนักภาษาศาสตร์ที่ได้กลายมาเป็นผู้บุกเบิกทฤษฎีสัญญาวิทยา (Semiology) ในเวลาต่อมาคือ F. De Saussure ซึ่งได้อธิบายความสัมพันธ์ระหว่าง “ภาษา” กับสิ่งที่เรียกว่า “ความเป็นจริง” (Reality) เอาไว้ว่าแต่เดิม วิชาภาษาศาสตร์เคยอธิบายว่าคนเรา “ตั้งชื่อ” (Naming) สิ่งต่าง ๆ ขึ้นมาเพื่อที่จะนำเอาไปใช้อ้างอิงถึง (Refer) กล่าวถึงในครั้งต่อ ๆ ไป แต่ DeSaussure เห็นว่าบทบาทหน้าที่ของการตั้งชื่ออันเป็นรูปแบบหนึ่งของภาษานั้น มีมากกว่าประโยชน์ที่ได้กล่าวมา เพราะภาษาทำให้มนุษย์เราเข้าสู่ “ความเป็นจริง” อีกด้วย จึงอาจสังเกตได้ว่าเราไม่เพียงแต่ “ตั้งชื่อ” สิ่งต่าง ๆ ขึ้นมาเท่านั้น หากแต่ยังเอาใจใส่เลือกสรรสร้างชื่อที่ตั้งอีกด้วย

จากคำอธิบายข้างต้น S. Hall ได้ขยายความต่อไปว่า แท้จริงแล้วไม่มีสิ่งที่เรียกว่า “ความเป็นจริง” ลอย ๆ อยู่จนกว่าจะมีผู้ “สร้าง” ขึ้นมา ดังนั้นจึงไม่มีความเป็นจริงของ “วัยรุ่นดี วัยรุ่นเลว และวัยรุ่นสำนึกได้” จนกว่าสื่อมวลชนจะใช้ภาษาของสื่อสร้างขึ้นมา โดยที่ก่อนนี้ สื่อเคยใช้ภาษาสร้างความจริงที่ว่า “อะไรเป็นคนดี อะไรเป็นคนชั่ว” ผู้วิจัยที่กำลังจะศึกษาว่า สื่อมวลชนได้ใช้ภาษาสร้าง “การสื่อสารธรรมะ” ของพระนักเทศน์อย่างไรบ้าง

เนื่องจากวิธีการใช้ภาษาของคนในแต่ละสังคมในแต่ละยุคสมัย จะเป็นตัวกำหนดวิธีการมองโลก (สร้างความเป็นจริงล้อมรอบตัวบุคคลนั้น) ของคนเหล่านั้น S. Hall ได้ยกตัวอย่างว่า ในบริเวณพื้นที่ที่คนผิวขาวในออสเตรเลียเห็นว่าเป็นทะเลทรายและไม่มีอะไรอย่างอื่นเลย นอกจากทะเลทรายเท่านั้นหากทว่าชาวพื้นเมืองออสเตรเลียกลับสามารถมองเห็น “พุ่มไม้ ดงไม้ กอไม้ ฯลฯ” เต็มไปหมดเพราะมีภาษาที่ใช้เรียกลักษณะต่าง ๆ ของต้นไม้เหล่านั้น (เช่นเดียวกับที่ผ้าไหมของประเทศไทยมีหลากหลายชนิด ผ้าไหมมัดหมี่ ผ้าไหมแพรวา ในขณะที่ชาวต่างชาติรู้เพียงว่าผ้าไหมทำมาจากเส้นใยของตัวไหมนั่นเอง)

DeSaussure ได้กล่าวสรุปเอาไว้ว่า ในขณะที่ “ความเป็นจริง” แวดล้อมตัวบุคคลนั้นมีอยู่หลาย Version วิธีการที่ภาษาแต่ละรูปแบบเลือกเอามาใช้จะเป็นตัวนำทางให้คนแต่ละกลุ่ม เข้าสู่ความเป็นจริงในแต่ละ Version ดังที่แสดงอยู่ในภาพ



ภาพที่ 2.1 ภาพแสดงความเป็นจริง Versions ต่าง ๆ ที่แวดล้อมตัวบุคคล

หากนำเอาแนวคิดของ DeSaussure มาเปรียบเทียบกับรายการโทรทัศน์และหนังสือที่เกี่ยวกับการเผยแพร่ธรรมะ อาจหมายความว่า สื่อสารมวลชนได้วาดภาพการสื่อสารธรรมะให้กับประชาชน เพื่อให้เห็นถึงการกระทำที่ไม่ดีผลกระทบบที่ตามมา และยังชี้ให้เห็นว่าคนดีกับคนไม่ดีแตกต่างกันอย่างไร สื่อเหล่านี้ได้ทำให้ผู้รับสารเข้าสู่ความเป็นจริงเกี่ยวกับการประพฤติปฏิบัติตัวตามหลักศาสนาและคำสอนของพระพุทธเจ้าด้วยเหตุนี้ทุกครั้งที่เรารับรู้ความเป็นจริง จึงต้องตระหนักว่าเป็น “ความเป็นจริง” ที่ถูกเลือกสรร แล้วทั้งสิ้น (Selective Reality)

เมื่อกล่าวโดยสรุปอีกครั้งหนึ่ง จากแนวจากแนวคิดของ DeSaussure สามารถนำมาประยุกต์กับกรณีของสื่อมวลชนว่า ในขั้นตอนแรกสื่อมวลชน ได้สร้างความเป็นจริง (Social Construction of Reality) ของกลุ่มบุคคลประเภทหนึ่งขึ้นมาเพื่อเป็นตัวแทนของการทำดีทำชั่วผิดต่อหลักศาสนา และยังทำให้เห็นว่าผู้ที่สามารถเป็นคนดีจะต้องประพฤติปฏิบัติตามหลักของศาสนา หลังจากการสร้างความเป็นจริงแล้วขั้นตอนที่สองก็คือ การเผยแพร่ถ่ายทอด “ความเป็นจริง Version” ที่บรรดารางการต่าง ๆ ในสื่อมวลชนสร้างขึ้น มา” ให้แก่กลุ่มผู้รับสาร หากกระบวนการการสร้างและการถ่ายทอดนี้ประสบความสำเร็จ (กระบวนการ Encoding เหมือนกับ Decoding) ก็จะทำให้เกิดระบบความหมายร่วม (Shared Meaning) ระหว่างผู้ส่งสารกับผู้รับสาร หรืออาจกล่าวได้ว่าผู้ส่งสารสามารถทำให้ผู้รับสารมาร่วม Shared “รับรู้” ความหมายเดียวกับที่ผู้ส่งต้องการได้

แน่นอนว่ากระบวนการสร้างถ่ายทอดความหมายของความเป็นจริงดังกล่าวนี้ จะต้องอาศัย “ภาษา” เป็นเครื่องมือ ไม่ว่าจะเป็น “ภาษา” ของสื่อแบบใด เช่น ภาษาเขียนของสื่อสิ่งพิมพ์ ภาษาภาพและเสียงของสื่อโทรทัศน์ ภาษาท่าทาง ฯลฯ และสิ่งที่ DeSaussure ได้พัฒนาแนวคิดดังกล่าวต่อมาก็คือ การวิเคราะห์ว่ามีวิธีการอะไรบ้างที่ “ภาษา” ได้ “กลั่นความหมาย” (Generate Meaning) ทั้งจากฝ่ายผู้ส่งสารผู้รับสารมาได้อย่างไร กระบวนการดังกล่าวนี้ Hall ใช้ศัพท์ว่า “การเข้ารหัส” และ “การถอดรหัส” นั่นเอง

ตัวอย่างของวิธีการที่ภาษาสามารถกลั่นความหมายออกมาได้ก็เช่น

(1) System of Relationship ได้แก่การอธิบายว่าทุกระบบจำเป็นต้องมีองค์ประกอบย่อยที่ต่างสัมพันธ์กัน ตัวอย่างเช่น คำอธิบายที่ได้ยินกันบ่อยจนกลายเป็นสามัญสำนึกคือ “โลกเรานี้ทุกอย่างต้องมีคู่กัน (Relation) ดีต้องคู่กับเลว พระสงฆ์ต้องคู่กับฆราวาส” หรือคำกล่าวที่เกี่ยวข้องกับเรื่องที่จะศึกษาคือ ธรรมเนียมของพระนักเทศน์กับวัยรุ่นที่มีความแตกต่างกันอย่างสิ้นเชิง

(2) การสร้าง “เกณฑ์” (Categories) ต่าง ๆ ขึ้นมาแล้วจัดลำดับชั้นของ Categories เหล่านั้น (Hierarchy of Categories) เช่น การใช้ถ้อยคำ การใช้ภาษา การใช้น้ำเสียงและลีลา การใช้เนื้อหาในการสื่อสารธรรมะ ความเข้าใจเนื้อหาและสาระสำคัญที่เกี่ยวข้องกับการดำเนินชีวิต เป็นต้น

(3) การใช้หลักเรื่อง “จุดร่วม/ความคล้ายคลึง” กับ “จุดต่าง/ความแตกต่าง” (Similarity and Difference) เช่น พระสงฆ์เป็นผู้สืบทอดและเผยแผ่คำสอนของศาสนา แต่ในลักษณะของสื่อมวลชนมีจุดแตกต่างจากทั่วไปถือวิเคราะห์เหตุการณ์ปัจจุบันแล้วจึงให้บทบาทแก่พระสงฆ์ว่าควรใช้เวลาในช่วงใดและทำการสื่อให้แก่ใครรายการใด เป็นต้น

แม้ว่าจะมีกลยุทธ์วิธีการกลั่นความหมายที่ดีและมีประสิทธิภาพเพียงใดก็ตาม ในภาคปฏิบัติ การที่ผู้ส่งสารคนใดจะสามารถใช้กลยุทธ์ดังกล่าวบรรลุเป้าหมายได้หรือไม่ เงื่อนไขที่เป็นตัวกำหนดประการหนึ่ง (Precondition) ก็คือ ผู้ส่งสารนั้นมีอำนาจมากน้อยเพียงใด อำนาจที่จะให้แก่ผู้ส่งสารในการสร้างและถ่ายทอดความเป็นจริงผ่านกลไกทางภาษานั้น แปรเปลี่ยนไปตามวัฒนธรรมของแต่ละสังคม ในแต่ละท้องถิ่น ตัวอย่างเช่น สังคมในอดีตของไทย ให้อำนาจกับ “พระสงฆ์” อย่างมากที่จะใช้ภาษาเป็นตัวสร้างความเป็นจริง ดังนั้น “ถ้อยคำให้ศีลให้พระสงฆ์” จึงถือว่า “ศักดิ์สิทธิ์” แต่ในสังคมปัจจุบันวัฒนธรรมของสังคมสมัยใหม่ได้มอบอำนาจดังกล่าวให้แก่สถาบันสื่อมวลชนดังเช่น อำนาจของสื่อมวลชนที่สามารถจะใช้ภาษาของตนเอง “สถาปนาสถานภาพของ นาย ก ที่ไม่เคยมีใครรู้จักเลย” ให้กลายเป็น “คนโด่งดัง” ได้เพียงชั่วข้ามคืนเดียว ที่เรียกว่า พลังอำนาจของสื่อในการให้ Status Conferral อันจะมีผลทำให้ “ความเป็นจริงที่เกี่ยวกับ นาย ก.” แปรเปลี่ยนไป

2.1.2 ทศนะใหม่ต่อ “ผู้รับสาร”

เพื่ออธิบายแนวคิดใหม่เกี่ยวกับ “Encoding” และ “Decoding” S. Hall ได้ปูพื้นฐานแนวคิดใหม่ ๆ เกี่ยวกับ “ผู้รับสาร” โดยเปรียบเทียบให้เห็นอย่างชัดเจนถึงจุดร่วมและจุดต่างระหว่างแนวคิดของตนเองกับแนวคิดที่มีอยู่ กล่าวคือ

(1) การเปรียบเทียบรหัสของผู้ส่งสารและผู้รับสาร Hall มีจุดยืนว่า ระบบรหัส (Code System) ของผู้ส่งสารและผู้รับสาร ไม่จำเป็นต้องเป็นรหัสเล่มเดียวกันหรือชุดเดียวกันเสมอไป (กรณีส่วนใหญ่แล้วมักจะแตกต่างกัน) มีเหตุผลมากมายที่จะทำให้รหัสคู่มือในการส่งความหมายและถอดรหักระหว่างผู้ส่งสารและผู้รับสารไม่ตรงกัน ไม่สอดคล้องกัน จนถึงขั้นขัดแย้งกัน เช่น กฎีหลังประสบการณ์ ระดับการศึกษา อาชีพ ผลประโยชน์ทางเศรษฐกิจ จุดยืนทางการเมือง เพศชนชั้น อุดมการณ์ ฯลฯ

ด้วยความแตกต่างจากแง่มุมต่าง ๆ ของผู้ส่งสารและผู้รับสารที่กล่าวมา ทำให้การตีความหมายของผู้รับสาร มักจะผิดเพี้ยนไปจากความหมายที่ผู้ส่งสารเข้ารหัสไว้ คำอธิบายดังกล่าวอาจฟังดูคล้ายคลึงกับแนวทางของการใช้และความพึงพอใจจากสื่อ (Uses and Gratifications Approach) อย่างไรก็ตาม ความแตกต่างระหว่างแนวคิดของ S. Hall กับแนวคิดของการใช้และความพึงพอใจจากสื่อก็คือ เรื่องหน่วยของการวิเคราะห์ (Unit of Analysis) ในขณะที่แนวทางเรื่อง “การใช้สื่อ” นั้น จะใช้หน่วยการวิเคราะห์เป็นปัจเจกบุคคลแต่ละราย (ที่มีความต้องการเฉพาะตัวที่แตกต่างกัน) Hall กลับใช้หน่วยการวิเคราะห์ที่เป็น “กลุ่มคน” ที่ถูกจัดระบบจากโครงสร้างเศรษฐกิจสังคมและการเมืองให้มารวมกลุ่มกันตามประเด็นต่าง ๆ

(2) ผู้รับสารไม่ใช่กลุ่มคนที่มีลักษณะเนื้อเดียวกันหมด (Homo-Geneous Group) นอกเหนือจากความแตกต่างระหว่างผู้ส่งสารกับผู้รับสารแล้ว แม้แต่ในระหว่างกลุ่มผู้รับสารเอง ก็ยังมีความแตกต่างกัน ในส่วนที่เกี่ยวกับการถอดรหัสนั้น Hall มีทัศนะว่าการจับกลุ่มของผู้รับสารจะสัมพันธ์กับรูปแบบและความหมายของสาร (Forms and Meaning) ตัวอย่างเช่น ถ้าเนื้อหาสารเป็นประเด็นชาตินิยมผู้รับสารจะจัดเรียงตัวเป็นกลุ่มต่าง ๆ ตามเกณฑ์เรื่อง “ชาตินิยม” เช่น ชอบความบันเทิง ชอบความทันสมัย ชอบความท้าทาย ชอบลองชอบวัฒนธรรมมวลชน ฯลฯ ถ้าเป็นประเด็นเรื่อง “พฤติกรรมเสี่ยงต่อการทำผิด” ผู้รับสารกลุ่มเดิมก็อาจจะจัดเรียงตัวกันใหม่เป็นกลุ่มที่ป้องกัน (ครู) กลุ่มที่คอยลงโทษ (ตำรวจ/ผู้คุม) กลุ่มที่คอยให้อภัย (พระภิกษุ) ฯลฯ จากตัวอย่างที่ยกมานี้ จะเห็นว่าแนวคิดเรื่องจับตัวรวมกันเป็นกลุ่มของผู้รับสารนั้นมีได้มีลักษณะที่หยุดนิ่ง (Static) หากแต่เป็นการจับกลุ่มอย่างมีพลวัต (Dynamic) และแปรเปลี่ยนอย่างสัมพันธ์ไปกับรูปแบบ และความหมายของสาร

(3) ความสำคัญของงานตีความ แนวความคิดที่ให้ความสำคัญกับการตีความนั้นเป็นส่วนหนึ่งของกลุ่มที่เชื่อเรื่องการเลือกการรับรู้ (Selective Perception) ซึ่งกล่าวว่าผู้รับสารนั้นจะมีกระบวนการเลือกรับรู้จึงมีปัจจัยด้านอัตวิสัย (Subjective Capacity) ของผู้รับสารเข้ามาเกี่ยวข้องอย่างมากและสิ่งที่ผู้ส่งสารควรจะทำให้ความสนใจมากที่สุด คือเรื่องการเลือกตีความของผู้รับสาร

ในขณะที่ S. Hall ก็มีทัศนะที่ให้ความสำคัญกับปัจจัยด้านอัตวิสัยของผู้รับสารในเรื่องการตีความเช่นเดียวกัน แต่ทว่าความแตกต่างระหว่าง Hall กับแนวทาง Selective Perception นั้นก็คือ กลุ่ม Selective Perception จะให้เหตุผลว่าการที่ผู้รับสารได้ตีความเนื้อหาสารอย่างแตกต่างกันนั้น เนื่องจากภูมิหลังและปัจจัยด้านจิตวิทยาของผู้รับสารแต่ละราย (หน่วยการวิเคราะห์เป็นระดับปัจเจก) แต่ Hall ตั้งคำถามว่า ในกรณีที่ผู้รับสารตีความเบี่ยงเบน (Distort) ออกไปจากความตั้งใจของผู้ส่งนั้น เพราะเหตุใดการเบี่ยงเบนดังกล่าวจึงมีลักษณะเป็นแบบเดียวกันอย่างเป็นระบบ (Systematically Distorted Communication) กล่าวอย่างง่าย ๆ ก็คือ เหตุใดจึงมีความเข้าใจผิดเหมือนกันหมดในกลุ่มผู้รับสารบางกลุ่ม ซึ่ง Hall ได้ให้คำอธิบายว่า กลุ่ม Selective Perception นั้น คิดว่ากระบวนการถอดรหัสจากตัวสารออกมาเป็นความหมายนั้น เป็นเรื่องของปัจเจกบุคคลที่เกิดขึ้นอย่างเป็นธรรมชาติ (Natural) แต่ Hall คิดว่ากระบวนการนี้เป็นเรื่องที่ถูกสร้าง (Being Constructed) จากระบบการสื่อสารในสังคมนั้น ๆ ดังนั้นความหมายที่ถูกตีความอย่างผิด ๆ จึงมิใช่ความหมายที่ไร้ทิศทางสะเปะสะปะไปคนละทิศละทาง หากทว่าเป็นการตีความหมายอย่างเบี่ยงเบนที่เป็น Choices อยู่ชุดหนึ่ง (ไม่ได้ตีความเป็น (n) แบบที่ผู้ส่งสารต้องการ แต่ตีความเป็น (ข) (ค) (ง) เท่านั้น) ที่เรียกว่าเป็นกลุ่มของความหมายอันหลากหลายชุดหนึ่ง (Polysemic)

2.1.3 ทัศนะใหม่ต่อ “ผู้ส่งสาร”

(1) Hall ได้ให้ทัศนะใหม่แก่ผู้ส่งสารว่า ผู้ส่งสารมิใช่ “ผู้ที่ทำหน้าที่ส่งผ่านข่าวสารเท่านั้น (Transmitor) หากทว่าเป็น “ผู้ที่ได้เข้ารหัส” (Encode) ข่าวสารที่ส่งไปให้ด้วย การเปลี่ยนแปลงทัศนะดังกล่าว มีนัยยะต่อไปว่า ดังนั้น เมื่อเวลาที่ผู้ส่งสารได้ “ส่งสาร” ถึงผู้รับนั้น เขาได้ทำงาน 2 อย่างไปพร้อม ๆ กัน อย่างแรกที่เขาส่งไปคือ “ข่าวสาร” และอีกอย่างหนึ่งคือ “การติดตั้งรหัสการถอดความหมายจากสาร” ให้แก่ผู้รับด้วย

ถึงแม้ว่าจะมีช่องว่างด้านความเข้าใจระหว่างผู้ส่งสารกับผู้รับสารอยู่เสมอกล่าวคือผู้รับสารจะไม่สามารถถอดรหัสความหมายออกได้ถูกต้องตามที่ผู้ส่งต้องการ แต่ Hall ก็เห็นว่าสำหรับเรื่อง “ความหมายหลัก ๆ หรือใจความสำคัญ ๆ” แล้ว ผู้รับสารจะสามารถถอดรหัสตามที่ผู้ส่งสารได้ใส่รหัสเอาไว้ได้ ไม่ว่าจะเป็นการใช้สื่อภาษา สื่อภาพ สื่อเสียง หรือสื่ออื่น ๆ ก็ตาม (ถ้าไม่ไปตามหลักการนี้มนุษย์เราคงจะสื่อสารกันไม่รู้เรื่องเป็นแน่) Hall ให้คำอธิบายว่า เป็นเพราะเวลาที่ผู้ชมนั่งดูภาพหน้าจอโทรทัศน์นั้นเขาไม่ได้ตีความจากภาพหน้าจอเท่านั้น แต่ในกระบวนการ

รับสาร ผู้ชมได้เรียนรู้ (หรือได้รับการติดตั้ง) รหัสที่มีอยู่ไปด้วย ตัวอย่างเช่นในการดูรายการชุมชนนิมนต์ยิม เด็ก ๆ ที่นั่งดูอยู่ จะได้เรียนรหัสความหมายว่า ถ้าคนที่ทำผิดก็จะได้รับการลงโทษในสิ่งที่ทำผิด ถ้าคนทำผิดแล้วเกิดสำนึกผิด คนอื่นก็ควรจะให้โทษ ถ้าผู้กระทำผิดกลับใจ ก็ยังน่าให้อภัยมากยิ่งขึ้น ถ้าคนทำผิดกลับเนื้อกลับตัวพิสูจน์ตัวเองว่าเป็นคนดีแล้ว ก็ยังน่าจะให้โทษมากที่สุด และหากผู้กระทำผิดนั้นกล้าหาญที่จะนำเอาเรื่องของตนเองมาเปิดเผยเป็นบทเรียน ก็สมควรได้รับการให้อภัยและได้รับคำยกย่อง เป็นต้น

(2) เมื่อเวลาที่เราได้รับข่าวสารเกี่ยวกับโลกภายนอก ที่ถูกย่อมาอยู่ในรหัสของการใช้ภาษา (เช่น คำกริยา สรรพนาม ฯลฯ) เราจะจำได้เลยว่าข่าวสารนั้นเป็นรหัสของอะไร ตัวอย่างเช่นเมื่อเห็นรหัสของรายการชุมชนนิมนต์ยิมนั้นเป็นการ์ตูนที่มีเนื้อหาสอนให้ทุกคนมีความรักและสามัคคีกันภายในชุมชน โดยจะเล่าเรื่องเป็นตอนสั้น ๆ โดยเมื่อใช้คำว่า “หลวงพี่” เป็นชื่อเรียกของพระเณรที่เป็นตัวละครหลักเข้ามาให้คำสอนแทรกในการดำเนินเรื่องแต่ทำให้เราเห็นว่าถึงแม้จะเป็นเพียงการ์ตูนแต่สารที่สอดแทรกนั้นเป็นเนื้อหาคำสอนที่พุทธศาสนาต้องการเผยแผ่หลักคำสอนอย่างแท้จริงให้ดูเข้าใจง่ายต่อเด็กเยาวชนและบุคคลทั่วไปที่รับชม

รหัสบางรหัสที่ถูกติดตั้งมาให้นั้น จะถูกนำเสนอราวกับเป็นธรรมชาติ (Natural) โดยไม่ต้องเรียนรู้เลย เช่นหลักการที่ว่า “คนเราเกิดมาก็ต้องรู้จักพึ่งพาอาศัยกัน ต้องรู้จักให้อโหสิกรรมแก่กัน” โดยเฉพาะอย่างยิ่ง รหัสที่มาในรูปแบบของ Visual Communication เช่น ถ้าเราเห็นหน้าตาของ “ผู้ทำผิด” ที่มีสีหน้าเศร้าสลดเวลาเล่าเรื่องของตนเองเมื่อกระทำผิด เรา (คนดู) ก็แทบจะตีความได้โดยอัตโนมัติ (ธรรมชาติ) เลยว่า เขาต้องรู้สึกเสียใจในการกระทำของตนเองและรู้สึกสำนึกผิดแล้วแต่อันที่จริงแล้ว บรรดาความหมายที่ถูกฝังอยู่ในภาพเหล่านั้น ล้วนแล้ว แต่ต้องมีรหัสในการใส่และถอดทั้งสิ้น

(3) นอกเหนือจากการติดตั้งรหัสมาให้ในข่าวสารแล้ว กลไกอีกตัวหนึ่งที่ทำให้ผู้รับสารถอดความหมายได้ตามความต้องการของผู้ส่งที่ Hall ได้นำเอาทัศนยะของ U. Eco มาใช้ก็คือ เรื่อง “เงื่อนไขของการรับรู้” (Condition of Perception) Eco ได้ตั้งข้อสังเกตว่าบรรดาสัญญาณที่เป็นภาพเหมือน (Icon sign) นั้นจะทำให้ผู้รับสารสามารถมองเห็นตัว Object ได้เหมือนกับในโลกแห่งความจริง ดังนั้นบรรดาภาพจริงและเสียงจริงในโทรทัศน์ ซึ่งล้วนแต่เป็น Icon Sign ทั้งนั้น จึงสามารถโน้มนำการรับรู้ของผู้รับสารได้มาก อย่างไรก็ตาม สิ่งที่ไม่ควรจะลืมเลือนก็คือ ผู้รับสารจะมองเห็นภาพได้เหมือนของจริง ก็ต่อเมื่อถูกกำหนดจุดยืนที่จะมองดู ถูกตั้งมุมมองให้มีทิศทางเฉพาะอันหนึ่ง (ในกรณีของโทรทัศน์คนดูต้องมองเห็นภาพตามการกำหนดของมุมกล้องอย่างไม่มีทางหลีกเลี่ยง) จุดยืนของการดู มุมมองและทิศทางของการมองเห็นนี้ คือกลไกที่เรียกว่า “เงื่อนไขของการรับรู้” นั่นเอง

ดังนั้นในกรณีละครโทรทัศน์เรื่อง หลวงตามหาชน ซึ่งหลวงตามันเคยเป็นคนไม่ดีมาก่อนแล้วกลับใจมาเป็นพระและคอยสั่งสอนแก้ไขปัญหาในชุมชนด้วยการใช้ธรรมะเป็นเครื่องมือ โดยติดตั้งรหัสการถอดความหมายว่า หลวงตามันเป็นผู้ที่กลับใจ คำสอนทางศาสนาช่วยขัดเกลาความคิดและสอนให้ทุกคนเป็นคนดี นอกจากนี้จะติดตั้งรหัสดังกล่าวแล้วบรรดารายการเหล่านี้ ก็ยังได้กำหนดตำแหน่งแห่งที่ของผู้ชมเอาไว้อย่างแน่นอน เช่น ผู้ชมจะเลือกดูด้วยจุดยืนของคนที่ชอบซ้ำเติมคนอื่น คนที่ยินดีให้อภัยคนบาป คนที่ไว้วางใจเพื่อนมนุษย์ คนที่ไม่ให้โอกาสคนกลับตัว ฯลฯ โดยที่เมื่อตอนเริ่มต้นรายการนั้น ผู้ชมอาจจะยืนอยู่ในตำแหน่งที่ต่าง ๆ กัน แต่ทว่าในเนื้อหาของรายการนั่นเองที่จะค่อย ๆ เรียกผู้ชมให้มายืนอยู่ในตำแหน่งที่ทางรายการ (ผู้ส่งสาร) ต้องการเพื่อที่ภาพที่ผู้ชมมองเห็น จะได้เป็นภาพที่มองไปจากมุมมองเดียวของทางรายการ (ผู้ส่ง)

เทคนิคการใช้กลไกกำหนดเงื่อนไขการรับรู้ นั้น สามารถกระทำได้หลายรูปแบบ เช่น ผ่านบทเพลงของรายการ การนำเสนอก่อนเข้ารายการ การกำหนดสัดส่วนความสั้นยาวของเนื้อหา การดำเนินเรื่อง ตัวละคร โครงเรื่อง จุดคลี่คลาย (เช่น ต้องการให้ผู้ชมสนใจเรื่องการทำผิดแล้วได้รับผลอย่างไร มีการปรับตัวอย่างไรของคนที่ยอมรับผิด) โดยมีเค้าโครงเรื่องเป็นตัวกำหนด อย่างเช่น รายการฟ้ามีตา จะให้มีผู้ดำเนินรายการเป็นผู้เกริ่นนำเนื้อเรื่อง และสรุปตอนท้ายของรายการ ใช้ Format ของรายการเป็นตัวกำหนด จากการกำหนดว่ารูปแบบการกระทำผิคนั้นเป็นเพียงบทบาทสมมติเพื่อให้ผู้ชมรู้สึกคล้อยตามในเนื้อหาของละคร (ซึ่งถูกใส่รหัสแล้วว่า มีความจริงจังกน้อยกว่ารูปแบบข่าว/สารคดี)

2.1.4 แนวคิดเรื่อง “สารของสื่อมวลชน”

(1) สืบเนื่องมาจากทศนะเรื่อง “ความเป็นจริงนั้นเป็นสิ่งที่ถูกสร้างขึ้น” Hall ได้นำมาขยายความว่า ในฐานะที่ “ข่าวสาร” ก็เป็น “ความเป็นจริงประเภทหนึ่ง” ดังนั้น “ข่าวสารที่เกิดขึ้นเองตามธรรมชาติ จึงไม่มี จะมีก็แต่ข่าวสารที่ถูกสร้างขึ้นมานั้น” และทั้งในกระบวนการสร้างข่าวสาร (จากฝ่ายผู้ส่ง) และในกระบวนการรับข่าวสารแล้วแต่ดำเนินไปอย่าง Active และมีการตีความสอดแทรกอยู่ตลอดเวลา

(2) Hall ได้กล่าวถึงลักษณะพิเศษของข่าวสารที่มาจากสื่อโทรทัศน์ว่าแบบจำลองของข่าวสารจากโทรทัศน์นั้น จะมีธรรมชาติที่ขัดแย้งในตัวเอง ในด้านหนึ่งเนื่องจากผู้รับสารของโทรทัศน์มีปริมาณมากมายและมีคุณภาพหลากหลาย (มีลักษณะ Mass) จากด้านนี้ น่าจะทำให้มีการตีความหมายข่าวสารจากโทรทัศน์ที่ผิผกแตกต่างออกไประหว่างผู้รับสารกลุ่มต่าง ๆ แต่ในอีกด้านหนึ่ง เรามักจะพบเสมอว่า ผู้รับสารจากโทรทัศน์มักจะมีวิธีตีความคล้าย ๆ กัน เหตุผลที่อยู่เบื้องหลังปรากฏการณ์ที่ขัดแย้งนี้ก็คือ คำอธิบาย 2-3 ประการ ที่ได้กล่าวไปแล้วนั่นเอง กล่าวคือ

การนำเสนอรหัสอย่างคู่เป็นธรรมชาติของ โทรท์สน์หรือการกำหนดจุดขึ้นและมุมมองให้แก่ผู้รับสาร เป็นต้น

ถึงแม้ว่าในความเป็นจริง ผู้รับสารจากรายการโทรท์สน์จะมีวิธีการตีความที่หลากหลายก็ตาม แต่ก็มีความหลากหลายที่อยู่ในกรอบ ดังที่ Hall เรียกว่าเป็น Polysemic Values การตีความที่หลากหลายเช่นนี้มีใช้ลักษณะเดียวกับ Pluralistic ทั้งนี้เพราะในความหลากหลายนั้น จะมีแบบการตีความอยู่แบบหนึ่งที่มีลักษณะเด่นกว่าอันอื่น ๆ (Dominant Meaning)

(3) จากแนวคิดเรื่องการตีความแบบหลากหลายแต่อยู่ในกรอบ และถึงจะหลากหลายอย่างไร ก็มีความหมายอยู่หนึ่งที่เด่นกว่าอันอื่น ๆ ทำให้ Hall นำมาสู่ข้อสรุปที่ว่า จากคุณสมบัติดังกล่าวทำให้เนื้อหาสารในสื่อมวลชนสามารถทำหน้าที่ต่าง ๆ ทางด้านอุดมการณ์ตามความต้องการของผู้มีอำนาจในสื่อได้ เช่น ช่วยกลบเกลื่อนความขัดแย้งที่มีอยู่ในสังคม ช่วยรักษาทุกสิ่งให้เป็นอย่างเดิม (Status Quo) ช่วยทำให้คนอดทนอยู่กับปัญหาได้ เป็นต้น

2.1.5 การวิเคราะห์ตัวสื่อ

ดังที่ได้กล่าวมาข้างแล้วข้างต้น ในเรื่องการใส่และถอดรหัสสั้น นอกจากจะวิเคราะห์ได้จากตัวเนื้อหาสารแล้ว แม้แต่เรื่องธรรมชาติของตัวสื่อ (Media) รวมทั้งรูปแบบการนำเสนอก็ยังเป็นส่วนหนึ่งของการเข้า-ถอดรหัสด้วย

สำหรับ Hall นั้น ได้ให้ความสนใจกับการวิเคราะห์ธรรมชาติของสื่อโทรท์สน์อย่างมาก และได้ตั้งข้อสังเกตประกอบการวิเคราะห์สื่อโทรท์สน์เอาไว้ เช่น

(1) หากการนำเสนอเนื้อหาสารปรากฏในสื่อสิ่งพิมพ์ในรูปแบบของตัวอักษร (Literary) โอกาสที่ผู้รับสารจะมองไม่เป็นคุณลักษณะ (Attributes) ของ Object ที่บรรยายนั้นจะมีอยู่มาก เช่น สำหรับผู้ที่ไม่เคยมีประสบการณ์ตรงกับหิมะเลย เมื่ออ่านบทบรรยายเกี่ยวกับหิมะ อาจจะไม่ออก ในขณะที่ยสื่อโทรท์สน์นั้นเป็น Icon Sign (เป็นภาพ) ซึ่งเมื่อนำเสนอแล้ว ผู้รับสารจะต้องมองเห็นคุณลักษณะบางอย่างของ Object นั้นทันที

(2) ผลต่อเนื่องจากการที่สื่อโทรท์สน์นั้นเป็นภาพแบบ Icon Sign ทำให้การใช้รหัสสั้นคู่เป็นธรรมชาติ (Naturalized Code) ดังได้กล่าวมาแล้ว ซึ่งทำให้สื่อโทรท์สน์มีลักษณะเป็นสื่อที่โปร่งใส (Transparency) เพราะมีอะไรก็เอามาเสนอให้เห็นกันกระจ่างตา ความโปร่งใสของสื่อจึงทำให้ดูคล้ายกับว่าสื่อเป็นเพียงตัวนำเอา “สิ่งที่เกิดขึ้น” มานำเสนอ ทั้งที่อันที่จริงภาพที่เห็นในจอโทรท์สน์นั้นมิใช่ “ภาพที่เกิดขึ้นจริง ๆ เท่านั้น” หากแต่เป็น “ภาพจริงที่ถูกสร้างขึ้นมา” โดยผ่านมุกสื่อบ้าง ระยะเวลาบ้าง แสงสีบ้าง ดังที่ได้กล่าวมาแล้ว

นอกเหนือจากผลพลอยได้เรื่อง “ความโปร่งใส” แล้วก็ยังมีผลพลอยได้ต่อเนื่องตามมาอีกมากมาย จากการเป็นรหัสของสื่อภาพและเสียง เช่น โทรท์สน์ เช่น การได้ความลึก (Depth)

เพราะกลองสามารถซึมเข้าไปข้างใน การได้ความคุ้นเคย (Habituation) เช่น การเห็นภาพใบหน้าของคนอ่านข่าวสัก 2-3 ครั้ง ผู้ชมก็จะเริ่ม “คุ้นตา” และให้ลักษณะการรับรู้สารที่เกือบจะเป็นเอกลักษณ์ซึ่งจะเห็นได้ชัดจากการเปรียบเทียบกับสื่ออักษร เช่น เมื่อนวนิยายพรรณนา รูปร่างหน้าตาพระพุทธรูปนั้น ผู้รับสารแต่ละคนอาจจะวาดภาพพระพุทธรูปเจ้าในจินตนาการออกไปแตกต่างกัน แต่เมื่อละครโทรทัศน์เสนอพระพุทธรูปเจ้าเพียงในฉากแรก ผู้รับสารทุกคนก็จะมีภาพของพระพุทธรูปเจ้าที่เป็นเอกลักษณ์แบบเดียวกันหมด

(3) เมื่อเปรียบเทียบกระบวนการผลิตระหว่างสื่อสิ่งพิมพ์กับสื่อโทรทัศน์แล้ว จะพบว่ากระบวนการและขั้นตอนในการผลิตของสื่อโทรทัศน์นั้นมีความละเอียดมากกว่า มีหลายขั้นตอนกว่า และมีความซับซ้อนมากกว่า ดังนั้น “ภาพแห่งความเป็นจริง” ที่ปรากฏในสื่อโทรทัศน์นั้น จึงได้ผ่านกลยุทธของกระบวนการใส่รหัสต่าง ๆ มากมายในการผลิต เช่น การคัดเลือก (Selection) ไม่ว่าจะเป็สถานที่ถ่ายทำ ตัวละคร เครื่องแต่งกาย ฉาก แสง สี ฯลฯ การตัดต่อ (Editing) การจัดวางกรอบ (Framing) การเชื่อมโยง (Linking) เช่น การใส่ภาพและเสียง การเขียนแบบ (Identification Strategies) การอัด (Recoding) เป็นต้น เพราะฉะนั้นแล้ว ภาพในโทรทัศน์ได้ผ่านการปรุงแต่งมาอย่างหนักหน่วงที่สุด

(4) กลยุทธอีกประการหนึ่งที่เป็นคุณลักษณะเฉพาะของสื่อโทรทัศน์คือ แบบวิธีในการสร้างความสัมพันธ์กับผู้ชม (Mode of Address) เนื่องจากรายการบางรายการของโทรทัศน์ เช่น รายการข่าว รายการทอล์คโชว์ ผู้ที่ปรากฏตัวในจอโทรทัศน์ จะสร้างความสัมพันธ์โดยตรงกับผู้ชม และเรียกร้องการมีส่วนร่วมจากผู้ชมอย่างสูง เช่น ผู้อ่านข่าวจะจ้องมองดูผู้ชม (ผ่านกล้อง) ตลอดเวลา และการอ่านข่าวนั้นก็เป็นการอ่านให้ผู้ชมที่บ้านฟัง ส่วนรายการทอล์คโชว์นั้น พิธีกรก็จะพูดคุยกับผู้ชมที่บ้านโดยตรง เพราะฉะนั้น จึงได้มีการวิเคราะห์ Mode of Address ของรายการโทรทัศน์ขึ้นมาว่า ในแต่ละรายการได้สร้างความสัมพันธ์กับผู้ชมในลักษณะใด เช่น การใช้บทสนทนาที่ว่า “ในรายการนี้” “โลกของเรา” (ให้ความรู้สึกเป็นพวกเดียวกัน) “แล้วท่านละคิดอย่างไร” (ให้ความรู้สึกแยกเป็นคนละพวกกัน)

2.1.6 การวิเคราะห์ขั้นตอนของการสื่อสาร

Hall ได้แยกแยะขั้นตอนของการสื่อสารออกเป็น 4 ขั้นตอน คือ

- (1) ขั้นตอนการผลิต (Production)
- (2) ขั้นตอนเผยแพร่ (Circulation)
- (3) ขั้นตอนการใช้บริการ/การบริโภคสาร (Use/Consumption)
- (4) ขั้นตอนการผลิตซ้ำ (Reproduction)

จากทั้ง 4 ขั้นตอนนี้ Hall สรุปว่ากระบวนการเข้า/ถอดรหัสนั้นจะต้องถูกควบคุมในทุกขั้นตอน เพื่อให้ความหมายสุดท้ายในขั้นตอนของผู้รับสารตรงกับความหมายแรกของผู้ส่งสาร อย่างไรก็ตามในกรณีส่วนใหญ่วิธีการควบคุมนั้นจะไม่ปรากฏตัวให้เห็นอย่างเด่นชัด

1) ขั้นตอนการผลิต (Production)

เป็นช่วงตอนของการสร้างข่าวสาร ที่ผู้ส่งสารต้องดำเนินการปฏิบัติการด้านภาษา (Discursive Practice) ซึ่งต้องอาศัยองค์ประกอบหลายประการเช่น การรู้จักจัดกรอบของความหมายและความคิด (Framing Meaning & Ideas) ต้องมีความรู้ในเรื่องที่ต้องใช้งาน (Knowledge-In-Use) มีทักษะทางเทคนิค (Technical Skill) มีอุดมการณ์ทางวิชาชีพ มีความรู้เกี่ยวกับสถาบันต่าง ๆ มีความเข้าใจในค่านิยมและความเชื่อต่าง ๆ ของสังคม มีภาพของผู้รับสารอยู่ในใจ เป็นต้น

เมื่อวิเคราะห์กระบวนการสร้างข่าวสารของผู้ส่งสาร จะพบว่ามีความรู้และระเบียบข้อตกลงต่าง ๆ มากมายที่เข้ามาเกี่ยวข้อง (Law & Convention) ทั้งนี้เพื่อนำผู้รับสารให้ตีความหมายไปในทางเดียวของผู้ส่ง (ไม่ว่าจะรู้ตัวหรือไม่) ถ้าต้องการจะไม่ให้ผู้อ่านมองข้ามข้อความนี้ ก็ต้องขีดเส้นใต้หรือใช้ตัวเน้น ถ้าต้องการจะให้ผู้อ่านจบความคิดเดิมและเริ่มความคิดใหม่ ก็ต้องจบข้อความเดิม แล้วขึ้นย่อหน้าใหม่ ในกรณีของภาพยนตร์หรือโทรทัศน์ หากผู้ส่งสารต้องการเตือนให้ผู้ชมระวังตัวว่าเหตุการณ์สำคัญกำลังจะเกิดขึ้น ก็ต้องใช้ดนตรีประกอบช่วยให้ดูน่าสนใจ หากต้องการให้ผู้ชมสังเกตปฏิริยาความรู้สึกรักของตัวละครก็ต้องถ่าย Close-Up ไปที่ใบหน้าของตัวละครตัวนั้นและให้เห็นถึงสีหน้าท่าทางที่ชัดเจน เป็นต้น

2) ขั้นตอนเผยแพร่ (Circulation)

ซึ่งหมายถึงช่องทางของการเผยแพร่ข่าวสารประเภทต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับตัวแปร 2 ตัว คือ ปริมาณความถี่ของการได้เผยแพร่ ข่าวสารที่ได้รับการเผยแพร่แบบ “มาบ่อย มาได้รวดเร็ว มาได้อย่างรุนแรง” ย่อมมีโอกาสเข้าถึงผู้รับสารได้มากกว่า และอีกตัวแปรหนึ่ง คือ ธรรมชาติของสื่อที่ถูกใช้เป็นช่องทาง เช่น เป็นสื่อสิ่งพิมพ์ สื่อวิทยุ สื่อโทรทัศน์ สื่อใหม่ ฯลฯ ที่มีข้อเด่นข้อด้อยดังที่ได้กล่าวถึงไปแล้ว

3) ขั้นตอนการใช้/การบริโภค (Use/Consumption)

Hall ให้ความสนใจกับขั้นตอนนี้อย่างมาก เนื่องจากเขามีแนวคิดที่ “ข่าวสารนั้นมีได้สำคัญเพียงแค่ว่า ได้ผลิตขึ้นมาอย่างไรเท่านั้น (How it is Produced) แต่ยังคงสำคัญว่าต่อไปอีกว่า ข่าวสารนั้นถูกรับรู้ อย่างไร (How it is received)”

Hall ได้เสนอทฤษฎีใหม่เกี่ยวกับขั้นตอนของการรับสาร หรือการบริโภคข่าวสารว่า ในขั้นตอนนี้จะเป็นอีกช่วงเวลาหนึ่งเช่นกันที่ความหมายจะถูกผลิตขึ้นมาอีกครั้งหนึ่งกล่าวคือ สิ่งที่ผู้รับสารกระทำไม่เพียงแต่จะ “อ่านความหมาย” ที่อยู่ในสารของผู้ส่งเท่านั้น หากแต่ผู้รับสารจะ

นำเอา “ตัวเอง” (ผู้รับสาร) เข้าไปสร้างความหมายในสารด้วย กล่าวอย่างง่าย ๆ ก็คือ Hall มีความเห็นว่า ความหมายในข่าวสารเมื่ออยู่ในช่วงเวลาผลิต ก็เป็นเรื่องความสัมพันธ์ระหว่างผู้ส่งสารกับสาร และในขั้นตอนของการบริโภค ก็เป็นเรื่องความสัมพันธ์ระหว่างผู้รับสารกับสารเช่นกัน ซึ่งหมายความว่าช่วงเวลาแห่งการถอดรหัส (Decoding) ก็เป็นช่วงเวลาที่มื่อสระในตัวเอง และไม่จำเป็นต้องไปขึ้นต่อช่วงเวลาแห่งการเข้ารหัส (Encoding) เสมอไป

Hall ได้ค้นคว้าเพิ่มเติมกระบวนการในช่วงเวลาของการถอดรหัสว่า ในการอ่านความหมายของสารนั้น ผู้รับสารสามารถจะมีจุดยืนได้ 3 แบบ (หรือใช้รหัสได้ 3 รหัส) อันจะทำให้ความหมายได้ 3 แบบตามมาเช่นกัน คือ

(1) แบบที่ผู้ส่งสารต้องการ (Dominant–Hegemonic Position) จุดยืนแบบนี้ผู้รับสารจะยืนอยู่ที่เดียวกับผู้ส่งสารและจะใช้รหัสของผู้ส่งสารเช่นกัน ดังนั้นความหมายที่ผู้รับสารอ่านได้จึงเป็นอย่างไรที่ผู้ส่งสารต้องการเท่านั้นที่เรียกว่า Preferred Reading

(2) จุดยืนที่ผู้รับสารจะต่อรองความหมายเสียใหม่ (Negotiated Position) จุดยืนแบบนี้แม้ว่าผู้รับสารจะอ่านความหมายหลัก ๆ ตามที่ผู้ส่งสารต้องการแต่ทว่าภายในขอบเขตความหมายดังกล่าว ผู้รับสารจะยังคงต่อรองรายละเอียดปลีกย่อย ตัวอย่างเช่น “การยอมรับว่าเห็นด้วยกับผู้ส่งสารกล่าวมา แต่ก็มีเงื่อนไขว่า จะเป็นจริงก็ต่อเมื่อ” หรือ “อาจจะมีย่อยกเว้นเหมือนกัน...” หรือ “ที่พูดนั้นอาจจะจริงในที่อื่น ๆ แต่ในที่นี้อาจจะเป็นจริง” การตีความหมายแบบต่อรองนี้เป็นการพบกันครึ่งทาง หรือเป็นสูตรผสมระหว่าง Preferred Reading กับ Opposition Reading

(3) จุดยืนที่ผู้รับสารจะตีความคัดค้านต่อต้านความหมายที่ผู้ส่งสารใส่รหัสมา (Opposition Position) ตัวอย่างเช่น การนำเสนอรายการในรูปแบบของการ์ตูน หรือละคร บรรดา กลุ่มผู้รับสารบางส่วนก็จะเข้าใจว่าเป็นเพียงการสมมติขึ้นมาเท่านั้น เป็นเพียงเนื้อหาที่สร้างมาเพื่อสอนเด็กและเยาวชน เพื่อความสร้างความบันเทิงให้แก่ผู้ชมเท่านั้น หรือนำเอาผู้ที่เคยทำบาปมาออกรายการหรือเป็นผู้เข้าร่วมแสดงความคิดเห็นว่าเคยกระทำเช่นไรและได้รับผลกระทบอย่างไร บรรดา กลุ่มผู้รับสารที่มีความเกี่ยวข้องกับผู้ที่เคยกระทำผิดนั้นก็จะเห็นว่าบุคคลเหล่านี้ก็ยังคงไม่สำนึกและกระทำบาปเช่นเดิม จะปรับตัวได้ก็ตอนที่กำลังจะเสียชีวิตหรือไม่ก็ไม่สามารถคิดได้เลย หรืออาจจะกลับตัวกลับใจเพียงชั่วครั้งชั่วคราวเท่านั้น หากไม่ประสบเหตุด้วยตนเอง

Hall กล่าวว่าในการส่งข่าวสารแต่ละครั้ง จะเกิดจุดยืนการตีความทั้ง 3 แบบอยู่ตลอดเวลา เพียงแต่ว่าสัดส่วนของแต่ละอันจะมีมากน้อยอย่างไรนั้น ขึ้นอยู่กับความสามารถในการใส่รหัสของผู้ส่งสาร แต่ถึงอย่างไรในทุกเวทีของข่าวสาร ก็จะมีสงครามแห่งวาทกรรม (Struggle of Discourse) เกิดขึ้นอยู่ตลอดเวลา ตัวอย่างเช่น คนที่อยู่โรงฆ่าสัตว์ก่อนเสียชีวิตมีอาการทรมานทรมาย

ทรมานก่อนสิ้นลมหายใจ การความญาติผู้ตายหรือคนปกติไม่เชื่อเรื่องบาปกรรมกับผู้มองในแง่มุมของศาสนาจะตีความต่างกัน

การตีความหมายที่แตกต่างกันของผู้รับสารนั้น DeSaussure ได้เริ่มนำร่องความคิดดังกล่าวเอาไว้แล้วในเรื่อง “ความหมายโดยนัย” (Connotative Meaning) ซึ่ง Hall ได้นำทัศนะดังกล่าวมาสานต่อว่า แม้ว่าเราจะพบการ “อ่านสาร” จากจุดยืนทั้ง 3 แบบ แต่ทว่า ในกรณีทั่วไปและโดยส่วนใหญ่แล้วสัดส่วนของการอ่านแบบ Preferred Meaning ก็จะมีสัดส่วนมากกว่าอีกสองแบบ Hall อธิบายว่า แม้ว่าความหมายโดยนัยของผู้ส่งสารอาจจะแตกต่างกันไปบ้าง แต่ความหมายหลัก ๆ จะยังคงเป็นความหมายที่ผู้ส่งสารอาจจะแตกต่างกันไปบ้าง แต่ความหมายหลัก ๆ จะยังคงเป็นความหมายที่ผู้ส่งต้องการนั่นเอง สิ่งที่แตกต่างกันในความหมายโดยนัยของผู้รับสารแต่ละคน จึงเป็นรายละเอียดปลีกย่อยเท่านั้น ตัวอย่างเช่น เมื่อรายการโทรทัศน์ที่นำเสนอการกระทำผิดในรูปแบบต่าง ๆ โดยนำเสนอในลักษณะการทำผิดต่อผู้อื่นและสิ่งนั้นส่งผลต่อตนเองในภายหลัง หากผู้ผลิตรายการระมัดระวังในการใส่รหัส และมีความสามารถจะควบคุมกระบวนการใส่รหัสให้ตลอดทั้งกระบวนการ ผลที่เกิดขึ้นก็คือ ผู้รับสารจำนวนนับล้านคนที่ชมรายการดังกล่าว น่าจะ “เห็นคล้อย” ตามความหมายที่ผู้ส่งต้องการ สิ่งที่แตกต่างกันก็อาจจะเป็น “เหตุผลที่เห็นด้วย” เท่านั้น

Hall ให้คำอธิบายเหตุผลเบื้องหลังปรากฏการณ์ดังกล่าวว่า เพราะเหตุใดสัดส่วนของ Preferred Reading จึงมีมากกว่า การอ่านความหมายอีก 2 แบบ โดยเฉพาะในกรณีการส่งข่าวสารของสื่อมวลชน ซึ่งมีกลไกอยู่ 3 ประการคือ

(1) Institution Position อันได้แก่ฐานะตำแหน่งของผู้ส่งสาร ซึ่งในกรณีของสื่อมวลชนนั้นเป็นสถาบันที่มีความชอบธรรมอย่างสูงในการนำเสนอข่าวสารเป็นสถาบันที่ถูกกฎหมาย เป็นสถาบันที่ได้รับมอบหมายให้ทำหน้าที่เผยแพร่ข่าวสาร ถ่ายทอดค่านิยม การเผยแพร่ข่าวทำอย่างเปิดเผยตรงไปตรงมา ฯลฯ ตำแหน่งของสถาบันผู้ส่งสารดังกล่าวเป็นที่รู้จักกันในเรื่องความน่าเชื่อถือของแหล่งข่าว (Credibility) ศักยภาพในการให้สถานภาพแก่บุคคล เหตุการณ์และอื่น ๆ (Status Conferral) เป็นต้น

(2) Structure of Access โครงสร้างในการเข้าถึงนั้นมิได้หมายความว่าเพียงเรื่องขีดความสามารถในการเข้าถึงผู้รับสารเท่านั้น แต่ยังหมายความว่าเข้าถึงแหล่งข้อมูลที่จะนำเอาข่าวสารมาเผยแพร่อีกด้วย ตัวอย่างง่าย ๆ ก็คือ หากไม่มีคำสอนทางพุทธศาสนาหรือผู้นำเชื่อถือมากแล้วในตอนท้ายก็จะทำให้รายการนั้นเป็นเพียงการสร้างเรื่องและสถานการณ์ให้น่ากลัวและเป็นเพียงละครที่เขียนขึ้นมาเท่านั้น

(3) กลไกในการควบคุมการผลิต ดังที่ได้กล่าวมาแล้วข้างว่า กระบวนการสร้างสารของสื่อโทรทัศน์ มิใช่สิ่งที่เป็นไปตามธรรมชาติ แต่ทุกอย่างจะถูก “สร้าง” ขึ้น เริ่มตั้งแต่การสร้าง

จาก การแต่งหน้าผู้มาออกรายการ บทสนทนาที่ปรากฏก็ต้องเป็นไปตามสคริปต์ที่เขียน (และสามารถควบคุมได้ หากแขกรับเชิญพูดนอกบท ก็สามารที่จะตัดทิ้งได้ตอนตัดต่อ) ฯลฯ ทั้งหมดนี้เป็นการกำหนดทิศทางของการอ่านความหมายของผู้รับสารทั้งสิ้น

4) ขั้นตอนการผลิตซ้ำขึ้นใหม่ (Reproduction)

ขั้นตอนของการผลิตซ้ำนั้น หากพิจารณาในแง่ของ “ระบบความหมาย” อาจจะแบ่งได้เป็น 2 ประเภท ประเภทแรกคือ การผลิตซ้ำขึ้นใหม่ แต่ยังคงความหมายเดิม ตัวอย่างเช่น การสื่อสารศาสนาเป็นการผลิตซ้ำขึ้นมาอยู่ที่ว่าพระนักเทศน์แต่ละรูปจะมีการสร้างรูปแบบหรือยกตัวอย่างขึ้นมาอย่างไร ในรูปแบบหนังสือ การ์ตูน ละคร วิธีการยกตัวอย่างนำเสนอต่าง ๆ ในรูปแบบเนื้อหาเดิม เอาโครงเรื่องแบบเดิมเอาไว้ การผลิตซ้ำขึ้นใหม่ประเภทแรกนี้ไม่สู้จะมีปัญหามากนัก

อีกประเภทหนึ่ง คือ การผลิตซ้ำขึ้นใหม่แต่เพื่อต้องการจะเสนอความหมายใหม่ที่ขัดแย้งกับความหมายเก่าที่มีอยู่ หรือที่ขัดกับสามัญสำนึกที่ผู้รับสารมีอยู่หรือคัดง้างกับความรู้ที่ยอมรับกันโดยปริยาย ตัวอย่างเช่น หากสังคมเข้าใจว่าศาสนาเป็นเพียงสิ่งที่คาดเดาไม่ได้ความผิดทั้งหลายเป็นเพียงผลที่จะส่งถึงอนาคตที่จะเป็นไปได้หรือเป็นไปได้ไม่ได้ ไม่สามารถมีเหตุผลอธิบายได้ แต่หากสื่อมวลชนต้องการผลิตซ้ำภาพของบาปบุญคุณโทษที่ทำให้ผิดต่อบุคคลอื่นเสียใหม่ ว่าการกระทำผิดส่งผลต่อบุคคลรอบข้าง รวมทั้งสภาพจิตใจของตนเองพร้อมทำมีผลต่อการดำรงชีวิตที่ติดขัด หรือผิดกฎหมายและผิดหลักพุทธศาสนา มองเห็นเป็นรูปธรรมและจับต้องได้ การผลิตซ้ำแบบสร้างความหมายใหม่นี้จะต้องจัดระบบความหมายให้ถูกอ่านจากจุดยืนแบบ Preferred Reading อย่างเข้มงวดมากกว่ากรณีแรก

การนำไปใช้จากแนวคิดเรื่องการเข้ารหัสและการถอดรหัส ของ Stuart Hall นั้น ผู้วิจัยสามารถนำไปปรับใช้ในการศึกษาตัวแปร ผู้ส่งสารที่เป็นพระนักเทศน์คือพระมหาวุฒิชัย วชิรเมธี และ พระมหาสมปอง ตาลปุตฺโต และผู้รับสารที่เป็นวัยรุ่นที่มีความหลากหลายด้านต้นทุนทางวัฒนธรรม ว่าสามารถพระนักเทศน์นั้นมีการปรับตัวและปรับปรุงรูปแบบการเข้ารหัสอย่างไร และวัยรุ่นมีการถอดรหัสเหมือนหรือแตกต่างกันอย่างไร สามารถเข้าใจและถอดรหัสความหมายที่ผู้ส่งสารเข้ารหัสได้มากน้อยเพียงใด

2.2 แนวคิดเรื่องการสร้างสาร

การสร้างสารด้วยการพูด

เมตตา วิวัฒนากุล (2549) กล่าวไว้ว่า โดยปกติการพูดที่มีประสิทธิภาพจะต้องมีการเตรียมตัวในระยะเวลาต่าง ๆ ตั้งแต่ก่อนพูด ระหว่างพูด และหลังการพูด แต่ในที่นี้ขอเน้นเฉพาะส่วนการเตรียม “สาร” ก่อนการพูดเป็นหลัก การเตรียมและการสร้างสารด้วยการพูด ผู้พูดหรือผู้เตรียมสาร

จะต้องตระหนักว่าองค์ประกอบทุกองค์ประกอบล้วนมีผลกระทบต่อกันและกัน การเปลี่ยนแปลงองค์ประกอบตัวใดตัวหนึ่งย่อมทำให้เกิดผลต่างออกไป ดังนั้นจึงต้องคำนึงถึงองค์ประกอบอย่างน้อย 5 องค์ประกอบที่สัมพันธ์กับการสื่อสารด้วยการพูดดังนี้

1. การกำหนดวัตถุประสงค์การพูด

โดยทั่วไปการพูดหน้าทีประชุมชน อาจเป็นไปได้ใน 2 ลักษณะคือ ผู้พูดเป็นผู้กำหนดเรื่องและวัตถุประสงค์ของการพูดเอง หรือผู้พูดได้รับเชิญหรือได้รับมอบหมายให้พูดตามเรื่องและวัตถุประสงค์ที่ผู้อื่นกำหนดให้ แต่ทั้งนี้ไม่ว่าจะเป็นกรณีใด ผู้พูดที่รู้วัตถุประสงค์ของการพูดที่ชัดเจนย่อมสามารถรู้ทิศทาง ขอบเขตและสิ่งที่ควรเน้นย้ำ ทำให้การพูดมีเอกภาพตรงจุดและตอบสนองวัตถุประสงค์ที่ต้องการ โดยรวมนั้นวัตถุประสงค์ทั่วไปของผู้พูด แบ่งออกได้ 4 ประเภทใหญ่ ๆ คือ การพูดเพื่อให้ข้อมูล (Information) การพูดเพื่อการโน้มน้าวใจ (persuasive) การพูดเพื่อการจรรโลงใจ (Inspiring) และการพูดเพื่อสร้างความบันเทิง (entertain) ในการพูดทั่วไป อาจมีวัตถุประสงค์เหล่านี้รวมกันอยู่แต่ผู้พูดจะต้องตระหนักว่าต้องการเน้นในวัตถุประสงค์ใดมากที่สุด ควรมีบทบาทและการวางตัวอย่างใดในการพูดเพื่อบรรลุวัตถุประสงค์นั้น ๆ นอกจากนั้นการคำนึงถึงวัตถุประสงค์ทั่วไปของการพูดแล้ว ในการเตรียมและสร้างสารเพื่อการพูด ผู้พูดยังต้องคำนึงถึงวัตถุประสงค์ที่ต้องการอย่างเฉพาะเจาะจงที่สุด หากเราสามารถระบุวัตถุประสงค์ที่ต้องการได้อย่างเฉพาะเจาะจงจะช่วยในการเลือกข้อมูล ตัวอย่างหรือเหตุผลในการสนับสนุนสิ่งที่ผู้พูดให้มั่นน้ำหนักและน่าเชื่อถือได้มากขึ้น

2. การวิเคราะห์ผู้รับสาร

ผู้รับสาร/ผู้ฟังถือเป็นองค์ประกอบที่สำคัญที่สุดองค์ประกอบหนึ่งในการเลือกสารเพื่อการพูด เนื่องจากประสิทธิภาพของการพูดและการรับรู้ของผู้ฟัง ดังนั้นการวิเคราะห์ผู้รับสารหรือผู้ฟัง (audience analysis) จึงเป็นขั้นตอนที่จำเป็นและถือเป็นสิ่งที่มีส่วนกำหนดความสำเร็จของผู้พูด การวิเคราะห์ผู้ฟังสามารถทำได้ทั้งก่อน ระหว่าง และหลังการพูด แต่ในที่นี้จะขอเน้นเฉพาะผู้ฟังก่อนการพูดเพื่อใช้ในการเตรียมสารเป็นหลักสิ่งที่ผู้พูดควรวิเคราะห์เกี่ยวกับผู้ฟังก่อนการพูด ได้แก่

จำนวนผู้ฟัง เพื่อสามารถจัดเตรียมเอกสารประกอบหรือสื่อประกอบการพูดที่เหมาะสม ประเภทของผู้ฟัง ควรวิเคราะห์ว่า เป็นผู้ฟังที่สมัครใจมาฟังเอง (Voluntary audience) หรือได้รับมอบหมายให้มาฟัง (assigned audience) ทั้งนี้มีความเชื่อว่าผู้ฟังประเภทสมัครใจจะมีระดับความสนใจสูงกว่าผู้ฟังประเภทได้รับมอบหมายมา เป็นผู้ฟังเดียวกัน (homogeneous) หรือเป็นผู้ฟังต่างพวก (heterogeneous) ซึ่งมักเป็นกลุ่มที่มีความหลากหลายสูง ผู้ฟังการบรรยายสรุปภายในองค์กรหนึ่ง ๆ ย่อมมีความหลากหลายน้อยกว่าผู้ฟังการพูดในที่สาธารณะ ซึ่งผู้ฟังมาจากหลายแหล่งหลายอาชีพ เป็นต้น เป็นผู้ฟังที่อยู่กับที่ ซึ่งอาจเป็นผู้ฟังที่สมัครใจเองหรือได้รับมอบหมายให้มาฟัง

หรือเป็นผู้ที่สัญจรไปมา ตัวอย่างเช่น ผู้ฟังการพูดปราศรัยหาเสียงในที่สาธารณะมักเป็นผู้ฟังที่ไม่อยู่กับที่มีการสลับเปลี่ยนตลอดเวลา ผู้ฟังจึงควรจัดเตรียมสารซึ่งย้าจุดสำคัญของเรื่องบ่อย ๆ

ลักษณะประชากร เช่น เพศ อายุ รายได้ ระดับการศึกษา ความรู้ ประสบการณ์ อาชีพ ศาสนา วัฒนธรรมภูมิหลังต่าง ๆ เป็นต้น

ลักษณะทางจิตวิทยา เช่น ความสนใจ ความต้องการ ทักษะ และความเชื่อ ค่านิยม อารมณ์ เป็นต้น

3. การเลือกเรื่องและข้อมูล

การเลือกเรื่องและข้อมูลเป็นขั้นตอนการเตรียมและการสร้างสารด้วยการพูดที่สำคัญ ซึ่งมีการระบุไว้ในตำรากรีกและโรมันโบราณ โดยเฉพาะแนวคิดของซีเซโร และควินติเลียน (Cicero และ Quintilian) ซึ่งเป็นนักปราชญ์ทางวาทวิทยา (Speech Communication) ชาวโรมันแต่อยู่ต่างสมัยกัน คืออยู่ระหว่างศตวรรษแรกก่อนคริสตกาล และศตวรรษแรกหลังคริสตกาลตามลำดับ ทั้งนี้แนวคิดของนักปราชญ์ทั้งสองถือเป็นแบบจำลองขั้นตอนการพูดทางศาสตร์วาทนิเทศที่สำคัญยิ่งแบบหนึ่งก่อนการเลือกเรื่องและข้อมูล ผู้พูดจะต้อง “คิดและค่านิ่ง” ว่าควรพูดเรื่องอะไรหรือข้อมูลใดที่เหมาะสมและน่าจะนำไปสู่ผลได้ตามที่ต้องการ ทั้งนี้เกณฑ์สำคัญช่วยในการเลือกเรื่องและข้อมูล หรือเลือก “วจนสาร” ที่จะพูดก็คือการวิเคราะห์องค์ประกอบอื่น ๆ ในกระบวนการสื่อสาร ซึ่งได้แก่ วัตถุประสงค์ของการสื่อสาร ได้แก่ การค่านิ่งถึงวัตถุประสงค์ทั่วไปและวัตถุประสงค์เฉพาะ การวิเคราะห์เวลา โอกาส และสถานที่ที่จะไปพูด และกระแสสังคมเหตุการณ์ และสภาพการณ์ต่าง ๆ รอบตัว รวมทั้งวัฒนธรรมและกฎหมายหลังจากนั้นการเลือกสรรเหล่านี้ต้องผ่านการศึกษาค้นคว้าและรวบรวมเนื้อหาจากแหล่งต่าง ๆ ไม่ว่าจะเป็นความรู้และประสบการณ์ต่าง ๆ โดยตรงของผู้พูดเองจากประสบการณ์ผู้อื่นจากปรึกษาเอกสารต่าง ๆ เช่น ตำรา บทความ งานวิจัย รวมถึงข้อมูลจากสื่อมวลชนแขนงต่าง ๆ และจากอินเทอร์เน็ต เป็นต้น

4. การเลือกสื่อประกอบสารด้วยการพูด

ในการพูดต่อหน้าผู้ฟังนอกเหนือจากวจนภาษาแล้ว ผู้พูดยังสื่อความหมายหรือส่งสารผ่าน อวจนสารอื่น ๆ ไม่ว่าจะเป็นอวจนสารที่มาจากตัวผู้พูดเอง เช่น รูปลักษณะภายนอก การแต่งกาย สีหน้าท่าทางและการเคลื่อนไหวต่าง ๆ การใช้เสียง การใช้สายตาระยะห่างจากผู้ฟัง ฯลฯ หรือ อวจนสารจากภายนอก เช่น การจัดรูปแบบเวที การใช้แสง ฯลฯ รวมถึงการใช้สื่อทัศนูปกรณ์ต่าง ๆ ไม่ว่าจะเป็นสื่อทางตา (visual-aids) เช่น แผ่นใส ภาพจริง ภาพวาด การสาธิตแสดง การแสดงวัตถุ หรือของจริง ฯลฯ สื่อทางหู (audio) เช่น การใช้แถบเสียง หรือทั้งสื่อทางตาและหู เช่น วิดีทัศน์ รวมถึงการใช้สื่อผสมหลายรูปแบบในลักษณะมัลติมีเดีย (Multimedia) หรือการนำเสนอด้วยโปรแกรมคอมพิวเตอร์อย่าง Power Point เป็นต้น

สำหรับการเตรียมสารด้วยการพูด ก่อนการพูดนั้น สิ่งที่เราสามารถวางแผนและเตรียมตัวล่วงหน้าได้คือ การเลือกสื่อต่าง ๆ ที่ใช้แทนหรือประกอบการพูด ในการเตรียมสารด้วยการพูด ผู้พูดต้องตระหนักเสมอว่า คำพูดไม่สามารถสื่อความหมายได้ครบถ้วนเสมอไป คำกล่าวที่ว่า “ภาพ 1 ภาพสามารถสื่อแทนคำพูดเป็นพันคำ” หรือคำเปรียบเปรยที่ว่า “ไม่สามารถหาคำบรรยายได้” ย่อมสะท้อนให้เห็นข้อจำกัดบางประการของคำพูด

ดังนั้นผู้พูดจึงต้องเข้าใจถึงธรรมชาติและข้อจำกัดต่าง ๆ ของคำพูด และพยายามหาสื่อประกอบการพูดเพื่อแก้ไขข้อจำกัดต่าง ๆ โดยทั่วไปการนำสื่ออื่นมาประกอบคำพูดหรือการพูดมักนำมาใช้เพื่อจุดมุ่งหมายต่าง ๆ ดังนี้

1. เพื่อใช้แทนคำพูดเมื่อสื่ออื่น ๆ สื่อความหมายได้ดีกว่าคำพูด หรือสื่ออารมณ์ความรู้สึกได้ดีกว่า หรือเพื่อย่นย่อคำพูดให้สั้นลง โดยใช้สื่ออื่นอธิบายหรือแสดงรายละเอียดแทนการแสดงขั้นตอนต่าง ๆ บนแผ่นใส โดยคำพูดไม่ต้องอ่านทุกขั้นตอนให้ฟัง เช่น การใช้ภาพแทนคำพูด เมื่อภาพสามารถทำให้เกิดอารมณ์ความรู้สึกได้ดีกว่าการใช้คำพูดบรรยาย เป็นต้น

2. เพื่อประกอบหรือเสริมย้ำคำพูดให้ชัดเจนขึ้น หรือมีน้ำหนักขึ้นรวมถึงให้เห็นเป็นรูปธรรมมากขึ้น เช่น การเขียนหรือแสดงตัวเลขหรือสถิติประกอบการอ่านตัวเลขเพื่อช่วยให้ผู้ฟังเข้าใจตัวเลขได้ถูกต้องและไม่สับสน หรือการพูดถึงการทำงานของอวัยวะภายในร่างกายในร่างการโดยใช้ภาพภูมิแบบง่าย ๆ ประกอบการพูดเพื่อเพิ่มความเข้าใจและเห็นภาพอย่างเป็นรูปธรรม

3. เพื่อเพิ่มช่องทางการรับรู้หรือเพิ่มประสาทสัมผัสเป็นการสร้างความตื่นตัวและเรียกความสนใจจากผู้ฟัง เช่น หลังการนั่งพูดอันยาวนานผู้พูดอาจเปลี่ยนอิริยาบถเป็นการยืน หรือการเดินเข้าหาผู้ฟัง เป็นต้น

5. การเรียงลำดับเรื่องและเนื้อหา (Disposition or Organization)

หลังจากเลือกสรรข้อมูลและเนื้อหาที่เตรียมจะพูดแล้ว ผู้พูดจะต้องวางแผนต่อว่าควรจะมีประมวลและเรียบเรียงข้อมูลเหล่านี้ได้อย่างไร การเรียงเรื่องเพื่อการพูดมักประกอบด้วย การแบ่งเนื้อหาการพูดเป็น 3 ส่วน คือ คำนำ เนื้อเรื่องและสรุป ซึ่งเราเรียกการแบ่งแบบนี้ว่า เป็นการ “เรียงตามโครงสร้าง”

ทั้งนี้ในส่วนของคำนำ ผู้พูดจะต้องพิจารณาว่าควรเลือกใช้คำนำ ทำหน้าที่ใดต่อไปนี้ในการพูด เช่น การใช้คำนำเพื่อเรียกความสนใจ โดยเฉพาะในกรณีที่เรื่องดูเป็นเรื่องธรรมดา ไม่แปลกใหม่หรือไม่ตื่นเต้น ใช้คำนำเพื่อปูเรื่องหรือเกริ่นเรื่องในกรณีที่เรื่องยาวก่อนเข้าช้ช้อนหรือครอบคลุมเนื้อหาหลายประเด็น ใช้คำนำเพื่อสร้างความเป็นพวกเดียวกันกับผู้ฟังในทางหนึ่งทางใด เช่น เป็นชาวใต้เหมือนกันมาจากสถาบันการศึกษาเดียวกัน เป็นต้น ใช้คำนำเพื่อปรับหรือเปลี่ยนทัศนคติของผู้ฟังก่อนเข้าสู่เนื้อหาที่จะพูด ซึ่งอาจเป็นการเปลี่ยนแปลงทัศนคติต่อผู้พูดหรือต่อเรื่อง

ที่พูด เช่นผู้พูดถูกนำเสนอเป็นข่าวในด้านลบก่อนมาพูด ฯลฯ เพื่อลดการต่อต้านผู้พูดหรือ ปฏิเสธ เนื้อหาที่จะพูดต่อไป เป็นต้น

อีกทั้งผู้พูดควรเตรียมบทสรุปซึ่งเหมาะสมโดยพิจารณาว่าจะควรเลือกใช้บทสรุปในการทำหน้าที่ใดต่อไปนี้ เพื่อทบทวนหรือสรุปเรื่องราวทั้งหมดที่พูดโดยย่อ เพื่อตั้งคำถามหรือตั้งประเด็นกระตุ้นให้ผู้ฟังคิดในสิ่งที่พูดไปแล้ว เพื่อเสนอแนะจากความคิดเห็นส่วนตัว เพื่อสร้างความประทับใจเป็นการปิดท้ายรายการพูด ฯลฯ ในการพูดแต่ละครั้ง ผู้พูดอาจเตรียมคำนำและสรุปทำหน้าที่ต่าง ๆ ได้มากกว่า 1 หน้าที่ แต่ควรเลือก “เน้น” หน้าที่หนึ่งหน้าที่ใดที่เหมาะสมที่สุดสำหรับสถานการณ์การพูดนั้น ๆ

การนำไปใช้จากแนวคิดเรื่องการสร้างสรรค์ ผู้วิจัยสามารถนำไปปรับใช้ในการศึกษาพระนักเทศน์ในการสร้างเนื้อหาของพระนักเทศน์ทั้งสองรูป คือพระมหาวุฒิชัย วชิรเมธี และพระมหาสมปอง ตาลปุตฺโต เพื่อเชื่อมโยงสู่การเข้ารหัสของผู้ส่งสารว่ามีรูปแบบอย่างไรในการสร้างเนื้อหาในการสื่อสารศาสนา

2.2.1 แนวคิดเรื่องการเล่าเรื่อง

กาญจนา แก้วเทพ (2550) กล่าวว่าไว้ว่า สำหรับกระบวนการสื่อสารหรือกลไกต่าง ๆ ด้านการสื่อสารที่ใช้ในการประกอบสร้างความเป็นจริงนั้น มีหลายกระบวนการและหลายกลไก เช่น การให้นิยาม การพรรณนา และกระบวนการที่สำคัญมากกระบวนการหนึ่ง คือการเล่าเรื่อง (Narration) ซึ่งจะกล่าวถึงรายละเอียดต่อไปนี้

สำหรับเรื่อง “การเล่าเรื่อง” (narration) ของวอลเตอร์ฟิชเชอร์ (W.Fisher, 1987 อ้างถึงใน กาญจนาม, 2550) กล่าวถึงแนวคิดเรื่องการเล่าเรื่อง ดังนี้

1. ฟิชเชอร์ เห็นว่าแก่นแท้แห่งความเป็นมนุษย์ซึ่งเป็นคุณสมบัติที่สำคัญที่สุดของมนุษย์ คือ มนุษย์เราเป็นสัตว์เล่าเรื่อง (narrative being) การเล่าเรื่องเป็นคุณสมบัติที่พื้นฐานกว่าคุณสมบัติอื่น ๆ ของความเป็นมนุษย์ โดยที่เขาจะไม่ปฏิเสธคุณสมบัติที่เป็นแก่นแท้อื่น ๆ แห่งความเป็นมนุษย์ เช่น มนุษย์เราเป็นสัตว์มีเหตุผล (rational being) หรือเป็นสัตว์ที่อยากรู้อยากเห็น (curious being) หรือแม้แต่เป็นสัตว์ที่รู้จักใช้สัญลักษณ์ (symbol using being) จากคุณสมบัติดังกล่าวทำให้มนุษย์เราเป็นสัตว์ที่เล่าเรื่องที่ผ่านเข้ามาเป็นประสบการณ์และเข้ามาสัมผัสกับชีวิตของเราจนคุ้นเคย ๆ ชีวิตของเราที่มีตัวละคร มีเหตุการณ์ที่ดำเนินอย่างต่อเนื่องกันไป มีความขัดแย้ง มีการเริ่มต้น การพัฒนาคลี่คลายและมีจุดจบการเล่าเรื่องและเรื่องเล่าที่เล่านั้นทำหน้าที่ต่าง ๆ มากมาย เช่น เรื่องเล่าในสังคมโบราณที่มักจะพบในเรื่องศาสนาและพิธีกรรม ทุกครั้งที่มนุษย์เกิดความสงสัย ผู้สืบทอดศาสนาก็จะนำเอาเรื่องต่าง ๆ มาเล่าให้สาวกฟัง เช่น บรรดาชาดกต่าง ๆ ฉะนั้น หน้าที่ของเรื่องเหล่านี้ก็เพื่อกระตุ้นให้สมาชิกยึดมั่นศรัทธากับคำสอนของศาสนา เรื่องเล่าจำนวนมากให้

คำอธิบายเกี่ยวกับปรากฏการณ์ต่าง ๆ คนไทยสมัยโบราณอธิบายเหตุการณ์ที่เกิดแผ่นดินไหวจากเรื่องเล่าของปลาอานนท์ที่พลิกตัว เป็นต้น เรื่องเล่าสามารถประกอบสร้างความเป็นจริงเกี่ยวกับภาพลักษณ์ของผู้คน สิ่งของ สถานที่ การกระทำ ฯลฯ

2. พิชเชอร์ได้เสนอ “กระบวนทัศน์แห่งการเล่าเรื่อง” เพื่อมาคนสมมูลกับกระบวนทัศน์เชิงเหตุผล (Rationality paradigm) ซึ่งเป็นกระบวนทัศน์กระแสหลักในช่วงปี 1984 ด้วยการนำเสนอว่า มนุษย์เรานั้นเป็นสัตว์ที่มีประวัติศาสตร์ มีวัฒนธรรม และมีการเล่าเรื่อง ไม่ว่าจะเป็นการศึกษาหรือการสื่อสารในเรื่องอะไร ก็ล้วนแต่เป็น “การเล่าเรื่อง” ทั้งสิ้น ไม่ยกเว้นแม้แต่ในศาสตร์แบบหนัก ๆ เช่น กฎหมาย เศรษฐศาสตร์ วิทยาศาสตร์ ถึงแม้ว่าวิธีการเล่าเรื่องในแต่ละศาสตร์จะแตกต่างกันออกไปก็ตาม แต่หากที่ใดมีมนุษย์ที่นั่นย่อมมีการเล่าเรื่องอีกทั้งพิชเชอร์ยังได้ให้นิยามคำว่า “กระบวนทัศน์แห่งการเล่าเรื่อง” ในทัศนะของเขา ดังนี้คำว่า “การเล่าเรื่อง” เป็นการกระทำเชิงสัญลักษณ์ไม่จำเป็นว่าการพูด/หรือการกระทำก็ตามที่มีลำดับขั้นตอนและความหมายสำหรับผู้ที่มีชีวิตอยู่หรืออาศัยอยู่ในเรื่องเล่านั้น ไม่ว่าจะผู้อาศัยนั้นจะเป็นผู้สร้างเรื่องเล่า หรือเป็นผู้ฟังผู้ตีความเรื่องเล่านั้นก็ตาม ทั้งนี้ หน้าที่ของข่าวสารจากเรื่องเล่านั้นก็จะเป็นตัวกำหนดวิถีทางที่เรามีชีวิตอยู่ในเรื่องเล่าของเราเอง ในบทสรุป ภาษาอังกฤษที่ว่า We live on the story we are told.

พิชเชอร์เสริมว่า จากคำนิยามดังกล่าวจะเห็นว่า ข่าวสารทุกชนิดหากมีคุณลักษณะตรงตามที่ระบุมาย่างต้น ก็จัดว่าเป็น “เรื่องเล่า” ทั้งสิ้น โดยไม่จำเป็นจะต้องจำกัดขอบเขตอยู่ที่ “รูปแบบ” ของเรื่องเล่าเท่านั้น เพราะฉะนั้น ในขณะที่ “นวนิยาย” เรื่องหนึ่งอาจมีรูปแบบที่เห็นได้โดยง่ายว่าเป็นเรื่องเล่า “การอธิบายการทดลองทางวิทยาศาสตร์” ก็เป็นเรื่องเล่าเช่นเดียวกัน แม้ว่าจะมีรูปแบบที่ซ่อนเร้นมากกว่าส่วนคำว่า “กระบวนทัศน์” นั้นหมายถึง กรอบแนวคิดที่ถูกนำมาใช้เป็นหลักในการรับรู้สรรพสิ่งต่าง ๆ ทั้งนี้เนื่องจากพิชเชอร์มีทัศนะพื้นฐานร่วมกับนักวิชาการสำนักประกอบสร้างนิยมโดยทั่วไปเชื่อว่า “ความหมายนั้น ไม่ได้อยู่ที่ตัววัตถุ หากแต่อยู่ที่ความคิดและความเข้าใจของการนำเสนอ รวมทั้งการรับข่าวสารเชิงสัญลักษณ์ของแต่ละคน/แต่ละกลุ่มตัวอย่างเช่น จากวัตถุที่เป็นเหล่าที่ถูกกินหมดไปแล้วครึ่งขวด สำหรับผู้ที่มีแนวคิดมองโลกในแง่ร้ายก็จะมองแต่ “เหล่าที่หมดไปแล้วครึ่งขวด” ส่วนคนที่มองกรอบแนวคิดมองโลกในแง่ดี ก็จะมองเห็น “เหล่าที่ยังเหลืออีกครึ่งขวด” เป็นต้น

3. พิชเชอร์ได้กล่าวถึงเกณฑ์วัดคุณภาพของการเล่าเรื่อง ว่าแม้เรื่องราวทุกอย่างจะเป็นเรื่องเล่า แต่ก็เชื่อว่าเรื่องเล่าทุกเรื่องจะเป็นเรื่องเล่าที่ดี และแม้ว่าเราจะได้กล่าวไปแล้วว่า การประเมินค่าเรื่องเล่า นั้นไม่จำเป็นต้องใช้ผู้เชี่ยวชาญที่มีหลักเกณฑ์ที่แน่นอนอน หากแต่ผู้คนธรรมดาสามัญก็สามารถประเมินค่าของเรื่องเล่าได้ หากทว่า พิชเชอร์สรุปว่า ผู้คนธรรมดา มักจะประเมินค่าเรื่องเล่าใดจะดีหรือแย่จากเกณฑ์มาตรฐานชุดเดียวกัน โดยมีเกณฑ์ใหญ่ ๆ 2 เกณฑ์คือ

1. ความกลมกลืน/สอดคล้องกัน (Coherence) ได้แก่ โอกาสที่เรื่องดังกล่าวจะเป็นไปได้ จากทัศนะของผู้ฟัง อันเนื่องมาจากการผู้ร้อยองค์ประกอบต่าง ๆ ของเรื่องเล่านั้นมีความกลมกลืน สอดคล้องกันอย่างเหมาะสมหรือไม่ ตัวอย่างเช่น เรื่องราวของมโนราห์ที่ในเริ่มต้น เธอยอมถอดปีกหางเพราะความรักแต่ในสุดท้ายเพื่อความอยู่รอดเธอก็ต้องใช้ความเฉลียวฉลาดเอาปีกหางของเธอคืนมา เป็นต้น เราจะวิเคราะห์ว่า ตัวละครและเหตุการณ์มีการผูกโยงเป็นเรื่องเดียวกันหรือเปล่า เช่น ตัวอย่างพระสุธน-มโนราห์ที่เล่ามา อีกทั้งเรื่องราวที่ผู้ร้อยกันอย่างดีนั้น จะต้องเป็นเรื่องเล่าที่ผู้เล่าไม่ได้โยนรายละเอียดที่สำคัญทิ้งไประหว่างทางหรือละเลยการตีความอื่น ๆ ที่อาจเป็นไปได้ หรือมิติหนึ่งที่ใช้วัดความกลมกลืนของเรื่องเล่า คือพิจารณาจากความสม่ำเสมอในการกระทำของตัวละคร ซึ่งจะวัดได้จากคนดู/คนฟังว่า สามารถจะทำนายพฤติกรรมของตัวละครได้ไหม เราพบเห็นตัวอย่างการเล่าเรื่องที่ไม่กลมกลืน เช่น คนที่ทำเรื่องเลวร้ายมาตั้งแต่ต้นทำบาปฆ่าสัตว์ รังแกผู้อื่น สุดท้ายตอนจบของเรื่องก็สำนึกได้และกลับตัวเป็นคนดี แรงจูงใจความคิดและการกระทำที่เสมอต้นเสมอปลายของตัวละคร หรือหากจะมีการแปรเปลี่ยนไปควรมีเหตุผลรองรับอย่างเพียงพอ

2. ความน่าเชื่อถือ (Fidelity) ความน่าเชื่อถือของเรื่องเล่าเป็นคุณภาพของเรื่องเล่าที่มีการใช้ถ้อยคำที่สามารถจะกระตุกเส้นสายแห่งชีวิตผู้ฟังให้ตื่นขึ้นมาได้ เรื่องเล่าที่น่าเชื่อถือ คือ เรื่องเล่าที่ผู้ฟังจะครางในใจหรือพูดออกมาว่า “โอ้โฮใช่เลย” หรือ “ถ้าให้เราเล่าเรื่องของเรา ก็จะเป็นแบบนี้แหละ” เนื่องจากการเล่าเรื่องดังกล่าว “ตรงกับประสบการณ์ของผู้ฟัง” ตัวอย่างเช่น สามีผู้แสนดีเมื่อฟังเรื่องพระจันท โครพก็จะบอกว่ามีความเป็นไปได้ที่จะมีผู้หญิงแบบนางมโนรา เพราะเขาเจอมากับตัวเอง จากงานเขียนของพิชเชอร์ในหนังสือเรื่อง Human Communication as Narration และใช้ชื่อเรื่องว่า “Philosophy of Reason, Value and Action” ซึ่งในชื่อเรื่องนี้เองที่บ่งบอกถึงทัศนะของพิชเชอร์ที่ว่า เรื่องที่น่าเชื่อถือ จะให้ “ตรรกะ” ของเหตุผลที่ดี ๆ (logic of good reason)

และหากเรื่องเล่าที่มีความน่าเชื่อถือ ผู้รับสารก็จะถูกดึงให้เข้าไปผูกติดกับเรื่องเล่าที่พิชเชอร์ สรุปว่า สำหรับเรื่องเล่าที่มีเนื้อเป็นเรื่องราวของสังขรณ์บางอย่างของชีวิต (เช่น ชีวิตของผู้คนที่เริ่มต้นและจุดจบ มีทุกข์สุขเคล้าระคนกันไป รวมทั้งเป็นเรื่องที่ “เป็นมนุษย์จริง” (ไม่ใช่เรื่องของอุดมการณ์มากเกินไป) มักจะเป็นเรื่องที่จับใจผู้คนเพราะคุณลักษณะที่ “น่าเชื่อถือจนดูประหนึ่งว่าเป็นเรื่องจริง”

การรู้เกณฑ์ทั้ง 2 ของพิชเชอร์ในเรื่องการเล่าเรื่องนั้น จะมีประโยชน์มากในการสร้างสารที่มีประสิทธิภาพให้ดึงดูดใจผู้รับสาร

2.2.2 แนวคิดเกี่ยวกับการผสมผสาน (Hybrid)

แนวคิดพื้นฐานเกี่ยวกับการผสมผสาน เป็นแนวคิดเกี่ยวกับการรวมแนวคิด หรือ คุณลักษณะหรือองค์ประกอบหรือสิ่งสองสิ่งหรือมากกว่าเข้าด้วยกัน เพื่อสร้างสิ่งใหม่ซึ่งสามารถตอบสนองความต้องการใช้ได้อย่างเหมาะสมลงตัวโดยการรวมนั้น ยังคงมีแนวคิด หรือ คุณลักษณะ หรือองค์ประกอบหรือสิ่งเดิมบางประการอยู่ (some of the characteristics of the original) แต่ก็ได้ รวมกันสร้างแนวคิดหรือคุณลักษณะใหม่ที่มีความเฉพาะตัวขึ้นมา ซึ่งการที่ยังคงมีแนวคิดหรือ คุณลักษณะหรือองค์ประกอบเดิมอยู่นั้น ได้ยังคงคุณสมบัติของสิ่งเดิม (some of the qualities of the original) อยู่ในสิ่งที่ยรวมกันเป็นสิ่งใหม่ด้วย แต่การรวมกันหรือการผสมผสานกันนี้ทำให้สิ่งที่ถูก ผสมผสานขึ้นมามีคุณสมบัติที่ดีกว่าเดิม หรือสามารถตอบสนองความต้องการที่เฉพาะเจาะจงได้เป็น อย่างดี

Canclini (2004) (อ้างถึงใน ทศนีย์ เจนวิถีสุข และคณะ, 2548) อธิบายว่า การผสมผสาน ได้เปลี่ยนแนวคิดเกี่ยวกับเรื่องลักษณะเฉพาะตัววัฒนธรรม วัฒนธรรมหลากหลายและคู่ตรงข้ามซึ่ง ได้ทำให้เกิดคุณลักษณะใหม่ทางสังคมศาสตร์ แนวคิดเกี่ยวกับการผสมผสานให้ความสนใจในเชิง โครงสร้างและกระบวนการในส่วนของโครงสร้าง ได้สนใจศึกษาว่าองค์ประกอบใดที่คงอยู่และ องค์ประกอบใดที่มีคุณลักษณะร่วมกัน ในส่วนของกระบวนการเป็นการศึกษาในเรื่องของความ แตกต่าง การปรับตัว และพลวัต Canclini อธิบายต่อว่า กระบวนการผสมผสานไม่ได้เกิดขึ้นมาเอง แต่เป็นผลมาจากความคิดสร้างสรรค์ในบริบทของความอยากรู้อยากเห็น ความจำเป็นโดยปราศจาก ออกติ

Bhabha (1990) (อ้างถึงใน กาญจนาและสมสุข, 2545) เคยกล่าวเอาไว้ว่า วัฒนธรรม ทุกสายพันธุ์จะมีลักษณะเป็นแบบ “พันธุ์ทาง” (Hybrid) ทั้งสิ้น ทั้งนี้เพราะโดยธรรมชาติแล้ว ไม่เคย มีวัฒนธรรมใดเป็นหนึ่งเดียว แต่ทุกวัฒนธรรมจะมีความหลากหลาย (diverse) และแตกต่าง (different) และที่สำคัญไม่เคยปรากฏว่ามีวัฒนธรรมใด ๆ ที่ “สมบูรณ์ในตัว” หากแต่ทุกวัฒนธรรม จะเปลี่ยนแปลงอย่างสัมพันธ์กับวัฒนธรรมอื่น ๆ ตลอดเวลา วัฒนธรรมทั้งหลายในโลกจะยังยืนอยู่ ได้ก็ด้วยลักษณะของความเป็นพลวัต (dynamic) และการปรับตลอดเวลา สัมพันธภาพแห่ง วัฒนธรรมจะสามารถก่อรูปลักษณะได้หลายรูปแบบ เช่น การผสมผสาน (articulation) การ แลกเปลี่ยน (exchange) การขัดแย้ง (conflict) และการเลื้อยบางส่วนบางเสี้ยว (co-optation) การ ต่อรอง (negotiation) เป็นต้น ด้วยเหตุนี้ปฏิสัมพันธ์ทางวัฒนธรรมจึงอยู่บนพื้นฐานของ “การผสม ข้ามสายพันธุ์” (Hybridization) และเป็นพื้นที่ใหม่ของการต่อรองทางความหมายและการแสดง ตัวตน (a new site of negotiation of meaning and representation)

การนำไปใช้จากแนวคิดเรื่อง แนวคิดเกี่ยวกับการผสมผสาน (Hybrid) นั้น ผู้วิจัย สามารถนำไปปรับใช้ในการศึกษาตัวแปรคือพระนักเทศน์ คือพระมหาวุฒิชัย วชิรเมธี และพระมหา

สมปอง ตาลปุตโต ที่เป็นตัวแปรที่สำคัญของการศึกษาวิจัยในครั้งนี้ โดยเพื่อต้องการศึกษารูปแบบการเข้ารหัสของพระนักเทศน์ในการสื่อสารที่มีการผสมผสานระหว่างการสื่อสารแบบเดิมและการสื่อสารแบบใหม่เข้าด้วยกัน

2.3 แนวคิดทฤษฎี ผู้รับสาร

การวิเคราะห์ผู้รับสาร

McQuail (1994) ได้แบ่งประเภทแนวทางการศึกษาผู้รับสารออกเป็น 3 สำนักคิดใหญ่คือ

(1) Structural Tradition เป็นวิธีการศึกษาผู้รับสารที่เก่าแก่วิธีหนึ่ง แนวทางการศึกษาผู้รับสารประกอบด้วยการศึกษาขนาด/ปริมาณของผู้รับสารที่สามารถจะเข้าถึงสื่อได้ การรู้ตัวเลขตัวเลขดังกล่าวเป็นประโยชน์สำหรับการบริหารจัดการสื่อ เช่น การคำนวณปริมาณที่จะตีพิมพ์หนังสือ นอกเหนือจากจำนวนผู้รับสารแล้ว ข้อมูลที่ควรจะทราบต่อไปก็คือองค์ประกอบทางสังคมของผู้รับสาร (Social Composition) เช่น อายุ เพศ รายได้ อาชีพ ฯลฯ เพื่อตอบว่าผู้รับสารเป็นใคร นอกเหนือจากปริมาณและคุณสมบัติทางสังคมแล้ว รู้จักโครงสร้างของผู้รับสารอีกประการหนึ่งก็คือ การศึกษาความนิยม รสนิยม ความคิดเห็นและปฏิกิริยาของผู้รับสารต่อรายการต่าง ๆ

วิธีการศึกษาผู้รับสารด้วยแนวทาง Structural Tradition นี้ มักจะใช้วิธีการศึกษาวิจัยด้วยการสำรวจเป็นหลักประโยชน์ที่ได้จากการ ศึกษาผู้รับสารด้วยแนวการศึกษาเช่นนี้ นอกจากประโยชน์ต่อการวางแผนด้านการตลอดในการจัดทำรายการแล้ว วิธีการเช่นนี้ ก็ยังสามารถนำมาใช้ประโยชน์ในทางวิชาการได้ด้วย เช่น การศึกษาระยะเวลาว่าพฤติกรรมการเปิดรับสารของกลุ่มผู้ชมได้เปลี่ยนแปลงไปหรือไม่ รวมทั้งสามารถศึกษาแบบแผนการใช้สื่อ (Media Use) กับเงื่อนไขทางสังคมของผู้รับสารแต่ละกลุ่มได้อีกด้วย

Behaviorist Tradition เป็นวิธีการศึกษาเก่าแก่พอ ๆ กับวิธีการ Structural Tradition โดยส่วนใหญ่วิธีการวิจัยที่ใช้มักจะเป็นวิธีการทดลองหรือกึ่งทดลองที่นำมาจากวิชาจิตวิทยาทางสังคม โดยมีเป้าหมายพื้นฐานคือ การตอบปัญหาคำถามการวิจัยว่าอิทธิพลของเนื้อหาสารนั้น ได้สร้างผลกระทบแก่พฤติกรรม ความคิดเห็น ทัศนคติ และค่านิยมของปัจเจกบุคคลมากน้อยเพียงใด ตัวอย่าง งานวิจัยของมุลนิธิ Panye ศึกษาเรื่องผลกระทบของภาพยนตร์ที่มีต่อเด็กเป็นต้น และเนื่องจากกลุ่ม Behaviorist Tradition นี้ อาศัยแนวจากทฤษฎีจากวิชาจิตวิทยาสาขาพฤติกรรมนิยมที่รู้จักกันในนาม S-R Theory ดังนั้น ประเด็นปัญหาวิจัยอีกแนวทางหนึ่งที่กลุ่ม Behaviorist สนใจจึงได้แก่การตอบคำถามอีกประการหนึ่งที่ว่า คุณลักษณะต่าง ๆ ของบุคคล เช่น

แรงจูงใจ ความต้องการ ความคาดหวัง ฯลฯ อันเป็นลักษณะทางจิตวิทยาของบุคคล มีส่วนในการเลือกใช้ การเลือกรับรู้ หรือพฤติกรรมการใช้สื่ออย่างไรบ้าง ถึงแม้ว่าเป้าหมาย ทฤษฎี และวิธีการที่นำมาใช้ของกลุ่ม Behaviorist จะมีอยู่ค่อนข้างหลากหลายดังตัวอย่างที่ได้กล่าวไปแล้ว 2 แนว (ศึกษาผลกระทบและศึกษาพฤติกรรมการใช้สื่อ) แต่ว่าเอกลักษณ์ที่ทำให้แนวทาง Behaviorist นี้แตกต่างจากแนว Structural Tradition ก็คือความเชื่อพื้นฐานในเรื่องคุณสมบัติของบุคคล (Exogeneous Factors) เช่น อายุ เพศ อาชีพ รายได้ ฯลฯ ว่าเป็นตัวกำหนดการกระทำของบุคคล แนวทาง Behaviorist Tradition กลับให้ความสนใจกับปัจจัยด้านจิตวิทยาที่อยู่ในตัวคน เช่น ความต้องการ แรงจูงใจ ความสนใจ ความคาดหวัง ฯลฯ โดยเชื่อว่าปัจจัยภายในเหล่านี้ (Endogeneous Factors) เป็นตัวกำหนดที่สำคัญในพฤติกรรมของบุคคล

Socio-Cultural Approach การวิเคราะห์สื่อด้วยแนวทางวัฒนธรรมศึกษาว่า ข้อตกลงเบื้องต้นของแนวทางวัฒนธรรมศึกษานั้น จะให้ความสนใจต่อบทบาทของสื่อมวลชนในชีวิตประจำวันโดยถือว่า สื่อเป็นส่วนเสี้ยวหนึ่งในวิถีของบุคคล ดังนั้นในการศึกษารับสารจึงไม่อาจแยกออกไปศึกษาอย่างโดด ๆ ได้ หากแต่จะต้องศึกษาผู้รับสารอย่างสัมพันธ์กับตัวบท (Text) ซึ่งหมายถึงเนื้อหาสารหรือตัวรายการประเภทต่าง ๆ การศึกษาผู้รับสารตามแนวทาง Socio-Cultural Approach จึงเป็นการศึกษาการรับสาร (Reception Analysis) ของผู้รับสารกลุ่มต่าง ๆ โดยมีหลักการสำคัญ ๆ ดังนี้

เนื้อหาสารหนึ่ง ๆ จะมีความหมายอย่างไร ย่อมขึ้นอยู่กับการ “การอ่าน” ความหมายนั้นจากการรับรู้ของผู้รับสาร ดังนั้นความหมาย ของเนื้อหาสารจึงมิใช่สิ่งหยุดนิ่งตายตัวอยู่ในตัวสาร และไม่อาจจะกำหนดหรือคาดเดาล่วงหน้าได้ หากกล่าวให้ชัดเจนก็พูดได้ว่า แนวทางของกลุ่มนี้เชื่อว่า “เนื้อหาของสารจะยังไม่มีมีความหมายใด ๆ จนกว่าจะมีผู้อ่าน”

วิธีการใช้เนื้อหาสาร (ที่เรียกว่าพฤติกรรมการใช้สื่อ) เป็นปฏิบัติการทางสังคมอย่างหนึ่ง ซึ่งหมายความว่าตัวบท (ละคร/หนังสือ/ข่าว/เกม/โชว์) เรื่องเดียวกัน หากถูกนำไปใช้โดยปฏิบัติการทางสังคมของกลุ่มคนที่แตกต่างกัน ผลของการใช้ตัวบทดังกล่าวย่อมแตกต่างกัน (เช่น นักวิจารณ์ภาพยนตร์กับคนดูหนังทั่ว ๆ ไป ย่อมมีปฏิบัติการทางสังคมในการดูหนังเรื่องหนึ่งแตกต่างกัน) กลุ่มผู้รับสารที่ใช้สื่อประเภทเดียวกัน (Genres) ซึ่งจะมีประสบการณ์ร่วมกัน มีวิธีการคิด มีวิธีการใช้ภาษา (Discourse) ที่คล้ายคลึงกัน

So-Cultural Approach มีความเชื่อว่ากลุ่มผู้รับสารนั้น มิได้เปิดรับสารอย่าง Passive อย่่างไรก็ตาม ลักษณะที่ Active ของผู้รับสารแต่ละคนก็อาจจะแตกต่างกันไป บางคนอาจมีประสบการณ์ในการใช้สื่อมากกว่าบางคน หรือบางคนก็อาจมี active มากกว่าคนอื่น ๆ ส่วนวิธีการที่ใช้ในการศึกษานั้น มักจะเป็นวิธีการวิจัยเชิงคุณภาพที่ต้องการศึกษาอย่างเจาะลึก เช่น วิธีการ

Ethnography ที่สนใจความสัมพันธ์ระหว่างลักษณะของเนื้อหา รูปแบบการรับสารรวมทั้งบริบทของการเปิดรับ

การแบ่งประเภทการศึกษาผู้รับสารเพื่อการวิจัย (Empirical Approach)

สำหรับการพิจารณาแบ่งประเภทการวิเคราะห์ผู้รับสารจะแบ่งโดยใช้แนวทางในการทำวิจัยของแต่ละกลุ่มเป็นเกณฑ์ อย่างไรก็ตามโดยส่วนใหญ่แล้ว เกณฑ์ที่ซ่อนอยู่เบื้องหลังแต่ละแนวทางนั้นจะวางอยู่บนทัศนคติต่อผู้รับสารที่ได้กล่าวถึงไปแล้ว 2 ประเภท คือ

(1) นักวิจัยนั้นมีทัศนะว่า “ผู้รับสารคือใคร” เป็นผู้ดู ผู้ชม เป็นกลุ่มสาธารณะ (ที่นำสื่อไปใช้ในการสร้างพลังเพื่อการเปลี่ยนแปลงต่าง ๆ) เป็นกลุ่มมวลชนที่แตกแยกกระจายเป็นตลาดของผู้บริโภค (คนที่จะมีสื่อใช้ก็คือคนที่มีอำนาจการซื้อ)

(2) นักวิจัยได้ยึดคำอธิบายว่า คนเราทำพฤติกรรมเนื่องมาจากมูลเหตุหลักต้นแบบใด เช่น จากปัจจัยภายใน (Endogeneous Factor) อันเป็นคำอธิบายมาจากจิตวิทยา (เช่น ความต้องการ แรงจูงใจ ความคาดหวัง ทัศนคติ ความสนใจ ฯลฯ) หรือมาจากปัจจัยภายนอก (Exogeneous Factor) อันเป็นคำอธิบายมาจากวิชาสังคมวิทยา (เช่น เพศ อายุ รายได้ อาชีพ ฯลฯ เป็นตัวกำหนดการเข้าถึงสื่อและการใช้สื่อ)

จากแนวคิดเบื้องหลังที่ยกตัวอย่างนี้ จะเป็นฐานคิดที่อยู่เบื้องหลังวิธีการวิจัยรับสารแบบต่าง ๆ ที่จะกล่าวต่อไป คือ

(3) การใช้ปัจจัยด้านประชากรเป็นตัวแปร (Demographic Approach/SES) การวิเคราะห์ผู้รับสารแบบนี้ เป็นวิธีการที่ใช้ในระยะเริ่มแรกและเป็นที่คุ้นเคยโดยทั่วไป เนื่องจากมีการนำมาใช้อย่างแพร่หลาย วิธีนี้จะใช้ตัวแปรที่เป็นคุณสมบัติทางประชากรของผู้รับสาร คือ เพศ อายุ รายได้ การศึกษา ฯลฯ มาเป็นตัวแปรเพื่อวิเคราะห์ว่า ในการเปิดรับและใช้สื่อของกลุ่มคนที่มีคุณสมบัติทางประชากรที่แตกต่างกัน จะมีลักษณะเป็นอย่างไร แนวคิดที่อยู่เบื้องหลังของวิธีการที่ใช้ในระยะเริ่มแรกและเป็นที่คุ้นเคยโดยทั่วไป เนื่องจากมีการใช้อย่างแพร่หลาย วิธีนี้จะใช้เป็นตัวแปรที่เป็นคุณสมบัติทางประชากรของผู้รับสาร คือ เพศ อายุ รายได้ การศึกษา ฯลฯ มาเป็นตัวแปรเพื่อวิเคราะห์ว่า ในการเปิดรับและใช้สื่อของกลุ่มคนที่มีคุณสมบัติทางประชากรที่แตกต่างกัน จะมีลักษณะเป็นอย่างไร แนวคิดที่อยู่เบื้องหลังการวิเคราะห์ผู้รับสารแบบนี้ คือหลักการที่ว่าคนเราทำพฤติกรรมตามแรงผลักดันจากภายนอก (Exogeneous Factors) และพฤติกรรมโดยส่วนใหญ่ของเราจะเป็นไปตามแบบฉบับที่สังคมวางเอาไว้ เช่น คนรุ่นไหนควรจะทำพฤติกรรมอย่างไร และสังคมทั่ว ๆ ไปมักจะกำหนดให้บุคคลที่มีคุณสมบัติประชากรแตกต่างกันมีแบบแผนพฤติกรรมที่แตกต่างกัน

ตัวแปรหรือ “การศึกษา” ก็มีผลสำคัญอย่างมากกับแบบแผนการใช้สื่อ เช่น คนมีการศึกษาสูงมักใช้สื่อสิ่งพิมพ์มากกว่าคนที่มีการศึกษาน้อย และมักใช้สื่อเพื่อประโยชน์ในการใช้

งานมากกว่า เช่นเดียวกับตัวแปรเรื่อง “ฐานะทางเศรษฐกิจ” เนื่องจากมีหลายประเภทเป็นสื่อที่ต้องจ่ายเงินโดยตรง เช่น หนังสือพิมพ์ นิตยสาร ภาพยนตร์ รวมทั้งคนที่มีฐานะดีย่อมมีโอกาสที่จะเลือกใช้สื่อได้มากกว่า ส่วนตัวแปรเรื่อง “เพศ” นั้นก็ไม่แทบจะต้องพูดถึง เพราะเพียงแค่อายุ ระดับสามัญ คนทั่วไปก็มองเห็นแล้วว่าผู้หญิงและผู้ชายมีความแตกต่างกันในเรื่องราวการใช้สื่ออย่างเห็นได้ชัดเจน

(4) การวิเคราะห์เชิงวัฒนธรรม (Cultural Approach)

การวิเคราะห์ผู้รับสารในเชิงวัฒนธรรมนั้นจะเริ่มด้วยการขยายขอบทบาทหน้าที่ของสื่อมวลชนที่มีต่อผู้รับสารออกไปจากเดิมว่า โดยพื้นฐานแล้วสื่อมวลชนจะมีหน้าที่ 2 ประการ

สื่อมวลชนจะช่วยเป็นผู้สืบทอดและเผยแพร่วัฒนธรรมของสังคมทั้งในแง่ของการส่งผ่านวัฒนธรรมจากคนรุ่นหนึ่งไปยังคนอีกรุ่นหนึ่ง และทั้งในแง่ที่แพร่หลายวัฒนธรรมของกลุ่มย่อยบางกลุ่มในสังคมให้คนกลุ่มอื่น ๆ ได้รับความรู้

สื่อมวลชนจะเป็นผู้สร้างสรรค์วัฒนธรรมของสังคมนั้นเสียเอง ดังหลักการของสำนักวัฒนธรรมการศึกษาได้กล่าวไว้ว่า สื่อมวลชนเป็นผู้ถือสาน “โลกแห่งความหมาย” ไม่ว่าจะอยู่ในรูปแบบของความรู้ ความคิด อารมณ์แห่งยุคสมัย แนวทางการประพฤติปฏิบัติให้ห่อหุ้มอยู่รอบ ๆ ตัวบุคคล

สำหรับการพิจารณาสื่อมวลชนในแง่วัฒนธรรมนั้น แนวทางนี้กล่าวว่า ก่อนหน้าจะมีสื่อมวลชนนั้น ในสังคมจะมีวัฒนธรรมอยู่ 2 แบบที่แตกต่างกันและผู้รับสารของสองวัฒนธรรมนั้นเป็นคนละกลุ่ม

วัฒนธรรมชั้นสูง (High Culture) เป็นวัฒนธรรมของชนชั้นนำในสังคม เนื่องจากลักษณะมั่นคงของชนชั้นสูงวัฒนธรรมของคนชั้นสูงจึงมีลักษณะประณีตงดงาม กระบวนการผลิตเป็นได้ด้วยความพิถีพิถันละเอียดไปด้วยสุนทรีย์ แต่วัฒนธรรมดังกล่าวไม่จำเป็นต้องมีประโยชน์ในการใช้งานแต่อย่างไร

วัฒนธรรมพื้นบ้าน (Folk Culture) เป็นวัฒนธรรมของคนส่วนใหญ่ในสังคมเนื่องจากคนส่วนใหญ่ต้องใช้เวลาที่มีเกือบทั้งหมดไปในการทำงานมาหาเลี้ยงชีพ ดังนั้นวัฒนธรรมที่สร้างขึ้น จึงมีลักษณะรับใช้ชีวิต เนื่องจากเวลาที่มีไม่มากในการผลิตวัฒนธรรม ดังนั้นวัฒนธรรมพื้นบ้านจึงมีลักษณะเรียบง่าย ไม่ประคิดประคอง แต่มีประโยชน์ในทางใดทางหนึ่ง หลังที่เกิดสื่อมวลชนขึ้นวัฒนธรรมทั้งสองชนิดก็โน้มเข้าหากันและกลายเป็นวัฒนธรรมใหม่ที่เรียกว่า วัฒนธรรมประชานิยม (Popular Culture) หรือวัฒนธรรมมวลชน (Mass Culture) โดยสื่อมวลชนจะเป็นตัวกลางผสมผสาน สำหรับเอกลักษณ์ของการวิเคราะห์ผู้รับสารในเชิงวัฒนธรรมนี้จะเป็นการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปร 3 ตัวควบคู่กันไป คือ บท (Text)

ผู้รับสาร (Audience) และบริบทของการรับสาร (Context) ดังนั้นการวิเคราะห์ผู้รับสาร จึงต้องเริ่มต้นจากการพิจารณาตัวเนื้อหา/ตัวสื่อว่าจะมีผลหรือมีความสัมพันธ์กับผู้รับสารอย่างไร นอกจากนี้ยังต้องพิจารณาบริบทของการรับสาร ส่วนกระบวนการรับรู้และตีความของผู้รับสารนั้น การวิเคราะห์เชิงวัฒนธรรมเห็นว่าประสบการณ์จากสื่อมวลชนนั้นเป็นประสบการณ์หนึ่งในท่ามกลาง ประสบการณ์ชีวิตด้านอื่น ๆ ดังนั้นจึงมีการโยงใยประสบการณ์ทางวัฒนธรรมจากแง่มุมอื่นของ ชีวิต มาใช้ในการตีความผลงานจากสื่ออยู่เสมอ

การนำไปใช้จากแนวคิดเรื่องการวิเคราะห์ผู้รับสาร ผู้วิจัยสามารถนำไปใช้ในการศึกษา ตัวแปรผู้รับสารที่เป็นวัยรุ่นที่มีต้นทุนทางธรรมะที่แตกต่างกันและไม่เท่ากัน ว่าต้นทุนของแต่ละ กลุ่มต่างกันอย่างไร โดยต้นทุนเหล่านี้จะเชื่อมโยงไปสู่การถอดรหัสธรรมนิเทศเพื่อให้เห็นถึงการ ต่อรองและการสื่อสารในรูปแบบต่าง ๆ ที่ต้องการ

2.4 แนวคิดเกี่ยวกับพุทธวิธีในการสอน

พระพรหมคุณาภรณ์ (ป.อ. ปยุตโต)

ปรัชญาพื้นฐาน

1. การศึกษาคือการช่วยให้บุคคลเกิดทัศนคติที่ถูกต้องคือรู้จักมองสิ่งทั้งหลายตามที่มันเป็น และสามารถจัดการกับสิ่งเหล่านั้นตามที่ควรจะเป็นให้เกิดประโยชน์ทั้งแก่ตนและสังคม ไม่เป็นไปตามอำนาจกิเลสตัณหา
2. ทัศนคติที่ถูกต้องเกิดได้ด้วยการพัฒนาปัญญาที่เกิดขึ้นเองในตัวบุคคลนั่นเองเท่านั้น
3. ภารกิจของผู้สอนเป็นเพียงผู้ชี้แนะหรืออำนวยความสะดวกสรรหาอุบายกลวิธีและอุปกรณ์ต่าง ๆ อย่างกัลยาณมิตร
4. ผู้เรียนจึงมีบทบาทสำคัญในฐานะผู้สร้างปัญญาให้เกิดแก่ตนต้องมีส่วนร่วมและได้ลงมือกระทำให้มากที่สุดตามความสามารถอันอุปนิสัยต่าง ๆ ที่ผู้สอนต้องคำนึงถึงอย่างสำคัญ
5. ต้องใช้วิธีแห่งปัญญาคือการเป็นอิสระในการใช้ความคิดซักถามโต้ตอบสืบเสาะ ค้นหาความจริงต่าง ๆ จนมีความรู้ความเข้าใจขึ้นในตน

คุณสมบัติของผู้สอน

1. บุคลิกภาพ

พระมหาปริสรัถยภณสังฆาม

พระสุรเสียงไพเราะสุภาพสละสลวย

พระอากัปกิริยามารยาทงามสง่าองอาจสงบเยือกเย็นน่าเลื่อมใส

2. คุณธรรม

พระปัญญาคุณ-ทศพลญาณ-พระญาณอันเป็นกำลัง 10 ประการ (รู้เนื้อหาของขอบเขตและหลักการที่เกี่ยวข้องชัดเจน/รู้กระบวนการพฤติกรรมของมนุษย์/รู้วิธีการและกลวิธีปฏิบัติในการนำสู่เป้าหมาย/รู้สรีระและจิตวิทยาการเรียนรู้/รู้ความแตกต่างระหว่างบุคคลในด้านความโน้มเอียงแนวความสนใจและความถนัด/รู้ความแตกต่างสติปัญญาความสามารถพัฒนาการและความพร้อม/รู้ปัจจัยอุปสรรคและตัวถ่วงหรือส่งเสริมเพิ่มพูนผลความสำเร็จ/รู้ประวัติพื้นเพเดิม/พิจารณาสังเกตผู้เรียนในขณะนั้น ๆ และในชีวิตจริง/รู้ชัด แจ่มแจ้ง แน่ใจในผลสัมฤทธิ์) และปฏิสัมภทา-ปัญญาอันแตกฉาน (เข้าใจแจ่มแจ้งสามารถขยายแยกแยะเชื่อมโยงได้โดยพิสดาร-ในอรรถ/ สามารถจับใจความมาตั้งกระทู้ห้วงห้อมองเห็นผลสืบสาวกลับหาเหตุได้-ในธรรม/ สามารถใช้ภาษาถ้อยคำชี้แจงแสดงอรรถและธรรม-ในนิรุกติ/ มีไหวพริบเข้าใจคิดและใช้เหตุผลได้เหมาะสมทันการ-ในปฏิภาณ)

พระวิสุทธิคุณ-ชวนเชื่อถ้อยเลื่อมใสในความบริสุทธิ์หลุดพ้นไม่กระทำความชั่วทั้งทางกายวาจาใจ/ทรงทำได้ตามที่สอน/บริสุทธิ์พระทัยในการสอนด้วยหวังประโยชน์แก่เขาอย่างเดียวไม่เคลือบแฝงผลประโยชน์ตอบแทนใด ๆ

พระกรุณาคุณ-ไม่เห็นแก่ความลำบากเหนื่อยยากด้วยอุเบกขาและสติสัมปชัญญะตามองค์คุณของกัลยาณมิตร 7 ประการ (ปิโย-น่ารัก/ครุ-นำเคารพ/ภาวนีโย-นำยกย่อง/วตฺตา-รู้จักพูด/วจนฺกุขโม-อดทนต่อถ้อยคำพร้อมรับฟังคำซักถามเสมอ/คฺมฺภีรญฺจกถกฺตฺตา-ชี้แจงเรื่องลึกซึ้งได้/โนจฺจฺฐานนนิโยชเย-ไม่ชักงูไปในทางที่เสื่อมเสีย) ทรงสนพระทัยช่วยเหลือเอาพระทัยใส่รู้จักทำการเป็นเวลา

3. หลักทั่วไปในการสอน

เกี่ยวกับเนื้อหา

1. จากสิ่งที่รู้เห็นเข้าใจได้ง่ายไปหายากหรือยังไม่รู้
2. เนื้อเรื่องค่อยลุ่มลึกยากลงไปตามลำดับขั้นต่อเนื่องเป็นสายลงไป
3. ถ้าเป็นสิ่งที่แสดงได้ก็สอนด้วยของจริงให้ได้ดูได้เห็น ได้ฟังเองเป็นประสบการณ์

ตรง

4. สอนตรงเนื้อหาตรงเรื่องคุมอยู่ในเรื่องมีจุดไม่วกวนไขว้เขวออกนอกเรื่อง
5. สอนมีเหตุผลตรงตามเห็นจริงได้
6. สอนเท่าที่จำเป็นพอดีสำหรับให้เกิดความเข้าใจไม่สอนแสดงภูมิ
7. สอนสิ่งที่มีความหมายควรที่เขาจะรู้เพื่อประโยชน์แก่ตัวเขา

เกี่ยวกับตัวผู้เรียน

1. รู้คำนึงถึงความแตกต่างระหว่างบุคคลคำนึงถึงจริตระดับความสามารถ

2. ปรับวิธีสอนผ่อนให้เหมาะกับบุคคล
3. คำนึงถึงความพร้อมสูงงอมแก่รอบแห่งอินทรีย์หรือญาณของผู้เรียนเป็นราย ๆ
4. สอนโดยให้ผู้เรียนลงมือทำด้วยตนเอง
5. สอนในรูปที่ให้ผู้รู้สึกว่าผู้เรียนกับผู้สอนมีบทบาทร่วมกันในการแสวงหาความจริงมีการแสดงความคิดเห็นโต้ตอบเสรีด้วยการถามล่อให้ผู้เรียนแสดงความคิดเห็นออกมาแล้วชี้ข้อคิดส่งเสริมให้คิดและวินิจฉัยเอง/ชวนแสดงความคิดเห็นโต้ตอบมุ่งหาความรู้ไม่มุ่งแสดงภูมิ

6. เอาใจใส่บุคคลที่ควรได้รับความสนใจพิเศษเป็นราย ๆ ไปตามควรแก่กาลเทศะและเหตุการณ์

7. ช่วยเหลือเอาใจใส่คนที่ด้อย

เกี่ยวกับตัวการสอน

1. การเริ่มต้นที่ดีตามที่ผู้เรียนสนใจด้วยการจับจุดสนใจสะกิดให้สะดุ้งปลุกเร้าให้สนใจแล้วแทรกความหมายทางธรรม

อึดอัด

2. สร้างบรรยากาศให้ปลอดโปร่งเพลิดเพลินเปิดโอกาสให้เกียรติไม่ตึงเครียด

ที่สอน

3. มุ่งเนื้อหาให้เกิดความรู้ความเข้าใจ

4. สอนโดยเคารพด้วยความตั้งใจจริงจึงมีคุณค่าให้ความสำคัญของผู้เรียนและเรื่อง

5. ใช้ภาษาสุภาพนุ่มนวลไม่หยาบคายสละสลวยเข้าใจง่ายชวนสบาย

องค์แห่งพระธรรมกถึก

พุทธพจน์ที่ตรัสสอนภิกษุผู้แสดงธรรม

“อานนทการแสดงธรรมแก่คนอื่นพึงตั้งธรรม 5 อย่างไว้ในใจคือ

1. เราจักกล่าวชี้แจงไปตามลำดับ
2. เราจักกล่าวชี้แจงยกเหตุผลมาแสดงให้เข้าใจ
3. เราจักแสดงด้วยอาศัยเมตตา
4. เราจักไม่แสดงด้วยเห็นแก่อำภิส
5. เราจักแสดงไปโดยไม่กระทบตนและคนอื่น”

องฺปญจก.22/159

4. **ลีลาการสอน:** แจ่มแจ้งจงใจหาญกล้าร่าเริงหรือชี้ชัดเชิญชวนก็ักเบิกบาน

สันทิสสนา: อธิบายให้เห็นชัดเจนแจ่มแจ้งเหมือนจูงมือ ไปดูเห็นกับตา

สมาทปนา: จูงใจให้เห็นจริงด้วยชวนให้คล้อยตามจนต้องยอมรับและนำไปปฏิบัติ

สมุตเตชนา: เร้าใจให้แก่วกกล้าบังเกิดกำลังใจปลุกให้มีอุตสาหะแข็งขันมั่นใจว่าจะทำให้สำเร็จได้ไม่หวั่นระย่อต่อความเหนื่อยยาก

สัมปหังสนา: ชโลมใจให้ชุ่มชื่นร่าเริงเบิกบานพึงไม่เบื่อและเปี่ยมด้วยความหวังเพราะมองเห็นคุณประโยชน์ที่จะได้รับจากการปฏิบัติ

5. วิธีสอนแบบต่าง ๆ (ที่นำสังเกตหรือพบบ่อย)

แบบสาक्षाหรือสนทนา: ถามนำคู่สนทนาเข้าสู่ความเข้าใจธรรมและเลื่อมใสในที่สุด

แบบบรรยาย: ต่อที่ประชุมใหญ่แก่ผู้มีพื้นความรู้ความเข้าใจเลื่อมใสศรัทธาอยู่แล้วจนรู้สึกว่าการกำลังสอนอยู่กับตัวเอง

แบบตอบปัญหา: เหมาะตรงตามลักษณะของปัญหาทั้งที่ฟังตอบเพียงถ้อยถามแล้วจึงแก้ ต้องแยกแยะตอบและที่ฟังยังสงสัยเนื่องจากนอกเรื่อง ไร้ประโยชน์ทำให้เขวยึดเยื้อเปลืองเวลาเปล่า โดยควรคำนึงถึงเหตุแห่งการถามปัญหาด้วย

เหตุแห่งการถามปัญหา 5 ประการ: พระสารีบุตร

1. ถามเพราะความโง่เขลาไม่เข้าใจ

2. มีความปรารถนาถามเกิดความอยากได้จึงถามปัญหา

3. ด้วยต้องการอวดเด่นข่มเขา

4. ด้วยประสงค์จะรู้

5. ด้วยมีคำริว่าเมื่อเราถามแล้วถ้าเขาตอบได้ถูกต้องก็เป็นการดีแต่ถ้าเราถามแล้วเขาตอบไม่ถูกต้องเราจะได้ช่วยแก้ไขเขาโดยถูกต้อง

แบบวางกฎข้อบังคับ: เมื่อเกิดเหตุมีการกระทำผิดจนสอบสวนรู้เหตุและผลก็ทรงดำหนิชี้แจงผลเสียพรรณนาผลร้ายคุณประโยชน์ของความดีงามแล้วจึงแสดงธรรมที่สมควรเหมาะสมกับเรื่องนั้นออกมาเป็นบัญญัติสิกขาบทที่เห็นชอบพร้อมกันของสงฆ์ในท่ามกลางสงฆ์และ โดยความรับทราบร่วมกันของสงฆ์

6. กลวิธีและอุบายประกอบการสอน

การยกอุทาหรณ์และการเล่านิทานประกอบเพื่อช่วยให้เข้าใจความได้ง่ายและชัดเจน จำได้แม่นเห็นจริงเกิดความเพลิดเพลินมีรสยิ่งขึ้นเฉพาะคัมภีร์ชาดกอย่างเดียวมีนิทานชาดกถึง 547 เรื่อง

การเปรียบเทียบด้วยข้ออุปมาช่วยให้เรื่องที่ลึกซึ้งเข้าใจยากปรากฏความหมายเด่นชัดออกมาและเข้าใจง่ายขึ้นเป็นรูปธรรมและหนักแน่นรูปแบบนี้ทรงใช้มากที่สุด

การใช้อุปกรณ์การสอนในสมัยพุทธกาลมีใช้น้อยมากส่วนใหญ่เป็นเครื่องใช้หรือวัสดุ
ในธรรมชาติรอบตัวในแง่อุปมาหรือไม่ก็ทายปัญหา

การทำเป็นตัวอย่างเป็นวิธีที่ดีที่สุดอย่างหนึ่งที่ทรงใช้โดยเฉพาะในทางจริยธรรมเป็น
การสอนที่ไม่ต้องสอน

การเล่นภาษาเล่นคำและใช้คำในความหมายใหม่ด้วยโวหารคำประพันธ์ตลอดจนแปล
ความหมายเสียใหม่ให้เข้าทางธรรม

อุบายเลือกคนและการปฏิบัติรายบุคคลว่าต่อแต่ละกรณีควรโปรดแสดงธรรมต่อผู้ใด
ก่อนหลังผู้ใดเอาพระทัยใส่พิเศษ

การรู้จักจังหวะและโอกาสตามที่คุณเรียนพร้อมมอดทนไม่ชิงหักหาญดึงดันตื่นตัวรอคอย
เมื่อถึงจังหวะเป็นโอกาสก็มีความจับใจที่จะจับมาใช้ไม่ปล่อยให้ผ่านเลยไปเสียเปล่า

ความยืดหยุ่นในการใช้วิธีการโดยไม่มีอคติตัดสินหามานะทิฐิแต่มุ่งที่ผลสำเร็จในการ
เรียนรู้เป็นสำคัญกลวิธีใดได้ผลดีที่สุดในกลวิธีนั้นไม่กลัวว่าจะเสียเกียรติพ่ายแพ้ที่จะต้องยกให้
ผู้เรียนรู้สึกว่าเก่งหรือข่มเมื่อถึงคราวควรข่มโอนอ่อนผ่อนตามขัดคล้อยปลอบ ฯลฯ

การลงโทษและให้รางวัลโดยทั่วไปทรงไม่ใช้เลยมุ่งสอนตามเนื้อหาธรรม
ไม่กระทบกระทั่งใครอาจมีการชมเชยยกย่องบ้างก็เป็นในรูปของการยอมรับคุณค่าหรือชมโดย
ธรรมให้เกิดความมั่นใจในการกระทำดีของตนหรือเพื่อให้ถือเป็นตัวอย่างไม่ให้เกิดเป็นการ
เปรียบเทียบหรือข่มผู้อื่นส่วนการลงโทษก็ให้เป็นไปในทางธรรมและทางวินัยเพื่อให้เกิดการ
ปรับปรุงแก้ไขในกลุ่มผู้เหลือข้อนั้นก็จะกลายเป็นผู้ที่ไม่ถือว่าเป็นผู้ที่ควรจะว่ากล่าวสั่งสอนถือเป็นการ
ลงโทษอย่างรุนแรงที่สุด

กลวิธีแก้ปัญหาเฉพาะหน้าด้วยปฏิภาณการประยুক্তเฉพาะหน้าเฉพาะครั้งเฉพาะคราว

การนำไปใช้จากแนวคิดเรื่องพุทธวิถีในการสอน ของ ป.อ. ปยุตโต ผู้วิจัยสามารถนำไป
ปรับใช้ในการศึกษารูปแบบการสื่อสารของพระนักเทศน์ทั้งสองรูป คือ พระมหาวุฒิชัย วชิรเมธี
และพระมหาสมปอง ตาลปุตฺโต ซึ่งเป็นตัวแปรในการใช้รูปแบบการสื่อสารศาสนาด้
ความสามารถพื้นฐานแนวคิดของพระนักเทศน์ เพื่อให้เห็นการยึดหลักพุทธวิถีในการสอนตาม
รูปแบบเดิมหรือปรับเปลี่ยนรูปแบบเพื่อให้เข้ากับยุคสมัยที่มีการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วใน
ปัจจุบันตามความสามารถของพระนักเทศน์แต่ละรูปในมิติที่ต่างกัน

2.5 แนวคิดเกี่ยวกับการสื่อสารกับศาสนา

มีหลักปฏิบัติอื่น ๆ เพิ่มเติมเข้ามา ซึ่งเป็นหลักในการสื่อสาร โดยพิจารณากระบวนการสื่อสารทั้งในแง่ขององค์ประกอบด้านผู้ส่งสาร เนื้อหาสาร ช่องทางหรือวิธีการสื่อสาร และผู้รับสาร ซึ่งในส่วนนี้มีหลักกรรมหมวดต่าง ๆ คำสอนที่ปรากฏในพระสูตรต่าง ๆ และแนวปฏิบัติที่พระพุทธองค์ทรงปฏิบัติรวมทั้งที่ให้พระสาวกปฏิบัติ มารองรับสะท้อนให้เห็นถึงแนวคิดเกี่ยวกับการสื่อสารในพระพุทธศาสนาได้เป็นอย่างดี

แนวคิดทางการสื่อสาร ตามหลักการแนวคิดทางการสื่อสารแล้วไม่ว่าจะเป็นข่าวสาร ความต้องการอารมณ์ซึ่งอาจหมายถึงตัวเนื้อหาสาระ (Message) ที่ผู้ส่งสารต้องการให้ผู้รับเกิดความเข้าใจร่วมกัน หรือมีความหมายที่คล้ายคลึงกัน แต่เนื่องจากมีผู้นิยามความหมายของการสื่อสารไว้ในหลายทัศนะด้วยกันจึงอาจจะสรุปถึงลักษณะองค์ประกอบ (Communication Elements) ที่สำคัญ ๆ ของการสื่อสารได้อย่างน้อย 4 ประการ ดังนี้

1. ผู้ส่งสาร (Sender) หมายถึงบุคคลหรือกลุ่มบุคคลที่มีความคิด มีความต้องการ มีความตั้งใจที่จะส่งข้อมูลข่าวสาร มีอารมณ์ มีความรู้สึกนึกคิด มีความคิดเห็นทัศนคติ มีความเชื่อ และอื่น ๆ ไปยังผู้รับสาร เพื่อก่อให้เกิดผลอย่างใดอย่างหนึ่งต่อผู้รับสารดังนั้นผู้ส่งสารจึงถือเป็นองค์ประกอบที่มีความสัมพันธ์ต่อองค์ประกอบอื่น ๆ ทั้งในการเลือกข้อมูลข่าวสาร การเลือก วิธีการ และช่องทางที่จะทำให้สารไปถึงผู้รับสาร รวมทั้งการเลือกกลุ่มผู้รับสาร ผู้ส่งสารอาจเป็นบุคคลคนเดียวหรือกลุ่มบุคคลทั้งการส่งสารผู้ส่งจะส่งสารโดยมีเจตนาหรือไม่มีเจตนาก็ได้ ข้อมูลข่าวสารอาจเป็นทางการหรือไม่เป็นทางการนั้นขึ้นอยู่กับวัตถุประสงค์ของผู้ส่งสาร ลักษณะการสื่อสารนั้น ทำผู้ส่งสารจะประสบผลสำเร็จหรือความล้มเหลว สิ่งสำคัญขึ้นอยู่กับคุณสมบัติของผู้ส่งสาร ผู้ส่งสารบางคนอาจมีบุคลิกน่าเชื่อถือ น่าเลื่อมใสในสายตาของผู้รับสาร บุคคลบางคนอาจไม่เป็นเช่นนั้น มีปัจจัยอยู่หลายประการที่สามารถสร้างความน่าเชื่อถือให้แก่ผู้รับสาร ซึ่งแมครอสกิดี้กล่าวเอาไว้ 5 ประการ ได้แก่

1.1 ความสามารถ (Competence) ได้แก่ความรู้ความสามารถในข้อมูลข่าวสารและในการส่งสารรวมทั้งความสามารถในการจัดการควบคุมสถานการณ์ในการสื่อสาร

1.2 คุณลักษณะหรือบุคลิกลักษณะ (Character or Appearance) ได้แก่บุคลิกที่ดีทั้งภายในและภายนอก ผู้ส่งสารจะต้องแสดงถึงความเฉลียวฉลาด มีไหวพริบดีสามารถตัดสินใจ กระทำในสิ่งต่าง ๆ ได้อย่างถูกต้องเหมาะสม ทั้งแสดงลักษณะการให้ความอบอุ่นเป็นที่น่าไว้วางใจ อันจะสามารถสร้างความเชื่อถือ เลื่อมใสศรัทธาแก่ผู้รับสาร

1.3 ความสุขุม เยือกเย็น (Composure) หมายถึง ความแคล่วคล่องในการสื่อสาร ไม่มีอาการที่แสดงถึงความตื่นตระหนกกลัว หรือควบคุมอารมณ์ไม่ได้

1.4 การเป็นคนที่สังคมยอมรับหรือเป็นที่รู้จักทางสังคม (Social Ability) ลักษณะเช่นนี้จะทำให้ได้รับความรู้สึกที่ดีจากผู้รับสารในเบื้องต้น ซึ่งเป็นสิ่งที่ผู้รับสารคาดหวังอยู่แล้ว แต่ถ้าหากผู้ส่งสารทำการสื่อสารไม่ดี อาจส่งผลกระทบต่อผู้รับสารในครั้งต่อไป

1.5 การเป็นคนเปิดเผย (Extroversion) เกิดขึ้นโดยการให้ข้อมูลที่เพียงพอและไม่ปิดบังข้อมูลของผู้ส่งสารจะทำให้ผู้รับสารเกิดความรู้สึกสนิทสนมเป็นกันเองรู้สึกไว้วางใจผู้ส่งสารมีผลทำให้ผู้รับสารสามารถรับรู้และเข้าใจถึงวัตถุประสงค์ของผู้ส่งสาร

2. สาร (Message) หมายถึงเรื่องราวอันมีความหมาย ซึ่งถูกแสดงออกมาโดยอาศัยภาษาหรือสัญลักษณ์ใด ๆ ก็ตามที่สามารถทำให้เกิดการรับรู้ร่วมกันได้ระหว่างผู้ส่งสารและผู้รับสาร มีอยู่ 3 ประการ คือ

2.1 รหัสสาร (Message Codes) คือภาษา (Language) หรือสัญลักษณ์ (Signal) ที่มนุษย์คิดขึ้นเพื่อแสดงออกแทนความคิด ความรู้สึก ความเชื่อ ค่านิยม และวัตถุประสงค์ต่าง ๆ ของผู้ส่งสาร รหัสสารอาจถูกแสดงออกมาเป็นสารที่เป็นทั้งภาษาพูดภาษาเขียน รหัสที่ไม่ใช่ภาษาพูดหรือภาษาเขียนที่ผู้ส่งสารจะเลือกใช้รหัสสารแบบใดนั้น ขึ้นอยู่กับระบบสังคมวัฒนธรรมสภาพแวดล้อมของผู้รับสารซึ่งจะส่งผลให้เกิดความเข้าใจร่วมกัน

2.2 เนื้อหาของสาร (Message Content) หมายถึงเรื่องราวสิ่งต่าง ๆ ที่ผู้ส่งสารต้องการจะถ่ายทอดหรือส่งไปยังผู้รับสาร แบ่งได้หลายประเภทตามเนื้อหาของสารในรูปแบบต่าง ๆ มีเนื้อหาเชิงวิชาการ และเนื้อหาไม่ใช่เชิงวิชาการ เป็นต้น

2.3 การจัดเรียงลำดับ (Message Treatment) หมายถึง รูปแบบวิธีการในการนำรหัสสารมาเรียบเรียงเพื่อให้ได้ใจความตามเนื้อหาที่ต้องการ ซึ่งขึ้นอยู่กับโครงสร้างของภาษา (Structure) และบุคลิกลักษณะของแต่ละบุคคล

3. ช่องทางการสื่อสาร (Channel or Media) หมายถึง พาหนะตัวนำพาข่าวสารจากผู้ส่งสารไปยังผู้รับสารที่ใกล้ชิดที่สุด อาศัยประสาทสัมผัสทั้ง 5 อันได้แก่ การมองเห็น การได้ยิน การดมกลิ่น การลิ้มรส และการสัมผัส รวมถึงคลื่นแสงคลื่นเสียงและอากาศที่อยู่รอบ ๆ ตัว ซึ่งลักษณะการสื่อสารไม่ว่าผู้ส่งสารจะใช้กลยุทธ์อะไร การสื่อสารจะเกิดประสิทธิผลได้มากน้อยเพียงใดขึ้นอยู่กับปัจจัยเหล่านี้ ได้แก่

3.1 ความเหมาะสมของสื่อกับผู้ส่งสาร ได้แก่ ความสามารถความชำนาญในการใช้สื่อของผู้ส่งสาร

3.2 ความเหมาะสมของสื่อกับเนื้อหาของสาร ได้แก่ ระดับความสามารถของสื่อในการถ่ายทอดเนื้อหาอารมณ์ความรู้สึกนึกคิดต่าง ๆ ได้อย่างครบถ้วนหรือมากน้อยเพียงใด

3.3 ความเหมาะสมของสื่อกับผู้รับสาร ได้แก่ ความสามารถที่ผู้รับจะสามารถเข้าถึงสื่อประเภทต่าง ๆ

3.4 ความเหมาะสมของสื่อกับสภาพแวดล้อม ได้แก่ การเข้ากันได้ของสื่อกับสภาพแวดล้อมในสถานการณ์ของการสื่อสารที่เป็นอยู่ในขณะนั้นเช่นพื้นที่เป็นภูเขาหรือเป็นเกาะ เป็นต้น

3.5 ความเหมาะสมของสื่อกับปัจจัยด้านการเงิน ได้แก่ การพิจารณาถึงงบประมาณการใช้จ่ายให้เหมาะสมกับการเลือกใช้สื่อ

4. ผู้รับสาร (Receiver) เนื่องจากผู้รับสารเป็นบุคคลที่สำคัญในการสื่อสารแม้การสื่อสารจะเริ่มต้นจากผู้ส่งสาร แต่บุคคลที่จะแสดงว่าการสื่อสารประสบความสำเร็จหรือไม่ นั่นก็คือผู้รับสาร ถ้าผู้รับสารต้องการรับสารตามที่คุณส่งมาส่งในขณะนั้น หรือผู้รับสารมีความรู้ในการที่จะทำความเข้าใจต่อสาร ก็จะทำให้การสื่อสารสำเร็จได้โดยง่าย ในทางตรงข้ามหากผู้รับสารขาดความสนใจ ปิดกั้นการรับข่าวสาร หรือผู้รับที่ไม่สามารถทำความเข้าใจในสารที่คุณส่งให้ได้ก็จะทำให้การสื่อสารนั้นล้มเหลว ดังนั้นการสื่อสารทุกครั้งสิ่งที่ผู้ส่งจะต้องพิจารณาและคำนึงถึงอย่างมากก็คือผู้รับสาร

ทฤษฎีการโน้มน้าวใจ ถ้าต้องการพัฒนาบุคลากรในการเผยแผ่พระพุทธศาสนาให้สำเร็จและสามารถตอบสนองความต้องการของสังคมปัจจุบันได้ จำเป็นจะต้องส่งเสริมให้เรียนรู้ทฤษฎีการโน้มน้าวใจ ซึ่งหมายถึงการสื่อสารเพื่อการจูงใจ ชี้แนะ และชักชวนให้บุคคลทำตามในเรื่องใดเรื่องหนึ่ง โดยอาศัยกระบวนการสื่อสารเป็นเครื่องมือโน้มน้าวใจ มีผู้รับสารเป็นเป้าหมายหลักในการสื่อสารเพื่อโน้มน้าวใจมีองค์ประกอบ 4 อย่าง ได้แก่ ผู้ส่งสาร สารช่องทาง และผู้รับสาร จะปรากฏอยู่ในทุกสถานการณ์ที่ทำการสื่อสาร โดยไซมอนส์ ได้สรุปความหมายของการโน้มน้าวใจเพื่อการสื่อสารของมนุษย์ ที่สร้างขึ้นมา เพื่อให้มีอิทธิพลเหนือผู้อื่น มีการเปลี่ยนแปลงความเชื่อถือ ค่านิยม สามารถสรุปได้ดังนี้

1. ผู้โน้มน้าวใจมีความตั้งใจที่จะมีอิทธิพลบางประการเหนือผู้ถูกโน้มน้าวใจ
2. โดยปกติผู้ถูกโน้มน้าวใจ จะมีทางเลือกมากกว่าหนึ่งและผู้ถูกโน้มน้าวใจจะพยายามชักจูงผู้ถูกโน้มน้าวใจให้ยอมรับทางเลือกที่ตนเสนอ

3. สิ่งที่คุณโน้มน้าวใจต้องการคือการเปลี่ยนแปลงความคิดเห็น ทศนคติ และความเชื่อให้ถูกต้องตามความเป็นจริง ทั้งด้านอารมณ์ และพฤติกรรม เป็นต้นส่วนเทคนิคการเผยแผ่โดยวิธีเทศนาในปัจจุบันมีหลากหลายวิธีเช่นการเทศน์การปาฐกถาการสนทนาการจัดรายการวิทยุและโทรทัศน์การเป็นพิธีกรวิทยากร เป็นต้นล้วนเป็นเหตุให้มีการเผยแผ่พระพุทธศาสนาอย่างแพร่หลายโดยอาศัยสื่อมวลชนเป็นหลักซึ่งจะแตกต่างจากครั้งพุทธกาลหรืออาจจะได้เปรียบบ้างในเชิง

ปริมาณแม้เชิงคุณภาพอาจจะวัดค่าได้ไม่มากนักก็ตามแต่ก็ถือว่าเป็นการเผยแพร่ที่ได้ผลดีอีกวิธีหนึ่ง ในปัจจุบันนี้นอกนั้นก็ยังมีวิธีปฏิบัติเล็ก ๆ น้อย ๆ เกี่ยวกับความรู้ต่าง ๆ สำหรับผู้ออกเผยแพร่ธรรมหรือพระนักเทศน์เองเพื่อความพร้อมเผยแพร่พระพุทธศาสนาแก่วัยรุ่นหรือกลุ่มเป้าหมายในสถานการณ์ต่างๆเตรียมความพร้อมทั้งเครื่องมือแก้ปัญหาให้ทันทั่วทั้งที่ต่อยุคสมัยที่เจริญด้วยเครื่องมือสื่อสาร อินเทอร์เน็ตหรือเทคโนโลยีที่ก้าวหน้า

การนำไปใช้จากแนวคิดด้านการสื่อสารศาสนา ผู้วิจัยสามารถนำไปปรับใช้ในการศึกษาการสื่อสารศาสนาของพระนักเทศน์ทั้งสองรูปซึ่งเป็นตัวแปรของการศึกษาวิจัยในครั้งนี้ โดยวัตถุประสงค์นั้นต้องการศึกษาการสื่อสารศาสนาของพระนักเทศน์ เชื่อมโยงไปสู่การถอดรหัสของวัยรุ่นเพื่อเป็นการปรับตัวด้านการสื่อสารศาสนากับวัยรุ่นในปัจจุบัน

2.6 ผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้องเกี่ยวกับ ผู้ส่งสาร สาร ช่องทาง และผู้รับสาร

งานวิจัยที่เกี่ยวกับผู้ส่งสาร พบว่า ปันนัตตนา นพพานวัน (2533) การศึกษากระบวนการสื่อสารเพื่อเผยแพร่ธรรมะของสถาบันพระสงฆ์ไทย งานวิจัยนี้เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพโดยการสัมภาษณ์ การวิจัยเชิงปริมาณ โดยออกแบบสอบถาม และการสังเกตการณ์ พระสงฆ์ที่ทำการศึกษานี้ได้แก่ 1. พระเทพวิสุทธิเมธี (ปัญญนันท์ทิกขุ) 2. พระทัตตะชีโวภิกขุ 3. พระโพธิรักษ์ 4. พระพะยอม กัลยาโณ 5. พระเทพเวที (ประยุทธ์ ปยุตโต) โดยมีรูปแบบร่วมกันคือ

1. มีรูปแบบที่เข้าใจง่าย
2. ใช้รูปแบบบรรยายธรรม
3. มีการจัดลำดับความยากง่ายของหัวข้อธรรมะ และยกตัวอย่างประกอบอย่างเหมาะสมกับเหตุการณ์ปัจจุบันนำมาปฏิบัติได้
4. เป็นผู้มีความรู้ทางโลกและทางธรรม
5. ปฏิบัติตนเป็นแบบอย่าง
6. มีวิธีการใช้สื่อเผยแพร่ธรรมในหลายระดับและหลายด้าน

ส่วนความคิดเห็นของกลุ่มประชาชนเกี่ยวกับการเผยแพร่ธรรมะที่น่าสนใจและน่าเลื่อมใสพบว่า เห็นด้วยอย่างยิ่งต่อแนวทางแก้ไขปรับปรุงวิธีการเผยแพร่ธรรมะของพระสงฆ์ไทย เช่น ควรพัฒนาพระสงฆ์ให้มีความรู้แตกฉานในหลักธรรมะและวิชาการทางโลกที่จำเป็น ควรแสดงธรรมะในเรื่องใกล้ตัวผู้ฟังและเหมาะสมกับยุคสมัย ควรยกอุทาหรณ์หรือตัวอย่างที่นำมาใช้ในชีวิตประจำวัน

จากผลการวิจัยทำให้ข้าพเจ้าสนใจวิธีการเผยแพร่ธรรมะ ในช่วงระยะเวลา พ.ศ. 2533 ในช่วงระยะเวลานั้นการเผยแพร่ธรรมะของพระสงฆ์ยังไม่สื่อและช่องทางอื่น ๆ ให้พระสงฆ์ได้

เผยแพร่ธรรมอย่างเต็มรูปแบบ และให้เป็นถึงความต้องการของประชาชนที่ต้องการการนำเสนอในรูปแบบที่แตกต่าง น่าสนใจ และเข้าใจง่าย ให้เข้ากับสังคมปัจจุบัน อีกทั้งแนวคำสอน รูปแบบวิธีการ ของพระสงฆ์ที่เป็นที่นิยมในช่วงเวลานั้นส่งผลหรือเปลี่ยนแปลง กับรูปแบบธรรมะนิเทศในปัจจุบันที่ข้าพเจ้าต้องการประยุกต์รูปแบบ ความต้องการเพื่อสอดคล้องกับการสื่อสารของพระนักเทศน์และวัยรุ่นในปัจจุบัน

งานวิจัยด้านช่องทางการสื่อสารและสาร จิราพร เนติธาดา (2542) พบว่า วิธีการถ่ายทอดธรรมะของหลวงพ่ocha สุภัทโท วิธีการถ่ายทอดธรรมะโดย 1. การพูดเรื่องธรรมะให้ลูกศิษย์ฟัง ปฏิบัติในสิ่งที่พูดให้ฟังไปแล้วให้ดูเป็นตัวอย่าง และให้ลูกศิษย์ทดลองปฏิบัติเพื่อให้เกิดความเข้าใจด้วยตนเอง 2. การถ่ายทอดธรรมะของหลวงพ่ocha สุภัทโท โดยการพูดให้ฟังนั้น จะใช้วิธีสั้น ๆ ง่าย ๆ ไม่ใช่คำศัพท์บาลี สั้นสรุป ในกรณีที่ต้องใช้จะมีคำอธิบายประกอบ 3. หลวงพ่ocha สุภัทโทใช้การยกตัวอย่างเปรียบเทียบแบบอุปมา อุปไมย ในการอธิบายหัวข้อธรรมะซึ่งเป็นนามธรรมให้เป็นรูปธรรม โดยสิ่งที่นำมาเปรียบเทียบนั้นเป็นธรรมชาติที่อยู่รอบ ๆ ตัวมนุษย์ ซึ่งมนุษย์ส่วนใหญ่เคยมีประสบการณ์มาก่อน จึงสามารถสร้างมโนภาพตามตัวอย่างเปรียบเทียบและเข้าใจถึงธรรมะได้ง่ายขึ้น 4. การถ่ายทอดธรรมะโดยการปฏิบัติให้ดูและให้ปฏิบัติตามนี้เป็นการใช้สัญลักษณ์ โดยผ่านอวัจนภาษาเพื่อสื่อความหมายของการปฏิบัติในบริบทของพระธรรม ซึ่งจะช่วยให้ความมั่นใจให้กับผู้รับการถ่ายทอดด้วยการเห็นของจริงและได้รับรู้ถึงความรู้สึกจริงจากการปฏิบัติด้วยตนเองหลังจากที่ได้ฟังเรื่องธรรมะมาก่อนแล้ว 5. ในแง่มุมการเล่าเรื่องหลวงพ่ocha จะเล่าเรื่องที่ใช้ในการยกไปเปรียบเทียบกับธรรมะซึ่งเรื่องที่เล่าจะเป็นเรื่องสั้น ๆ มีเหตุการณ์เพียง 2-3 เหตุการณ์ มีตัวละครเพียง 1-2 ตัวเหตุการณ์ต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นมีความสัมพันธ์กันแบบเป็นเหตุเป็นผลตามหลักธรรมชาติ โดยมีความคิดหลักคือ การใช้สติพิจารณาความไม่แน่นอนของสรรพสิ่งเพื่อนำไปสู่การปล่อยวาง การปฏิบัติสมาธิภาวนา และการปฏิบัติตามหนทางแห่งความดับทุกข์ 6. เรื่องการเล่าเรื่องของหลวงพ่ocha สุภัทโทเป็นเรื่องที่เป็นไปได้ น่าเชื่อถือ และเป็นที่ยอมรับของลูกศิษย์เนื่องจากปฏิบัติตนของท่านสอดคล้องกับสิ่งที่ท่านเล่าและเรื่องที่ท่านเล่ามีความคงเส้นคงวาตลอดเรื่อง เป็นเรื่องจริงและมีคุณค่าในแง่ของศีลธรรมด้วย

วิธีการเล่าเรื่องเพื่อถ่ายทอดให้แก่พุทธศาสนิกชนเข้าใจง่ายและเข้าถึงหลักธรรม การถ่ายทอดธรรมะของหลวงพ่ocha จึงเป็นวิธีการที่น่าสนใจและนำไปประยุกต์ใช้ให้เกิดประโยชน์แก่การงานวิจัยในครั้งนี้

ทิพย์ชล เทพรังศิริกุล (2553) การวิเคราะห์สื่อและการสร้างสารที่ใช้ในการเผยแผ่หลักธรรมทางพุทธศาสนา กรณีศึกษาเปรียบเทียบแม่ชีศันสนีย์ เสถียรสุต กับพระมหาสมปอง คาลปคุโธ เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพ โดยการศึกษาจากเอกสาร งานเผยแผ่ การสัมภาษณ์แบบเจาะลึกและ

การสังเกต ผลการวิจัยพบว่า การเลือกใช้สื่อและการสร้างสื่อที่ใช้ในการเผยแพร่หลักธรรมทางพุทธศาสนานั้น มีความเหมือนกันในประเภทหนังสือ นิตยสาร ซีดี ดีวีดี โทรทัศน์ สปอตโฆษณา เว็บไซต์ การบรรยายธรรมะ โครงการฝึกอบรม ส่วนสื่อของแม่ชีคันสนีย์ ที่ต่างไปจากพระมหาสมปอง คือ วิทยุ เพลง นิทรรศการ ทางด้านพระมหาสมปองนั้นจะมีการใช้ โทรศัพท์และภาพสไลด์ จากการวิเคราะห์จะเห็นได้ว่า แม่ชีคันสนีย์ใช้สื่อประเภทกิจกรรมมากที่สุด ในโครงการฝึกอบรมต่าง ๆ ส่วนพระมหาสมปองนั้นมีการใช้สื่อประเภทบรรยายธรรมะมากที่สุด เนื่องจากการที่พระวิทยากรทุกท่านมีความเชี่ยวชาญในเรื่องการบรรยายธรรมะ การสร้างสารนั้นทั้งสองท่านมีการสร้างสารในลักษณะ การสร้างเนื้อหาเกี่ยวกับเป้าหมาย การใช้ภาษาที่ง่าย ร่วมสมัย การเล่าเรื่อง การยกตัวอย่างบุคคลสำคัญเหมือนกัน ต่างกันที่แม่ชีคันสนีย์นั้นเลือกใช้เหตุการณ์ปัจจุบัน การเล่นคำ การเปรียบเทียบ มาเป็นวิธีการสร้างเนื้อหาธรรมะให้มีความน่าสนใจและเข้าถึงกลุ่มผู้รับสารมากขึ้น ทางด้านพระมหาสมปองนั้นมุ่งเน้นการสร้างสารโดยใช้ อารมณ์ขัน มุขตลก มาเป็นวิธีหลัก ในการสร้างเนื้อหาธรรมะ ของธรรมะเคลิเวอร์

การสร้างสารของทั้งสองท่านมีหลากหลายรูปแบบ เพื่อให้เข้าถึงผู้รับสาร ทั้งข้อดีและข้อเสนอแนะนำไปปรับปรุงในการพัฒนารูปแบบการสื่อสารเพื่อให้เข้ากับปัจจุบันได้เป็นอย่างดี

ชลธิชา ชูชาติ (2552) กระบวนการสร้างสารของพระมหาสมปอง ตาลปุตโต ในรายการธรรมะเคลิเวอร์ เป็นงานวิจัยเชิงคุณภาพ ด้วยการวิเคราะห์รูปแบบการนำเสนอ สัมภาษณ์แบบเจาะลึกผู้สร้างสาร และสัมภาษณ์ผู้รับสาร ผลการวิจัยพบว่า 1. พระมหาสมปองใช้รูปแบบการสื่อสารใน 2 ลักษณะ คือรูปแบบการสื่อสารเชิงวัจนะ ได้แก่ การพูดเช่นการตั้งคำถาม การอธิบายให้ชัดเจน การเลือกถ้อยคำ เช่น คำหรือภาษาอย่างที่คนทั่วไปพูดกัน คำใหม่ คำแปลก การผสมภาษาคำทับศัพท์ภาษาต่างประเทศ ภาษาสมัยใหม่ ภาษาวัยรุ่น คำคม ภาษาพระ การเล่นคำเล่นภาษารูปแบบการสื่อสารเชิงอวัจนะ ได้แก่ พฤติกรรมของเสียงด้วยการพูดเสียงดังฟังชัด น้ำเสียงน่าฟัง ชัดถ้อยชัดคำ เสียงเสียด การแสดงท่าทางอากัปกริยาที่หลากหลายปนกัน 2. พระมหาสมปองมีกระบวนการสร้างสารใน 3 ด้าน คือ ด้านความรู้ความเข้าใจ ในการวิเคราะห์ผู้รับสาร การกำหนดวัตถุประสงค์ และการกำหนดรูปแบบการเผยแพร่ธรรมะเคลิเวอร์ ด้านทักษะ ได้แก่ การเลือกใช้สื่อ การเลือกสาร ด้านกลยุทธ์ ได้แก่การใช้อารมณ์ขัน การเล่าเรื่อง การใช้เหตุการณ์ปัจจุบัน การเลียนแบบโดยเอาผู้รับสารเป็นตัวตั้ง อีกทั้งสร้างสารจากรสนิยม ความชื่นชอบรูปแบบใหม่ของผู้รับสารเป็นส่วนใหญ่ 3. ชมรมรุ่นใหม่มส่วนใหญ่มีความพึงพอใจต่อรูปแบบการนำเสนอและเนื้อหาของพระมหาสมปอง ซึ่งแตกต่างจากชมรมรุ่นเก่า ซึ่งมีทั้งความพึงพอใจและไม่พึงพอใจ เกิดจากรสนิยมของผู้รับสารทั้งสองกลุ่ม ทั้งรสนิยมทางธรรมและรสนิยมทางโลก

กระบวนการสื่อสารของพระมหาสมปองในรายการธรรมะเคลิเวอร์ี่เป็นจุดที่ทำให้ผู้วิจัยสนใจศึกษาเพื่อที่จะนำไปรวบรวมและวิเคราะห์กับสื่อที่นิยมในปัจจุบันว่ามีการปรับเปลี่ยนวิธีการและสร้างความสนใจแก่วัยรุ่นได้มากน้อยเพียงใด และเพื่อรวบรวมวิเคราะห์กับพระนักเทศที่เป็นที่นิยมในขณะนี้อีกด้วย

พุฒิรัตน์ กมลชัยสกุล (2553) รูปแบบการสื่อสารธรรมะเพื่อเยาวชนผ่านเว็บไซต์ เป็นงานวิจัยเชิงคุณภาพ วิเคราะห์เนื้อหาและสนทนากลุ่ม เว็บไซต์ธรรมะเพื่อเยาวชนทั้ง 3 เว็บไซต์ tamdee.com jaisabai.com budpage.com ส่วนใหญ่เป็นการใช้ภาษาแบบไม่เป็นทางการ และบางส่วนใช้แบบเป็นทางการ คุณลักษณะเว็บไซต์ที่เยาวชนต้องการในเรื่องของรูปแบบการนำเสนอ ได้แก่ การตกแต่งหน้าเว็บเพจให้มีความเคลื่อนไหวโดยคอมพิวเตอร์กราฟิก สี สันตไส การจัดหมวดหมู่ของเนื้อหาให้เป็นระเบียบ รวมทั้งการนำเสนอข้อความร่วมกับภาพนิ่งหรือภาพเคลื่อนไหวที่สอดคล้องกับเนื้อหา เยาวชนต้องการเนื้อหาธรรมะที่มีความใกล้ชิดและเกี่ยวข้องกับสามารถนำไปใช้ประโยชน์ได้ทั้งในการเป็นที่ปรึกษา ปรับมุมมองชีวิต และสามารถตอบสนองกลับได้ทันที ส่วนการใช้ภาษาต้องเรียบง่าย ใช้ภาษาบาลี สันสกฤตแต่น้อย รวมทั้งยกตัวอย่างประกอบให้เป็นรูปธรรม

การวิเคราะห์เว็บไซต์ธรรมะ หรือการวิเคราะห์สื่อยังมีน้อย โดยเฉพาะเจาะจงไปยังท่านใดท่านหนึ่งเป็นพิเศษ ยังไม่มีเนื่องจากสื่ออินเทอร์เน็ตเข้ามามีบทบาทมากในปัจจุบัน ทำให้ผู้วิจัยต้องการศึกษาการสื่อสารของพระนักเทศที่มีชื่อเสียงอย่างไรให้สอดคล้องกับวัยรุ่นที่ต้องการความสะดวก สบาย ภาษาที่เข้าใจง่าย และการตอบกลับโดยตรง ซึ่งข้อจำกัดของพระนักเทศน์ เองก็มีพระวินัยหลายข้อที่ไม่สามารถตอบสนองความต้องการของวัยรุ่นได้ในบางส่วน เพื่อหาจุดร่วมในการเผยแผ่ศาสนาและการเข้าใจในหลักธรรมคำสอน

ฉวีวัฒน์ สุขไพบูรณ์ (2553) การประยุกต์แนวคิดการตลาดเพื่อสังคมในการเผยแผ่ธรรมะ กรณีศึกษา พระมหาวุฒิชัย วชิรเมธี เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพ วิเคราะห์เอกสาร สัมภาษณ์ บุคคลใกล้ชิด กลุ่มลูกศิษย์ของพระมหาวุฒิชัย และกลุ่มผู้ติดตามผลงานทั้งชื่นชมและไม่ชื่นชม ผลการวิจัยพบว่า 1. หลักคิดในการเผยแผ่ธรรมะสะท้อนให้เห็นการเผยแผ่พระพุทธศาสนาเชิงรุก 2. การเผยแผ่ธรรมะประกอบด้วยยุทธวิธี 3 ประการคือ การเปลี่ยนแปลงภาพลักษณ์ของพระพุทธศาสนาให้มีความทันสมัย การนำเสนอพุทธศาสนาให้เข้าใจง่าย และการแปรทฤษฎีสู่การปฏิบัติในชีวิตจริง 3. การเผยแผ่ธรรมะสะท้อนให้เห็นถึงการประยุกต์ใช้หลักการตลาดเพื่อสังคมในขั้นตอนของการสำรวจพื้นฐาน การวิเคราะห์สถานะแวดล้อม (SWOT Analysis) การเลือกกลุ่มเป้าหมายในการรับการเผยแผ่ธรรมะ และการกำหนดส่วนผสมทางการตลาด ได้แก่ ผลิตภัณฑ์ ช่องทางและการสื่อสารเพื่อเผยแผ่ธรรมะ 4. ปัญหาและอุปสรรค ได้แก่ ปัญหาจากการตีความ

บทบาทที่พึงประสงค์ของพระในสื่อ ปัญหาจากทัศนคติและการรับรู้ในเชิงข้อจำกัดด้านเทคโนโลยี การสื่อสาร ปัญหาด้านประเด็นในการนำเสนอและปัญหาด้านการรู้เท่าทันผู้แสวงหาผลประโยชน์ การเพิ่มช่องทางและปรับเปลี่ยนสื่อที่ใช้ในการเผยแพร่ให้มีความเชื่อมโยงกันเพื่อลดข้อจำกัดด้านสื่อ

จากงานผลงานวิจัยนี้ยังไม่มีการกำหนดกลุ่มเป้าหมายที่ชัดเจนและการเผยแพร่ธรรมะนี้ ไม่ได้เจาะจงในสื่อใดสื่อหนึ่ง และสื่อที่เป็นกระแสนิยมในขณะนี้ คือ เว็บไซต์ อินเทอร์เน็ต เครื่องข่ายสังคมออนไลน์ เพื่อให้เข้าถึงการเผยแพร่ธรรมะในยุคปัจจุบัน ข้อมูลงานวิจัยนี้สามารถที่นำไปต่อยอดงานเพื่อศึกษาหาข้อมูลได้

ภาวิณีวัชร ประเสริฐชัย (2553) การสื่อสารและการใช้ประโยชน์จากเทคโนโลยีสารสนเทศ ในเว็บไซต์พระพุทธศาสนา เป็นการวิจัยที่มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษารูปแบบที่ใช้แนะนำเนื้อหาในเว็บไซต์พระพุทธศาสนา เนื้อหาที่นำเสนอในเว็บไซต์ พระพุทธศาสนาและการใช้ประโยชน์จากเทคโนโลยีสารสนเทศในเว็บไซต์พระพุทธศาสนา โดยใช้วิธีการวิเคราะห์ด้วยบทเว็บไซต์ (Textual Analysis) แบบสอบถาม (Survey) และการสัมภาษณ์เชิงลึก (In-Depth Interview) ผลการวิจัยจากการวิเคราะห์ด้วยบทในเว็บไซต์ พบว่า เว็บไซต์พระพุทธศาสนาที่ได้รับความนิยม 4 อันดับแรก จากการจัดอันดับในเว็บไซต์ Truehits.net ในช่วงระยะเวลา 18 เดือน (มกราคม 2552 ถึงมิถุนายน 2553) ได้แก่ เว็บไซต์พลังจิต (www.palungjit.com) เว็บไซต์ธรรมจักร (www.dhammadjak.net) เว็บไซต์ดีเอ็มซี (www.dmc.tv) และเว็บไซต์ฟังธรรม (www.fungdham.com) มีรูปแบบการนำเสนอเนื้อหาในเว็บไซต์แบบมัลติมีเดียอย่างครบถ้วน รูปแบบ การนำเสนอประเภทรายการหลากหลาย และมีรูปแบบการสื่อสารส่วนใหญ่เป็นการสื่อสารระหว่างผู้ส่งสารและผู้รับสาร แบบไม่พร้อมกัน (One-to-many Asynchronous Communication) ผลการวิจัยในด้านการใช้ประโยชน์จากเทคโนโลยี สารสนเทศ พบว่าผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่มีพฤติกรรมเปิดรับเนื้อหาธรรมะในชีวิตประจำวันจากสื่ออินเทอร์เน็ต โดยการอ่านบทความออนไลน์มากเป็นอันดับหนึ่ง รองลงมาเป็นการฟังไฟล์เสียงเทศนาและอันดับสามเป็นการดูวิดีโอ เทศนา ผู้ตอบแบบสอบถามมีความเห็นว่าสามารถค้นหาเนื้อหาธรรมะได้จำนวนมากและสะดวกในเว็บไซต์พระพุทธศาสนาและช่วยให้รู้สึกใกล้ชิดกับธรรมะมากขึ้นหลังจากเข้าเว็บไซต์ นอกจากนี้ยังพบว่าความแตกต่างระหว่าง ช่วงอายุของผู้ใช้อินเทอร์เน็ตไม่ได้เป็นอุปสรรคต่อการเข้าถึงเนื้อหาธรรมะในทางตรงกันข้าม ผู้ตอบแบบสอบถามที่อยู่ในกลุ่มอายุที่ 3 (อายุ 41 ปีขึ้นไป) กลับมีปริมาณการใช้ประโยชน์และการรับรู้ประโยชน์ในเว็บไซต์มากกว่ากลุ่มคนที่ อายุต่ำกว่า (อายุไม่เกิน 30 ปี: กลุ่ม 1, อายุ 31-40 ปี: กลุ่ม 2) และมีทัศนคติในทางบวกกับการใช้สื่ออินเทอร์เน็ต กับเนื้อหาธรรมะ ผู้ตอบแบบสอบถามที่อยู่ในกลุ่มอายุที่ 2 พฤติกรรมและทัศนคติในทางบวกต่อการ ใช้ประโยชน์ในด้าน ชุมชนออนไลน์มากกว่าช่วงอายุอื่น นอกจากนี้ผลการวิจัยยังพบอีกว่า เว็บไซต์พระพุทธศาสนา

สามารถตอบสนองความต้องการในการใช้ประโยชน์จากเว็บไซต์และความพึงพอใจได้ในประเด็น ความต้องการสารสนเทศ ความต้องการสร้างเอกลักษณ์ให้แก่บุคคล การรวมตัวและปฏิสัมพันธ์ทางสังคม ตลอดจนสามารถตอบสนองความต้องการทางจิตใจและความเชื่อความศรัทธาในพระพุทธศาสนาได้อีกด้วย ทั้งนี้อินเทอร์เน็ตยังไม่สามารถเข้าไปแทนที่ความเป็นวัด บรรยากาศของวัด และให้ความหนักแน่นทางจิตใจ เสริมสร้างพลังศรัทธา และความอึดอ้อมใจจากการร่วมทำศาสนพิธีกับศาสนิกชนอื่น ๆ ในสังคม

ข้อฟ้า เกตุเรืองโรจน์ (2553) กระบวนการและกลวิธีการสื่อสารเพื่อถ่ายทอดพุทธธรรมในหนังสือธรรมะของท่าน ว.วชิรเมธี การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษากระบวนการและกลวิธีการถ่ายทอดธรรมะที่ปรากฏในผลงานหนังสือธรรมะของท่าน ว.วชิรเมธี และศึกษาวิธีการและรูปแบบในการถ่ายทอดพุทธธรรมผ่านหนังสือธรรมะของท่านให้สอดคล้องกับบริบทของสังคม โดยผลการวิจัยพบว่ากระบวนการในการถ่ายทอดในหนังสือธรรมะในส่วนเนื้อหาหามีกระบวนการโดยเริ่มจากแรงบันดาลใจของผู้เขียน หากความรู้ในเรื่องนั้น ๆ กำหนดแนวทาง ลงมือเขียน ส่งให้บรรณาธิการของสำนักพิมพ์ ตรวจสอบแก้ไขให้ถูกต้อง ดูแลเทคนิคการพิมพ์ และจัดพิมพ์หลังได้รับอนุญาตจากผู้เขียน ส่วนรูปเล่มแต่ละสำนักพิมพ์ จะสร้างสรรค์รูปเล่มตามกลุ่มเป้าหมาย และเอกลักษณ์ของสำนักพิมพ์นั้น ๆ กลวิธีที่ใช้ในการถ่ายทอดธรรมะ จำแนกได้ 2 ลักษณะ คือกลวิธีทางภาษาและกลวิธีการนำเสนอ โดยกลวิธีทางภาษาที่ใช้มากที่สุดสามอันดับแรก ได้แก่ การใช้คำสัมผัสคล้องจองและการใช้ภาพพจน์ประเภทอุปมาและการเล่นคำประเภทคำซ้ำ ตามลำดับ ส่วนกลวิธีการนำเสนอที่ผู้เขียนใช้มากที่สุดสามลำดับ ได้แก่ การยกตัวอย่างประเภทวาทีของบุคคล การยกตัวอย่างประเภทพฤติกรรมหรือประสบการณ์ของบุคคลและการเปรียบเทียบ ตามลำดับ วิธีการที่ท่าน ว.วชิรเมธีใช้ในการถ่ายทอดพุทธธรรมให้สอดคล้องกับบริบทของสังคมคือ การยกตัวอย่างประกอบประเภทเหตุการณ์ซึ่งจำแนกเป็น 3 กลุ่ม คือ บริบทภาพรวมของสังคม บริบทเหตุการณ์รายวัน และบริบทเหตุการณ์ทางประวัติศาสตร์ รูปแบบการถ่ายทอดของท่าน ว.วชิรเมธีนั้น เน้นการถ่ายทอดพุทธธรรมให้สอดคล้องกับบริบทของสังคมให้ความสำคัญโดยเน้น การถ่ายทอดให้ร่วมสมัย ประกอบด้วยการใช้ภาษาต้องเป็นภาษาของคนร่วมสมัย ส่วนงานการเขียนเข้าใจง่าย การยกตัวอย่างเป็นการยกตัวอย่างที่สมจริง ใกล้ตัว และตัวตนของผู้เขียนเป็นคนร่วมสมัยใช้ประสบการณ์ตรงเพื่อถ่ายทอดพุทธธรรมอย่างถึงแก่น

ศิริลักษณ์ ศรีจินดา (2553) การใช้วาทีศิลป์ทางภาษาเพื่อการเผยแผ่ธรรมะของพระมหาภูติชัย วชิรเมธี ผ่านสื่อสารมวลชน งานวิจัยชิ้นนี้เป็นการวิเคราะห์การใช้สื่อสารมวลชนในการเผยแผ่ธรรมะของพระมหาภูติชัย วชิรเมธี และวิเคราะห์การใช้วาทีศิลป์ทางภาษาในการเผยแผ่ธรรมะของพระมหาภูติชัย วชิรเมธี นอกจากนี้ยังศึกษาความคิดเห็นของผู้รับสารที่มีต่อการเผยแผ่

ธรรมะของพระมหาอุทัย วชิรเมธีผ่านสื่อสารมวลชน งานวิจัยชิ้นนี้เป็นงานวิจัยเชิงคุณภาพโดยใช้วิธีการวิเคราะห์เนื้อหาจากการวิเคราะห์สื่อสิ่งพิมพ์ทั้งสิ้น 48 เรื่อง สื่อโทรทัศน์ รวมทั้งสิ้น 60 ตอน สื่อวิทยุรวมทั้งสิ้น 30 ตอน และสัมภาษณ์เชิงลึกพระมหาอุทัย ที่มงานและสัมภาษณ์ผู้รับสารทั้งสิ้น 30 คน

ผลการวิจัยพบว่า พระมหาอุทัย วชิรเมธี ใช้สื่อสารมวลชน 4 ประเภทหลักในการเผยแผ่ธรรมะ คือ สื่อสิ่งพิมพ์ สื่อโทรทัศน์ สื่อวิทยุ และสื่อใหม่ มีกระบวนการเผยแผ่ธรรมะสู่สาธารณชนโดยเริ่มจากเมื่อมีเหตุการณ์สื่อสารมวลชนนี้เอง เป็นผู้มอบพื้นที่ในสื่อให้แก่ พระมหาอุทัย วชิรเมธี จากนั้นพระมหาอุทัย วชิรเมธี จะสร้างสารธรรมะและนำเสนอผ่านช่องทางสื่อสารมวลชนต่าง ๆ ก่อให้เกิดธรรมะในสื่อสารมวลชนนั้น ส่วนกลวิธีพระมหาอุทัย วชิรเมธีมีการวิเคราะห์ผู้รับสาร วิเคราะห์ธรรมชาติของสื่อ โดยมุ่งเน้นธรรมะในระดับใช้งานและคำนึงถึงช่วงเวลาและเหตุการณ์ในการเผยแผ่และยังพบว่าพระมหาอุทัย วชิรเมธี มีการสร้างสารผ่านถ้อยคำที่งดงาม ประณีต ทราบว่าควรพูดอย่างไร และเลือกเนื้อหา ถ้อยคำใดเพื่อให้ธรรมะที่ถ่ายทอดออกมาซาบซึ้ง สนใจ และสอดคล้องกับช่องทางสื่อสารมวลชนใช้ในการเผยแผ่

งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับผู้รับสาร

สุทัศน์ โจอัยกระโทก (2539) ทศนคติของพระสงฆ์ในกรุงเทพมหานคร ต่อการเสนอข่าวสารทางพระพุทธศาสนาของสื่อมวลชน การวิจัยครั้งนี้เป็นวิจัยเชิงสำรวจกลุ่มตัวอย่าง พระภิกษุสงฆ์จำนวน 243 รูป จากวัดทั้งหมด 435 วัด ภายในกรุงเทพมหานคร ผลการวิจัยพบว่า 1. พระสงฆ์ที่มีการศึกษาระดับต่างกัน มีทัศนคติเกี่ยวกับบทบาทสื่อมวลชนในการเสนอข่าวสารทั่วไปทางพระพุทธศาสนาแตกต่างกัน 2. พระสงฆ์ที่มีอายุการศึกษาระดับต่างกันมีทัศนคติเกี่ยวกับอิทธิพลของสื่อมวลชน ในการเสนอข่าวสารเชิงลบทางพระพุทธศาสนาแตกต่างกัน 3. พระสงฆ์ที่มีการศึกษาระดับต่างกันมีทัศนคติเกี่ยวกับความรับผิดชอบของสื่อมวลชนในการเสนอข่าวสารเชิงลบทางพระพุทธศาสนาแตกต่างกัน 4. พระสงฆ์ที่เปิดรับข่าวสารแตกต่างกัน มีทัศนคติเกี่ยวกับบทบาทอิทธิพลความรับผิดชอบของสื่อมวลชน ในการเสนอข่าวสารทั่วไปและข่าวเชิงลบทางพระพุทธศาสนาไม่แตกต่างกัน

นอกจากนี้พระสงฆ์ส่วนใหญ่ยังเห็นว่าสื่อมวลชนมีบทบาทมากในการเสนอข่าวสารไปทางพระพุทธศาสนา แต่มีอิทธิพลและความรับผิดชอบต่อปานกลางในการเสนอข่าวเชิงลบทางพระพุทธศาสนา

จากข้อเสนอแนะจะทำให้เห็นว่า สื่อมวลชน

1. ควรเสนอข่าวให้ตรงกับความเป็นจริง มีความเป็นกลาง
2. เปิดโอกาสให้พระสงฆ์ได้แสดงทัศนคติผ่านสื่อของตนมากขึ้น

3. ไม่เสนอข่าวเพียงเพื่อมุ่งขายข่าวเท่านั้น
 4. ควรเสนอข่าวที่มีสาระ ไม่มุ่งทำเรื่องเล็กให้เป็นเรื่องใหญ่
 5. ควรเสนอข่าวด้านสร้างสรรค์เกี่ยวกับพระสงฆ์ที่ทำความดีต่อสังคมให้มากขึ้น เพื่อให้เป็นแบบอย่างที่ดีสำหรับเยาวชนและประชาชนทั่วไป เพื่อให้ใจของผู้รับมีความเบิกบาน และจะได้นำไปปฏิบัติตาม
 6. ควรใช้คำสุภาพในการเรียกพระสงฆ์ที่เป็นข่าว และแก้ข่าวให้ถูกต้องหากปรากฏว่าท่านมีความบริสุทธิ์
 7. ไม่แก่งกฏหมายไม่ควรพูดเรื่องการเมือง ไม่มุ่งผ้าเหลืองไม่ควรพูดเรื่องพระ
 8. สื่อมวลชนที่จะทำข่าวเกี่ยวกับศาสนา ควรมีการศึกษาด้านศาสนาพอสมควร ไม่ใช่เพียงหน้าที่ หากไม่รู้จักจริงให้ถามผู้รู้ ขอให้ไตร่ตรองแล้วค่อยเขียนลงไป
 9. อย่าเขียนแบบบิดเบือนความจริง เพราะคนที่ไม่ได้ศึกษาพระพุทธศาสนาเข้าใจทุกอย่างถ่องแท้ไม่มีมาก อาจทำให้คน
 10. ไม่ควรแต่งเติมเนื้อหาข่าว ควรเสนอไปตามเนื้อหา ไม่เลื่อมใสอยู่แล้วนั้นไม่เลื่อมใสยิ่งขึ้น หรือคนที่เลื่อมใสอยู่แล้วคลายความเลื่อมใสลง ไปคิดที่ว่าไปตามคิด ถูกก็ว่าไปตามถูก ไม่ควรวิพากษ์วิจารณ์จนเกินเหตุ
 11. ไม่ควรเสนอข่าวชี้แนะตามความเห็นของตน ให้ผู้รับข่าวสารคิดว่าพระสงฆ์ที่ตกเป็นข่าวมีความผิดจริง แต่ควรเสนอแนะในทางที่เป็นประโยชน์ต่อการแก้ปัญหา ไม่ด่วนตัดสินผิด ถูกตามทัศนคติของตน ควรยึดธรรมวินัยเป็นเกณฑ์
 12. ควรใช้วาจาสุภาพ งดเว้นการใช้ถ้อยคำที่รุนแรง จาบจ้วง
 13. อยากให้สื่อมวลชนกล้าวิจารณ์ตนเอง กล้าออกมารับผิดชอบในสิ่งที่ตัวเองคิดว่าผิดบ้าง
 14. ควรมีบุคลากรที่มีความรู้ด้านธรรมะวินัยของสงฆ์ เพราะการนำเสนอข่าวออกไปอาจมีผลเสียต่อภาพพจน์โดยรวมของพระพุทธศาสนา
 15. ข่าวที่เสนอออกไปต้องพิจารณาก่อนว่าไม่ทำให้ตนเองและคนอื่นเดือดร้อน
 16. ควรมีความรับผิดชอบต่อสถาบันศาสนา เขียนข่าวด้วยความมีคุณธรรม
 17. ควรมองพระพุทธศาสนาและพระสงฆ์แบบเหยียดหยาม หรือดูหมิ่นดูแคลน
- การวิจัยครั้งนี้เป็นการรวบรวมข้อมูลทัศนคติพระสงฆ์ต่อการนำเสนอข่าวสารทางด้านลบของสื่อมวลชน และผลการวิจัยครั้งนี้ทำให้ได้ทราบถึงทัศนคติในการนำเสนอข่าวสารของสื่อมวลชน ในปี พ.ศ. 2539 ในเวลานั้นสื่อยังคงมีข้อจำกัดในการนำเสนอและการเผยแพร่พระวินัยของพระสงฆ์ยังเป็นข้อจำกัด รอให้สื่อมวลชนเผยแพร่ข่าวสารเป็นส่วนใหญ่ ในปัจจุบันสื่อ

ออนไลน์ได้มีความกว้างขวางและได้เปิดโอกาสให้บุคลากรทางศาสนา และพระสงฆ์ได้มีอิสระในการเผยแพร่พระพุทธศาสนาในช่องทางต่าง ๆ เพื่อการศึกษาในครั้งนี้นักวิจัยจึงจำเป็นต้องนำไปสู่ข้อมูล การเข้ารหัสธรรมนิเทศกับถอดรหัสของวัยรุ่นของผู้วิจัยต่อไป

คริณ จักรพันธุ์ อินทร์อุดม (2555) การเผยแพร่พระพุทธศาสนาของพระสงฆ์ไทยผ่านสื่อใหม่: กรณีศึกษาเว็บไซต์ธรรมะทูเดย์ดอทคอม ได้ศึกษาความพึงพอใจของผู้ใช้บริการเว็บไซต์ที่มีต่อรูปแบบ การนำเสนอ เนื้อหา และการนำไปใช้ประโยชน์ของเว็บไซต์ธรรมทูเดย์ดอทคอม (www.dhammatoday.com) ด้วยแบบสอบถามเว็บไซต์ธรรมทูเดย์ดอทคอม ไม่ใช้ช่องทางการสื่อสารหลักที่เข้าถึงกลุ่มเป้าหมายของท่านว.วชิรเมธี แต่เป็นเพียงอีกช่องทางหนึ่ง สร้างขึ้นมาเพื่อส่งเสริมพระพุทธศาสนาอย่างเต็มรูปแบบ โดยมีการนำเสนอธรรมะบริการในรูปแบบหนังสือ สิ่งตีพิมพ์ วิดีโอธรรมะ คลิปการบรรยายธรรมะ บทสัมภาษณ์ธรรมะ ฯลฯ ที่รับชมได้แบบไม่เสียค่าบริการ เป็นการใช้เทคโนโลยีเพื่อการตอบสนองต่อวิถีทางการตลาด โดยเลือกใช้เครื่องมือรูปแบบต่าง ๆ ในการสื่อสารกับลูกค้าทั้งในรูปแบบของสื่อดิจิทัลที่สามารถเข้าถึงลูกค้าที่มีพฤติกรรมแตกต่างกันโดย ท่านว.วชิรเมธี มีชื่อเสียงในสังคมไทยจากการที่ท่านมีการสื่อสารธรรมะผ่านสื่ออิเล็กทรอนิกส์หลายรูปแบบซึ่งเป็นการใช้สื่อใหม่เพื่อเข้าถึงกลุ่มเป้าหมายได้อย่างชัดเจนอีกประการหนึ่ง ก็คือเนื้อหาที่นำเสนอว่าความเคลื่อนไหวกิจกรรมธรรมะที่สถาบันวิมุตตยาลัย จัดขึ้น อีกทั้งยังมีช่องทางการสมัครเข้าเป็นอาสาสมัครในการปฏิบัติกิจกรรมธรรมะนี้ร่วมกับท่านว.วชิรเมธี ซึ่งสถาบันวิมุตตยาลัยยังต้องการความช่วยเหลือทั้งด้านแรงกายและเงินบริจาคเพื่อช่วยเหลือผู้ตกทุกข์ได้ยากในสังคมไทยอย่างต่อเนื่อง ผู้ที่ผ่านการคัดเลือกเข้าเป็นอาสาสมัครจะได้ลงมือปฏิบัติกิจกรรมธรรมะร่วมกับสถาบันวิมุตตยาลัย และท่านว.วชิรเมธี สิ่งนี้เองทำให้ผู้มีจิตศรัทธาให้ความสนใจและติดตามกิจกรรมธรรมะที่ท่านจัดขึ้นผ่านเว็บไซต์ธรรมทูเดย์ดอทคอมนี้

ช่องทางการเผยแพร่ศาสนาที่ได้รับความนิยมในขณะนี้คือ อินเทอร์เน็ต ผู้รับสารสามารถเลือกรับสารในช่องทางที่ตนเองสะดวก และตามความพึงพอใจของตนเอง งานวิจัยชิ้นนี้เป็นอีกข้อมูลที่ผู้วิจัยรวบรวมเพื่อต่อยอดงานวิจัยของข้าพเจ้าเนื่องจากสังคมปัจจุบันมีความหลากหลายของข้อมูลการที่จะเผยแพร่ศาสนาในรูปแบบเดิมนั้นเป็นไปได้ได้ยากและอาจจะเข้าถึงวัยรุ่นได้ยากเป็นทำข้าพเจ้าศึกษาและเก็บรวบรวมงานชิ้นนี้เพื่อประกอบการทำงานวิจัยในครั้งนี้

ชีวีวรรณ เสมาทอง (2551) ความพึงพอใจของพุทธศาสนิกชนที่มีต่อรูปแบบการสื่อสารของพระราชธรรมนิเทศ (พระพยอม กัลยาโณ) จากกลุ่มตัวอย่าง พุทธศาสนิกชนที่มาฟังธรรมะวัดสวนแก้ว จังหวัดนนทบุรี ในช่วงเข้าพรรษา ปีพ.ศ. 2548 จำนวน 196 คน โดยวิธีการสุ่มตัวอย่างแบบหลายขั้นตอน โดยใช้แบบสอบถาม พบว่า 1. พุทธศาสนิกชนที่มาฟังธรรมะในวันอาทิตย์ที่วัดสวน

แก้ว ในช่วงเข้าพรรษาส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง มีอายุระหว่าง 20-40 ปี การศึกษาระดับปริญญาตรี อาชีพรับราชการ มีรายได้เฉลี่ยต่ำกว่า 10,000 บาทต่อเดือน สถานภาพทางครอบครัวส่วนใหญ่ สมรส พุทธศาสนิกชนมีความพึงพอใจต่อรูปแบบการถ่ายทอดธรรมะอย่างไม่เป็นทางการ คือการ เทศน์ด้วยภาษาที่เข้าใจง่าย ชัดเจน แฝงข้อคิดพร้อมบอกแนวปฏิบัติ มีการใช้มุขตลกทำให้ธรรมะ เป็นเรื่องสนุก ไม่รู้สึกเบื่อ เนื้อหาที่ถ่ายทอดคือการใช้ธรรมะประยุกต์กับข่าวสารหรือเรื่องราว ที่เกิดขึ้นในปัจจุบัน การแสดงธรรมที่เป็นธรรมะชีวิต เกี่ยวข้องกับชีวิตประจำวัน มีการนำข้อมูล อื่น ๆ มาประกอบเนื้อหาตามสถานการณ์ที่เปลี่ยนแปลงไป และสื่อที่พุทธศาสนิกชนมีความ พึงพอใจคือ วีซีดี เทปธรรมะ วิทยุ วารสาร นิตยสาร หนังสือพิมพ์ สิ่งพิมพ์ด้านธรรมะ

งานวิจัยนี้เป็นการศึกษาพุทธศาสนิกชนที่เข้าวัดฟังธรรมในสถานที่วัด เพื่อศึกษา เปรียบเทียบการสื่อสารในรูปแบบ ยุคดิจิทัลกับรูปแบบดั้งเดิมเพื่อหาจุดร่วมที่จะต้องคงอยู่และมีการปรับเปลี่ยนและคงเดิมให้คู่ขนานกัน

อัญชิสา วิไลรัตน์ (2552) การเปิดรับและการใช้ประโยชน์จากข่าวสารความรู้ด้าน พุทธศาสนาของเยาวชนที่เข้าร่วม “เครือข่ายเยาวชนเผยแผ่ธรรม” จังหวัดเชียงใหม่

งานวิจัยนี้ศึกษาพฤติกรรมการเปิดรับข่าวสารความรู้ด้านพุทธศาสนาของเด็กและ เยาวชนที่เข้าร่วม “เครือข่ายเยาวชนเผยแผ่ธรรม” จังหวัดเชียงใหม่ และเพื่อศึกษาแนวทางการนำ ความรู้ที่ได้รับมาใช้ประโยชน์ในการพัฒนาคุณภาพชีวิตและสังคมของกลุ่มดังกล่าว กลุ่มตัวอย่างที่ ใช้ในการศึกษารั้งนี้คือ เด็กและเยาวชน ที่เข้าร่วม “เครือข่ายเยาวชนเผยแผ่ธรรม” รุ่นที่ 1-4 ใน ระหว่างปี 2547-2550 เพื่อรับการอบรมความรู้ในเรื่องพระพุทธศาสนา จำนวน 210 คน ทั้งนี้กลุ่ม ตัวอย่างมีลักษณะทางประชากรที่แตกต่างกันด้านเพศอายุ ระดับการศึกษา และรุ่นที่เข้ารับการ ฝึกอบรม ใช้แบบสอบถามในการเก็บข้อมูลโดยให้กลุ่มตัวอย่างเป็นผู้กรอกแบบสอบถามเอง วิเคราะห์ข้อมูลด้วยสถิติเชิงพรรณนา (Descriptive Statistics) และสถิติเชิงอนุมาน (Inference Statistics) ได้แก่ การวิเคราะห์กลุ่มตัวอย่าง 2 กลุ่มที่เป็นอิสระต่อกัน (Independent Sample t-test) การวิเคราะห์ความแปรปรวนจำแนกแบบทางเดียว (One – Way ANOVA)

ผลการศึกษาในด้านความถี่และระยะเวลาในการเปิดรับข่าวสารความรู้ด้านพุทธศาสนา พบว่า กลุ่มตัวอย่างเปิดรับข่าวสารจากสื่อมวลชน สื่อบุคคล และสื่อเฉพาะกิจ โดยสื่อมวลชนที่เด็ก และเยาวชนเปิดรับถี่ที่สุดและใช้เวลาในการเปิดรับมากที่สุดได้แก่สื่อโทรทัศน์รองลงมาคือ อินเทอร์เน็ต หนังสือพิมพ์ วิทยุ และนิตยสาร ตามลำดับ สื่อบุคคลที่กลุ่มตัวอย่างพูดคุยด้วยมากที่สุด ได้แก่ สมาชิกในครอบครัว รองลงมาคือ ครู-อาจารย์ เพื่อน และพระสงฆ์ตามลำดับ สำหรับสื่อ เฉพาะกิจ พบว่าเด็กและเยาวชนเปิดรับสื่อประเภทคู่มือ/หนังสือ มากที่สุดรองลงมาคือ แผ่นพับ นิทรรศการ การฝึกอบรม ซีดี และวีดีโอเทป ตามลำดับ ในส่วนของการนำความรู้ที่ได้รับไปใช้

ประโยชน์นั้น พบว่ากลุ่มตัวอย่างใช้ประโยชน์จากข่าวสารความรู้ในการพัฒนาคุณภาพชีวิตและสังคมด้านศีลเป็นอันดับแรก รองลงมาคือด้านปัญญา ด้านจิต และด้านกาย จากการทดสอบสมมติฐาน พบว่า กลุ่มตัวอย่างที่มีความแตกต่างทางด้านเพศ อายุ ระดับการศึกษาและรุ่นที่เข้ารับการอบรม มีความถี่และระยะเวลาในการเปิดรับข่าวสารแตกต่างกัน อย่างไรก็ตาม มีเพียงปัจจัยด้านเพศเท่านั้นที่มีความสัมพันธ์กับการใช้ประโยชน์จากข่าวสารความรู้ ด้านพุทธศาสนาในการพัฒนาคุณภาพชีวิตและสังคม

สาวดี วิสารทวิศิษฏ์ (2555) ความสัมพันธ์ระหว่างการเปิดรับสื่อธรรมะกับความรู้เกี่ยวกับหลักคำสอนความเชื่อในพระพุทธศาสนา และการกระทำความดีตามแนวพระพุทธศาสนาของประชาชนในเขตกรุงเทพมหานคร เป็นการศึกษาระดับความรู้เกี่ยวกับหลักคำสอนของประชาชน ในเขตกรุงเทพมหานคร เพื่อศึกษาระดับความเชื่อในพระพุทธศาสนาของประชาชนในเขตกรุงเทพมหานคร เพื่อศึกษาระดับการกระทำความดีตามแนวพระพุทธศาสนาของประชาชน ในเขตกรุงเทพมหานคร เพื่อศึกษาระดับการเปิดรับสื่อธรรมะของประชาชนในเขตกรุงเทพมหานคร เพื่อศึกษาสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการเป็นพุทธศาสนิกชนของประชาชนในเขตกรุงเทพมหานคร เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างคุณลักษณะประชากรกับระดับความรู้เกี่ยวกับหลักคำสอน ระดับความเชื่อในพระพุทธศาสนา และระดับการกระทำความดีตามแนวพระพุทธศาสนาของประชาชนในเขตกรุงเทพมหานคร เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างระดับการเปิดรับสื่อธรรมะกับระดับความรู้เกี่ยวกับหลักคำสอน ระดับความเชื่อในพระพุทธศาสนา และระดับการกระทำความดีตามแนวพระพุทธศาสนา เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างสภาพแวดล้อม ที่เอื้อต่อการเป็นพุทธศาสนิกชนกับระดับความรู้เกี่ยวกับหลักคำสอน ระดับความเชื่อในพระพุทธศาสนา และระดับการกระทำความดีตามแนวพระพุทธศาสนา โดยการวิจัยในครั้งนี้ ใช้ระเบียบวิจัยเชิงปริมาณด้วยการวิจัยเชิงสำรวจ สำหรับการวิจัยเชิงสำรวจได้เก็บข้อมูลด้วยแบบสอบถามกับกลุ่มตัวอย่างในเขตกรุงเทพมหานคร จำนวน 400 คน โดยใช้วิธีการสุ่มตัวอย่างแบบหลายขั้นตอน ส่วนการวิเคราะห์ข้อมูลการวิจัยโดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูปคอมพิวเตอร์ ซึ่งใช้สถิติเชิงบรรยาย ได้แก่ จำนวนร้อยละ และสถิติเชิงอ้างอิง ได้แก่ t-test, One way Anova และ Pearson Product Moment Correlation ในการสรุปผลการวิจัยและทดสอบสมมติฐาน ผลการวิจัยในด้านข้อมูลพื้นฐานประชากรและความบ่อยครั้งในระดับการเปิดรับสื่อธรรมะ ระดับความรู้เกี่ยวกับหลักคำสอน ระดับความเชื่อในพระพุทธศาสนา และระดับการกระทำความดีตามแนวพระพุทธศาสนาของประชากรในเขตกรุงเทพมหานคร ปรากฏดังนี้

1. ลักษณะทางประชากรของกลุ่มตัวอย่าง มีดังนี้ กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง (ร้อยละ 53.7) มากกว่าเพศชาย (ร้อยละ 46.3) เล็กน้อย สำหรับช่วงอายุพบว่า กลุ่มตัวอย่างมีช่วงอายุระหว่าง 20-25 ปีมากที่สุด (ร้อยละ 33.5) รองลงมาเป็นกลุ่มตัวอย่างที่มีช่วงอายุ 26-31 ปี (ร้อยละ

19.2) และช่วงอายุ 32-37 ปี (ร้อยละ 13.7) และกลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่มีการศึกษาระดับปริญญาตรี (ร้อยละ 68.5) รองลงมาเป็นผู้สำเร็จการศึกษาระดับสูงกว่าปริญญาตรี (ร้อยละ 25.0) สำหรับรายได้ พบว่า กลุ่มตัวอย่างมีรายได้ต่อเดือนมากที่สุดคือ 10,001-20,000 บาท (ร้อยละ 35.7) รองลงมาคือ 20,001-30,000 บาท (ร้อยละ 25.5) และมากกว่า 50,000 บาท (ร้อยละ 13.0) และกลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ประกอบอาชีพพนักงานบริษัทเอกชน (ร้อยละ 50.2) รองลงมาเป็น ธุรกิจส่วนตัว (ร้อยละ 16.0) และนักศึกษา (ร้อยละ 10.7)

2. ด้านระดับความรู้เกี่ยวกับหลักคำสอน พบว่า กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่มีระดับความรู้เกี่ยวกับหลักคำสอนในระดับปานกลาง รองลงมาคือ มีระดับความรู้เกี่ยวกับหลักคำสอนในระดับสูง สำหรับการวัดระดับความรู้เกี่ยวกับหลักคำสอน พบว่า จากคำถามที่วัดระดับความรู้เกี่ยวกับหลักคำสอนจำนวน 15 ข้อ และเมื่อพิจารณาในแต่ละข้อพบว่า กลุ่มตัวอย่างสามารถตอบคำถามข้อที่ 12 คือ “จิตตะ” คือ การตั้งจิตรับรู้ ไม่ปล่อยใจฟุ้งซ่าน มากที่สุด ส่วนคำถามที่มีลำดับรองลงมาได้แก่ คำถามข้อที่ 4 คือ อริยสัจ 4 คือ หลักธรรมเกี่ยวกับความจริงอันประเสริฐ และคำถามข้อที่ 3 คือ การละเว้นจากการประพฤติดิในกาม หรือการไม่นอกใจคู่ครองของตน ถือเป็น การรักษาศีล 5 ข้อ 3 อีกทั้งกลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ตอบคำถามความรู้เกี่ยวกับหลักคำสอนถูกต้อง จำนวน 10 ข้อ มากที่สุด รองลงมาคือ ตอบคำถามถูกจำนวน 11 ข้อ และตอบคำถามถูกจำนวน 9 ข้อ

3. ด้านระดับความเชื่อในพระพุทธศาสนา พบว่า กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่มีระดับความเชื่อในพระพุทธศาสนาอยู่ในระดับมากที่สุด เมื่อพิจารณาในแต่ละด้านของระดับความเชื่อในพระพุทธศาสนา พบว่า ด้านเชื่อความตรัสรู้ของพระพุทธเจ้า กลุ่มตัวอย่างมีระดับความเชื่อมากที่สุด รองลงมาได้แก่ ด้านกฎแห่งกรรม ซึ่งมีระดับความเชื่อมากที่สุด และด้านผลของบาปบุญ โดยมีความเชื่อในระดับเชื่อมาก สำหรับระดับความเชื่อในพระพุทธศาสนาของกลุ่มตัวอย่างในระดับเชื่อมากที่สุด ได้แก่ เชื่อในเรื่องของการทำดี ได้ดี เชื่อในเรื่องของการทำชั่ว ได้ชั่ว เชื่อในการทำบาป เช่น การฆ่าสัตว์ เป็นกรรมชั่ว เชื่อในหลักคำสั่งสอนของพระพุทธเจ้า เชื่อในเรื่องการทำบุญ เป็นกรรมดี กรรมเป็นเรื่องที่เกี่ยวข้องทั้งกาย วาจา ใจ กฎแห่งกรรมเป็นสิ่งที่พิสูจน์ได้ และเชื่อในพระพุทธเจ้ามีจริง

4. ด้านระดับการกระทำตามแนวพระพุทธศาสนา พบว่า กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่มีระดับการกระทำตามแนวพระพุทธศาสนาในระดับเป็นประจำสม่ำเสมอ หากพิจารณาแต่ละด้านระดับการกระทำตามแนวพระพุทธศาสนา พบว่า ด้านที่มีระดับความบ่อยครั้งเป็นประจำสม่ำเสมอ ได้แก่ ด้านอริยสัจ 4 ด้านอิทธิบาท 4 ด้านโอวาทพระพุทธเจ้า 3 และด้านศีล 5 สำหรับระดับการกระทำตามแนวพระพุทธศาสนา พบว่า กลุ่มตัวอย่างมีระดับ การกระทำตามแนวพระพุทธศาสนาอยู่ในระดับความบ่อยครั้งเป็นประจำสม่ำเสมอ ได้แก่ ข้าพเจ้า

ประกอบอาชีพอย่างสุจริต ข้าพเจ้ามีความพยายามที่ละเว้นจากการทำบาปที่จะเกิดขึ้น ข้าพเจ้ามีความคิดที่ละเว้นจากสิ่งที่ไม่ดี เช่น การไม่พยายามทำบุญ ร้าย และไม่เบียดเบียนผู้อื่น ละเว้นจากการลักทรัพย์ ข้าพเจ้ากระทำความดีเมื่อมีโอกาส ข้าพเจ้าตรวจสอบ และ ใ้ใคร่ตรงงานที่ได้รับมอบหมาย และข้าพเจ้ามีความเพียรพยายามไม่ย่อท้อต่อความลำบากต่องานที่ทำ

5. สำหรับความบ่อยครั้งในระดับการเปิดรับสื่อธรรมะ พบว่า ประชาชนในเขตกรุงเทพมหานคร โดยรวมมีระดับการเปิดรับสื่อธรรมะในระดับปานกลางผ่านสื่อต่าง ๆ ได้แก่ สื่อหนังสือธรรมะ และแผ่นพับธรรมะ สื่อมวลชน สื่อบุคคล และสื่อสมัยใหม่ ด้านช่องทางในระดับการเปิดรับสื่อธรรมะพบว่าอยู่ในระดับปานกลางทั้งหมด ด้านสื่อบุคคล ได้แก่ พระสงฆ์ มากที่สุด รองลงมาได้แก่ ญาติผู้ใหญ่ และฆราวาส/ผู้รู้ธรรมะ ด้านสื่อมวลชนที่มีระดับการเปิดรับสื่อธรรมะอยู่ในระดับปานกลาง ได้แก่ วิทยุโทรทัศน์ มากที่สุด รองลงมาได้แก่ วิทยุกระจายเสียง และภาพยนตร์ สำหรับด้านสื่อสมัยใหม่ที่มีระดับการเปิดรับ สื่อธรรมะอยู่ในระดับปานกลาง ได้แก่ อินเทอร์เน็ต และด้านสื่อหนังสือธรรมะ และแผ่นพับที่มีระดับการเปิดรับสื่อธรรมะอยู่ในระดับปานกลางได้แก่ หนังสือธรรมะ และแผ่นพับ เป็นต้น

6. ด้านสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการเป็นพุทธศาสนิกชน พบว่า ประชาชนในเขตกรุงเทพมหานครมีการรับรู้ว่ามีสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการเป็นพุทธศาสนิกชนอยู่ใน ระดับมากที่สุด รองลงมาได้แก่ ชุมชน ครอบครัว และสถานศึกษาตามลำดับ สำหรับสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการเป็นพุทธศาสนิกชนของกลุ่มตัวอย่าง ในด้านครอบครัวมีระดับการรับรู้ในระดับมาก ได้แก่ ครอบครัวของข้าพเจ้าเป็นแบบอย่างในการประพฤติปฏิบัติ และครอบครัวของข้าพเจ้าชอบพาไปวัด และทำบุญ และในด้านวัดที่มีระดับการรับรู้มาก ได้แก่ วัดเป็นที่พึ่งทางจิตใจทางข้าพเจ้ามากที่สุด รองลงมาได้แก่ วัดเป็นศูนย์กลางในการศึกษา หลักคำสอน และวัดเป็นสถานที่ในการอบรมสั่งสอน ให้ข้าพเจ้าเป็นคนดี สำหรับด้านสถานศึกษา ที่มีระดับการรับรู้มาก ได้แก่ สถานศึกษาของข้าพเจ้าส่งเสริมให้นักศึกษากระทำความดี และในด้านชุมชนที่มีระดับการรับรู้มากของกลุ่มตัวอย่าง

รัศมี วงษ์เศรษฐกมล (2552) พฤติกรรมการเปิดรับสื่อธรรมะจากพระมหาวุฒิชัย วชิรเมธี ของประชาชนในเขตกรุงเทพมหานคร งานวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาลักษณะทางประชากรศาสตร์ของประชาชนในการเปิดรับสื่อธรรมะของพระมหาวุฒิชัย วชิรเมธี ในเขตกรุงเทพมหานครของประชาชนในเขตกรุงเทพมหานครในการเปิดรับสื่อธรรมะจากพระมหาวุฒิชัย วชิรเมธี พฤติกรรมการเปิดรับสื่อธรรมะจากพระมหาวุฒิชัย วชิรเมธี ในเขตกรุงเทพมหานคร ความพึงพอใจและการใช้ประโยชน์จากการเปิดรับสื่อธรรมะจากพระมหาวุฒิชัย วชิรเมธี ของประชาชนในเขตกรุงเทพมหานคร การศึกษารูปแบบนี้เป็นงานวิจัยเชิงปริมาณ (Qualitative) ซึ่งมีรูปแบบการวิจัยเชิงสำรวจ (Survey Reach) โดยใช้แบบสอบถาม (Questionnaires) จำนวน 400 ชุด

ผลการศึกษาพบว่ากลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง อายุ 60 ปีขึ้นไป มีระดับการศึกษาปริญญาตรีขึ้นไปประกอบอาชีพพนักงานเอกชน/ลูกจ้าง มากที่สุด

แรงจูงใจในการเปิดรับสื่อธรรมะพบว่ากลุ่มตัวอย่างมีแรงจูงใจในการเปิดรับสื่อธรรมะจากปัจจัยภายในตัวเอง โดยภาพรวมกล่าวคือ ต้องการมีความสุข สงบ ต้องการการควบคุมอารมณ์ตนเอง ต้องการแก้ไขปัญหาวชิวิต ต้องการดับความทุกข์ ความโลภ ตัณหาราคะและอบายมุข

ด้านความพึงพอใจจากการเปิดรับสื่อธรรมะของพระมหาวุฒิชัย วชิรเมธี พบว่ากลุ่มตัวอย่างมีความพึงพอใจของการเปิดรับสื่อธรรมะคือรายการโทรทัศน์ หนังสือธรรมะ เทปบันทึกเสียง วิทยุทัศน์ CD DVD MP3 ตามลำดับ

ด้านประโยชน์จากการเปิดรับสื่อธรรมะของพระมหาวุฒิชัย วชิรเมธี พบว่ากลุ่มตัวอย่างมีการเปิดรับสื่อธรรมะจากพระมหาวุฒิชัย วชิรเมธีได้แก่ ด้านแรงบันดาลใจ ด้านการได้รับความพึงพอใจ ความรู้สึกดี ด้านการเข้าใจสังคมและวัฒนธรรม วิธีปฏิบัติ การเรียนรู้เกี่ยวกับตนเอง การหลบหนีหรือผ่อนคลาย การติดตามเหตุการณ์ การติดต่อสัมพันธ์และการมีส่วนร่วม ตามลำดับ



บทที่ 3 ระเบียบวิธีวิจัย

งานวิจัยเรื่อง “การเข้ารหัสธรรมนิเทศและการถอดรหัสของวัยรุ่น: กรณีศึกษาพระมหา วุฒิชัย วชิรเมธีและพระมหาสมปอง ตาลปุตฺโต” เป็นงานวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาการปรับตัวในการสื่อสารของพระนักเทศน์ต่อวัยรุ่น และเพื่อวิเคราะห์ (การถอดความหมาย) ปฏิกริยาของวัยรุ่นที่มีต่อการสื่อความหมายของพระนักเทศน์ที่ปรับเปลี่ยนรูปแบบการสื่อสารเพื่อให้สอดคล้องกับวัยรุ่น โดยใช้ วิจัยเอกสาร (documentary research) การสัมภาษณ์ (In-Depth Interview) และการสัมภาษณ์กลุ่ม (Group Interview) ซึ่งมีระเบียบวิธีวิจัยดังนี้

ตารางที่ 3.1 แสดงระเบียบวิธีวิจัยและแนวคิด/ทฤษฎีที่ใช้ในงานวิจัย

คำถามนำวิจัย	แนวคิด/ทฤษฎีที่ใช้	เครื่องมือในการวิจัย
<ul style="list-style-type: none"> - กระบวนการสื่อสารธรรมนิเทศของพระนักเทศน์ที่ปรับตัวเพื่อให้กับวัยรุ่นที่มีความแตกต่างกันทางด้านต้นทุนทางธรรมะ - พระนักเทศน์จะมีกระบวนการสื่อสารที่ลงตัวอย่างไรกับวัยรุ่น 	<ul style="list-style-type: none"> - แนวคิดเรื่องการเข้ารหัสและถอดรหัส - แนวคิดเรื่องการสื่อสาร - แนวคิดเรื่องการเล่าเรื่อง - แนวคิดเรื่องการผสมผสาน - แนวคิดเกี่ยวกับพุทธวิถีในการสอน - แนวคิดด้านการสื่อสารศาสนา 	<ul style="list-style-type: none"> - ศึกษางานวิจัยที่เกี่ยวข้อง (documentary research) - วิเคราะห์การใช้สื่อของพระนักเทศน์ - วิเคราะห์สื่อ และเนื้อหา (textual Analysis) - วิธีการสัมภาษณ์เชิงลึก (In-Depth Interview)
<ul style="list-style-type: none"> - วัยรุ่นมีการถอดรหัสเนื้อหาพระนักเทศน์อย่างไร 	<ul style="list-style-type: none"> - แนวคิดเรื่องการเข้ารหัสและถอดรหัส - แนวคิดเรื่องการวิเคราะห์ผู้รับสาร 	<ul style="list-style-type: none"> - สันทนาการกลุ่ม (Group Interview) - สัมภาษณ์เชิงลึก (In-Depth Interview)

3.1 แหล่งข้อมูลและการเก็บรวบรวมข้อมูล

1. ประเภทเอกสาร

ผู้วิจัยได้ค้นคว้าข้อมูลประเภทเอกสาร จากห้องสมุด หอสมุดมหาวิทยาลัยต่าง ๆ สถาบัน หน่วยงาน เพื่อรวบรวมเอกสารอันได้แก่ หนังสือ วารสาร เอกสาร บทความ งานวิจัยที่เกี่ยวข้องในเรื่องการสื่อสารศาสนา การสร้างสาร รูปแบบและวิธีการสื่อสาร ที่เกี่ยวข้องกับพระมหากษัตริย์ วชิรเมธี และพระมหาสมปอง ตาลปุตฺโต เอกสารงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับพระมหากษัตริย์ วชิรเมธี และ พระมหาสมปอง ตาลปุตฺโต ตั้งแต่ ปี พ.ศ. 2545-2557 เนื่องจากปี 2545 มีการเปลี่ยนแปลงการเผยแผ่ศาสนาในรูปแบบใหม่อย่างแพร่หลายและมีพระนักเทศน์หลายรูปได้พยายามนำเอาวิธีการที่แปลกใหม่มาใช้ในการเทศนา เพื่อให้พุทธศาสนิกชนสนใจในธรรมะซึ่งทำการรวบรวมเอกสารต่าง ๆ ในขั้นเตรียมการวิจัยและค้นคว้าเพิ่มเติมในระหว่างการวิจัยเพื่อให้เกิดความครบถ้วนสมบูรณ์มากยิ่งขึ้น

2. ประเภทบุคคล (Key Informant)

ผู้วิจัยได้ทำการสัมภาษณ์ (In-Depth Interview) กับผู้ให้ข้อมูลหลักแบบจำเพาะเจาะจง (Purposive Key Informant) ด้วยการพูดคุยและการสัมภาษณ์แบบไม่เป็นทางการ เพื่อให้ได้ข้อมูลที่ชัดเจนและรัดกุมอีกทั้งเก็บข้อมูลโดยการบันทึกเทป จากนั้นจึงนำข้อมูลที่ได้ออกมาถอดเทปพร้อมทั้งจัดพิมพ์ให้อยู่ในรูปแบบเอกสารและเก็บไว้ประกอบการศึกษาต่อไป ประกอบด้วยบุคคล 2 กลุ่ม ดังนี้

2.1 ผู้ส่งสาร ในส่วนนี้เป็นการศึกษาการเข้ารหัสรูปแบบการสื่อสารของพระนักเทศน์ที่มีชื่อเสียงและเป็นที่ยอมรับในปัจจุบันอีกทั้งยังสามารถใช้ช่องทางการสื่อสารศาสนาในรูปแบบที่หลากหลายทั้งสื่อดั้งเดิมและสื่อใหม่ โดยทำการสัมภาษณ์แบบเชิงลึก ((In-Depth Interview) ได้แก่ พระมหากษัตริย์ วชิรเมธี และพระมหาสมปอง ตาลปุตฺโต พระนักเทศน์ที่ใช้รูปแบบการสื่อสารที่เข้าถึงวัยรุ่นในปัจจุบันและใช้สื่ออย่างคล่องตัว

2.2 ผู้รับสาร ในส่วนนี้เป็นการศึกษาการถอดรหัสวัยรุ่น ต่อรูปแบบการสื่อสารและการนำเสนอเนื้อหาของพระมหากษัตริย์ วชิรเมธี และพระมหาสมปอง ตาลปุตฺโต โดยผู้วิจัยได้ใช้เกณฑ์ในการคัดเลือกและทดสอบวัยรุ่นจากการทดสอบวัดความถี่ในการเข้าวัดความรู้ทางธรรมะ ความเข้าใจในธรรมะและหลักศาสนา และการนำไปปฏิบัติในชีวิตประจำวัน และทัศนคติเกี่ยวกับพระพุทธศาสนา เมื่อได้ข้อมูลแล้วผู้วิจัยได้ทำการ Snow ball ต่อไปเพื่อให้ได้กลุ่มวัยรุ่นที่ต้องการเพื่อทำการสนทนากลุ่ม โดยการศึกษาจากการฟัง การอ่าน การพิจารณาและการปฏิบัติจริง เป็น 3 กลุ่ม

2.2.1 กลุ่มที่ 1 วัยรุ่นที่มีต้นทุนทางธรรมะมาก เข้าวัดฟังธรรมเป็นประจำหรืออยู่ในชมรมพุทธศาสนาหรือกลุ่มยุวพุทธ ที่เคยรับฟังรับชมผลงาน พระว.วชิรเมธี และพระมหาสมปอง จำนวน 8 คน ได้แก่

1. นายเจมส์ นามสมมุติ อายุ 21 ปี เพศชายพี่น้องร่วมบิดามารดา 1 คน ครอบครัวอาชีพ ทำนา กำลังศึกษาในระดับปริญญาตรีชั้นปีที่ 2 สาขาวิชานิติศาสตร์ อาศัยอยู่จังหวัดกาฬสินธุ์

ประสบการณ์ในการเข้าวัดประจำ ทุกวันพระ และกิจกรรมทางศาสนา

2. นายณัฐ นามสมมุติ อายุ 20 ปี กำลังศึกษาในระดับปริญญาตรีชั้นปีที่ 3 สาขาเทคโนโลยีการศึกษา คณะครุศาสตร์ อาศัยอยู่จังหวัดยโสธร

ประสบการณ์ในการอยู่ในชมรมยุวพุทธ ตั้งแต่มัธยมศึกษาตอนต้น เคยไปอินเดียกับชมรมยุวพุทธแห่งประเทศไทยมาแล้ว 1 ครั้ง

3. นายพงษ์ นามสมมุติ อายุ 22 ปี กำลังศึกษาในระดับปริญญาตรีชั้นปีที่ 3 สาขาประถมวัย คณะครุศาสตร์มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม อาศัยอยู่จังหวัดมหาสารคาม

ประสบการณ์ในการอยู่ในชมรมยุวพุทธ ตั้งแต่มัธยมศึกษาตอนปลาย โรงเรียนวิถิพุทธ จึงเข้าร่วมกิจกรรมทางศาสนาตลอด

4. นางสาวนัด นามสมมุติ อายุ 23 ปี เพศหญิง กำลังศึกษาในระดับปริญญาตรีชั้นปีที่ 3 สาขาวิชานิติศาสตร์ คณะวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม อาศัยอยู่จังหวัดมหาสารคาม ครอบครัวหย่าร้าง ไม่มีพี่น้องร่วมบิดามารดา

5. นายเบน นามสมมุติ อายุ 21 ปี กำลังศึกษาในระดับปริญญาตรีชั้นปีที่ 2 สาขาวิชานิติศาสตร์ คณะวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม อาศัยอยู่จังหวัดอุดรธานี

6. นายบอย นามสมมุติ อายุ 21 ปี เพศชาย จบการศึกษาระดับประถมศึกษา อาศัยอยู่จังหวัดชัยภูมิ ครอบครัวหย่าร้าง ไม่มีพี่น้องร่วมบิดามารดา

เข้าร่วมชมรมอนุรักษ์นก ในเครือพระไพศาล วิสาโล

7. นางสาวจอย นามสมมุติ อายุ 21 ปี

กำลังศึกษาในระดับปริญญาตรีชั้นปีที่ 3 สาขาการท่องเที่ยวและการโรงแรม คณะการท่องเที่ยวและการโรงแรม มหาวิทยาลัยมหาสารคาม อาศัยอยู่จังหวัดอุดรธานี

อาศัยอยู่กับบิดามารดา ประสบการณ์ในการเข้าวัดทุกครั้งที่มีโอกาสเนื่องจากครอบครัวนั้นเข้าวัดและทำกิจกรรม พิธีกรรมทางศาสนาไม่เคยขาด

8. นายโบ้ท นามสมมุติ อายุ 20 ปี

กำลังศึกษาในระดับปริญญาตรีชั้นปีที่ 3 สาขาวิชานิเทศศาสตร์ คณะวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคามอาศัยอยู่จังหวัดชัยภูมิ ครอบครัวหย่าร้าง อาศัยอยู่กับบิดา

ประสบการณ์อยู่ชมรมอนุรักษ์นก ในเครือพระไพศาล วิสาโล

2.2.2 กลุ่มที่ 2 วัยรุ่นที่ต้นทุนทางธรรมะปานกลาง ลักษณะทั่วไปที่เคยรับฟังรับชมผลงานของ พระมหาภูติชัย วชิรเมธี และพระมหาสมปอง ตาลปุตฺโต จำนวน 8 คน ได้แก่

1. นางสาวติว อายุ 22 ปี กำลังศึกษาในระดับปริญญาสาขานิเทศศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีปทุม อาศัยอยู่จังหวัดมหาสารคาม อาศัยอยู่กับบิดามารดา

ประสบการณ์เรียนระดับปริญญาตรีนิเทศศาสตร์ การโฆษณา เข้าใจเรื่องสื่อเป็นอย่างดี รู้จักพระมหาภูติชัย วชิรเมธี และพระมหาสมปอง ตาลปุตฺโต

2. นายกอล์ฟ อายุ 22 ปี จบการศึกษาระดับปริญญาตรี สาขานิเทศศาสตร์ อาศัยอยู่จังหวัดมหาสารคาม อาศัยอยู่กับบิดา ส่วนมารดาชีวิตแล้ว

อาชีพนักข่าวอิสระ เคยเข้าร่วมกิจกรรมทางศาสนา ติดตามชมผลงานพระมหาภูติชัย วชิรเมธี และพระมหาสมปอง ตาลปุตฺโต

3. นางสาวเตย อายุ 21 ปี กำลังศึกษาในระดับปริญญาตรี สาขาการท่องเที่ยวและการโรงแรมชั้นปีที่ 3 อาศัยอยู่จังหวัดสกลนคร บิดามารดาแยกทางกัน อาศัยอยู่กับยาย

รู้จักพระมหาภูติชัย วชิรเมธี และพระมหาสมปอง ตาลปุตฺโต และเคยติดตามผลงานของท่าน

4. นางสาวแอม อายุ 20 ปี กำลังศึกษาในระดับปวส.ชั้นปีที่ 2 อาศัยอยู่จังหวัดสกลนคร กับบิดาและมารดา

รู้จักพระมหาภูติชัย วชิรเมธี และพระมหาสมปอง ตาลปุตฺโต และเคยติดตามผลงานของท่าน

5. นางสาวฟ้า อายุ 20 ปี กำลังศึกษาในระดับปริญญาตรี ชั้นปีที่ 1 อาศัยอยู่จังหวัดศรีสะเกษกับบิดาและมารดา

รู้จักพระมหากุญชร วชิรเมธี และพระมหาสมปอง ตาลปุตฺโต และเคยติดตามผลงานของท่าน

6. นายโหน่งอายุ 21 ปี กำลังศึกษาอยู่ระดับปริญญาตรี ชั้นปีที่ 4 สาขาวิชานิติศาสตร์ (การโฆษณา) อาศัยอยู่จังหวัดนครราชสีมา กับบิดาและมารดา

รู้จักพระมหากุญชร วชิรเมธี และพระมหาสมปอง ตาลปุตฺโต และเคยติดตามผลงานของท่าน

7. นายต้นอายุ 20 ปี อาศัยอยู่จังหวัดขอนแก่น ศึกษาอยู่ระดับปริญญาตรี ชั้นปีที่ 4 สาขาวิศวกรรมศาสตร์ กับตายาย มารดาแต่งงานใหม่กับชาวต่างชาติ

รู้จักพระมหากุญชร วชิรเมธี และพระมหาสมปอง ตาลปุตฺโต และเคยติดตามผลงานของท่าน

8. นายเฟรม อายุ 20 ปี อาศัยอยู่จังหวัดนครราชสีมา กับบิดาและมารดา

รู้จักพระมหากุญชร วชิรเมธี และพระมหาสมปอง ตาลปุตฺโต และเคยติดตามผลงานของท่าน

2.3 กลุ่มที่ 3 วัยรุ่นที่มีต้นทุนทางธรรมะน้อย ห่างไกลศาสนา จากการเข้าวัดฟังธรรมและมีประวัติการไม่สนใจในพุทธศาสนา ทั้งประสบการณ์ทางตรงและทางอ้อม เคยรับฟังรับชมผลงานของ พระมหากุญชร วชิรเมธี และพระมหาสมปอง ตาลปุตฺโต จำนวน 7 คน ได้แก่

1. นาย ค่อม นามสมมุติ อายุ 21 ปี เพศชาย

กำลังศึกษาระดับปริญญาตรีชั้นปีที่ 1 มีพี่น้อง 2 คน ครอบครัวประกอบอาชีพ ธุรกิจส่วนตัวอาศัยอยู่จังหวัดมหาสารคาม

ประสบการณ์ในการเข้าวัด ไม่เข้าเลยหากไม่จำเป็นที่ผู้ปกครองบังคับ

ประวัติ ดิเคยาเสพติด เคยโดนตำรวจจับมาแล้ว 2 ครั้ง มีการทะเลาะวิวาทเป็นประจำ

2. นายนุกเกอร์ นามสมมุติ อายุ 20 ปี เพศชาย

กำลังศึกษาระดับ ปวส. มีพี่น้องต่างมารดา 1 คน ต่างบิดา 1 คน อาศัยอยู่กับบิดาและลุงอาศัยอยู่จังหวัดมหาสารคาม

ประสบการณ์ในการเข้าวัด ไม่เข้าเลย

ประวัติ เป็นทั้งผู้ขายและผู้เสพ เสพยามาตั้งแต่อายุ 13 ปี เลิกไม่ได้ แต่ไม่เคยโดนตำรวจจับ มีเรื่องชกต่อยอยู่เป็นประจำ

3. นางสาวเจน นามสมมุติ อายุ 22 ปี เพศหญิง

กำลังศึกษาในระดับปริญญาตรี ไม่มีพี่น้องร่วมบิดามารดา บิดามารดาเสียชีวิตแล้วทั้งสองอาศัยอยู่จังหวัดขอนแก่น

ประสบการณ์ในการเข้าวัด ไม่นับถือเลยและไม่เข้าร่วมกิจกรรมทั้งสิ้น เชื่อว่าทุกสิ่งขึ้นอยู่กับตนเอง

ประวัติ เสพยาเสพติดเกือบทุกชนิด

4. นายเคี้ย นามสมมุติ อายุ 21 ปี เพศชาย

เรียนจบ ป.6 ขณะนี้ไม่ได้เรียนหนังสือ ทำงานเป็นเด็กเสิร์ฟในสถานบันเทิง ไม่มีพี่น้องร่วมมารดาอาศัยอยู่จังหวัดกาฬสินธุ์

เคยบวชเณรมาก่อน ประวัติ ติดคุกตั้งแต่อายุ 18 ปี ติดคุกมาแล้ว 3 ครั้ง

5. นายไมเคิล นามสมมุติ อายุ 21 ปี เพศชาย

กำลังศึกษาระดับปริญญาตรี มีน้องสาว 1 คน พ่อแม่หย่าร้าง ป้าเป็นผู้อุปถัมภ์ อาศัยอยู่จังหวัดมหาสารคาม

ประสบการณ์ ไม่เข้าวัด ประวัติ เสพยา ติดสุรามีนิสัยก้าวร้าว

6. นายอินดี้ นามสมมุติ อายุ 19 ปี เพศชาย

ศึกษาในระดับ ปวส. ชั้นปีที่ 1 เป็นบุตรชายคนเดียวของครอบครัว อาศัยอยู่กับบิดามารดา อาศัยอยู่จังหวัดขอนแก่น

ประสบการณ์ ไม่เข้าวัด ไม่ปฏิบัติกิจกรรมทางศาสนา ไม่นับถือศาสนา ประวัติ เคยมีประสบการณ์ที่ไม่ดีเกี่ยวกับพระสงฆ์จึงไม่บอกว่าเป็นตนเอง ไม่นับถือศาสนาอีกเลย การนับถือศาสนาหรือประกอบพิธีกรรมทางศาสนาเป็นเรื่องที่บังคับ

7. นายอโต้ นามสมมุติ อายุ 22 ปี เพศชาย

จบการศึกษาระดับ ปวส. บิดา-มารดาแยกทางกัน อาศัยอยู่กับบิดาอาศัยอยู่จังหวัดร้อยเอ็ด

ประสบการณ์ ไม่สนใจในกิจกรรมทางศาสนา ไม่เข้าวัด ฟังธรรม ติดเพื่อน ติดเกม ติดยาเสพติด และเคยเข้าสถานพินิจ กรณี ทำร้ายร่างกาย ชิงทรัพย์และยาเสพติด

สาเหตุที่เลือกกลุ่มผู้ให้ข้อมูลเป็น 3 กลุ่ม เนื่องจากวัยรุ่นเป็นกลุ่มที่มีการเปลี่ยนแปลงปรับตัวให้เข้ากับสังคมปัจจุบันอยู่เสมอ และสาเหตุที่เลือกผู้ให้ข้อมูลที่แตกต่างกัน เนื่องจากว่ากลุ่มที่ 1 วัยรุ่นที่มีต้นทุนทางธรรมะมากมาจากปัจจัยพื้นฐานที่มาจากครอบครัว บุคคลผู้ใกล้ชิดและสภาพบริบทสังคมที่ส่งผลให้มีทัศนคติที่ดีต่อพระพุทธศาสนาและมีแนวทางปฏิบัติที่ดี กลุ่มที่ 2 วัยรุ่นที่มีต้นทุนทางธรรมะปานกลาง ลักษณะทั่วไปที่รู้จักพระมหาวิชัย วชิรเมธีและพระมหาสมปอง ตาลปุตโต อีกทั้งยังรับชมและรับฟังการแสดงธรรมนิเทศของพระทั้งสองรูป ผู้วิจัยจึงสนใจการถอดรหัสธรรมนิเทศของกลุ่มวัยรุ่นที่มีต้นทุนทางธรรมะปานกลาง นำมาเปรียบเทียบกับกลุ่มอื่น ๆ ให้ทราบถึงการสื่อสารศาสนาและให้เข้าถึงกลุ่มวัยรุ่นอย่างทั่วถึง กลุ่มที่ 3 วัยรุ่นที่มี

ต้นทุนทางธรรมะน้อย ห่างไกลศาสนา มีประวัติที่สัมพันธ์กับการรับโทษและกระทำผิดกฎหมาย สร้างความเดือดร้อนให้แก่ผู้อื่นและสังคม เคยรับฟังรับชมผลงานของ พระมหาวุฒิชัย วชิรเมธี และ พระมหาสมปอง ตาลปุตฺโต สาเหตุที่เลือกกลุ่มนี้เนื่องจากว่า มีประวัติที่ยากแก่การเข้าถึงเป็นอย่างมาก การเผยแผ่ศาสนาถึงจำเป็นที่ต้องการทราบถึงความต้องการหรือการเผยแผ่คำสอน พระพุทธศาสนาให้แก่กลุ่มนี้เป็นอย่างยิ่ง

3.2 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

1. แบบทดสอบวัดต้นทุนทางธรรมะเพื่อจัดกลุ่มวัยรุ่นทั้ง 3 กลุ่ม โดยจำแนกเป็นความถี่ในการเข้าวัด ความรู้ทางธรรมะ ความเข้าใจในธรรมะและหลักศาสนา ความมุ่งมั่นลึกในธรรมะ และการนำไปปฏิบัติในชีวิตประจำวัน โดยการศึกษาจากการฟัง การอ่าน การพิจารณาและการปฏิบัติจริง จากแบบสอบถามที่กำหนด โดยให้ผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบก่อนจำนวน 3 ท่าน

เกณฑ์การให้คะแนนของผู้ตอบแบบทดสอบความรู้ธรรมะ

ผู้ตอบแบบทดสอบผลคะแนน ต่ำกว่า 10 คะแนน มีความรู้ทางธรรมะน้อย

ผู้ตอบแบบทดสอบผลคะแนน 10-15 คะแนน มีความรู้ทางธรรมะปานกลาง

ผู้ตอบแบบทดสอบผลคะแนน 15 คะแนนขึ้นไป มีความรู้ทางธรรมะมาก

2. แบบสัมภาษณ์แบบอิงโครงสร้างปานกลาง (semi-structural interview) โดยนำกรอบวิธีแนวคิดเกี่ยวกับรูปแบบ เนื้อหา ภาษาที่ใช้ในการสื่อสารธรรมะและถ่ายทอดธรรมะ ของงานวิจัย กระบวนการสร้างของพระมหาสมปอง ตาลปุตฺโต ในรายการธรรมะเดลิเวอรี่ มาเป็นแนวคำถามในการสนทนากลุ่ม มาใช้คำแบบสอบถามให้อาจารย์ที่ปรึกษาตรวจสอบ จากนั้นนำมาปรับปรุงแก้ไข เพื่อให้ครอบคลุมลักษณะของสื่อธรรมะ แล้วจึงสร้างตารางบันทึกรูปแบบ เนื้อหา และแบบสัมภาษณ์แบบอิงโครงสร้างปานกลางในการสนทนากลุ่ม เพื่อใช้เป็นเครื่องมือในการเก็บข้อมูล เพื่อให้ได้ข้อมูลในเชิงปริมาณและคุณภาพควบคู่กันไป

แนวคำถามแบบอิงโครงสร้างปานกลางมีดังนี้

1. ประสบการณ์เกี่ยวกับพระพุทธศาสนาหรือการเข้าร่วมกิจกรรมทางศาสนาของกลุ่มเป้าหมายเป็นอย่างไร

2. การสื่อสารธรรมะในปัจจุบันของพระนักเทศน์กลุ่มเป้าหมายมีความคิดเห็นอย่างไรในการปรับเปลี่ยนรูปแบบเพื่อให้เข้ากับยุคสมัยในปัจจุบัน

3. รูปแบบการสื่อสารของพระนักเทศน์ในปัจจุบันเป็นอย่างไร

การเลือกสารให้สอดคล้องกับกลุ่มเป้าหมาย

การออกแบบสาร

กลยุทธ์การใช้ภาษา

การสร้างรูปแบบการนำเสนอกลวิธีในการพูด/บรรยาย

การแสดงออกทางอวัจนภาษา

4. เนื้อหาธรรมะที่พระนักเทศน์ได้ทำการสื่อสารสามารถนำไปใช้ในชีวิตประจำวันได้หรือไม่
5. ต้นทุนทางธรรมะความถึในการเข้าวัด ความรู้ทางธรรมะ ความเข้าใจในธรรมะและหลักศาสนา ความมุ่งมั่นลึกในธรรมะ และการนำไปปฏิบัติในชีวิตประจำวัน โดยการศึกษาจากการฟัง การอ่าน การพิจารณาและการปฏิบัติจริง เป็นอย่างไรกับการตีความหมายของพระนักเทศน์ที่สื่อสารธรรมะ
6. ความคิดเห็นต่อรูปแบบและเนื้อหา ทางโลก ทางธรรม ของพระมหาวุฒิชัย วชิรเมธี และพระมหาสมปอง ตาลปุตฺโต เป็นอย่างไรเป็นอย่างไร
7. การกำหนดเนื้อหาของของสาร เช่น ให่วัยรุ่นรู้จักหน้าที่ของตนเอง ปลูกฝังคุณธรรม จริยธรรม ค่านิยมที่วัยรุ่นยึดถือผิด ๆ การกระทำผิดคิดนอกกรอบนั้น วัยรุ่นต้องการหรือไม่ ในการกำหนดเนื้อหาเช่นนั้น วัยรุ่นมีความคิดเห็นอย่างไร
8. การสื่อสารพระพุทธศาสนาจำเป็นหรือไม่ที่จะต้องใช้ภาษาบาลี หรือคำศัพท์เฉพาะของศาสนา มาใช้ในการสื่อสาร หากไม่ต้องการจะมีรูปแบบและวิธีอย่างไรให้จดจำได้อย่างและเข้าถึงกลุ่มเป้าหมายได้อย่างชัดเจน
9. หากต้องการให้พระนักเทศน์เพิ่มเติมเนื้อหาข้อมูลที่ต้องการจะให้เพิ่มเติมในรูปแบบใดและเนื้อหาใดจึงจะสามารถเข้าถึงกลุ่มวัยรุ่นได้
10. หลังจากกลุ่มเป้าหมายได้เข้าใจในเนื้อหาของสารที่พระนักเทศน์ได้สื่อสารแล้วนั้น กลุ่มเป้าหมายรู้สึกคล้อยตาม หรือต้องการขอปรับเปลี่ยนรูปแบบและเนื้อหา หรือไม่สนใจในสิ่งที่พระนักเทศน์ได้ทำการสื่อสารเลย

2. ตารางบันทึกข้อมูล รูปแบบเนื้อหา ข้อมูลจากการสนทนากลุ่ม (Group Interview)
 กลุ่มวิจัยรุ่นกลุ่มที่.....Group Interview วัน.....ที่.....เดือน.....พ.ศ.....เวลา.....

ลำดับ ที่	ชื่อ-สกุล	อายุ	ระยะเวลาในการ เข้าวัดฟังธรรมะ	ความสนใจ ในด้านธรรมะ	ประสบการณ์ที่ผ่านมา เกี่ยวกับการสื่อสารธรรมะ ของพระนักเทศน์

3. เครื่องบันทึกเสียง ใช้ในการบันทึกการสนทนากลุ่มเพื่อให้ได้ข้อมูลอย่างครบถ้วน
4. สมุดจดรายละเอียด

3.3 การวิเคราะห์ข้อมูล

1. นำข้อมูลที่ได้จากงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับ พระมหาวุฒิชัย วชิรเมธี และ พระมหาสมปอง ตาลปุตฺโต เพื่อให้ได้เกณฑ์การตั้งคำถาม
2. ข้อมูลจากกลุ่มเป้าหมายจากการสนทนากลุ่ม (Group Interview) โดยการสัมภาษณ์แบบอิงโครงสร้างปานกลางนั้น ผู้วิจัยจะนำข้อมูลที่ได้รับจากการสัมภาษณ์มาสังเคราะห์และจัดประเภทข้อมูลต่าง ๆ รวมเป็นหมวดหมู่ เพื่อนำไปสู่ข้อสรุปถึงคุณลักษณะของกลุ่มเป้าหมายที่ต้องการ
3. วิเคราะห์ข้อมูลจากการสนทนากลุ่ม เริ่มจากการถอดเทปนำข้อมูลที่ได้รับจากการสนทนากลุ่ม และนำข้อมูลที่ได้มาจับประเด็นและตีความออกมาประกอบการตีความของผู้รับสาร เพื่อตรวจสอบการถอดรหัสของวัยรุ่นในการสื่อสารธรรมะของพระนักเทศน์
4. นำผลที่ได้จากการวิเคราะห์ข้อมูลจากการสนทนากลุ่มเพื่อที่จะได้จับคู่ร่วมกันระหว่างพระนักเทศน์และวัยรุ่น

บทที่ 4

การเข้ารหัสวรรณิเทศของพระมหาวุฒิชัย วชิรเมธี และ พระมหาสมปอง ตาลปุตฺโต

การวิจัยเรื่อง “การเข้ารหัสวรรณิเทศและการถอดรหัสของวัยรุ่น: กรณีศึกษาพระมหาวุฒิชัย วชิรเมธี และพระมหาสมปอง ตาลปุตฺโต” เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพ มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษารูปแบบการเข้าถึงเนื้อหาในการเข้ารหัสการสื่อสารของพระนักเทศน์ต่อวัยรุ่น ของพระมหาวุฒิชัย วชิรเมธี และพระมหาสมปอง ตาลปุตฺโต ที่ได้มีการปรับเปลี่ยนรูปแบบและวิธีการเพื่อให้เข้ากับผู้รับสารที่เป็นวัยรุ่น โดยผู้วิจัยได้แบ่งประเด็นการวิจัยนี้ออกเป็น 5 ส่วน ได้แก่

ส่วนที่ 1 ประวัติของพระนักเทศน์ได้แก่ พระมหาวุฒิชัย วชิรเมธี และ พระมหาสมปอง ตาลปุตฺโต

ส่วนที่ 2 การใช้สื่อเพื่อเผยแพร่ธรรมะของพระนักเทศน์

ส่วนที่ 3 ทศนคติของพระนักเทศน์ต่อวัยรุ่นไทยในปัจจุบัน

ส่วนที่ 4 จุดมุ่งหมายของพระนักเทศน์ในการนำเสนอและความคาดหวังที่มีต่อผู้รับสาร

ส่วนที่ 5 กลยุทธ์การสื่อสารของพระนักเทศน์

5.1 การออกแบบสาร

5.1.1 ประเด็นเนื้อหา

5.1.2 การเลือกเนื้อหา

5.2 กลยุทธ์การใช้ภาษา

5.2.1 ใช้ภาษาที่เข้าใจง่าย

5.2.2 เปลี่ยนภาพลักษณ์ให้ทันสมัย

5.3 การแสดงออกทางอวัจนภาษา

5.3.1 อากัปกิริยา/การแสดงท่าทาง

5.3.2 ลีลาในการบรรยาย

5.4 กลวิธี

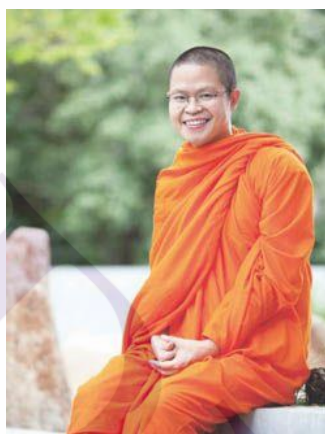
5.4.1 เล่นคำ/ผสมคำ/คำแสดง/ภาษาวัยรุ่น

5.4.2 เล่าเรื่อง

5.4.3 อธิบาย

- 5.4.4 ยกตัวอย่าง
- 5.4.5 มีคติเตือนใจ/คำคม
- 5.5 สร้างรูปแบบการนำเสนอ
 - 5.5.1 รูปแบบเข้าใจง่าย
 - 5.5.2 การมีส่วนร่วม
 - 5.5.3 ภาพนิ่ง/เสียง/ดนตรี/ภาพยนตร์ประกอบ

ส่วนที่ 1 ประวัติของผลงานของพระมหาอุทัย วชิรเมธี



พระมหาอุทัย วชิรเมธี (บุญถึง) หรือที่รู้จักกันดีทั่วไปในนามปากกา “ว.วชิรเมธี” เกิดเมื่อวันที่ 29 มกราคม พ.ศ. 2516 บรรพชาเป็นสามเณร เมื่อวันที่ 13 เมษายน พ.ศ. 2530 ณ พัทธสีมาวัดศรีโคงค์ ตำบลศรีเมือง อำเภอเมือง จังหวัดเชียงใหม่ โดยมีพระครูโสภณจรัญกิจ เจ้าคณะอำเภอเมือง เป็นพระอุปัชฌาย์ ต่อมาได้อุปสมบทเป็นพระภิกษุสงฆ์ เมื่อวันที่ 10 พฤษภาคม พ.ศ. 2537 ณ พัทธสีมาวัดศรีโคงค์ โดยมีพระสุนทรปริยัติวิธาน เจ้าคณะจังหวัดเชียงใหม่ เป็นพระอุปัชฌาย์ ปัจจุบันพระมหาอุทัยจำพรรษาอยู่ที่วัดเบญจมบพิตรดุสิตวนาราม กรุงเทพมหานคร พระมหาอุทัย เป็นพระนักวิชาการ นักคิดนักเขียนพระพุทธศาสนารุ่นใหม่ เป็นนักปฏิบัติธรรม และนักบรรยายธรรมที่ผลิตผลงานออกมาในรูปสื่อโทรทัศน์ ทำให้ท่านได้มีประสบการณ์และการสื่อสารกับผู้ผลิตรายการโทรทัศน์จึงทำให้เข้าใจธรรมชาติของสื่อโทรทัศน์ และการเข้าถึงกลุ่มเป้าหมาย และหนังสือออกมาอย่างสม่ำเสมอในยุคปัจจุบันผลงานที่เป็นที่รู้จักกันดีคือ การประพันธ์บทละครโทรทัศน์และหนังสือเรื่อง "ธรรมะติดปีก" และเพลงประกอบละคร ธรรมะมากมาย จนได้รับพระราชทานรางวัลเสมาธรรมจักร จากสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดา

บันทึกทั่วไปเท่านั้น แต่หนังสือธรรมะก็เป็น หนังสือที่สยามบรมราชกุมารีฯ ในงานสัปดาห์พระพุทธศาสนาวิชาอนุชาประจำปี 2550

ท่านเป็นคนทีรักการอ่านมาตั้งแต่เด็ก อ่านทุกอย่างที่ขวางหน้า จึงทำให้ท่านซึมซับความรู้ ทุกรูปแบบ เมื่อยังเด็ก มารดาได้พาท่านไปทำบุญที่วัดบ่อย ๆ ทุกวันพระ ซึ่งผลจากการติดตามมารดาไปทำบุญบ่อย ๆ นี้เอง ต่อมาได้กลายเป็นแรงบันดาลใจให้ท่านสนใจหลักธรรมคำสอนในพระพุทธศาสนา และทำให้หนังสือที่ท่านอ่านไม่ได้ ถูกจำกัดอยู่เพียงหนังสือความรู้หรือหนังสือท่านสนใจด้วยเช่นกัน ท่านชอบในงานเขียนทำให้เรื่องธรรมะอ่านและเข้าใจง่าย เนื่องจากท่านได้เห็นถึงปัญหาของการเผยแผ่ศาสนาที่มุ่งเน้นเพียงเพื่อให้เข้าวัดอย่างเดียวท่านจึงได้ทำการสื่อสารธรรมะเชิงรุกไปยังกลุ่มเป้าหมายที่มีความต้องการที่หลากหลายและแตกต่างกัน

“ตั้งแต่เด็ก ๆ จำความได้ โยมแม่ก็พาไปวัดแล้วตามโยมแม่ไปวัดทุกวัน ชีวิตจึงผูกพันอยู่กับวัดกับพระพุทธศาสนาตั้งแต่เด็ก ชอบพระชอบวัด ต่อมาโยมแม่ไม่ไป เราก็ไปของเราเองแล้วโรงเรียนของอาตมาก็ติดอยู่กับวัด ซึ่งเป็นโรงเรียนพระปริยัติธรรมของคณะสงฆ์ สอนทั้งแผนกธรรมะและสายสามัญ มีตั้งแต่มัธยมศึกษา 1-3 มีพระมาเรียนนับร้อยรูป อาตมานั่งเรียนในห้องเรียนอยู่ในห้องทะเลไป เห็นพระ เห็นวัด และก็รู้สึกอยากบวช เป็นภาพพิมพ์ใจที่งดงามมาก รู้สึกว่าการบวชเป็นการได้สองต่อ คือได้เรียนธรรมะและได้เรียนต่อทางโลก คิดว่าบวชแล้วก็คงได้เรียนเยอะแน่นอน” (พระมหาวิชัย วชิรเมธี, 2552, น.12) จะเห็นได้ว่าท่านมีทัศนคติที่ดีต่อพระพุทธศาสนา และเป็นตัวอย่างที่ดีที่ท่านจึงบวชเรียน

หลังจากจบชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ท่านก็ได้ขออนุญาตมารดาบวชเป็นสามเณรที่วัดครั้งได้ แตกต่างจากเพื่อน ๆ ในวัยเดียวกันที่มุ่งเรียนต่อในชั้นมัธยมศึกษา เมื่อบวชเป็นสามเณรแล้วท่านตั้งใจศึกษาเล่าเรียน พระปริยัติธรรมแผนกนักธรรม จนจบนักธรรมชั้นเอกแล้วย้ายมาพำนักอยู่ที่วัดพระสิงห์ อำเภอเมือง จังหวัดเชียงราย เพื่อศึกษาพระปริยัติธรรมแผนกบาลี จนสำเร็จการศึกษาเปรียญธรรม 6 ประโยค

พอเรียนจบธรรมะแล้วมีความรู้สึกที่ ถ้าต้องถ่ายทอดธรรมให้แก่ญาติโยมในอนาคต ความรู้ทางโลกที่ตนมีอยู่ อาจไม่เพียงพอในการสื่อสารกับฆราวาส ท่านจึงได้ลงทะเบียนเรียนสาขาศึกษาศาสตร์มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช และ “พุทธศาสตรมหาบัณฑิต” จากมหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย

ปัจจุบันท่านได้รับเชิญให้เป็นอาจารย์สอนนักศึกษาระดับปริญญาโท ที่มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย และมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ กรุงเทพฯ นอกจากนี้ก็ยังรับเชิญเป็นวิทยากร บรรยายวิชาการทางพระพุทธศาสนาให้กับหน่วยงานต่าง ๆ อีกมากมาย

“อาตมาว่าพระที่เรียนทางธรรมอย่างเดียวเขามาก เรียนนักธรรมตรี โท เอก แต่ว่าเทศน์ไม่เป็น สอนไม่เป็น ตามโลกไม่ทัน เราก็สั่งใจว่า สักวันหนึ่งถ้าฉันได้ไปยืนในจุดที่พระรุ่นพี่ยืนอยู่ ฉันต้องมีความรู้มากกว่านั้น พระพุทธเจ้าท่านตรัสไว้ว่า คนที่จะเป็นคนโดยสมบูรณ์จะต้องมีตาสองข้าง คือ 1. ตาทางโลก 2. ตาทางธรรม เมื่อใดที่มีครบทั้งสองข้าง นั่นก็คือคนโดยสมบูรณ์” (GM Live, 2551)

การทำงานเผยแผ่พระพุทธศาสนา

หลังสำเร็จการศึกษาจากมหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ได้รับอาราธนาให้เป็นอาจารย์พิเศษของบัณฑิตวิทยาลัย มจร. (2546-2552) สอนวิชาสัมมนาพระพุทธศาสนากับวิทยาการโลกยุคใหม่ (Seminar on Buddhism and New World Perspectives) แก่นิสิตระดับปริญญาโททั้งภาคปกติ (พระภิกษุ) ภาคพิเศษ (คฤหัสถ์) นอกจากนั้นยังได้รับอาราธนาให้เป็นอาจารย์พิเศษระดับปริญญาตรี โท เอก ของมหาวิทยาลัยชั้นนำ ทั้งของภาครัฐและเอกชนอีกหลายแห่ง รวมทั้งเป็นอาจารย์พิเศษให้กับสถาบันพระปกเกล้า วิทยาลัยป้องกันราชอาณาจักร โรงเรียนเตรียมทหาร โรงเรียนนายร้อยตำรวจสามพราน เป็นต้น พร้อม ๆ กับการทำหน้าที่อาจารย์พิเศษในมหาวิทยาลัย ท่านยังอุทิศตนทำงานเผยแผ่พระพุทธศาสนาในรูปแบบ “ธรรมประยุกต์” (Applied Buddhism) จนเป็นที่รู้จักอย่างกว้างขวางด้วยผลงานธรรมนิพนธ์ในชุด “ธรรมะติดปีก” (ประกอบด้วยธรรมะติดปีก ธรรมะบันดาล ธรรมะดับร้อน ธรรมะหลับสบาย) การเผยแผ่พระพุทธศาสนาเชิงรุกในแบบ “ธรรมประยุกต์” หรือ Applied Buddhism ของท่านทำให้เกิดกระแสความตื่นตัวและก่อให้เกิดความเปลี่ยนแปลงในการศึกษาธรรมะในเมืองไทยอย่างกว้างขวาง ทั้งวงการเทศน์ที่ลดความเข้มงวด ทางธรรมเนียมนิยมลงมาสู่การเทศน์เชิงปฏิภาณหรือเทศน์ปนทอล์คที่ทำให้การแสดงธรรมกลายเป็นเรื่องทันสมัยมีชีวิตชีวาเข้าถึงคนได้ทุกกลุ่ม วงการเขียนหนังสือธรรมะที่หนังสือธรรมะกลายเป็นหนังสือยอดนิยมของคนทุกวัย และวงการวิทยุและโทรทัศน์ที่รายการธรรมะกลายเป็นรายการในช่วงไพรม์ไทม์อย่างไม่เคยมีมาก่อน จนปรากฏการณ์ดังกล่าวนี้ถูกนักสื่อสารมวลชนนิยามว่าเป็นปรากฏการณ์ “ธรรมะอินเทรนด์” ปัจจุบันท่านมีผลงานธรรมนิพนธ์ไม่น้อยกว่า 200 เล่ม (สถิติ ณ พ.ศ. 2557) หลายเล่มได้รับการแปลสู่ภาษาต่างประเทศ เช่น ภาษาอังกฤษ ภาษาจีน ภาษาญี่ปุ่น ภาษาเกาหลี ภาษาอินโดนีเซีย ภาษาสเปน ภาษาฝรั่งเศส บางเล่มได้รับการดัดแปลงเป็นบทละคร โทรทัศน์ ละครเวที ดัดแปลงเป็นบทภาพยนตร์ หรือแม้แต่บทโฆษณาเพื่อการปลูกฝังค่านิยมอันดีงามของสังคม พ.ศ. 2550 ก่อตั้งสถาบันวิมุตตยาลัย อันเป็นสถาบันการศึกษาทางเลือกเพื่อการเผยแผ่พระพุทธศาสนาและพัฒนาสันติภาพโลก พ.ศ. 2552 ก่อตั้งศูนย์วิปัสสนาสากลไร่เชิญตะวัน เพื่อเป็นธรรมสถานในการ บูรณาการพุทธธรรมเข้ากับทุกกิจกรรมของชีวิตผ่านการจัดคอร์สภavana ทั้งแก่ชาวไทยและชาวต่างประเทศ โดยได้แนวคิดมาจากพระพุทธทาสที่เป็นจุดเริ่มต้นของการ

เปลี่ยนแปลงการสื่อสารธรรมะจากรูปแบบเดิม ให้เข้าถึงได้ง่ายและน่าสนใจ และในปีเดียวกันนี้ ท่านยังได้ก่อตั้งเว็บไซต์ www.dhammatoday.com เพื่อขับเคลื่อนงานเผยแผ่พระพุทธศาสนาสู่ประชาคมโลกตามแนวคิด “ธรรมะออนไลน์ เพื่อไทย เพื่อโลก” โดยท่านได้ศึกษาข้อมูลและความสนใจของคนในปัจจุบันว่าสื่อออนไลน์ได้เป็นที่นิยมเป็นอย่างมาก จึงทำให้ท่านเพิ่มแนวคิดธรรมออนไลน์เพื่อให้เข้าถึงกลุ่มคนที่นิยมสื่อนี้ได้เป็นอย่างดี พ.ศ. 2555 ก่อตั้งมหาวิทยาลัยพุทธเศรษฐศาสตร์ สถาบันการศึกษาทางเลือกเพื่อการพัฒนาตามปรัชญาพุทธเศรษฐศาสตร์ ในโอกาสธรรมสมโภช 26 ศตวรรษแห่งพระพุทธศาสนายุคกาล และก่อตั้งมูลนิธิวิมุตตยาลัย เพื่อการเผยแผ่พระพุทธศาสนาและพัฒนาสันติภาพโลก ปัจจุบันท่านสังกัด วัดพระสิงห์ (พระอารามหลวง) ตำบลเวียง อำเภอเมืองเชียงราย จังหวัดเชียงราย และพำนักจำพรรษา ณ ศูนย์วิปัสสนาสากลไร่เชิญตะวัน บ้านสันป่าเทียง ตำบลห้วยสัก อำเภอเมือง จังหวัดเชียงราย เพื่อทำงานเผยแผ่พระพุทธศาสนาเชิงรุก ด้วยการเขียนหนังสือและการประยุกต์พุทธธรรมเข้ากับทุกกิจกรรมของชีวิตผ่านการจัดคอร์สภavana ทั้งแก่ชาวไทยและชาวต่างประเทศตามแนวทางแห่งอานาปานสติของพระพุทธองค์

จากประวัติของท่านจากเอกสารและบทสัมภาษณ์ในช่องทางต่าง ๆ นั้นทำให้พบว่าด้วยความรักการอ่านหนังสือทุกประเภท ท่านตระหนักว่าพุทธศาสนาควรได้รับการเผยแผ่ไปยังผู้อื่น ท่านจึงมีความมุ่งมั่นที่จะ “ปลุกกลดลงป่ากระดาศ” ซึ่งหมายถึงการเผยแผ่ธรรมะให้ชาวโลกได้ล่วงรู้ผ่านการเขียน ดังบทสัมภาษณ์ว่า

“เมื่อได้ไปปักกลดกลางดินกลางทรายมาเรียบร้อยแล้วเนี่ย พระอาจารย์คิดว่าน่าจะมีการปักกลด ในรูปแบบอื่นบ้าง ก็เลยเขียนโครงการขึ้นมาเรียกว่าโครงการปักกลดลงป่ากระดาศ ก็คือการเผยแผ่ธรรมะด้วยการเขียนคอลัมน์ เพื่อมีใครมานิมนต์พระอาจารย์ก็เลยเขียนให้ แล้วก็ได้รับการตอบรับที่ดีมาก” (GM Live, 2551)

จึงกลายเป็นที่มาของแนวคิดของการเผยแผ่ธรรมะแนวใหม่ที่เรียกว่า “ธรรมะประยุกต์” ซึ่งหมายถึงการนำเนื้อหาของพระพุทธเจ้าซึ่งเป็นของเดิม เน้นการมองโลกตามความเป็นจริงมาปรับสภาพให้เข้ากับเงื่อนไขของสังคมที่เปลี่ยนไปในปัจจุบัน มีความสดใหม่และน่าสนใจ ผ่านการใช้ภาษาและกลวิธีในการถ่ายทอดที่ร่วมสมัย เข้าใจง่าย และนำหลักคำสอนทางพระพุทธศาสนาไปบูรณาการกับศาสตร์ร่วมสมัยต่าง ๆ เพื่อสร้างองค์ความรู้ชุดใหม่และปรับทัศนคติของชาวพุทธ

ธรรมะติดปีกเกิดจากการที่เอาตามาได้เขียนประจำที่นิตยสารชีวิตจิต เขียนเป็นคอลัมน์ “เกร็ดธรรมะจากพระแท้” ก่อนเป็นการเขียนในเชิงลึก แต่นำเสนออย่างง่าย ๆ กรอบแนวคิดของธรรมะติดปีกเหมือนกับว่า มาเรียนพุทธศาสตร์ แก่นพุทธศาสตร์ที่เด่นที่สุด คือของท่านพุทธทาส เป็นการทำแก่นพุทธศาสตร์ฉบับโลกาภิวัตน์เป็นการเรียนพุทธศาสนาผ่านชีวประวัติของครูบาชั้นนำของประเทศ เพราะเรานำเสนอเป็นธรรมะล้วน ๆ มันจะไม่น่าสนใจ มันไม่ดึงดูดให้คุณมา

อ่าน แต่จะเอาประวัติมาวางทั้งหมดก็จะไม่น่าอ่าน อาตมาก็เลยเลือกหยิบเกร็ดเล็กเกร็ดน้อยมาให้ อ่านย่นน้ำลายกัน” (ว.วชิรเมธี, 2547)

จะเห็นได้ว่าพระมหาอุทิศ วชิรเมธี ได้มีการปรับเปลี่ยนวิธีการสื่อสารพุทธศาสนาให้น่าสนใจ โดยยึดโยงจากผู้รับสารเป็นตัวตั้งและเริ่มปรับในรูปแบบให้หลากหลายขึ้นตามการเปลี่ยนแปลงของโลกในปัจจุบัน

“ตามหลักการเทศน์แบบเดิมพระเวลาจะเทศน์ต้องนั่งเทศน์ แต่อยู่มาวันหนึ่งท่านพุทธทาสภิกขุท่านเห็นว่า ถ้าเรานั่งเทศน์ โดยตีความตามอักษรทุกอย่างแบบโบราณ อาตมาคิดว่ามันคงเข้าไป ไม่นานที่จะมาสกัดกั้นความเสื่อมที่มันรุกคืบเข้ามาในสังคมไทย เพราะฉะนั้นการประยุกต์ธรรมะนั้นเป็นสิ่งที่จะต้องทำ ถ้าเราไม่ประยุกต์ เราจะถูกสังคมบีบให้ประยุกต์เราหรือให้สังคมบีบ หรือเราจะรอความเสื่อม หรือประยุกต์ก่อน ก็เลยคิดว่า ณ เวลาปัจจุบันนี้ ถ้าพระไม่ประยุกต์วิธีเทศน์ วิธีสอน จะลำบากมาก พระจะไม่มีที่ยืน เหตุผลเพราะว่า สังคมไทยมันเปลี่ยนไปแล้วเมื่อ 50 ปีที่แล้วคนไทยมีที่เกี่ยวแก้ววัด โรงฝึก คนไทยไม่รู้จะไปเกี่ยวไหนรอแค้นงานบุญงานวัดมาถึงแค่นั้นเอง แต่ใน พ.ศ. นี้ เรามีห้างสรรพสินค้า เรามีซูเปอร์มาร์เก็ตใหญ่ ๆ สपोर्टคลับ สนามกอล์ฟ โรงหนัง เพราะฉะนั้นถ้าเรารอให้คนเข้าหาพระและวัดอาตมาคิดว่า ไม่นาน” (พระมหาอุทิศ วชิรเมธี, รายการโทรทัศน์ชุด “ย้อนรอย”)

จากการศึกษาประวัติของพระมหาอุทิศ วชิรเมธี พบว่า ประสบการณ์และความสามารถในการสื่อสารธรรมะของท่านนั้น เริ่มต้นจากครอบครัวโดยมีโยมแม่เป็นผู้ปลูกฝังการให้ความสำคัญกับพระพุทธศาสนา โดยเข้าวัดฟังธรรมจนกลายเป็นกิจวัตรที่พึงปฏิบัติ อีกทั้งยังได้เลื่อมใสในพระพุทธศาสนาจึงได้อุปสมบทเพื่อบวชเรียน และได้ศึกษาทั้งทางโลกและทางธรรมควบคู่กัน อีกทั้งท่านยังได้รับเชิญเป็นวิทยากรในสถานที่ต่าง ๆ และเป็นอาจารย์พิเศษสอนมหาวิทยาลัย ทำให้ท่านได้มีประสบการณ์และสามารถเข้าใจกลุ่มคนได้เป็นอย่างดี และการมีส่วนร่วมกับการสื่อสารมวลชนในแขนงต่าง ๆ ทั้งการเขียนหนังสือ รายการวิทยุ รายการโทรทัศน์ ทำให้ท่านได้พบปะผู้ที่มีความเชี่ยวชาญและความหลากหลายด้านอาชีพ อีกทั้งการเดินทางต่างประเทศ การพบปะคนหลายเชื้อชาติ ศาสนา ทำให้เพิ่มพูนประสบการณ์และเข้าใจการสื่อสารพระพุทธศาสนา โดยเข้าใจธรรมชาติของวัยรุ่นที่มีความหลากหลาย ทางด้านการดำเนินชีวิต ทางด้านอารมณ์ วิธีคิดที่มีตามแต่กัน ดังนั้นพระมหาอุทิศ วชิรเมธี ได้ใช้ประสบการณ์ ความรู้ที่ท่านได้สั่งสมมาตั้งแต่ครั้งยังเป็นเด็ก จนมาถึงปัจจุบันที่มีการเปลี่ยนแปลงทางด้านสังคม เทคโนโลยีที่ก้าวหน้า มาปรับใช้ให้เข้ากับบริบทความต้องการของวัยรุ่นด้วยสื่อที่หลากหลายเพื่อให้ครอบคลุมได้มากที่สุด

ส่วนที่ 2 การใช้สื่อเพื่อเผยแผ่ธรรมะ

พระมหาวุฒิชัย วชิรเมธี นั้น ท่านได้มีการเลือกใช้สื่อเพื่อเผยแพร่ธรรมะในรูปแบบที่หลากหลาย เพื่อให้เข้าถึงพุทธศาสนิกชน โดยใช้สื่อดังต่อไปนี้

ตารางที่ 4.1 แสดงการเลือกใช้สื่อเพื่อเผยแพร่ธรรมะพระมหาวุฒิชัย วชิรเมธี

ประเภทสื่อที่ใช้ในการเผยแพร่	รายละเอียด
1. สื่อสิ่งพิมพ์	
1.1 หนังสือ	- ดีเอ็นเอ ทางวิญญาณ
	- ปรัชญาหน้ากุฏิ
	- คิดอย่างเซ็น
	- ตายแล้วเกิดใหม่ตามนัยพระพุทธศาสนา
	- พระสงฆ์กับทางออกทุกขสัจของสังคม
	- ครูกัลยาณมิตรของชีวิตที่ดีงาม
	- อารยมรรคา: มรรควิธีเพื่อชีวิตที่ดีงาม
	- พรุพุทธคุณ 100 บาท
	- กรรรมกับการพัฒนาคุณภาพชีวิต
	- ในหลวงครองราชย์ พุทธทางครองธรรม
	- กำลังใจแด่ชีวิต
	- ธรรมะติดปีก
	- ธรรมะหลับสบาย
	- ธรรมะดับร้อน
	- ธรรมะบันดาล
	- ธรรมะรับอรุณ
	- ธรรมะราตรี
	- ธรรมะทำไม
	- ธรรมะเกร็ดแก้ว
	- ธรรมะสบายใจ
	- ธรรมะทอรั้ง
	- ธรรมะงอกงาม
	- ธรรมะน้ำเอก

ตารางที่ 4.1 (ต่อ)

ประเภทสื่อที่ใช้ในการเผยแพร่	รายละเอียด
	- ลายแทงแห่งความสุข
	- การเดินทางของความคิด 6 เขียนร่วมกับสรรเสริญ ปัญญาวงศ์, นิรุจน์ ศิริจรรยา, อริยา สิริโสภา
	- หนังสือเรียนพระพุทธศาสนามัธยมศึกษาปีที่ 1-6
	- Anger Management (ธรรมะหลับสบาย)
	- Looking Death in the Eye (สบตากับความตาย)
	- Love Management (ธรรมะทอรัก)
	- Mind Management (ธรรมะสบายใจ)
1.2 นิตยสาร	- บรรณาธิการวารสารเบญจมาภิตรสัมพันธ์
2. สื่อวิทยุ	- การเดินทางของความคิด (96.5 FM คลื่นความคิด)
3. สื่อโทรทัศน์	
	- ประธานกลุ่มธรรมะการ์ตูน
	- รายการธรรมะคิดปีก
	- รายการธรรมะคิดปีก(ฉบับการ์ตูน)
	- ธรรมะอินเทอร์เน็ต
	- รับเชิญละครหลังข่าว
4. สื่อใหม่	
4.1 เว็บไซต์	- www.dhammatoday.com
	- www.youtube.com/vajiramedhi
	- www.raicherntawan.com
4.2 สื่อสังคมออนไลน์	- facebook.com/พระมหาวุฒิชัย วชิรเมธี
	- twitter.com/vajiramedhi
5. สื่อบุคคล	- การบรรยายธรรมของพระมหาวุฒิชัย วชิรเมธี
6. สื่อกิจกรรม	
6.1 โครงการฝึกอบรม	ก่อตั้งสถาบันวิมุตตยาลัย (Vimuttayalaya Institute)
7. สื่อโซเชียลมีเดีย	ซีดี/ดีวีดี
8. สื่อสถานที่	- ไร่เชิญตะวัน

ตัวอย่างสื่อของพระมหาอุทิศ วชิรเมธี

1. สื่อสิ่งพิมพ์

เป็นผลงานในลำดับต้น ๆ ของพระมหาอุทิศ วชิรเมธี โดยท่านได้เขียนคอลัมน์ให้แก่หนังสือพิมพ์ และหลังจากนั้นท่านได้มีผลงานอีกมากมาย หนังสือของท่านจะเน้นธรรมชาติประยุกต์ที่เหมาะสมกับผู้อ่านและนำไปใช้ในชีวิตประจำวัน แนวคิดในการใช้ชีวิต ข้อคิดเตือนสติ และหลักคุณธรรมต่าง ๆ โดยใช้ภาษาที่เข้าใจง่ายใช้คำแบบสั้น ๆ คล่องจอง

ข้อดีของสื่อสิ่งพิมพ์ คือสามารถเลือกเลือกเป้าหมายที่เป็นผู้อ่านได้อย่างเฉพาะเจาะจง มีสีสันและภาพประกอบเพื่อสร้างความสนใจและเข้าใจในเนื้อหาที่ต้องการเผยแพร่ ผู้อ่านสามารถเลือกได้ตามที่ตนเองต้องการ สามารถมีข้อความเพื่อแสดงรายละเอียดอธิบายได้อย่างชัดเจนและครบถ้วน มีอายุการใช้งานเป็นระยะเวลานาน ผู้อ่านสามารถนำกลับมาอ่านได้เมื่อต้องการ ทำให้พระมหาอุทิศ วชิรเมธี เลือกสื่อสิ่งพิมพ์เป็นช่องทางในการเผยแพร่ศาสนาโดยท่านได้เขียนหนังสือเพื่อกลุ่มคนทุกวัย ในแต่ละหัวข้อเพื่อให้ตรงกับความต้องการของผู้อ่าน

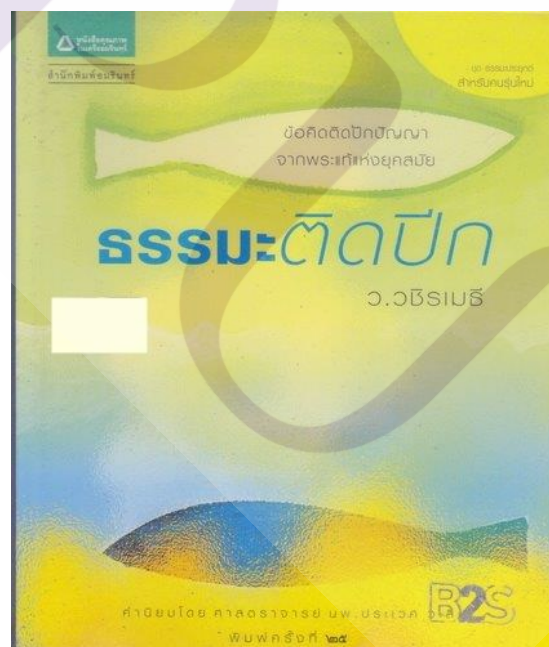
ข้อเสียของสื่อสิ่งพิมพ์ คือเข้าถึงกลุ่มเป้าหมายได้เฉพาะกลุ่มและเพียงบางส่วน กลุ่มผู้อ่านไม่กว้าง สื่อสิ่งพิมพ์มีเพียงตัวอักษรและภาพประกอบไม่สามารถกระตุ้นประสาทสัมผัสของผู้อ่านได้ครบถ้วน ราคาของหนังสือในการจัดจำหน่าย ข้อจำกัดด้านการวางจำหน่ายของบริษัทสนับสนุน



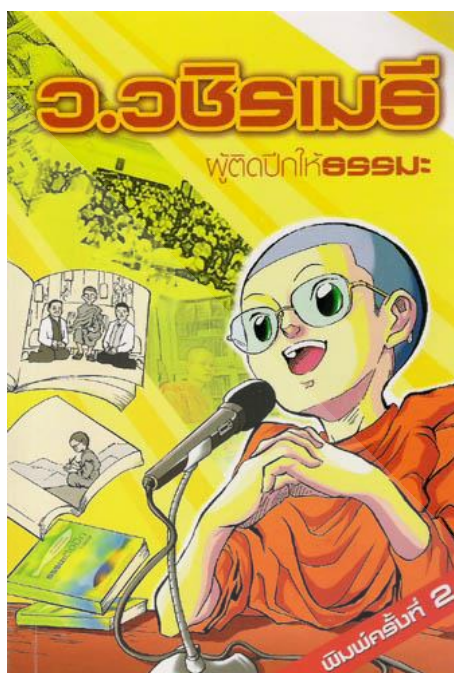
ภาพที่ 4.1 พระมหาอุทิศ วชิรเมธี ร่วมงานเปิดตัวหนังสือ “สติฟ้อบส์ อัจริยะพลิกโลก” สำนักพิมพ์ปราม



ภาพที่ 4.2 หนังสือแบบเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษา 1-6 พระพุทธศาสนา



ภาพที่ 4.3 หนังสือธรรมะติดปีก โดยพระมหาหรรษา จาพรเมธี



ภาพที่ 4.4 หนังสือการ์ตูน ว.วชิรเมธี ผู้ติดปีกธรรมะ

2. สื่อวิทยุ

พระมหาอุทิศชัย วชิรเมธี ใช้เป็นสื่อเพื่อเผยแพร่ธรรมะ เป็นรายการประจำและท่านเป็นผู้บรรยายหลัก เพื่อให้เข้าถึงกลุ่มผู้ฟังที่ติดตามท่านเป็นประจำและเป็นสื่อที่เข้าถึงได้ทุกที่ที่สามารถรับคลื่นวิทยุได้

ข้อดีของสื่อวิทยุ คือสามารถเข้าถึงกลุ่มผู้ฟังได้อย่างรวดเร็ว เลือกออกอากาศตามเวลาที่ต้องการให้เข้าถึงผู้ฟังได้ สามารถออกอากาศได้แบบรายการสด และแบบบันทึกเทป เพื่อไม่ให้เป็นการเสียเวลาหากมีกิจกรรมอื่นไปยังสถานที่ต่าง ๆ

ข้อเสียของสื่อวิทยุ คือ เป็นการเผยแพร่ผ่านคลื่นความถี่ หากสัญญาณไม่ถึงผู้ฟังสามารถรับฟังได้ เป็นการสื่อสารผ่านเสียงอย่างเดียวผู้ฟังจะต้องจินตนาการตามในเนื้อหาบางส่วน บางตอน และผู้ฟังส่วนใหญ่ทำกิจกรรมอย่างอื่นไปด้วยทำให้รับฟังไม่ต่อเนื่อง ขาดหายบางช่วงบางตอนของเนื้อหาที่ทำการเผยแพร่ข้อจำกัดด้านเวลาการออกอากาศ มีช่วงระยะเวลาที่สั้น มีรายการให้เลือกฟังมากผู้ฟังสามารถเลือกได้หลายสถานี



ภาพที่ 4.5 รายการวิทยุ CEO vision ทาง FM 96.5

3. สื่อโทรทัศน์

รายการโทรทัศน์ พระมหาวิจิตร วชิรเมธี นั้นได้มีช่องทางผ่านสถานีวิทยุโทรทัศน์ผ่าน การบรรยายและการเป็นผู้ดำเนินรายการ รายการเฉพาะกิจที่ท่านได้เป็นวิทยากรหรือแขกรับเชิญ สัมภาษณ์ ด้วยคำคม คติเตือนใจ เพื่อประโยชน์ไปยังผู้รับสารที่เป็นจำนวนมาก

ข้อดีของสื่อโทรทัศน์ คือ สามารถเข้าถึงผู้ชมได้เป็นจำนวนมาก รายการที่ออกนั้น ได้รับความนิยมสูง ทำให้เข้าถึงกลุ่มผู้ชมได้มากตามความสนใจของรายการ สามารถเลือกเวลา ออกอากาศได้ มีทั้งภาพและเสียงประกอบให้ผู้ชมเข้าใจ การสื่อสารผ่านสื่อโทรทัศน์มีทั้งรูปแบบ รายการประจำและเป็นแขกรับเชิญในวาระต่าง ๆ ทำให้ผู้ชมเลือกติดตามได้หลากหลายเนื้อหา

ข้อเสียของสื่อโทรทัศน์ คือ ไม่สามารถเข้าถึงผู้ชมได้อย่างเจาะจง เนื่องจากผู้ชมมี ทางเลือกในรายการได้หลากหลายช่องออกอากาศ ค่าใช้จ่ายในสื่อโทรทัศน์ค่อนข้างสูง และใช้เวลา ในการผลิตนาน เวลาออกอากาศตามตารางที่กำหนดทำให้ผ่านแล้วผ่านเลย ข้อจำกัดด้านเวลาการ ออกอากาศ มีช่วงระยะเวลาที่สั้น



ภาพที่ 4.6 รายการธรรมะทางโทรทัศน์ช่อง 7



ภาพที่ 4.7 ไทยทีวีสีช่อง 7



ภาพที่ 4.8 ไทยทีวีสีช่อง 7

4. สื่อใหม่

สื่อออนไลน์เป็นสื่อที่สามารถเข้าถึงผู้คนได้เป็นจำนวนมาก ไม่มีข้อจำกัดทางด้านเวลาหรือสถานที่ เพื่อใช้ในการสื่อสาร ให้ข่าวสาร ประชาสัมพันธ์และให้ผู้ชมเข้ามาเรียนรู้ สืบค้นข้อมูลเพื่อความสะดวกแก่ผู้ไม่สามารถเข้าถึงแหล่งข้อมูลด้วยตัวเอง สื่อใหม่มีความสะดวกสบายเข้าถึงได้ทันที และสื่อออนไลน์เป็นอีกช่องทางหนึ่งที่ พระมหาภูษิต วชิรเมธี เลือกใช้เป็นช่องทางในการเผยแพร่ธรรมะ เพราะช่องทางนี้กำลังเป็นที่นิยมกันอย่างมาก ได้แก่ www.facebook.com/v.vajiramadhi และ <http://twitter.com/vajiramadhi>

ข้อดีของสื่อใหม่ คือกลุ่มเป้าหมายสามารถเข้าถึงสื่อใหม่ได้ไม่จำกัดเวลาและสถานที่ ผู้จัดทำเนื้อหาสามารถเปลี่ยนแปลงข้อมูลและเพิ่มเติมเนื้อหาได้ตลอดเวลา ผู้ชมสามารถเข้าชมสื่อใหม่ได้โดยไม่มีข้อจำกัดจำนวนครั้ง สามารถตอบกลับในข้อซักถามที่สงสัยได้อย่างรวดเร็วและทันเวลา

ข้อเสียของสื่อใหม่ คือ ไม่สามารถเลือกกลุ่มเป้าหมายได้ ไม่สามารถจำกัดความคิดของผู้ชมที่ทำการแสดงทัศนคติไม่ดีในสื่อใหม่ได้



ภาพที่ 4.9 สถานีธรรมะ ท่าน ว.วชิรเมธี ผ่านทางอินเทอร์เน็ต



ภาพที่ 4.10 ธรรมะออนไลน์ ผ่านทางอินเทอร์เน็ต



ภาพที่ 4.11 ธรรมะผ่าน youtube สวัสดิ์ธรรมะ



ภาพที่ 4.12 การเผยแพร่ข้อความธรรมะผ่าน Twitter



ภาพที่ 4.13 ขรรมะผ่าน twitter



ภาพที่ 4.14 ขรรมะผ่าน Facebook.com



ภาพที่ 4.15 ฟังธรรมะออนไลน์ “วัดบนเว็บ”

5. สื่อบุคคล

เป็นการเทศนาตามกิจนิมนต์ ให้แก่ หน่วยงาน องค์กร สถาบัน ได้เรียนเชิญท่าน เป็นวิทยากร ในหัวข้อที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาหรือการดำเนินงานในหน่วยงานนั้น หรือเทศน์ตามวาระ และหัวข้อที่ท่านต้องการบรรยายด้วย

ข้อดีของสื่อบุคคล คือสามารถพูดคุยตอบปัญหาได้อย่างทันท่วงที สร้างความน่าเชื่อถือได้ด้วยตนเอง ทำให้ผู้เข้าร่วมฟังธรรมะเข้าใจคล้อยตามได้ด้วยความน่าเชื่อถือจากตัวบุคคล สามารถประเมินผู้ฟังและเปลี่ยนหัวข้อได้เพื่อให้เข้ากับปฏิกิริยาการตอบสนองจากผู้ฟัง สร้างบรรยากาศได้จากกลุ่มสนทนาและประกอบกิจกรรมกับผู้ร่วมสนทนาและผู้ฟัง แก้ไขเหตุการณ์เฉพาะหน้าได้

ข้อเสียของสื่อบุคคล คือ บางครั้งการสนทนาในแต่ละหัวข้ออาจจะไม่ตรงกับผู้เข้าร่วมสนทนาทำให้เกิดความไม่น่าสนใจ ไม่สามารถแก้ไขข้อความที่ส่งออกไปได้



ภาพที่ 4.16 สนทนาธรรมในรูปแบบวิทยากรรับเชิญ งานเปิดตัวหนังสือ “สติฟจ็อบส์ อัจริยะพลิกโลก” สำนักพิมพ์ปราณ



ภาพที่ 4.17 สนทนาธรรมในรูปแบบวิทยากรผู้บรรยายธรรมะ หัวข้อ “ภาษาคมผสมการเทศน์”

6. สื่อกิจกรรม

กิจกรรมธรรมะเพื่อสังคมเป็นรูปแบบของการจัดกิจกรรมโดยเปิดโอกาสให้พุทธศาสนิกชนได้เข้าร่วมกิจกรรมได้แก่

ข้อดีของสื่อกิจกรรม คือสามารถสร้างความรู้ความเข้าใจจากผู้เข้าร่วมกิจกรรมได้เป็นอย่างดีเนื่องจากผู้เข้าร่วมได้มีประสบการณ์ตรงและมีความร่วมมือในการทำกิจกรรม จึงทำให้เกิดการจดจำได้ง่าย สามารถถ่ายทอดความรู้ ความเข้าใจ ความรู้สึกเพิ่มพูนทักษะด้านพระพุทธศาสนาได้จากการกระตุ้นเร้าอารมณ์ สามารถใช้เครื่องมือและอุปกรณ์ช่วยในการทำกิจกรรมได้ สามารถปรับให้เข้ากับสถานการณ์ปัจจุบันเพื่อการทำกิจกรรมได้ เปิดโอกาสให้แลกเปลี่ยนเรียนรู้และเสริมสร้างความเข้าใจด้านพระพุทธศาสนาได้เป็นอย่างดี

ข้อเสียของสื่อกิจกรรม คือหากมีผู้ชมจำนวนมากอาจมีอุปสรรค ไม่สามารถมองเห็นได้ชัดเจนต้องเตรียมการเบื้องต้นและฝึกปฏิบัติอย่างระมัดระวังอาศัยทักษะความชำนาญในเรื่องที่สาธิตและวิธีการ เข้าถึงกลุ่มเป้าหมายได้อย่างจำกัด



ภาพที่ 4.18 โครงการบรรพชาสามเณรภาคฤดูร้อน ศูนย์วิปัสสนาสากลไร่เชิญตะวัน อ.เมือง จ.เชียงราย



ภาพที่ 4.19 การวิปัสสนา ณ ไร่เชิญตะวัน จังหวัดเชียงราย



ภาพที่ 4.20 กิจกรรมการบวชเณร ณ ไร่เจริญตะวัน จังหวัดเชียงราย



ภาพที่ 4.21 หลักสูตร "9 วันที่ฉันทัน"

ที่มา http://www.truelookpanya.com/true/ethic_detail.php?cms_id=24799

ทางศูนย์ปฏิบัติธรรมทำคอร์สสำหรับคนทำงานไว้ด้วย คือ วันศุกร์ เสาร์ อาทิตย์ คอร์สสั้น ๆ สำหรับหนุ่มสาว Office ไม่ต้องเอาเวลาทำงานไปเสียหาย เลิกงานตอนเย็นวันศุกร์ก็บินขึ้นมาเลย มาอยู่ที่นี้เสาร์อาทิตย์ ปฏิบัติสมาธิ คั้นสู่ธรรมชาติ แล้วก็มีการคอร์สสำหรับผู้ที่ต้องการปฏิบัติศาสนาเชิงลึก คือคอร์ส 5 วัน ลึกกว่านั้นก็มี 7 วันสำหรับชาวต่างชาติ เราจะไม่นั่งคอร์สเกิน 7 วัน เพราะว่าจากบทเรียนที่ได้ถ้าเกินไปกว่านั้น มันล้า เกิน 7 วันจะเริ่มคิดถึงลูกคิดถึงเมีย เริ่มคิดถึงงานกันแล้ว เอาให้ดี 3 วันดีที่สุด หลักสูตรเดียวใช้คือ “กิเลสแมนเนจเม้นท์” สอนวิชาเดียว การจัดการกิเลส ไม่จำเป็นต้องไปถอดถอนออกทั้งหมดหรอก แค่ให้รู้ว่าจะจัดการมันอย่างไร ความโกรธเกิดขึ้นเราจะยับยั้งอย่างไร ความโลภเกิดขึ้นเราจะยับยั้งอย่างไร ความหลงเกิดขึ้นจะยับยั้งอย่างไร ในฐานะปุถุชนธรรมดา ท่านทั้งหลายจะต้องกลับไปบริหารครอบครัวและธุรกิจของท่าน มันไม่จำเป็นที่จะต้องเอากิเลสออกไปให้หมดเหมือนพระ แต่อย่างน้อยท่านต้องจัดการมันให้ได้ ที่นี้จึงออกแบบทุกอย่างให้เอื้อกับการปฏิบัติ ท่าน 2 มือ ถือสีล 8 งค ใช้เครื่องมือติดต่อสื่อสารทุกชนิด จะได้พูดช่วงเดียวคือหลัง 2 ทูม ทำวัดสวดมนต์เสร็จแล้วก็มาสอบอารมณ์ ก็มาบอกเล่าว่า ปฏิบัติวันนี้แล้วเป็นอย่างไร คุยกับพระอาจารย์ ตอนเช้าตื่นตี 5 ทำวัดสวดมนต์ นั่งสมาธิ และเดินจงกรมรอบแหลม ตรงอ่างเก็บน้ำเชิญตะวัน 9 โมงครึ่งกลับมาอีกครั้ง เพื่อปฏิบัติสมาธิ และฟังธรรมะบรรยายประจำวัน ภาคบ่ายเราพัก 2 ชั่วโมง บ่ายก็เข้าป่าแล้วใครจะนั่งสมาธิหรือเดินจงกรมก็เชิญจนถึง 4 โมงเย็น ก็อาบน้ำแล้วเลิก 5 โมงครึ่งจะมาเดินจงกรมหมู่ร่วมกัน ชิมชับเก็บรับธรรมชาติ กลางคืนทำวัดสวดมนต์ กลางคืนเรามีทริปเดินในความมืดเพื่อสัมผัสธรรมชาติ ไปฟังเสียงchim โพนีวงใหญ่ริมน้ำ เสียงกบ อึ่งอ่าง จิ้งหรีดก็มาหน้าหนาวมีหิ้งห้อย คนกรุง โอกาสคืนสู่ธรรมชาติมีน้อยมาก เอาแต่ทำงาน ๆ ที่นี้เราพยายามให้สัมผัสธรรมชาติ คั้นสุดท้ายเราให้ฝึกเจริญมรณะสติ คือฝึกตาย ไปนอนกลางสนาม ซึ่งจะจัดช่วง พ.ย.- ก.พ. 4 เดือนเป็นหลัก ช่วงฤดูร้อน จะทำเป็นค่ายบวช เณรภาคฤดูร้อน (ที่มา <http://www.sadoodta.com/info/ศูนย์วิปัสสนาไร่เชิญตะวัน-วชิรเมธี>)

7. สื่อโสตทัศน

พระมหาวุฒิชัย วชิรเมธี ได้จัดทำสื่อโสตทัศนในรูปแบบ ซีดีและดีวีดี จากงานบรรยายธรรมในที่ต่าง ๆ เพื่อให้รับชมและรับฟังอีกช่องทางหนึ่ง และซีดีธรรมะของพระมหาวุฒิชัย วชิรเมธี มีการระบุชื่อเรื่อง วันที่บันทึก และวาระที่บันทึก เพื่อให้ทราบเนื้อหาธรรมะ

ข้อดีของสื่อโสตทัศน คือ บรรจุเสียงพูด คนตรีประกอบ และเสียงเอฟเฟ็กต์ต่าง ๆ โดยต้องอาศัยเครื่องเล่นเทปมาเปิดฟัง สามารถนำมาใช้กับบัตรคำ แผนภูมิ ชาร์ต ภาพชุด มีการอธิบายขั้นตอนการสาธิต การทำงาน การบรรยาย การปราศรัย เพื่อให้ผู้ชมและผู้ฟังได้เพิ่มพูนความรู้ สามารถแสดงรายละเอียดเพื่อพิจารณาได้ไม่มีข้อจำกัดเรื่องเวลาและสถานที่ในการฟัง

ข้อเสียของสื่อโสตทัศน์ คือ การบันทึกคุณภาพสูงต้องใช้ห้องและอุปกรณ์เฉพาะ ผู้ฟังจะต้องมีอุปกรณ์เฉพาะในการใช้สื่อโสตทัศน์



ภาพที่ 4.22 ซีดีเผยแพร่ธรรมะของพระมหาวุฒิชัย วชิรเมธี



ภาพที่ 4.23 ซีดีเผยแพร่ธรรมะของพระมหาวุฒิชัย วชิรเมธี



ภาพที่ 4.24 ซีดีเผยแพร่ธรรมะของพระมหาอุทิศ วชิรเมธี

8. สื่อสถานที่

พระมหาอุทิศ วชิรเมธี ได้ก่อตั้งศูนย์วิปัสสนาไร่เจริญตะวัน เพื่อเป็นธรรมสถานให้แก่วิชากรชาวไทยและต่างประเทศ อีกทั้งยังก่อตั้งมหาวิทยาลัยพุทธเศรษฐศาสตร์ และมูลนิธิวิมุตตยาลัย เพื่อการเผยแผ่พระพุทธศาสนา บ้านสันป่าเทียง ตำบลห้วยสัก อำเภอเมือง จังหวัดเชียงราย เพื่อเผยแผ่พระพุทธศาสนาผ่านสถานที่อีกด้วย

ข้อดีของสื่อสถานที่ คือสามารถศึกษาเรียนรู้ธรรมะได้ด้วยตนเอง หลักธรรมคำสอนที่ทำไว้เป็นรูป สัญลักษณ์ ตัวหนังสือ เพื่อให้ที่น่าสนใจและง่ายต่อการจดจำมีบรรยากาศที่ชวนให้น่าสนใจสามารถสัมผัสได้จริงเป็นประสบการณ์ตรงที่ผู้เข้าร่วมในสถานที่นั้นปฏิบัติจริง

ข้อเสียของสื่อสถานที่ คือระยะทาง เป็นอุปสรรคต่อการเข้าถึงสถานที่เนื่องจากไร่เจริญตะวันอยู่จังหวัดเชียงรายและไม่มีรถโดยสารเข้าถึง สามารถเข้าถึงได้เฉพาะกลุ่มการตีความของผู้ชม นั้นมีทัศนคติที่แตกต่างกัน



ภาพที่ 4.25 ศูนย์วิปัสสนาไร่เจริญตะวัน จังหวัดเชียงราย



ภาพที่ 4.26 มหาวิทยาลัยพุทธเศรษฐศาสตร์ ณ ไร่เชิญตะวัน จังหวัดเชียงราย

จากข้อความ ในวันพระกลางพรรษาปีหนึ่ง (2556) พระมหาวุฒิชัย วชิรเมธี ลงไปแสดงธรรมในหมู่บ้านแห่งหนึ่งตามความตั้งใจแต่เดิมซึ่งท่านตั้งปณิธานไว้ว่า "ทุกวันพระจะไปแสดงธรรมให้ชาวบ้านในหมู่บ้านฟัง" (ตำบลหนึ่งมี 30 หมู่บ้าน) แต่ก่อนจะแสดงธรรมในเช้าวันนั้น มีคนยกได้มากกระซิบบอกว่าไม่ต้องเทศน์นาน ท่านพระมหาวุฒิชัย วชิรเมธี จึงย้อนถามว่าทำไมไม่ยอมให้เทศน์นาน มีคนยกตอบว่า ถ้าหาก พระมหาวุฒิชัย วชิรเมธี เทศน์นานค่าจ้างรายวันจากการทำงานคงจะหายไปครึ่งหนึ่ง (เพราะไปทำงานสาย) พระมหาวุฒิชัย วชิรเมธี จึงกลับมาคิดว่าทำอย่างไรคนจึงจะสนใจธรรมะ เพราะตามธรรมดาท่านไปเทศน์ที่ไหนจะมีคนรอฟังท่านมากมาย และโดยทั่วไปแต่ละแห่งต้องนิมนต์ท่านล่วงหน้านานนับปี แต่ที่นี่ ที่ชุมชนใกล้เคียง ไร่เชิญตะวันแท้ ๆ ทำไมคนถึงไม่ยอมฟังธรรม

เมื่อท่านกลับมาแล้วจึงลองสุ่มทำวิจัยใน 4 หมู่บ้านใกล้เคียง ๆ สำนัก ก็พบว่าชาวบ้านเป็นหนี้กันมหาศาลอย่างไม่น่าเชื่อ กล่าวคือสี่หมู่บ้านเป็นหนี้กันถึง 84 ล้านบาท ชาวบ้านแต่ละคนล้วนมีหนี้ครัวเรือนโดยเฉลี่ยกว่า 200,000 บาท ตัวเลขนี้มีมวลรวมและหนี้ครัวเรือนของชาวบ้านทำให้พระมหาวุฒิชัย วชิรเมธี คิดว่า จะต้องหาวิธีช่วยชาวบ้านให้หายจากความยากจน และสามารถหยัดยืมพึ่งตัวเองทั้งทางเศรษฐกิจและจิตใจให้ได้ โดยในเบื้องต้น ท่านได้เปิดหลักสูตรสัมมาอาชีพเกษตรอินทรีย์วิถีพุทธ ให้แก่เกษตรกรทั่วไปและในเวลาต่อมาได้ขยายตัวครอบคลุมไปเกือบทุกอำเภอของจังหวัดเชียงราย จากปัญหาความยากจนของชุมชนรอบไร่เชิญตะวัน ที่มีหนี้ครัวเรือนมหาศาลและปัญหาการทำเกษตรกรรม โดยใช้สารเคมีเป็นหลัก จนส่งผลเสียต่อคน สัตว์ และสิ่งแวดล้อมของเกษตรกรในพื้นที่รอบไร่เชิญตะวัน ทำให้ ท่านพระมหาวุฒิชัย วชิรเมธี คิดมองหาวิธีแก้ทั้งสองปัญหานี้อย่างยั่งยืน และในที่สุดก็ตกลงใจก่อตั้ง มหาวิทยาลัยพุทธเศรษฐศาสตร์

อันเป็น “สถาบันการศึกษาทางเลือกเพื่อการพัฒนาตามปรัชญาพุทธเศรษฐศาสตร์” ขึ้นมาเมื่อวันที่ 29 มกราคม 2555

(ที่มา http://www.thaiorganiclinks.com/about-the_academy_of_buddhist_economics.php)



ภาพที่ 4.27 โโพธิมณฑล ณ ไร่เจริญตะวัน จังหวัดเชียงราย

โพธิมณฑล แปลว่า วงกลมแห่งโพธิปัญญา หมายถึง ผู้ใดก็ตามที่ปรารถนาจะบรรลุถึงโพธิญาณ (นิพพาน) จะต้องเจริญไตรสิกขา คือ สิล (แทนด้วยวงกลมรอบนอก) สมาธิ (แทนด้วยวงกลมตรงกลาง) ปัญญา (แทนด้วยวงกลมชั้นใน) ให้บริบูรณ์ เมื่อสิล สมาธิ ปัญญา บริบูรณ์แล้วจะทำให้บรรลุถึงโพธิปัญญา อันเป็นเป้าหมายสูงสุดของชีวิตมนุษย์ ซึ่งในที่นี่ สิลป็นใช้ต้นพระศรีมหาโพธิ์เป็นสัญลักษณ์ของโพธิปัญญา ส่วนการที่โพธิมณฑลตั้งอยู่ ท่ามกลางน้ำล้อมรอบนั้น หมายถึง นิพพานอยู่ท่ามกลางกิเลส หรือคนที่จะบรรลุนิพพานก็คือ ปุถุชนคนที่มีกิเลสล้อมรอบอยู่ในชีวิตประจำวันแต่สามารถพัฒนาตนจนหลุดพ้นจากกิเลสได้ในที่สุด



ภาพที่ 4.28 อัจฉริยะสามเนร สวนสุภาสิตธรรมะ ณ ไร่เจริญตะวัน จังหวัดเชียงราย

อัจฉริยะสามเนร เป็นประติมากรรมที่ใช้ประกอบในการสอนเรื่อง “การเจริญสติ” หมายถึง เมื่อเราเกี่ยวข้องกับสิ่งใดก็ตามทางตา หู จมูก ลิ้น กาย ใจ จะต้อง “มีสติ” อยู่เสมอ เพราะหากปฏิบัติสัมพันธ์โดยปราศจากสติเมื่อไหร่ก็ตาม เมื่อนั้นความทุกข์ก็จะเกิดขึ้น การปิดตา ปิดหู ปิดปากของสามเนรน้อย ไม่ได้หมายความว่า จงปิดตา ปิดหู ปิดปาก หากแต่หมายถึง จงรู้จักดูอย่างมีสติ (deep looking) ฟังอย่างมีสติ (deep listening) พูดอย่างมีสติ (deep speaking) ส่วนการเปิดใจ หมายถึง การ “มีสติตื่นตัวอยู่ตลอดเวลา” พร้อมเสมอสำหรับการเรียนรู้ทางตา หู จมูก ลิ้น กาย และใจอย่างมีสติ รู้ตัวทั่วพร้อม ปริศนาธรรมนี้สอดคล้องกับคำสอนของพระพุทธองค์ที่ว่า

สำรวจทางกาย	เป็นการดี
สำรวจทางวาจา	เป็นการดี
สำรวจทางใจ	เป็นการดี

ภิกษุผู้สำรวจทุกทาง ย่อมพ้นจากทุกข์ทั้งปวง

ประวัติไร่เจริญตะวันไร่เจริญตะวัน เป็นศูนย์ปฏิบัติธรรม ที่ท่านพระมหาภูติชัย วชิรเมธี (ว.วชิรเมธี) ได้สร้างขึ้นจากแรงบัลดาลใจที่จะหาที่ปลีกวิเวกส่วนตัวสงบ ๆ กลายมาเป็นที่ส่วนร่วมเพื่อทุกคนไปแล้วในปัจจุบัน เพื่อให้คนกรุงที่มีเวลาน้อยได้มีที่ปฏิบัติธรรม ที่ช่วยเสริมเติมพลัง มาชาร์ตแบตเตอรี่แล้วกลับไปทำงานใหม่ ด้านใน มีปริศนาธรรม ออกแนวศิลปะเป็นตุ่งให้ถอดความกันมาที่นี้แล้วความสงบสวยงามเย็นสบายดีจริง ๆ ท่านพระมหาภูติชัย วชิรเมธี (ว.วชิรเมธี) ได้เล่าความเป็นมาของไร่เจริญตะวันให้ฟังว่า ที่นี้เป็นไร่ลิ้นจี่มาแต่ดั้งเดิม ลูกศิษย์พระอาจารย์ได้ซื้อไว้ หลังจากที่พระอาจารย์จบเปรียญธรรม 9 ประโยค ตั้งแต่ปี 45 ทุกเดือนก็จะมาปลีกวิเวก ปักกลดอยู่ที่บนเขาฝั่งโน้น ไร่นี้ เมื่อปี 2551 สมเด็จพระเทพฯ เสด็จมาเปิดโรงเรียนที่ท่าน

พระมหาวุฒิชัย วชิรเมธี สร้างไว้ที่บ้านเกิด ก็ถือว่าได้ทำอะไรให้บ้านเกิดเรียบร้อยแล้ว ที่เหลือก็อยากทำอะไรที่เป็นการศึกษาทำไรให้กับตัวเองบ้าง ก็เลยเข้าป่าเลยเพราะรู้สึกว่าจะตั้งแต่เรียนจบเราก็ทำงาน ๆ จนกระทั่งเราได้ไปสร้างโรงเรียนให้ที่บ้านเกิด (วัดศรีใจใต้) เปิดสอนตั้งแต่ ม.1 จนถึงปริญญาตรี เด็ก ๆ ที่เขียงของจึงสามารถเรียนจบที่ตัวอำเภอ ก็คิดว่าเราทำอะไรให้คนอื่นเยอะ แต่ยังไม่ได้อะไรให้ตัวเองเลย เลยอยากหาที่ปลีกวิเวกเงียบ ๆ ก็ไปอยู่ที่เขาข้าง ๆ นี้แหละ อยู่ได้สักพักรายการวัดดี และสิทธิชัยหุ่ยมาถ่ายรายการ อยู่ไปอยู่ไปก็รู้สึกว่ามีคนเข้ามาหาหายไปหน่อย ลึกเข้ามาแค่ 7 กิโลเมตร ก็เลยย้ายมาที่นี่ลูกศิษย์ก็ถวายที่ให้ก็เลยเป็นที่ที่ใช้สำหรับชาร์ตแบตเตอรี่ตัวเอง (ศูนย์วิปัสสนาไร่เจริญตะวัน, 2557)

การเผยแพร่ธรรมะของพระมหาวุฒิชัย วชิรเมธี พบว่า รูปแบบและเนื้อหาของสื่อแต่ละชนิดมีความแตกต่างกันในเรื่องของรูปแบบ หากเป็นสื่อสิ่งพิมพ์ ท่านได้แยกเนื้อหาจากกลุ่มเป้าหมาย โดยเนื้อหาจะเข้มข้นแตกต่างกันไป ตามแต่ละหัวข้อที่กำหนด สื่อวิทยุจะเป็นการเทศนาในเรื่อง ต่าง ๆ ตามวาระสำคัญหรือเหตุการณ์ปัจจุบันในสังคมที่เกิดขึ้น สื่อโทรทัศน์ในรายการแต่ละรายการจะกำหนดกลุ่มเป้าหมายที่แตกต่างกันออกไป เพื่อง่ายและให้เข้าถึงกลุ่มผู้ชมได้เป็นอย่างดี สื่อใหม่เน้นไปที่รูปแบบที่เข้าถึงง่าย ผู้ชมสามารถรับรู้ได้ทุกเพศ ทุกวัย เป็นเนื้อหาที่เข้าใจง่าย เช่น คำคมและเชื่อมโยงกับคำสอนของพระพุทธเจ้า และการปฏิบัติตัวในสังคม ด้วยการใช้ธรรมะเป็นหลักพื้นฐานในการคิด สื่อบุคคลนั้นท่านได้เลือกหัวข้อตามแต่ละกิจกรรมที่กำหนด แต่เนื้อหานั้นเป็นของตนเองโดยสอดแทรกหัวข้อบรรยายเข้าด้วยกัน และทำการประเมินผู้ฟังและปรับตามสถานการณ์นั้น ๆ สื่อกิจกรรมเป็นสื่อที่ท่านได้กำหนดให้เข้ากับผู้ร่วมกิจกรรมโดยมีผู้ช่วยในการทำกิจกรรมตามแต่ละหัวข้อที่กำหนด โดยทำการจัดกิจกรรมเข้าพื้นฐานและลักษณะของผู้เข้าร่วม สื่อโซเชียลนั้นท่านได้บันทึกการเทศนาในแต่ละสถานที่และแต่ละเวลา บันทึกลงสื่อโซเชียลเพื่อต่อยอดและให้ผู้ฟังได้เข้าถึงเหตุการณ์และเรื่องต่างเป็นการทำซ้ำแต่รวบรวมให้อยู่ในเนื้อเรื่องและหัวข้อเดียวกัน เพื่อให้ผู้ฟังเข้าใจในทิศทางเดียวกัน สื่อสถานที่เป็นสื่อที่พระมหาวุฒิชัย วชิรเมธีได้สร้างขึ้นเพื่อให้ผู้ที่สนใจเข้าร่วมทำกิจกรรม หรือแวะชมเพื่อให้เข้าถึงความสงบในพระพุทธศาสนา

การสื่อสารการใช้รูปแบบเดิมกับยุคสมัยที่เปลี่ยนแปลงไปอย่างรวดเร็วอาจจะไม่สามารถที่จะสื่อสารและเผยแพร่พระพุทธศาสนาได้อย่างเต็มที่ แต่อย่างไรก็ดี พระมหาวุฒิชัย วชิรเมธี ก็ไม่ได้ปรับเปลี่ยนไปทั้งหมดเสียทีเดียว หลักคำสอนยังคงเดิมหากเปลี่ยนเพียงวิธีการเท่านั้น

จากการศึกษาพบว่า การใช้เทคโนโลยีที่ทันสมัยมาเป็นช่องทางการเผยแพร่ธรรมะ ของพระมหาวุฒิชัย วชิรเมธี นั้นท่านได้วางเป้าหมายให้เป็น “วัดบนเว็บ” หรือวัดออนไลน์ในโลกเสมือนจริง โดยใช้อินเทอร์เน็ตเข้ามาช่วยเป็นช่องทางการสื่อสารธรรมะกับคนรุ่นใหม่เผยแพร่

พระพุทธศาสนาให้เกิดประโยชน์สูงสุดเข้าถึงผู้รับสาร ได้อย่างรวดเร็ว ทันที่ทั้งคำสอน ภาพ วิดีโอ เสียงเพื่อให้ผู้รับสาร ได้เข้าถึงทุกรูปแบบ

ส่วนที่ 3 ทศนคติต่อวัยรุ่นไทยในปัจจุบัน

พระมหาวุฒิชัย วชิรเมธี มีทัศนคติกับวัยรุ่นต่อสถาบันศาสนาว่า วัยรุ่นไม่ได้ห่างหายหรือห่างไกลจากธรรมะหากเพียงแต่บริบททางสังคม วิถีชีวิต และแนวคิดที่เปลี่ยนไป ทำให้วัยรุ่นเริ่มจะมีระยะห่างกับพระพุทธศาสนา ดังนั้น ท่านจึงได้พยายามให้วัยรุ่นเข้ามาใกล้ชีวิตศาสนา ด้วยการสื่อสารในรูปแบบใหม่ที่ไม่ใช่รูปแบบเดิม ๆ เข้าถึงวัยรุ่นให้มากขึ้นพยายามเรียนรู้ลักษณะแนวคิดและความเป็นอยู่ ความต้องการ และธรรมชาติของวัยรุ่น ว่าต้องการอะไร เช่น เมื่อก่อนการเข้าสนทนากับพระสงฆ์จะต้องพนมมือ แต่ท่านไม่เคร่งครัดในเรื่องนี้เนื่องจากวัยรุ่นจะมีข้อจำกัดในด้านความคิดและเสรีภาพ ดังนั้นข้อจำกัดบางอย่างที่ทำให้วัยรุ่นรู้สึกห่างไกลพระพุทธศาสนาและคิดว่าเป็นเรื่องยากต่อการปฏิบัติ ก็ทำให้เป็นเรื่องง่ายแต่ใช้ข้อคิดหลักธรรมง่าย ๆ ให้เข้าใจพุทธศาสนากับวัยรุ่นก็สามารถไปด้วยกันได้

ทัศนคติของพระมหาวุฒิชัย วชิรเมธี เกี่ยวกับวัยรุ่นในปัจจุบันนั้น ท่านได้เห็นว่าเป็นวัยรุ่นเป็นส่วนประกอบสำคัญเนื่องจากวัยรุ่นเป็นวัยที่มีความหลากหลายและแตกต่างกันเป็นอย่างมาก ผู้วิจัยจึงให้ความสำคัญกับวัยรุ่น พบว่า วัยรุ่นในปัจจุบันเติบโตมาท่ามกลางบริบทของโลกที่มีการเปลี่ยนแปลงไปอย่างมาก โดยพื้นฐานของประชาธิปไตย และสังคมตะวันตก ทำให้มีการไหลบ่าของข้อมูลข่าวสารเป็นจำนวนมาก โลกทัศน์ของวัยรุ่นจึงไม่ใช่โลกทัศน์ที่มีแต่ศาสนาเพียงอย่างเดียว วิธีคิดของวัยรุ่นจึงเป็นแบบวิทยาศาสตร์ นิยมยกย่อง ความเป็นเหตุเป็นผล จะต้องสอนทุกอย่างที่เป็นวิทยาศาสตร์จับต้องได้ การเทศนาแบบเดิมจึงไม่สามารถสอนด้วยการสั่งหรือบังคับเชิงอำนาจ ควรใช้การอธิบาย และต้องก้าวข้ามกำแพงแห่งภาษาให้ได้เช่นเดียวกัน เรื่องพิธีรีตองก็ไม่สามารถที่จะเข้มงวดต้องมีความเรียบง่ายให้เหมือนกับธรรมะเข้าถึงได้ง่าย และต้องเข้าใจธรรมชาติของวัยรุ่น คุณที่ความต้องการของผู้ฟังเป็นหลัก และจำเป็นต้องศึกษาผู้ฟังที่เป็นวัยรุ่นเป็นอย่างดี

จะเห็นได้ว่าพระมหาวุฒิชัย วชิรเมธี ได้มีการปรับเปลี่ยนวิธีการสื่อสารพุทธศาสนาให้น่าสนใจ โดยยึดโยงจากผู้รับสารเป็นตัวตั้งและเริ่มปรับในรูปแบบให้หลากหลายขึ้นตามการเปลี่ยนแปลงของโลกในปัจจุบัน

“การเผยแพร่ธรรมะไม่ควรถูกจำกัดอยู่ในกำแพงวัดแคบ ๆ เพราะปัจจุบันโลกเปลี่ยนไปก็ต้องตามให้ทัน ใช้ช่องทางเทคโนโลยีให้เป็นประโยชน์ อาตมาเรียกว่า ธรรมะบวกเทคโนโลยี

พระใช้เทคโนโลยีไม่ผิด แต่ต้องใช้ในทางที่ถูกที่ควร ใช้เฉพาะเผยแพร่ธรรมะคำสอนของพระพุทธเจ้าเท่านั้น” (ว.วชิรเมธี, 2552)

จากการศึกษาทัศนคติต่อวัยรุ่นไทยในปัจจุบันของพระมหาวิศิษฐ์ วชิรเมธีนั้น พบว่าผู้ส่งสารนั้นมีทัศนคติกับผู้รับสารในด้านบวกทั้งสิ้น โดยผู้ส่งสารเน้นที่ภูมิหลังของผู้รับสารว่ามีลักษณะเป็นเช่นไรเนื่องจากผู้รับสารที่เป็นวัยรุ่นนั้นมีความแตกต่างกันและหลากหลายด้านพฤติกรรม ทัศนคติและความคิด ในการเทศนาของท่านจะมุ่งเน้นไปที่ความต้องการของผู้รับสารเป็นประเด็นแรกและหากไม่มีการแจ้งความจำนงมาผู้ส่งสารก็จะวิเคราะห์ถึงปัญหาและสภาพปัจจุบันที่จะเข้าถึงผู้รับสารให้ได้มากที่สุด

ส่วนที่ 4 จุดมุ่งหมายในการนำเสนอและความคาดหวังที่มีต่อผู้รับสาร

พระมหาวิศิษฐ์ วชิรเมธี มีจุดมุ่งหมายในการนำเสนอและความคาดหวังที่มีต่อผู้รับสารที่เป็นวัยรุ่น นั้นเป็นวัยที่มีการเรียนรู้และสามารถปรับทัศนคติความเชื่อได้แต่ต้องมีลำดับขั้นของการสื่อสาร ดังนั้นท่านจึงมีความคาดหวังว่าการเผยแพร่พระพุทธศาสนาในรูปแบบใหม่นั้นสามารถที่จะเข้าถึงกลุ่มวัยรุ่นได้หลากหลายช่องทาง ท่านจึงได้ทำการนำเสนอในรูปแบบที่หลากหลายทั้งรูปแบบเดิมบ้างรูปแบบใหม่บ้างตามลักษณะของผู้ฟังธรรมะ เมื่อมีพื้นฐานที่ดีแล้วก็นำไปสู่เนื้อหาที่เข้มข้นเพิ่มขึ้นตามแต่ลักษณะของกลุ่มเป้าหมายและวัตถุประสงค์ในแต่ละครั้ง

4.1 เพื่อชี้ให้เห็นถึงผลของการกระทำ ในเทศนาของพระมหาวิศิษฐ์ วชิรเมธี ในแต่ละครั้งท่านได้เทศนาโดยสอดแทรกเนื้อหา ว่าผลของการกระทำเป็นอย่างไร เมื่อทำไม่ดีแล้วจะส่งผลต่อตนเองและผู้อื่น ซึ่งท่านได้นำเสนอว่าสิ่งใดเป็นประโยชน์และสิ่งใดเป็นโทษที่ส่งผลต่อสังคม

4.2 เพื่อเป็นอุทาหรณ์หรือเป็นตัวอย่างให้แก่ผู้อื่น ใช้กลยุทธ์การอธิบายให้เห็นภาพเนื่องจากการสื่อสารกับวัยรุ่นนั้นจะต้องอธิบายให้เป็นรูปธรรมเห็นตัวอย่างที่ชัดเจนและสามารถเข้าถึงในตัวอย่างที่ท่านได้ทำการอธิบายได้ โดยมีการยกตัวอย่างนักโทษประหารชายซึ่งทำความผิดโดยได้รับโทษถึงประหารชีวิต อยู่มาวันหนึ่งได้มองเห็นยอดไม้ที่แทรกตัวโผล่ขึ้นมาจากพื้นคอนกรีตทำให้นักโทษชายท่านนั้นเห็นว่า แม้อันตรายที่แข็งแกร่งทนทานต้นไม้มันยังสามารถเจริญเติบโตแทรกขึ้นมาได้ แล้วทำไมเขาจะมีกำลังใจที่จะสู้ต่อไม่ได้ ดังนั้นเขาจึงได้แต่งเพลงและส่งไปยังสถานีวิทยุเป็นเวลา 1 ปี จนนายสถานีวิทยุได้เห็นว่าเป็นเพลงที่แต่งให้ในหลวง พระราชินี และสมเด็จพระอานันท์ มีเนื้อหาที่ไพเราะมาก ๆ จึงได้ตามหาผู้ที่เขียนส่งมาจนรู้ว่าเป็นนักโทษชายอยู่เรือนจำ หลังจากนั้นไม่นานนักโทษชายท่านนี้จึงได้รับการอภัยโทษ และออกมาใช้ชีวิตอย่างคนปกติทั่วไปและได้เป็นนักแต่งเพลงในที่สุด ซึ่งเป็นการให้แง่คิดอุทาหรณ์กับบุคคลที่มีสติและดำเนินชีวิตในทางที่ถูก

4.3 เพื่อให้ความรู้แก่วัยรุ่นและนำไปปฏิบัติใช้ได้จริงท่านได้ยกตัวอย่างเรื่องการอยากมีเสน่ห์กับเพศตรงข้าม ต้องอย่าเป็นคนเรื่องมาก อย่าเอาตัวเองเป็นศูนย์กลาง ดูแลตัวเองให้ดีอยู่เสมอ เพราะคนเราตัดสินคนที่ในสิ่งที่เห็นก่อน อย่าดูหมิ่นปมด้อยใคร อย่าเอาปมด้อยของเพื่อนมาล้อหรือเล่าเรื่องการคบแฟนให้คบทีละคนอย่าคบทีละหลาย ๆ คน หรือการยกตัวอย่างของพระคาร์เนลแลนซ์ จากลูกเศรษฐี เด็กแว้น ดิถยา จนกลายเป็นพระคาร์เนล พระนักเทศน์สองภาษาในปัจจุบัน โดยทำให้เห็นถึงประโยชน์อีกรูปแบบหนึ่ง ทำให้วัยรุ่นทั้งสนุกเพลิดเพลินในตัวอย่างที่มีอายุใกล้เคียงกัน ประสบการณ์คล้าย ๆ กัน จุดมุ่งหมายนี้เพื่อให้รู้จักผู้ที่มีประสบการณ์และสามารถสร้างความน่าเชื่อถือและมีน้ำหนักได้มากขึ้นเช่นเดียวกัน

4.4 เพื่อให้ได้รับความบันเทิง การนำเสนอของพระมหาวุฒิชัย วชิรเมธี ท่านได้ยกเรื่องราวที่ใกล้ตัวมาเทศนา โดยการนำเพลง ละครที่เป็นที่นิยม หรือบุคคลที่กำลังมีชื่อเสียงในขณะนั้นมาเพื่อยกตัวอย่างให้เกิดความสนุกสนาน น่าสนใจและดึงดูวัยรุ่นที่ฟังการเทศนาของท่านในแต่ละครั้ง

ดังนั้นจุดมุ่งหมายในการนำเสนอและความคาดหวังที่มีต่อผู้รับสาร ของพระมหาวุฒิชัย วชิรเมธี นั้นชี้ให้เห็นประเด็นของการนำเสนอเพื่อให้ผู้รับสารที่เป็นวัยรุ่นนั้นได้ตระหนักถึงการปฏิบัติตน ทั้งในปัจจุบันและอนาคตเพื่อนำไปให้ในชีวิตประจำวันและเป็นอุทาหรณ์ดำการเนินชีวิตต่อไปด้วยความมีสติ

ส่วนที่ 5 กลยุทธ์การสื่อสารของพระนักเทศน์

5.1 การออกแบบสาร

5.1.1 ประเด็นเนื้อหา

จากงานวิจัยพบว่าการออกแบบสารประเด็นเนื้อหาของ พระมหาวุฒิชัย วชิรเมธี จะให้ความสำคัญกับผู้รับสารเป็นอันดับแรก โดยมีหลักการเทศน์ ก็คือจะเทศน์ให้ตรงตามกลุ่มของผู้ฟัง โดยคำนึงถึงบุคคลที่กำลังสื่อสารด้วยไม่ว่าจะเป็นการพูดก็จะคำนึงเป็นลำดับแรกว่าพูดให้ใครฟัง เนื่องจากผู้รับสารเป็นสิ่งสำคัญที่สุดในการกำหนดเรื่องที่จะพูดหรือแสดงธรรม พระมหาวุฒิชัย วชิรเมธี จึงให้ความสำคัญแก่ผู้รับสารเป็นลำดับแรกและนำเรื่องและผู้รับสารกลุ่มนั้น ๆ กำลังให้ความสนใจนำมาเล่าให้สอดคล้องกับธรรมะ (สิริลักษณ์ ศรีจินดา, 2553) ส่วนแรงบันดาลใจที่มาจากปัญหาสังคมนั้น มีทั้งปัญหาความขัดแย้งทางความคิดของคนในสังคมหลากหลายด้าน เช่น ค่านิยม วัฒนธรรม การเมือง เป็นต้น ปัญหาความเข้าใจผิดเกี่ยวกับหลักคำสอนและพิธีกรรมในพระพุทธศาสนา ปัญหาความรักและสัมพันธ์ของบุคคลกลุ่มต่าง ๆ อาทิ ครอบครัว เพื่อนฝูงญาติพี่น้อง เจ้านายลูกน้อง เพื่อนร่วมงาน คนรัก เป็นต้น รวมถึงอีกหลายสาเหตุที่นำมาสู่ปัญหาต่าง ๆ

ของสังคม เช่น การทุจริตคอร์รัปชัน ความไม่รู้จักพอ ความเห็นแก่ตัว ยาเสพติด เป็นต้น (ข้อฟ้า
เกตุเรื่องโรจน์ 2553, น. 57)

ดังตัวอย่างต่อไปนี้

เช่น เรื่อง "เรียนรู้จากแจ๊ค หม่า เจริญปัญญาจากสติฟ จอบส์ ตอบแทนสังคมแบบคุณ
บอคีส์แลม"

จากตัวอย่างผู้วิจัยได้ตีความการเข้ารหัสของพระมหาวุฒิชัย วชิรเมธี เรื่องการออกแบบ
สารในด้านประเด็นเนื้อหาว่า ประเด็นเนื้อหาในการเทศนาในแต่ละครั้งจะต้อง ดูเสียก่อนว่าผู้รับ
สารที่จะไปเทศนามีลักษณะความสนใจอย่างไร จะต้องประเมินจากผู้รับสารก่อน จึงจะนำเนื้อหาให้
สอดคล้องกับกลุ่มเป้าหมาย พร้อมทั้งเชื่อมโยงสถานการณ์ปัจจุบันที่นำมาสู่ปัญหาที่ต้องการแก้ไข
ในสังคมเพื่อให้ผู้รับสารสามารถเข้าถึงได้อย่างง่าย และเข้าใจมากที่สุด

จากคำสอนเรื่อง อภัยราชกุมารสูตร (พระไตรปิฎก เล่มที่ - 13) พระสูตรที่กล่าวถึงการ
กล่าววาจาของพระพุทธเจ้าที่พบว่ามีพระมหาวุฒิชัย วชิรเมธีเมธี เรื่องการออกแบบสารในด้าน
ประเด็นเนื้อหา - วาจาที่จริง/ที่แท้ ประกอบด้วยประโยชน์ วาจานั้นเป็นที่รัก/เป็นที่ชอบใจของผู้อื่น-
ตถาคตย่อมรู้กาลที่จะพยากรณ์วาจานั้น

5.1.2 การเลือกเนื้อหา

จากงานวิจัยพบว่า การเลือกเนื้อหาในการเทศนาของพระมหาวุฒิชัย วชิรเมธี จะเตรียม
เนื้อหาให้สอดคล้องกับผู้รับสารแต่ละกลุ่ม โดยการเตรียมเนื้อหาเรื่องราวธรรมะให้ตรงกับความ
ต้องการของผู้รับสาร โดยหลักการเลือกเรื่องที่จะนำมาเล่าเพื่อถ่ายทอดธรรมะ มีอยู่หลักการเดียว
ก็คือ เลือกเรื่องที่คุณรับสารสนใจมาก่อนอยู่แล้ว เพื่อเป็นการเรียกหรือกระตุ้นความสนใจผู้รับสาร
เพื่อถ่ายทอดเป็นธรรมะที่น่าประทับใจของกลุ่มผู้ฟัง (สิริลักษณ์ ศรีจินดา, 2553)

ดังตัวอย่างต่อไปนี้

“ความรักมีด้วยกัน 4 แบบ ได้แก่ 1. การรักตัวกลัวตาย 2. รักใคร่ปรารถนา 3. รักเมตตา
อารี 4. รักมีแต่ให้ การรักตัวกลัวตายเป็นรักอิงสัญชาตญาณ มีอยู่ในพวกเราทุกคน ทุกคนรักตัวกลัว
ตายหมดไม่มีใครไม่รักตัวกลัวตาย ดังเช่นข่าว วิศวะชิงวัยรุ่น คนหนึ่งเสียชีวิต อีกคนหนึ่งอาจจะ
ต้องจบชะตากรรมคุก นี่คือการรักตัวกลัวตาย เป็นความรักที่อิงสัญชาตญาณการเอาตัวรอด
สิ่งมีชีวิตมีเหมือนกันทั้งหมดทั้งสิ้น แม้กระทั่งพืชหรือหญ้า หรือต้นไม้ก็มีความรักชนิดนี้ ข้อดีของ
ความรักชนิดนี้คือมันสามารถเอาตัวรอดได้ ข้อเสียก็คือแต่ถ้ามีมาก ๆ มันก็เห็นแก่ตัว” บรรยาย ณ
มหาวิทยาลัยบ้านคำ เนื่องในเทศกาลอุ่นเครื่องเมืองศิลปะ ณ พิพิธภัณฑ์บ้านคำ ตำบลนางแล อำเภอ
เมือง จังหวัดเชียงราย เมื่อวันที่ 14 กุมภาพันธ์ 2560

จากตัวอย่างผู้วิจัยได้ตีความการเข้ารหัสของพระมหาวุฒิชัย วชิรเมธี เรื่องการออกแบบสารในด้านการเลือกเนื้อหาว่า เนื้อใดที่เป็นประโยชน์และสามารถนำมาถ่ายทอดแก่ผู้รับสารได้ท่านจะนำเนื้อหานั้นมาเชื่อมโยงกับหลักธรรมเพื่อให้ผู้รับสารได้เข้าถึงหลักธรรมคำสอนและเข้าใจถึงการเชื่อมโยงการเนื้อหาและเหตุการณ์ทางโลกที่เกิดขึ้นในปัจจุบัน และผู้รับสารสามารถเข้าใจถึงวัตถุประสงค์ในการสื่อสารในแต่ละครั้ง

จากคำสอนเรื่อง อภัยราชกุมารสูตร (พระไตรปิฎก เล่มที่ - 13) พระสูตรที่กล่าวถึงการกล่าววาจาของพระพุทธเจ้าท่านพบว่า พระมหาวุฒิชัย วชิรเมธี เรื่องการออกแบบสารในด้านการเลือกเนื้อหาเป็น-วาจาที่จริง/ที่แท้ ประกอบด้วยประโยชน์ วาจานั้นเป็นที่รัก/เป็นที่ชอบใจของผู้อื่น-ตลาคดข่มรู้กาลที่จะพยากรณ์วาจานั้น

5.2 กลยุทธ์การใช้ภาษา

5.2.1 ใช้ภาษาที่เข้าใจง่าย

จากงานวิจัยพบว่า กลยุทธ์การใช้ภาษาใช้ภาษาที่เข้าใจง่ายของพระมหาวุฒิชัย วชิรเมธี มักเป็นข้อความสั้น ๆ กระชับและสามารถเข้าใจได้ทันที ธรรมชาติของท่านไม่ต้องผ่านการกลั่นกรองทางความคิด หรือการตีความมากนัก ภาษาหรือถ้อยคำที่นำมาใช้สอนธรรมะ จะมีลักษณะง่าย ๆ ที่ใช้ในชีวิตประจำวันอยู่แล้ว จึงสามารถเข้าใจคำสอนได้ทันที หากมีการนำความเปรียบมาใช้เพื่อสอนธรรมะ ก็มีใช้การตีความที่สูงเกินไป เป็นธรรมะที่คนทั่วไปเข้าใจง่าย (สิริลักษณ์ ศรีจินดา 2553, น. 217)

“เรารักสุขเกลียดทุกข์ แล้วกลัวความตายฉันใด คนอื่น สัตว์อื่นก็รักสุขเกลียดทุกข์และกลัวความตายฉันนั้น” ว. วชิรเมธี วรรคทอง วรรคธรรม จาก ซีรีส์ “พระพุทธเจ้า มหาศาสดาโลก” ทางทรูโฟร์ยู ช่อง 24

จากตัวอย่างผู้วิจัยได้ตีความการเข้ารหัสของพระมหาวุฒิชัย วชิรเมธี เรื่องการออกแบบสารในด้านกลยุทธ์การใช้ภาษา การใช้ภาษาที่เข้าใจง่ายว่า สามารถเข้าใจถึงความหมายของการสื่อสารว่าต้องการสอนถึงเรื่องใด เป็นธรรมะเข้าใจง่ายแก่บุคคลทั่วไป พร้อมทั้งยังสามารถนำมาประยุกต์ใช้ได้และง่ายต่อการจดจำ

จากคำสอนเรื่อง อภัยราชกุมารสูตร (พระไตรปิฎก เล่มที่ - 13) พระสูตรที่กล่าวถึงการกล่าววาจาของพระพุทธเจ้าท่านพบว่า พระมหาวุฒิชัย วชิรเมธี เมธี เรื่องการออกแบบสารในด้านกลยุทธ์การใช้ภาษา การใช้ภาษาที่เข้าใจง่าย เป็น-วาจาที่จริง/ที่แท้ ประกอบด้วยประโยชน์ วาจานั้นเป็นที่รัก/เป็นที่ชอบใจของผู้อื่น-ตลาคดข่มรู้กาลที่จะพยากรณ์วาจานั้น

5.2.2 เปลี่ยนภาพลักษณ์ให้ทันสมัย

จากงานวิจัยพบว่า กลยุทธ์การใช้ภาษาเปลี่ยนภาพลักษณ์ให้ทันสมัยของพระมหาวุฒิชัย วชิรเมธี สามารถนำธรรมะถ่ายทอดออกมาได้อย่างสนุกสนาน นำฟังด้วยกลวิธีต่าง ๆ เช่น การยกตัวอย่าง การเปรียบเทียบ ให้เห็นภาพโดยใช้เรื่องที่ทันสมัยใกล้ตัว การใช้อารมณ์ขัน ใช้เพลงข่าวหรือเรื่องที่กำลังอยู่ในกระแส การเล่าโดยการเรียงลำดับความสำคัญเป็นประเด็น ๆ ซึ่งทำให้ธรรมะเป็นที่สนใจมากยิ่งขึ้น อีกทั้งพระ ว.ชิรเมธี ยังเป็นผู้ที่มีความรู้ทางโลกอย่างเท่าทันข่าวสารและสถานการณ์บ้านเมืองด้วย เป็นบุคคลที่ทันสมัย ที่สามารถผสมผสานหลักธรรมเข้ากับสถานการณ์ปัจจุบันได้อย่างสอดคล้อง และทันกระแสในการถ่ายทอดธรรมะทันเหตุการณ์เรื่องราวทั้งทางธรรมและเรื่องราวทางโลกมีความทันสมัยสมกับคำเรียกที่ว่า “ธรรมะอินเทรนด์” สารธรรมะที่ถ่ายทอดออกมาก็สอดคล้องกับสถานการณ์ปัจจุบัน กระแสสังคม และความสนใจของคนในสังคมได้เป็นอย่างดี ธรรมะที่นำเสนอออกมานั้นล้วนร่วมสมัย ทันเหตุการณ์ นำมาผนวกกับธรรมะที่ทันสมัย ทำให้ผู้รับสารเข้าใจธรรมะไปพร้อม ๆ กับสถานการณ์ที่ยกขึ้นมาประกอบได้อย่างลึกซึ้ง (สิริลักษณ์ ศรีจินดา, 2553, น. 213-216)

เมตตาการุณย์

มีไว้ให้ลงมือทำ

ไม่ใช่มีไว้ให้ท่องบ่น

Kindness is for actual practice.

It is not to be treated as a chant.

จากตัวอย่างผู้วิจัยได้ตีความการเข้ารหัสของพระมหาวุฒิชัย วชิรเมธี เรื่องการออกแบบสารในด้านกลยุทธ์การใช้ภาษา การเปลี่ยนภาพลักษณ์ให้ทันสมัยว่าสารสื่อสารศาสนาไม่ใช่เรื่องที่โบราณ และน่าเบื่อ แต่การเผยแพร่หลักธรรมคำสอนนั้นเป็นเรื่องที่ใคร ๆ ก็สามารถที่จะเข้าใจได้ และเรียนรู้ได้อย่างง่ายดาย โดยใช้ทั้งภาษาทางโลกและภาษาทางธรรมเชื่อมโยงกันอีกทั้งยังมีภาษาต่างประเทศ เพื่อให้เห็นว่า ไม่ใช่คนไทยเท่านั้นที่จะเข้าใจ แต่ยังมีภาษาอังกฤษที่เป็นภาษาสากล ใช้ชาติอื่นได้เรียนรู้และเข้าใจมากยิ่งขึ้น ทำให้การสื่อสารศาสนาของท่านนั้นทันสมัย

จากคำสอนเรื่อง อภัยราชกุมารสูตร (พระไตรปิฎก เล่มที่ - 13) พระสูตรที่กล่าวถึงการกล่าววาจาของพระพุทธเจ้าที่พบว่ามีพระมหาวุฒิชัย วชิรเมธี เมธี เรื่องการออกแบบสารในด้านกลยุทธ์การใช้ภาษา การเปลี่ยนภาพลักษณ์ให้ทันสมัย เป็น-วาจาที่จริง/ที่แท้ ประกอบด้วยประโยชน์ วาจานั้นเป็นที่รัก/เป็นที่ชอบใจของผู้อื่น-ตลาคดข่มรู้กาลที่จะพยากรณ์วาจานั้น

5.3 การแสดงออกทางอวัจนภาษา

5.3.1 อากัปกิริยา/การแสดงท่าทาง

จากงานวิจัยพบว่าการแสดงออกทางอวัจนภาษาอากัปกิริยา/การแสดงท่าทางของพระมหากุณฑลชัย วชิรเมธี มีความสามารถทางอวัจนภาษา คือมีอากัปกิริยา/การแสดงท่าทางที่อยู่ในรูปเคลื่อนไหวร่างกายเพื่อสื่อสาร ได้แก่ การเคลื่อนไหวศีรษะ แขน ลำตัว เป็นต้น ท่านมีการเคลื่อนไหวอย่างเป็นธรรมชาติโดยเคลื่อนไหวร่างกายไปพร้อมกับการนำเสนอเนื้อหา (ธวัชชัย ดวงไทย, 2556, น. 92) จากตัวอย่างผู้วิจัยได้ตีความการเข้ารหัสของพระมหากุณฑลชัย วชิรเมธี เรื่องการแสดงออกทางอวัจนภาษา อากัปกิริยา/การแสดงท่าทางว่า ของท่านนั้นแสดงออกอย่างทั้งหมด ทั้งทำนอง ทำเดิน และทำยืน มีความสละสลวยในสมณะเพศ

จากคำสอนเรื่อง อภัยราชกุมารสูตร (พระไตรปิฎก เล่มที่ - 13) พระสูตรที่กล่าวถึงการกล่าววาจาของพระพุทธเจ้าท่านพบที่ พระมหากุณฑลชัย วชิรเมธี เมธีเมธี เรื่องการแสดงออกทางอวัจนภาษา อากัปกิริยา/การแสดงท่าทาง เป็น-วาจาที่จริง/ที่แท้ ประกอบด้วยประโยชน์ วาจานั้นเป็นที่รัก/เป็นที่ชอบใจของผู้อื่น-ตลาคดยอมรู้กาลที่จะพยากรณ์วาจานั้น

5.3.2 ลีลาในการบรรยาย

จากงานวิจัยพบว่าการแสดงออกทางอวัจนภาษาลีลาในการบรรยายของพระมหากุณฑลชัย วชิรเมธี เป็นผู้ที่บุคลิกภาพดี โดยเป็นพระที่มีความสุขุม เรียบร้อย มีศีล จริยวัตรอันงดงามและมีความมั่นคงในศีลธรรม อีกทั้งลักษณะการวางตน วางกายสรวม การวางมือ ท่าทางประกอบการพูดการจาอย่างเหมาะสม เป็นผู้ที่ยิ้มแย้มแจ่มใส เป็นกันเอง ทั้งยังมีไหวพริบไหวพริบปัญญาในการถ่ายทอดธรรมะอย่างดีเยี่ยม เสียงของท่านมีความไพเราะน่าฟัง และเป็นเอกลักษณ์จดจำง่ายน้ำเสียงของท่านยังเป็นเสียงใส ไม่ใช่เสียงของพระที่สูงวัย ซึ่งเทศนาด้วยเสียงทุ้มต่ำ ค่อย ๆ พูดหรือเทศนาธรรมช้าๆ ซึ่งทำให้ผู้ฟังรู้สึกเบื่อ แต่พระมหากุณฑลชัย วชิรเมธีมีน้ำเสียงที่พูดเป็นจังหวะ มีจังหวะพูดที่เร็วบ้าง ช้าบ้าง สลับตามแต่เหตุการณ์เรื่องที่เล่า อีกทั้งยังสามารถเล่าเรื่องได้อย่างน่าติดตามตลอดต้นจนจบ มีการใช้คำถามเพื่อน้อยถามผู้ฟังเพื่อให้เกิด พิจารณาไตร่ตรองจากเรื่องที่พูด จึงทำให้ผู้ฟังไม่รู้สึกเบื่อเวลาฟังธรรมะจากพระมหากุณฑลชัย วชิรเมธี (สิริลักษณ์ ศรีจินดา, 2553, น. 213-214)

จากตัวอย่างผู้วิจัยได้ตีความการเข้ารหัสของพระมหากุณฑลชัย วชิรเมธี เรื่องการแสดงออกทางอวัจนภาษาลีลาในการบรรยายว่า พระมหากุณฑลชัย วชิรเมธี เป็นผู้ที่บุคลิกภาพดี โดยเป็นพระที่มีความสุขุม เรียบร้อย มีศีล จริยวัตรอันงดงามและมีความมั่นคงในศีลธรรม อีกทั้งลักษณะการวางตน วางกายสรวม การวางมือ ท่าทางประกอบการพูดการจาอย่างเหมาะสม เป็นผู้ที่ยิ้มแย้มแจ่มใส เป็นกันเอง น่าสนใจเมื่อท่านเทศนาบรรยายธรรม

จากคำสอนเรื่อง อภัยราชกุมารสูตร (พระไตรปิฎก เล่มที่ - 13) พระสูตรที่กล่าวถึงการกล่าววาจาของพระพุทธเจ้าที่พบว่ามีพระมหาวุฒิชัย วชิรเมธี เมธีเมธี เมธี เรื่องการแสดงออกทางอวัจนภาษา ลีลาในการบรรยาย เป็น-วาจาที่จริง/ที่แท้ ประกอบด้วยประโยชน์ วาจานั้นเป็นที่รัก/เป็นที่ชอบใจของผู้อื่น-ตลาคดข่มรู้กาลที่จะพยากรณ์วาจานั้น

5.4 กลวิธี

5.4.1 เล่นคำ/ผสมคำ/คำแสดง/ภาษาวัยรุ่น

จากงานวิจัยพบว่ากลวิธีเล่นคำ/ผสมคำ/คำแสดง/ภาษาวัยรุ่นของพระมหาวุฒิชัย วชิรเมธี ได้มีการนำภาษาต่างประเทศมาประสมกับคำไทย เป็นกลวิธีที่มีความโดดเด่น ทันสมัยต่างจากธรรมชาติแบบเดิม ๆ ทำให้ผู้รับสารเข้าใจได้ง่ายขึ้น สามารถสื่อสารกันได้ง่ายขึ้นและตรงกับความต้องการของบุคคลที่ร่วมสมัย มากกว่าคำศัพท์ทางการและภาษาบาลี มีการสร้างคำหรือสำนวนใหม่เพื่อสร้างอารมณ์ขัน เพื่อให้เกิดความน่าสนใจชวนติดตามดังที่ ลออ หุตางกูร (2524, น. 69-70)

“สภาวะเอาอารมณ์เป็นใหญ่ไม่แคร์ความจริง ความจริงเอาไว้ที่หลังโดยไม่สนใจว่าคนอื่นจะคิดอย่างไร Post truth คือความจริงมาที่หลังไม่แคร์ความจริง”

“รู้ผิด คิดเอา เคาเก่ง”

จากตัวอย่างผู้วิจัยได้ตีความการเข้าห้สของพระมหาวุฒิชัย วชิรเมธี เรื่องกลวิธี การเล่นคำ/ผสมคำ/คำแสดง/ภาษาวัยรุ่น เป็นการนำคำที่เป็นทางโลกและกำลังเป็นที่สนใจ เชื่อมโยง ในการเทศนาในแต่ละครั้ง เป็นการดึงดูดความสนใจให้ผู้ฟังจดจำได้ด้วยกลวิธีการเล่นคำ

จากคำสอนเรื่อง อภัยราชกุมารสูตร (พระไตรปิฎก เล่มที่ - 13) พระสูตรที่กล่าวถึงการกล่าววาจาของพระพุทธเจ้าที่พบว่ามีพระมหาวุฒิชัย วชิรเมธี เมธีเมธี เรื่องกลวิธี การเล่นคำ/ผสมคำ/คำแสดง/ภาษาวัยรุ่น เป็น-วาจาที่จริง/ที่แท้ ประกอบด้วยประโยชน์ วาจานั้นเป็นที่รัก/เป็นที่ชอบใจของผู้อื่น-ตลาคดข่มรู้กาลที่จะพยากรณ์วาจานั้น

5.4.2 เล่าเรื่อง

จากงานวิจัยพบว่ากลวิธีเล่าเรื่องของพระมหาวุฒิชัย วชิรเมธี สามารถเล่าเรื่องได้อย่างน่าติดตามตลอดต้นจนจบ โดยเล่าเรื่องประกอบเรื่องราวต่าง ๆ ซึ่งเรื่องราวดังกล่าวจะให้แง่คิดและความสนุกสนาน คือชี้ให้เห็นถึงประโยชน์และในขณะเดียวกันทำให้ผู้รับสารรู้สึกสนุกสนานเพราะได้รับความเพลิดเพลินจากเรื่องที่เล่า ซึ่งจะส่งผลให้ผู้ฟังจดจำคำสอนได้อย่างแม่นยำ อีกทั้งการเล่าเรื่องนั้นเป็นแบบอย่างชีวิตของบุคคลที่ร่วมสมัยเป็นที่รู้จักกันเป็นอย่างดีถึงจะสามารถสะท้อนถึงประโยชน์ของคำสอนได้อย่างเป็นรูปธรรมและชวนให้ปฏิบัติตาม (เกลิยวพร พุทธภิญโญ 2551, น. 145-146)

ผู้วิจัยได้ตีความการเข้ารหัสของพระมหาวุฒิชัย วชิรเมธี เรื่องกลวิธี การเล่าเรื่องว่าเป็นอีกประเด็นที่ผู้รับสารจะให้ความสนใจเนื่องจากการเล่าเรื่องนั้นพระมหาวุฒิชัย วชิรเมธี ได้นำมาประกอบการเทศนาอีกทั้งยังเล่าเรื่องที่น่าสนใจ ในสังคม เป็นทั้งแบบอย่างแนวคิดที่ดี และตัวอย่างที่ไม่ควรประพฤติปฏิบัติ เพื่อให้เป็นรูปธรรมแก่ผู้รับสาร

จากคำสอนเรื่อง อภัยราชกุมารสูตร (พระไตรปิฎก เล่มที่ - 13) พระสูตรที่กล่าวถึงการกล่าววาจาของพระพุทธเจ้าที่พบว่ามีพระมหาวุฒิชัย วชิรเมธี เรื่องกลวิธี การเล่าเรื่อง เป็น-วาจาที่จริง/ที่แท้ ประกอบด้วยประโยชน์ วาจานั้นเป็นที่รัก/เป็นที่ชอบใจของผู้อื่น-ตลาคดข้อมรู้กาลที่จะพยากรณ์วาจานั้น

5.4.3 อธิบาย

จากงานวิจัยพบว่ากลวิธีการนำเสนออธิบายขยายความของพระมหาวุฒิชัย วชิรเมธีได้จำแนกเป็นข้อ ๆ มีทั้งการจำแนกเป็นข้อตามลำดับขั้นตอน การจำแนกข้อตามปัญหาและทางแก้ไข การแบ่งเนื้อความเป็นประเด็นเพื่อให้เข้าใจง่าย นำเสนอเกร็ดธรรมะเพื่อมาประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวัน สามารถสื่อความหมายได้อย่างร่วมสมัยด้วยข้อความที่เข้าใจง่าย ช่วยให้จดจำได้ง่าย หากมีคำใดที่มีความหมายซ่อนเร้นจะขยายความเพิ่มความหมายที่กว้างขึ้นและเชื่อมโยงกับการปฏิบัติได้ถูกต้องยิ่งขึ้น (เกลียวพร พุทธภิกขุ โฉม, 2551, น. 127-129)

จากตัวอย่างผู้วิจัยได้ตีความการเข้ารหัสของพระมหาวุฒิชัย วชิรเมธี เรื่องกลวิธี การอธิบาย ว่าหากการเทศนาในครั้งนั้นทำให้ผู้รับสารไม่เข้าใจในเนื้อหา พระมหาวุฒิชัย วชิรเมธี ได้ทำการประเมินผู้รับสารจากปฏิกริยาการตอบสนองด้วยตนเองและทำการอธิบายเนื้อเพิ่มเติมตาม ในสิ่งที่ยากที่จะเข้าใจ และอธิบายให้เห็นภาพและเข้าใจด้วยเนื้อหาที่ง่ายขึ้น และเชื่อมโยงให้เข้าถึงผู้รับสารด้วยตัวอย่างง่าย ๆ และใกล้ตัว

จากคำสอนเรื่อง อภัยราชกุมารสูตร (พระไตรปิฎก เล่มที่ - 13) พระสูตรที่กล่าวถึงการกล่าววาจาของพระพุทธเจ้าที่พบว่ามีพระมหาวุฒิชัย วชิรเมธี เรื่องกลวิธี การอธิบาย เป็น-วาจาที่จริง/ที่แท้ ประกอบด้วยประโยชน์ วาจานั้นเป็นที่รัก/เป็นที่ชอบใจของผู้อื่น-ตลาคดข้อมรู้กาลที่จะพยากรณ์วาจานั้น

5.4.4 ยกตัวอย่าง

จากงานวิจัยพบว่ากลวิธีการยกตัวอย่างของพระมหาวุฒิชัย วชิรเมธี เป็นการยกตัวอย่างพฤติกรรมและประสบการณ์ของบุคคลที่เกิดขึ้นจริง เห็นเป็นรูปธรรมที่ชัดเจน มีเหตุผลและมีที่มาที่ไป เป็นการยกตัวอย่างให้สอดคล้องกับหลักธรรมที่ต้องการนำเสนอออกจากรูปธรรมนั้นยังยกตัวอย่างด้วยการเล่าเรื่องที่ไม่ระบุแหล่งอ้างอิงแล้วแต่เป็นเรื่องเล่าที่มีเหตุผล ไม่ใช่เรื่องงมงาย เป็นไปตาม

จุดประสงค์หลักในการถ่ายทอดจากผู้ส่งสาร ไปยังผู้รับสารให้เข้าใจง่าย เห็นภาพชัดเจน และรู้สึกว่าการกระทำเป็นเรื่องใกล้ตัว (ช่อฟ้า เกตุบุญเรือง, 2553, น. 118)

ผู้วิจัยได้ตีความการเข้ารหัสของพระมหาวุฒิชัย วชิรเมธี เรื่องกลวิธี การยกตัวอย่างว่า การยกตัวอย่างพฤติกรรมและประสบการณ์ของบุคคลที่เกิดขึ้นจริง เห็นเป็นรูปธรรมที่ชัดเจน มีเหตุผลและมีที่มาที่ไป

จากคำสอนเรื่อง อภัยราชกุมารสูตร (พระไตรปิฎก เล่มที่ - 13) พระสูตรที่กล่าวถึงการกล่าววาจาของพระพุทธเจ้าที่พบว่ามีพระมหาวุฒิชัย วชิรเมธี เรื่องกลวิธี การยกตัวอย่าง เป็น-วาจาที่จริง/ที่แท้ ประกอบด้วยประโยชน์ วาจาที่เป็นที่รัก/เป็นที่ชอบใจของผู้อื่น-ตลาคดข้อมรู้กาลที่จะพยากรณ์วาจา

5.4.5 มีคติเตือนใจ/คำคม

จากงานวิจัยพบว่ากลวิธีมีคติเตือนใจ/คำคมเนื้อหาประเภทข้อคิดทางหลักธรรมมีคติเตือนใจของพระ มหาวุฒิชัย วชิรเมธี เนื้อหาส่วนใหญ่ให้แง่คิดในการดำเนินชีวิต เป็นลักษณะคำคล้องจอง เช่น คนฉลาดชอบแกล้ง โง่ คนโง่ชอบเสแสร้งว่าฉลาด ส่วนนักปราชญ์เรียนรู้ที่จะฉลาดและเรียนรู้ที่จะโง่ ความรักไม่ใช่ทุกอย่างของชีวิต อย่าอุทิศทุกอย่างเพื่อความรักจนเสียผู้เสียคน เป็นต้น (ธนินพร จุลศักดิ์, 2554, น. 89) ถ้อยคำธรรมะของท่านนั้นกระทบใจ อารมณ์ละความรู้สึก เพื่อให้ผู้รับสารนั้นเห็นว่าถ้อยคำที่กระทบใจเหล่านั้นช่วยให้มีสติในการใช้ชีวิตและนำมาใช้ได้ในชีวิตประจำวัน (สิริลักษณ์ ศรีจินดา, 2553, น. 219)

“คนเป็นที่พึ่งของตน
 คนอื่นคลบนันดาลได้แต่ไม่แน่
 เพราะเขาไม่วิเศษสะเด็ดแค้น
 ไม่อยู่แลเราทุกวันนิรันดร
 เพราะฉะนั้นตนจึงพึ่งตนเถิด
 จักประเสริฐพบสุขทุกข์ถ่ายถอน
 พึ่งเทวาพึ่งไสยไม่แน่นอน
 ทุกข์อาจย้อนกลับมาอย่าให้ซ้ำใจ”

จากตัวอย่างผู้วิจัยได้ตีความการเข้ารหัสของพระมหาวุฒิชัย วชิรเมธี เรื่องกลวิธี การมีคติเตือนใจ/คำคม ว่าถ้อยคำธรรมะของท่านนั้นกระทบใจ อารมณ์ละความรู้สึก เพื่อให้ผู้รับสารนั้นเห็นว่าถ้อยคำที่กระทบใจเหล่านั้นช่วยให้มีสติในการใช้ชีวิตและนำมาใช้ได้ในชีวิตประจำวัน

จากคำสอนเรื่อง อภัยราชกุมารสูตร (พระไตรปิฎก เล่มที่ -13) พระสูตรที่กล่าวถึงการกล่าววาจาของพระพุทธเจ้าที่พบว่ามีพระมหาวุฒิชัย วชิรเมธี เรื่องกลวิธี การมีคติเตือนใจ/คำคม

เป็น-วาจาที่จริง/ที่แท้ ประกอบด้วยประโยชน์ วาจา นั้นเป็นที่รัก/เป็นที่ชอบใจของผู้อื่น-ตลาคดข่อม
รู้กาลที่จะพยากรณ์วาจา นั้น

5.5 สร้างรูปแบบการนำเสนอ

5.5.1 รูปแบบเข้าใจง่าย

จากงานวิจัยพบว่าสร้างรูปแบบการนำเสนอรูปแบบเข้าใจง่ายของพระว.วชิรเมธี มีวิธีการนำเสนอธรรมะ มีความแปลกใหม่ และเป็นรูปแบบการเทศน์ที่บุกเบิกจากการแสดงธรรม รูปแบบเดิม เช่น การนำธรรมะมาผูกกับเพลงในยุคสมัย การเปิด power point ประกอบการเทศนา ซึ่งผู้รับสารมีความเห็นว่าการใช้กลวิธีดังกล่าวเหล่านี้ช่วยให้ธรรมะไม่น่าเบื่อ และยังทำให้สามารถเข้าใจธรรมะได้ง่ายขึ้น และทำให้หลักธรรมที่สอนเป็นที่จดจำมากยิ่งขึ้นด้วย สามารถนำธรรมะถ่ายทอดให้คนทุกเพศ ทุกวันสามารถเข้าใจได้อย่างชัดเจน พระมหาวุฒิชัย วชิรเมธี มีการนำหลักธรรมที่มีอยู่เดิมตามพระไตรปิฎกนำมาร้อยเรียงให้เข้ากับกลุ่มเป้าหมายหรือผู้ฟังสนใจเป็นทุนเดิมอยู่แล้ว และนำธรรมะที่มีเนื้อหาหรือภาษาที่ซับซ้อน มาถ่ายทอดด้วยวิธีการที่เข้าใจง่าย จึงทำให้บุคคลทั่วไป ทุกเพศ ทุกวัย ทุกสถานภาพอาชีพ สามารถเข้าใจธรรมะที่พระมหาวุฒิชัย วชิรเมธี ถ่ายทอดได้โดยทั่วกัน (สิริลักษณ์ ศรีจินดา, 2553, น. 211-226)

จากตัวอย่างผู้วิจัยได้ตีความการเข้ารหัสของพระมหาวุฒิชัย วชิรเมธี เรื่องสร้างรูปแบบการนำเสนอ รูปแบบเข้าใจง่าย ว่านำธรรมะที่มีเนื้อหาหรือภาษาที่ซับซ้อน มาถ่ายทอดด้วยวิธีการที่เข้าใจง่าย จึงทำให้บุคคลทั่วไป ทุกเพศ ทุกวัย ทุกสถานภาพอาชีพ

จากคำสอนเรื่อง อภัยราชกุมารสูตร (พระไตรปิฎก เล่มที่ - 13) พระสูตรที่กล่าวถึงการกล่าววาจาของพระพุทธเจ้า นั้นพบว่า พระมหาวุฒิชัย วชิรเมธี เรื่องสร้างรูปแบบการนำเสนอ รูปแบบเข้าใจง่าย เป็น-วาจาที่จริง/ที่แท้ ประกอบด้วยประโยชน์ วาจา นั้นเป็นที่รัก/เป็นที่ชอบใจของผู้อื่น-ตลาคดข่อมรู้กาลที่จะพยากรณ์วาจา นั้น

5.5.2 การมีส่วนร่วม

จากงานวิจัยพบว่าสร้างรูปแบบการนำเสนอการมีส่วนร่วมของพระมหาวุฒิชัย วชิรเมธี มีการใช้คำถามเพื่อขยันทถามผู้ฟังเพื่อให้คิดและพิจารณาไตร่ตรองเรื่องที่พูดทำให้ผู้ฟังไม่เบื่อเวลาฟังธรรมะ (สิริลักษณ์ ศรีจินดา, 2553, น. 214)

จากตัวอย่างผู้วิจัยได้ตีความการเข้ารหัสของพระมหาวุฒิชัย วชิรเมธี เรื่องสร้างรูปแบบการนำเสนอ การมีส่วนร่วม เพื่อให้ผู้รับสารมีส่วนร่วมในการบรรยายธรรม การมีส่วนร่วมทำให้ผู้รับสารสามารถจัดการเข้าร่วมกิจกรรมได้ง่ายกว่าการนั่งฟังเพียงอย่างเดียว

จากคำสอนเรื่อง อภัยราชกุมารสูตร (พระไตรปิฎก เล่มที่ - 13) พระสูตรที่กล่าวถึงการกล่าววาจาของพระพุทธเจ้า นั้นพบว่า พระมหาวุฒิชัย วชิรเมธี เรื่องสร้างรูปแบบการนำเสนอ การมี

ส่วนร่วม เป็น-วาจาที่จริง/ที่แท้ ประกอบด้วยประโยชน์ วาจานั้นเป็นที่รัก/เป็นที่ชอบใจของผู้อื่น- ตลาคดข่มรู้กาลที่จะพยากรณ์วาจานั้น

5.5.3 ภาพนิ่ง/เสียง/ดนตรี/ภาพยนตร์ประกอบ

จากงานวิจัยพบว่าสร้างรูปแบบการนำเสนอภาพนิ่ง/เสียง/ดนตรี/ภาพยนตร์ประกอบของพระมหาวุฒิชัย วชิรเมธี ใช้สื่อที่ทันสมัยทันต่อเทคโนโลยีการเปลี่ยนแปลงทำให้เผยแพร่ธรรมะสะดวกสบายมากขึ้นจากเมื่อก่อน โดยวิธีการนำเสนอธรรมะของท่านมีความแปลกใหม่ และเป็นรูปแบบการเทศน์ที่บุกเบิกจากการแสดงธรรมรูปแบบเดิม เช่น การนำธรรมะมาผูกกับเพลงในยุคสมัย การเปิด power point ประกอบการเทศนา ซึ่งผู้รับสารมีความเห็นว่าการใช้กลวิธีดังกล่าวเหล่านี้ช่วยให้ธรรมะไม่น่าเบื่อ และยังทำให้สามารถเข้าใจธรรมะได้ง่ายขึ้น และทำให้หลักธรรมที่สอนเป็นที่จดจำมากยิ่งขึ้นด้วย (สิริลักษณ์ ศรีจินดา, 2553, น. 211) ใช้เทคโนโลยีเข้าร่วมประกอบการบรรยาย มีภาพประกอบทำให้ผู้ฟังไม่เบื่องานมีการยกตัวอย่างและทำให้ผู้ฟังเข้าใจได้ง่ายขึ้น

ผู้วิจัยได้ตีความการเข้ารหัสของพระมหาวุฒิชัย วชิรเมธี เรื่องสร้างรูปแบบการนำเสนอภาพนิ่ง/เสียง/ดนตรี/ภาพยนตร์ประกอบ ว่าการใช้สื่อรูปแบบนำเสนอที่หลากหลายทำให้ผู้รับสารเกิดความสนใจในเนื้อหา มีความทันสมัย และสามารถเข้าถึง ภาพ เสียง และเร้าอารมณ์ได้เป็นอย่างดี

จากคำสอนเรื่อง อภัยราชกุมารสูตร (พระไตรปิฎก เล่มที่ - 13) พระสูตรที่กล่าวถึงการกล่าววาจาของพระพุทธเจ้าท่านพบว่า พระมหาวุฒิชัย วชิรเมธี เรื่องสร้างรูปแบบการนำเสนอภาพนิ่ง/เสียง/ดนตรี/ภาพยนตร์ประกอบ เป็น-วาจาที่จริง/ที่แท้ ประกอบด้วยประโยชน์ วาจานั้นเป็นที่รักเป็นที่ชอบใจของผู้อื่น- ตลาคดข่มรู้กาลที่จะพยากรณ์วาจานั้น

ส่วนที่ 1 ประวัติของผลงานของพระมหาสมปอง ตาลปุตฺโต



พระมหาสมปอง ตาลปุตฺโต มีนามสกุลเดิมว่า นครไชยสง หรือที่รู้จักกันดีทั่วไปในนาม "พระมหาสมปอง" เกิดเมื่อวันที่ 3 พฤศจิกายน 2521 ที่จังหวัดชัยภูมิ เป็นพระนักเทศน์ชื่อดังอีกท่านหนึ่งของเมืองไทย บวชเณรตั้งแต่อายุ 10 ปีและบรรพชาอุปสมบทเป็นพระภิกษุสงฆ์ เมื่อ พ.ศ. 2541 ปัจจุบันพระมหาสมปองจำพรรษาอยู่ที่วัดสร้อยทอง (พระอารามหลวง) กรุงเทพมหานคร จบการศึกษาปริญญาธรรม 7 ประโยคปริญญาตรี พุทธศาสตรบัณฑิต (พช.บ.) เอกปรัชญา (เกียรตินิยมอันดับ 1) มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ปริญญาโท สังคมสงเคราะห์ศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์

พระมหาสมปอง ตาลปุตฺโต พระนักเผยแผ่ธรรมะร่วมสมัย เจ้าของผลงาน ธรรมะ เติลเวอร์รี่ ท่านเป็นขวัญตาขวัญใจของคนทุกวัย ไม่เฉพาะเพียงวัยรุ่นเท่านั้น ทั้งนี้ด้วยความที่ท่านเป็นพระผู้มีเทศนาลีลาโดดเด่นเป็นที่จับจิดจับใจผู้ฟัง มีเอกลักษณ์เฉพาะตัว ที่ได้ทั้งธรรมะบันเทิงและสาระแปลกตาแปลกใจ ฟังแล้วชีวิตมีชีวา พระมหาสมปองได้สั่งสมฐานความรู้และประสบการณ์ด้านการเผยแผ่มาก่อนข้างเป็นเวลานาน ในนาม “ค่ายพุทธบุตร” ของวัดศรีบุญเรือง โดยได้นำความรู้และประสบการณ์ที่ได้จากค่ายพุทธบุตรนำมาปรับใช้และเข้าถึงกลุ่มวัยรุ่นที่มีความต้องการทางด้านใจ พออยู่ไปได้ระยะหนึ่งก็ลาออกมาตั้งค่าย “พุทธธรรมนำชีวิต” โดยมีพระสงฆ์อีก 4 รูป ร่วมก่อตั้งคือ พระอาจารย์เผด็จ (วิทยากร) พระมหาอดุลวิทย์ (เลขา) พระมหาจิระพงษ์ (วิทยากร) และพระอาจารย์อภิรักษ์ ร่วมกันคิดและหาวิธีในการบรรยายธรรมเทศนาเพื่อให้เข้าถึงวัยรุ่นได้มากขึ้น

พระมหาสมปอง ตาลปุตฺโต ได้เริ่มดำเนินงานที่ท่านรักด้วยการส่งจดหมายขอไปเป็นวิทยากรบรรยายยังโรงเรียนต่าง ๆ มากกว่า 1,000 แห่ง ได้รับการตอบรับกลับมาไม่ถึง 50 แห่ง แต่ก็ไม่ท้อใจ ยังมองโลกในแง่บวกว่าขนาดพระพุทธเจ้าเริ่มเทศน์ครั้งแรกก็มีคนฟัง 5 คนเท่านั้น ดังนั้น

ท่านจึงใช้โรงเรียนทั้งหลายเป็นสนามเก็บเกี่ยวประสบการณ์ ฝึกปรีดีฝึกปาก ฝนวาทกรรม พยายาม ปฏิรูประบบเทคนิคและวิธีการใหม่ ๆ ให้เข้ากับจริตของบุคคลแต่ละวัยมาเป็นเวลาประมาณ 8-9 ปี

“อาตมาทำงานเผยแผ่มา 8-9 ปี ปีนี้เป็นปีที่ 10 ทำงานไม่หยุด สั่งสมฐานมาค่อนข้างนาน จากโรงเรียนประถม มัธยม ไปถึงมหาวิทยาลัย ซึ่งตรงนี้เองทำให้เรามีฐานแน่น เพราะได้เก็บเกี่ยว ประสบการณ์ที่ได้จากการทำงานกับเด็กนักเรียน”

จากการทำงานตรงนี้มานาน ทำให้ท่านเป็นที่รู้จักและได้รับการยอมรับจากครูและ นักเรียน มีการบอกเล่าปากต่อปาก จากโรงเรียนนั้นไปโรงเรียนนี้ จากจังหวัดนั้นไปจังหวัดนี้ ทำให้ เป็นที่รู้จักในกลุ่มโรงเรียนมากขึ้นเป็นลำดับ ถึงอย่างนั้นก็ยังคงอยู่ในวงแคบ ๆ ไม่เป็นที่รู้จักของคนทั้ง ประเทศ ทำให้ท่านได้ศึกษาหาความรู้และความต้องการของกลุ่มเป้าหมายที่หลากหลาย ทั้งเด็ก เยาวชน วัยรุ่น และวัยทำงาน ได้เป็นอย่างดี จากการเทศนาตามโรงเรียนต่าง ๆ ทั้งในเมืองและตาม ภูมิภาคต่าง ๆ ของประเทศ และได้เรียนรู้สั่งสมประสบการณ์จากกลุ่มผู้ฟังเหล่านั้น ต่อมาเมื่อได้ออก ราชการโทรทัศน์ หนังสือพิมพ์ บ่อยขึ้น พระมหาสมปอง เป็นพระนักเผยแผ่พระพุทธศาสนา รุ่น ใหม่ที่สามารถเข้าใจบริบททางโลกและทางธรรมจึงได้นำมาประยุกต์ใช้ให้เข้ากับวัยรุ่น และเป็นนัก บรรยายธรรมที่เป็นที่รู้จักอย่างกว้างขวางและเป็นนักเขียนที่ผลิตผลงานและหนังสือออกมาอย่าง สม่าเสมอในยุคปัจจุบันจนได้รับพิจารณาให้ได้รับรางวัลนักเผยแผ่พระพุทธศาสนาจากองค์กร ต่าง ๆ มากมาย เช่นรางวัลพระราชทานรางวัลเสมาธรรมจักรจากสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดา สยามบรมราชกุมารีในงานสัปดาห์พระพุทธศาสนาวิสาขบูชาประจำปี 2551 เป็นต้น

“ธรรมะไม่จำเป็นต้องอยู่ที่วัด ธรรมะไปได้ทุกที่ ถ้าที่นั่นต้องการธรรมะ” พระมหา สมปองผู้สร้างแรงบันดาลใจในการฟังธรรมให้แก่ผู้ที่ไม่เคยเปิดใจสดับรับฟัง ท่านกล่าวว่าคนฟัง เทศน์มีอยู่ด้วย 3 กลุ่มหลัก

กลุ่มแรก เปรียบเหมือนคนฟังเพลงคลาสสิก ได้แก่ การเทศน์ของท่านพุทธทาสภิกขุ หลวงพ่อปัญญาอันตภิกขุ เทียบได้กับการศึกษาระดับมหาวิทยาลัย

กลุ่มสอง กลุ่มผู้ฟังเพลงสากล เพลงลูกกรุง เป็นระดับมัธยม ได้แก่ สไตล์ท่าน ว.วชิรเมธี

กลุ่มสาม เป็นกลุ่ม Mass อย่างสไตล์พระมหาสมปองซึ่งสอนธรรมะระดับประถม เปรียบได้กับกลุ่มคนที่ฟังเพลงป๊อป ลูกทุ่งหมอลำ “อาตมาทำหน้าที่สร้างพื้นฐานและส่งต่อ ชาวพุทธให้ศึกษาธรรมะในขั้นสูงต่อไป” (พระมหาสมปอง ตาลปุตโต ผู้ส่งบุญเคลิเวอร์, 2550)

จากการศึกษาประวัติของพระมหาสมปอง ตาลปุตโต พบว่าในวัยเด็กพระมหาสมปอง ใช้ชีวิตเหมือนเด็กทั่วไป แล้วจึงบวชเรียน พร้อมทั้งศึกษาหาความรู้ทั้งทางโลกและทางธรรมควบคู่ กัน จึงสามารถเข้าใจบริบทสังคม และปัญหาที่เกิดขึ้นกับวัยรุ่น โดยศึกษาจากข้อมูลข่าวสารจาก

สื่อมวลชน แนวโน้มของความก้าวหน้าทางเทคโนโลยีในปัจจุบันและอนาคต จากที่ท่านได้บรรยาย ธรรมเนียมสถานที่ต่าง ๆ ท่านได้เก็บเกี่ยวประสบการณ์และข้อมูลเพื่อที่จะเทศนาในครั้งถัดไป ท่านยัง ได้ใช้สื่อต่างๆ เพื่อหาข้อมูลให้ทันสมัยเพื่อเข้าถึงกลุ่มวัยรุ่นได้เป็นอย่างดี อีกทั้งยังแลกเปลี่ยน ความรู้ข้อมูลจากบุคคลใกล้ชิดเพื่อเป็นแนวทางในการเข้าถึงวัยรุ่น พร้อมทั้งประเมินผู้ฟังจากการ เทศนาในแต่ละครั้งว่ามีความสนใจในเนื้อหาเรื่องใดบ้าง พร้อมทั้งปรับเปลี่ยนรูปแบบให้ทันสมัย และดึงดูดกลุ่มวัยรุ่นในการรับฟังในแต่ละครั้งด้วยตนเอง

ส่วนที่ 2 การใช้สื่อเพื่อเผยแพร่ธรรมะ

พระมหาสมปอง ตาลปุตฺโต นั้น ท่านได้มีการเลือกใช้สื่อเพื่อเผยแพร่ธรรมะในรูปแบบที่ หลากหลาย เพื่อให้เข้าถึงพุทธศาสนิกชนให้ได้มากที่สุด โดยใช้สื่อดังต่อไปนี้

ตารางที่ 4.2 แสดงการเลือกใช้สื่อเพื่อเผยแพร่ธรรมะพระมหาสมปอง ตาลปุตฺโต

ประเภทสื่อที่ใช้ในการเผยแพร่	รายละเอียด
1. สื่อสิ่งพิมพ์	
1.1 หนังสือ	- หนังสือ “ธรรมะเคลิเวอร์” ชุดที่ 1 เรื่องวัยรุ่น
	- หนังสือ “ธรรมะเคลิเวอร์” ชุดที่ 2 เรื่องคู่รัก
	- หนังสือ “ธรรมะเคลิเวอร์” ชุดที่ 3 เรื่องวัยทำงาน
	- หนังสือ “ธรรมะเคลิเวอร์” ชุดที่ 4 เรื่องครอบครัว
	- หนังสือ “ธรรมะเคลิเวอร์” ชุดที่ 5 เรื่องวัยเกษียณ
	- หนังสือ “ธรรมะเคลิเวอร์” ฉบับอ้อมยิ้มใจ
	- หลงทางเสียเวลา เดินตามอาตมามีอนาคต
	- พระมหาสมปองฉบับการ์ตูน
	- สุขกันเถิด โยม 1
	- สุขกันเถิด โยม 2
	- ธรรมะ Delivery Happy 24 ชม.
1.2 นิตยสาร	- โยมเอ๋ยสื่อบอกให้
	- ผู้หญิงที่ทำให้อาตมน้ำตาตก
	- คอลัมน์ “วัยรุ่นวัยธรรมะ” คมชัดลึก ซีดีไลฟ์

ตารางที่ 4.2 (ต่อ)

ประเภทสื่อที่ใช้ในการเผยแพร่	รายละเอียด
	- คอลัมน์ “ธรรมะพระอร่อย” หนังสือพิมพ์สยามรัฐ
	- คอลัมน์ “คุยกันวันเสาร์” หนังสือพิมพ์คมชัดลึก
	- นิตยสาร “Positioning (50 ผู้ทรงอิทธิพลแห่งปี 2550)
	- All mMagazine
2. สื่อโทรทัศน์	- รายการ “ธรรมะเคลิเวอร์รี่”
	- รายการ “หลวงพี่มาแล้ว” ช่อง 3
	- รายการ “สยามทูเดย์” ทุกวันอังคาร ช่อง 5
	- รายการ “อินเทอร์เน็ต อินธรรม” ช่อง เอชพลัส แซนแนล
	- รายการฟังเพลงบรรเลงธรรม
3. สื่อโสตทัศน	-
3.1 ซีดี/ดีวีดี	- ซีดี/ดีวีดี
3.2 ภาพสไลด์	- ภาพสไลด์ประกอบคำบรรยาย
4. สื่อใหม่	-
4.1 เว็บไซต์	- www.dhammadelivery.com
4.2 สื่อสังคมออนไลน์	- facebook.com/
4.3 โทรศัพท์	- พระมหาสมปองออนไลน์
5. สื่อบุคคล	- การบรรยายธรรมะของพระมหาสมปอง ตาลปุตโต
6. สื่อกิจกรรม	- โครงการ “ธรรมะเคลิเวอร์รี่จูเนียร์”

ตัวอย่างสื่อของพระมหาสมปอง ตาลปุตโต

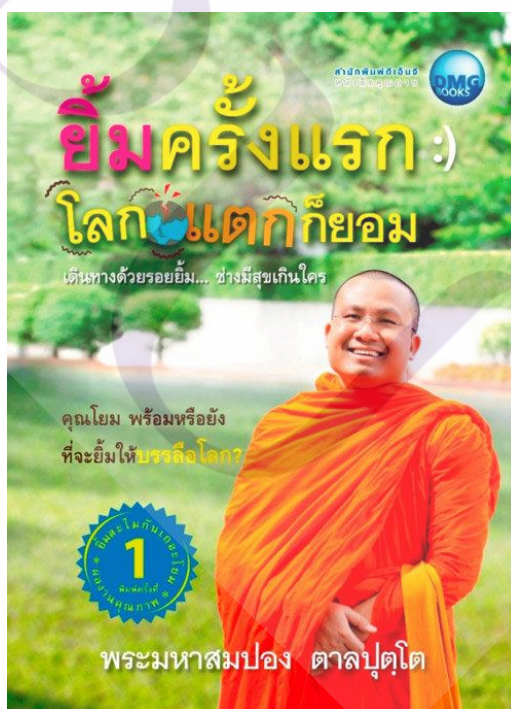
1. สื่อสิ่งพิมพ์

สื่อประเภทหนังสือในการเผยแพร่หลักธรรมทางพระพุทธศาสนา เป็นหนังสือที่มีเป้าหมายในการเผยแพร่ธรรมะให้เหมาะสมกับช่วงวัยต่าง ๆ และการสร้างสารให้เข้าถึงผู้รับสารที่มี

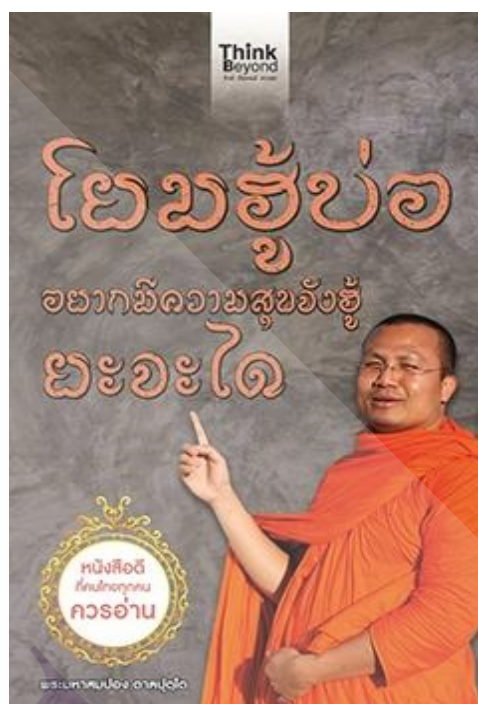
ความแตกต่างกัน โดยเนื้อหาเป็นเรื่องทั่วไปในการดำเนินชีวิต และถูกกำหนดด้วยช่วงเวลา เทศกาล ต่าง ๆ เข้าด้วยกัน

ข้อดีของสื่อสิ่งพิมพ์ คือสามารถเลือกเป้าหมายที่เป็นผู้อ่านได้อย่างเฉพาะเจาะจง มีสีสรรและภาพประกอบเพื่อสร้างความสนใจและเข้าใจในเนื้อหาที่ต้องการเผยแพร่ ผู้อ่านสามารถเลือกได้ตามที่ตนเองต้องการ สามารถมีข้อความเพื่อแสดงรายละเอียดอธิบายได้อย่างชัดเจนและครบถ้วน มีอายุการใช้งานเป็นระยะเวลานาน ผู้อ่านสามารถนำกลับมาอ่านได้เมื่อต้องการ จากประสบการณ์ของพระมหาสมปองในการเทศนาโดยมีกลุ่มเป้าหมายทุกเพศทุกวัยแล้วนั้น ท่านได้ทำการเขียนหนังสือเพื่อให้เข้าถึงกลุ่มผู้ที่รักการอ่านอีกช่องทาง โดยใช้ภาษาที่เข้าใจง่าย และชวนให้น่าติดตามด้วยชื่อเรื่อง

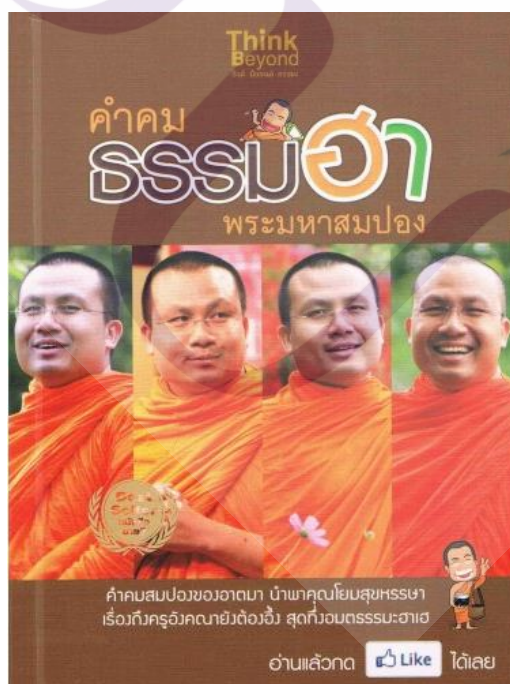
ข้อเสียของสื่อสิ่งพิมพ์ คือ เข้าถึงกลุ่มเป้าหมายได้เฉพาะกลุ่มและเพียงบางส่วน สื่อสิ่งพิมพ์มีเพียงตัวอักษรและภาพประกอบไม่สามารถกระตุ้นประสาทสัมผัสของผู้อ่านได้ครบถ้วน ราคาของหนังสือในการจัดจำหน่าย ข้อจำกัดด้านการวางจำหน่ายของบริษัทสนับสนุนกลุ่มผู้อ่านไม่กว้าง เข้าถึงได้เพียงกลุ่มผู้อ่านที่เป็นคนรุ่นใหม่ต้องการอ่านธรรมะที่ใช้ภาษาเข้าใจง่ายเท่านั้น



ภาพที่ 4.29 หนังสือยิ้มครั้งแรกโลกแตกก็ยอม พระมหาสมปอง ตาลปุตฺโต



ภาพที่ 4.30 หนังสือ โยมฐูป้ออยากมีความสุขจังฐูป้อจะได



ภาพที่ 4.31 หนังสือคำคมธรรมชา พระมหาสมปอง ตาลปุตฺโต

2. สื่อโทรทัศน์

รายการโทรทัศน์เป็นสื่อมวลชนประเภทหนึ่งที่สามารถเข้าถึงกลุ่มผู้ชมและผู้ฟังได้เป็นจำนวนมาก และหลายช่วงวัยของกลุ่มผู้ฟัง ที่มีความแตกต่างกันทั้งสถานที่ และเวลาในการรับชม โดยส่วนใหญ่เนื้อหาส่วนใหญ่ได้ถูกกำหนดไว้ว่าจะมีหัวข้ออย่างไรในการดำเนินรายการ เนื้อหาจะนำมาสอดแทรกด้วยหลักธรรมเพื่อให้สอดคล้องกับผู้ฟังเสมอ

ข้อดีของสื่อโทรทัศน์ คือสามารถเข้าถึงผู้ชมได้เป็นจำนวนมาก รายการที่ออกนั้นได้รับความนิยมสูง ทำให้เข้าถึงกลุ่มผู้ชมได้มากตามความสนใจของรายการสามารถเลือกเวลาออกอากาศได้ มีทั้งภาพและเสียงประกอบให้ผู้ชมเข้าใจ การสื่อสารผ่านสื่อโทรทัศน์มีทั้งรูปแบบรายการประจำและเป็นแชนแนลรับเชิญในวาระต่าง ๆ ทำให้ผู้ชมเลือกติดตามได้หลากหลายเนื้อหา

ข้อเสียของสื่อโทรทัศน์ คือ ไม่สามารถเข้าถึงผู้ชมได้อย่างเจาะจง เนื่องจากผู้ชมมีทางเลือกในรายการได้หลากหลายช่องออกอากาศ ค่าใช้จ่ายในสื่อโทรทัศน์ค่อนข้างสูง และใช้เวลาในการผลิตนาน เวลาออกอากาศตามตารางที่กำหนดทำให้ผ่านแล้วผ่านเลย ข้อจำกัดด้านเวลาการออกอากาศ มีช่วงระยะเวลาที่สั้น



ภาพที่ 4.32 การบรรยายธรรมะผ่านรายการ the toilet



ภาพที่ 4.33 การบรรยายธรรมะผ่านรายการดี 10



ภาพที่ 4.34 ผู้ดำเนินรายการรายการฟังเพลงบรรเลงธรรม



ภาพที่ 4.35 แกรับเชิญรายการหลวงพี่มาแล้ว



ภาพที่ 4.36 ร่วมงานเปิดตัวธรรมะออนแอร์

3. สื่อโซเชียลมีเดีย

ชีวิตธรรมะเดลิเวอรี่ส่วนใหญ่เป็นชีวิตที่ออกจากวาระต่าง ๆ ของสังคม ไม่ว่าจะเป็นวันหยุดนักขัตฤกษ์ โดยทำการบันทึกจากการบรรยายตามสถานที่ต่าง ๆ ในการบรรยายในแต่ละครั้งจะมีหัวข้อที่แตกต่างกันออกไป ตามกลุ่มเป้าหมายที่ได้เทศนาในแต่ละครั้งที่มีความแตกต่างกัน

ข้อดีของสื่อโสตทัศน คือ บรรจุเสียงพูด คนตรีประกอบ และเสียงเอฟเฟ็กต์ต่าง ๆ โดยต้องอาศัยเครื่องเล่นเทปมาเปิดฟัง สามารถนำมาใช้กับบัตรคำ แผนภูมิ ชาร์ต ภาพชุด มีการอธิบายขั้นตอนการสาธิต การทำงาน การบรรยาย การปราศรัย เพื่อให้ผู้ชมและผู้ฟังได้เพิ่มพูนความรู้ สามารถแสดงรายละเอียดเพื่อพิจารณาได้ไม่มีข้อจำกัดเรื่องเวลาและสถานที่ในการฟัง

ข้อเสียของสื่อโสตทัศน คือ การบันทึกคุณภาพสูงต้องใช้ห้องและอุปกรณ์เฉพาะ ผู้ฟังจะต้องมีอุปกรณ์เฉพาะในการใช้สื่อโสตทัศน



ภาพที่ 4.37 ซีดี บรรยายธรรมะ

4. สื่อใหม่

ธรรมะเดลิเวอรี่ เป็นช่องทางหนึ่งที่เป็นที่รู้จักกันอย่างแพร่หลาย เป็นการรวบรวมเนื้อหาธรรมะ คำพูด และคลิปวิดีโอจากเว็บไซต์ต่าง ๆ ถ่ายทอดผ่านบทความทางอินเทอร์เน็ต บทความจากหนังสือเกี่ยวกับหลักธรรมทางพุทธศาสนา หลักในการดำเนินชีวิต การเสวนาธรรมในหัวข้อต่าง ๆ ผ่านการสนทนาผ่านกระดานสนทนา ได้ตอบระหว่างผู้เข้าชมกับพระวิทยากร หรือผู้เข้าชมด้วยตนเอง

ข้อดีของสื่อใหม่ คือกลุ่มเป้าหมายสามารถเข้าถึงสื่อใหม่ได้ไม่จำกัดเวลาและสถานที่ ผู้จัดทำเนื้อหาสามารถเปลี่ยนแปลงข้อมูลและเพิ่มเติมเนื้อหาได้ตลอดเวลา ผู้ชมสามารถเข้าชมสื่อใหม่ได้โดยไม่มีการจำกัดจำนวนครั้ง สามารถตอบกลับในข้อซักถามที่สงสัยได้อย่างรวดเร็วและทันเวลา สื่อใหม่ของพระมหาสมปองนั้นสามารถเข้าถึงกลุ่มวัยรุ่นได้หลากหลาย

ข้อเสียของสื่อใหม่ คือ ไม่สามารถเลือกกลุ่มเป้าหมายได้ ไม่สามารถจำกัดความคิดของผู้ชมที่ทำการแสดงทัศนคติไม่ดีในสื่อใหม่ได้



ภาพที่ 4.38 บรรยายผ่านเครือข่ายมือถือ “ธรรมะออนไลน์”



ภาพที่ 4.39 Facebook fanpage



ภาพที่ 4.40 ธรรมะพระมหาสมปองผ่านทางเว็บไซต์พระพุทธศาสนา

5. สื่อบุคคล

สื่อบุคคลเป็นสื่อที่รู้จักกันทั่วโลก สำหรับพุทธศาสนา นั่นก็คือพระพุทธเจ้า ถือว่าเป็นสื่อบุคคลแรกที่ถูกนำมาใช้ในการสื่อสารเพื่อการเผยแผ่หลักธรรมทางพุทธศาสนา พระมหาสมปองก็เป็นสื่อบุคคลอันเป็นเสมือนสื่อกลางในการเผยแผ่หลักธรรมทางพุทธศาสนาของพระพุทธเจ้าไปสู่พุทธศาสนิกชน

ข้อดีของสื่อบุคคล คือสามารถพูดคุยตอบปัญหาได้อย่างทันท่วงที สร้างความน่าเชื่อถือได้ด้วยตนเอง ทำให้ผู้เข้าร่วมฟังธรรมะเข้าใจคล้อยตามได้ด้วยความน่าเชื่อถือจากตัวบุคคล สามารถประเมินผู้ฟังและเปลี่ยนหัวข้อได้เพื่อให้เข้ากับปฏิภิกิริยาการตอบสนองจากผู้ฟัง สร้างบรรยากาศได้จากผู้ร่วมสนทนาและประกอบกิจกรรมกับผู้ร่วมสนทนาและผู้ฟัง แก้ไขเหตุการณ์เฉพาะหน้าได้

ข้อเสียของสื่อบุคคล คือ บางครั้งการสนทนาในแต่ละหัวข้ออาจจะไม่ตรงกับผู้เข้าร่วมสนทนาทำให้เกิดความไม่น่าสนใจ ไม่สามารถแก้ไขข้อความที่ส่งออกไปได้



ภาพที่ 4.41 บรรยายธรรมะสถานศึกษา



ภาพที่ 4.42 บรรยายธรรมะสถานศึกษา

6. สื่อกิจกรรม

สื่อกิจกรรมสำหรับการเผยแพร่หลักธรรมทางพุทธศาสนานั้นถือว่าเป็นสื่ออีกประเภทหนึ่ง ที่สามารถดึงดูดความสนใจของผู้เข้าร่วมได้เป็นอย่างดี ผ่านกิจกรรมที่สร้างการมีส่วนร่วมและนำเทคนิคในการเผยแพร่ธรรมะเข้ามาผสมผสานกัน

ข้อดีของสื่อกิจกรรม คือสามารถสร้างความรู้ความเข้าใจจากผู้เข้าร่วมกิจกรรมได้เป็นอย่างดีเนื่องจากผู้เข้าร่วมได้มีประสบการณ์ตรงและมีความร่วมมือในการทำกิจกรรม จึงทำให้เกิดการจดจำได้ง่าย สามารถถ่ายทอดความรู้ ความเข้าใจ ความรู้สึกเพิ่มพูนทักษะด้านพระพุทธศาสนาได้ง่ายจากการกระตุ้นเร้าอารมณ์ได้ สามารถใช้เครื่องมือและอุปกรณ์ช่วยในการทำกิจกรรมได้

สามารถปรับให้เข้ากับสถานการณ์ปัจจุบันเพื่อการทำกิจกรรมได้ เปิดโอกาสให้แลกเปลี่ยนเรียนรู้ และเสริมสร้างความเข้าใจด้านพระพุทธศาสนาได้เป็นอย่างดี

ข้อเสียของสื่อกิจกรรม คือ หากมีผู้ชมจำนวนมากอาจมีอุปสรรค ไม่สามารถมองเห็นได้ชัดเจนต้องเตรียมการเบื้องต้นและฝึกปฏิบัติอย่างระมัดระวังอาศัยทักษะความชำนาญในเรื่องที่สาธิตและวิธีการ เข้าถึงกลุ่มเป้าหมายได้อย่างจำกัด



ภาพที่ 4.43 โครงการธรรมะเดลิเวอรี่จูเนียร์

จากการใช้สื่อเพื่อการเผยแพร่ธรรมะของพระมหาสมปอง ตาลปุตฺโตใช้ในการเผยแพร่ธรรมะนั้นจะเห็นได้ว่ามีสื่อที่หลากหลายเพื่อให้เข้าถึงกลุ่มเป้าหมายที่มีความแตกต่างกัน ไม่ว่าจะเป็นการอ่าน การฟัง และการมีส่วนร่วมทั้งทางตรงและทางอ้อม คนเรานั้นมีความชอบที่แตกต่างกันดังนั้นการเผยแพร่พระพุทธศาสนาไม่จำเป็นต้องใช้รูปแบบที่จำกัด หากสังคมมีการเปลี่ยนแปลงพระพุทธศาสนาสามารถปรับและเปลี่ยนเพื่อให้กับบริบทแวดล้อมได้ เพื่อแต่ว่าหลักธรรมคำสอนยังคงเดิมเปลี่ยนเพียงวิธีการและรูปแบบเพื่อให้เข้าถึงกลุ่มผู้รับสารที่มีความหลากหลาย ดังจะเห็นได้จาก หนังสือของท่านได้เขียนในรูปแบบที่อ่านแล้วเข้าใจง่าย เพียงแค่เห็นชื่อเรื่องก็สามารถที่จะสื่อและดึงดูดผู้ที่ต้องการอ่านได้ ด้วยภาษาที่เป็นทางโลกผสมด้วยภาษาที่เป็นทางธรรม และยกตัวอย่างที่ไม่ไกลตัวเข้าถึงกลุ่มเป้าหมายได้ และหนังสือของท่านมีหลากหลายประเภทขึ้นอยู่กับ

วัตถุประสงค์ของผู้เขียนและผู้ประกอบการที่เข้าร่วมสนับสนุนในแต่ละครั้งของการกำหนดหัวเรื่อง สื่อโทรทัศน์พระมหาสมปอง ได้ใช้สื่อโทรทัศน์เป็นช่องทางในการสื่อสารธรรมะกับวัยรุ่น โดยเฉพาะรายการฟังเพลงบรรเลงธรรม ท่านได้ใช้บทเพลงที่เป็นที่นิยมในเวลานั้นและให้แนวคิดธรรมะจากเพลง กลุ่มเป้าหมายคือวัยรุ่น ทำให้วัยรุ่นได้ใกล้ชิดพระพุทธศาสนามากยิ่งขึ้น และทำให้ศาสนาเป็นเรื่องที่เข้าใจง่ายพร้อมนำไปใช้ในชีวิตประจำวันเพื่อเป็นแนวคิดจากหลักธรรม สื่อใหม่เป็นสื่อที่กำลังได้รับความนิยมอย่างแพร่หลายทุกเพศและทุกวัย ดังนั้นพระมหาสมปองจึงได้ใช้สื่อใหม่เป็นการสื่อสารธรรมะ โดยเลือกเนื้อหาให้หลากหลายและเข้าถึงกลุ่มเป้าหมายที่เป็นวัยรุ่นได้อย่างดีพร้อมกับความบันเทิงในการเลือกใช้สื่อใหม่ สื่อบุคคลเป็นสื่อที่พระมหาสมปอง เน้นเป็นหลักโดยการเข้าถึงกลุ่มเป้าหมายได้ทุกพื้นที่ ตามหัวข้อที่กำหนด โดยจะปรับเปลี่ยนไปตามกลุ่มเป้าหมาย ทำการวิเคราะห์ผู้รับสารและปรับรูปแบบเนื้อหาให้เข้ากับผู้รับสาร สื่อกิจกรรมพระมหาสมปองได้ใช้สื่อกิจกรรมกับผู้เข้าร่วมโครงการเพื่อให้ได้สัมผัสถึงการปฏิบัติและเนื้อหาในการเผยแผ่ศาสนาเนื่องจากผู้ที่เข้าร่วมกิจกรรมนั้นเป็นผู้ที่สนใจเข้าร่วมอย่างแท้จริง

ส่วนที่ 3 ทศนคติต่อวัยรุ่นไทยในปัจจุบัน

พระมหาสมปอง ดาลปุตุโต มีทัศนคติกับวัยรุ่นต่อสถาบันศาสนาว่า วัยรุ่นเป็นวัยที่มีความหลากหลายด้านอารมณ์ ความสนใจและการดำเนินชีวิต แต่ไม่ได้ห่างหายไปจากพระพุทธศาสนา เพียงแต่ว่าวัยรุ่นมีทั้งสนใจพระพุทธศาสนา สนใจบ้างไม่สนใจบ้าง และที่มีพระพุทธศาสนาเป็นพื้นฐานแต่ห่างไกลบ้างตามบริบทของสังคมและแนวคิด การจะสื่อสารพระพุทธศาสนากับวัยรุ่นยุคใหม่จะต้องเข้าใจบริบทของวัยรุ่นว่าเป็นอย่างไร ต้องการอะไร สนใจอะไร ไม่สนใจอะไร ยกตัวอย่างวัยรุ่นคิดว่าพระพุทธศาสนาเป็นเรื่องน่าเบื่อเข้าใจยาก ก็ปรับเปลี่ยนวิธีการใหม่ ทำให้พระพุทธศาสนาเป็นเรื่องที่ใกล้ตัว ฟังง่ายเข้าใจง่าย เลือกฟังที่ไหนก็ได้ตามที่ต้องการ ดังนั้นทัศนคติต่อวัยรุ่นไทยในปัจจุบัน จะต้องเข้าใจบริบทของวัยรุ่น ปรับเปลี่ยนตามยุคสมัยและเทคโนโลยีจึงจะสามารถสื่อสารกับวัยรุ่นได้และเข้าใจ

ทัศนคติของพระมหาสมปอง ดาลปุตุโต เกี่ยวกับวัยรุ่นในปัจจุบัน เป็นส่วนประกอบสำคัญเนื่องจากวัยรุ่นเป็นวัยที่มีความหลากหลายและแตกต่างกันเป็นอย่างมากผู้วิจัยจึงให้ความสำคัญกับวัยรุ่นในยุคดิจิทัลพบว่าวัยรุ่นเป็นวัยที่อยากรู้อยากลอง เมื่อได้คิดจะทำสิ่งใดแล้วก็จะทำอย่างสุด ๆ ชอบก็บอกไม่ชอบ ไม่ชอบก็บอกไม่ชอบ เป็นวัยที่สุดโต่ และมักรับเอาสิ่งใหม่ ๆ เอามาได้ง่าย ไม่ชอบอะไรที่ซ้ำซากจำเจ ดังนั้นการจะสื่อสารกับวัยรุ่นจะต้องเข้าใจธรรมชาติของวัยรุ่นเสียก่อนว่าเป็นอย่างไร อย่าห้าม แต่ต้องมีเหตุและผลบอกให้เข้าใจและควรมีเทคนิคการบอก

ด้วยเช่นเดียวกัน จะสั่งให้ทำอะไรไม่ได้ แต่ต้องให้แก่วัยรุ่น ในเรื่องที่เกี่ยวข้องและสนใจด้วย เช่นเดียวกัน ดังนั้นจึงแบ่งการเทศนาแก่วัยรุ่นเป็นแบบ 5 ส คือ สนุก สาระ สงบ สติ สำนึก เป็นหลังของพระมหาสมปอง ตาลปุตโต ในการเทศนาแก่วัยรุ่น

จากการศึกษาทัศนคติต่อวัยรุ่นไทยในปัจจุบันของพระมหาสมปอง ตาลปุตโต นั้นพบว่า ผู้ส่งสารนั้นมีทัศนคติกับผู้รับสารในด้านบวกทั้งสิ้น โดยผู้ส่งสารเน้นที่ภูมิหลังของผู้รับสารว่ามีลักษณะเป็นเช่นไรเนื่องจากผู้รับสารที่เป็นวัยรุ่นนั้นมีความแตกต่างกันและหลากหลายด้าน พฤติกรรม ทัศนคติและความคิด ดังนั้นในการเทศนาของท่านจะมุ่งเน้นไปที่ สนุก สาระ สงบ สติ สำนึก วิเคราะห์ถึงสภาพปัจจุบันที่จะเข้าถึงผู้รับสารให้ได้มากที่สุด

ส่วนที่ 4 จุดมุ่งหมายในการนำเสนอและความคาดหวังที่มีต่อผู้รับสาร

พระมหาสมปอง ตาลปุตโต มีจุดมุ่งหมายในการนำเสนอและความคาดหวังที่มีต่อผู้รับสารว่า การสื่อสารพระพุทธศาสนาเหมือนเป็นการเล่นเกม ว่าการเทศนาในแต่ละครั้งจะมีผู้สนใจฟังเท่าไร ชอบหรือไม่ชอบ ในการสื่อสารในแต่ละครั้ง และประเมินจากผู้รับสาร เมื่อเห็นว่าเนื้อหาไม่น่าสนใจก็ปรับเปลี่ยนวิธีการ หากจะให้ทุกคนชอบนั้นเป็นไปได้ เพียงแค่การสื่อสารพระพุทธศาสนาของท่านนั้นมีคนสนใจก็ถือว่าประสบผลสำเร็จแล้วดังที่ท่านได้ตั้งเป้าหมายไว้และทำการปรับเปลี่ยนในครั้งถัดไป

4.1 เพื่อชี้ให้เห็นถึงผลของการกระทำจากการเทศนาของพระมหาสมปอง ตาลปุตโต นั้นท่านได้เทศนาเรื่องผลของการกระทำ โดยยกตัวอย่างเรื่องของความรัก ความรักในวัยเรียน และทำอะไรจึงจะไม่เสียใจกับความรักของวัยรุ่น โดยท่านได้เทศนาในเชิงยกตัวอย่างให้เห็นเป็นรูปธรรมและให้แก่วัยรุ่นที่รับสารที่เป็นวัยรุ่นได้อย่างดี

4.2 เพื่อเป็นอุทาหรณ์หรือเป็นตัวอย่างให้แก่ผู้อื่นจากการเทศนาของพระมหาสมปอง ตาลปุตโต นั้นท่านได้เทศนาเรื่องเพื่อเป็นอุทาหรณ์ให้เป็นตัวอย่าง เช่นมีชายคนโตอายุอยู่ในต่างแดน เล่าให้ฟังเรื่องไม่เข้าใจกับแม่ เนื่องจากว่าอยู่ห่างไกลกัน คุณกันเท่าไรก็ไม่เข้าใจ ทุกครั้งที่คุยกันมีแต่เรื่องทะเลาะทุกครั้งไป ทำให้ชายคนโตมาปรึกษาว่าควรทำอย่างไร พระมหาสมปองท่านได้แนะนำ และให้เก็บไปคิดเรื่องพระคุณของแม่ และชายคนโตก็ได้เปิดธรรมะฟังผ่าน youtube และเริ่มเข้าใจกับแม่ คุยกันมากขึ้น ใจเย็นลง เข้าใจถึงสาเหตุว่าเพราะอะไรจึงทะเลาะกับแม่ทุกครั้งไป การเผยแพร่ธรรมะของพระมหาสมปองนั้น เทศนาไปเพื่อให้ผู้ฟังได้เกิดสติ ระลึกได้ นั่นคือหัวใจของธรรมะ

“เด็กบางคนชอบโคตรเรียน ชอบทำกิจกรรม จนไม่สนใจการเรียน เข้าจึงถูกเรียกว่า bad boy, bad girl อาตมาก็มายกตัวอย่างจากตัวเองว่า อาตมาก็เกรงไม่ค่อยอยู่วัดออกไปบรรยายธรรม

นอกวัดทุกวัน คนที่ไม่เข้าใจก็เรียนเอาตามว่า bad monk เหมือนกันไม่ต่างจากพวกเรา ๆ หรืออาจจะต่างกันตรงที่ว่า อาตมาไม่โคดออกนอกกำแพงวัดเหมือนที่นักเรียนโคดออกจากกำแพงโรงเรียนเท่านั้นเอง” (พระมหาสมปอง ตาลปุตฺโต, 2552)

จะเห็นได้ว่าพระมหาสมปอง ตาลปุตฺโต นั้น ได้ทำการยกตัวอย่างเป็นอุทาหรณ์ให้วัยรุ่นได้คิดเนื่องจากวัยรุ่นไม่ชอบให้ใครสั่ง แต่ชอบการที่ทำให้ตนเองได้คิดเนื่องจากวัยรุ่นคิดเสมอว่าตนเองนั้นเป็นวัยที่โตและแล้วสามารถเป็นผู้นำและตัดสินใจได้เอง จึงเป็นความสามารถในการเลือกยกตัวอย่างให้เข้ากับวัยรุ่นได้เป็นอย่างดี

4.3 เพื่อให้ความรู้วัยรุ่นสามารถปรับใช้เพื่อให้เป็นประโยชน์ต่อการดำเนินชีวิตประจำวันท่านได้ยกตัวอย่างเรื่องความรักของวัยรุ่น โดยยกตัวอย่างครูต่างชาติท่านหนึ่งถามนักศึกษาว่าถ้าคุณอยากอยู่กับแฟนคุณจะบอกพ่อแม่อย่างไร ให้เขียนเหตุผลมาส่ง ว่าทำอะไรพ่อแม่จึงจะอนุญาตให้ไปอยู่กับแฟนได้ วันต่อมานักศึกษาเองมาส่งว่าด้วยเรื่องเหตุการณ์ที่จะไปอยู่กับแฟน อาจารย์ต่างชาติบอกว่าไม่ต้องส่ง แต่ถามนักศึกษาต่อว่า สมมุติว่าวันนี้คุณเป็นพ่อแม่และมีลูกมาขอไปอยู่กับแฟน คุณจะปฏิเสธอย่างไรให้ลูกของคุณเข้าใจว่าทำไมคุณที่เป็นพ่อกับแม่ถึงไม่ยอมให้ลูกไปอยู่กับแฟน เป็นการบอกวัยรุ่นว่าสิ่งที่ลูกคิดกับสิ่งที่พ่อแม่คิดนั้นต่างคนต่างมีเหตุผลของกันและกัน เป็นสิ่งที่วัยรุ่นสามารถรู้และเข้าใจได้เองโดยไม่ต้องอธิบายสิ่งใดต่อให้วัยรุ่นได้นำไปคิดเอง

“คิดดูว่าถ้ามีใครมาชี้หน้าค่าเราว่า อ้อ_ว้ายเข้เราหนึ่งนิ้ว แต่อีกสี่นิ้วที่กำอยู่มันชี้เข้าหาตัวเขาเอง แสดงว่าเขาเป็น_ว้ายมากกว่าเราตั้งหลายตัว” (พระมหาสมปอง ตาลปุตฺโต, 2552)

4.4 เพื่อให้ได้รับความบันเทิงพระมหาสมปอง ตาลปุตฺโต เวลาท่านเทศนานั้นท่านจะเปิดประเด็นด้วยคำกลอนขำ ๆ ข้อคิดสั้น ๆ โดยใช้เนื้อหาที่วัยรุ่นกำลังสนใจในขณะนั้น

“บอกให้รู้ไว้ หัวใจรักจริง ไม่เคยทอดทิ้ง ให้โยมเสียใจ หลวงพี่รูปนี้เทศน์ได้หลายหลาย จะให้ทำไง โอ๊ย”

เป็นการเปิดประเด็นให้วัยรุ่นสนใจและได้รับความบันเทิง เพื่อปรับทัศนคติวัยรุ่นตั้งแต่ครั้งแรกที่เจอกัน เพื่อให้รู้สึกผ่อนคลายและการเทศนาของท่านเป็นเรื่องที่ง่าย ๆ สบาย ๆ ต่อวัยรุ่น

แต่การเทศนาของพระนั้นไม่สามารถร้องเป็นเพลงได้จึงเพียงแค่พูดเนื้อเพลงให้วัยรุ่นเข้าใจ หรือการบรรยายโดยใช้อุปกรณ์ช่วยในการบรรยายโดยเปิด สไลด์ ภาพเคลื่อนไหว ตัวอย่างหนังโฆษณาที่ให้เกิดใจ จึงเป็นการให้ทั้งสาระและบันเทิงเพื่อดึงดูดความสนใจของผู้รับสารที่เป็นวัยรุ่นได้อย่างดี ดังนั้นจุดมุ่งหมายในการนำเสนอและความคาดหวังที่มีต่อผู้รับสาร ของพระมหาสมปอง ตาลปุตฺโต นั้น ชี้ให้เห็นประเด็นของการนำเสนอเพื่อให้ผู้รับสารที่เป็นวัยรุ่นนั้นได้ทั้งความรู้เรื่องธรรมะและมีความสุขสนุกสนานทุกครั้งที่ได้ฟังเนื่องจากวัยรุ่นเป็นวัยที่ไม่ชอบอะไร

ที่น่าเบื่อและเป็นระบบแบบแผนจึงมีจุดมุ่งหมายเพื่อให้ เข้าใจธรรมชาติ แชร์ธรรมชาติ ไปยังผู้อื่น
อีกทั้งยัง สนุก สาระ สงบ สติ และสำนึก

ส่วนที่ 5 กลยุทธ์การสื่อสารของพระนักเทศน์

5.1 การออกแบบสาร

5.1.1 ประเด็นเนื้อหา

จากงานวิจัยพบว่า การออกแบบสารประเด็นเนื้อหาของพระมหาสมปองมีประเด็น
เนื้อหาหัวข้อบรรยายเป็นเรื่องใกล้ตัวที่เกี่ยวข้องกับชีวิตประจำวันของวัยรุ่น ไม่ว่าจะ
เป็นหัวข้อรับ
น้องอย่างไรให้มีความสุข เปิดเทอมรับน้องอย่างไรให้ไม่เป็นข่าว เข้าใจสถาบันเดียวกัน พระคุณ
พ่อแม่ รักแต่ดูแลไม่ได้ ความกตัญญูต่อพ่อแม่ ปฏิบัติกับแม่อย่างไร พระคุณพ่อ รักแต่ดูแลไม่ได้
ความกตัญญูต่อบิดา รักพ่อเข้าใจพ่อ สภาพปัญหาสังคม รักในวัยเรียน ยาเสพติด โรคเอดส์ หนีเรียน
ติดเกมส์ ฯลฯ จะเป็นเรื่องราวที่วัยรุ่นพบเห็นหรือปัญหาที่ต้องเผชิญ ไม่ว่าจะ
เป็นหัวข้อเรียน เกรียด
กินเหล้า รักวัยรุ่นรุ่นน่านุค สีกล่าแต่มีพ่อหนุ่มนักดาบ VS สาวชามูไร ออกหักไม่ยักตาย หลุยส์มาฟ้า
หลุด ลือได้สะคือ แอบเฝ้าที่สาวเซเลอร์มูน พรางชมพูกับผู้ชายสีม่วง ฯลฯ (ทิพย์ชล เทพรังสิริกุล,
2553) เนื้อหาเรื่องราวที่อยู่ในความสนใจเป็นที่ชื่นชอบรวมทั้งเรื่องที่เป็นที่นิยมของกลุ่มวัยรุ่นใน
ปัจจุบัน ได้แก่ เรื่องความรัก เรื่องอกหัก เรื่องของเพศตรงข้ามและเรื่องเกี่ยวกับวงการบันเทิง
ซึ่งจะเห็นได้ว่าเป็นเนื้อหาแบบทางโลกที่ชัดเจนเป็นอย่างมาก (ชลธิชา ชูชาติ, 2552, น. 331)

“ความรักก็เหมือนแท็กซี่ ปฏิเสธทุกที่ทั้งที่ยังว่าง”

“ความรักก็เหมือนแม่ตี เจ็บก็ตีก็ไม่รู้จักจำ”

“ความรักก็เหมือนดาด แม่ไม่เห็นด้วยแต่คุณก็รู้ว่ามันมีอยู่จริง”

“ผ่าตัดหัวใจไม่ต้องใช้ยาชาแต่เมื่อเธอบอกลาที่ซาทั้งหัวใจ”

จากตัวอย่างผู้วิจัยได้ตีความการเข้ารหัสของพระมหาสมปอง ตาลปุตฺโต เรื่องการ
ออกแบบสาร ประเด็นเนื้อหาให้สอดคล้องกับหัวข้อและผู้รับสารที่เป็นวัยรุ่น เพื่อให้เข้าถึงวัยรุ่นที่มี
ความหลากหลายทางด้านต้นทุนทางธรรมชาติและ ความสนใจ จึงเลือกเนื้อหาที่ใกล้ตัว และง่ายต่อการ
เข้าใจโดยใช้คำง่าย กระชับและสามารถเข้าใจความหมายได้ในทันที

จากคำสอนเรื่อง อภัยราชกุมารสูตร (พระไตรปิฎก เล่มที่ - 13) พระสูตรที่กล่าวถึงการ
กล่าววาจาของพระพุทธเจ้าที่พบว่ามี พระมหาสมปอง ตาลปุตฺโต เรื่องการออกแบบสาร ประเด็น
เนื้อหาเป็น-วาจาที่จริง/ที่แท้ ประกอบด้วยประโยชน์ วาจานั้นเป็นที่รัก/เป็นที่ชอบใจของผู้อื่น-
ตถาคตย่อมรู้กาลที่จะพยากรณ์วาจานั้น

5.1.2 การเลือกเนื้อหา

จากงานวิจัยพบว่าการออกแบบสารการเลือกเนื้อหาในการของพระมหาสมปองมีรูปแบบการบรรยายธรรมะโดยการเลือกเนื้อหาในการบรรยายนั้นไม่ได้เน้นเนื้อหาสาระในเรื่องของธรรมะเพียงอย่างเดียว แต่มีการสอดแทรกเรื่องการดำเนินชีวิต เช่น เรื่องของความรัก การเรียน ความกตัญญูคุณทวด การเมือง สังคมและวัฒนธรรม เป็นต้น อีกทั้งการใช้กลวิธีการบรรยายมีความแปลกใหม่ทันสมัยจากการที่ท่านได้ติดตามข่าวสารความเคลื่อนไหวต่าง ๆ ในสังคมอยู่ตลอดเวลา จึงสามารถทำให้ท่านนำสิ่งเหล่านั้นมาถ่ายทอดและสื่อสารได้ตรงตามความสนใจของผู้รับสาร (บุหงา สุวรรณสังข์, 2553) การนำเสนอเนื้อหาธรรมะของพระมหาสมปอง ประกอบด้วยเนื้อหาธรรมะที่เสนอหลักการประพจน์ที่นำไปใช้กับตนเองในการดำเนินชีวิตและการเรียน เช่น ความกตัญญูรู้คุณบิดามารดา การใช้สติ การเป็นพุทธศาสนิกชนที่ดี อันมีเนื้อหาทางธรรมตามหลักพระพุทธศาสนา โดยเลือกเนื้อหาที่มีความสอดคล้องกับรสนิยมความชอบและอยู่ในความสนใจของกลุ่มผู้รับสารได้อย่างเหมาะสม (อาภินันท์ ศรีมา, 2556) การเลือกเนื้อหาของพระมหาสมปองมี 2 ลักษณะคือ

1. เนื้อหาแบบทางโลกในระดับปัจเจกบุคคลซึ่งเป็นเนื้อหาเรื่องราวส่วนตัวที่เกี่ยวกับตัววัยรุ่นเอง ได้แก่ เรื่องความรัก เรื่องอกหัก เรื่องของเพศตรงข้ามเรื่องแฟชั่นการแต่งกาย และปัญหาความขัดแย้งระหว่างวัยรุ่น เช่น พฤติกรรมการแสดงออกของวัยรุ่นที่พบบ่อยเมื่อมีความรัก โดยแสดงออกให้เห็นทางการใช้คำพูดเมื่อสนทนาทาง เซต หรือ hi 5

2. เนื้อหาแบบทางโลกในระดับสังคม ซึ่งเป็นเนื้อหา/เรื่องราวที่อยู่ในความสนใจเป็นที่นิยมชื่นชอบในหมู่วัยรุ่นส่วนใหญ่ในสังคมปัจจุบัน ด้านวงการบันเทิง ด้านวงการภาพยนตร์ ด้านวงการเพลงด้านวงการภาพยนตร์โฆษณา (ชลธิชา ชูชาติ, 2552, น. 331-332)

“ความรักก็เหมือนหม้อ โทหกเราอยู่นั้น ไม่เจ็บ ไม่เจ็บ แต่จริง ๆ แล้วเจ็บ”

“ความรักก็เหมือนเทียนไข คุสว่างไสวแต่ก็มีน้ำตา”

“อย่าทำตัวเหมือนควายไปตรงไหนก็ต้องมีเขา ทำตัวเป็นเรา ถึงไม่มีเขาเราก็อยู่ได้”

“ความรักเกิดจากคนสองคน แต่การเลิกกันเกิดจากคนสองใจ”

จากตัวอย่างผู้วิจัยได้ตีความการเข้ารหัสของพระมหาสมปอง ตาลปุตโต เรื่องการออกแบบสาร การเลือกเนื้อหา จากความสนใจของวัยรุ่น และธรรมชาติของวัยรุ่นที่ให้ความสนใจในเรื่องของความรัก เนื่องจากเป็นเรื่องใกล้ตัว โดยเริ่มจากความรักความสนใจเพศตรงข้าม โดยเชื่อมโยงสถานการณ์ เหตุการณ์ ที่เกิดขึ้นในสังคม แล้วเชื่อมโยงไปถึงการรักตนเอง และความรักของบิดามารดา

จากคำสอนเรื่อง อภัยราชกุมารสูตร (พระไตรปิฎก เล่มที่ - 13) พระสูตรที่กล่าวถึงการกล่าววาจาของพระพุทธเจ้าที่พบว่ามีพระมหาสมปอง ตาลปุตฺโต เรื่องการออกแบบสาร การเลือกเนื้อหา เป็น-วาจาที่จริง/ที่แท้ ประกอบด้วยประโยชน์ วาจานั้นเป็นที่รัก/เป็นที่ชอบใจของผู้อื่น- ตถาคตย่อมรู้กาลที่จะพยากรณ์วาจานั้น

5.2 กลยุทธ์การใช้ภาษา

5.2.1 ใช้ภาษาที่เข้าใจง่าย

จากงานวิจัยพบว่ากลยุทธ์การใช้ภาษาใช้ภาษาที่เข้าใจง่ายของพระมหาสมปอง “ธรรมะเป็นเรื่องเข้าใจง่าย” ถือว่าเป็นสโลแกนส่วนหนึ่งของธรรมะเคลิเวอร์รี่ ของพระมหาสมปอง เพื่อที่จะทำให้ธรรมะเข้าใจง่าย ธรรมะในสไตล์ธรรมะเคลิเวอร์รี่จึงเป็นภาษาที่ร่วมสมัย ไม่นั่นคำบาลีสันตกฤต คนทุกคนสามารถเข้าถึงได้ดังคำว่า “ธรรมเคลิเวอร์รี่” เพื่อให้ธรรมะเป็นสิ่งที่น่าสนใจ เข้ากับยุคสมัย การเผยแพร่ธรรมะของธรรมะเคลิเวอร์รี่นั้นจะมีความหลากหลายขึ้นอยู่กับว่ากลุ่มเป้าหมายนั้นเป็นใคร นอกจากจะมีจุดมุ่งหมายหลักในการเผยแพร่หลักธรรมะทางพุทธศาสนา แล้วนั้น ยังมีการใช้ภาษา และคำพูดเพื่อเป็นการเปิดใจกลุ่มผู้ฟังซึ่งคำพูดที่ใช้เปิดใจกลุ่มผู้ฟังที่วัยต่างกัน ย่อมมีการใช้คำพูดที่ดึงดูดความสนใจที่แตกต่างกัน ไม่ว่าจะเป็นกลุ่มผู้ฟังที่เป็นวัยรุ่น ที่เปิดในส่วนใหญ่จะใช้เพลง หรือกลอนที่โดนใจวัยรุ่น ทำให้วัยรุ่นเกิดความสุข (ทิพย์ชล เทพรังสิริกุล, 2553) “แผ่นดินธรรมนำใจให้ไว้ทุกข์ แผ่นดินทองพาทายสุขไม่ทุกข์เข็น แผ่นดินเพชรมีความดีคือร่มเย็น เพราะว่าเป็นแผ่นดินไทยไม่ไร้ธรรม เมื่อไม่ได้พัฒนาที่จิตใจ จะพัฒนาด้านใดๆ ก็ไร้ผลการพัฒนาจึงต้องเริ่มที่ใจคน เพื่อเกิดผลพัฒนาที่ถาวร เกิดในที่ที่ดีนั้นดีแน่ เกิดในที่ที่แย่งก็ดีได้ เกิดในที่ที่ดีแล้วแย่งมีถมไป เกิดในที่ที่ไหนก็ดีได้ถ้าใฝ่ดี ความสุขอยู่ที่ตัวเราคิด ชีวิตอยู่ที่ตัวเราปั้น ความฝันอยู่ที่ตัวเราสร้าง ทุกสิ่งทุกอย่างอยู่ที่ตัวเราเอง”

จากตัวอย่างผู้วิจัยได้ตีความการเข้ารหัสของพระมหาสมปอง ตาลปุตฺโต เรื่องกลยุทธ์การใช้ภาษา ใช้ภาษาที่เข้าใจง่าย โดยใช้คำที่ง่ายต่อการทำความเข้าใจ เป็นการใช้สัมผัสคล้องจอง ในเนื้อหาที่คล้ายคลึงกัน เพื่อให้ผู้ฟังคล้อยตามและดึงดูดให้น่าสนใจตั้งแต่การเริ่มต้นบรรยายธรรมะ

จากคำสอนเรื่อง อภัยราชกุมารสูตร (พระไตรปิฎก เล่มที่ - 13) พระสูตรที่กล่าวถึงการกล่าววาจาของพระพุทธเจ้าที่พบว่ามีพระมหาสมปอง ตาลปุตฺโต เรื่องกลยุทธ์การใช้ภาษา ใช้ภาษาที่เข้าใจง่าย เป็น-วาจาที่จริง/ที่แท้ ประกอบด้วยประโยชน์ วาจานั้นเป็นที่รัก/เป็นที่ชอบใจของผู้อื่น- ตถาคตย่อมรู้กาลที่จะพยากรณ์วาจานั้น

5.2.2 เปลี่ยนภาพลักษณ์ให้ทันสมัย

จากงานวิจัยพบว่ากลยุทธ์การใช้ภาษาเปลี่ยนภาพลักษณ์ให้ทันสมัยของพระมหาสมปอง ได้พัฒนารูปแบบวิธีการเทศนาแบบใหม่ทั้งในการสื่อสารทางอวัจนภาษา คือมีการใช้ถ้อยคำหรือภาษาสำนวนใหม่ คำใหม่ คำแปลกมีเอกลักษณ์ของตัวเองภาษาสมัยใหม่ การใช้อารมณ์ขัน การใช้เหตุการณ์ปัจจุบัน เามาเชื่อมโยงกันอย่างสนุกสนาน การนำเสนอเนื้อหาสารในรูปแบบของโคลง ฉันท์ กาพย์ กลอน ได้อย่างมีสัมผัสคล้องจองเป็นการแต่งขึ้นมาเอง หรือเป็นที่รู้จักและมีความหมายดีมาใช้ประกอบการบรรยาย พูดสร้อยคำต่อกันเป็นกลอนให้ความสนุกสนาน โดยเฉพาะการพูดเล่าเรื่องซ้ำซ้ำทำให้บรรยากาศไม่เครียดสบายอารมณ์ เลือกใช้คำพูดที่ทันสมัย เหตุการณ์เหมาะกับวัยผู้ฟังเหมาะกับยุคสมัย สร้างให้บรรยากาศธรรมะน่าสนใจมากกว่าการบรรยายธรรมะรูปแบบเดิม (อาภินันท์ ศรีมา, 2556)

“ฟังธรรมะแล้วจะไม่บ่นบ่าม ไปฟังใบเตยอาร์สยามแน่นอนยกออก ฟังธรรมะแล้วจะรำเริง ไปฟังเทิงเถิงเถิงอ้อค้ออ้อค้อ”

จากตัวอย่างผู้วิจัยได้ตีความการเข้าถึงของพระมหาสมปอง ตาลปุตฺโต เรื่องกลยุทธ์การใช้ภาษา การเปลี่ยนภาพลักษณ์ให้ทันสมัย ว่าเป็นการเชื่อมโยงธรรมะเข้ากับเพลงที่กำลังเป็นที่นิยมในขณะนั้น เพื่อให้ผู้ฟังเห็นว่าการฟังธรรมะเป็นเรื่องที่ใกล้ตัว ทันสมัย ธรรมะมีอยู่ในทุกที่หากนำหลักมาใช้ให้ถูกต้อง และทำให้ผู้ฟังรู้สึกธรรมะเป็นเรื่องที่น่าสนใจ ไม่ใช่เรื่องที่ล้าสมัยและน่าเบื่ออีกต่อไป

จากคำสอนเรื่อง อภัยราชกุมารสูตร (พระไตรปิฎก เล่มที่ - 13) พระสูตรที่กล่าวถึงการกล่าววาจาของพระพุทธเจ้าที่พบ พระมหาสมปอง ตาลปุตฺโต เรื่องกลยุทธ์การใช้ภาษา การเปลี่ยนภาพลักษณ์ให้ทันสมัย เป็น-วาจาที่จริง/ที่แท้ ประกอบด้วยประโยชน์ วาจานั้นเป็นที่รัก/เป็นที่ชอบใจของผู้อื่น-ตถาคตย่อมรู้กาลที่จะพยากรณ์ว่าวาจานั้น

5.3 การแสดงออกทางอวัจนภาษา

5.3.1 อากัปกิริยา/การแสดงท่าทาง

จากงานวิจัยพบว่าการแสดงออกทางอวัจนภาษาอากัปกิริยา/การแสดงท่าทางของพระมหาสมปอง จะเห็นได้ว่า พระมหาสมปองใช้การแสดงออกทางอวัจนภาษาซึ่งได้แก่ การใช้สีหน้าท่าทาง สายตา การนั่ง การยืน ได้อย่างเหมาะสมกับเรื่องที่บรรยาย (บุหงา สุวรรณสังข์, 2553) และการใช้สีหน้า สายตาแดงออกอย่างเป็นธรรมชาติตลอดการบรรยาย โดยมีสีหน้ายิ้มแย้มแจ่มใส เช่นเนื้อหาที่เป็นความบันเทิงสนุกสนานจะมีการยิ้มหัวเราะ ใบหน้าทะเล้น หรือเนื้อหาที่เป็นเรื่องสำคัญ ที่ควรเน้นย้ำ จะแสดงสีหน้าที่เป็นปกติ อย่างเป็นทางการจริงจังรวมทั้งท่าทางประกอบตั้งแต่การใช้ศีรษะไหว้ แขนมือ การเคลื่อนไหวลำตัว การใช้สายตากับผู้ฟังอย่างทั่วถึงตลอดเวลาและ

ท่าทางประกอบในการบรรยายท่าทางท่านดูสบาย ๆ เป็นธรรมชาติมีความเคลื่อนไหวทางร่างกายเล็กน้อยตลอดเวลา เช่น ขยับตัวไปมา หันซ้ายหันขวา ในบางครั้งจะมีการลุกขึ้นบรรยาย ในบางครั้งจะมีการเดินมาบริเวณพื้นที่ด้านหน้าเวทีการบรรยายเพื่อให้เกิดความใกล้ชิดกับผู้ฟังหรือในช่วงกิจกรรมจะมีการยื่นอธิบายวิธีการเล่นเกมด้วยการแสดงท่าทางประกอบการพูดเพื่อเรียกความสนใจจากผู้ฟัง (อาภินันท์ ศรีมา, 2556)

ผู้วิจัยได้ตีความการเข้ารหัสของพระมหาสมปอง ตาลปุตฺโต เรื่องการแสดงออกทางอวัจนภาษา อาทิ ปกิริยา/การแสดงท่าทาง นั้น ใช้ทั้งการแสดงสีหน้า และท่าทางประกอบการเทศนาใช้ภาษากายเพื่อให้เกิดอารมณ์ร่วมในการบรรยายธรรมะในแต่ละหัวข้อ เพื่อให้ผู้ฟังเข้าถึงเนื้อหาได้เป็นอย่างดี

จากคำสอนเรื่อง อภัยราชกุมารสูตร (พระไตรปิฎก เล่มที่ - 13) พระสูตรที่กล่าวถึงการกล่าววาจาของพระพุทธเจ้านั้นพบว่า พระมหาสมปอง ตาลปุตฺโต เรื่องการแสดงออกทางอวัจนภาษา อาทิ ปกิริยา/การแสดงท่าทาง เป็น-วาจาที่จริง/ที่แท้ ประกอบด้วยประโยชน์ วาจานั้นไม่เป็นที่รัก/ไม่เป็นที่ชอบใจของผู้อื่น-ตลาคดข่มรู้กาลที่จะพยากรณ์วาจานั้น

5.3.2 ลีลาในการบรรยาย

จากงานวิจัยพบว่า การแสดงออกทางอวัจนภาษาลีลาในการบรรยายของพระมหาสมปอง มีน้ำเสียงดังฟังชัด คำพูดน้ำเสียงน่าฟัง ชัดถ้อยชัดคำ ควบกล้ำชัดเจน พูดได้คล่องแคล่วไหลลื่น เน้นเสียงหนักเบา สูงต่ำ แผ่วเสียงทอดเสียงเนิบช้า หยุดเว้นช่วงระยะเวลาที่เหมาะสม เน้นเสียงในตอนที่สำคัญ มีจังหวะการพูดที่ค่อนข้างเร็ว แต่สั้นกระชับ ทำให้ผู้ฟังตื่นตัวไม่เบื่อหน่ายในการฟัง แสดงความจริงใจขณะที่พูด ทำให้การพูดครั้งนั้นมีชีวิตชีวาและประทับใจผู้ฟังตลอดเวลาที่พูดสอดคล้องตามหลักการพูดที่มีประสิทธิภาพ คือ ตรงหลักการใช้เสียงให้ถูกต้อง เสียงเป็นปัจจัยที่สำคัญในการสื่อความหมาย กรณีพูดเน้นน้ำหนักเมื่อตอนสำคัญของเรื่อง แผ่วเสียงเมื่อพูดเรื่องทำนองโสภณเร้า พูดในระดับสูงเมื่อต้องการเร้าอารมณ์ของผู้ฟังให้ตื่นตื่น พูดในระดับต่ำเมื่อต้องการผ่อนคลายอารมณ์ของผู้ฟัง พูดช้าเมื่อต้องการเน้นข้อความตอนใดเป็นพิเศษ พูดเร็วเมื่อต้องการทวีความตื่นตกใจแก่ผู้ฟัง เพื่อให้ผู้ฟังรู้สึกว่พระมหาสมปองกำลังสื่อสารด้วยได้สอดคล้องกับเรื่องที่พูดได้อย่างเหมาะสม (อาภินันท์ ศรีมา, 2556) การใช้เสียงสูง เสียงต่ำหนักเบาเพื่อสื่ออารมณ์และถ่ายทอดสิ่งที่บรรยายให้ผู้ฟังรับรู้ เป็นลักษณะเด่นอีกอย่างหนึ่งของท่านในการบรรยาย เพื่อให้ผู้ฟังเกิดความเข้าใจ (บุหงา สุวรรณสังข์, 2553)

“ฟังธรรมะแล้วจะไม่โง่ แต่ถ้าฟังไปแต่ได้ระว่างจะถูกทิ้งไว้กลางทาง ฟังธรรมะแล้วจะไม่ผลิผลตาม ไปฟังจีระอาร์สยามมีทองเท่าหัวไม่ต้องมีผัวก็ได้”

ผู้วิจัยได้ตีความการเข้ารหัสของพระมหาสมปอง ตาลปุตฺโต เรื่องการแสดงออกทางอวัจนภาษา ลีลาในการบรรยาย ว่ามีการใช้คำที่เชื่อมโยงกับสถานการณ์ปัจจุบันที่น่าสนใจ พร้อมทั้งลีลาท่าทางการบรรยาย เป็นแบบสบาย ๆ ยืดบรรยาย และนั่งบรรยายสลับกัน ผ่อนคลายอารมณ์ของผู้ฟัง พุดเร็วเมื่อต้องการทวีความตื่นตกใจแก่ผู้ฟัง เพื่อให้ผู้ฟังรู้สึกว่พระมหาสมปองกำลังสื่อสารด้วยได้สอดคล้องกับเรื่องทีผู้พูดได้อย่างเหมาะสม

จากคำสอนเรื่อง อภัยราชกุมารสูตร (พระไตรปิฎก เล่มที่ - 13) พระสูตรทีกล่าวถึงการกล่าววาจาของพระพุทธเจ้านั้นพบว่า พระมหาสมปอง ตาลปุตฺโต เรื่องการแสดงออกทางอวัจนภาษา ลีลาในการบรรยาย เป็น-วาจาทีจริง/ทีแท้ ประกอบด้วยประโยชน์ วาจา นั้นไม่เป็นที่รัก/ไม่เป็นที่ชอบใจของผู้อื่น-ตถาคตย่อมรู้กาลทีจะพยากรณ์วาจา นั้น

5.4. กลวิธี

5.4.1 เล่นคำ/ผสมคำ/คำแสดง/ภาษาวัยรุ่น

จากงานวิจัยพบว่ากลวิธีการใช้ภาษาในการบรรยายธรรมะเล่นคำ/ผสมคำ/คำแสดง/ภาษาวัยรุ่นของพระมหาสมปองจะเห็นได้ว่มีการใช้คำศัพท์ภาษาอังกฤษ คำแสดง คำภาษาถิ่นอีสาน หรือคำเรียกและการเล่นคำทีสอดคล้องทีสอดคล้องกับแนวคิดเกี่ยวกับภาษา และจะเห็นได้ว่ความแตกต่างของกลุ่มผู้รับสารนั้นมีผลต่อการเลือกใช้คำในการบรรยายด้วย ส่วนใหญ่จะใช้คำแสดงกับกลุ่มวัยรุ่น เพื่อสร้างความเป็นกันเองกับผู้ฟังและทำให้บรรยากาศในการบรรยายเต็มไปด้วยสาระความรู้ และความสนุกสนาน การใช้คำเรียกตัวผู้พูดว่ “พระอาจารย์” และเรียกผู้ฟังว่ “ลูก” “พวกเรา” หรือ “เรา” (บุหงา สุวรรณสังข์, 2553)

“ความรักเหมือนผี มีอจมองไม่เห็น”

จากตัวอย่างผู้วิจัยได้ตีความการเข้ารหัสของพระมหาสมปอง ตาลปุตฺโต เรื่องกลวิธีการเล่นคำ/ผสมคำ/คำแสดง/ภาษาวัยรุ่นเป็นการเล่นคำทีคล้องจอง ทำให้เข้าใจง่าย ส่วนใหญ่วัยรุ่นชอบฟังคำทีสั้น ๆ กระชับ โคนและ และสามารถนำไปใช้ได้ แต่เต็มไปด้วยความหมายทีสามารถเข้าถึงวัยรุ่นได้เป็นอย่างดี

จากคำสอนเรื่อง อภัยราชกุมารสูตร (พระไตรปิฎก เล่มที่ - 13) พระสูตรทีกล่าวถึงการกล่าววาจาของพระพุทธเจ้านั้นพบว่า พระมหาสมปอง ตาลปุตฺโต เรื่องกลวิธี การเล่นคำ/ผสมคำ/คำแสดง/ภาษาวัยรุ่นเป็นการเล่นคำทีคล้องจอง เป็น-วาจาทีจริง/ทีแท้ ประกอบด้วยประโยชน์ วาจา นั้นเป็นที่รัก/เป็นที่ชอบใจของผู้อื่น-ตถาคตย่อมรู้กาลทีจะพยากรณ์วาจา นั้น

5.4.2 เล่าเรื่อง

จากงานวิจัยพบว่าการใช้กลวิธีการเล่าเรื่องของพระมหาสมปองทีทำให้ผู้รับสารสนใจและติดตามและเกิดการมีส่วนร่วมเป็นกลยุทธ์หนึ่งที พระมหาสมปองได้นำมาใช้บรรยาย

ธรรมะ โดยจะใช้ประโยคคำถามเป็นประโยคเกริ่นนำเรื่องก่อน ซึ่งคำถามนั้นอาจจะเป็นคำถามที่ไม่ต้องการคำตอบ เพื่อให้เกิดการสื่อสารสองทางขึ้น หรือการเล่าเรื่องในบางครั้งก็จะมาจากประสบการณ์ตรงที่พระวิทยากรได้ไปพบเจอมา จึงนำกลับมาเล่า สอดแทรกเนื้อหาธรรมะให้ดูน่าสนใจยิ่งขึ้น (ทิพย์ชล เทพวังศิริกุล, 2553)

ผู้วิจัยได้ตีความการเข้ารหัสของพระมหาสมปอง ตาลปุตฺโต เรื่องกลวิธี การเล่าเรื่องว่า ใช้เรื่องที่เป็นประสบการณ์จริงในการบรรยาย เพื่อให้ผู้ฟังได้เข้าถึงเรื่องราวและประสบการณ์ของพระมหาสมปองพร้อมทั้งเชื่อมโยงสอดแทรกคำสอนลงไปในเรื่องนั้น

จากคำสอนเรื่อง อภัยราชกุมารสูตร (พระไตรปิฎก เล่มที่ - 13) พระสูตรที่กล่าวถึงการกล่าววาจาของพระพุทธเจ้าท่านนั้นพบว่า พระมหาสมปอง ตาลปุตฺโต เรื่องกลวิธี การเล่าเรื่องเป็นวาจาที่จริง/ที่แท้ ประกอบด้วยประโยชน์ วาจาอันเป็นที่รัก/เป็นที่ชอบใจของผู้อื่น-ตลาคดข่อมรู้กาลที่จะพยากรณ์วาจาอัน

5.4.3 อธิบาย

จากงานวิจัยพบว่ากลวิธีการอธิบายธรรมะของพระมหาสมปอง อธิบายโดยการใช้อธิบายที่เข้าใจง่ายในกลุ่มคนทั่วไปและภาษาพูดที่เกิดความชัดเจน ตรงกับความหมาย ตลอดจนมีการเปรียบเทียบ ซึ่งเป็นการอธิบายโดยการเปรียบเทียบของสิ่งหนึ่งกับอีกสิ่งหนึ่ง ที่มีลักษณะคล้ายกันหรือเหมือนกัน จึงเป็นคำพูดที่ทำให้การแสดงธรรมะในแต่ละครั้งช่วยให้ผู้ฟังเข้าใจความได้ชัดเจนยิ่งขึ้น อีกทั้งยังทำให้ผู้ฟังสามารถสร้างจินตนาการและติดตามไปด้วย (อาภินันท์ ศรีมา, 2556) หัวข้อธรรมะที่ท่านยกมาสอนนั้นส่วนใหญ่เป็นเรื่องที่ผู้รับสารคุ้นเคยเป็นอย่างดีอยู่แล้ว แต่ท่านสามารถอธิบายใหม่ให้น่าสนใจ หากมีการยกศัพท์ภาษาบาลีหรือบทสวดมาใช้ประกอบจะมีการให้คำจำกัดความหรืออธิบายความหมายให้ชัดเจนมากยิ่งขึ้น (บุหงา สุวรรณสังข์, 2553)

จากตัวอย่างผู้วิจัยได้ตีความการเข้ารหัสของพระมหาสมปอง ตาลปุตฺโต เรื่องกลวิธีการอธิบาย ว่าคำพูดที่ทำให้การแสดงธรรมะในแต่ละครั้งช่วยให้ผู้ฟังเข้าใจความได้ชัดเจนยิ่งขึ้น อีกทั้งยังทำให้ผู้ฟังสามารถสร้างจินตนาการและติดตามไปด้วย

จากคำสอนเรื่อง อภัยราชกุมารสูตร (พระไตรปิฎก เล่มที่ - 13) พระสูตรที่กล่าวถึงการกล่าววาจาของพระพุทธเจ้าท่านนั้นพบว่า พระมหาสมปอง ตาลปุตฺโต เรื่องกลวิธี การอธิบาย เป็นวาจาที่จริง/ที่แท้ ประกอบด้วยประโยชน์ วาจาอันเป็นที่รัก/เป็นที่ชอบใจของผู้อื่น-ตลาคดข่อมรู้กาลที่จะพยากรณ์วาจาอัน

5.4.4 ยกตัวอย่าง

จากงานวิจัยพบว่าใช้กลวิธีการยกอุทาหรณ์และการเล่านิทานประกอบการยกตัวอย่างประกอบคำอธิบายของพระมหาสมปอง ทำให้ผู้ฟังเข้าใจง่ายและชัดเจน ช่วยให้จำแม่น

เกิดความเพลิดเพลิน เพื่อกระตุ้นให้ผู้ฟังบรรยายเกิดแรงบันดาลใจในอันที่จะกระทำในสิ่งต่าง ๆ ใช้วิธีการพาลงมือทำ จะใช้การทำให้ผู้ฟังเป็นตัวอย่าง ซึ่งหมายถึงการเริ่มปฏิบัติจากตนเองให้เห็นเป็นตัวอย่างก่อน แล้วจึงสื่อสารไปยังผู้ฟัง แสดงตัวอย่างในการทำกิจกรรมให้ผู้ฟังได้ดูก่อนและให้ผู้ฟังปฏิบัติตามไปพร้อม ๆ กันเพื่อให้ผู้ฟังมีส่วนร่วมในการบรรยายในกิจกรรมง่าย ๆ ในขณะที่นั่งฟังธรรมะ เช่น พระมหาสมปองได้แสดงตัวอย่างการไหว้ การกราบหรือการใช้ท่าทางประกอบให้ผู้ฟังปฏิบัติตาม โดยแต่ละกิจกรรมจะแฝงข้อคิดต่าง ๆ ไว้ให้ผู้ฟังด้วย (อาภินันท์ ศรีมา, 2556) การยกตัวอย่างบุคคลสำคัญ ถือเป็นวิธีการในการสร้างสารแบบหนึ่งของธรรมะเดลิเวอรี่ เพื่อช่วยให้ผู้ฟังเข้าใจในสิ่งที่สอนมากขึ้น โดยการเล่าเรื่องจะยกตัวอย่างบุคคลที่เป็นที่รู้จักของคนทั่วไปหรือเป็นคนที่โด่งดังอยู่ในขณะนั้นสอดแทรกธรรมะผ่านเรื่องราวชีวิตบุคคลเหล่านั้นลงไป เพื่อดึงดูดความสนใจของผู้ฟัง และยังเป็นการแบ่งปันประสบการณ์การรับรู้ต่อคน ๆ นั้นร่วมกันด้วย ทำให้ผู้ฟังเกิดการมีส่วนร่วมและติดตามเนื้อหาสาระนั้นมากขึ้น (ทิพย์ชล เทพรังสิริกุล, 2553)

จากตัวอย่างผู้วิจัยได้ตีความการเข้าถึงของพระมหาสมปอง ตาลปุตฺโต เรื่องกลวิธีการยกตัวอย่าง ทั้งเรื่องที่เป็นประสบการณ์ของผู้บรรยายเองและยกตัวอย่างจากข่าวสารที่เกิดขึ้นในสังคมปัจจุบันให้เห็นถึงโทษและการกระทำที่ก่อให้เกิดปัญหาและแนวทางในการแก้ไขปัญหา เพื่อให้วัยรุ่นสามารถเข้าใจในตัวอย่างได้

จากคำสอนเรื่อง อภัยราชกุมารสูตร (พระไตรปิฎก เล่มที่ - 13) พระสูตรที่กล่าวถึงการกล่าววาจาของพระพุทธเจ้าที่พบ ว่า พระมหาสมปอง ตาลปุตฺโต เรื่องกลวิธีการยกตัวอย่าง เป็น-วาจาที่จริง/ที่แท้ ประกอบด้วยประโยชน์ วาจาที่เป็นที่รัก/เป็นที่ชอบใจของผู้อื่น-ตลาคดข้อมรู้กาลที่จะพยากรณ์วาจา

5.4.5 มีคติเตือนใจ/คำคม

จากงานวิจัยพบว่ากลวิธีมีคติเตือนใจ/คำคมของพระมหาสมปองมีการเลือกคติเตือนใจ/คำคมต่าง ๆ มาใช้ประกอบในการบรรยายนั้น สื่อให้เห็นถึงการเตรียมตัวล่วงหน้าในการบรรยายของท่านเป็นอย่างดี เนื่องจากบทกลอนคติเตือนใจและคำคมที่นำมาใช้ประกอบนั้นมีความเชื่อมโยงกับเรื่องที่บรรยาย เช่น เรื่องเกี่ยวกับความรัก สามารถสร้างความสนุกสนานในการบรรยายต่อกลุ่มผู้รับสารและมีข้อคิดแก่ผู้รับสารด้วย (บุหงา สุวรรณสังข์, 2553, น. 50)

“อย่าแคร์คนอื่นมากกว่าครอบครัวอย่าตามแต่ใจตัวจนลืมว่าครอบครัวก็สำคัญ”
 “คนเก่ง..ใช้เวลา 2-3 ปีก็สอนให้เก่งได้ ..แต่.. คนดีต้องใช้เวลา ‘ชั่วชีวิต’ สอนกัน คนเก่งมักจะขาดความจงรักภักดี ไม่มีความกตัญญู”

จากตัวอย่างผู้วิจัยได้ตีความการเข้ารหัสของพระมหาสมปอง ตาลปุตฺโต เรื่องกลวิธี มีคติเตือนใจ/คำคม ในเรื่องที่ใกล้ตัว และเป็นหลักง่าย ๆ ในการดำเนินชีวิต โดยสอดแทรก หลักธรรมเพื่อนำไปปฏิบัติ

จากคำสอนเรื่อง อภัยราชกุมารสูตร (พระไตรปิฎก เล่มที่ - 13) พระสูตรที่กล่าวถึงการกล่าววาจาของพระพุทธเจ้าที่พบ ว่า พระมหาสมปอง ตาลปุตฺโต เรื่องกลวิธี มีคติเตือนใจ/คำคม เป็น-วาจาที่จริง/ที่แท้ ประกอบด้วยประโยชน์ วาจานั้นเป็นที่รัก/เป็นที่ชอบใจของผู้อื่น-ตลาคต ย่อมรู้กาลที่จะพยากรณ์วาจานั้น

5.5 สร้างรูปแบบการนำเสนอ

5.5.1 รูปแบบเข้าใจง่าย

จากงานวิจัยพบว่าสร้างรูปแบบการนำเสนอรูปแบบเข้าใจง่ายของพระมหาสมปอง การเลือกการนำเสนอเนื้อหาธรรมะของ “ธรรมะเคลิเวอร์” ที่มุ่งเน้นการนำเสนอเนื้อหาธรรมะ รูปแบบขบขันเป็นหลัก เพราะมองว่าสังคมเปลี่ยนแปลงไปทำให้คนห่างเหินจากธรรมะมาก การบรรยายธรรมะที่มีเนื้อหาค่อนข้างหนัก เข้าใจยาก จะทำให้คนเบื่อหน่าย ไม่อยากฟัง จึงจำเป็นที่จะต้องมีการปรับเนื้อหาให้เกิดความสนุกสนานมากขึ้น ให้ธรรมะเป็นเรื่องสนุก กินใจ และมีความแปลกปลี้ม ให้เหมาะกับนิสัยของคนไทยที่ชอบความสนุก ไม่นิยมความเครียด (ทิพย์ชล เทพรังสิริ กุล, 2553)

จากตัวอย่างผู้วิจัยได้ตีความการเข้ารหัสของพระมหาสมปอง ตาลปุตฺโต เรื่องสร้างรูปแบบการนำเสนอ รูปแบบเข้าใจง่าย โดยเริ่มรูปแบบการบรรยายด้วยกลอน แล้วเชื่อมโยงให้เห็นว่าธรรมะเป็นเรื่องที่น่าสนใจ และสนุกสนาน แล้วจึงเข้าสู่เนื้อหา พร้อมทั้งปรับเปลี่ยนรูปแบบ สลับความรู้ ความบันเทิง และธรรมะเพื่อให้ผู้ฟังรู้สึกตื่นตัวอยู่ตลอดเวลา เปลี่ยน การบรรยายเพียงอย่างเดียว สลับกับ รูปแบบวิดีโอ และสื่อต่าง ๆ ที่หลากหลาย

จากคำสอนเรื่อง อภัยราชกุมารสูตร (พระไตรปิฎก เล่มที่ - 13) พระสูตรที่กล่าวถึงการกล่าววาจาของพระพุทธเจ้าที่พบ ว่า พระมหาสมปอง ตาลปุตฺโต เรื่องสร้างรูปแบบการนำเสนอ รูปแบบเข้าใจง่าย เป็น-วาจาที่จริง/ที่แท้ ประกอบด้วยประโยชน์ วาจานั้นเป็นที่รัก/เป็นที่ชอบใจของผู้อื่น-ตลาคตย่อมรู้กาลที่จะพยากรณ์วาจานั้น

5.5.2 การมีส่วนร่วม

จากงานวิจัยพบว่าสร้างรูปแบบการนำเสนอการมีส่วนร่วมในการบรรยายธรรมของพระมหาสมปองนั้นทำให้ความสำคัญกับผู้ฟัง ไม่เพียงแค่กระตุ้นให้ผู้ฟังมีส่วนร่วมในการบรรยาย ด้วยวิธีการต่าง ๆ เท่านั้น แต่ยังเปิดโอกาสให้ผู้ฟังได้ตั้งคำถามในตอนท้ายของการบรรยายทั้งคำถามที่เกี่ยวข้องและไม่เกี่ยวข้อง กับเรื่องที่บรรยาย (บุญหงา สุวรรณสังข์, 2553)

จากตัวอย่างผู้วิจัยได้ตีความการเข้ารหัสของพระมหาสมปอง ตาลปุตฺโต เรื่องสร้างรูปแบบการนำเสนอ การมีส่วนร่วม ว่าในการเทศนาของพระมหาสมปองจะใช้กิจกรรมให้ผู้ฟังมีส่วนร่วมในกิจกรรม ในแต่ละครั้งโดยปรับเปลี่ยนรูปแบบไปตามเนื้อหาหัวข้อบรรยาย ในมีส่วนร่วมในกิจกรรมเป็นอีกวิธีที่ทำให้เกิดความจดจำได้เป็นอย่างดีมากกว่าการนั่งฟังบรรยายเพียงอย่างเดียว เนื่องจากการเข้าร่วมกิจกรรมจะก่อให้เกิดความสนุกสนานและการตื่นตัวแล้วนั้น ยังเป็นการสร้างประสบการณ์ร่วมได้อีกด้วย

จากคำสอนเรื่อง อภัยราชกุมารสูตร (พระไตรปิฎก เล่มที่ - 13) พระสูตรที่กล่าวถึงการกล่าววาจาของพระพุทธเจ้าที่พบว่ามีพระมหาสมปอง ตาลปุตฺโต เรื่องสร้างรูปแบบการนำเสนอ การมีส่วนร่วม เป็น-วาจาที่จริง/ที่แท้ ประกอบด้วยประโยชน์ วาจาที่เป็นที่รัก/เป็นที่ชอบใจของผู้อื่น-ตลาคตยอมรู้กาลที่จะพยากรณ์วาจานั้น

5.5.3 ภาพนิ่ง/เสียง/ดนตรี/ภาพยนตร์ประกอบ

จากงานวิจัยพบว่าสร้างรูปแบบการนำเสนอภาพนิ่ง/เสียง/ดนตรี/ภาพยนตร์ประกอบของพระมหาสมปองมีการใช้สื่อประกอบการบรรยายต่าง ๆ ถือว่ามีส่วนสำคัญในการช่วยส่งเสริมให้การบรรยายมีความน่าสนใจ น่าติดตามและทำให้ผู้รับสารเข้าใจเรื่องที่บรรยายได้ง่าย และชัดเจนขึ้นจะเห็นได้ว่า พระมหาสมปอง ตาลปุตฺโต มีความตั้งใจในการเลือกใช้สื่อประกอบการบรรยายที่หลากหลายและให้เหมาะสมกับเนื้อหาที่บรรยาย การใช้สื่อของท่านสามารถให้ทั้งสาระความรู้และความบันเทิงไปในเวลาเดียวกัน เช่น การใช้สื่อภาพยนตร์และสื่อเพลงที่มีเนื้อหาเชื่อมโยงกับเรื่องที่บรรยายแล้วยังทำให้ผู้ฟังรู้สึกสนุกสนานเพลิดเพลิน ผ่อนคลาย ในขณะเดียวกันท่านก็พยายามบรรยายแล้วยังทำให้ผู้ฟังเรียนรู้หรือนำไปปฏิบัติประกอบการบรรยายด้วย (บุหงาสุวรรณสังข์, 2553)

จากตัวอย่างผู้วิจัยได้ตีความการเข้ารหัสของพระมหาสมปอง ตาลปุตฺโต เรื่องสร้างรูปแบบการนำเสนอ ภาพนิ่ง/เสียง/ดนตรี/ภาพยนตร์ประกอบว่า ได้ใช้สื่อประเภทต่าง ๆ เพื่อประกอบการบรรยาย ทั้งภาพยนตร์ เนื้อหาของเพลงที่กำลังเป็นที่นิยม เพื่อประกอบการบรรยายเป็นการยกตัวอย่างแสดงให้เห็นทั้งเรื่องที่ดีและเรื่องที่ไม่สมควรปฏิบัติของวัยรุ่นในปัจจุบันเพื่อให้เล็งเห็นถึงคุณและโทษ อีกทั้งยังสอดแทรกเนื้อหาธรรมะเข้ากับตัวอย่างมีทั้งความรู้และความบันเทิงผสมเข้าด้วยกัน

จากคำสอนเรื่อง อภัยราชกุมารสูตร (พระไตรปิฎก เล่มที่ - 13) พระสูตรที่กล่าวถึงการกล่าววาจาของพระพุทธเจ้าที่พบว่ามีพระมหาสมปอง ตาลปุตฺโต เรื่องสร้างรูปแบบการนำเสนอ ภาพนิ่ง/เสียง/ดนตรี/ภาพยนตร์ประกอบเป็น-วาจาที่จริง/ที่แท้ ประกอบด้วยประโยชน์ วาจาที่เป็นที่รัก/เป็นที่ชอบใจของผู้อื่น-ตลาคตยอมรู้กาลที่จะพยากรณ์วาจานั้น

บทที่ 5

การสำรวจต้นทุนทางธรรมะและการวิเคราะห์การถอดรหัสธรรมนิเทศ ของวัยรุ่น

เนื้อหาในบทที่ 5 นี้ เป็นการรายงานผลการศึกษาวิเคราะห์วัยรุ่นกับการถอดรหัสธรรมนิเทศของวัยรุ่น ซึ่งผู้วิจัยได้ใช้วิธีสัมภาษณ์เป็นกลุ่ม (Group Interview) และการสัมภาษณ์แบบเจาะลึก (In-depth Interview) วัยรุ่นซึ่งมีความเกี่ยวข้องกับประเด็นธรรมนิเทศ มีจำนวน 3 กลุ่ม ได้แก่ กลุ่มวัยรุ่นที่มีต้นทุนทางธรรมะมาก วัยรุ่นที่มีต้นทุนทางธรรมะปานกลาง และวัยรุ่นที่มีต้นทุนทางธรรมะน้อย เพื่อนำมาเปรียบเทียบหาความแตกต่างในการถอดรหัสของกลุ่มวัยรุ่นที่มีความแตกต่างกันด้านพื้นฐานทางธรรมะว่าจะมีความแตกต่างกันหรือไม่อย่างไรเนื่องจากวัยรุ่นเป็นวัยที่มีการเปลี่ยนแปลงทางด้านร่างกายและจิตใจที่ซับซ้อน การเปลี่ยนแปลงของวัยรุ่นส่งผลต่ออารมณ์ พฤติกรรม และความคิดเป็นอย่างมาก การเปลี่ยนแปลงนี้เกิดขึ้นอย่างรวดเร็ว อีกทั้งการเปลี่ยนแปลงอันรวดเร็วของสังคมก็ส่งผลต่อวัยรุ่นเช่นเดียวกัน วัยรุ่นจะต้องใช้ความพยายามที่จะเปลี่ยนแปลงตนเอง ครอบครัวและสังคมในเวลาเดียวกัน ดังนั้น ครอบครัว การศึกษา เพื่อน ความรัก จึงเป็นองค์ประกอบที่สำคัญและเกี่ยวพันกันไปในทางที่ถูกต้อง ความเจริญก้าวหน้าของยุคสมัยโดยเฉพาะด้านเทคโนโลยีสารสนเทศ ที่ทำให้เกิดนวัตกรรมที่ทันสมัย เช่น การติดต่อสื่อสาร การคมนาคมขนส่ง การจัดเก็บข้อมูลที่ทันสมัยและรวดเร็ว ความเจริญก้าวหน้าทางเทคโนโลยีมีบทบาทกับวัยรุ่นเป็นอย่างมาก วัยรุ่นได้ใช้ประโยชน์จากเทคโนโลยีเป็นช่องทางในการแก้ไขปัญหาในข้อคับข้องใจ เรื่องครอบครัว การศึกษา ความรัก เป็นต้น ดังนั้นการแสดงออกทางด้านอารมณ์ หรือทัศนคติด้านความรัก จะเห็นได้มากในเครือข่ายสังคมออนไลน์ ผู้วิจัยจึงได้นำการเทศนาเรื่องความรักกับวัยรุ่นของพระมหาภูติชัย วชิรเมธี และพระมหาสมปอง ตาลปุตฺโต เป็นตัวอย่างให้วัยรุ่นกลุ่มเป้าหมายได้ศึกษาและถอดรหัสธรรมนิเทศ เนื่องจากเป็นธรรมะร่วมสมัย ข้อมูลเหล่านี้เพื่อนำมาเน้นและส่งเสริมให้วัยรุ่นได้อ่านธรรมะ ฟังธรรมะที่ร่วมสมัย เน้นไม่นำมาเพื่อสามารถเข้าถึงและพบปะได้อย่างสะดวก โดยการศึกษาวเคราะห์ในบทนี้เป็นไปตามวัตถุประสงค์ข้อที่ 2 เพื่อศึกษาการถอดรหัสของวัยรุ่นที่มีต่อการสื่อความหมายของพระนักเทศน์ที่ปรับเปลี่ยนรูปแบบการสื่อสารเพื่อให้สอดคล้องกับวัยรุ่นในปัจจุบัน

การสำรวจต้นทุนทางธรรมะของกลุ่มตัวอย่างที่เป็นวัยรุ่น ต้นทุนทางธรรมะคือผลที่เกิดจากการเรียนรู้จาก ครอบครัว ผู้ใกล้ชิด สถาบันการศึกษา สถาบันศาสนา ชุมชน ที่ปลูกฝังและทำให้มีประสบการณ์ทางธรรมะ เพื่อให้เกิดความรู้เกี่ยวกับพระพุทธศาสนา ธรรมะไม่เข้าชั้นอยู่กับบุคคลผู้สอนเสียทั้งหมดการจะมีต้นทุนทางธรรมะนั้นจะต้องมีปัจจัยหลาย ๆ อย่างเข้ามาเป็นส่วนประกอบ ผู้วิจัยจึงทำการแบ่งกลุ่มตัวอย่างเป็น 3 กลุ่มเพื่อสำรวจต้นทุนทางธรรมะของวัยรุ่น กลุ่มวัยรุ่นที่มีต้นทุนทางธรรมะมาก วัยรุ่นที่มีต้นทุนทางธรรมะปานกลาง และวัยรุ่นที่มีต้นทุนทางธรรมะน้อย โดยจำแนกตามลักษณะตามประชากร ภูมิภาค พื้นฐานทางธรรมะและปัจจัยที่ทำให้วัยรุ่นมีความสนใจในพระพุทธศาสนาที่ต่างกัน ตามรายละเอียดดังต่อไปนี้

5.1. คุณลักษณะทางประชากรศาสตร์

5.1.1 คุณลักษณะทางประชากร

ตารางที่ 5.1 คุณลักษณะทางประชากรของกลุ่มตัวอย่างที่ต้นทุนทางธรรมะมาก

รายละเอียด	เบน	นัฐ	เจมส์	โบบ์	จอย	บอย	นัด	พงษ์	รวม
เพศ									
- ชาย	✓		✓	✓		✓	✓	✓	ชาย 6 คน
- หญิง		✓			✓				หญิง 2 คน
อายุ	21	20	21	20	21	21	23	22	ช่วงอายุ 20-23 ปี
การศึกษา									
- กำลังศึกษาในระดับปริญญาตรี	✓	✓	✓	✓	✓		✓	✓	กำลังศึกษาในระดับปริญญาตรี 7 คน
- จบการศึกษาในระดับประถม						✓			จบระดับประถมศึกษา 1 คน

จากตารางพบว่า วัยรุ่นที่มีต้นทุนทางธรรมะมาก กลุ่มตัวอย่างทั้งหมด 8 คน มีเพศชายจำนวน 6 คน เพศหญิง จำนวน 2 คน และอายุอยู่ในช่วงระหว่าง 20 -23 ปี อายุ 20 ปี จำนวน 2 คน

อายุ 21 ปี จำนวน 4 คน อายุ 22 ปี จำนวน 1 คน และอายุ 23 ปี จำนวน 1 คน ระดับการศึกษา กำลังศึกษาในระดับปริญญาตรีจำนวน 7 คน และจบระดับมัธยมศึกษาจำนวน 1 คน

เพศชาย เป็นกลุ่มตัวอย่างที่มีจำนวนมากเพศหญิง เนื่องจากกลุ่มตัวอย่างที่ได้มานั้นเป็นเพศชายส่วนใหญ่แต่ไม่ได้ชี้ชัดว่าเพศชายเป็นเพศที่วัยรุ่นที่มีต้นทุนทางธรรมะมาก

อายุเป็นช่วงอายุของวัยรุ่น 18-23 ปี กลุ่มตัวอย่างอยู่ในช่วงอายุที่เป็นกลุ่มเป้าหมายของการเก็บข้อมูล

ระดับการศึกษา จะเห็นได้ว่าส่วนมากกำลังศึกษาในระดับปริญญาตรี มีเพียงยกเว้นเป็นบุคคลที่จบการศึกษาระดับประถมศึกษา ซึ่งให้เห็นว่า การศึกษาในระดับใดก็สามารถที่จะเข้าถึงพระศาสนาได้เช่นเดียวกัน

ตารางที่ 5.2 คุณลักษณะทางประชากรของกลุ่มตัวอย่างวัยรุ่นที่มีต้นทุนทางธรรมะปานกลาง

รายละเอียด	ติว	กอล์ฟ	เตย	แอม	ฟ้า	โหน่ง	ต้น	เฟรม	รวม
เพศ									
- ชาย		✓				✓	✓	✓	เพศชาย 4 คน
- หญิง	✓		✓	✓	✓				เพศหญิง 4 คน
อายุ	22	22	21	20	20	21	20	20	
การศึกษา									
- กำลังศึกษาในระดับปริญญาตรี	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	ศึกษาในระดับปริญญาตรี 8 คน

จากตารางพบว่า วัยรุ่นที่มีต้นทุนทางธรรมะปานกลาง กลุ่มตัวอย่างทั้งหมด 8 คน มีเพศชาย จำนวน 4 คน เพศหญิง จำนวน 4 คน และอายุอยู่ในช่วงระหว่าง 20 -23 ปี อายุ 20 ปี จำนวน 4 คน อายุ 21 ปี จำนวน 2 คน อายุ 22 ปี จำนวน 2 คน ระดับการศึกษา กำลังศึกษาในระดับปริญญาตรีจำนวน 8 คน

เพศ ชายเป็นกลุ่มตัวอย่างที่มีจำนวนมากเพศหญิง เนื่องจากกลุ่มตัวอย่างที่ได้มานั้นเป็นเพศชายส่วนใหญ่แต่ไม่ได้ชี้ชัดว่าเพศชายเป็นเพศที่มีต้นทุนทางธรรมะมากที่สุด

อายุเป็นช่วงอายุของวัยรุ่น 18-23 ปี กลุ่มตัวอย่างอยู่ในช่วงอายุที่เป็นกลุ่มเป้าหมายของการเก็บข้อมูล

ระดับการศึกษา จะเห็นได้ว่าส่วนมากกำลังศึกษาในระดับปริญญาตรี ซึ่งให้เห็นว่า การศึกษาในระดับใดก็สามารถที่จะเข้าถึงพระศาสนาได้เช่นเดียวกัน

ตารางที่ 5.3 คุณลักษณะทางประชากรของกลุ่มตัวอย่างวัยรุ่นที่มีต้นทุนทางธรรมะน้อย

รายละเอียด	ไมเคิล	เจน	คอม	อินดี้	นู้กเกอร์	เตี้ย	อ้อโต้	รวม
เพศ								
- ชาย	✓		✓	✓	✓	✓	✓	ชาย 6 คน
- หญิง		✓						หญิง 1 คน
อายุ	21	22	21	19	20	21	22	ช่วงอายุ 19-22 ปี
การศึกษา								
- กำลังศึกษา ในระดับ ปริญญาตรี	✓	✓	✓		✓			กำลังศึกษาใน ระดับปริญญา ตรี 4 คน
- กำลังศึกษา ในระดับ ปวส.				✓				กำลังศึกษาใน ระดับปวส. 1 คน
- จบระดับ ปวส.							✓	จบระดับ ปวส. 1 คน
- จบระดับ มัธยมศึกษา ตอนปลาย						✓		จบระดับ มัธยมศึกษาตอน ปลาย 1 คน

จากตารางวัยรุ่นที่มีต้นทุนทางธรรมะน้อย กลุ่มตัวอย่างจำนวน 7 คน มีเพศชาย จำนวน 6 คน เพศหญิง จำนวน 1 คน อายุอยู่ในช่วงระหว่าง 19 -22 ปี อายุ 19 ปี จำนวน 1 คน อายุ 20 ปี จำนวน 1 คน อายุ 21 ปี จำนวน 3 คน และอายุ 22 ปี จำนวน 2 คน ระดับการศึกษา กำลังศึกษาในระดับปริญญาตรีจำนวน 4 คน กำลังศึกษาในระดับ ปวส. จำนวน 1 คน จบการศึกษาในระดับ ปวส. จำนวน 1 คน และจบการศึกษาในระดับมัธยมศึกษาตอนปลายจำนวน 1 คน

เพศ ชายเป็นกลุ่มตัวอย่างที่มีจำนวนมากเพศหญิง เนื่องจากกลุ่มตัวอย่างที่ได้มานั้นเป็นเพศชายส่วนใหญ่แต่ไม่ได้ชี้ชัดว่าเพศชายเป็นเพศที่ห่างไกลศาสนามากที่สุด

อายุเป็นช่วงอายุของวัยรุ่น 18-23 ปี กลุ่มตัวอย่างอยู่ในช่วงอายุที่เป็นกลุ่มเป้าหมายของการเก็บข้อมูล

ระดับการศึกษา จะเห็นได้ว่าส่วนมากกำลังศึกษาในระดับปริญญาตรี และมีการศึกษาในระดับที่หลากหลาย

คุณลักษณะทางประชากรของกลุ่มตัวอย่างวัยรุ่นที่มีต้นทุนทางธรรมะมากและวัยรุ่นที่มีต้นทุนทางธรรมะน้อยพบว่าเพศมีทั้ง หญิงและชาย อายุ 18-23 ปี การศึกษามีทั้งระดับ ประถมศึกษา มัธยมศึกษา ปวช. ปวส. และกำลังศึกษาในระดับปริญญาตรี ดังนั้น เพศ อายุ และการศึกษาไม่ได้เป็นตัวแปรที่สำคัญในการส่งผลให้วัยรุ่นมีต้นทุนทางธรรมะที่เหมือนหรือแตกต่างกัน

5.1.2 คุณลักษณะทางด้านจิตใจ (บุคลิกนิสัย)

บุคลิกนิสัยเป็นสิ่งที่เฉพาะตัวเป็นหน่วยรวมของระบบทางกายและจิตภายในตัวบุคคล ซึ่งกำหนดลักษณะการปรับตัวเป็นแบบเฉพาะของบุคคลนั้นต่อสภาพแวดล้อม บุคลิกของคนเรานั้น จะเห็นชัดเจนจากลักษณะนิสัยในการคิดและการแสดงออกรวมทั้งทัศนคติและความสนใจต่าง ๆ กิริยาท่าทางตลอดจนปรัชญาชีวิตของบุคคลนั้นยึดถือที่คนเราทำซ้ำ ๆ อยู่เสมอ จนเกิดเป็นความเคยชิน

วัยรุ่นที่มีต้นทุนทางธรรมะมาก

คุณลักษณะด้านจิตใจของวัยรุ่นที่มีต้นทุนทางธรรมะมากโดยส่วนใหญ่มักจะเป็นคนที่เข้ากับคนได้ง่าย ทัศนคติส่วนมากจะเป็นในทางบวกโดยจะให้หลักการคิดวิเคราะห์มากกว่าคำสอนพระพุทธศาสนาเป็นหลักในการดำรงชีวิต ชอบสังคมน้อยรวมกลุ่มกับคนหมู่มากปรับตัวเข้ากับสภาพแวดล้อมได้

วัยรุ่นที่มีต้นทุนทางธรรมะปานกลาง

โดยส่วนทัศนคติส่วนมากจะเป็นในทางบวกโดยจะให้หลักการคิด ชอบสังคมน้อยรวมกลุ่มกับคนหมู่มากปรับตัวเข้ากับสภาพแวดล้อมได้

วัยรุ่นที่มีต้นทุนทางธรรมะน้อย

คุณลักษณะด้านจิตใจของวัยรุ่นที่มีต้นทุนทางธรรมะน้อยคุณลักษณะด้านจิตใจของวัยรุ่นที่มีต้นทุนทางธรรมะน้อยโดยชอบเข้าสังคมและชอบเก็บตัวมีลักษณะที่แตกต่างกระจาย

ชอบค้นคว้า

วัยรุ่นที่มีต้นทุนทางธรรมะมาก

การชอบค้นคว้าเป็นผู้ที่มีนิสัยค้นคว้าตลอดเวลา สิ่งที่ไม่เข้าใจมักจะค้นคว้าเพื่อให้ได้มาซึ่งข้อมูลข่าวสารที่คิดค้ำหรือไม่เข้าใจ ดังเช่น เจมส์เป็นคนมีบุคลิกที่ชอบประดิษฐ์ ชอบงาน

ฝีมือ ดังนั้นเจมส์จึงเป็นเรียวแรงของวัดเสมอมา การเข้าวัดของเจมส์นั้น หากมีบางครั้งที่ติดขัดเรื่องความเข้าใจเกี่ยวกับศาสนาเจมส์จะใช้อุปกรณ์การสื่อสารค้นคว้าข้อมูล เพื่อให้ได้ความกระจ่าง และบทสวดมนต์ต่าง ๆ ที่บางครั้งจะต้องเข้าร่วมพิธีทางศาสนา เจมส์จะใช้ Application เกี่ยวกับบทสวดทางศาสนาเข้ามาเป็นเครื่องมือเพื่อให้การประกอบพิธีนั้นลุล่วงไปด้วยดี และเจมส์ ติดตามข่าวสารของพระ มหาอุทิศย์ วชิรเมธี เพื่อเป็นแนวทางในการดำรงชีวิตและเตือนสติทุกครั้งก่อนที่จะออกจากบ้านหรือกระทำการสิ่งใด

วัยรุ่นที่มีต้นทุนทางธรรมะปานกลาง

ลักษณะการค้นคว้านั้นกลุ่มวัยรุ่นที่มีต้นทุนทางธรรมะปานกลาง มักค้นคว้าในสิ่งที่ตอบสนองความต้องการของตนเอง ในเรื่องทั่วไป การเรียน ความรู้ทั่วไปและเรื่องบันเทิง มักจะสนใจพระพุทธศาสนาในเรื่องที่ตรงกับความชอบของตนเอง บางครั้งมักจะหาเรื่องลึกลับ เรื่องความรักเมื่อครั้งที่ตนเองประสบกับเหตุการณ์ เมื่อช่วยลดความขัดแย้งในตนเอง โดยส่วนมากมักจะค้นคว้าหาข้อมูลในสิ่งที่ทำให้ตนเองสบายใจขึ้น ยกตัวอย่างเช่น เคย มีปัญหาเรื่องความรัก แฟนทิ้งไปมีคนอื่น เคยก็จะหาคำคมของพระมหาสมปอง มาเป็นเครื่องมือที่ทำให้ตนเองสบายใจยิ่งขึ้น

วัยรุ่นที่มีต้นทุนทางธรรมะน้อย

ลักษณะการชอบค้นคว้าของวัยรุ่นที่มีต้นทุนทางธรรมะน้อย นั้นส่วนใหญ่จะเป็นการศึกษาค้นคว้าในเรื่องที่ไม่เกี่ยวกับธรรมะ เนื่องจากกลุ่มนี้สนใจในเรื่องที่ตนเองสนใจ แต่จะว่าไปแล้วนั้นไม่ใช่ว่าวัยรุ่นที่มีต้นทุนทางธรรมะน้อยจะไม่ศึกษาค้นคว้าเนื้อหาข้อมูลที่เกี่ยวข้องศาสนา บางครั้งเนื้อหาบางส่วนก็เกี่ยวข้องกับศาสนาโดยไม่รู้ตัว เช่นค้นคว้าหาข้อมูลเกี่ยวกับเรื่องอภิปหัทอย่างใดถึงจะไม่เป็นทุกข์ เป็นต้น

สนใจใฝ่รู้ แสวงหา

พฤติกรรมที่แสดงออกถึงความกระตือรือร้นตั้งใจที่จะเรียนรู้สิ่งใหม่ ๆ อยู่เสมอ หมั่นศึกษาหาความรู้เพิ่มเติมแสวงหาแนวคิดใหม่ ๆ ทั้งทางตรงและทางอ้อม พยายามในการเรียนรู้จากแหล่งเรียนรู้ทั้งภายในและภายนอก อย่างสม่ำเสมอและเลือกใช้สื่อได้อย่างถูกต้องเหมาะสม โดยส่วนมากวัยรุ่นกลุ่มตัวอย่างมักจะมี ความสนใจใฝ่รู้ และแสวงหาข้อมูลด้วยตนเอง โดยหากไม่เข้าใจในเนื้อหาหรือต้องการความกระจ่างจะมีการค้นคว้าหาข้อมูลทันที จากสื่อบุคคลใกล้ชิด หรือจากสื่ออื่นทั้งหนังสือ แบบเรียน และสื่อใหม่ที่แพร่หลายในปัจจุบัน อันได้แก่ อินเทอร์เน็ตเพื่อหาข้อมูลจากเว็บไซต์ ทั้งเว็บไซต์ของพระนักเทศน์เอง วัด หรือเว็บทั่วไป หรือผ่าน Application บนมือถือ เพื่อหาข้อมูลดังกล่าวอยู่เสมอ

วัยรุ่นที่มีต้นทุนทางธรรมะมาก

พงษ์ อายุ 22 ปี ศึกษาในระดับปริญญาตรี เป็นสมาชิกชมรมยุวพุทธ เข้าร่วมชมรมเมื่อครั้งยังศึกษาอยู่ในระดับมัธยมศึกษาเป็นต้นมา ทำให้องค์กร ชอบที่เรียนรู้สิ่งใหม่ ๆ เริ่มต้นจากการ อ่านหนังสือ เข้าร่วมฟังธรรมเทศนา และกิจกรรมทางพุทธศาสนาเรื่อยมาจนกระทั่งได้มีประสบการณ์เดินทางไปแสวงบุญกับชมรมยุวพุทธ ณ ประเทศอินเดีย นอกจากนั้น พงษ์ ก็ยังได้ใช้สื่อใหม่ที่มีการเผยแพร่ข้อมูลเกี่ยวกับพระพุทธศาสนาเพื่อเสริมและเพิ่มเติมความรู้อยู่ตลอดเวลา ส่วนนัฐ อายุ 23 ปี เป็นสมาชิกในชมรมพุทธศาสนาเมื่อครั้งที่เข้ามาศึกษาในระดับปริญญาตรี โดยปกติแล้ว นัฐสนใจที่จะเข้าร่วมกิจกรรมของพระพุทธศาสนาอยู่ประจำแต่ไม่ได้เข้าร่วมในชมรมพุทธศาสนาอย่างจริงจัง เมื่อเข้ามาศึกษาในระดับที่สูงขึ้นมีเพื่อนแนะนำ การศึกษา คว่าข้อมูล และเข้าร่วมกิจกรรมทางพระพุทธศาสนาจึงทำให้ นัฐมีความสนใจมากยิ่งขึ้น ประกวดพุทธวจน และกิจกรรมทางศาสนาจนเป็นประธานชมรมพระพุทธศาสนาของมหาวิทยาลัย และคอยหาข้อมูลใหม่ อยู่อยู่เสมอหากไม่เข้าใจ จากทั้งสื่อที่เป็นหนังสือ แบบเรียน พ็อกเก็ตบุ๊ก และที่สำคัญคือสื่อใหม่ โดยหาข้อมูลอินเทอร์เน็ต เว็บไซต์ และ Application ต่าง ๆ ที่เกี่ยวกับพระพุทธศาสนา

วัยรุ่นที่มีต้นทุนทางธรรมะปานกลาง

พฤติกรรมการณ์สนใจใฝ่รู้ แสวงหาของวัยรุ่นที่มีต้นทุนทางธรรมะน้อยนั้น เทคโนโลยีเข้ามามีบทบาทในการดำรงชีวิตประจำวันของกลุ่มวัยรุ่นที่วัยรุ่นที่มีต้นทุนทางธรรมะปานกลางเป็นอย่างมาก และทำให้ความสนใจใฝ่รู้ของแต่ละบุคคลมีไม่เหมือนกัน เนื่องจากข้อมูลข่าวสารมีจำนวนมากมาย ทำให้วัยรุ่นกลุ่มนี้มีพฤติกรรมการณ์สนใจใฝ่รู้ในเรื่องที่แตกต่างกัน บางคนอ่านหนังสือ บางคนใช้เทคโนโลยีสมัยเข้ามาเป็นตัวช่วย แต่จะไม่แสวงหาข้อมูลธรรมะ โดยตรง แต่เลือกเป็นกรณีที่ตรงกับความต้องการและพฤติกรรมในช่วงเวลานั้นแล้วแต่กรณี

วัยรุ่นที่มีต้นทุนทางธรรมะน้อย

พฤติกรรมการณ์สนใจใฝ่รู้ แสวงหาของวัยรุ่นที่มีต้นทุนทางธรรมะน้อยนั้น เทคโนโลยีเข้ามามีบทบาทในการดำรงชีวิตประจำวันของกลุ่มวัยรุ่น ทำให้ความสนใจใฝ่รู้ของแต่ละบุคคลมีไม่เหมือนกัน เนื่องจากสื่อมีหลากหลายรูปแบบจึงทำให้วัยรุ่นเลือกที่เข้าถึงสื่อได้มากขึ้น ความสนใจใฝ่รู้จึงมีความหลากหลายเช่นเดียวกัน วัยรุ่นวัยรุ่นที่มีต้นทุนทางธรรมะน้อยได้เลือกที่จะสนใจในเรื่องที่ตนต้องการแต่เป็นส่วนน้อยที่จะแสวงหาข้อมูลเกี่ยวกับธรรมะโดยตรง นอกจากข้อมูลที่เกี่ยวข้องทางอ้อมจากการปรับเปลี่ยนรูปแบบของสื่อธรรมะ เช่นภาพยนตร์ ตัวอย่างเรื่อง ออบติ หลวงพี่เท่ง โหน่งเท่งจิ๋วบิณ ฯลฯ

ชอบเข้าร่วมกิจกรรม และอยู่กับคนหมู่มาก

วัยรุ่นที่มีต้นทุนทางธรรมะมาก

การที่พุทธศาสนิกชนมีความสามารถในการติดต่อสื่อสารกับคนอื่น พอใจคนหมู่มาก มีเพื่อนมากหน้าหลายตา และมีการติดต่อสื่อสารพูดคุยหรือทำงานร่วมกัน มีปฏิสัมพันธ์กับคนอื่น ทำให้รู้สึกปลอดภัย มีความเข้าใจอันดีต่อกัน อยู่ร่วมกันเป็นหมู่คณะ มีการติดต่อสื่อสารระหว่างกัน ระหว่างบุคคล ระหว่างกลุ่ม เพื่อให้ทราบความต้องการของแต่ละบุคคล ในโอกาสและพิธีต่าง ๆ ของพุทธศาสนิกชนผู้ที่มีความเลื่อมใส มั่นคงในพระพุทธศาสนาในโอกาสต่าง ๆ ที่มีการผสมผสานขนบธรรมเนียมปะเพณีของแต่ละท้องถิ่นให้เข้ากับกิจกรรมทางพระพุทธศาสนา เช่น เจมส์ กิจกรรมทางพระพุทธศาสนาภาคเหนือไม่เคยขาด ชอบมีส่วนร่วมในกิจกรรมเกือบทุกกิจกรรมที่วัดได้จัดขึ้น “การที่ได้เข้าร่วมกิจกรรมกับทางวัดทำให้จิตใจสงบ ได้รักษาศีล และพบปะพูดคุยกับคนอื่น ทั้งวัยเดียวกัน และวัยที่แตกต่างกันมาก ทุกคนมีอัธยาศัยดี มีมิตรไมตรีต่อกัน ไม่เสแสร้งเหมือนอยู่ข้างนอก” ทำให้เจมส์เข้าร่วมกิจกรรมต่าง ๆ ของวัดอย่างไม่เคยขาด

วัยรุ่นที่มีต้นทุนทางธรรมะปานกลาง

การที่พุทธศาสนิกชนมีความสามารถในการติดต่อสื่อสารกับคนอื่น พอใจคนหมู่มาก มีเพื่อนมากหน้าหลายตา และมีการติดต่อสื่อสารพูดคุยหรือทำงานร่วมกัน มีปฏิสัมพันธ์กับคนอื่น และชอบอยู่กับเป็นกลุ่ม นิยมทำตามผู้นำกลุ่มและมีทัศนคติในทิศทางเดียวกัน ชอบสังคมมวลชน คือใครทำอะไรก็จะทำตามกันขึ้นอยู่ว่าใครเป็นผู้มีอิทธิพลในกลุ่มนั้น ๆ มักจะทำตามกันเป็นทอด ๆ เพื่อให้เข้ากลุ่มสมัขนิยมนได้ ดังเช่น การเข้าวัดเวียนเทียนในวันสำคัญทางศาสนา เมื่อเข้าวัดแล้วก็จะถ่ายรูปและส่งเข้าไปยัง สื่อสังคมออนไลน์ วัยรุ่นกลุ่มนี้มักจะมีพฤติกรรมการลอกเลียนแบบ หากทำอะไรแตกต่างจากกลุ่มจะเป็นบุคคลที่แตกต่างในทันที

วัยรุ่นที่มีต้นทุนทางธรรมะน้อย

การเข้าร่วมกิจกรรม และอยู่กับคนหมู่มากของวัยรุ่นที่มีต้นทุนทางธรรมะนั้น ชอบทำตามกระแสที่สังคมกำลังนิยม การเข้าร่วมกิจกรรมทางศาสนานั้น กลุ่มวัยรุ่นที่ห่างไกลศาสนาก็ทำเช่นเดียวกัน ดังเช่น ไม่เกิด ร่วมกิจกรรมทางศาสนาที่เวียนเทียน เนื่องจากเป็นกระแสนิยมที่หนุ่ม ๆ สาว ๆ นิยมไปเวียนเทียนในวันสำคัญทางศาสนาเพื่อให้อยู่ในสังคมและให้เป็นที่ยอมรับของกลุ่มเพื่อนด้วยกัน หากไม่ไปแล้วจะล้าสมัย

5.2. ภูมิหลัง

5.2.1 ด้านครอบครัว

ตารางที่ 5.4 ภูมิหลังทางด้านครอบครัวของกลุ่มตัวอย่างวัยรุ่นที่มีต้นทุนทางธรรมะมาก

ภูมิหลัง	เบน	หัฐ	เจมส์	โบ๊ท	จอย	บอย	นัค	พงษ์	รวม
ครอบครัว									
- ครอบครัวขยาย	✓		✓		✓		✓	✓	จำนวน 5 คน
- ครอบครัวเดี่ยวแบบ หย่าร้าง		✓		✓		✓			จำนวน 3 คน
- ครอบครัวเดี่ยวแบบ พ่อ แม่ ลูก									-
บุคคลที่มีอิทธิพล สร้างความสัมพันธ์กับ ศาสนา									
- บุคลากรทางการ ศึกษา				✓	✓		✓		
บุคคลในครอบครัว	✓	✓	✓	✓	✓		✓	✓	
- บุคลากรทางศาสนา (พระสงฆ์)		✓			✓	✓	✓		

จากตารางพบว่า ครอบครัวขยายมีจำนวน 5 คน และครอบครัวเดี่ยวแบบหย่าร้างมีจำนวน 3 คน และบุคคลที่มีอิทธิพลสร้างความสัมพันธ์กับศาสนา ได้แก่ บุคลากรทางการศึกษา บุคคลที่ใกล้ชิดในครอบครัว และพระสงฆ์ที่เป็นบุคลากรทางศาสนา จากตารางทำให้พบว่าครอบครัวที่สมบูรณ์ครบถ้วนด้วยพ่อ แม่ ลูก ไม่ได้ชี้ชัดว่ากลุ่มวัยรุ่นจะสนใจศาสนาแต่บุคคลที่ใกล้ชิดมีส่วนให้กลุ่มตัวอย่างนั้นใกล้ชิดพระศาสนาได้เช่นเดียวกันดังตัวหย่าร้าง เช่น พงษ์ อายุ 21 ปี บิดา-มารดา หย่าร้าง มีพี่น้องร่วมกัน 3 คน แต่ก็ยังสนใจและใส่ใจเรื่องพระพุทธศาสนาและมีส่วนร่วมกิจกรรมทางศาสนาเป็นประจำ เนื่องจากบุคคลใกล้ชิดเป็นผู้แนะนำและอบรมสั่งสอนให้รู้จักปฏิบัติตามหลักพระพุทธศาสนา “ผมได้ศึกษาถึงชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 และมีความคิดไม่อยากจะเรียน เลยได้ออกจากโรงเรียนมาอยู่ที่ชมรมเด็กกรนก ซึ่งชมรมนี้ตั้งอยู่ในหมู่บ้านหน้าทิวของชมรมคือ การดูแลให้ความรู้และอนุรักษ์ธรรมชาติและมีหน้าที่ร่วมทำงานกับวัดป่าสุคะโต เช่น ค่ายบวช เณรคู่ ร้อน งานธรรมยาตรา และงานต่าง ๆ ที่ทางวัดจัดขึ้น ผมจึงมีโอกาสได้เข้าวัด เยอะกว่าคนอื่น ๆ ในวัยใกล้กัน และได้รับฟังเทศจาก พระไพศาล วิสาโล และได้รับคำสอนจากพระในวัดและผู้ใหญ่หลาย ๆ คน จึงมีความคิดที่จะกลับมาเรียนและทำในสิ่งที่ตัวเองรัก และใช้ชีวิต

จากตารางพบว่า ครอบครัวชายมีจำนวน 2 คน และครอบครัวเดี่ยวแบบหย่าร้างมีจำนวน 3 คน และครอบครัวเดี่ยวแบบพ่อ แม่ ลูกจำนวน 2 คน ดังนั้นพบว่าครอบครัวไม่เกี่ยวข้องกับการความสนใจด้านพระพุทธศาสนาของวัยรุ่น ครอบครัวเดี่ยวพ่อแม่ ลูก เป็นครอบครัวที่อยู่ในเมืองไม่ได้คลุกคลีกับญาติพี่น้องที่มีอายุมากแต่ครอบครัวดังกล่าวก็ได้ยึดคำสั่งสอนของปู่ย่าตายาย ดังเช่นกลุ่มตัวอย่างมีเป็นสัดส่วนครอบครัวที่ใกล้เคียง การไม่สนใจในพระพุทธศาสนา ไม่ได้มาจากเรื่องจากอบรมเลี้ยวคู แต่มาจากประสบการณ์โดยตรงจากบุคคลในศาสนาทำให้เกิดความไม่ศรัทธาในตัวพระสงฆ์อีกต่อไป ดังเช่น อินดี้ วัยรุ่นอายุ 18 ปี ไม่สนใจในศาสนาเลย “ผมนั่งโดยสารไปโรงเรียนตอนเช้า ผมได้เงินไปวันละ 20 บาท ค่ารถ 5 บาท คนขับรถต้องทอนให้ผม 5 บาท แต่มีพระสงฆ์นั่งอยู่ด้านหน้ารับเงินทอนของผมไปแล้วบอกว่า ทำบุญเถอะนะ โยม แล้วพระสงฆ์ก็เอาเงินผมไป วันทั้งวันผมไม่ได้กินอะไรเลย และไม่มีค่ารถกลับบ้าน หลังจากนั้นมาผมก็ไม่ศรัทธาในตัวพระสงฆ์อีกเลย ผมว่าไม่เกี่ยวกับหลักคำสอนของพระพุทธองค์นะ ผมไม่ศรัทธาพระสงฆ์ต่างหาก ผมเลยไม่อยากจะยกมือไหว้พระหรือมีศาสนา” จากประสบการณ์ในอดีตทำให้เกิดความฝังใจจากเหตุการณ์ที่ผ่านมา หรือดังเช่น นึกเกอร์ อายุ 20 ปี เป็นครอบครัว พ่อ แม่ ลูก แต่นึกเกอร์ออกไปอาศัยอยู่กับแฟนเปิดร้านขายของชำ กำลังศึกษาในระดับปริญญาตรี เสาร์อาทิตย์ มีบิดามารดาค้าขาย ดิคาเสพติดเนื่องจากเพื่อนชักนำ และนำไปสู่การเป็นผู้ขายแทน นึกเกอร์ เคยบวชเณรเมื่อครั้งยังเป็นเด็ก แต่คำสอนทางศาสนาไม่ได้ทำให้ซาบซึ้งและนำมาใช้ในชีวิตประจำวัน เนื่องจากตอนเด็กโดนบังคับจากผู้ปกครองให้บวชเณรเนื่องจากดี้อมาก และผู้ปกครองกลัวจะติดเพื่อนภายในหมู่บ้าน การบวชเณรต้องทำกิจกรรมต่าง ๆ ภายในวัดสวดมนต์และมีกฎระเบียบที่เคร่งครัด ทำให้นึกเกอร์ ไม่ชอบเข้าวัดทำบุญ

5.2.2 ด้านศาสนา

วัยรุ่นที่มีต้นทุนทางธรรมะมาก

กลุ่มนี้สนใจพระพุทธศาสนามีภูมิหลังมาจากการอบรมสั่งสอนเรื่องธรรมะอยู่เป็นประจำทำให้วัยรุ่นกลุ่มนี้มีความสนใจในพระพุทธศาสนาเป็นอย่างดี เข้าวัดฟังธรรม เข้าร่วมกิจกรรมทางศาสนา และมีบุคคลคอยชี้แนะแนวทางในการดำเนินชีวิต และคอยอบรมสั่งสอนอยู่เสมอ ไม่ว่าจะเป็นครอบครัว บุคคลที่ใกล้ชิด สถาบันการศึกษา สถาบันศาสนา ตามแต่โอกาส เวลาที่บุคคลนั้นได้รับที่จะเกี่ยวข้องกับศาสนาไม่ว่าทางใดทางหนึ่งซึ่งเป็นประสบการณ์ที่ดีทำให้วัยรุ่นได้ซึมซับอย่างถ่องแท้และเข้าใจแก่นแท้ของคำสอนของศาสนา

วัยรุ่นที่มีต้นทุนทางธรรมะปานกลาง

กลุ่มวัยรุ่นที่มีต้นทุนทางธรรมะปานกลางกลุ่มนี้วัยรุ่นที่มีต้นทุนทางธรรมะปานกลางโดยมีความรู้พื้นฐานและการหล่อหลอมด้านศาสนามาจากครอบครัว สังคม เข้าวัดฟังธรรม เข้าร่วม

จากตารางพบว่าสื่อที่ใช้ในการศึกษาธรรมะของวัยรุ่นที่มีต้นทุนทางธรรมะมาก โทรทัศน์จำนวน 8 คน หนังสือธรรมะจำนวน 6 คน วิทยุ จำนวน 4 คน อินเทอร์เน็ต เว็บไซต์จำนวน 8 คน application บนมือถือจำนวน 6 คน สื่อบุคคลจำนวน 7 คน

การเลือกใช้สื่อธรรมะของวัยรุ่นที่มีต้นทุนทางธรรมะมากจะเห็นได้ว่า กลุ่มวัยรุ่นที่มีความสนใจในพระพุทธศาสนานั้นส่วนใหญ่สนใจที่จะเลือกรับสื่อ ทั้ง โทรทัศน์ หนังสือธรรมะ อินเทอร์เน็ต Application บนมือถือ และสื่อบุคคลเป็นส่วนใหญ่ เนื่องจากกลุ่มเหล่านี้มีความสนใจในเรื่องพระพุทธศาสนาเป็นทุนเดิมอยู่แล้วจึงมีการเลือกรับสื่อหลากหลายช่องทางเพื่อสร้างความมั่นใจให้แก่ตนเองในข้อมูลข่าวสารว่าไม่ผิดพลาด การเลือกรับสื่อเหล่านั้นเพื่อตอบสนองความต้องการหลายอย่าง

ทางโทรทัศน์ เพื่อความบันเทิง เพื่อทราบข่าวในปัจจุบันและเพื่อให้รู้แนวทางทิศทางของพระพุทธศาสนาว่ามีความเคลื่อนไหวอย่างไรบ้าง เช่น รายการเชิญตะวันกับท่าน มหาอุทิสัย วชิรเมธี รายการฟังเพลงบรรเลงธรรม รายการเช้านี้ที่หอมชิดช่วงคมธรรมประจำวัน ละครชุมชน นิมนต์ยิ้ม เป็นต้น

ทางวิทยุ เพื่อรับทราบข่าวสารในปัจจุบัน และรายการวิทยุที่ให้ความรู้โดยตรงจากพระนักเทศน์ต่าง ๆ ที่มีเทศนาผ่านทางรายการวิทยุเพื่อให้ความรู้แก่พุทธศาสนิกชน เช่น รายการเสียงธรรมเพื่อประชาชน รายการคลื่นธรรมะพระพุทธศาสนา เป็นต้น

หนังสือธรรมะ เป็นข้อมูลข่าวสารที่ให้ความรู้โดยตรง ทั้งหนังสือและภาพประกอบ ทำให้เข้าใจได้มากยิ่งขึ้น เช่น นิทานธรรมะ ธรรมะเตือนใจ ตายแล้วไปไหน ศรัทธาที่แท้จริง การปฏิบัติธรรม เป็นต้น

อินเทอร์เน็ต ช่วยให้การหาข้อมูลข่าวสารได้ทุกที่ทุกเวลาที่ต้องการ ไม่ว่าจะอยู่สถานที่ใด เวลาเท่าไรก็สามารถที่จะค้นคว้าไม่อย่างสะดวกสบาย เลือกข้อมูลข่าวสารได้อย่างเต็มที่ และอินเทอร์เน็ตก็เป็นช่องทางหนึ่งที่กลุ่มวัยรุ่นนิยมมากที่สุด อีกทั้งยังสามารถสนทนาแลกเปลี่ยนข้อมูลข่าวสารได้อย่างรวดเร็ว แต่อย่างไรก็ตาม กลุ่มวัยรุ่นกลุ่มนี้ยังยึดเนื้อหาที่มาจากหนังสือเป็นหลักเนื่องจากข้อมูลทางอินเทอร์เน็ตบางครั้งก็ขาดตกบกพร่องและผิดพลาดอยู่บ่อยครั้ง เช่น <http://www.dhammadjak.net/> <http://www.thammaonline.com/>

Application บนมือถือ เป็นโปรแกรมที่สร้างความสะดวกสบายให้แก่ผู้ใช้เป็นอย่างยิ่ง กลุ่มวัยรุ่นใช้ Application บนมือถือเพื่อตอบสนองความต้องการส่วนตัว เช่น การสวดมนต์ ไม่จำเป็นต้องใช้หนังสือสวดมนต์ เหมือนที่ผ่านมา แต่สามารถที่จะเปิดจาก Application เพื่อดูบท

- อินเทอร์เน็ต เว็บไซต์	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	จำนวน 8 คน
- application บนมือถือ	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	จำนวน 8 คน



ตารางที่ 5.8 (ต่อ)

ด้านการใช้สื่อ	ทีวี	กอล์ฟ	เคย	แอม	ฟ้า	โหม่ง	ต้น	เฟรม	รวม
- สื่อบุคคล	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	จำนวน 8 คน
สาเหตุที่เลือกใช้สื่อธรรมะ									
- เพื่อลดความ ขัดแย้งใน ตนเอง	✓					✓		✓	จำนวน 3 คน
- เพื่อข้อมูลทาง ศาสนา สร้าง ความกระจ่าง	✓	✓		✓	✓	✓		✓	จำนวน 6 คน
- เพื่อสร้าง กำลังใจ	✓	✓			✓	✓		✓	จำนวน 5 คน
- เพื่อตามแฟชั่น	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	จำนวน 8 คน
6. อื่นๆ									

จากตารางพบว่าด้านการสื่อสารศาสนาและการใช้สื่อของวัยรุ่นที่มีต้นทุนทางธรรมะปานกลาง จากสื่อ โทรทัศน์จำนวน 8 คน หนังสือธรรมะจำนวน 2 คน อินเทอร์เน็ต เว็บไซต์จำนวน 8 คน application บนมือถือจำนวน 8 คน สื่อบุคคลจำนวน 8 คน

ทางโทรทัศน์ เพื่อความบันเทิง เพื่อทราบข่าวในปัจจุบันและเพื่อให้รู้แนวทางการศึกษาของพระพุทธศาสนาว่ามีความเคลื่อนไหวอย่างไรบ้าง เช่นรายการเชษฐตะวันกับท่าน มหาอุทิศชัย วชิรเมธี รายการฟังเพลงบรรเลงธรรม รายการเช้านี้ที่หอมชืดช่วงคมธรรมประจำวัน ละครชุมชนนิมนต์ยิ้ม เป็นต้น

หนังสือธรรมะ เป็นข้อมูลข่าวสารที่ให้ความรู้โดยตรง ทั้งหนังสือและภาพประกอบทำให้เข้าใจได้มากยิ่งขึ้น เช่น นิทานธรรมะ ธรรมะเตือนใจ ดายแล้วไปไหน ศรัทธาที่แท้จริง การปฏิบัติธรรม เป็นต้น

อินเทอร์เน็ต ช่วยให้การหาข้อมูลข่าวสารได้ทุกที่ทุกเวลาที่ต้องการ ไม่ว่าจะอยู่สถานที่ใด เวลาเท่าไรก็สามารถที่จะค้นคว้าได้อย่างสะดวกสบาย เลือกข้อมูลข่าวสารได้อย่างเต็มที่ และอินเทอร์เน็ตก็เป็นช่องทางหนึ่งที่กลุ่มวัยรุ่นนิยมมากที่สุด

ตารางที่ 5.9 การสื่อสารศาสนาและการใช้สื่อของวัยรุ่นที่มีต้นทุนทางธรรมะน้อย

ด้านการใช้สื่อ	ไม่ เกิด	เจน	คอม	อินดี้	ฮู้ก เกอร์	เตี้ย	ออ โต้	รวม
สื่อที่ใช้ในการศึกษาธรรมะ								
- โทรทัศน์								
- หนังสือธรรมะ								
- วิทยุ								
- อินเทอร์เน็ต เว็บไซต์	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	จำนวน 8 คน
- application บนมือถือ			✓					จำนวน 1 คน
- สื่อบุคคล								
สาเหตุที่เลือกใช้สื่อธรรมะ								
- เพื่อลดความขัดแย้งใน ตนเอง								
- เพื่อข้อมูลทางศาสนา สร้างความกระจ่าง								
- เพื่อสร้างกำลังใจ								
- เพื่อตามแฟชั่น	✓		✓		✓			จำนวน 3 คน
6. อื่นๆ								
- เรื่องลึกลับ	✓			✓	✓			จำนวน 3 คน

จากตารางพบว่าด้านการสื่อสารศาสนาและการใช้สื่อของวัยรุ่นที่มีต้นทุนทางธรรมะน้อย สื่อที่ใช้ในการศึกษาธรรมะ ได้แก่ อินเทอร์เน็ต เว็บไซต์จำนวน 8 คน application บนมือถือจำนวน 1 คน และสาเหตุที่เลือกใช้สื่อธรรมะเพื่อตามแฟชั่นจำนวน 3 คนและ เรื่องลึกลับ จำนวน 3 คน ส่วนมากจะเลือกช่องทางอินเทอร์เน็ต โดยหาจาก Google เป็นส่วนมากเนื่องจากอินเทอร์เน็ตมีบทบาทมากกลับวัยรุ่นกลุ่มนี้ การเข้าถึงของกลุ่มวัยรุ่นกลุ่มนี้คือทำตามกระแสนิยมหากเป็นที่นิยมมาก ๆ ก็จะทำตาม เช่น วันสำคัญทางศาสนา โดยปกติวัยรุ่นกลุ่มนี้ไม่ให้ความสำคัญเท่าที่ควร แต่เมื่อมีประเด็นทางสังคม ก็จะทำตามคือไปตามกระแสสังคม แล้วถ่ายรูปเพื่อให้ผู้อื่นรู้ว่าตนเองนั้นยังอยู่ในกระแสที่นิยมกันอยู่หากไม่ทำตามก็จะดูเป็นคนแปลกแยกทันที

จากตารางพบว่าการคบเพื่อนวัยรุ่นที่มีต้นทุนทางธรรมะมากเพื่อให้ประสบความสำเร็จ ด้านการงานและการเรียนจำนวน 7 คน เพื่อให้เป็นที่ยอมรับในกลุ่มสังคมจำนวน 3 คน เพื่อประกอบกิจกรรมต่าง ๆ ที่เป็นประโยชน์ต่อตนเองและสังคม จำนวน 7 คน เพื่อเป็นที่ปรึกษา แก้ปัญหา และหาทางออก จำนวน 5 คน เพื่อให้ตนเองมีตัวตนในสังคมและทำให้การใช้ชีวิตใน สังคมอยู่อย่างลงตัว จำนวน 8 คน

5.2.4.1 เพื่อให้ประสบความสำเร็จด้านการงานและการเรียน วัยรุ่นที่มีต้นทุนทางธรรมะ มากส่วนใหญ่เป็นนักศึกษาในระดับปริญญาตรี ดังนั้นการคบเพื่อนของวัยรุ่นนั้นเพื่อเหตุผล ทางด้านความต้องการประสบความสำเร็จทางด้านการงานและการเรียนเนื่องจากส่วนใหญ่การ ดำรงชีวิตของกลุ่มวัยรุ่นนั้นมีการคลุกคลีกับเพื่อนร่วมชั้นเป็นส่วนใหญ่จึงช่วยเหลือทางด้านการ เรียนการศึกษาเพื่อให้ประสบความสำเร็จในอนาคต หรือแม้แต่วัยรุ่นที่ไม่ได้ศึกษาในระดับปริญญา ตรีนั้นก็ยังคงคบเพื่อนเพื่อให้ประสบความสำเร็จทางด้านการงานเช่นเดียวกันเนื่องจากวัยรุ่นต้องการ การมีส่วนร่วมและปฏิสัมพันธ์กับคนหมู่มากเพื่อให้ตนเองประสบความสำเร็จในด้านใดด้านหนึ่ง ดังเช่น ขงจื๊อ เรียนจบชั้นประถมศึกษา ไม่ได้ศึกษาต่อในระดับที่สูงขึ้นไป แต่ก็ยังพบปะกับเพื่อน เป็นประจำ ทั้งเรื่องการงานเพราะจำเป็นต้องทำให้เป็นที่รู้จักของคนหมู่มากจึงต้องอาศัยเพื่อน พบปะกับเพื่อนทำความรู้จักกับคนอื่นต่อไปในความเจริญในหน้าที่การงานให้เป็นที่รู้จักแก่ ผู้บังคับบัญชาหรือเพื่อนร่วมงาน และการเข้าสังคมเพื่อให้ตนเองมีตัวตนในสังคมและให้เป็นที่รู้จัก เพราะการพบปะสังสรรค์จะทำให้รู้จักคนมากขึ้น

5.2.4.2 เพื่อให้เป็นที่ยอมรับในกลุ่มสังคม วัยรุ่นที่มีต้นทุนทางธรรมะมาก นั้นต้องการเป็น ที่ยอมรับในกลุ่มสังคม ตอบสนองความต้องการของสังคมในด้านต่าง ๆ ประกอบด้วย ตำแหน่งทาง สังคม และบทบาทหน้าที่ ทั้งด้านพฤติกรรมของสมาชิกในกลุ่มเพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์ เช่น วิถี การใช้ชีวิต การดำเนินกิจกรรมของสมาชิก สามารถตอบสนองวัตถุประสงค์ของกลุ่มได้ ยกตัวอย่าง เจมส์ ชอบประดิษฐ์งานฝีมือและชอบเข้าร่วมกิจกรรมทางศาสนา เจมส์ต้องฝึกฝีมือในการพับ ดอกไม้ ทำบายศรี เพื่อจะให้ตนเองมีส่วนร่วมและเป็นที่ยอมรับในกลุ่มสังคมนั้น เพื่อสร้างความ มั่นใจให้แก่ตนเองและเป็นที่ยอมรับของบุคคลอื่น

5.2.4.3 เพื่อประกอบกิจกรรมต่าง ๆ ที่เป็นประโยชน์ต่อตนเองและสังคม คุณลักษณะที่ แสดงออกถึงการมีส่วนร่วมในกิจกรรมหรือสถานการณ์ที่ก่อให้เกิดประโยชน์แก่ผู้อื่น ชุมชน และ สังคม ด้วยความสมัครใจ กระตือรือร้นโดยไม่หวังผลตอบแทน ผู้ที่มีลักษณะเป็นผู้ให้และช่วยเหลือ ผู้อื่น แบ่งปันความสุขส่วนตนเพื่อทำประโยชน์แก่ส่วนรวม เข้าใจ เห็นใจผู้ที่มีความเดือดร้อน อาสาช่วยเหลือสังคม อนุรักษ์สิ่งแวดล้อม ด้วยร่างกาย สติปัญญา ลงมือปฏิบัติเพื่อแก้ปัญหาหรือ ร่วมสร้างสรรค์สิ่งที่ดีงามให้เกิดในชุมชน ดังเช่น เบน เป็นนายกสโมสรทำงานเพื่อส่วนรวมเป็น

ผู้นำนักศึกษาคอยนำนักศึกษาเข้าร่วมกิจกรรมของทางมหาวิทยาลัยและกิจกรรมทางศาสนาไม่เคยขาด ด้วยประสบการณ์ที่ได้รับจากครอบครัวทำให้ เบน รู้ว่าจะต้องปฏิบัติตัวอย่างไร ทั้งการเป็นผู้นำทางศาสนาพิธีในกิจกรรมต่างๆ และ วงศ์กรเป็นประธานชมรมพุทธศาสนาของมหาวิทยาลัย เข้าร่วมกิจกรรมทางศาสนาไม่เคยทั้งอีกทั้งยังเข้าร่วมกิจกรรมจากชมรมยุวพุทธ โดยการให้ความรู้ เป็นผู้นำของเยาวชนให้ความรู้แก่ผู้อื่นทั้งในมหาวิทยาลัย ระดับจังหวัด และระดับประเทศ

5.2.4.4 เพื่อเป็นที่ปรึกษา แก้ปัญหา และหาทางออก ปัจจุบันวัยรุ่นส่วนใหญ่มีปัญหาหลาย อย่างที่ตนไม่สามารถแก้ไขปัญหานั้นได้ด้วยตนเองบางครั้งอาจจะแก้ไขปัญหาวัยวิธีการผิด ๆ ไม่มีการคิดวิธีการแก้ไขปัญหานั้นอย่างถูกต้อง ซึ่งปัญหานั้นสามารถแก้ไขได้โดยเริ่มจากการให้ ความสำคัญกับพวกเขาให้เขาได้มีโอกาสในการแสดงความคิดเห็นเพื่อเป็นแนวทางในการ แก้ปัญหา

5.2.4.5 เพื่อสังสรรค์ และอบายมุข ในปัจจุบันการคบเพื่อนและเข้าร่วมกิจกรรมสังสรรค์มี หลายประเภท ทั้งปลอดอบายมุขและมีอบายมุข โดยส่วนมากวัยรุ่นที่มีต้นทุนทางธรรมะมากเคย ลองสิ่งเหล่านั้น เช่น เหล้า บุหรี่ เป็นต้น พงษ์ ชอบสังสรรค์กับเพื่อนแต่มีบางครั้งที่มีดื่มเครื่องดื่ม แอลกอฮอล์ เพราะคิดว่าปกติทุกคนต้องชอบสังสรรค์และเข้าสังคม แต่ก็ไม่ได้หมายความว่าวัยรุ่น ทุกคนจะต้องการสิ่งเหล่านี้ทั้งหมด นัฐ นักศึกษาระดับปริญญาตรี เคยลองดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ เนื่องจากเพื่อนชักชวนแต่ นัฐ รู้สึกว่าสิ่งเหล่านี้ไม่เหมาะสมสำหรับนักเรียนนักศึกษาอย่างเช่นเขา นัฐจึงไม่คิดที่จะบริโภคสิ่งเหล่านั้นอีกเลย เพราะว่ายิ่งบริโภคก็จะทำให้ขาดสตินำมาซึ่งความ เสี่ยงหลายอย่างทั้งชีวิตและทรัพย์สิน

5.2.4.6 เพื่อให้ตนเองมีตัวตนในสังคมและทำให้การใช้ชีวิตในสังคมอยู่อย่างลงตัว ความอยากมีตัวตนและเลือกแสดงตัวตนในแบบที่ต้องการ การแสดงออก การรวมตัว หรือการ แสดงตัวตนให้กลุ่มเดียวกันได้พบเห็น อยากเพราะต้องการเป็นที่ยอมรับจากสังคมเป็นส่วนใหญ่ โดยเผยแพร่ไปอย่างกว้างขวางผ่านช่องทางต่าง ๆ ให้เป็นที่รู้จักในระดับมวลชนและเปิดเผยตนเอง ให้บรรลุเป้าหมาย ความมีตัวตนในสังคมนำมาซึ่งความภาคภูมิใจและรู้สึกว่าตนเองเป็นคนสำคัญ วัยรุ่นที่มีต้นทุนทางธรรมะมากก็เป็นอีกกลุ่มที่ต้องการให้ตนเองมีตัวตนในสังคมและทำให้การใช้ ชีวิตในสังคมได้อย่างลงตัว ดังนั้นวัยรุ่นกลุ่มนี้จึงมักแสดงออกด้านต่าง ๆ เพื่อให้ตนเองเป็นที่ ยอมรับของกลุ่มสังคมที่ตนเองอยู่ ทำตัวกลมกลืนและไปในทางทิศทางเดียวกันของกลุ่มสังคม เพื่อให้เป็นที่ยอมรับและเข้าร่วมกลุ่มได้การดำรงชีวิตจึงจะได้ลงตัวในทุกด้าน

5.2.4.7 ไม่คบเพื่อนมากอยู่คนเดียวเป็นส่วนใหญ่ แต่ก็ยังมีเพื่อนไว้เพื่อเข้าสังคม อาจจะ บอกไม่ได้ชัดเจนว่ากลุ่มวัยรุ่นที่มีต้นทุนทางธรรมะมากเป็น ไม่ชอบการอยู่คนเดียว หรือชอบ ความโดดเดี่ยว แต่ส่วนใหญ่วัยรุ่นเป็นวัยที่ชอบเข้าสังคมและชอบคนหมู่มากเนื่องจากเป็นวัยที่

จากตารางพบว่าการคบเพื่อนของวัยรุ่นที่มีต้นทุนทางธรรมะปานกลาง เพื่อให้ประสบความสำเร็จด้านการงานและการเรียนจำนวน 8 คน เพื่อให้เป็นที่ยอมรับในกลุ่มสังคมจำนวน 8 คน เพื่อประกอบกิจกรรมต่าง ๆ ที่เป็นประโยชน์ต่อตนเองและสังคม จำนวน 8 คน เพื่อเป็นที่ปรึกษาแก้ปัญหา และหาทางออก จำนวน 8 คน เพื่อสังสรรค์ และอบายมุข จำนวน 7 คน เพื่อให้ตนเองมีตัวตนในสังคมและทำให้การใช้ชีวิตในสังคมอยู่อย่างลงตัว จำนวน 8 คน จะเห็นได้ว่าวัยรุ่นกลุ่มวัยรุ่นที่มีต้นทุนทางธรรมะปานกลางนั้น ชอบเข้าร่วมกลุ่มกันเพื่อความสัมพันธ์ทางด้านสังคม เพื่อให้ประสบความสำเร็จในหน้าที่การงาน และเพื่อทำกิจกรรมเพื่อให้เป็นที่ยอมรับกับสังคม

5.2.4.1 เพื่อให้ประสบความสำเร็จด้านการงานและการเรียน

เพื่อให้ประสบความสำเร็จด้านการงานและการเรียน วัยรุ่นที่มีต้นทุนทางธรรมะปานกลางส่วนใหญ่เป็นนักศึกษาในระดับปริญญาตรี ดังนั้นการคบเพื่อนของวัยรุ่นนั้นเพื่อเหตุผลทางด้านความต้องการประสบความสำเร็จทางการงานและการเรียนเนื่องจากส่วนใหญ่การดำรงชีวิตของกลุ่มวัยรุ่นนั้นมีการคลุกคลีกับเพื่อนร่วมชั้นเป็นส่วนใหญ่จึงช่วยเหลือทางการเรียนการศึกษาเพื่อให้ประสบความสำเร็จในอนาคต หรือแม้แต่วัยรุ่นที่ไม่ได้ศึกษาในระดับปริญญาตรีนั้นก็ยังคงคบเพื่อนเพื่อให้ประสบความสำเร็จทางการงานเช่นเดียวกันเนื่องจากวัยรุ่นต้องการมีส่วนร่วมและปฏิสัมพันธ์กับคนหมู่มากเพื่อให้ตนเองประสบความสำเร็จในด้านใดด้านหนึ่ง ดังเช่น ดิว ชอบรวมกลุ่มกับเพื่อนในการเรียนช่วยกันเรื่องการเรียนการสอบ เพื่อให้ตนเองประสบความสำเร็จด้านการเรียนหนังสือ

5.2.4.2 เพื่อให้เป็นที่ยอมรับในกลุ่มสังคม

เพื่อให้เป็นที่ยอมรับในกลุ่มสังคม วัยรุ่นที่มีต้นทุนทางธรรมะปานกลางนั้นต้องการเป็นที่ยอมรับในกลุ่มสังคม ตอบสนองความต้องการของสังคมในด้านต่าง ๆ ประกอบด้วย ตำแหน่งทางสังคม และบทบาทหน้าที่ ทั้งด้านพฤติกรรมของสมาชิกในกลุ่มเพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์ เช่น วิธีการใช้ชีวิต การดำเนินกิจกรรมของสมาชิก สามารถตอบสนองวัตถุประสงค์ของกลุ่มได้ ยกตัวอย่าง โหน่ง ชอบเข้ากลุ่มเพื่อน และทำตามที่เพื่อนในกลุ่มทำ หากไม่ทำก็จะเป็นตัวประหลาดของเพื่อน ๆ ดังนั้นโหน่งจึงชอบทำตามเพื่อน ๆ

5.2.4.3 เพื่อประกอบกิจกรรมต่าง ๆ ที่เป็นประโยชน์ต่อตนเองและสังคม คุณลักษณะที่แสดงออกถึงการมีส่วนร่วมในกิจกรรมหรือสถานการณ์ที่ก่อให้เกิดประโยชน์แก่ผู้อื่น ชุมชน และสังคม ด้วยความสมัครใจ กระตือรือร้นโดยไม่หวังผลตอบแทน ผู้ที่มีลักษณะเป็นผู้ให้และช่วยเหลือผู้อื่น แบ่งปันความสุขส่วนตนเพื่อทำประโยชน์แก่ส่วนรวม เข้าใจ เห็นใจผู้ที่มีความเดือดร้อน อาสาช่วยเหลือสังคม อนุรักษ์สิ่งแวดล้อม ด้วยร่างกาย สติปัญญา ลงมือปฏิบัติเพื่อแก้ปัญหาหรือร่วมสร้างสรรค์สิ่งที่ดีงามให้เกิดในชุมชน ดังเช่น ฟ้า ชอบทำกิจกรรมต่าง ๆ ของส่วนรวม เนื่องจาก

ฟ้าคิดว่า การที่อยู่เฉย ๆ จะไม่ได้ประโยชน์ดังนั้นหากยังมีแรงอยู่จะพยายามหากิจกรรมที่เป็นประโยชน์ต่อสังคม เนื่องจากคนสังคมยังมีอีกมากมายที่ยังขาดโอกาส และสิ่งสนับสนุน คนไทยต้องมีน้ำใจช่วยเหลือและแบ่งปันแก่ผู้อื่นที่ด้อยกว่าเรา

5.2.4.4 เพื่อเป็นที่ปรึกษา แก้ปัญหา ปัจจุบันวัยรุ่นส่วนใหญ่มีปัญหาหลายอย่างที่ตนไม่สามารถแก้ไขปัญหานั้นได้ด้วยตนเองบางครั้งอาจจะแก้ไขปัญหาด้วยวิธีการผิด ๆ ไม่มีการคิดวิธีการแก้ไขปัญหานั้นอย่างถูกต้อง ซึ่งปัญหานั้นสามารถแก้ไขได้โดยเริ่มจากการให้ความสำคัญกับพวกเขาให้เขาได้มีโอกาสในการแสดงความคิดเห็นเพื่อเป็นแนวทางในการแก้ปัญหา วัยรุ่นกลุ่มนี้คิดว่า เพื่อนคือคนที่เข้าใจปัญหามากที่สุด และมักก็จะเห็นเพื่อนเป็นผู้ที่ช่วยแก้ปัญหาและหาทางออก เพราะปัญหาของวัยรุ่นถ้าไปปรึกษาผู้ใหญ่กลัวโดนตำหนิ และทำโทษ ดังนั้นจึงให้เพื่อช่วยแก้ปัญหาและหาทางออกง่ายที่สุด

5.2.4.5 เพื่อสังสรรค์ และอบายมุข ในปัจจุบันการคบเพื่อนและเข้าร่วมกิจกรรมสังสรรค์มีหลายประเภท ทั้งปลอดอบายมุขและมีอบายมุข โดยส่วนมากวัยรุ่นที่มีต้นทุนทางธรรมะมากเคยลองสิ่งเหล่านั้น เช่น เหล้า บุหรี่ เป็นต้น โน้มชอบสังสรรค์กับเพื่อนเพื่อความสนุกสนานและเพลิดเพลิน ยิ่งสังสรรค์กับเพื่อนมากเท่าไรยิ่งทำให้เกิดความสนิทและเข้าใจกันมาก และสามารถปรับทุกข์ได้ในเวลาเดียวกัน

5.2.4.6 เพื่อให้ตนเองมีตัวตนในสังคมและทำให้การใช้ชีวิตในสังคมอยู่อย่างลงตัว ความอยากมีตัวตนและเลือกแสดงตัวตนในแบบที่ต้องการ การแสดงออก การรวมตัว หรือการแสดงตัวตนให้กลุ่มเดียวกันได้พบเห็น อยากเพราะต้องการเป็นที่ยอมรับจากสังคมเป็นส่วนใหญ่ โดยเผยแพร่ไปอย่างกว้างขวางผ่านช่องทางต่าง ๆ ให้เป็นที่รู้จักในระดับมวลชนและเปิดเผยตนเองให้บรรลุปเป้าหมาย ความมีตัวตนในสังคมนำมาซึ่งความภาคภูมิใจและรู้สึกว่าตนเองเป็นคนสำคัญ วัยรุ่นที่มีต้นทุนทางธรรมะมากก็เป็นอีกกลุ่มที่ต้องการให้ตนเองมีตัวตนในสังคมและทำให้การใช้ชีวิตในสังคมได้อย่างลงตัว ดังนั้นวัยรุ่นกลุ่มนี้จึงมักแสดงออกด้านต่าง ๆ เพื่อให้ตนเองเป็นที่ยอมรับของกลุ่มสังคมที่ตนเองอยู่ ทำตัวกลมกลืนและไปในทางทิศทางเดียวกันของกลุ่มสังคม เพื่อให้เป็นที่ยอมรับและเข้าร่วมกลุ่มได้การดำรงชีวิตจึงจะได้ลงตัวในทุกด้าน

ตารางที่ 5.12 ด้านการคบเพื่อนของวัยรุ่นที่มีต้นทุนทางธรรมะน้อย

รายละเอียด	ไม่ เคล็ด	เจน	คอม	อินดี	นู้ก เกอร์	เตี้ย	ออ โต้	รวม
เพื่อให้ประสบความสำเร็จ ด้านการงานและการเรียน	✓	✓		✓				จำนวน 3 คน
เพื่อให้เป็นที่ยอมรับในกลุ่ม สังคม	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	จำนวน 7 คน
เพื่อประกอบกิจกรรมต่าง ๆ ที่เป็นประโยชน์ต่อตนเอง และสังคม	✓	✓						จำนวน 2 คน
เพื่อเป็นที่ปรึกษา แก้ปัญหา และหาทางออก	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	จำนวน 7 คน
เพื่อปฏิสัมพันธ์กับคนหมู่มาก	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	จำนวน 7 คน
เพื่อให้ตนเองมีตัวตนใน สังคมและทำให้การใช้ชีวิต ในสังคมอยู่อย่างลงตัว	✓	✓		✓	✓	✓	✓	จำนวน 6 คน
ไม่คบเพื่อนมากอยู่คนเดียว เป็นส่วนใหญ่ แต่ก็ยังมีเพื่อน ไว้เพื่อเข้าสังคม			✓					จำนวน 1 คน

จากตารางการคบเพื่อนของวัยรุ่นที่มีต้นทุนทางธรรมะน้อยพบว่า การคบเพื่อนเพื่อให้ประสบความสำเร็จด้านการงานและการเรียน จำนวน 3 คน เพื่อให้เป็นที่ยอมรับในกลุ่มสังคม จำนวน 7 คน เพื่อประกอบกิจกรรมต่าง ๆ ที่เป็นประโยชน์ต่อตนเองและสังคม จำนวน 2 คน เพื่อเป็นที่ปรึกษา แก้ปัญหา และหาทางออก จำนวน 7 คน เพื่อสังสรรค์ และอบายมุข จำนวน 7 คน เพื่อให้ตนเองมีตัวตนในสังคมและทำให้การใช้ชีวิตในสังคมอยู่อย่างลงตัว จำนวน 6 คน ไม่คบเพื่อนมากอยู่คนเดียวเป็นส่วนใหญ่ แต่ก็ยังมีเพื่อนไว้เพื่อเข้าสังคม จำนวน 1 คน

5.2.4.1 เพื่อให้ประสบความสำเร็จด้านการงานและการเรียน วัยรุ่นที่มีต้นทุนทางธรรมะน้อยจะเห็นได้ว่ามี 3 คนที่คบเพื่อนเพื่อให้ประสบความสำเร็จในด้านการเรียนและการงาน เนื่องจากวัยรุ่นทั้ง 3 มีเป้าหมายคือการศึกษาจบในระดับปริญญาตรี และต้องการมีเพื่อนเพื่อคอยช่วยเหลือทางด้านการเรียนและการทำงาน จะเห็นได้ว่าวัยรุ่นบางคนกำลังศึกษาต่อเช่นเดียวกันแต่ไม่ได้คบเพื่อนเพื่อประสบความสำเร็จด้านการเรียนเนื่องจากบางคนเรียนตามที่ถูกครอบงำไว้ ให้เรียนจบตามที่มุ่งหวัง แต่ไม่ได้คบเพื่อนเพื่อประสบความสำเร็จด้านการเรียนเนื่องจากไม่ได้คบเพื่อนกลุ่มที่กำลังศึกษาในระดับเดียวกันเลย และบางคนก็ไม่ได้ศึกษาทำงานเลี้ยงตนเองและเป็นงานตอนกลางคือทำให้เพื่อนไม่มีอิทธิพลด้านการงานต่อเขาเป็นอย่างไร

5.2.4.2 เพื่อให้เป็นที่ยอมรับในกลุ่มสังคม วัยรุ่นที่มีต้นทุนทางธรรมะน้อยต้องการการเป็นที่ยอมรับในกลุ่มสังคมเช่นเดียวกับกลุ่มวัยรุ่นที่มีต้นทุนทางธรรมะมาก เนื่องจากวัยรุ่นเป็นวัยที่ต้องการมีส่วนร่วมในสังคม และต้องการให้ตนเองเป็นที่ยอมรับ ดังนั้นวัยรุ่นกลุ่มดังกล่าวจึงเข้าร่วมกลุ่มสังคมได้เป็นอย่างดี ยกตัวอย่าง เต๋ย ทำงานในสถานบันเทิงตอนกลางคืน พยายามที่จะเข้าหากกลุ่มเพื่อนในงานเดียวกันและให้เป็นที่ยอมรับว่าตนเองสามารถทำงานเลี้ยงชีพตนเองได้ เพื่อนชวนไปไหนก็จะไปบ้างเพื่อไม่ให้ตนเองแตกแยกจากกลุ่มดังกล่าว

5.2.4.3 เพื่อประกอบกิจกรรมต่าง ๆ ที่เป็นประโยชน์ต่อตนเองและสังคม วัยรุ่นที่มีต้นทุนทางธรรมะน้อย มีจำนวน 2 คนที่ประกอบกิจกรรมเพื่อให้เป็นประโยชน์ต่อตนเองและสังคมบ้าง เนื่องจาก เจนและไมเคิล กำลังศึกษาในระดับปริญญาตรี ได้มีโอกาสประกอบกิจกรรมเพื่อตนเองและส่วนรวมอยู่บ่อยครั้งทำให้ซึมซาบและใฝ่ที่จะทำงานเพื่อตนเองและสังคมอย่างไม่คลั่งคลั่งใจ ทำให้เห็นได้ว่า วัยรุ่นมีจิตสำนึกที่ยังคอยช่วยเหลือสังคมและผู้อื่นที่ไม่ใช่ตนเอง

5.2.4.4 เพื่อเป็นที่ปรึกษา แก้ปัญหา และหาทางออกปัจจุบันวัยรุ่นส่วนใหญ่มีปัญหาหลายอย่างที่ตนไม่สามารถแก้ไขปัญหานั้นได้ด้วยตนเองบางครั้งอาจจะแก้ไขปัญหาด้วยวิธีการผิด ๆ ไม่มีวิธีการคิดวิธีการแก้ไขปัญหากันอย่างถูกต้อง ซึ่งปัญหานั้นสามารถแก้ไขได้โดยเริ่มจากการให้ความสำคัญกับพวกเขาให้เขาได้มีโอกาสในการแสดงความคิดเห็นเพื่อเป็นแนวทางในการแก้ปัญหาวัยรุ่นเด็กและเยาวชนส่วนใหญ่ที่มักจะประสบปัญหาคือเขาไม่มีความรู้ในเรื่องของสิ่งที่ถูกหรือผิดไม่มีคนมาให้ความรู้ให้คำปรึกษาที่ถูกและชี้แนะแนวทางการแก้ไขหรือข้อผิดพลาดที่เกิดขึ้นโดยการคิดที่ขาดการยั้งคิดปัญหาส่วนใหญ่ เช่น ดิตยาเสพติด ดิตเกม มีเพศสัมพันธ์ก่อนวัยอันควร ปัญหาความรุนแรงของเด็กและสตรี ค่านิยมความทันสมัยตามโฆษณาตามสื่อต่าง ๆ เยาวชนเมื่อประสบพบเจอกับปัญหาต่าง ๆ ส่วนใหญ่มักปรึกษาเพื่อนเชื่อเพื่อนเพราะคิดว่าเพื่อนเป็นที่พึ่งให้แก่ตน ได้ทั้งหมดเป็นความคิดที่ผิดความจริงแล้วเมื่อเกิดปัญหาคนที่ควรไปขอคำปรึกษาคือ พ่อ

แม่ และโดยส่วนใหญ่วัยรุ่นชอบปรึกษากับวัยรุ่นด้วยกันเอง และหาทางแก้ไขด้วยตนเองโดยไม่พึ่งผู้ใหญ่ เนื่องจากสิ่งที่ตนเองทำนั้นผิดต่อศีลธรรมและกฎหมาย จึงก่อให้เกิดปัญหาสังคมตามมา

5.2.4.5 เพื่อสังสรรค์ และอบายมุข ในปัจจุบันปัญหาเกี่ยวกับวัยรุ่นมีมากมายหลายด้าน ปัญหาต้น ๆ ของวัยรุ่นคืออบายมุขต่าง ๆ ที่มาพร้อมกับการสังสรรค์ส่งผลต่อพฤติกรรมที่ไม่พึงประสงค์ เช่น ปฏิบัติตัวตามเพื่อนซึ่งวัยนี้มักจะถือเพื่อนเป็นส่วนใหญ่ซึ่งเมื่ออย่างเข้าสู่วัยรุ่นเปลี่ยนแปลงทางจิตใจของวัยรุ่นแต่ละคนมักไม่เหมือนกันทั้งนี้ก็ขึ้นอยู่กับสภาพแวดล้อมด้วย วัยรุ่นมักพยายามหัดตัดสินใจแก้ปัญหาดัง ๆ ด้วยตนเองมักหลีกเลี่ยงขอคำปรึกษาจากพ่อแม่และผู้ปกครองมักพยายามหาทางแก้ไขปัญหาดังด้วยตนเอง ซึ่งจะก่อให้เกิดการปรับตัวที่ดีขึ้นและอยู่ร่วมกับคนอื่นได้ด้วยความสบายใจแต่ในทางตรงกันข้ามถ้าแก้ปัญหาดังไม่ได้ก็จะทำให้อารมณ์ไม่ดีใจอ่อนไหวง่ายแต่จะพยายามดับอารมณ์ด้วยความสุขุมเยือกเย็นมากยิ่งขึ้นและมักที่จะควรทำสิ่งต่าง ๆ เพื่อที่จะแสดงว่าตนไม่ใช่วัยรุ่นอีกต่อไปการเที่ยวเตร่และสถานบันเทิงต่าง ๆ ต้องการเป็นอิสระอยากเป็นตัวของตัวเองไม่ต้องการใครมาบังคับต้องการได้รับความยกย่อง ความเด่น อยากดัง อยากมีชื่อเสียง มีอุดมคติสูงมากกว่าที่จะปฏิบัติได้จริงถ้าหากเชื่อในเรื่องใดแล้วจะเชื่อถือได้อย่างจริงจัง ต้องการประสบการณ์แปลก ๆ ใหม่ชอบทดลอง โดยเฉพาะอย่างสิ่งที่ต้องห้าม ต้องการรวมกลุ่มอยากมีเพื่อนเพื่อเที่ยวเตร่ ปรืบทุกซ์ สนุกสนานด้วยกัน เช่น นู้กเกอร์ ชอบการรวมกลุ่มกลับเพื่อนชอบสังสรรค์ โดยดื่มเหล้า สูบบุหรี่ ไปจนถึงการใช้สารเสพติดโดยเริ่มต้นจากเพื่อนเป็นผู้ชักนำจนกระทั่งนู้กเกอร์ผันตัวเองมาเป็นทั้งผู้เสพและผู้ค้า

5.2.4.6 เพื่อให้ตนเองมีตัวตนในสังคมและทำให้การใช้ชีวิตในสังคมอยู่อย่างลงตัว ความอยากมีตัวตนและเลือกแสดงตัวตนในแบบที่ต้องการ การแสดงออก การรวมตัว หรือการแสดงตัวตนให้กลุ่มเดียวกันได้พบเห็น อยากเพราะต้องการเป็นที่ยอมรับจากสังคมเป็นส่วนใหญ่ โดยเผยแพร่ไปอย่างกว้างขวางผ่านช่องทางต่าง ๆ ให้เป็นที่รู้จักในระดับมวลชนและเปิดเผยตนเองให้บรรลุเป้าหมาย ความมีตัวตนในสังคมนำมาซึ่งความภาคภูมิใจและรู้สึกว่าคุณค่าตนเองเป็นคนสำคัญ วัยรุ่นวัยรุ่นที่มีต้นทุนทางธรรมะนั้น้อยก็เป็นอีกกลุ่มที่ต้องการให้ตนเองมีตัวตนในสังคมและทำให้การใช้ชีวิตในสังคมได้อย่างลงตัว ดังนั้นวัยรุ่นกลุ่มนี้จึงมักแสดงออกด้านต่าง ๆ เพื่อให้ตนเองเป็นที่ยอมรับของกลุ่มสังคมนั้นๆ ทำตัวกลมกลืนและไปในทางทิศทางเดียวกันของกลุ่มสังคมนั้นๆ เพื่อให้เป็นที่ยอมรับและเข้าร่วมกลุ่มได้การดำรงชีวิตจึงจะได้ลงตัวในทุกด้าน การเข้าถึงของกลุ่มวัยรุ่นกลุ่มนี้คือทำตามกระแสหรือเป็นที่ยอมรับมาก ๆ ก็จะทำตาม เช่น วันสำคัญทางศาสนา โดยปกติวัยรุ่นกลุ่มนี้ไม่ให้ความสำคัญเท่าที่ควร แต่เมื่อมีประเด็นทางสังคม ก็จะทำตามคือไปตามกระแสสังคม แล้วถ่ายรูปเพื่อให้ผู้อื่นรู้ว่าตนเองนั้น ยังอยู่ในกระแสที่นิยมกันอยู่หากไม่ทำตามก็จะดูเป็นคนแปลกแยกทันที

5.2.4.7 ไม่คบเพื่อนมากอยู่คนเดียวเป็นส่วนใหญ่ แต่ก็ยังมีเพื่อน ไว้เพื่อเข้าสังคม วัยรุ่นมีการเปลี่ยนแปลงทางร่างกายมากมาย โดยเฉพาะฮอร์โมนเพศ ซึ่งจะส่งผลให้วัยรุ่นมีอารมณ์เปลี่ยนแปลงง่ายและรวดเร็ว หงุดหงิด ง่าย แปรปรวน โดยเฉพาะในผู้หญิงและมีอารมณ์ฉุนเฉียวก้าวร้าวได้ในเด็กชาย นอกจากนี้วัยรุ่นยังต้องรับมือกับความวิตกกังวลที่ตนเองกำลังจะกลายเป็นผู้ใหญ่ที่จะต้องมีความรับผิดชอบ ซึ่งทำให้วัยรุ่นจำนวนไม่น้อยรู้สึกกลัวการที่จะโตเป็นผู้ใหญ่ ในขณะที่มีความต้องการเป็นอิสระและยังอยากแสดงออกตามใจแบบเด็กแต่ในขณะเดียวกัน วัยรุ่นก็อยากจะหลุดพ้นจากอิทธิพลของพ่อแม่ในฐานะผู้ใหญ่ ความรู้สึกขัดแย้งในความเป็นและไม่อยากเป็นนี้ทำให้วัยรุ่นเกิดความวิตกกังวล และทะเลาะกับทั้งตัวเองและผู้ปกครองอยู่บ่อยครั้ง ซึ่งเป็นต้นเหตุของความว่าวุ่นใจไม่อารมณ์ไม่สงบวัยรุ่นจึงมักเก็บตัวเพื่อปรับอารมณ์ ปรับความคิดของตน “วัยรุ่นเป็นวัยที่ต้องการความเป็นส่วนตัว และมักจะแสดงออกโดยการเก็บตัว เช่น อินดี้ เป็นคนชอบเก็บตัว ชอบเล่นเกมในห้องนอน ไม่ค่อยเล่นกับเพื่อนทั่วไป เวลาเรียนก็มักที่จะอยู่คนเดียว เพราะคิดว่าตนเองกับเพื่อนร่วมชั้นคุยกันไม่ค่อยรู้เรื่องแต่ก็จะคุยกับเพื่อนที่เล่นเกม หรือสนใจในเรื่องเดียวกันเท่านั้น อินดี้ กล่าวว่า เพื่อนไม่ค่อยจะเข้าใจในสิ่งที่ผมพูด ผมเลยไม่ค่อยอยากอธิบายเพราะยังไปเพื่อนกว่าผมแปลกอยู่ดี ผมเลยเลือกที่จะคุยกับเพื่อนบางคนในเรื่องที่เข้าใจตรงกัน”

5.3 พื้นฐานทางธรรมะ

ความรู้ความเข้าใจในธรรมะและหลักศาสนา และการนำไปปฏิบัติในชีวิตประจำวัน โดยการศึกษาจากการฟัง การอ่าน การพิจารณาและการปฏิบัติจริงแก่วัยรุ่น ต้นทุนทางธรรมะคือผลที่เกิดจากการเรียนรู้จาก ครอบครัว ผู้ใกล้ชิด สถานบันการศึกษา สถาบันศาสนา ชุมชน ที่ปลูกฝัง และทำให้มีประสบการณ์ทางธรรมะ เพื่อให้เกิดความรู้เกี่ยวกับพระพุทธศาสนา ธรรมะไม่เข้าขั้นอยู่กับบุคคลผู้สอนเสียทั้งหมดการจะมีต้นทุนทางธรรมะนั้นจะต้องมีปัจจัยหลาย ๆ อย่างเข้ามาเป็นส่วนประกอบ

5.3.1 ความรู้ K (Knowledge)

ความรู้เบื้องต้นเกี่ยวกับพระพุทธศาสนาของวัยรุ่น เกิดจากความรู้ ความเข้าใจ เกี่ยวกับพุทธประวัติ คำสั่งสอนที่ประกอบ ศีล ทาน ภavana ไตรลักษณ์ อริยสัจ 4 กรรม และหลักธรรม คำสอนโดยนำไปปฏิบัติใช้ในชีวิตประจำวัน โดยผู้วิจัยได้ทำแบบทดสอบต้นทุนทางธรรมะของวัยรุ่น จำนวน 20 ข้อ

จากการทดสอบต้นทุนทางธรรมะของวัยรุ่นที่มีต้นทุนทางธรรมะมากจำนวน 8 คน และวัยรุ่นที่ห่างไกลศาสนาจำนวน 7 คน จากแบบทดสอบต้นทุนทางธรรมะของวัยรุ่นนี้ได้ผลดังนี้

วัยรุ่นที่มีต้นทุนทางธรรมะมาก จำนวน 8 คน ตอบคำถามเกี่ยวกับพุทธประวัติได้ตามลำดับดังนี้

ตารางที่ 5.13 แสดงคะแนนแบบทดสอบต้นทุนทางธรรมะของของวัยรุ่นที่มีต้นทุนทางธรรมะมาก

ลำดับที่	หัวข้อ	จำนวนข้อ	คะแนนที่ได้	ร้อยละ	หมายเหตุ
1	พุทธประวัติ	10	69	86.25	
2	ทาน	1	8	100	
3	ศีล	1	4	50	
4	ภาวนา	1	5	62.5	
5	ไตรลักษณ์	1	3	37.5	
6	อริยสัจ 4	1	3	37.5	
7	คำสอน	1	3	37.5	
8	กรรม	1	7	87.5	
9	หลักธรรมคำสอน(การประยุกต์ใช้)	3	24	100	

หลักธรรมคำสอน ร้อยละ 100 ทานร้อยละ 100 กรรมร้อยละ 87.5 พุทธประวัติ ร้อยละ 85 ภาวนาร้อยละ 62.5 ศีลร้อยละ 50 และ ไตรลักษณ์ อริยสัจ 4 คำสอน ร้อยละ 37.5 ตามลำดับ

จากตารางจะเห็นได้ว่าวัยรุ่นที่มีต้นทุนทางธรรมะมาก สามารถที่จะประยุกต์หลักธรรมคำสอนนำมาให้กับสถานการณ์ที่เกิดขึ้นได้ และการให้ทานที่เป็นการช่วยเหลือแบ่งปันแก่ผู้อื่น วัยรุ่นกลุ่มนี้ก็สามารถที่จะตอบคำถามได้เป็นอย่างดีตามลำดับคะแนนที่ได้ทำการทดสอบ ส่วนที่ทำการทดสอบได้น้อยที่สุดคือเรื่อง ไตรลักษณ์ อริยสัจ 4 และคำสอน เนื่องจากว่าทั้งสามข้อนี้เป็นการตั้งคำถามที่เชื่อมโยงไปยังธรรมข้ออื่น ๆ ทำให้วัยรุ่นที่มีต้นทุนทางธรรมะมากตอบเพียงเล็กน้อย

วัยรุ่นที่มีต้นทุนทางธรรมะปานกลาง จำนวน 8 คน ตอบคำถามเกี่ยวกับพุทธประวัติได้ตามลำดับดังนี้

ตารางที่ 5.14 แสดงคะแนนแบบทดสอบต้นทุนทางธรรมะของของวัยรุ่นที่มีต้นทุนทางธรรมะปานกลาง

ลำดับที่	หัวข้อ	จำนวนข้อ	คะแนนที่ได้	ร้อยละ	หมายเหตุ
1	พุทธประวัติ	10	61	76.25	
2	ทาน	1	7	87.50	
3	ศีล	1	3	37.50	
4	ภavana	1	4	50	
5	ไตรลักษณ์	1	3	37.50	
6	อริยสัจ 4	1	3	37.50	
7	คำสอน	1	3	37.50	
8	กรรม	1	6	75	
9	หลักธรรมคำสอน(การประยุกต์ใช้)	3	21	78.75	

ทานร้อยละ87.50 หลักธรรมคำสอน ร้อยละ 78.75 พุทธประวัติ ร้อยละ76.25 กรรม ร้อยละ 75 ภavanaร้อยละ 50 และ ศีล ไตรลักษณ์ อริยสัจ 4 คำสอน ร้อยละ 37.50 ตามลำดับ

จากตารางจะเห็นได้ว่าวัยรุ่นที่มีต้นทุนทางธรรมะปานกลางสามารถการให้ทานที่เป็น การช่วยเหลือแบ่งปันแก่ผู้อื่น และสามารถนำหลักธรรมคำสอนที่จะประยุกต์หลักธรรมคำสอน นำมาให้กับสถานการณ์ที่เกิดขึ้นได้ และวัยรุ่นกลุ่มนี้ก็สามารถที่จะตอบคำถามได้เป็นอย่างดี ตามลำดับคะแนนที่ได้ทำการทดสอบ ส่วนที่ทำแบบทดสอบได้น้อยที่สุดคือเรื่อง ไตรลักษณ์ อริยสัจ 4 และคำสอน เนื่องจากว่าทั้งสามข้อนี้เป็นการตั้งคำถามที่เชื่อมโยงไปยังธรรมข้ออื่น ๆ ทำให้วัยรุ่นที่มีต้นทุนทางธรรมะปานกลางตอบเพียงเล็กน้อย

วัยรุ่นที่มีต้นทุนทางธรรมะน้อย จำนวน 7 คน ตอบคำถามเกี่ยวกับพุทธประวัติได้ตามลำดับดังนี้

ตารางที่ 5.15 แสดงคะแนนแบบทดสอบต้นทุนทางธรรมะของของวัยรุ่นที่มีต้นทุนทางธรรมะน้อย

ลำดับที่	หัวข้อ	จำนวนข้อ	คะแนนที่ได้	ร้อยละ	หมายเหตุ
1	พุทธประวัติ	10	44	62.85	
2	ทาน	1	3	42.85	
3	ศีล	1	3	42.85	
4	ภาวนา	1	4	57	
5	ไตรลักษณ์	1	1	14	
6	อริยสัจ 4	1	2	28	
7	คำสอน	1	1	14	
8	กรรม	1	2	28	
9	หลักธรรมคำสอน(การประยุกต์ใช้)	3	8	38	

พุทธประวัติ ร้อยละ 62.85 ภาวนา ร้อยละ 57 ทาน ร้อยละ 42.85 ศีล ร้อยละ 42.85 หลักธรรมคำสอน (การประยุกต์ใช้) ร้อยละ 38 กรรม ร้อยละ 28 อริยสัจ 4 ร้อยละ 28 ไตรลักษณ์ คำสอน ร้อยละ 14 ตามลำดับ

จากตารางจะเห็นได้ว่าวัยรุ่นที่มีต้นทุนทางธรรมะน้อย สามารถตอบคำถามเกี่ยวกับพุทธประวัติได้เป็นอย่างดีเนื่องจากแนวคำถามเป็นความรู้พื้นฐานที่ได้เรียนมาจากระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานเนื่องจากกลุ่มเป้าหมายได้ศึกษาพุทธประวัติมาจากสถาบันการศึกษาอย่างต่อเนื่องเพราะกลุ่มเป้าหมายเป็นพุทธศาสนิกชนและการศึกษาขั้นพื้นฐานได้บรรจุหลักสูตรการเรียนการสอนเกี่ยวกับพุทธศาสนาให้แก่ักเรียนทุกคนยกเว้นโรงเรียนที่สอนเกี่ยวกับศาสนาอื่นทำให้กลุ่มวัยรุ่นสามารถตอบแบบทดสอบได้เป็นอย่างดีกว่าคำถามข้ออื่น ๆ ที่เน้นเรื่อง ทาน ศีล ภาวนา และจะเห็นได้ว่า กรรม อริยสัจ 4 ไตรลักษณ์ และคำสอนนั้นวัยรุ่นกลุ่มนี้ตอบแบบทดสอบได้น้อยเนื่องจากเป็นสิ่งที่ยากขึ้นจากพุทธประวัติที่ได้เรียนมาจากการศึกษาขั้นพื้นฐาน

5.3.2 ทศนคติ A (Attitude)

ความเข้าใจเป็นทัศนคติของกลุ่มวัยรุ่นที่มีต่อพระพุทธศาสนา ชอบหรือไม่ชอบ ศรัทธาหรือไม่ศรัทธากับการเผยแพร่ศาสนาของพระสงฆ์ว่าวัยรุ่นนั้นมีทัศนคติและความรู้สึกอย่างไร ต่อสภาพแวดล้อมตลอดจนสถานการณ์ต่าง ๆ โดยอาจส่งผลถึงพฤติกรรมในอนาคตได้ และเป็นมิติทางการประเมินเพื่อแสดงว่าชอบหรือไม่ชอบต่อประเด็นใดประเด็นหนึ่งจากประสบการณ์เฉพาะ โดยผู้วิจัยได้ทำการสัมภาษณ์กลุ่มตัวอย่างที่เป็นวัยรุ่นที่มีต้นทุนทางธรรมะมาก จำนวน 8 คน วัยรุ่นที่มีต้นทุนทางธรรมะปานกลาง จำนวน 8 คน และวัยรุ่นที่มีต้นทุนทางธรรมะน้อยจำนวน 7 คน โดยมีผลจากทัศนคติความเข้าใจทั้งเชิงลบและเชิงบวกดังนี้

ทัศนคติเชิงบวก

ด้านการสื่อสารพุทธศาสนาของพระสงฆ์ในยุคปัจจุบัน พระนักเทศน์หลายรูปมีการปรับปรุงเปลี่ยนแปลงรูปแบบเพื่อให้เข้าถึงกลุ่มเป้าหมายได้เป็นอย่างดี ทั้งด้านการใช้ภาษาที่เข้าใจง่ายและสามารถปรับใช้ได้ในชีวิตประจำวัน ทำเรื่องยากให้เป็นเรื่องง่าย วัยรุ่นจึงสนใจที่จะเข้าถึงศาสนาได้อย่างง่ายดาย อีกทั้งศาสนายังเป็นที่ช่วยปลดปล่อยโลมใจในยามที่วัยรุ่นเจอสถานการณ์ที่ยากจะเข้าใจได้ ธรรมะในรูปแบบใหม่เป็นอีกทางเลือกที่วัยรุ่นเข้าถึงและสามารถปรับใช้กับตัวเองได้อย่างง่ายดายกว่าเดิม และ ยังกิจเป็นอีกบุคคลหนึ่งที่มีทัศนคติที่ดีต่อพระศาสนา “ผมได้ศึกษาถึงชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 และมีความคิดไม่อยากจะเรียน เลยได้ออกจากโรงเรียนมาอยู่ที่ชมรมเด็กรักนกซึ่งชมรมนี้ตั้งอยู่ในหมู่บ้านหน้าของชมรมคือ การดูแลให้ความรู้และอนุรักษ์ธรรมชาติและมีหน้าที่ร่วมทำงานกับวัดป่าสุคะโต เช่น ค่าบวชฌณฤคูรอน งานธรรมยาตรา และงานต่างๆ ที่ทางวัดจัดขึ้น ผมจึงมีโอกาสดำเนินเข้าวัดเยอะกว่าคนอื่น ๆ ในวัยใกล้กัน และได้รับฟังเทศจาก พระไพศาล วิสาโล และได้รับคำสอนจากพระในวัดและผู้ใหญ่หลาย ๆ คน จึงมีความคิดที่จะกลับมาเรียนและทำในสิ่งที่ตัวเองรัก และใช้ชีวิตทุกวันโดยใช้คำสอนของพระไพศาล วิสาโล เป็นที่ยึดเหนี่ยวจิตใจ” และพงษ์ เป็นคนที่ชอบเข้าวัดและเข้าร่วมกลุ่มกับเพื่อนชมรมยูวพุทธ เนื่องจากการได้ไปแลกเปลี่ยนเรียนรู้เรื่องเกี่ยวกับพระพุทธศาสนาแล้วนั้นความรู้ที่ได้มายังสามารถที่จะประกวดแข่งขันในระดับประเทศ และนานาชาติให้ผู้อื่นเห็นว่าประชาชนคนไทยนั้นนับถือศาสนาเป็นส่วนใหญ่ ถึงแม้ประเทศไม่ได้เป็นประเทศที่มีประวัติเกี่ยวข้องกับพุทธกาล แต่คนไทยมีความรู้ความสามารถและสืบทอดคำสอนของพระพุทธเจ้าได้อย่างดีเช่นกัน

ทัศนคติเชิงลบ

แต่ก็ยังมีวัยรุ่นอีกหลายคนที่ไม่ทัศนคติที่ดีต่อพระศาสนา ดังเช่น อินดี้ วัยรุ่นอายุ 18 ปี ไม่สนใจในศาสนาเลย “ผมนั่งโดยสารไปโรงเรียนตอนเช้า ผมได้เงินไปวันละ 20 บาท ค่ารถ 5 บาท คนขับรถต้องทอนให้ผม 5 บาท แต่มีพระสงฆ์นั่งอยู่ด้านหน้ารับเงินทอนของผมไปแล้วบอก

ว่า ทำบุญเถอะนะโยม แล้วพระสงฆ์ก็เอาเงินผมไป วันทั้งวันผมไม่ได้กินอะไรเลย และไม่มีค่ารถกลับบ้าน หลังจากนั้นมาผมก็ไม่ศรัทธาในตัวพระสงฆ์อีกเลย ผมว่าไม่เกี่ยวกับหลักคำสอนของพระพุทธองค์นะ ผมไม่ศรัทธาพระสงฆ์ต่างหาก ผมเลยไม่อยากยกมือไหว้พระหรือมีศาสนา” เจนคิดว่าเป็นการบังคับและเสียเวลาเปล่า ปีละ 1 ครั้ง ที่เจนได้เข้าวัดนั้นสาเหตุเนื่องมาจากตรงกับวันเกิดที่ได้มีเวลาอยู่กับครอบครัวผู้เป็นป้าจะบังคับให้เจนทำบุญใส่บาตร หากนอกเหนือจากนั้นแล้วเจนไม่เข้าวัดเลย สถาบันการศึกษาที่สอนเกี่ยวกับพุทธศาสนา เจนสามารถเข้าใจเพียงสิ่งที่จะต้องท่องจำเพื่อใช้ในการสอบ หากแต่ส่วนที่ลึกซึ้งนั้นไม่สามารถที่จะเข้าใจได้อย่างถ่องแท้ เจนกล่าวว่า ศาสนาไม่ได้เป็นส่วนหนึ่งของการดำรงชีวิตหรือช่วยให้การดำเนินชีวิตดีขึ้น ทุกอย่างขึ้นอยู่กับตัวเอง หากอยากได้อะไรให้ทำอย่างนั้น เรื่องบาปบุญคุณโทษมาจากการกระทำของแต่ละบุคคล การแชร์คำคมหรือคำสอนนั้นเป็นเรื่องไร้สาระ

5.3.3 กิจกรรมทางศาสนา P (Practice)

กิจกรรมทางศาสนาที่วัยรุ่นได้ร่วมกระทำกิจกรรมทางศาสนาและฝึกปฏิบัติแก่ตนเอง เช่น เมื่อมีเทศกาล หรืองานเกี่ยวกับพุทธศาสนา จะเข้าร่วมกิจกรรม ผู้นำทางด้านศาสนพิธีในกิจกรรมต่าง ๆ ร่วมจัดทำสื่อเกี่ยวกับศาสนาเพื่อเผยแพร่แก่บุคคลอื่น โดยกิจกรรมทางศาสนานั้นวัยรุ่นได้มีส่วนร่วมทั้งทางตรงและทางอ้อม เริ่มจากการที่พ่อแม่ผู้ปกครองส่งเสริมให้กลุ่มวัยรุ่นเข้าวัดฟังธรรม เกิดความสนใจในศาสนา และสั่งสมเรื่อยมาจนเป็นแนวปฏิบัติของครอบครัว ส่วนวัยรุ่นบางคนก็ได้มีโอกาสเข้าร่วมกิจกรรมของสถานศึกษาเริ่มจากการเข้าร่วมตอบคำถามทางธรรมะ เข้าร่วมชมรมพระพุทธศาสนาของโรงเรียน เป็นผู้นำกลุ่มนักเรียน นักศึกษาในศาสนพิธีต่างๆ ที่สถาบันการศึกษาได้จัดขึ้น แม้กระทั่งได้มีโอกาสเข้าร่วมในระดับประเทศ อีกทั้งวัยรุ่นบางคนมีความศรัทธาในพระพุทธศาสนาเข้าร่วมแสวงบุญกับชมรมยุวพุทธเดินทางไปยังสถานที่ประสูติ ตรัสรู้และปรินิพพาน ยังประเทศอินเดีย เนปาล และยังร่วมเผยแพร่พระพุทธศาสนาแก่บุคคลอื่นอีกด้วย ด้วยกิจกรรมทั้งหลายของวัยรุ่นนั้นมาจากโอกาสของแต่ละบุคคลที่จะประสบพบเจอ

5.4 กลุ่มเป้าหมายมีความรู้ความสนใจทางศาสนา

กลุ่มวัยรุ่นมีความรู้ความสนใจศาสนาได้มาจากตัวแปรหลายอย่าง ภูมิหลังทางด้านครอบครัว บุคคลที่ใกล้ชิด ศาสนา การใช้สื่อ การคบเพื่อน ความรู้ ทักษะคิด และการปฏิบัติล้วนแล้วแต่ก่อให้เกิดความสนใจทางศาสนาขึ้น วัยรุ่นมีความสนใจศาสนาแรกเริ่มมาจากครอบครัวที่ปลูกฝังความเป็นพุทธศาสนิกชนที่ดี ทั้งแนวทางการปฏิบัติ หลักธรรม และการดำรงชีวิต อีกทั้งบุคคลที่ใกล้ชิด ปู่ ย่า ตา ยาย ลุง ป้า น้า อา ตลอดจนบุคคลากรจากสถาบันต่าง ๆ เช่น สถาบันการศึกษา ครูอาจารย์ หรือสถาบันศาสนา ที่เป็นพระสงฆ์ ส่งผลให้เป็นแรงผลักดันที่เป็นผู้ชี้แนะ

แนวทางให้แก่วัยรุ่น ได้เป็นอย่างดี และสื่อก็เป็นอีกช่องทางที่ทำให้วัยรุ่นเกิดความสนใจใฝ่รู้เกี่ยวกับพุทธศาสนา ทั้งให้ความรู้ ความบันเทิง ในรูปแบบที่หลากหลายผ่านช่องทางที่แตกต่างกัน ทั้งรูปแบบที่เป็นทางการและไม่เป็นทางการเพื่อให้เข้าถึงกลุ่มเป้าหมายได้เป็นอย่างดี วัยรุ่นเป็นวัยที่ชอบสังคมและเปลี่ยนไปตามกลุ่มสังคมที่ตนเองอยู่ ดังนั้นเพื่อนเป็นอีกปัจจัยหนึ่งที่ทำให้กลุ่มวัยรุ่นสนใจในธรรมะได้เป็นอย่างดี การมีผู้นำกลุ่มที่สามารถนำทางชี้แนะแนวทางปฏิบัติและเป็นตัวอย่างที่ดี วัยรุ่นมักจะทำตามและเกิดลอกเลียนแบบในแบบบุคคลที่ตนเองนับถือเป็นแบบอย่าง การที่จะสนใจในศาสนาได้นั้นพื้นฐานความรู้ต่าง ๆ ของกลุ่มวัยรุ่นได้เริ่มมาจากการศึกษาขึ้นพื้นฐานที่ได้บรรลุหลักสูตรพระพุทธศาสนาเข้าไปให้พุทธศาสนิกชนได้เข้าไปจนถึงประวัติความเป็นมาและหลักธรรมที่ควรปฏิบัติของชาวพุทธ ตลอดจนนำไปสู่ทัศนคติที่ดีต่อพระพุทธศาสนา นำไปสู่การประพฤติปฏิบัติอย่างถูกต้องเป็นแบบอย่างแนวทางในการดำเนินชีวิตตามหลักคำสอนของพระพุทธองค์ได้เป็นอย่างดี อีกทั้งเงื่อนไขทางสังคมที่ก่อให้เกิดความสนใจในพระพุทธศาสนา วัยรุ่นชอบเข้าร่วมกลุ่มในสังคมและปฏิบัติในทิศทางเดียวกันทำให้เกิดความคล้อยตามกันได้อย่างง่ายดายเพื่อให้เป็นการเข้าร่วมกลุ่มในสังคมได้อย่างสมบูรณ์ โอกาสของกลุ่มวัยรุ่นแต่ละกลุ่มมีไม่เท่ากัน วัยรุ่นที่อยู่ในครอบครัวขยายมีโอกาสได้สัมผัสกับศาสนาได้ง่ายกว่ากลุ่มที่เป็นครอบครัวเดี่ยวพ่อแม่ลูก หรือครอบครัวเดี่ยวแบบหย่า แต่ไม่ได้ชี้ชัดเสมอไปว่าครอบครัวขยายจะทำให้วัยรุ่นได้โอกาสมากกว่าครอบครัวแบบอื่น บุคลิกนิสัยก็เป็นส่วนหนึ่งที่จะแนะนำและเปิดโอกาสให้วัยรุ่นได้มีประสบการณ์ที่ดีเกี่ยวกับพระพุทธศาสนาได้เช่นกัน

ตารางสรุปการเปรียบเทียบผลการวิเคราะห์วัยรุ่นที่มีต้นทุนทางธรรมะมากและวัยรุ่นที่มีต้นทุนทางธรรมะปานกลาง และวัยรุ่นที่มีต้นทุนทางธรรมะน้อยดังต่อไปนี้

ตารางที่ 5.16 แสดงเปรียบเทียบคุณลักษณะทางประชากรศาสตร์

หัวข้อ	เพศ		อายุ	คุณลักษณะด้านจิตใจ			หมายเหตุ
	ชาย	หญิง		ชอบค้นคว้า	สนใจใฝ่รู้ แสวงหา	ชอบเข้าร่วม กิจกรรม	
วัยรุ่นที่มี ต้นทุนทาง ธรรมะมาก	6	2	20-23 ปี	ค้นคว้าหา ความรู้+ ธรรมะ	แสวงหาจาก สื่อต่าง ๆ	เข้าร่วม กิจกรรมทาง ศาสนา	
วัยรุ่นที่มี ต้นทุนทาง ธรรมะปาน กลาง	4	4	20-22 ปี	ค้นคว้าหา ความรู้+ ธรรมะ	แสวงหาจาก สื่อต่าง ๆ	เข้าร่วม กิจกรรมทาง ศาสนาบ้างเป็น ครั้งคราว	
วัยรุ่นที่มี ต้นทุนทาง ธรรมะน้อย	6	1	19-22 ปี	ค้นคว้า+ ตนเอง	แสวงหา ทางอ้อมเช่น ภาพยนตร์ ละคร	ไม่เข้าร่วม กิจกรรมทาง ศาสนา	

จากตารางสรุปเปรียบเทียบจะเห็นว่าวัยรุ่นที่มีต้นทุนทางธรรมะมาก วัยรุ่นที่มีต้นทุนทางธรรมะปานกลาง และวัยรุ่นที่มีต้นทุนทางธรรมะน้อยส่วนใหญ่จะเป็นเพศชาย มีอายุระหว่าง 19-23 ปี คุณลักษณะทางด้านจิตใจในการชอบค้นคว้าหาความรู้เกี่ยวกับศาสนาจะเห็นได้ว่าวัยรุ่นที่มีต้นทุนทางธรรมะมากนั้นจะชอบค้นคว้าหาความรู้เรื่องธรรมะด้วยตนเองจากช่องทางต่าง ๆ ที่มีเกี่ยวกับธรรมะ ส่วนปานกลางและวัยรุ่นที่มีต้นทุนทางธรรมะน้อยนั้นชอบค้นคว้าเช่นเดียวกันแต่ส่วนมากจะเป็นเรื่องที่เกี่ยวข้องกับตนเองเป็นส่วนใหญ่และไม่ชอบค้นคว้าเรื่องเกี่ยวกับธรรมะ ด้านการสนใจใฝ่รู้แสวงหานั้นพบว่าวัยรุ่นที่มีต้นทุนทางธรรมะมากมักจะแสวงหาธรรมะจากแหล่งที่มาต่าง ๆ ที่เกี่ยวกับธรรมะโดยตรง ส่วนวัยรุ่นที่มีต้นทุนทางธรรมะปานกลางและวัยรุ่นที่มีต้นทุนทางธรรมะน้อยนั้นจะสนใจใฝ่รู้ธรรมะจากการได้ปรับตัวเองในรูปแบบอื่น เช่น ภาพยนตร์ ละคร เป็นต้น สื่อเหล่านี้สร้างความน่าสนใจให้แก่วัยรุ่นที่มีต้นทุนทางธรรมะน้อยได้เป็นอย่างดี การชอบเข้า

ร่วมกิจกรรมทางศาสนาพบว่าวัยรุ่นที่มีต้นทุนทางธรรมะมากเข้าร่วมกิจกรรมทางศาสนาเป็นอย่างดี วัยรุ่นที่มีต้นทุนทางธรรมะปานกลางเข้าร่วมกิจกรรมทางศาสนาบ้างเป็นครั้งคราว ส่วนวัยรุ่นที่มีต้นทุนทางธรรมะน้อยไม่สนใจในกิจกรรมทางศาสนา เนื่องจากคิดว่าเป็นเรื่องที่น่าเบื่อ แต่ก็ยังมีบางส่วนที่เข้าร่วมกิจกรรมทางศาสนาเพราะกำลังเป็นที่นิยมในหมู่วัยรุ่น เพื่อให้ผู้อื่นเห็นว่าตนนั้นก็เข้าร่วมกิจกรรมทางศาสนาได้เช่นเดียวกันแต่ไม่สามารถที่จะเข้าใจถึงความหมายในการเข้าร่วมกิจกรรมในแต่ละครั้ง

ตารางที่ 5.17 แสดงเปรียบเทียบภูมิหลังด้านครอบครัวของวัยรุ่น

หัวข้อ	ครอบครัว			บุคคลที่มีอิทธิพล			หมายเหตุ
	ขยาย	เดี่ยวแบบหย่าร้าง	เดี่ยวแบบพ่อแม่ลูก	บุคคลากรทางการศึกษา	บุคคลในครอบครัว	บุคคลากรทางศาสนา	
วัยรุ่นที่มีต้นทุนทางธรรมะมาก	5	3	-	3	7	4	
วัยรุ่นที่มีต้นทุนทางธรรมะปานกลาง	1	4	3	1	7	-	
วัยรุ่นที่มีต้นทุนทางธรรมะน้อย	2	3	2	-	-	7	

จากตารางสรุปเปรียบเทียบภูมิหลังทางด้านครอบครัวพบว่าวัยรุ่นที่มีต้นทุนทางธรรมะมาก วัยรุ่นที่มีต้นทุนทางธรรมะปานกลางและวัยรุ่นที่มีต้นทุนทางธรรมะน้อยเป็นครอบครัวขยายแบบครอบครัวเดี่ยวแบบหย่าร้าง และครอบครัวเดี่ยวพ่อแม่ลูก ทำให้เห็นได้ว่าการที่มีครอบครัวขยายหรือครอบครัวเดี่ยวทั้งหย่าร้างหรือมีพ่อแม่ลูกนั้น ไม่ได้ส่งผลต่อวัยรุ่นที่มีต้นทุนทางธรรมะมาก วัยรุ่นที่มีต้นทุนทางธรรมะปานกลางและวัยรุ่นที่มีต้นทุนทางธรรมะน้อย ส่งผลต่อเรื่องต้นทุนทางธรรมะ จะเห็นได้ว่าบุคคลทั้งบุคคลากรทางการศึกษา บุคคลในครอบครัว และบุคคลากรทาง

ศาสนา คือบุคคลที่ใกล้ชิด ของวัยรุ่นที่มีต้นทุนทางธรรมะมากที่มีอิทธิพลต่อเรื่องพื้นฐานธรรมะ ส่วนกลุ่มที่วัยรุ่นที่มีต้นทุนทางธรรมะน้อยนั้นบุคลากรทางศาสนานั้นส่งผลให้ต้นทุนทางธรรมะของกลุ่มนี้ต่างจากวัยรุ่นที่มีต้นทุนทางธรรมะมากและวัยรุ่นที่มีต้นทุนทางธรรมะปานกลาง

ตารางที่ 5.18 แสดงเปรียบเทียบ ด้านศาสนา การสื่อสารศาสนาและการใช้สื่อของกลุ่มวัยรุ่น

หัวข้อ	สื่อที่ใช้ในการศึกษาธรรมะ						สาเหตุที่เลือกใช้สื่อ				หมายเหตุ
	กลุ่ม	โทรทัศน์	หนังสือธรรมะ	วิทยุ	อินเทอร์เน็ต	Application บนมือถือ	สื่อบุคคล	ลดความขัดแย้งในตนเอง	ค้นข้อมูลเพื่อความกระจ่าง	สร้างกำลังใจ	
วัยรุ่นที่มีต้นทุนทางธรรมะมาก	8	6	4	8	6	7	5	8	8	3	-
วัยรุ่นที่มีต้นทุนทางธรรมะปานกลาง	8	2	-	8	8	8	3	6	5	8	
วัยรุ่นที่มีต้นทุนทางธรรมะน้อย	-	-	-	8	1	-	-	-	-	3	เรื่องลิขสิทธิ์ 3

จากตารางสรุปเปรียบเทียบด้านศาสนา การสื่อสารศาสนาและการใช้สื่อของกลุ่มวัยรุ่น เรื่องจากใช้สื่อพบว่าวัยรุ่นที่มีต้นทุนทางธรรมะมาก ใช้สื่อหลากหลายช่องเพื่อให้เข้าถึงข้อมูลทางศาสนาที่ตนเองต้องการและสนใจ ใช้ทั้งสื่อ โทรทัศน์ อินเทอร์เน็ต สื่อบุคคล หนังสือธรรมะ Application บนมือถือ และวิทยุ ตามลำดับ ส่วนวัยรุ่นที่มีต้นทุนทางธรรมะปานกลาง ใช้สื่อหลากหลายช่องเพื่อให้เข้าถึงข้อมูลทางศาสนาที่ตนเองต้องการและสนใจ ใช้ทั้งสื่อ โทรทัศน์ อินเทอร์เน็ต สื่อบุคคล ตามแพชั่น Application บนมือถือ ค้นข้อมูลเพื่อความกระจ่าง ลดความขัดแย้งในตนเอง และหนังสือธรรมะ ตามลำดับ วัยรุ่นที่มีต้นทุนทางธรรมะน้อยนั้นเลือกใช้สื่อ อินเทอร์เน็ตเป็นส่วนมาก และ Application บนมือถือ รองลงมา แสดงให้เห็นว่า วัยรุ่นที่มีต้นทุนทางธรรมะมากมีการแสวงหาความรู้ทางธรรมะทุกช่องทางที่สามารถหาได้และสะดวกในการใช้งาน ส่วนวัยรุ่นที่มีต้นทุนทางธรรมะน้อยนั้นใช้เพียงสื่ออินเทอร์เน็ต เป็นช่องทางในการค้นคว้า และเข้าถึงกลุ่มวัยรุ่นกลุ่มนี้

ตารางที่ 5.19 แสดงเปรียบเทียบด้านการคบเพื่อนของวัยรุ่น

หัวข้อ	เพื่อประสบความสำเร็จ ในหน้าที่การ งานการเรียน	เป็นที่ ยอมรับ ในกลุ่ม สังคม	ประกอบ กิจกรรม ที่เป็น ประโยชน์ ต่อตนเอง และสังคม	แก้ปัญหา/ หาทางออก	สังสรรค์ และ อบายมุข	ให้ตนเอง มีตัวตน ในสังคม	ไม่คบ เพื่อนมาก ชอบอยู่ คนเดียว	หมายเหตุ
กลุ่ม								
วัยรุ่นที่มี ต้นทุนทาง ธรรมะมาก	7	3	7	5	-	8	-	
วัยรุ่นที่มี ต้นทุนทาง ธรรมะ ปานกลาง	8	8	8	8	7	8	-	
วัยรุ่นที่มี ต้นทุนทาง ธรรมะน้อย	3	7	2	7	7	6	1	

จากตารางสรุปเปรียบเทียบการคบเพื่อนของกลุ่มวัยรุ่นพบว่า วัยรุ่นที่มีต้นทุนทาง
 ธรรมะมากคบเพื่อนเพื่อให้ตนเองมีตัวตนในสังคม ประสบความสำเร็จในหน้าที่การงานการเรียน
 ประกอบกิจกรรมที่เป็นประโยชน์ต่อตนเองและสังคม แก้ปัญหา/หาทางออก และเป็นที่ยอมรับใน
 กลุ่มสังคม วัยรุ่นที่มีต้นทุนทางธรรมะปานกลางนั้นคบเพื่อนเพื่อประสบความสำเร็จในหน้าที่การ
 งานการเรียน, เป็นที่ยอมรับในกลุ่มสังคม, ประกอบกิจกรรมที่เป็นประโยชน์ต่อตนเองและสังคม,
 แก้ปัญหา/หาทางออก, ให้ตนเองมีตัวตนในสังคม เท่ากัน และเพื่อสังสรรค์และอบายมุข รองลงมา
 ส่วนกลุ่มวัยรุ่นที่มีต้นทุนทางธรรมะน้อยนั้นคบเพื่อนเพื่อต้องการให้ตนเอง เป็นที่ยอมรับในกลุ่ม
 สังคม แก้ปัญหา/หาทางออก สังสรรค์และอบายมุข ให้ตนเองมีตัวตนในสังคม เพื่อประส
 ความสำเร็จในหน้าที่การงานการเรียน ประกอบกิจกรรมที่เป็นประโยชน์ต่อตนเองและสังคม
 ตามลำดับ แต่ยังมีวัยรุ่นส่วนน้อยที่ไม่คบเพื่อนมากชอบอยู่คนเดียว

ตารางที่ 5.20 แสดงเปรียบเทียบพื้นฐานทางธรรมะของวัยรุ่น

หัวข้อ	ความรู้									หมายเหตุ
	กลุ่ม	พุทธ ประวัติ	ทาน	ศีล	ภาวนา	ไตร ลักษณ์	อริยสัจ 4	คำ สอน	กรรม	
โกสัชฌิต ศาสนา	86.25	100	50	62.5	37.5	37.5	37.5	87.5	100	
วัยรุ่นที่มี ต้นทุน ทาง ธรรมะ ปาน กลาง	62.5	86.25	57	42	28	14	14	62.85	57	
วัยรุ่นที่มี ต้นทุน ทาง	62.85	42.85	42.85	57	14	28	14	28	38	

ธรรมะ น้อย										
---------------	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--

จากตารางเปรียบเทียบพื้นฐานทางธรรมะพบว่า กลุ่มวัยรุ่นที่มีต้นทุนทางธรรมะมากมีความรู้ด้าน หลักธรรม (ประยุกต์ใช้), ทาน มากที่สุด ตามด้วย กรรม, พุทธประวัติ รองลงมา และภavana, สีล ตามลำดับ ส่วนเรื่อง ไตรลักษณ์, อริยสัจ 4 และคำสอน กลุ่มวัยรุ่นที่มีต้นทุนทางธรรมะมากมีความรู้เรื่องนี้น้อยลงมากกว่า 50 เปอร์เซ็นต์ วัยรุ่นที่มีต้นทุนทางธรรมะปานกลาง มีความรู้ ทาน มากที่สุด ตามด้วย กรรม, รองลงมา พุทธประวัติ, หลักธรรม (ประยุกต์ใช้) สีล, ภavana, ไตรลักษณ์ และอริยสัจ 4, คำสอน ตามลำดับ กลุ่มวัยรุ่นที่มีต้นทุนทางธรรมะน้อยมีความรู้พื้นฐานด้าน พุทธประวัติ มากที่สุด และภavana รองลงมา ส่วนเรื่อง ทาน, สีล, หลักธรรม (ประยุกต์ใช้), อริยสัจ 4, กรรม, คำสอน และไตรลักษณ์ กลุ่มวัยรุ่นที่มีต้นทุนทางธรรมะน้อยมีความรู้เรื่องนี้ น้อยลงมากกว่า 50 เปอร์เซ็นต์ แสดงให้เห็นว่า วัยรุ่นที่มีต้นทุนทางธรรมะน้อยนั้นมีความรู้ พื้นฐานด้านธรรมะค่อนข้างน้อย

ตารางที่ 5.21 แสดงเปรียบเทียบทัศนคติและกิจกรรมทางศาสนาของวัยรุ่น

หัวข้อ	ทัศนคติ		กิจกรรมทางศาสนา		หมายเหตุ
กลุ่ม	เชิงบวก	เชิงลบ	เข้าร่วม	ไม่เข้าร่วม	
วัยรุ่นที่มีต้นทุนทางธรรมะมาก	สนใจในพระพุทธศาสนา	-	เข้าร่วมกิจกรรม		
วัยรุ่นที่มีต้นทุนทางธรรมะปานกลาง	สนใจในพระพุทธศาสนาบ้าง	-	เข้าร่วมกิจกรรมบ้างบางครั้ง	ไม่เข้าร่วมกิจกรรมทางศาสนาบ้างบางครั้ง ตามสถานการณ์	

วัยรุ่นที่มีต้นทุนทางธรรมะน้อย	-	ประสบการณ์เชิงลบด้านบุคคลากรทางศาสนา	เข้าบ้างบางครั้งแต่น้อยมาก	ไม่ชอบเข้าร่วมกิจกรรมทางศาสนา	
--------------------------------	---	--------------------------------------	----------------------------	-------------------------------	--

จากตารางเปรียบเทียบทัศนคติของกลุ่มวัยรุ่นที่มีต้นทุนทางธรรมะมากพบว่า มีทัศนคติในเชิงบวกกับพระพุทธศาสนา ให้ความสนใจและเลือกที่จะใช้หลักธรรมคำสอนของพระพุทธศาสนาเป็นหลักปฏิบัติตนในการใช้ชีวิต เนื่องจากมีประสบการณ์ที่ดีเกี่ยวกับพระพุทธศาสนาจากบุคคลที่ใกล้ชิดได้แนะนำและชวนให้สนใจ เข้าร่วมกิจกรรมที่ให้กลุ่มเหล่านี้มีส่วนร่วมและได้เรียนรู้ไปพร้อมกับการปฏิบัติ

กลุ่มวัยรุ่นที่มีต้นทุนทางธรรมะปานกลางพบว่า มีทัศนคติในเชิงบวกกับพระพุทธศาสนาและให้ความสนใจและเข้าร่วมกิจกรรมทางศาสนาบ้าง ตามสถานการณ์

ส่วนวัยรุ่นที่มีต้นทุนทางธรรมะน้อยนั้น มีทัศนคติเชิงลบกับพระพุทธศาสนาในเรื่องของบุคคลเนื่องจากกลุ่มวัยรุ่นที่มีต้นทุนทางธรรมะน้อยส่วนใหญ่มีประสบการณ์ที่ไม่ดีเกี่ยวกับบุคลากรทางศาสนาทำให้ไม่นับถือในตัวบุคคลจึงทำให้ไม่ใส่ใจในเรื่องของศาสนาอีกทั้งยังไม่เข้าร่วมกิจกรรมทางศาสนาเพราะคิดว่าเป็นเรื่องที่บังคับมาก ดังตัวอย่างต่อไปนี้

3. สามารถนำความรู้ที่เรียนไปใช้ได้					
4. สามารถนำความรู้ไปเผยแพร่/ถ่ายทอดได้					

ตอนที่ 3 ข้อเสนอแนะอื่นๆ

1. ข้อเสนอแนะ ดี ชม ในการอบรมครั้งนี้ ได้แก่

สถานที่ องค์กร วิทยากร ดีมาก ๆ

* วิทยากร ใจดี อบอุ่น ง่ายต่อการเรียนรู้

WiFi ใช้งานได้ดี

.....

2. ท่านอยากให้มีการจัดอบรมอีกหรือไม่

อยาก

ไม่อยาก

ไม่ต้องการ

3. หัวข้อที่ท่านอยากให้จัดอบรมครั้งต่อไป ได้แก่

ภาพที่ 5.1 การแสดงความคิดเห็นของวัยรุ่นเกี่ยวกับธรรมะ

จากตัวอย่างจะเห็นได้ว่าผู้ตอบแบบสอบถามได้เข้าอบรมโครงการเกี่ยวกับการท่องเที่ยวและต้องเข้าร่วมกิจกรรมไหว้พระสวดมนต์ก่อนนอนทำให้ไม่พอใจเพราะเนื่องจากว่าประสบการณ์ของผู้ตอบแบบสอบถามไม่ชอบในเรื่องเกี่ยวกับพระสงฆ์จึงส่งผลให้ไม่สนใจในพระพุทธศาสนา แต่ก็ยังปิดบังตัวตนไม่กล้าเปิดเผยว่าตนเองไม่นับถือศาสนา จึงได้ทำการขีดฆ่าในส่วนที่เขียนว่าไม่นับถือศาสนาออก เพราะสังคมส่วนใหญ่เป็นพุทธศาสนิกชน และครอบครัวได้นับถือศาสนาพุทธจึงกลัวที่จะเข้าสังคมไม่ได้ อาจเกิดการสังคมนิ่งเงยในการไม่นับถือศาสนา แต่จะเปิดเผยเฉพาะผู้ที่ไว้ใจเท่านั้นว่าสาเหตุใดจึงไม่อยากรับถือศาสนา อีกทั้งผู้ตอบแบบสอบถามนี้กล่าวว่า “ในอนาคตถ้าผมโตขึ้น ผมจะไปเปลี่ยนว่าผมไม่นับถือศาสนา” แต่อย่างไรก็ดี ผู้ตอบแบบสอบถามนี้ได้ทิ้งท้ายว่า “ผมเกลียดพระสงฆ์มาก แต่ไม่เกี่ยวกับคำสอนของพระพุทธเจ้านะ ท่านสอนได้ดี” ทำให้ผู้วิจัยตีความได้ว่า การไม่นับถือศาสนาของผู้ตอบแบบสอบถามนี้ ในส่วนลึกแล้วนั้นยังคงมีหลักธรรมคำสอน ของพระพุทธศาสนาอยู่เป็นพื้นฐาน แต่ด้วยประสบการณ์ที่พบเจอมาทำให้มีทัศนคติไม่ดีต่อพระสงฆ์ เมื่อผู้ตอบแบบสอบถามได้มีวิถีภาวะเพิ่มขึ้นหรือได้เข้าใจในหลักธรรมคำสอนอย่างลึกซึ้งอาจทำให้มีการเปลี่ยนแปลงทัศนคติในทางที่ดีขึ้นต่อไปในอนาคต

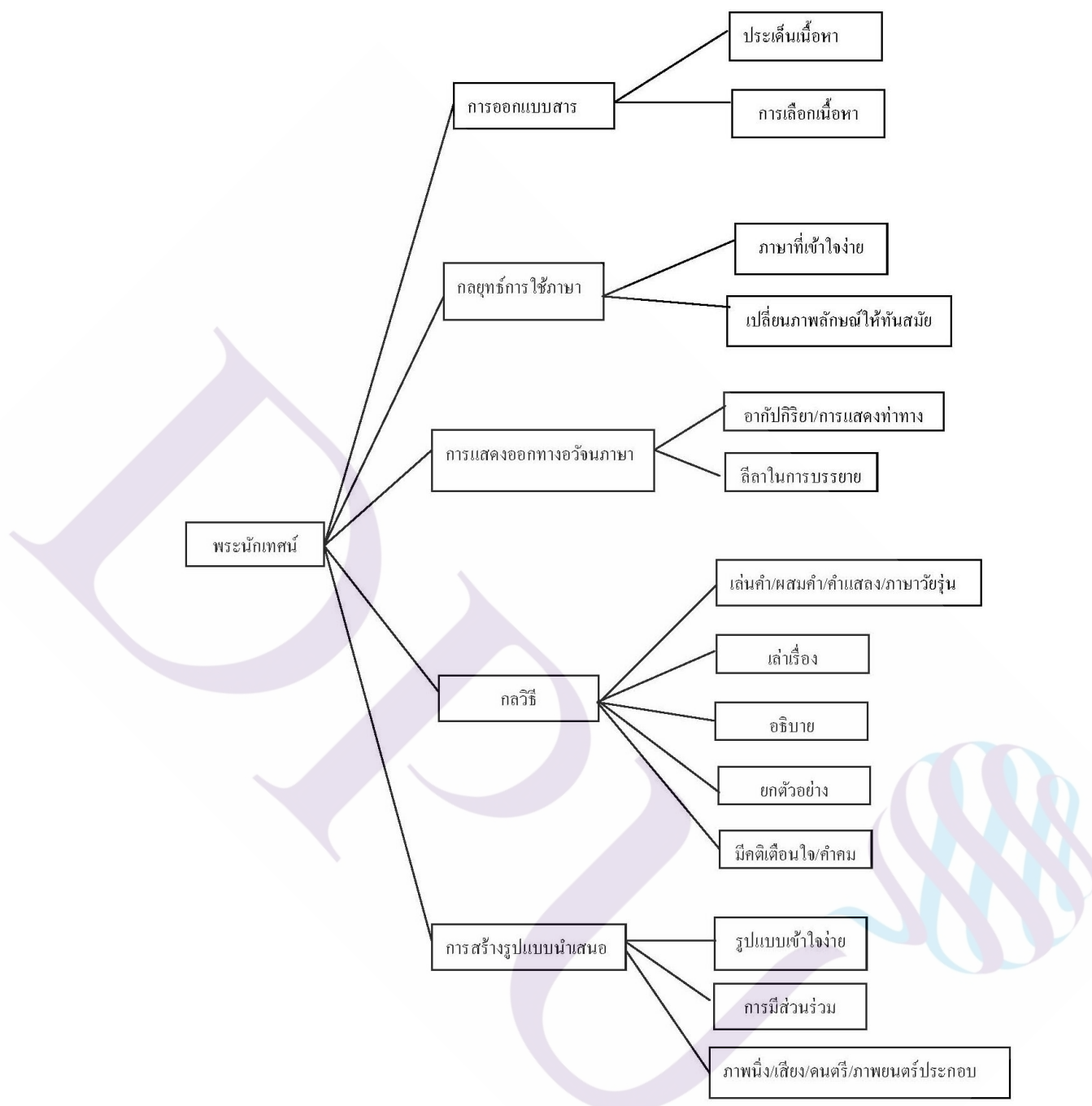
เนื้อหาในบทที่ 5 นี้ เป็นการรายงานผลการศึกษาวิเคราะห์วัยรุ่นกับการถอดรหัสธรรมะนิเทศของวัยรุ่น ซึ่งผู้วิจัยได้ใช้วิธีสัมภาษณ์เป็นกลุ่ม (Group Interview) และการสัมภาษณ์แบบเจาะลึก (In-depth Interview) วัยรุ่นซึ่งมีความเกี่ยวข้องกับประเด็นธรรมะนิเทศ มีจำนวน 3 กลุ่ม ได้แก่ วัยรุ่นที่มีต้นทุนทางธรรมะมาก วัยรุ่นที่มีต้นทุนทางธรรมะปานกลาง และกลุ่มวัยรุ่นที่มีต้นทุนทางธรรมะน้อย เพื่อนำมาเปรียบเทียบหาความแตกต่างในการถอดรหัสของกลุ่มวัยรุ่นมีความแตกต่างกันด้านพื้นฐานทางธรรมะว่าจะมีความแตกต่างกันหรือไม่อย่างไรเนื่องจากวัยรุ่นเป็นวัยที่มีการเปลี่ยนแปลงทางด้านร่างกายและจิตใจที่ซับซ้อน การเปลี่ยนแปลงของวัยรุ่นส่งผลต่ออารมณ์ พฤติกรรม และความคิดเป็นอย่างมาก การเปลี่ยนแปลงนี้เกิดขึ้นอย่างรวดเร็ว อีกทั้งการเปลี่ยนแปลงอันรวดเร็วของสังคมก็ส่งผลต่อวัยรุ่นเช่นเดียวกัน วัยรุ่นจะต้องใช้ความพยายามที่จะเปลี่ยนแปลงตนเอง ครอบครัวและสังคมในเวลาเดียวกัน ดังนั้น ครอบครัว การศึกษา เพื่อน ความรัก จึงเป็นองค์ประกอบที่สำคัญและเกี่ยวพันกันไปในทางที่ถูกต้อง ความเจริญก้าวหน้าของยุคสมัยโดยเฉพาะด้านเทคโนโลยี สารสนเทศ ที่ทำให้เกิดนวัตกรรมที่ทันสมัย เช่น การติดต่อสื่อสาร การคมนาคมขนส่ง การจัดเก็บข้อมูลที่ทันสมัยและรวดเร็ว ความเจริญก้าวหน้าทางเทคโนโลยีมีบทบาทกับวัยรุ่นเป็นอย่างมาก วัยรุ่นได้ใช้ประโยชน์จากเทคโนโลยีเป็นช่องทางในการแก้ไขปัญหาในข้อคับข้องใจ เรื่องครอบครัว การศึกษา ความรัก เป็นต้น ดังนั้นการแสดงออกทางด้านอารมณ์ หรือทัศนคติด้านความรัก จะเห็นได้มากในเครือข่ายสังคมออนไลน์ ผู้วิจัยจึงได้นำการเทศนาเรื่องความรักกับวัยรุ่นของพระมหาวุฒิชัย วัชรเมธี และพระมหาสมปอง ตาลปุตฺโต เป็น

ตัวอย่างให้วัยรุ่นกลุ่มเป้าหมายได้ศึกษาและถอดรหัสธรรมนิเทศ เนื่องจากธรรมะร่วมสมัย ข้อมูลเหล่านี้เพื่อนำมาเน้นและส่งเสริมให้วัยรุ่นได้อ่านธรรมะ ฟังธรรมะที่ร่วมสมัย เน้นไม่น่าเบื่อ สามารถเข้าถึงและพกพาได้อย่างสะดวก

การวิเคราะห์การถอดรหัสธรรมนิเทศของวัยรุ่น

การศึกษาในส่วนนี้เป็นการวิเคราะห์ถึงวิธีที่วัยรุ่นทำการถอดรหัสต่าง ๆ จากการเทศนาของพระนักเทศน์ ทั้งสองท่าน ได้แก่ พระมหาวุฒิชัย วชิรเมธี และพระมหาสมปอง ตาลปุตฺโต จากสื่อต่าง ๆ กัน ปัจจุบันที่พระนักเทศน์นั้นได้ทำการปรับปรุงและเปลี่ยนแปลงเพื่อให้เข้ากับกลุ่มเป้าหมาย โดยมีติของการสื่อสารความหมายที่จะทำการวิจัยในครั้งนี้ประกอบด้วย





ภาพที่ 5.2 แสดงตัวแปรการวิเคราะห์การถอดรหัสของวัยรุ่นต่อพระนักเทศน์

1. การออกแบบสาร

1.1 ประเด็นเนื้อหา

1.2 การเลือกเนื้อหา

2. กลยุทธ์การใช้ภาษา
 - 2.1 ใช้ภาษาที่เข้าใจง่าย
 - 2.2 เปลี่ยนภาพลักษณ์ให้ทันสมัย
3. การแสดงออกทางอวัจนภาษา
 - 3.1 อากัปกิริยา/การแสดงท่าทาง
 - 3.2 ลีลาในการบรรยาย
4. กลวิธี
 - 4.1 เล่นคำ/ผสมคำ/คำแสดง/ภาษาวัยรุ่น
 - 4.2 เล่าเรื่อง
 - 4.3 อธิบาย
 - 4.4 ยกตัวอย่าง
 - 4.5 มีคติเตือนใจ/คำคม
5. สร้างรูปแบบการนำเสนอ
 - 5.1 รูปแบบเข้าใจง่าย
 - 5.2 การมีส่วนร่วม
 - 5.3 ภาพนิ่ง/เสียง/ดนตรี/ภาพยนตร์ประกอบ

นอกจากนี้ยังศึกษาถึงความทัศนคติของกลุ่มวัยรุ่นว่าได้นำเนื้อหาจากการเทศนาของพระนักเทศน์ที่ได้รับมา นำไปใช้ในชีวิตประจำวันหรือเป็นแนวทางในการดำเนินชีวิตหรือไม่ เพราะเหตุใด

การวิเคราะห์การถอดรหัสในครั้งนี้ผู้วิจัยได้นำตัวอย่างการเทศนาผ่านสื่อต่าง ๆ ของพระนักเทศน์ทั้ง 2 รูปให้แต่ละกลุ่มเป้าหมายศึกษา ดังนี้

1. พระมหาวุฒิชัยวชิรเมธี

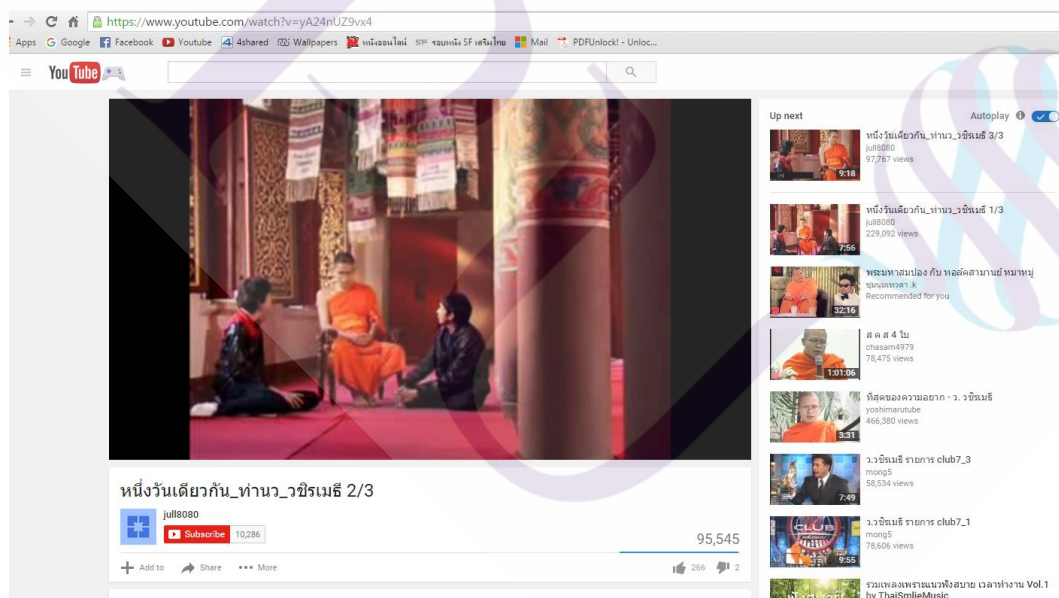
Clip VDO หลัก 5 ข้อสำหรับความรัก รายการหนึ่งวันเดียวกัน กับ ปุจฉา วิสัชนา กับเรื่องความรัก

เนื้อหา เรื่อง หลัก 5 ข้อสำหรับความรัก มีดังนี้

ความรักมี 4 อย่าง 1. รักตัวกลัวตาย 2. รักใคร่ปรารถนา 3. รักแบบเมตตา อารี รักแบบเป็นมิตร 4. รักมีแต่ให้

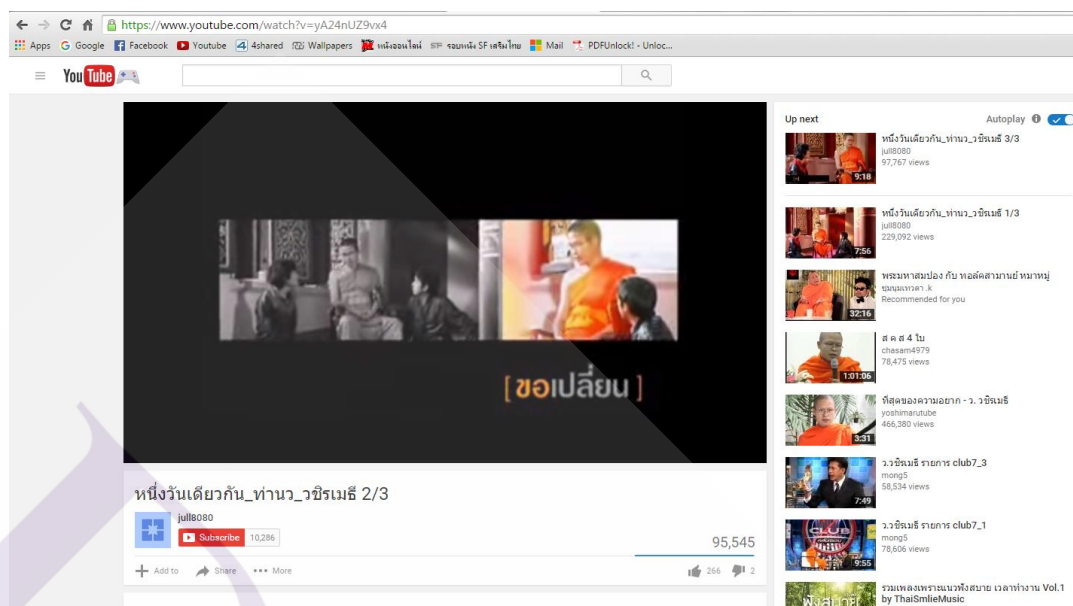
หลัก 5 ข้อสำหรับความรัก

1. มองความรักใคร่ให้เป็นการเรียนรู้ อย่างมองความรักเป็นเรื่องที่ตายตัว ให้มองรักคือการเรียนรู้ สมหวัง ผิดหวัง สุขก็เรียนรู้ ทุกข์ก็เรียนรู้ เมื่อไปเจอสถานการณ์จริงก็ให้บอกว่าเรากำลังเรียนรู้
2. หาแง่ดีของความรัก เวลารักใคร่สักคนตอนรักทำไมเจอแต่เรื่องดี ๆ พอเลิกกันไปทำไมไม่เจอเรื่องดี ๆ หลายคนมองหาแต่แง่สมบูรณ์แบบ ถ้าหากจะหาใครสมบูรณ์แบบคงไม่ได้ ถ้าหากจะหาใครสักคนไม่ต้องแสวงหาสิ่งที่ดีที่สุด ให้เอาแค่แง่มุมบางแง่มุมบางส่วน และเราก็ชอบในส่วนนั้นก็ได้ เพราะในโลกนี้ไม่มีใครเกิดมาพร้อมที่สุด
3. ให้เกียรติซึ่งกันและกัน เมื่อคบกันต้องให้เกียรติซึ่งกันและกัน ทั้งความเป็นเธอ ทั้งความเป็นฉัน หลอมกันเป็นเรา เราสามารถปลุกค้นรักให้เติบโตได้
4. เปิดโอกาสให้คนรักที่มีช่องว่าง แก้วมีประโยชน์เพราะมันว่าง ถนนมีประโยชน์รถวิ่งได้เพราะมันว่างเช่นกัน ชีวิตคู่หรือชีวิตบางครั้งต้องเปิดพื้นที่ว่างให้คนที่เรารักได้ทำอะไรในสิ่งที่ชอบบ้าง หากรักกับแคบยิ่งรักก็ยิ่งทุกข์
5. อย่าทำร้ายคนที่เรารัก ไม่ว่าจะสมหวังหรือผิดหวัง อย่าทำให้คนที่เรารักเจ็บเพราะเรา ให้นึกเสมอว่า ทะนุถนอมกับคนที่เรารัก



ภาพที่ 5.3 การเทศนาผ่านรายการโทรทัศน์ รายการ หนึ่งวันเดียวกัน

ที่มา: <https://www.youtube.com/watch?v=yA24nUZ9vx4>



ภาพที่ 5.4 การเทศนาผ่านรายการโทรทัศน์ รายการ หนึ่งวันเดียวกัน

ที่มา: <https://www.youtube.com/watch?v=yA24nUZ9vx4>

รายการเชิญตะวันกับท่าน มหาอุทิศชัย วชิรเมธี ช่อง PPTV

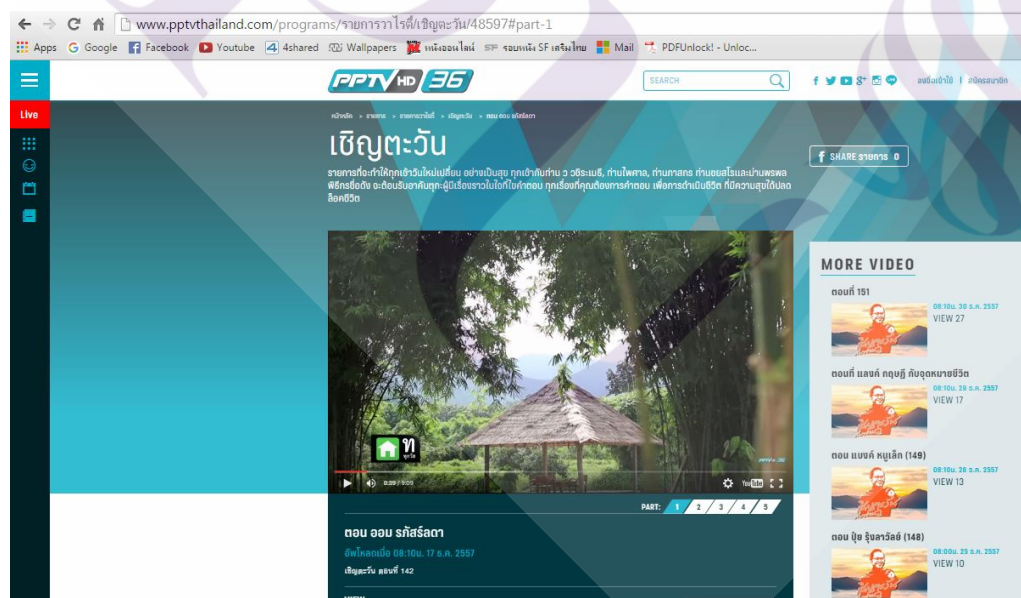
เนื้อหารายการเชิญตะวันกับท่าน มหาอุทิศชัย วชิรเมธี มีดังนี้รายการ “เชิญตะวันกับท่าน มหาอุทิศชัย วชิรเมธี” ออกอากาศทุกวันจันทร์-ศุกร์ เวลา 08.00-09.00 น. ทางพีพีทีวี เอชดี โดยเป้าหมายหลักของท่านมหาอุทิศชัย วชิรเมธี คือการอุทิศเวลาให้กับการสร้างคน การดำเนินรายการนี้เป็นส่วนหนึ่งของการดำเนินตามเป้าหมาย ซึ่งมุ่งหวังให้คนไทยได้ฟังแง่คิด หลักธรรมง่าย ๆ ในการใช้ชีวิตประจำวัน พระมหาอุทิศชัย วชิรเมธี หรือท่าน ว. วชิรเมธี กล่าวว่า “พระอาจารย์มีความสุขกับรายการนี้มาก เพราะมีผู้คนหลากหลายที่เข้ามาสนทนาธรรม ทำให้เจอคนทุกประเภท ในขณะที่คนเหล่านี้มาปรึกษาพระอาจารย์ ตัวพระอาจารย์ก็ค้นคว้าเรียนรู้จากคนเหล่านี้ด้วยเช่นกัน อย่งได้คุยกับนายแบบ นางแบบ สายลับ หรือคนที่แต่งเป็นตัวการ์ตูนมดแดงไปแจกขนมเด็ก ๆ ชีวิตพระคงไม่ได้เจอคนเหล่านี้ ที่มาบอกเล่าเก้าสิบ รายการนี้จึงเปรียบเสมือนเป็นมหาวิทยาลัยสำหรับพระอาจารย์ คนเหล่านี้เป็นครูของพระอาจารย์” จากการสนทนาธรรมกับบุคคลผ่านทางรายการ “เชิญตะวันกับท่าน มหาอุทิศชัย วชิรเมธี” พระอาจารย์มองว่าปัญหาส่วนตัวของแต่ละคน สามารถสะท้อนภาพรวมของสังคมได้ ทั้งนี้ คนแต่ละคนเป็นส่วนประกอบของสังคม เมื่อมาอยู่ร่วมกันเป็นสังคม สามารถเชื่อมโยงกัน และมองเห็นปัญหาใหญ่ ๆ ได้ โดยใช้วิธีคิดแบบองค์รวม คือคิด

ทุกอย่างแบบมีเหตุมีผล การร่วมสนทนาธรรมผ่านรายการนี้ เป็นส่วนหนึ่งที่ทำให้ท่านได้ดำเนินตามเป้าหมายสูงสุดของชีวิต (<http://www.naewna.com/lady/107146>)



ภาพที่ 5.5 การเทศนารายการเชิญตะวัน ช่อง PPTV

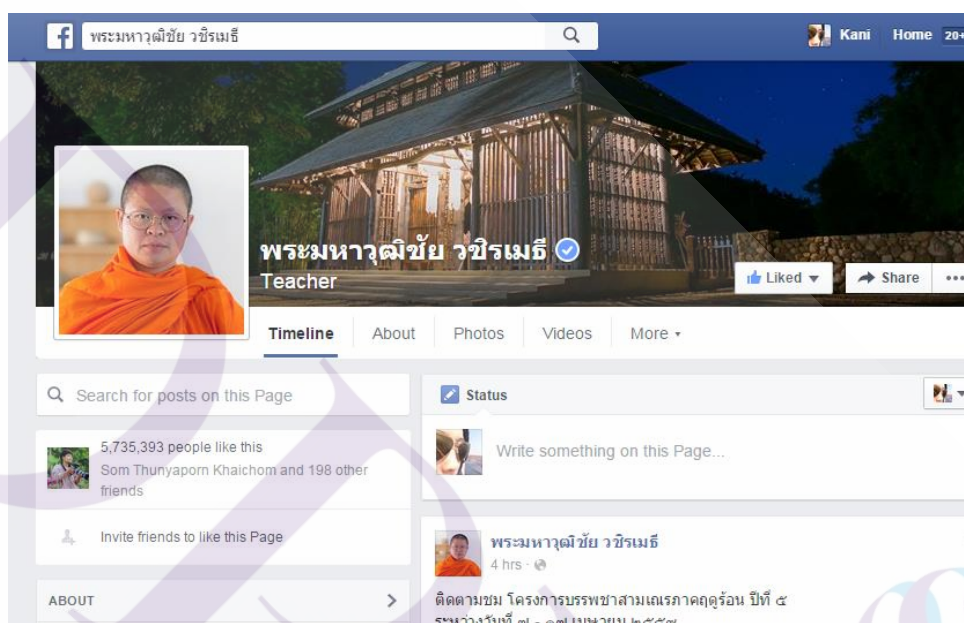
ที่มา: <http://www.pptvthailand.com/programs/รายการวาไรตี้/ไร่เชิญตะวัน>



ภาพที่ 5.6 การเทศนารายการเชิญตะวัน ช่อง PPTV

ที่มา: <http://www.pptvthailand.com/programs/รายการวาไรตี้/ไร่เชิญตะวัน>

มีลักษณะการทำงานในรูปแบบของการเชื่อมโยงผู้ใช้งานเข้าด้วยกัน ซึ่งรู้จักและเป็นเพื่อน (Friends) จะสามารถเข้าชมการโพสต์ (Wall Post) ซึ่งเป็นการโพสต์ ข้อความ ลิงค์ วิดีโอ เสียง รูปภาพ ที่เกี่ยวกับธรรมะในเรื่องต่าง ๆ นอกจากนี้ยังสามารถโพสต์ลิงค์เพื่อเข้าสู่หน้าเว็บเพจอื่น ๆ ที่มีรายละเอียดเพิ่มเติมของเนื้อหาธรรมะในหัวข้อที่โพสต์ หรือสามารถเชื่อมโยงไปยังการดาวน์โหลด ภาพ เสียง และวิดีโอได้อีกด้วย



ภาพที่ 5.7 แสดงหน้า website ผ่าน facebook.com

ที่มา: <https://www.facebook.com/v.vajiramedhi/>

2. พระมหาสมปอง ตาลปุตฺโต

- Clip VDO การบรรยายธรรม เทศน์เรื่องความรัก
เรื่องความรักกับวัยรุ่น

ความรักมี 2 อย่าง รักในอดีต และรักในปัจจุบัน หรือจะแบ่ง เป็น ความรักทางโลกและ
รักในทางธรรม

ความรักทางโลกมี 4 อย่าง

1. รักแบบเพื่อน

2. รักแบบแฟน โดยยกตัวอย่างมีคนหนึ่งโกรธแฟนและจะเอาปืนไปยิง โดยให้เหตุผลว่า ยิ่งไปเพราะรัก หากมีศกดิ์ศรีของความรัก รักเราได้แต่อย่าทำร้ายกัน ให้เอาความดีมาพัฒนาตัวเองแล้วให้ผู้หญิงเสียใจจะดีกว่า

3. รักแบบครอบครัว อย่าอายุที่จะบอกรักพ่อแม่

4. รักตัวเอง บางคนฝากความสุขไว้กับคนอื่น เมื่อเขาชมเราก็มีความสุข แต่เมื่อเขาไม่ชมเราก็มีความสุข ดังนั้นความสุขต้องอยู่ที่ตัวเรา

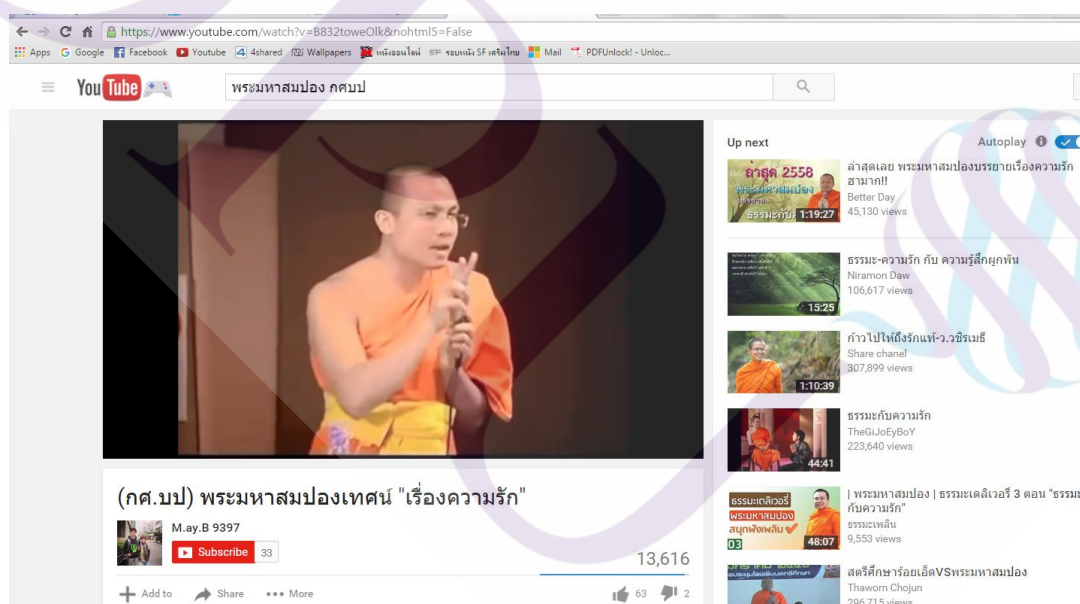
ความรักทางธรรม

1. ความรักแบบราคะ เป็นความรักที่ต่ำที่สุดเป็นความใคร่ ถ้าฉันไม่ได้คนอื่นต้องไม่ได้
เห็นแต่หน้ากัน

2. ความรักแบบสเนหา เป็นความรักที่เอื้ออาทร คิดถึงกัน นอนก็คิดถึง ทำอะไรก็คิดถึง

3. ความรักแบบเมฆะ เอื้ออาทร คิดถึงกัน ให้ภัยกัน

4. ความรักแบบเมตตา เป็นความรักที่สูงส่งที่สุด รักแบบที่เบิร์ดรักทุกคน แล้วจะมี
ความสุข

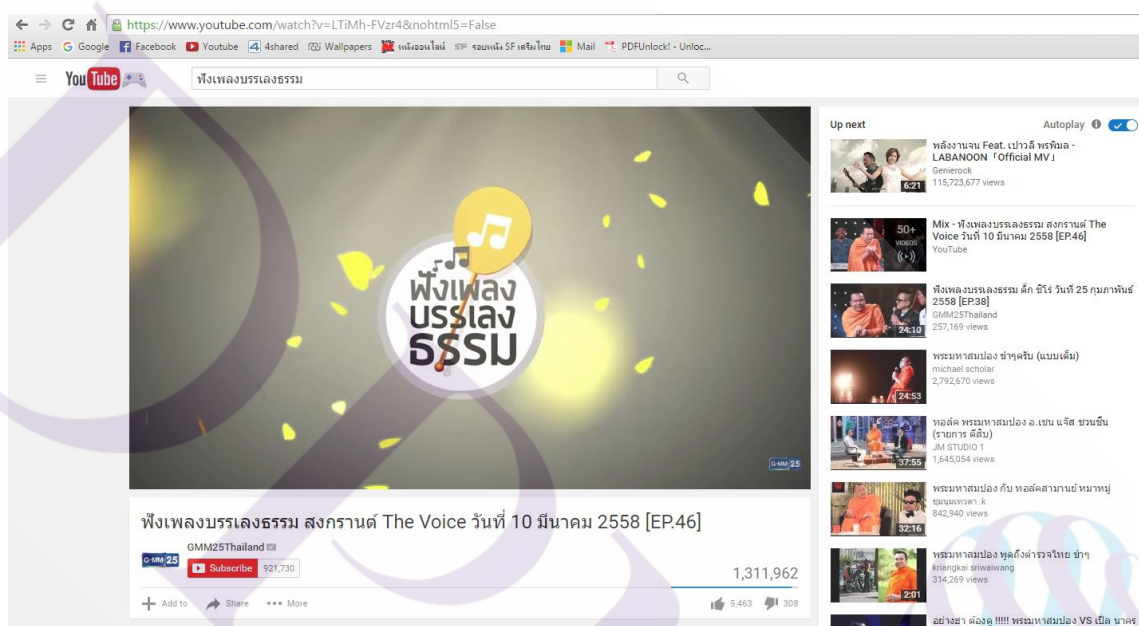


ภาพที่ 5.8 การบรรยายธรรมะ สถานศึกษาเรื่อง “ความรัก”

ที่มา: <https://www.youtube.com/watch?v=B832toweOlk&nohtml5=False>

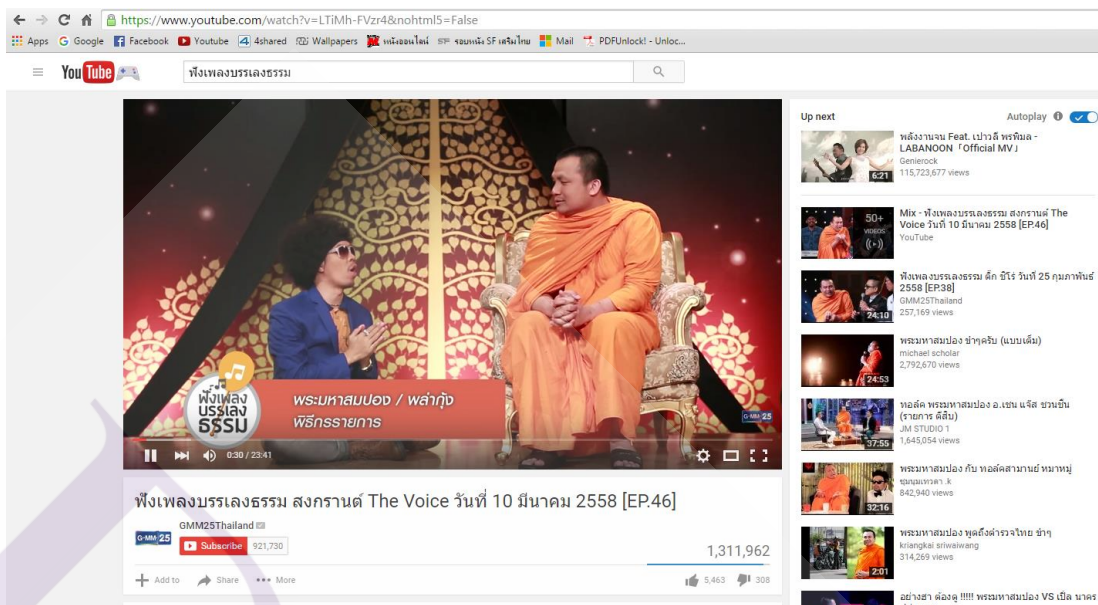
- รายการฟังเพลงบรรเลงธรรม ของ GMM 25

รูปแบบรายการนั้นได้ทำการเปลี่ยนเรื่องชื่อบรรณหลาย ๆ คนคิดว่าเสนอจะน่าเบื่อให้กลายเป็นว่าไร้ดีชื่อบรรณที่เอนเตอร์เทนรูปแบบใหม่ ในรายการฟังเพลงบรรเลงชื่อบรรณนั้นจะนำเนื้อร้องจากเพลงที่กำลังเป็นที่โด่งดัง หรือเป็นที่นิยมของหมู่วัยรุ่นมาประยุกต์เป็นหลักชื่อบรรณคำสอนจากพระมหาสมปอง และดีเจพาล่ากึ่งโดยมีนักร้องรับเชิญ ในแต่ละสัปดาห์ พร้อมทั้งพระมหาสมปองได้สอดแทรกแนวคำ ชื่อบรรณ ให้เข้ากับเนื้อร้องนั้น ๆ ออกอากาศทุกวันจันทร์ - ศุกร์ เวลา 09.00-09.30 น. ทางช่อง GMM CHANNEL



ภาพที่ 5.9 ผู้นำนินรายการฟังเพลงบรรเลงธรรม

ที่มา: <https://www.youtube.com/watch?v=LTimh-FVzr4&nohtml5=False>



ภาพที่ 5.10 ผู้นำเนินรายการฟังเพลงบรรเลงธรรม

ที่มา: <https://www.youtube.com/watch?v=LTiMh-FVzr4&nohtml5=False>

- www.facebook.com/fanpage-พระมหาสมปอง-ตาลปุตโต

พระมหาสมปอง ตาลปุตโต เน้นการใช้สื่อออนไลน์ที่ได้รับความนิยมมากที่สุดในช่วงนี้คือเฟซบุ๊ก นอกจากนี้ยังมีเว็บไซต์ “ธรรมะเดลิเวอรี่” (Dhamma Delivery) ซึ่งเป็นคำนิยามของพระมหาสมปอง ในการเผยแพร่หลักธรรมทางพระพุทธศาสนา โดยใช้ช่องทางนี้สื่อสารกับผู้ติดตามและสนใจข่าวสารของท่าน มีทั้งการไปเผยแผ่ศาสนายังสถานที่ต่าง ๆ และกิจกรรมที่น่าสนใจเกี่ยวกับพระพุทธศาสนา และยังเป็นช่องทางเผยแผ่ศาสนาให้แก่ผู้ที่ไม่สะดวกจะเห็นได้ว่าเฟซบุ๊กของพระมหาสมปองนั้นจะมีสถานะเป็น fanpage ซึ่งในหน้าเพจนี้จะเฝ้าระวังที่โพสต์ (เช่น ข่าวสารใหม่ ๆ) และมีคนเข้ามาที่หน้าเพจสามารถเห็นข้อความนั้นได้เลยทันทีโดยไม่ต้องเพิ่มเป็นเพื่อน เรียกกางๆ ก็คือ มันเหมือนกันกับหน้าเว็บที่ดูได้ทั่วไป อีกทั้งในหน้าเพจ สามารถเพิ่มเพื่อนได้ตลอด



ภาพที่ 5.11 เผยแพร่ธรรมะผ่าน facebook.com

ที่มา: <https://www.facebook.com/Dhammadelivery2559/>

การเผยแพร่ธรรมะผ่านสื่อต่าง ๆ ที่พระนักเทศน์ได้พยายามปรับเปลี่ยนรูปแบบและเนื้อหาเข้ากับกลุ่มวัยรุ่น โดยพระทั้งสองรูปนี้เป็นตัวแทนการปรับตัวในรูปแบบการสื่อสารพุทธศาสนาโดยให้วิธีการผสมผสาน (Hybridzation) โดยพระมหาวุฒิชัย วชิรเมธี และวิธีแทนที่ (Substitution) โดยพระมหาสมปอง ดาลปุตโต และกลุ่มตัวอย่างสามารถวิเคราะห์การถอดรหัสธรรมนิเทศโดยจำแนกลำดับขั้นการเผยแพร่ธรรมะของพระมหาวุฒิชัย วชิรเมธี และพระมหาสมปอง ดาลปุตโตได้ดังนี้

1. พระมหาอุทิศชัย วชิรเมธี

1. การออกแบบสาร

1.1 ประเด็นเนื้อหา

จากงานวิจัยพบว่า การออกแบบสารประเด็นเนื้อหาของ พระมหาอุทิศชัย วชิรเมธี จะให้ความสำคัญกับผู้รับสารเป็นอันดับแรก โดยมีหลักการเทศน์ ก็คือเทศน์ให้ตรงตามกลุ่มของผู้ฟัง โดยคำนึงถึงบุคคลที่กำลังสื่อสารด้วยไม่ว่าจะเป็นการพูดก็จะคำนึงเป็นลำดับแรกว่าพูดให้ใครฟัง เนื่องจากผู้รับสารเป็นสิ่งสำคัญที่สุดในการกำหนดเรื่องที่จะพูดหรือแสดงธรรม พระมหาอุทิศชัย วชิรเมธี จึงให้ความสำคัญแก่ผู้รับสารเป็นลำดับแรกและนำเรื่องที่ผู้รับสารกลุ่มนั้น ๆ กำลังให้ความสนใจนำมาเล่าให้สอดคล้องกับธรรมะ (สิริลักษณ์ ศรีจินดา, 2553) ส่วนแรงบันดาลใจที่มาจากปัญหาสังคมนั้น มีทั้งปัญหาความขัดแย้งทางความคิดของคนในสังคมหลากหลายด้าน เช่น ค่านิยม วัฒนธรรม การเมือง เป็นต้น ปัญหาความเข้าใจผิดเกี่ยวกับหลักคำสอนและพิธีกรรมในพระพุทธศาสนา ปัญหาความรักและสัมพันธ์ของบุคคลกลุ่มต่าง ๆ อาทิ ครอบครัว เพื่อนฝูง ญาติพี่น้อง เจ้านายลูกน้อง เพื่อนร่วมงาน คนรัก เป็นต้น รวมถึงอีกหลายสาเหตุที่นำมาสู่ปัญหาต่าง ๆ ของสังคม เช่น การทุจริตคอร์รัปชัน ความไม่รู้จักรู้พอ ความเห็นแก่ตัว ยาเสพติด เป็นต้น (ช่อฟ้า เกตุเรืองโรจน์, 2553, น. 57) ผู้รับสารส่วนใหญ่ที่ทำการสัมภาษณ์มาแล้วนั้น ได้ตีความดังตัวอย่างสัมภาษณ์ต่อไปนี้

“ส่วนมากปัญหาของวัยรุ่นก็ไม่มีมากเท่าไรหรอก เรื่องความรัก เรื่องเรียน เรื่องปัญหาในครอบครัว ถ้าพระเทศน์เรื่องความรัก เรื่องเรียน เรื่องปัญหาครอบครัว หนทางแก้ปัญหา วัยรุ่นก็จะสนใจเพราะมันใกล้ตัวทำให้น่าสนใจ”

เบน วัยรุ่นที่มีต้นทุนทางธรรมะมาก

“เทศนาเรื่องที่วัยรุ่นให้ความสำคัญมาก ๆ ก็เรื่องความรักนี่แหละ ง่าย ๆ เลยในเฟสบุ๊ค เพื่อกันเรื่องความรักแทบทุกคน”

เจมส์ วัยรุ่นที่มีต้นทุนทางธรรมะมาก

“วัยรุ่นกับความรักเป็นของคู่กัน บางคนก็อึดหัก บางคนก็มีแฟน บางคนก็ทะเลาะกับแฟน เรื่องความรักนี่แหละที่ตรงกับวัยรุ่น”

จอย วัยรุ่นที่มีต้นทุนทางธรรมะมาก

จากตัวอย่างสัมภาษณ์ผู้วิจัยตีความได้ว่าวัยรุ่นที่มีต้นทุนทางธรรมะมาก สามารถเข้าใจถึงการเลือกประเด็นในการเทศนาของพระมหาอุทิศชัย วชิรเมธี เนื่องจากวัยรุ่นที่มีต้นทุนทางธรรมะมากมีความต้องการที่จะฟังการเทศนาในประเด็นเรื่องความรัก เนื่องจากความรักกับวัยรุ่นเป็นเรื่อง

ที่ใกล้ชิดและวัยรุ่นให้ความสนใจ พระมหาอุทิสัย วชิรเมธีได้เลือกประเด็นเนื้อหาที่เข้ากับกลุ่มวัยรุ่นจากประเด็นทางโลกที่เป็นปัจจุบันและเข้าถึงวัยรุ่นที่มีต้นทุนทางธรรมะมากได้เป็นอย่างดี

“เนื้อหา เป็นเรื่องที่ทันสมัย น่าสนใจ ยกตัวอย่างเรื่องการเรียน และให้แนวคิดดีมาก”

คิว กลุ่มวัยรุ่นที่มีต้นทุนทางธรรมะปานกลาง

“ชอบการเทศนาของท่าน ฟังแล้วได้แง่คิดเรื่องความรักดี”

แอม กลุ่มวัยรุ่นที่มีต้นทุนทางธรรมะปานกลาง

จากตัวอย่างสัมภาษณ์ผู้วิจัยตีความได้ว่าวัยรุ่นที่วัยรุ่นที่มีต้นทุนทางธรรมะปานกลางนั้นสามารถเข้าถึงประเด็นในการเทศนาของพระมหาอุทิสัย วชิรเมธี ที่เทศนาในเรื่องของการดำเนินชีวิตของวัยรุ่นที่ให้ความสำคัญเรื่องการเรียน และความรัก สามารถเข้าถึงวัยรุ่นได้เป็นอย่างดีเนื่องจากเป็นเรื่องที่ใกล้ตัว

“วัยรุ่นก็สนใจเรื่องความรัก เรื่องแฟน เรื่องเพื่อน ไม่ค่อยคิดอื่นเท่าไรหรอก จะมีบ้างก็เรื่องครอบครัว อะไรทำนองนี้ ถ้าพระเทศน์ก็จะเลือกฟังเรื่องพวกนี้แหละ”

เจน กลุ่มวัยรุ่นที่มีต้นทุนทางธรรมะน้อย

“ส่วนมากเรื่องที่สนใจก็ เรื่องความรัก เพราะมันเข้ากับอารมณ์ของวัยรุ่นดี ถ้าเทศน์เรื่องพวกนี้ก็น่าฟัง มันโดนใจดี”

ไมเคิล กลุ่มวัยรุ่นที่มีต้นทุนทางธรรมะน้อย

จากตัวอย่างสัมภาษณ์ผู้วิจัยตีความได้ว่าวัยรุ่นที่วัยรุ่นที่มีต้นทุนทางธรรมะน้อยจากเนื้อหาเรื่องความรักเป็นประเด็นที่วัยรุ่นกลุ่มวัยรุ่นที่มีต้นทุนทางธรรมะน้อยสนใจการที่กลุ่มตัวอย่างได้ให้สัมภาษณ์ว่า “มันเข้ากับอารมณ์ของวัยรุ่นดี” ทำให้ผู้วิจัยตีความได้ว่าวัยรุ่นส่วนใหญ่ให้ความสนใจในเรื่องความรักเป็นอย่างมาก เนื่องจากเป็นวัยที่กำลังให้ความสนใจกับเพศตรงข้ามและด้วยความเปลี่ยนแปลงทางด้านฮอร์โมนเพศทำให้วัยรุ่นกำลังศึกษาค้นคว้าเกี่ยวกับเรื่องของความรัก มีทั้งผิดหวัง สมหวัง จึงต้องการที่จะหาสิ่งเพื่อปลดปล่อยโลมใจในสิ่งที่ตนกำลังประสบพบเจอ

แต่ยังมีกลุ่มวัยรุ่นวัยรุ่นที่มีต้นทุนทางธรรมะน้อยอีกจำนวนหนึ่งที่ตั้งข้อสังเกตต่างกันไป ดังตัวอย่างสัมภาษณ์ต่อไปนี้

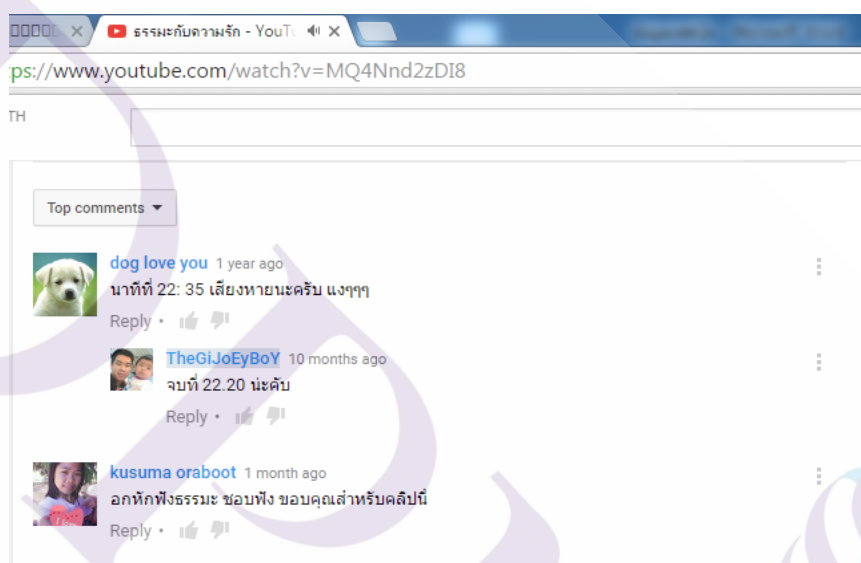
“พระจะรู้อะไรกับเรื่องความรัก พระก็เทศน์ไปจ้ะ ๗ แห่ละ เพราะพระไม่เคยมีแฟน 5555” พูดพร้อมหัวเราะ

คอม กลุ่มวัยรุ่นที่มีต้นทุนทางธรรมะน้อย

จากตัวอย่างสัมภาษณ์ผู้วิจัยตีความได้ว่าวัยรุ่นที่วัยรุ่นที่มีต้นทุนทางธรรมะน้อยพบว่ายังมีวัยรุ่นอีกจำนวนหนึ่งที่มองการเผยแผ่ศาสนาของพระนักเทศน์ว่าเป็นเรื่องของทางโลก พระอยู่ในโลกของพระธรรมไม่สามารถเข้าถึงความหมายในเรื่องของความได้รักได้ดีเท่ากับคนที่อยู่ทางโลก

เพราะวัยรุ่นกลุ่มนี้คิดว่าพระนั้นสละแล้วซึ่งกิเลส รัก โลภ โกรธ หลง จึงไม่เชื่อในเรื่องที่พระมหา
วุฒิชัย วชิรเมธีนั้นเทศนา และยังคงความศรัทธาในตัวพระภิกษุในเรื่องของสมณเพศที่ไม่ยุ่งเกี่ยวกับ
เรื่องทางโลก มุ่งเน้นปฏิบัติศึกษาพระธรรมะวินัยเท่านั้น

แต่อย่างไรก็ดีในขณะที่ผู้วิจัยเก็บข้อมูลเพิ่มเติมในโลกเสมือนผู้วิจัยได้พบว่าวัยรุ่น
ตอบสนองกับหัวข้อการเลือกเนื้อหาของพระมหาวุฒิชัย วชิรเมธีเพราะว่าด้านโลกเสมือนมี
เอกลักษณ์พิเศษ เป็นพื้นที่ที่สามารถแสดงออกทางด้านความคิดได้อย่างอิสระเพราะไม่มีใครรู้ว่า
คน ๆ นั้นเป็นใคร ดังตัวอย่างต่อไปนี้



ภาพที่ 5.12 แสดงความคิดเห็นของวัยรุ่นผ่าน youtube

ที่มา: <https://www.youtube.com/watch?v=MQ4Nnd2zDI8>

จากภาพข้างต้นจะเห็นได้ว่าวัยรุ่นส่วนใหญ่มักให้ความสำคัญกับเรื่องความรัก และ
สนใจในการเทศนาเรื่องความรักของพระ มหาวุฒิชัย วชิรเมธี ด้วยการฟังธรรมจาก youtube

1.2 การเลือกเนื้อหาในการเทศนา

จากงานวิจัยพบว่า การเลือกเนื้อหาในการเทศนาของพระมหาวุฒิชัย วชิรเมธี จะเตรียม
เนื้อหาให้สอดคล้องกับผู้รับสารแต่ละกลุ่ม โดยการเตรียมเนื้อหาเรื่องราวธรรมะให้ตรงกับความต้องการ
ของผู้รับสาร โดยหลักการเลือกเรื่องที่จะนำมาเล่าเพื่อถ่ายทอดธรรมะ มีอยู่หลักการเดียว
ก็คือ เลือกเรื่องให้ผู้รับสารสนใจมาก่อนอยู่แล้ว เพื่อเป็นการเรียกหรือกระตุ้นความสนใจผู้รับสาร

เพื่อถ่ายทอดเป็นธรรมชาติที่น่าประทับใจของกลุ่มผู้ฟัง (สิริลักษณ์ ศรีจินดา, 2553) ผู้รับสารส่วนใหญ่
 ที่ทำการสัมภาษณ์มาแล้วนั้น ได้ตีความดังตัวอย่างสัมภาษณ์ต่อไปนี้

“เลือกเนื้อหาในการเทศนาแต่ละครั้งได้ดี เรื่องความรัก เรื่องอกหักรักให้เป็นเรื่องที่เป็นประเด็นในปัจจุบัน เข้าถึงผู้ฟังได้ง่าย ตามสถานการณ์เกิดขึ้นในปัจจุบัน”

บอย วัยรุ่นที่มีต้นทุนทางธรรมะมาก

“มีรูปแบบที่ไม่ตายตัว ปรับตามสถานการณ์ เลือกเนื้อหาได้เหมาะสมแก่การเทศนา
 บรรยายในแต่ละครั้ง”

โป๊ท วัยรุ่นที่มีต้นทุนทางธรรมะมาก

“เข้ากับยุคสมัยมาก ๆ เพราะตอนนี้วัยรุ่นมักจะหมกมุ่นอยู่กับเรื่องความรัก”

นัด วัยรุ่นที่มีต้นทุนทางธรรมะมาก

จากตัวอย่างสัมภาษณ์ผู้วิจัยตีความได้ว่าวัยรุ่นที่มีต้นทุนทางธรรมะมากสามารถที่จะ
 ถอดความหมายของพระมหาอุทิศชัย วชิรเมธี ที่ได้ทำการเลือกเนื้อหาที่มาเทศนาในแต่ละครั้งให้แก่
 วัยรุ่น เนื่องจากการเทศนาในแต่ละครั้งพระมหาอุทิศชัย วชิรเมธี จะมีการเตรียมตัวก่อนว่า ตอนนี้มี
 ประเด็นอะไรเกิดขึ้นในสังคม และอะไรที่กลุ่มเป้าหมายให้ความสนใจ ดังนั้นการเลือกเนื้อหาใน
 การเทศนาของพระมหาอุทิศชัย วชิรเมธี นั้นสามารถที่จะสื่อความหมายไปยังกลุ่มวัยรุ่นที่มีต้นทุน
 ทางธรรมะมากได้เป็นอย่างดีและเข้าใจถึงวัตถุประสงค์ในการเทศนาในแต่ละครั้ง

“เข้ากับยุคสมัยมากๆ เพราะตอนนี้วัยรุ่นมักจะสนใจในเรื่องความรัก”

ฟ้า กลุ่มวัยรุ่นที่มีต้นทุนทางธรรมะปานกลาง

“เป็นเนื้อหาที่ใกล้ตัว เข้าใจง่าย น่าสนใจ เวลาฟังแล้วรู้สึกเหมือนมีคนเข้าใจในความรัก
 ของวัยรุ่น”

เฟรม กลุ่มวัยรุ่นที่มีต้นทุนทางธรรมะปานกลาง

จากตัวอย่างสัมภาษณ์ผู้วิจัยตีความได้ว่าวัยรุ่นที่มีต้นทุนทางธรรมะปานกลาง สามารถ
 ที่จะถอดความหมายของพระมหาอุทิศชัย วชิรเมธี ที่ได้ทำการเลือกเนื้อหาที่มาเทศนาในแต่ละครั้ง
 ให้แก่วัยรุ่น เนื่องจากการเทศนาในแต่ละครั้งพระมหาอุทิศชัย วชิรเมธี จะมีการเตรียมตัวก่อนว่า
 ตอนนี้มีประเด็นอะไรเกิดขึ้นในสังคม และอะไรที่กลุ่มเป้าหมายให้ความสนใจ ดังนั้นการเลือก
 เนื้อหาในการเทศนาของพระมหาอุทิศชัย วชิรเมธี นั้นสามารถที่จะสื่อความหมายไปยังกลุ่มวัยรุ่นที่มี
 ต้นทุนทางธรรมะมากได้เป็นอย่างดีและเข้าใจถึงวัตถุประสงค์ในการเทศนาในแต่ละครั้ง

“เลือกเนื้อหาเข้ากับปัจจุบันได้ดี”

นูกเกอร์ กลุ่มวัยรุ่นที่มีต้นทุนทางธรรมะน้อย

“โดนใจมาก ๆ เลือกเนื้อหาได้ดี แต่แอบโลกสวยไปหน่อย” (น้ำเสียงประชดประชัน)

เจน กลุ่มวัยรุ่นที่มีต้นทุนทางธรรมะน้อย

“เลือกเนื้อหาได้ดี ตรงกับวัยรุ่น”

ไมเคิล กลุ่มวัยรุ่นที่มีต้นทุนทางธรรมะน้อย

“วัยรุ่นชอบอะไรที่เข้าใจง่าย ๆ เป็นเนื้อหาทั่ว ๆ ไปและนำไปใช้ได้”

เต๋ย กลุ่มวัยรุ่นที่มีต้นทุนทางธรรมะน้อย

“ส่วนมากก็เรื่องความรัก ฟังแล้วเพลินดี”

อินดี กลุ่มวัยรุ่นที่มีต้นทุนทางธรรมะน้อย

“เลือกเนื้อหาเข้าถึงวัยรุ่นดี ไม่ไกลตัว ไม่น่าเบื่อ”

อโด้ กลุ่มวัยรุ่นที่มีต้นทุนทางธรรมะน้อย

จากตัวอย่างสัมภาษณ์ผู้วิจัยตีความได้ว่าวัยรุ่นที่วัยรุ่นที่มีต้นทุนทางธรรมะน้อยโดยส่วนใหญ่พบว่าการเลือกเนื้อหาที่นำมาเทศนาของพระมหาวุฒิชัย วชิรเมธี นั้นท่านสามารถเลือกเนื้อหาที่เข้ากับวัยรุ่นได้ดี เนื่องจากเป็นเรื่องที่วัยรุ่นกลุ่มวัยรุ่นที่มีต้นทุนทางธรรมะน้อยนั้นสนใจ เพราะเป็นเรื่องใกล้ตัว เช่นเรื่องความรัก สามารถนำไปปรับใช้และให้แง่คิดในการปฏิบัติตัวอย่างไร และยังเป็น การปรับเปลี่ยนรูปแบบจากเดิมที่วัยรุ่นคิดว่าการแสดงธรรมเทศนาของพระนักเทศน์ในแต่ละครั้งเป็นเรื่องที่น่าเบื่อแต่พระมหาวุฒิชัย วชิรเมธีได้ทำการเทศนาในเรื่องที่วัยรุ่นสนใจให้ฟังง่าย และสามารถเข้าใจในเรื่องนั้นได้เป็นอย่างดี

แต่อย่างไรก็ดีมีกลุ่มตัวอย่างที่วัยรุ่นที่มีต้นทุนทางธรรมะน้อยอีกจำนวนหนึ่งที่ตั้งข้อสังเกตต่างกัน ไปดังตัวอย่าง

บอย: บางเรื่องก็ไม่ค่อยอยากฟัง ก็จะไม่ฟัง จะเลือกฟังแต่เรื่องที่ชอบ

ผู้วิจัย: แสดงว่าท่านเทศนาทั้งเรื่องที่ชอบและเรื่องที่ไม่ชอบ แต่เลือกฟังเฉพาะที่ชอบ
ไซมัย

บอย: ไซ เรื่องที่ไม่เกี่ยวก็ไม่อยากฟัง จะฟังทำไม ฟังแล้วก็ไม่ได้อะไร ไม่ได้ติดตาม ไม่ได้คิดตาม

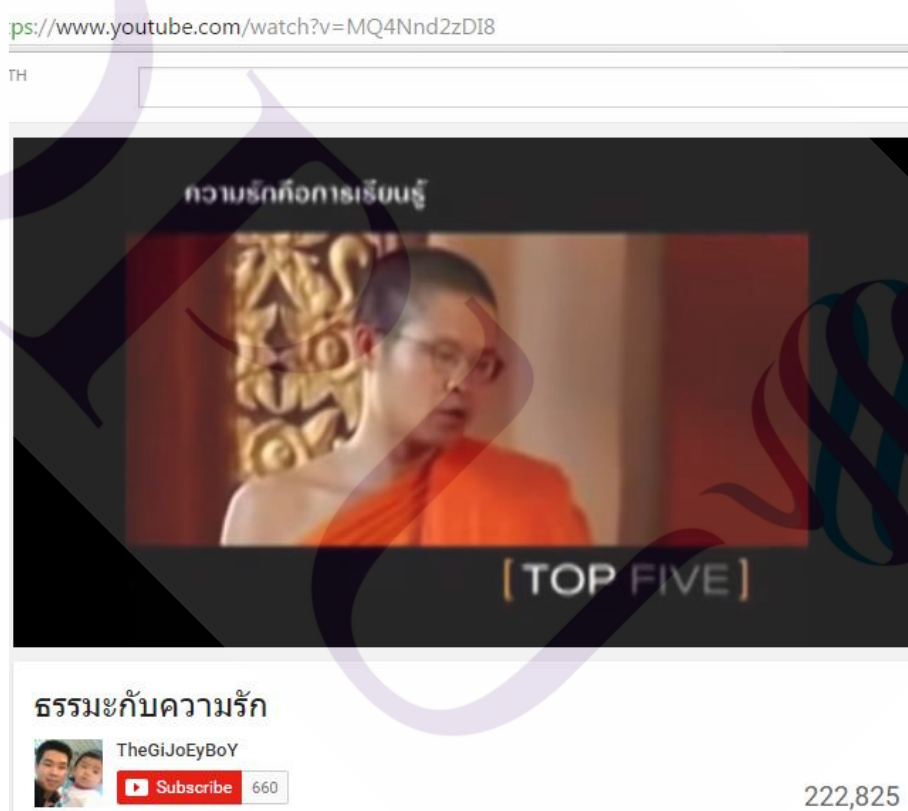
ผู้วิจัย: แล้วถ้าเรื่องที่ชอบเป็นเรื่องเกี่ยวกับอะไร

บอย: ถ้าอกหักก็เรื่องทำอย่างไรจึงจะไม่เสียใจ ถ้าเรื่องปัญหาครอบครัวทำอย่างไรพ่อแม่ถึงจะเข้าใจ อะไรทำนองนี้แหละ แล้วแต่สถานการณ์ตอนนั้น ๆ

บอย กลุ่มวัยรุ่นที่มีต้นทุนทางธรรมะน้อย

จากตัวอย่างสัมภาษณ์ผู้วิจัยตีความได้ว่าวัยรุ่นที่วัยรุ่นที่มีต้นทุนทางธรรมะน้อย บางส่วนได้มีการตีความที่แตกต่างออกไปเนื่องจากการเทศนาของพระมหาวุฒิชัย วชิรเมธี บางเรื่องก็น่าสนใจ บางเรื่องก็ไม่น่าสนใจทำให้เลือกที่จะรับสารเฉพาะเรื่องที่ตนเองนั้นสนใจ เพราะบางคนไม่ได้ติดตามการเทศนาของท่านตลอดเวลา เลือกเพียงแค่บางช่วงบางตอนที่เข้ากับสถานการณ์ในช่วงเวลานั้น เนื่องจากพื้นฐานของวัยรุ่นนั้นไม่เท่ากันทำให้ความสนใจหรือการติดตามการเทศนาของพระมหาวุฒิชัย วชิรเมธี เป็นบางช่วงบางตอน

อย่างไรก็ดีในขณะที่ผู้วิจัยเก็บข้อมูลเพิ่มเติมในโลกเสมือนผู้วิจัยได้พบว่าวัยรุ่นตอบสนองกับหัวข้อการเลือกเนื้อหาของพระมหาวุฒิชัย วชิรเมธี เพราะในด้านโลกเสมือนมีเอกลักษณ์พิเศษ เป็นพื้นที่ที่สามารถแสดงออกทางด้านความคิดได้อย่างอิสระเพราะไม่มีใครรู้ว่าคน ๆ นั้นเป็นใคร ดังตัวอย่างต่อไปนี้



ภาพที่ 5.13 ตัวอย่างการเผยแพร่ธรรมะผ่าน youtube

ที่มา: <https://www.youtube.com/watch?v=MQ4Nnd2zDI8>

← → ↻ 🔒 <https://www.youtube.com/watch?v=oiCWORy4cyU>

☰ YouTube TH

Top comments ▾

 **Aehc Afe** 1 month ago
มุกขาลัยเรียกว่าหาหรือมุกขาลัยใครครับ
Reply • 👍 👎

 **Aehc Afe** 1 month ago
เพราะพระว.เป็นตุ๊ด โลกสวยจึงไม่รู้จักความรักของหนุ่มสาวตามประสาวิวัฒนาการสืบพันธุ์ครับ
Reply • 👍 👎

 **pom napaphat** 1 year ago
หลักธรรม 5 ข้อสำหรับความรัก <3 :)
1. มองความรักว่าเป็นเรื่องของการเรียนรู้
2. มองหาแง่ดีแ่งงามของความรัก
3. ให้เกียรติซึ่งกันและกัน
4. เปิดโอกาสให้คนที่เรารักมีช่องว่าง
5. อย่าทำร้ายคนที่เรารัก
[Show less](#)
Reply • 5 👍 👎

 **pom napaphat** 1 year ago
สาธุคะ

ภาพที่ 5.14 การแสดงความคิดเห็นของวัยรุ่นผ่าน youtube

ที่มา: <https://www.youtube.com/watch?v=oiCWORy4cyU>

จากข้อมูลบนโลกเสมือนพบว่ายังมีกลุ่มคนบางกลุ่มที่ไม่เห็นด้วยกับการเลือกเนื้อหาหมาเทศนาของพระมหาวุฒิชัย วชิรเมธี และใช้คำพูดที่เสียดสี อีกทั้งคำหยาบคายในการแสดงความคิดเห็นจากความรู้สึกส่วนตัว แต่ก็ยังเป็นเพียงแค่ส่วนเดียวเท่านั้น ผู้วิจัยจึงนำมายกตัวอย่างให้เห็น แต่ยังมีคนอีกส่วนมากที่ชื่นชอบการเลือกเนื้อหาในการเทศนาของท่านดังตัวอย่างต่อไปนี้



ภาพที่ 5.15 การแสดงความคิดเห็นของวัยรุ่นผ่าน youtube

ที่มา: <https://www.youtube.com/watch?v=oiCWORy4cyU>

2. กลยุทธ์การใช้ภาษา

2.1 ใช้ภาษาที่เข้าใจง่าย

จากงานวิจัยพบว่า กลยุทธ์การใช้ภาษาใช้ภาษาที่เข้าใจง่ายของพระมหาวุฒิชัย วชิรเมธี มักเป็นข้อความสั้น ๆ กระชับและสามารถเข้าใจได้ทันที ธรรมะของท่านไม่ต้องผ่านการกลั่นกรองทางความคิด หรือการตีความมากนัก ภาษาหรือถ้อยคำที่นำมาใช้สอนธรรมะ จะมีลักษณะง่ายๆ ที่ใช้ในชีวิตประจำวันอยู่แล้ว จึงสามารถเข้าใจคำสอนได้ทันที หากมีการนำความเปรียบมาใช้เพื่อสอนธรรมะ ก็มีใช้การตีความที่สูงเกินไป เป็นธรรมะที่คนทั่วไปเข้าใจง่าย(สิริลักษณ์ ศรีจินดา 2553, น. 217) ผู้รับสารส่วนใหญ่ที่ทำการสัมภาษณ์มาแล้วนั้น ได้ตีความดังตัวอย่างสัมภาษณ์ต่อไปนี้

“ใช้ภาษาทั้งทาง โลกและทางธรรม เข้าใจง่าย”

นัค วัยรุ่นที่มีต้นทุนทางธรรมะมาก

“ใช้ภาษาที่วัยรุ่นฟังง่าย เข้าใจได้ทันที นุ่มนวล อ่อนโยน”

จอย วัยรุ่นที่มีต้นทุนทางธรรมะมาก

“ใช้ภาษาที่ฟังแล้วเข้าใจ ไม่ซับซ้อน”

เจมส์ วัยรุ่นที่มีต้นทุนทางธรรมะมาก

“ผสมผสานภาษาวัยรุ่น กับภาษาทางธรรม เข้าใจง่ายดี”

เบน วัยรุ่นที่มีต้นทุนทางธรรมะมาก

จากตัวอย่างสัมภาษณ์ผู้วิจัยตีความได้ว่าวัยรุ่นที่มีต้นทุนทางธรรมะมากเข้าใจการสื่อภาษาของพระมหากุณฑลชัย วชิรเมธีที่ทำการสื่อสารแบบ ผสมผสาน (hybrid) เป็นกลยุทธ์ด้านภาษาที่พระมหากุณฑลชัย วชิรเมธีนั้นต้องการที่จะสื่อสารแสดงถึงความสามารถด้านการใช้ภาษาที่เข้าใจง่าย โดยใช้ทั้งภาษาที่เป็นทางโลกที่วัยรุ่นใช้กันและภาษาทางธรรม ที่ใช้ในพระพุทธศาสนาและกลุ่มวัยรุ่นนั้นสามารถเข้าใจได้เป็นอย่างดี เข้าใจง่าย ไม่ซับซ้อน ความซับซ้อนที่วัยรุ่นหมายถึงคือจะต้องแปลความหมายของภาษาหลายขั้นตอน แต่การใช้ภาษาของพระมหากุณฑลชัย วชิรเมธี นั้นทำให้กลุ่มวัยรุ่นที่มีต้นทุนทางธรรมะมากสามารถเข้าใจในความหมายของภาษานั้นได้เลยโดยไม่ต้องตีความภาษาที่วัยรุ่นนิยมใช้โดยภาษาวรุ่นเป็นภาษาที่เรียบง่าย ไม่หวือหวา ลึกซึ้ง สั้น ๆ ใจความ

“ใช้ภาษาที่เข้าใจง่ายดี สนุก ฟังแล้วได้ข้อคิดไปด้วย”

คิว กลุ่มวัยรุ่นที่มีต้นทุนทางธรรมะปานกลาง

“แปลกใจที่ภาษาทางวัยรุ่น ท่านก็สามารถนำมาเทศนาได้ คิดว่าเป็นเรื่องที่น่าเบื่อ แต่พอฟังจริง ๆ แล้วสนุกมาก”

ฟ้า กลุ่มวัยรุ่นที่มีต้นทุนทางธรรมะปานกลาง

จากตัวอย่างสัมภาษณ์ผู้วิจัยตีความได้ว่าวัยรุ่นวัยรุ่นที่มีต้นทุนทางธรรมะปานกลางเข้าใจการสื่อภาษาของพระมหากุณฑลชัย วชิรเมธี ที่ทำการสื่อสารแบบ ผสมผสาน (hybrid) เป็นกลยุทธ์ด้านภาษาที่พระมหากุณฑลชัย วชิรเมธี นั้นต้องการที่จะสื่อสารแสดงถึงความสามารถด้านการใช้ภาษาที่เข้าใจง่าย โดยใช้ทั้งภาษาที่เป็นทางโลกที่วัยรุ่นใช้กันและภาษาทางธรรม ที่ใช้ในพระพุทธศาสนาและกลุ่มวัยรุ่นนั้นสามารถเข้าใจได้เป็นอย่างดี เข้าใจง่าย ไม่ซับซ้อน

“ไม่ค่อยเข้าถึงเท่าไร่บ้างที่ก็ฟังเข้าใจยากเลยฟังแบบผ่าน ๆ”

เจน กลุ่มวัยรุ่นที่มีต้นทุนทางธรรมะน้อย

“ภาษาเข้าใจง่ายเป็นบางครั้ง”

คอม กลุ่มวัยรุ่นที่มีต้นทุนทางธรรมะน้อย

“เข้าใจง่าย เหมาะกับวัยรุ่นในปัจจุบัน อธิบายชัดเจนดี”

นูกเกอร์ กลุ่มวัยรุ่นที่มีต้นทุนทางธรรมะน้อย

“บางครั้งก็เหมือนจะเข้าใจได้ง่าย แต่ก็มีวลีของภาษาทำให้ไม่เข้าใจบ้างในบางครั้ง”

เต้ย กลุ่มวัยรุ่นที่มีต้นทุนทางธรรมะน้อย

จากตัวอย่างสัมภาษณ์ผู้วิจัยตีความได้ว่าวัยรุ่นที่มีต้นทุนทางธรรมะนั้นน้อยนั้นมีต้นทุนทางธรรมะที่ไม่เท่ากันกับกลุ่มวัยรุ่นที่มีต้นทุนทางธรรมะมากเนื่องจากการเทศนาของพระมหาอุทัย วชิรเมธีนั้นเป็นการเทศนาแบบผสมผสานทั้งภาษาทางโลกและภาษาทางธรรม โดยส่วนใหญ่กลุ่มวัยรุ่นที่มีต้นทุนทางธรรมะนั้นน้อยมักไม่สนใจในเรื่องพระพุทธศาสนา แต่ความรู้พื้นฐานนั้นได้มาจากการศึกษาเล่าเรียนที่ทางกระทรวงศึกษาธิการให้บรรจุลงไปในการศึกษาเรียนรู้ตั้งแต่ประถมศึกษาและการให้ข่าวสารความรู้ด้านธรรมะผ่านสื่อช่องทางต่าง ๆ ทำให้วัยรุ่นที่มีต้นทุนทางธรรมะนั้นน้อยนั้นรู้เพียงข้อมูลพื้นฐานที่พุทธศาสนิกชนควรรู้เท่านั้น ทำให้การสื่อสารแบบผสมผสานของพระมหาอุทัย วชิรเมธี ไม่สามารถเข้าถึงกลุ่มเหล่านี้ได้ เพราะกลุ่มวัยรุ่นที่มีต้นทุนทางธรรมะนั้นน้อยต้องการเพียงรูปแบบที่เข้าใจง่ายเท่านั้น ไม่ได้เรียกร้องถึงข้อมูลที่ซึ่งจากพระนักเทศน์เหล่านี้ ทำให้วัยรุ่นกลุ่มนี้เข้าใจเพียงบางส่วนของ การเทศนา หากเนื้อหาที่ซับซ้อนวัยรุ่นกลุ่มนี้ก็จะไม่สามารถที่จะถอดรหัสข้อความเหล่านั้นได้เลย

2.2 เปลี่ยนภาพลักษณ์ให้ทันสมัย

จากงานวิจัยพบว่ากลยุทธ์การใช้ภาษาเปลี่ยนภาพลักษณ์ให้ทันสมัยของพระมหาอุทัย วชิรเมธี สามารถนำธรรมะถ่ายทอดออกมาได้อย่างสนุกสนาน น่าฟังด้วยกลวิธีต่าง ๆ เช่น การยกตัวอย่าง การเปรียบเทียบ ให้เห็นภาพโดยใช้เรื่องใกล้ตัว การใช้อารมณ์ขัน ใช้เพลง ข่าวหรือเรื่องที่กำลังอยู่ในกระแส การเล่าโดยการเรียงลำดับความสำคัญเป็นประเด็น ๆ ซึ่งทำให้ธรรมะเป็นที่สนใจมากยิ่งขึ้น อีกทั้งพระมหาอุทัย วชิรเมธี ยังเป็นผู้ที่มีความรู้ทางโลกอย่างเท่าทัน ข่าวสาร และสถานการณ์บ้านเมืองด้วย เป็นบุคคลที่ทันสมัย ที่สามารถผสมผสานหลักธรรมเข้ากับสถานการณ์ปัจจุบันได้อย่างสอดคล้อง และทันกระแสในการถ่ายทอดธรรมะทันเหตุการณ์ เรื่องราวทั้งทางธรรมและเรื่องราวทางโลก มีความทันสมัยสมกับคำเรียกที่ว่า “ธรรมะอินเทอร์เน็ต” สารธรรมะที่ถ่ายทอดออกมาก็สอดคล้องกับสถานการณ์ปัจจุบัน กระแสสังคม และความสนใจของคนในสังคมได้เป็นอย่างดี ธรรมะที่นำเสนอออกมานั้นล้วนร่วมสมัย ทันเหตุการณ์ นำมาผนวกกับธรรมะที่ทันสมัย ทำให้ผู้รับสารเข้าใจธรรมะไปพร้อม ๆ กับสถานการณ์ที่ยกขึ้นมาประกอบได้ อย่างลึกซึ้ง (สิริลักษณ์ ศรีจินดา, 2553, น. 213-216) ผู้รับสารส่วนใหญ่ที่ทำการสัมภาษณ์มาแล้วนั้นได้ตีความดังตัวอย่างสัมภาษณ์ต่อไปนี้

พงษ์: จากที่เคยเข้าวัดฟังเทศน์ พระนักเทศน์ได้เปลี่ยนรูปแบบใหม่ มีการนำสื่ออินเทอร์เน็ตช่วยในการบรรยายข้อธรรมะ ทำให้เข้าถึงได้ง่ายขึ้น

ผู้วิจัย: แสดงว่าไม่ต้องเข้าวัดอีกต่อไปแล้วใช่ไหม

พงษ์: ไม่นะ กิจกรรมทางศาสนาก็ยังต้องไปวัดเหมือนเดิม แต่เลือกฟังธรรมะได้ง่ายขึ้น สะดวกทุกที่ทุกเวลาที่ต้องการฟังธรรม

พงษ์ วัชรกุลที่มีต้นทุนทางธรรมะมาก

นัฐ: ใช้เพลงเข้ามาเชื่อมโยงการเทศนาทำให้ทันสมัยและน่าสนใจ

ผู้วิจัย: ร้องเพลงให้ฟังหรือเปิดเพลง

นัฐ: ท่านเชื่อมโยงเนื้อหาของเพลงเท่านั้น ไม่ได้ร้องเพลง แต่มันก็เข้าใจง่ายดี เพราะส่วนมากชอบฟังเพลง

นัฐ วัชรกุลที่มีต้นทุนทางธรรมะมาก

นัต: ทันสมัยแต่ยังคงรูปแบบของความเป็นพระสงฆ์

ผู้วิจัย: คงความเป็นพระสงฆ์อย่างไร

นัต: ท่านก็ยังคงสุขุม วางตัว และไม่ใช่เนื้อหาที่ล่อแหลมมากเกินไป ไม่ทำตัวเหมือนพระบางรูปที่เปลี่ยนรูปแบบจนเหมือนคาราตลก (น้ำเสียงประชดประชัน)

นัต วัชรกุลที่มีต้นทุนทางธรรมะมาก

“เปลี่ยนให้ทันสมัย สามารถเข้าถึงทุกเพศ ทุกวัย มีสื่อให้เลือกมาก จะฟังตอนไหนก็ได้ ไม่เหมือนสมัยก่อนต้องเข้าวัดเท่านั้น ”

จอย วัชรกุลที่มีต้นทุนทางธรรมะมาก

“เปลี่ยนจากรูปแบบเดิม ๆ จากที่วัด เป็นการใช้เทคโนโลยีที่ทันสมัยมากขึ้น ”

ไพบีท วัชรกุลที่มีต้นทุนทางธรรมะมาก

จากตัวอย่างสัมภาษณ์ผู้วิจัยตีความได้ว่าวัชรกุลที่มีต้นทุนทางธรรมะมากมีความสนใจในการเปลี่ยนภาพลักษณ์ให้ทันสมัยของพระมหาภูติชัย วชิรเมธี สามารถเข้าถอดรหัสการเปลี่ยนแปลงภาพลักษณ์ในกลยุทธ์การใช้ภาษาได้เนื่องจากการเปลี่ยนแปลงรูปแบบเดิมของการเทศนาจากที่พุทธศาสนิกชนต้องเข้าวัดเพื่อฟังธรรมแต่เมื่อยุคสมัยเปลี่ยนไปการที่พระสงฆ์จะมัวแต่รอให้คนเข้าวัดเพื่อฟังธรรมเพียงอย่างเดียวนั้นไม่จำเป็นต้องปรับประยุกต์ให้การเผยแพร่พุทธศาสนาในเชิงรุกโดยพระได้ปรับเทคนิคการเทศนาเพื่อเข้าหาผู้รับสารและปรับประยุกต์ให้เข้ากับบริบทสมัยใหม่ ในส่วนที่ปรับได้ก็ปรับ ส่วนใดยังคงรักษาก็รักษาให้คงเดิม เช่น เนื้อหาคำสั่งสอนถึงแม้ว่าจะมีการปรับเปลี่ยนรูปแบบและช่องทางการนำเสนอของพระมหาภูติชัย วชิรเมธี โดยการนำเนื้อหาของเพลงที่กำลังเป็นที่นิยมของวัชรกุลนั้นเข้าร่วมเนื้อหาในการเทศนา แต่ท่านก็ยังคงหลักธรรมคำสอนของพระพุทธศาสนาเช่นเดิม ทำให้กลุ่มวัชรกุลที่มีต้นทุนทางธรรมะมากสามารถถอดรหัสและตีความได้ในทิศทางเดียวกัน อีกทั้งยังตีความเรื่องสถานที่จากการเข้าวัดฟังธรรมเช่นเดิมเป็นสามารถเข้าถึงพระพุทธศาสนาได้จากช่องทางอื่น ๆ ที่พระท่านได้เปลี่ยนแปลงให้เข้าถึงกลุ่มเป้าหมายได้มากขึ้น พระมหาภูติชัย วชิรเมธี ได้ปรับปรุงภาพลักษณ์ของการเทศนาด้วยธรรมะติดปีก เข้าใจง่าย การเปลี่ยนรูปแบบที่ทันสมัย มีช่องทางให้เลือกมากขึ้นทำให้กลุ่มเป้าหมายเข้าถึง

ได้หลายช่องทาง ไม่ว่าจะเป็นทางสื่อโทรทัศน์ วิทยุ หนังสือ โทรทัศน์ หรือแม้แต่กระทั่งสื่ออินเทอร์เน็ตไร้สาย สะดวกต่อการเข้าถึง ไม่จำกัดสถานที่เหมือนก่อน อีกทั้งยังสามารถฟังซ้ำได้เมื่อต้องการ สามารถเข้าลดช่องว่างในเรื่อง เวลา (time) และสถานที่ (space) ในกรณีของการสัมภาษณ์ บางส่วนนั้นได้พูดถึงเรื่องการเข้าวัดเพื่อปฏิบัติกิจกรรมทางศาสนา เช่น เข้าวัดทำบุญ เวียนเทียน ในวันสำคัญทางศาสนา หรือการประกอบพิธีกรรมทางศาสนาในวันสำคัญทางศาสนา จะเห็นได้ว่า วิจัยที่มีต้นทุนทางธรรมะมากนั้น ยังคงรูปแบบและปฏิบัติเช่นเดิม และต้องการปรับเปลี่ยนเพียงแค่ช่องทางในการเข้าถึงพระพุทธศาสนาในบางส่วนเท่านั้น เช่น ข้อมูลข่าวสาร การฟังธรรมเทศนา เป็นต้น ดังนั้นเป็นการปรับเพียงแค่รูปแบบให้ทันสมัยเข้าถึงง่ายแต่ยังคงเนื้อหาและความสำคัญตามหลักพระพุทธศาสนาดั้งเดิม

“ทันสมัย มีสื่อหลายอย่าง และเทศนาได้ไม่น่าเบื่อจากที่เคยคิดไว้”

แอม กลุ่มวิจัยที่มีต้นทุนทางธรรมะปานกลาง

“ตอนแรกก็กลัวพระจะเทศน์แต่เรื่องที่น่าเบื่อ แต่ต้องเปลี่ยนใจ เพราะท่านเทศน์ได้ เข้าใจวิจัย เข้าใจวิจัย และใช้พูดค่าง่าย ๆ ทำให้ฟังจนจบ”

โหน่ง กลุ่มวิจัยที่มีต้นทุนทางธรรมะปานกลาง

“เป็นพระที่ปรับเปลี่ยนภาพลักษณ์เดิม ๆ ที่น่าเบื่อให้น่าสนใจ”

ต้น กลุ่มวิจัยที่มีต้นทุนทางธรรมะปานกลาง

จากตัวอย่างสัมภาษณ์ผู้วิจัยตีความได้ว่า วิจัยที่มีต้นทุนทางธรรมะปานกลางมีความสนใจในการเปลี่ยนภาพลักษณ์ให้ทันสมัยของพระมหาภูติชัย วชิรเมธี สามารถถอดรหัสการเปลี่ยนแปลงภาพลักษณ์ในกลยุทธ์การใช้ภาษาได้เนื่องจากการเปลี่ยนแปลงรูปแบบเดิมของการเทศนาจากที่พุทธศาสนิกชนต้องเข้าวัดเพื่อฟังธรรมแต่เมื่อยุคสมัยเปลี่ยนไปการที่พระสงฆ์จะมัวแต่รอให้คนเข้าวัดเพื่อฟังธรรมเพียงอย่างเดียวนั้น ไม่ต้องต้องปรับประยุกต์ให้การเผยแผ่พุทธศาสนาในเชิงรุกโดยพระได้ปรับเทคนิคการเทศนาเพื่อเข้าหาผู้รับสารและปรับประยุกต์ให้เข้ากับบริบทสมัยใหม่ การนำเนื้อหาของเพลงที่กำลังเป็นที่นิยมของวัยรุ่นนั้นเข้ามาร่วมเนื้อหาในการเทศนา แต่ท่านก็ยังคงหลักธรรมคำสอนของพระพุทธศาสนาเช่นเดิม ทำให้กลุ่มวิจัยที่มีต้นทุนทางธรรมะปานกลางสามารถถอดรหัสและตีความได้ในทิศทางเดียวกัน อีกทั้งยังตีความเรื่องสถานที่จากการเข้าวัดฟังธรรมเช่นเดิมเป็นสามรถเข้าถึงพระพุทธศาสนาได้จากช่องทางอื่น ๆ ที่พระท่านได้เปลี่ยนแปลงให้เข้าถึงกลุ่มเป้าหมายได้มากขึ้น พระมหาภูติชัย วชิรเมธีนั้นได้ปรับปรุงภาพลักษณ์ของการเทศนาด้วยธรรมะติดปีก เข้าใจง่าย การเปลี่ยนรูปแบบที่ทันสมัย มีช่องทางให้เลือกมากขึ้น ทำให้กลุ่มเป้าหมายเข้าถึงได้หลายช่องทาง ไม่ว่าจะเป็นทางสื่อโทรทัศน์ วิทยุ หนังสือ โทรทัศน์

หรือแม้แต่กระทั่งสื่ออินเทอร์เน็ตไร้สาย สะดวกต่อการเข้าถึง ไม่จำกัดสถานที่เหมือนก่อน อีกทั้งยังสามารถฟังซ้ำได้เมื่อต้องการ สามารถเข้าลดช่องว่างในเรื่อง เวลา (time) และสถานที่ (space)

เต๋ย: ทันทสมย์คิแต่ไม่เข้าถึง

ผู้วิจัย: เข้าไม่ถึงอย่างไร

เต๋ย: มีสื่อเยอะก็จริงแต่ไม่ค่อยน่าสนใจ

ผู้วิจัย: รูปแบบไม่น่าสนใจหรืออย่างไร

เต๋ย: ทั้งหมดเลย การเทศน์ เรื่องเล่า ฟังดูน่าเสียงราบเรียบธรรมดา ไม่ดึงดูด ไม่น่าสนใจ

เต๋ย กลุ่มวัยรุ่นที่มีต้นทุนทางธรรมะน้อย

อินดี: ไม่ค่อยมีสิ่งดึงดูดให้สนใจ

ผู้วิจัย: สื่อไม่ดึงดูด ไม่ทันสมัยหรือ

อินดี: ก็ทันสมัยนะ แต่ก็ยังไม่สนใจอยู่ดี

ผู้วิจัย: แสดงว่าทันสมัย แต่รูปแบบไม่น่าสนใจเท่านั้น

อินดี: ก็ใครๆก็ทำแบบนี้ ทันทสมย์ก็จริงแต่ไม่น่าสนใจ ไม่ตื่นเต้น ไร้ใจ

ผู้วิจัย: ถ้าตื่นเต้นไร้ใจต้องประมาณไหน ถึงจะเรียกว่าตื่นเต้นไร้ใจ

อินดี: ก็มีอะไรแปลกใหม่มากกว่าเทศนาอะไรที่โลกสวยเกินไป

ผู้วิจัย: ถ้าอย่างนั้นก็คือเนื้อหา

อินดี: เนื้อหาด้วยแหละ มันเกี่ยวกันหมดเพราะไม่น่าสนใจ เห็นแล้วเฉยๆ

อินดี กลุ่มวัยรุ่นที่มีต้นทุนทางธรรมะน้อย

จากตัวอย่างสัมภาษณ์ผู้วิจัยตีความได้ว่าวัยรุ่นที่วัยรุ่นที่มีต้นทุนทางธรรมะน้อยนั้นสนใจในเรื่องของรูปแบบมากกว่าเนื้อหา การปรับเปลี่ยนภาษาให้ทันสมัยดีต่อกลุ่มเป้าหมายเพื่อให้เกิดความน่าสนใจและเข้าใจได้ง่ายขึ้น แต่วัยรุ่นกลุ่มวัยรุ่นที่มีต้นทุนทางธรรมะน้อยกลุ่มนี้ยังไม่สามารถตีความการเปลี่ยนแปลงลักษณะให้ทันสมัยได้เท่าที่ควรเนื่องจากพระมหาภูติชัย วชิรเมธี ได้ทำการปรับเปลี่ยนรูปแบบของภาษาให้ทันสมัย เข้าถึงกลุ่มวัยรุ่นที่ฟังเทศน์ให้ง่ายขึ้น แต่วัยรุ่นกลุ่มวัยรุ่นที่มีต้นทุนทางธรรมะน้อยก็ยังไม่สนใจ และคิดว่าเนื้อหานั้นจำเป็นต้องไม่ได้ไกลเกินชีวิตจริงที่วัยรุ่นกลุ่มนี้จะเข้าถึง การตีความในลักษณะนี้มาจากพื้นฐานทางด้านธรรมของผู้รับสาร และประสบการณ์ที่ประสบมาทำให้มีทัศนคติที่ไม่เห็นด้วยกับการปรับเปลี่ยนรูปแบบภาษาให้ทันสมัยของพระมหาภูติชัย วชิรเมธีในครั้งนี้

แต่อย่างไรก็ดีมีกลุ่มตัวอย่างที่วัยรุ่นที่มีต้นทุนทางธรรมะน้อยอีกจำนวนหนึ่งที่ตั้งข้อสังเกตต่างกันไปดังตัวอย่างสัมภาษณ์

“ทันสมัยไม่ต้องเข้าวัดเหมือนเดิม”

ไมเคิล กลุ่มวัยรุ่นที่มีต้นทุนทางธรรมะน้อย
 “น่าสนใจกว่าแบบเดิม ๆ เยอะเลย พระเทศน์สมัยก่อนน่าเบื่อ ไม่รู้เทศน์อะไรไม่เข้าใจ
 ไปวัดก็อึดอัด”

อโธ กลุ่มวัยรุ่นที่มีต้นทุนทางธรรมะน้อย
 จากตัวอย่างสัมภาษณ์ผู้วิจัยตีความได้ว่าวัยรุ่นที่วัยรุ่นที่มีต้นทุนทางธรรมะน้อย
 อีกจำนวนหนึ่งตีความที่แตกต่างกันไปเรื่องการปรับเปลี่ยนภาษาให้ทันสมัยของพระมหาจุติชัย
 วชิรเมธี ว่าทันสมัย เข้ากับยุคสมัย การเทศนาโดยการปรับเปลี่ยนให้เข้ากับยุคสมัยทำให้ไม่น่าเบื่อ
 แสดงว่ารูปแบบและการเทศนาจากประสบการณ์ที่ผ่านมาทำให้วัยรุ่นกลุ่มวัยรุ่นที่มีต้นทุนทาง
 ธรรมะน้อยไม่สามารถเข้าถึงในเนื้อหาและภาษาที่ใช้ เมื่อพระมหาจุติชัย วชิรเมธี ได้ปรับเปลี่ยนให้
 ทันสมัยมากขึ้นจึงสามารถเข้าถึงวัยรุ่นได้ง่ายขึ้น เรื่องสถานที่ในการเทศनावัยรุ่นคิดว่าการเข้าวัด
 เป็นเรื่องที่อึดอัดเนื่องจากภาพลักษณ์ของบุคคลที่เข้าวันนั้นส่วนมากจะเป็นผู้สูงอายุทำให้มีช่องว่าง
 ในเรื่องของวัยเข้ามาเกี่ยวข้องด้วยจากคำสัมภาษณ์จะเห็นได้ว่ากลุ่มวัยรุ่นวัยรุ่นที่มีต้นทุนทาง
 ธรรมะน้อยตอบว่า การไปวัดนั้นทำให้อึดอัด นั้นทำให้ผู้วิจัยตีความได้ว่ากลุ่มวัยรุ่นไม่ต้องการ
 รูปแบบเดิมในการเข้าวัดฟังธรรมจึงเรียกร้องความเป็นส่วนตัวในการเข้าถึงพระพุทธศาสนาคือ
 ไม่กำหนดรูปแบบหรือเนื้อหาที่เป็นแบบเดิม สนใจในเรื่องของการปรับเปลี่ยนรูปแบบมากกว่า
 เนื้อหาที่พระมหาจุติชัย วชิรเมธี ได้ทำการเผยแพร่เนื่องจากวัยรุ่นกลุ่มวัยรุ่นที่มีต้นทุนทางธรรมะ
 น้อยนั้นมีพื้นฐานทางธรรมะที่แตกต่างจากวัยรุ่นที่มีต้นทุนทางธรรมะมากจึงถอดรหัสได้กระจัด
 กระจายเนื่องจากทัศนคติไม่ตรงกันซึ่งสามารถเกิดขึ้นได้

3. การแสดงออกทางอวัจนภาษา

3.1 อากัปกิริยา/การแสดงท่าทาง

จากงานวิจัยพบว่าการแสดงออกทางอวัจน ภาษาอากัปกิริยา/การแสดงท่าทางของ
 พระมหาจุติชัย วชิรเมธี มีความสามารถทางอวัจนภาษา คือมีอาการทางภาษาที่อยู่ในรูปเคลื่อนไหว
 ร่างกายเพื่อสื่อสาร ได้แก่ การเคลื่อนไหวศีรษะ แขน ลำตัว เป็นต้น ท่านมีการเคลื่อนไหวอย่างเป็น
 ธรรมชาติโดยเคลื่อนไหวร่างกายไปพร้อมกับการนำเสนอเนื้อหา (ธวัชชัย ดวงไทย, 2556, น. 92)
 ผู้รับสารส่วนใหญ่ที่ทำการสัมภาษณ์มาแล้วนั้นได้ตีความดังตัวอย่างสัมภาษณ์ต่อไปนี้

“นั่งสงบ สุขุม น่านับถือ เลื่อมใส”

เจมส์ วัยรุ่นที่มีต้นทุนทางธรรมะมาก

“ท่านเป็นพระที่มีความสํารวม การปฏิบัติตนให้เป็นแบบอย่าง”

นัฐ วัยรุ่นที่มีต้นทุนทางธรรมะมาก

จากตัวอย่างสัมภาษณ์ผู้วิจัยตีความได้ว่าวัยรุ่นที่มีต้นทุนทางธรรมะมากนั้นสามารถที่จะตีความการแสดงออกทางอวัจนภาษา อากัปกิริยา/การแสดงท่าทางของพระมหากุฎิชัย วชิรเมธี ว่าท่านนั้นมีความน่านับถือ ส้ำรวม และเป็นแบบอย่างที่ดีในการปฏิบัติธรรมแก่วัยรุ่นและเยาวชนรุ่นหลังที่ห่างไกลพระพุทธศาสนา การเทศนาของท่านอาจจะมีปรับเปลี่ยนรูปแบบใหม่ให้ทันยุคทันสมัยแต่ท่านก็ยังคงความน่านับถือและน่าเลื่อมใสไว้ได้เป็นอย่างดี

“มีความน่านับถือ เหมือนพระสงฆ์”

กอล์ฟ กลุ่มวัยรุ่นที่มีต้นทุนทางธรรมะปานกลาง
“เป็นแบบอย่างที่ดี ทั้งพระรูปแบบใหม่ที่น่าสนใจและอยากให้เป็นตัวอย่างกับพระอื่น ๆ”

เฟรม กลุ่มวัยรุ่นที่มีต้นทุนทางธรรมะปานกลาง

“วางตัวได้เหมาะสมน่านับถือ”

ติว กลุ่มวัยรุ่นที่มีต้นทุนทางธรรมะปานกลาง
จากตัวอย่างสัมภาษณ์ผู้วิจัยตีความได้ว่าวัยรุ่นวัยรุ่นที่มีต้นทุนทางธรรมะปานกลางนั้นสามารถที่จะตีความการแสดงออกทางอวัจนภาษา อากัปกิริยา/การแสดงท่าทางของพระมหากุฎิชัย วชิรเมธี ว่าท่านนั้นมีความน่านับถือ ส้ำรวม และเป็นแบบอย่างที่ดีในการปฏิบัติธรรมแก่วัยรุ่นและเยาวชนรุ่นหลังที่ห่างไกลพระพุทธศาสนา การเทศนาของท่านอาจจะมีปรับเปลี่ยนรูปแบบใหม่ให้ทันยุคทันสมัยแต่ท่านก็ยังคงความน่านับถือและน่าเลื่อมใสไว้ได้เป็นอย่างดี

“ธรรมดา”

เจน กลุ่มวัยรุ่นที่มีต้นทุนทางธรรมะน้อย

“เหมาะสมกับการเทศนา”

คอม กลุ่มวัยรุ่นที่มีต้นทุนทางธรรมะน้อย

“สบาย ๆ ไม่ทำให้เกร็งเวลาฟังเทศน์”

นุกเกอร์ กลุ่มวัยรุ่นที่มีต้นทุนทางธรรมะน้อย

จากตัวอย่างสัมภาษณ์ผู้วิจัยตีความได้ว่าวัยรุ่นที่วัยรุ่นที่มีต้นทุนทางธรรมะน้อยตีความการแสดงออกทางอวัจนภาษา อากัปกิริยา/การแสดงท่าทางของพระมหากุฎิชัย วชิรเมธี ว่าท่านมีบุคลิกลักษณะการแสดงออกท่าทางที่เหมือนพระทั่วไป ในกรณีนี้ประทั่วไปของกลุ่มวัยรุ่นที่วัยรุ่นที่มีต้นทุนทางธรรมะน้อย หมายถึงพระภิกษุสงฆ์ที่ต้องมีความสำรวม เหมาะสมกับการครองสมณเพศ คือ สงบนิ่ง สุขุม ส้ำรวม แต่ท่านก็ยังสามารถที่จะแสดงออกทางด้าน อากัปกิริยา และท่าทาง ไปพร้อมกับการเทศนา ทำให้วัยรุ่นกลุ่มวัยรุ่นที่มีต้นทุนทางธรรมะน้อยรู้สึกผ่อนคลายไม่รู้สึกรู้สึกว่าเป็นพิธีการมากเกินไป สามารถเข้าถึงธรรมะได้ง่ายขึ้น รู้สึกว่าเป็นเรื่องที่ใกล้ตัวอีกทั้งยัง

สามารถทำให้กลุ่มผู้รับสารตีความว่าการเทศนาของพระมหาอุทิศชัย วชิรเมธี นั้นก็ยังคงรักษาระดับว่าเป็นการสื่อสารจากพระผู้ช่วยรุ่นดังกล่าวสัมภาษณ์ว่า “เหมาะสมกับการเทศนา”

แต่อย่างไรก็ดีมีกลุ่มตัวอย่างที่วัยรุ่นที่มีต้นทุนทางธรรมะน้อยอีกจำนวนหนึ่งที่ตั้งข้อสังเกตต่างกันไปดังตัวอย่าง

เตี้ย: นำเบือ

ผู้วิจัย: นำเบือ ด้วยลักษณะท่าทางหรือนำเบืออย่างไร

เตี้ย: ก็บางทีพูดแบบเรียบง่าย ไม่น่าฟัง รู้สึกง่วงนอนท่าทางก็หนึ่ง ๆ เหมือนพระทั่ว ๆ ไป (ตอบด้วยน้ำเสียงซ้ำ ๆ)

ผู้วิจัย: ถ้างั้นก็เป็นพระทั่ว ๆ ไปปกติที่ทำทางหนึ่ง ๆ เรียบง่าย

เตี้ย: ใช่ ทั่ว ๆ ไป ไม่มีอะไรน่าตื่นเต้น

เตี้ย กลุ่มวัยรุ่นที่มีต้นทุนทางธรรมะน้อย

จากตัวอย่างสัมภาษณ์ผู้วิจัยตีความได้ว่าวัยรุ่นที่มีต้นทุนทางธรรมะน้อยที่มีการตีความแตกต่างไปจากผู้อื่นว่า การแสดงออกทางอวัจนภาษา อาทิ กิริยา/การแสดงท่าทางของพระมหาอุทิศชัย วชิรเมธี นำเบือ ฟังแล้วรู้สึกง่วงนอน เหมือน ๆ พระทั่ว ๆ ไป ไม่มีอะไรน่าตื่นเต้น หมายถึงกลุ่มวัยรุ่นที่มีต้นทุนทางธรรมะน้อยกลุ่มนี้คาดหวังว่าการเผยแผ่ธรรมะของพระมหาอุทิศชัย วชิรเมธี ต้องมีอะไรแปลกใหม่ น่าค้นหา สร้างความตื่นเต้น น่าสนใจ เนื่องจากธรรมชาติของวัยรุ่นนั้นสนใจในเรื่องที่ตนเองสนใจเท่านั้น และคิดว่าการแสดงออกทางอวัจนภาษาของพระต้องเป็นไปตามที่ตนเองต้องการ เพราะวัยรุ่นคิดว่าธรรมะเป็นเรื่องที่ยากเกินเข้าใจจึงปิดกั้นตนเองจากพื้นฐานความรู้ทางธรรมที่มีไม่เท่ากัน

3.2 ลีลาในการบรรยาย

จากงานวิจัยพบว่าการแสดงออกทางอวัจนภาษาลีลาในการบรรยายของพระมหาอุทิศชัย วชิรเมธี เป็นผู้ที่มิบุคลิกภาพดี โดยเป็นพระที่มีความสุขุม เรียบร้อย มีสติ จริยวัตรอันงดงามและเป็นมีความมั่นคงในศีลธรรม อีกทั้งลักษณะการวางตน วางกายสำรวม การวางมือ ท่าทางประกอบการพูดการจาอย่างเหมาะสม เป็นผู้ที่ยิ้มแย้มแจ่มใสเป็นกันเอง ทั้งยังมีไหวพริบไหวพริบปัญญาในการถ่ายทอดธรรมะอย่างดีเยี่ยม เสียงของท่านมีความไพเราะน่าฟัง และเป็นเอกลักษณ์จดจำง่าย น้ำเสียงของท่านยังเป็นเสียงใส ไม่ใช่เสียงของพระที่สูงวัย ซึ่งเทศนาด้วยเสียงทุ้มต่ำ ค่อย ๆ พูดหรือเทศนาธรรมซ้ำ ๆ ซึ่งทำให้ผู้ฟังรู้สึกเบื่อ แต่พระมหาอุทิศชัย วชิรเมธี มีน้ำเสียงที่พูดเป็นจังหวะ มีจังหวะพูดที่เร็วบ้าง ช้าบ้าง สลับตามแต่เหตุการณ์เรื่องที่เล่า อีกทั้งยังสามารถเล่าเรื่องได้อย่างน่าติดตามตลอดต้นจนจบ มีการใช้คำถามเพื่อน้อยถามผู้ฟังเพื่อให้เกิด พิจารณาไตร่ตรองจากเรื่อง

ที่พูด จึงทำให้ผู้ฟังไม่รู้สึกลึกเบื่อเวลาฟังธรรมะจากพระมหาอุจฉัย วชิรเมธี (สิริลักษณ์ ศรีจินดา, 2553, น. 213-214) ผู้รับสารส่วนใหญ่ที่ทำการสัมภาษณ์มาแล้วนั้น ได้ตีความดังตัวอย่างสัมภาษณ์ต่อไปนี้

“เป็นการแสดงออกแบบ สงบ ค่อยเป็นค่อยไป”

พงษ์ วัชรกุล ที่มีต้นทุนทางธรรมะมาก

“บรรยายอย่างสำรวม ยิ้มแย้มแจ่มใส”

บอย วัชรกุล ที่มีต้นทุนทางธรรมะมาก

“มีความเป็นเอกลักษณ์น่าสนใจ”

เบน วัชรกุล ที่มีต้นทุนทางธรรมะมาก

จากตัวอย่างสัมภาษณ์ผู้วิจัยตีความได้ว่าวัชรกุลที่มีต้นทุนทางธรรมะมากนั้นตีความลีลาในการบรรยายของพระมหาอุจฉัย วชิรเมธี ว่าท่านมีลีลาที่สำรวม สงบ และมีเอกลักษณ์เป็นของตนเอง วัชรกุลที่มีต้นทุนทางธรรมะมากสามารถที่จะรับรู้ได้ว่าลีลาของพระมหาอุจฉัย วชิรเมธี นั้นมีความโดดเด่น แตกต่างจนสามารถแยกได้ว่าลีลาทำทางนั้นแตกต่างจากพระนักเทศน์รูปอื่น มีเอกลักษณ์เป็นของตนเองแต่ก็ยังคงการแสดงออกที่สำรวม พร้อมใบหน้าที่ยิ้มแย้มในขณะที่บรรยายธรรมประกอบเนื้อหา อีกทั้งยังใช้เสียงสูงเสียงต่ำ สร้างการรับรู้และความสนใจแก่ผู้รับสารได้เป็นอย่างดี ลีลาเช่นนี้ทำให้วัชรกุลที่มีต้นทุนทางธรรมะมากยอมรับและเข้าใจในลีลาในการบรรยายธรรมของพระมหาอุจฉัย วชิรเมธี ได้เป็นอย่างดี

“มีความเป็นเอกลักษณ์น่าสนใจ”

ฟ้า กลุ่มวัชรกุลที่มีต้นทุนทางธรรมะปานกลาง

จากตัวอย่างสัมภาษณ์ผู้วิจัยตีความได้ว่าวัชรกุลที่วัชรกุลที่มีต้นทุนทางธรรมะปานกลางนั้น ตีความว่าลีลาในการบรรยายของพระมหาอุจฉัย วชิรเมธี ว่าท่านมีลีลาที่สำรวม สงบ และมีเอกลักษณ์เป็นของตนเอง

“ธรรมดาทั่วไป”

อินดี กลุ่มวัชรกุลที่มีต้นทุนทางธรรมะน้อย

“ฟังง่าย สนุก”

เตี้ย กลุ่มวัชรกุลที่มีต้นทุนทางธรรมะน้อย

จากตัวอย่างสัมภาษณ์ผู้วิจัยตีความได้ว่าวัชรกุลที่วัชรกุลที่มีต้นทุนทางธรรมะน้อย ลีลาในการบรรยายของพระมหาอุจฉัย วชิรเมธี ว่าธรรมะทั่วไปนั้นเป็นการเปรียบเทียบกันพระนักเทศน์ที่มีอยู่ในปัจจุบัน โดยที่กลุ่มวัชรกุลที่มีต้นทุนทางธรรมะน้อยกลุ่มนี้ไม่สามารถแยกลีลาออกพระนักเทศน์แต่ละรูปว่ามีความแตกต่างกันหรือไม่เพราะกลุ่มวัชรกุลที่มีต้นทุนทางธรรมะน้อยไม่ค่อยสนใจเรื่องการเทศนาเท่าไรนัก เห็นว่าเป็นเรื่องที่ไกลตัว และยังมีอีกบางส่วนที่มีความเห็น

แตกต่างกันคือ ฟังง่าย สนุก หลายถึงธรรมชาติที่พระมหาวุฒิชัย วชิรเมธีเทศนานั้น ไม่เป็นเรื่องยากอย่างที่หลาย ๆ คนเข้าใจ ถัดมาในการเทศนาก็สอดคล้องกับเนื้อหาทำให้ผู้รับสารเกิดความเข้าใจเนื้อหาที่ท่านได้ทำการเผยแผ่ในแต่ละครั้ง

4. กลวิธี

4.1 เล่นคำ/ผสมคำ/คำแสดง/ภาษาวัยรุ่น

จากงานวิจัยพบว่ากลวิธีเล่นคำ/ผสมคำ/คำแสดง/ภาษาวัยรุ่นของพระมหาวุฒิชัย วชิรเมธี ได้มีการนำภาษาต่างประเทศมาประสมกับคำไทย เป็นกลวิธีที่มีความโดดเด่น ทันสมัยต่างจากธรรมชาติแบบเดิม ๆ ทำให้ผู้รับสารเข้าใจได้ง่ายขึ้น สามารถสื่อสารกันได้ง่ายขึ้นและตรงกับความต้องการของบุคคลที่ร่วมสมัย มากกว่าคำศัพท์ทางการและภาษาบาลี มีการสร้างคำหรือสำนวนใหม่เพื่อสร้างอารมณ์ขัน เพื่อให้เกิดความน่าสนใจชวนติดตาม ดังที่ (ลออ หุดางกูร, 2524, น. 69-70) การเล่นคำ/ผสมคำ/คำแสดง/ภาษาวัยรุ่น ของพระมหาวุฒิชัย วชิรเมธี ส่งผลให้วัยรุ่นที่มีต้นทุนทางธรรมชาติมาก สามารถเข้าใจการเล่นคำ/ผสมคำ/คำแสดง/ภาษาวัยรุ่น เข้าใจความหมายถูกต้องตรงกัน และทำความเข้าใจชัดเจน ตรงไปตรงมา กับกลวิธีการเล่นคำนี้ดังที่กลุ่มวัยรุ่นที่มีต้นทุนทางธรรมชาติมากได้ให้สัมภาษณ์ดังต่อไปนี้

“มีการใช้ศัพท์ที่วัยรุ่นและสังคมกำลังให้ความสนใจมาใช้ประกอบการบรรยาย”

เจมส์ วัยรุ่นที่มีต้นทุนทางธรรมชาติมาก

“ภาษาทั่วไปที่เข้าใจง่าย”

ไบท์ วัยรุ่นที่มีต้นทุนทางธรรมชาติมาก

“ในปัจจุบันต้องเปลี่ยนเพื่อให้เข้ากับกลุ่มผู้ฟัง แต่ก็ยังคงสำรวจในเหมาะสมแก่การเป็นสมณะเพศ”

จอย วัยรุ่นที่มีต้นทุนทางธรรมชาติมาก

“ใช้คำศัพท์ทั้งภาษาไทยและภาษาอังกฤษผสมกันเพื่อให้ดูทันสมัยมากขึ้น”

นัด วัยรุ่นที่มีต้นทุนทางธรรมชาติมาก

จากตัวอย่างสัมภาษณ์ผู้วิจัยตีความได้ว่าวัยรุ่นที่มีต้นทุนทางธรรมชาติมากมีความสนใจเรื่องเล่นคำ/ผสมคำ/คำแสดง/ภาษาวัยรุ่น ของพระมหาวุฒิชัย วชิรเมธี เนื่องจากประสบการณ์การเรียนรู้ของกลุ่มวัยรุ่นที่มีต้นทุนทางธรรมชาติมากได้มีความรู้พื้นฐานด้านธรรมชาติเป็นต้นทุนเดิม การเล่นคำ ผสมคำของพระมหาวุฒิชัย วชิรเมธี เป็นการเสนอคำศัพท์ภาษาบาลีพร้อมด้วยคำที่เข้าใจง่าย ไม่ใช้ศัพท์วิชาการ ทำให้น่าสนใจและคล้อยตาม อีกทั้งวัยรุ่นที่มีต้นทุนทางธรรมชาติมากเป็นกลุ่มที่อยู่ในช่วงมีความเปลี่ยนแปลงด้านความทันสมัยของสื่อเทคโนโลยี และสามารถเข้าใจได้ทั้งความหมายของภาษาบาลี และคำศัพท์ทั่วไปของวัยรุ่น จึงทำให้สามารถเข้าใจในเนื้อหาที่สื่อสาร

เช่น ใช้ภาษาทั่วไปที่เข้าใจง่าย ในที่นี้หมายถึง เป็นภาษาที่วัยรุ่นใช้กันอย่างแพร่หลายเหมือนเป็นการสนทนาที่ไม่แบ่งว่าเป็นการสื่อสารระหว่างพระกับวัยรุ่น อีกทั้งยังผสมคำศัพท์ทั้งภาษาไทยและภาษาอังกฤษให้ดูทันสมัยไม่ให้ดูเหมือนว่าพระจะต้องเทศนาด้วยภาษาบาลีสันสกฤตเพียงอย่างเดียว แต่การเล่นคำผสมคำนั้นก็ไม่ได้ดูหือหวาเล่นคำจนเกินไป ทำให้วัยรุ่นที่มีต้นทุนทางธรรมะมาก ติความและสนใจเรื่องเล่นคำ/ผสมคำ/คำแสดง/ภาษาวัยรุ่น ของพระมหาวุฒิชัย วชิรเมธี

“ใช้ภาษาที่เข้าใจง่าย ไม่วากวน และเป็นภาษาวัยรุ่น”

ตีว กลุ่มวัยรุ่นที่มีต้นทุนทางธรรมะปานกลาง

“ผสมคำ ทั้งภาษาไทย ภาษาอังกฤษ แปลกและทำให้จำได้ง่าย”

กอล์ฟกลุ่มวัยรุ่นที่มีต้นทุนทางธรรมะปานกลาง

จากตัวอย่างสัมภาษณ์ผู้วิจัยตีความได้ว่าวัยรุ่นที่วัยรุ่นที่มีต้นทุนทางธรรมะปานกลางมีความสนใจเรื่องเล่นคำ/ผสมคำ/คำแสดง/ภาษาวัยรุ่น ของพระมหาวุฒิชัย วชิรเมธี การเล่นคำผสมคำของพระมหาวุฒิชัย วชิรเมธี เป็นการเสนอคำศัพท์ภาษาบาลีพร้อมด้วยคำที่เข้าใจง่าย ไม่ใช่ศัพท์วิชาการ ทำให้น่าสนใจและคล้อยตาม อีกทั้งวัยรุ่นที่มีต้นทุนทางธรรมะมากเป็นกลุ่มที่อยู่ในช่วงมีความเปลี่ยนแปลงด้านความทันสมัยของสื่อเทคโนโลยี และสามารถเข้าใจได้ทั้งความหมายของภาษาบาลี และคำศัพท์ทั่วไปของวัยรุ่น

“ธรรมคาปกติ”

อินดี้ กลุ่มวัยรุ่นที่มีต้นทุนทางธรรมะน้อย

“ไม่ค่อยทำให้น่าสนใจ”

คอม กลุ่มวัยรุ่นที่มีต้นทุนทางธรรมะน้อย

“ใช้ศัพท์วัยรุ่น บางทีก็มีการยกตัวอย่างเพลงให้เข้าใจมากขึ้น ”

ไมเคิล กลุ่มวัยรุ่นที่มีต้นทุนทางธรรมะน้อย

จากตัวอย่างสัมภาษณ์ผู้วิจัยตีความได้ว่าวัยรุ่นที่วัยรุ่นที่มีต้นทุนทางธรรมะน้อยนั้นรู้สึกปกติในกลวิธี การเล่นคำ/ผสมคำ/คำแสดง/ภาษาวัยรุ่นของพระมหาวุฒิชัย วชิรเมธี เนื่องจากวัยรุ่นกลุ่มวัยรุ่นที่มีต้นทุนทางธรรมะน้อยนั้นมีประสบการณ์ในการฟังธรรมเทศนาของพระนักเทศน์ค่อนข้างน้อย เนื่องจากวัยรุ่นกลุ่มนี้ให้ความสนใจในเรื่องที่เป็นความสนุกสนานบันเทิงมากกว่าที่จะสนใจการเทศนาของพระมหาวุฒิชัย วชิรเมธี และวัยรุ่นกลุ่มวัยรุ่นที่มีต้นทุนทางธรรมะน้อยยังให้ความสำคัญกับรูปแบบมากกว่าที่จะสนใจในเนื้อหาของพระมหาวุฒิชัย วชิรเมธี แต่อย่างไรก็ดียังมีวัยรุ่นกลุ่มวัยรุ่นที่มีต้นทุนทางธรรมะน้อยอีกจำนวนหนึ่งเห็นว่าการเล่นคำ/ผสมคำ/คำแสดง/ภาษาวัยรุ่นของพระมหาวุฒิชัย วชิรเมธี นั้นทำให้เข้าใจในการเทศนามากขึ้น โดยการนำเนื้อหาของเพลงที่วัยรุ่นรู้จักและเป็นที่ยอมรับเข้ามาสอดแทรกเนื้อหาและยกตัวอย่างทำให้เรื่องที่วัยรุ่น

กลุ่มวัยรุ่นที่มีต้นทุนทางธรรมะน้อยไม่สนใจฟัง หันกลับมาทำความเข้าใจในเนื้อหามากขึ้นและทำให้ง่ายต่อการสื่อความหมายในการเทศนาในแต่ละครั้ง ด้วยต้นทุนและพื้นฐานทางธรรมะของวัยรุ่นนั้นแตกต่างกันจึงทำให้แต่ละคนมีรสนิมและความเข้าใจในการตีความที่แตกต่างกัน

4.2 เล่าเรื่อง

จากงานวิจัยพบว่ากลวิธีเล่าเรื่องของพระมหาวุฒิชัย วชิรเมธี สามารถเล่าเรื่องได้อย่างน่าติดตามตลอดต้นจนจบ โดยเล่าเรื่องประกอบเรื่องราวต่าง ๆ ซึ่งเรื่องราวดังกล่าวจะให้แง่คิดและความสนุกสนาน คือชี้ให้เห็นถึงประโยชน์และโทษขณะเดียวกันทำให้ผู้รับสารรู้สึกสนุกสนานเพราะได้รับความเพลิดเพลินจากเรื่องที่เล่า ซึ่งจะส่งผลให้ผู้ฟังจดจำคำสอนได้อย่างแม่นยำ อีกทั้งการเล่าเรื่องนั้นเป็นแบบอย่างชีวิตของบุคคลที่ร่วมสมัยเป็นที่รู้จักกันเป็นอย่างดีถึงจะสามารถสะท้อนถึงประโยชน์ของคำสอนได้อย่างเป็นรูปธรรมและชวนให้ปฏิบัติตาม (เกลียวพร พุทธภิญโญ 2551, น. 145-146) ผู้รับสารส่วนใหญ่ที่ทำการสัมภาษณ์มาแล้วนั้น ได้ตีความดังตัวอย่างสัมภาษณ์ต่อไปนี้

“ค่อยเป็นค่อยไป”

นัฐ วัยรุ่นที่มีต้นทุนทางธรรมะมาก

“ให้แง่คิด หลักธรรมคำสอน แฝงไปด้วยสาระ”

พงษ์ วัยรุ่นที่มีต้นทุนทางธรรมะมาก

“เป็นเรื่องสั้น ๆ ไม่ทำให้น่าเบื่อเหมาะสมแก่เวลา”

เบน วัยรุ่นที่มีต้นทุนทางธรรมะมาก

“เล่าเรื่องได้น่าฟัง น่าสนใจ ทำให้ติดตาม”

บอย วัยรุ่นที่มีต้นทุนทางธรรมะมาก

จากตัวอย่างสัมภาษณ์ผู้วิจัยตีความได้ว่าวัยรุ่นที่มีต้นทุนทางธรรมะมากสนใจกลวิธีในการเล่าเรื่องของพระมหาวุฒิชัย วชิรเมธี เป็นอย่างดี จากการเล่าเรื่องนั้นเป็นเรื่องสั้น ๆ ไม่ทำให้น่าเบื่อ ให้แง่คิดหลักคำสอนแฝงไปด้วยสาระ โดยพระมหาวุฒิชัย วชิรเมธี ทำการผสมผสานระหว่างเนื้อหาที่เป็นทางโลกแต่ผสมกับหลักคิดในทางธรรมทำให้วัยรุ่นที่มีต้นทุนทางธรรมะมากสามารถตีความและเข้าใจได้เป็นอย่างดี ธรรมชาติของวัยรุ่นนั้นไม่ชอบอะไรที่ยาว ๆ น่าเบื่อ ท่านจึงทำการผสมผสานระหว่างธรรมะและเรื่องเล่าเข้าด้วยกัน และเป็นเรื่องเล่าที่วัยรุ่นสามารถเข้าใจได้ในทันทีเพราะเป็นเรื่องที่เกี่ยวกับวัยรุ่นโดยตรงเช่นเรื่องความรัก อย่าท้อแท้ เสียใจ หรือสิ้นหวังให้คิดเสียว่าเมื่อไม่มีเขาเราก็อยู่ได้ ทำให้โดยใจวัยรุ่น ทั้งสนุกสนาน ให้ความบันเทิงอีกทั้งยังสร้างการจดจำได้เป็นอย่างดี

“จากการเล่าเรื่องนั้นเป็นเรื่องสั้น ๆ ไม่ทำให้น่าเบื่อ ให้แกคิดหลักคำสอนแฝงไปด้วยสาระ”

โทนี่ กลุ่มวัยรุ่นที่มีต้นทุนทางธรรมะปานกลาง จากตัวอย่างสัมภาษณ์ผู้วิจัยตีความได้ว่าวัยรุ่นที่วัยรุ่นที่มีต้นทุนทางธรรมะปานกลางสนใจกลวิธีในการเล่าเรื่องของพระมหากุฏิชัย วชิรเมธี เป็นอย่างดี จากการเล่าเรื่องนั้นเป็นเรื่องสั้น ๆ ไม่ทำให้น่าเบื่อ ให้แกคิดหลักคำสอนแฝงไปด้วยสาระ โดยพระมหากุฏิชัย วชิรเมธี ทำการผสมผสานระหว่างเนื้อหาที่เป็นทางโลกแต่ผสมกับหลักคิดในทางธรรมทำให้วัยรุ่นที่มีต้นทุนทางธรรมะปานกลาง สามารถตีความและเข้าใจได้เป็นอย่างดี ธรรมชาติของวัยรุ่นนั้นไม่ชอบอะไรที่ยาว ๆ น่าเบื่อ ท่านจึงทำการผสมผสานระหว่างธรรมะและเรื่องเล่าเข้าด้วยกัน

“ไม่ค่อยดึงดูดให้น่าสนใจ”

อินดี กลุ่มวัยรุ่นที่มีต้นทุนทางธรรมะน้อย

“ใช้สำนวนมาช่วยในการเล่าเรื่องไม่น่าเบื่อ ยกตัวอย่างปัจจุบันมาเล่าเรื่องได้ดี”

คอม กลุ่มวัยรุ่นที่มีต้นทุนทางธรรมะน้อย

จากตัวอย่างสัมภาษณ์ผู้วิจัยตีความได้ว่าวัยรุ่นที่วัยรุ่นที่มีต้นทุนทางธรรมะน้อยมีสองลักษณะคือวัยรุ่นวัยรุ่นที่มีต้นทุนทางธรรมะน้อยที่ไม่เปิดใจจะรับฟัง และวัยรุ่นวัยรุ่นที่มีต้นทุนทางธรรมะน้อยแต่เปิดใจที่จะรับฟังการเทศนาของพระมหากุฏิชัย วชิรเมธี วัยรุ่นที่ไม่เปิดใจรับสารของพระมหากุฏิชัย วชิรเมธี นั้นผู้วิจัยได้ตีความว่ากลุ่มนี้มักจะสนใจในตัวของผู้ส่งสารหากไม่คิดที่จะสนใจรับฟังก็จะทำให้การตีความผิดเพี้ยนไป ส่วนวัยรุ่นวัยรุ่นที่มีต้นทุนทางธรรมะน้อยที่เปิดใจรับฟังเนื้อหาการเทศนาของพระมหากุฏิชัย วชิรเมธี ทำให้ผู้วิจัยตีความว่า วัยรุ่นกลุ่มนี้ชอบการเล่าเรื่องที่เป็นแบบง่าย ๆ แต่มีเนื้อหาแทรกเข้ามาโดยที่ไม่รู้ตัวการแทรกเข้ามาโดยที่ไม่รู้ตัวของพระมหากุฏิชัย วชิรเมธี คือ ไม่ได้ตั้งใจเล่าเรื่องที่เป็นในเชิงพระพุทธศาสนาหรือหลักธรรมคำสอนโดยตรง ท่านได้ทำการเล่าเรื่องที่เป็นเรื่องใกล้ตัวกับวัยรุ่นมากที่สุดเล่าถึงเหตุที่ทำให้เกิดและผลที่ตามมาและต่อด้วยมุมมองและแนวคิดที่ทำให้วัยรุ่นเข้าใจและจดจำในหลักคำสอน เพื่อให้ไม่เกิดความน่าเบื่ออย่างที่วัยรุ่นกลุ่มนี้คาดเดาไว้แต่แรก การคาดเดาว่าธรรมะเป็นเรื่องที่น่าเบื่อนั้นมาจากสิ่งที่วัยรุ่นคิดว่าการเข้าวัดฟังธรรมเป็นเรื่องของผู้สูงอายุและการเทศนาของพระสงฆ์นั้นก็เป็นเรื่องที่น่าเบื่อและถูกบังคับให้เข้าวัดจึงเป็นการคาดเดาจากประสบการณ์ที่เคยสัมผัสมา หรือการบอกเล่าบอกกล่าวจากที่เคยได้ยินมา

4.3 อธิบาย

จากงานวิจัยพบว่ากลวิธีการนำเสนออธิบายขยายความของพระมหาภูติชัย วชิรเมธี ได้จำแนกเป็นข้อ ๆ มีทั้งการจำแนกเป็นข้อตามลำดับขั้นตอน การจำแนกข้อตามปัญหาและทางแก้ไข การแบ่งเนื้อความเป็นประเด็นเพื่อให้เข้าใจง่าย นำเสนอเกร็ดธรรมะเพื่อมาประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวัน สามารถสื่อความหมายได้อย่างร่วมสมัยด้วยข้อความที่เข้าใจง่าย ช่วยให้จดจำได้ง่าย หากมีคำใดที่มีความหมายซ่อนเร้นจะขยายความเพิ่มในความหมายที่กว้างขึ้นและเชื่อมโยงกับการปฏิบัติได้ถูกต้องยิ่งขึ้น (เกลียวพร พุทธภิญโญ, 2551, น. 127-129) ผู้รับสารส่วนใหญ่ที่ทำการสัมภาษณ์มาแล้วนั้นได้ตีความดังตัวอย่างสัมภาษณ์ต่อไปนี้

“อธิบายให้เข้าใจง่ายต่อหัวข้อนั้น ให้เหตุผล สามารถเห็นภาพได้”

นัก วิทยุรุ่นที่มีต้นทุนทางธรรมะมาก

จากตัวอย่างสัมภาษณ์ผู้วิจัยตีความได้ว่าวิทยุรุ่นที่มีต้นทุนทางธรรมะมากรับรู้เรื่องราวเนื้อหาจากเรื่องเล่าโดยไม่ต้องอธิบายมากจากประสบการณ์ของวิทยุรุ่นที่มีต้นทุนทางธรรมะมาก การอธิบายของพระมหาภูติชัย วชิรเมธี จึงทำให้ผู้รับสารเกิดจินตภาพสามารถเข้าใจเรื่องราวได้อย่างรวดเร็วในการอธิบายหัวข้อนั้น ๆ เนื่องจากพื้นฐานต้นทุนทางธรรมของกลุ่มวิทยุรุ่นที่มีต้นทุนทางธรรมะนั้นมีอยู่แล้วจึงทำให้สามารถเข้าใจการอธิบายแต่ละหัวข้อได้เป็นอย่างดี

“อธิบายให้เข้าใจง่าย”

คิว กลุ่มวิทยุรุ่นที่มีต้นทุนทางธรรมะปานกลาง

จากตัวอย่างสัมภาษณ์ผู้วิจัยตีความได้ว่าวิทยุรุ่นที่วิทยุรุ่นที่มีต้นทุนทางธรรมะปานกลางรับรู้เรื่องราวเนื้อหาจากเรื่องเล่าเข้าใจได้ง่าย เนื่องจากพื้นฐานต้นทุนทางธรรมของกลุ่มวิทยุรุ่นที่มีต้นทุนทางธรรมะปานกลางนั้นมีอยู่แล้วจึงทำให้สามารถเข้าใจการอธิบายแต่ละหัวข้อได้เป็นอย่างดี

“หลักการมากเกินไป”

คอม กลุ่มวิทยุรุ่นที่มีต้นทุนทางธรรมะน้อย

“เข้าใจยาก”

นู้กเกอร์ กลุ่มวิทยุรุ่นที่มีต้นทุนทางธรรมะน้อย

จากตัวอย่างสัมภาษณ์ผู้วิจัยตีความได้ว่าวิทยุรุ่นที่วิทยุรุ่นที่มีต้นทุนทางธรรมะนั้น เข้าใจกลยุทธ์การอธิบายของพระมหาภูติชัย วชิรเมธี ว่า ท่านใช้หลักการมากเกินไปด้วยหลักการนี้หมายถึงการอธิบายแต่ละหัวข้อของท่านยังไม่โดนใจวิทยุรุ่นกลุ่มวิทยุรุ่นที่มีต้นทุนทางธรรมะนั้นน้อยมากนั้นเนื่องด้วยวิทยุรุ่นกลุ่มนี้มักสนใจในรูปแบบมากกว่าเนื้อหา การให้ความสนุกสนาน บันเทิง รื่นริง

เป็นสิ่งที่วัยรุ่นกลุ่มนี้ต้องการ การอธิบายจึงทำให้คิดว่าสิ่งที่กำลังสื่อสารนั้นเป็นสิ่งที่เข้าใจยากจึงไม่สนใจในหัวข้อการเทศนานี้จึงไม่เปิดรับที่จะตีความเข้าใจ

แต่อย่างไรก็ดีมีกลุ่มตัวอย่างที่วัยรุ่นที่มีต้นทุนทางธรรมะน้อยอีกจำนวนหนึ่งที่ตั้งข้อสังเกตต่างกันไปว่าพระมหาภูติชัย วชิรเมธี นั้น “อธิบายได้ดีทำให้คิดภาพตาม” เนื่องจากกลุ่มนี้ได้เปิดใจรับในสิ่งที่ท่านสื่อสาร และคิดที่จะเรียนรู้สารและเนื้อหาที่ส่งมาจึงเกิดความสนใจและคิดภาพตามในหัวข้อที่เทศนาและอธิบายได้อย่างเข้าใจ ด้วยพื้นฐานต้นทุนทางธรรมะของแต่ละคนไม่เท่ากัน ประสบการณ์ การสนใจใฝ่รู้แตกต่างกันจึงทำให้การถอดรหัสในหัวข้อนี้แตกต่างกันไป

4.4 ยกตัวอย่าง

จากงานวิจัยพบว่ากลวิธีการยกตัวอย่างของพระมหาภูติชัย วชิรเมธี เป็นการยกตัวอย่างพฤติกรรมและประสบการณ์ของบุคคลที่เกิดขึ้นจริง เห็นเป็นรูปธรรมที่ชัดเจน มีเหตุผล และมีที่มาที่ไป เป็นการยกตัวอย่างให้สอดคล้องกับหลักธรรมที่ต้องการนำเสนอออกจากรุ่นนั้นยังยกตัวอย่างด้วยการเล่าเรื่องที่ไม่วุ่นวายแต่เป็นเรื่องราวที่มีเหตุผล ไม่ใช่เรื่องมกมาย เป็นไปตามจุดประสงค์หลักในการถ่ายทอดจากผู้ส่งสารไปยังผู้รับสารให้เข้าใจง่าย เห็นภาพชัดเจน และรู้สึกว่าการเป็นเรื่องใกล้ตัว (ช่อฟ้า เกตุบุญเรือง, 2553, น. 118) ผู้รับสารส่วนใหญ่นี้ทำการสัมภาษณ์มาแล้วได้อรรถาธิบายตัวอย่างสัมภาษณ์ต่อไปนี้

“ยกตัวอย่างที่ใกล้ตัว เข้าใจง่าย”

เจมส์ วัยรุ่นที่มีต้นทุนทางธรรมะมาก

“ยกตัวอย่างเหมาะสมกับสถานการณ์มากและเวลานั้น ๆ ทำให้ผู้ฟังเกิดการติดตามและนำไปใช้ได้”

จอย วัยรุ่นที่มีต้นทุนทางธรรมะมาก

“ยกตัวอย่างที่เป็นวัยเดียวกัน เข้าใจได้ง่ายดี”

ไบท์ วัยรุ่นที่มีต้นทุนทางธรรมะมาก

จากตัวอย่างสัมภาษณ์ผู้วิจัยตีความได้ว่าวัยรุ่นที่มีต้นทุนทางธรรมะมากเข้าใจการยกตัวอย่างของพระมหาภูติชัย วชิรเมธี เพราะเป็นเรื่องที่วัยรุ่นนั้นได้ประสบพบเจอด้วยตนเองหรือเป็นเรื่องที่ใกล้ตัว จากบุคคลใกล้ชิดคิดว่าการตีความถอดรหัสเรื่องการยกตัวอย่างนั้นทำให้วัยรุ่นที่มีต้นทุนทางธรรมะมากเข้าใจได้ไปในทิศทางเดียวกัน ทำให้เกิดการติดตามและนำไปเป็นแนวคิดในการดำเนินชีวิตประจำวัน

“ยกตัวอย่างที่ใกล้ตัว เข้าใจง่าย”

โหน่ง กลุ่มวัยรุ่นที่มีต้นทุนทางธรรมะปานกลาง

จากตัวอย่างสัมภาษณ์ผู้วิจัยตีความได้ว่าวัยรุ่นนักรักที่มีต้นทุนทางธรรมะปานกลาง เข้าใจการยกตัวอย่างของพระมหาอุทัย วชิรเมธี เพราะเป็นเรื่องที่วัยรุ่นนั้นได้ประสบพบเจอด้วยตนเอง หรือเป็นเรื่องที่ใกล้ตัว จากบุคคลใกล้ชิดคือการตีความถอดรหัสเรื่องกรยกตัวอย่างนั้นทำให้วัยรุ่นที่มีต้นทุนทางธรรมะมากเข้าใจได้ไปในทิศทางเดียวกัน ทำให้เกิดการคิดตามและนำไปเป็นแนวคิดในการดำเนินชีวิตประจำวัน

“ตัวอย่างใกล้ตัวมาก ๆ ยกตัวอย่างได้ชัดเจน”

คอม กลุ่มวัยรุ่นที่มีต้นทุนทางธรรมะน้อย

“ยกตัวอย่างทำให้นึกภาพตามได้ไม่ยุ่งยากเข้าใจได้”

เจน กลุ่มวัยรุ่นที่มีต้นทุนทางธรรมะน้อย

“เรื่องที่ยกตัวอย่าง สนุก น่าสนใจ เข้าใจได้ง่ายดี”

ไมเคิล กลุ่มวัยรุ่นที่มีต้นทุนทางธรรมะน้อย

จากตัวอย่างสัมภาษณ์ผู้วิจัยตีความได้ว่าวัยรุ่นนักรักที่มีต้นทุนทางธรรมะน้อยทำความเข้าใจในเรื่องการยกตัวอย่างของพระมหาอุทัย วชิรเมธี ได้เป็นอย่างดี คือ ยกตัวอย่างได้ดี, ใช้สถานการณ์ปัจจุบันในการยกตัวอย่าง มาใช้ในการเทศนา ทำให้นึกภาพตามไม่ยุ่งยากเข้าใจได้ ในการยกตัวอย่างนั้นเป็นเรื่องที่เกี่ยวกับวัยรุ่นโดยตรง ทำให้สื่อความหมายได้ตรงกัน และสถานการณ์ปัจจุบันในเรื่องที่วัยรุ่นสนใจจึงเกิดการรับรู้และสามารถฟังอย่างสนุกสนาน เข้าใจได้ง่าย โดยส่วนมากวัยรุ่นมักชอบฟังในเรื่องที่เกี่ยวข้องกับตนเองหรือเรื่องที่กลุ่มกำลังให้ความสนใจในช่วงเวลานั้นจึงทำให้เกิดการเข้าใจได้ง่าย โดยไม่ต้องตีความหมายผิดเพี้ยนไปในทิศทางอื่น

4.5 มีคติเตือนใจ/คำคม

จากงานวิจัยพบว่ากลวิธีมีคติเตือนใจ/คำคมเนื้อหาประเภทข้อคิดทางหลักธรรมมีคติเตือนใจของพระมหาอุทัย วชิรเมธี เนื้อหาส่วนใหญ่ให้แง่คิดในการดำเนินชีวิต เป็นลักษณะคำคล้องจอง เช่น คนฉลาดชอบแกล้งโง่ คนโง่ชอบเสแสร้งว่าฉลาด ส่วนนักปราชญ์เรียนรู้ที่จะฉลาด และเรียนรู้ที่จะโง่ ความรักไม่ใช่ทุกอย่างของชีวิต อย่าอุทิศทุกอย่างเพื่อความรักจนเสียผู้เสียคน เป็นต้น (ธนินพร จุลศักดิ์, 2554, น. 89) ถ้อยคำธรรมะของท่านนั้นกระทบใจ อารมณ์ละความรู้สึก เพื่อให้ผู้รับสารนั้นเห็นว่าถ้อยคำที่กระทบใจเหล่านั้นช่วยให้มีสติในการใช้ชีวิตและนำมาใช้ได้ในชีวิตประจำวัน (สิริลักษณ์ ศรีจินดา, 2553, น. 219) ผู้รับสารส่วนใหญ่ที่ทำการสัมภาษณ์มาแล้วนั้น ได้ตีความคั่งตัวอย่างสัมภาษณ์ต่อไปนี้

“หลังจบการบรรยายมีการสรุปแบบใช้คำคมทิ้งท้ายไว้ให้เป็นแง่คิด”

นัด วัยรุ่นที่มีต้นทุนทางธรรมะมาก

“ที่สุดของคนคือการเป็นคนธรรมดาที่มีความสุข” ชอบคำคมคำนี้มากและคิดว่าเหมาะกับทุกคนจริงๆ เพราะที่สุดของคนเราไม่มีใครที่จะเหนือกว่าใครไปได้ ดังนั้นการเป็นคนธรรมดาที่มีความสุขคือที่สุดของคนเราแล้ว”

เบน วัยรุ่นที่มีต้นทุนทางธรรมะมาก

“มีแง่คิดเสมอ หลังการเทศนาแต่ละครั้ง”

พงษ์ วัยรุ่นที่มีต้นทุนทางธรรมะมาก

จากตัวอย่างสัมภาษณ์ผู้วิจัยตีความได้ว่าวัยรุ่นที่มีต้นทุนทางธรรมะมากนั้นมีต้นทุนทางธรรมะเป็นพื้นฐาน และด้วยบุคคลที่ใกล้ชิดได้ปลูกฝังแนวคิดและคำสอนอยู่ตลอดเวลาทำให้กลุ่มวัยรุ่นที่มีต้นทุนทางธรรมะมากสามารถเข้าใจในเรื่องคติเตือนใจและคำคมของพระมหาภูติชัย วชิรเมธี ได้เป็นอย่างดี สร้างความตั้งใจสนใจฟังอีกทั้งยังสามารถจดจำสิ่งที่เทศนาพร้อมทั้งนำไปปฏิบัติเป็นแง่คิดให้กลุ่มวัยรุ่นที่มีต้นทุนทางธรรมะมากนำไปใช้และถ่ายทอดต่อได้ เช่น “ที่สุดของคนคือการเป็นคนธรรมดาที่มีความสุข” คือสิ่งที่ผู้รับสารได้จดจำและนำไปเป็นแนวทางการดำเนินชีวิตต่อไป

“ใช้คำคมทิ้งท้ายไว้ให้เป็นแง่คิด”

เฟรม กลุ่มวัยรุ่นที่มีต้นทุนทางธรรมะปานกลาง

จากตัวอย่างสัมภาษณ์ผู้วิจัยตีความได้ว่าวัยรุ่นที่มีวัยรุ่นที่มีต้นทุนทางธรรมะปานกลางนั้นมีต้นทุนทางธรรมะเป็นพื้นฐาน สามารถเข้าใจในเรื่องคติเตือนใจและคำคมของพระมหาภูติชัย วชิรเมธี ได้เป็นอย่างดี สร้างความตั้งใจสนใจฟังอีกทั้งยังสามารถจดจำสิ่งที่เทศนาพร้อมทั้งนำไปปฏิบัติเป็นแง่คิดให้กลุ่มวัยรุ่นที่มีต้นทุนทางธรรมะมากนำไปใช้และถ่ายทอดต่อได้

“มีคติเตือนใจ คำคมให้ได้คิด”

เดย์ กลุ่มวัยรุ่นที่มีต้นทุนทางธรรมะน้อย

“คินะ คำคม โคน ๆ”

เจน กลุ่มวัยรุ่นที่มีต้นทุนทางธรรมะน้อย

จากตัวอย่างสัมภาษณ์ผู้วิจัยตีความได้ว่าวัยรุ่นที่มีวัยรุ่นที่มีต้นทุนทางธรรมะน้อยสนใจเรื่องคติเตือนใจคำคมของพระมหาภูติชัย วชิรเมธี เนื่องจากเป็นการสรุปคำสอนทั้งหมดในตอนท้าย เป็นเนื้อหาสั้น ๆ แต่ได้ใจความ ทำให้เกิดการจดจำได้ง่าย นำไปใช้ในชีวิตประจำวันได้ เนื่องจากคำคมคติเตือนใจไม่ใช่เนื้อหาสาระที่ยาวเป็นเพียงข้อความสั้น ๆ กระชับ สื่อความหมายได้ในทันทีโดยไม่ต้องตีความซ้ำซ้อน

5. สร้างรูปแบบการนำเสนอ

5.1 รูปแบบเข้าใจง่าย

จากงานวิจัยพบว่าสร้างรูปแบบการนำเสนอรูปแบบเข้าใจง่ายของพระมหากษัตริย์ วชิรเมธี มีวิธีการนำเสนอธรรมะ มีความแปลกใหม่ และเป็นรูปแบบการเทศน์ที่บุกเบิกจากการแสดงธรรมรูปแบบเดิม เช่น การนำธรรมะมาผูกกับเพลงในยุคสมัย การเปิด power point ประกอบการเทศนา ซึ่งผู้รับสารมีความเห็นว่าการใช้กลวิธีดังกล่าวเหล่านี้ช่วยให้ธรรมะไม่น่าเบื่อ และยังทำให้สามารถเข้าใจธรรมะได้ง่ายขึ้น และทำให้หลักธรรมที่สอนเป็นที่จดจำมากยิ่งขึ้นด้วย สามารถนำธรรมะถ่ายทอดให้คนทุกเพศ ทุกวันสามารถเข้าใจได้อย่างชัดเจน พระมหากษัตริย์ วชิรเมธี มีการนำหลักธรรมที่มีอยู่เดิมตามพระไตรปิฎกนำมาเรียบเรียงให้เข้ากับกลุ่มเป้าหมายหรือผู้ฟังสนใจเป็นทุนเดิมอยู่แล้ว และนำธรรมะที่มีเนื้อหาหรือภาษาที่ซับซ้อน มาถ่ายทอดด้วยวิธีการที่เข้าใจง่าย จึงทำให้บุคคลทั่วไป ทุกเพศ ทุกวัย ทุกสถานภาพอาชีพ สามารถเข้าใจธรรมะที่พระมหากษัตริย์ วชิรเมธี ถ่ายทอดได้โดยทั่วกัน (สิริลักษณ์ ศรีจินดา, 2553, น. 211-226) ผู้รับสารส่วนใหญ่ที่ทำการสัมภาษณ์มาแล้วนั้น ได้ตีความดังตัวอย่างสัมภาษณ์ต่อไปนี้

“เป็นรูปแบบที่เข้าใจง่าย”

เจมส์ วัลรูนที่มีต้นทุนทางธรรมะมาก

“ใช้หัวข้อที่เข้าใจง่าย ท้นต่อเหตุการณ์ การใช้ชีวิตประจำวัน สามารถนำไปแก้ปัญหาได้”

เบน วัลรูนที่มีต้นทุนทางธรรมะมาก

จากตัวอย่างสัมภาษณ์ผู้วิจัยตีความได้ว่าวัลรูนที่มีต้นทุนทางธรรมะมากเรื่องการสร้างรูปแบบนำเสนอด้วยรูปแบบที่เข้าใจง่าย ส่งผลให้วัลรูนที่มีต้นทุนทางธรรมะมาก ตีความว่าพระมหากษัตริย์ วชิรเมธี นั้นใช้หัวข้อที่เข้าใจง่าย ท้นต่อเหตุการณ์ การใช้ชีวิตประจำวัน ท่านได้ใช้รูปแบบที่ไม่เน้นทางการเน้นรูปแบบที่ง่าย ๆ ให้วัลรูนเข้าใจได้ง่ายไม่สับสน เนื่องจากวัลรูนเป็นกลุ่มที่ไม่ชอบอะไรที่ซับซ้อนและลึกซึ้ง หรือวัลรูนที่มีต้นทุนทางธรรมะมากสนใจในรูปแบบที่ลึกซึ้งจะทำการแสวงหาในขั้นต่อไปด้วยตนเอง

“เป็นรูปแบบที่เข้าใจง่าย”

ตัน กลุ่มวัลรูนที่มีต้นทุนทางธรรมะปานกลาง

จากตัวอย่างสัมภาษณ์ผู้วิจัยตีความได้ว่าวัลรูนที่วัลรูนที่มีต้นทุนทางธรรมะปานกลางเรื่องการสร้างรูปแบบนำเสนอด้วยรูปแบบที่เข้าใจง่าย ส่งผลให้วัลรูนที่มีต้นทุนทางธรรมะปานกลาง ตีความว่าพระมหากษัตริย์ วชิรเมธีนั้นใช้หัวข้อที่เข้าใจง่าย ท้นต่อเหตุการณ์ การใช้ชีวิตประจำวัน

“ไม่ค่อยดึงดูด คนดู คนฟัง”

คอม กลุ่มวัลรูนที่มีต้นทุนทางธรรมะน้อย

“ท่านเป็นพระยุคใหม่จึงมีรูปแบบการเทศนาธรรมที่หลากหลาย ไม่น่าเบื่อ เข้าใจง่าย”

แต่ย์ กลุ่มวัยรุ่นที่มีต้นทุนทางธรรมะน้อย จากตัวอย่างสัมภาษณ์ผู้วิจัยตีความได้ว่าวัยรุ่นที่มีต้นทุนทางธรรมะน้อยนั้น เห็นว่าการสร้างรูปแบบนำเสนอด้วยรูปแบบที่เข้าใจง่ายของพระมหาวุฒิชัย วชิรเมธี ไม่ค่อยดึงดูดคนดู คนฟัง นั้น แสดงให้เห็นได้ว่ากลุ่มวัยรุ่นที่มีต้นทุนทางธรรมะน้อยไม่สนใจการสร้างรูปแบบของท่านเท่าที่ควรเนื่องจากความสนใจของแต่ละคนต่างกัน ยิ่งไปกว่านั้นสืบเนื่องจากวัยรุ่นกลุ่มนี้บางส่วนไม่เปิดใจรับสารของพระมหาวุฒิชัย วชิรเมธี จึงทำให้การตีความเนื้อหาของท่านนั้นผิดแปลกไป แต่อย่างไรก็ดียังมีวัยรุ่นกลุ่มวัยรุ่นที่มีต้นทุนทางธรรมะน้อยบางส่วนก็นิยมชมชอบท่าน และเปิดใจรับฟัง และสนใจในเนื้อหาอีกทั้งยังกล่าวว่าท่านเป็นพระยุคใหม่ จึงมีรูปแบบการเทศนาที่หลากหลายทำให้ไม่น่าเบื่อและเข้าใจง่าย เนื่องจากท่านมีช่องทางในการสื่อสารที่หลากหลายจึงทำให้วัยรุ่นสามารถเลือกในสิ่งที่ตนเองต้องการได้จากสื่อที่มีหลากหลายรูปแบบและหลากหลายช่องทาง

5.2 การมีส่วนร่วม

จากงานวิจัยพบว่าสร้างรูปแบบการนำเสนอการมีส่วนร่วมของพระมหาวุฒิชัย วชิรเมธี มีการใช้คำถามเพื่อขอร้องถามผู้ฟังเพื่อให้คิดและพิจารณาไตร่ตรองเรื่องที่พูดทำให้ผู้ฟังไม่เบื่อเวลาฟังธรรมะ (สิริลักษณ์ ศรีจินดา, 2553, น. 214) มีการตอบคำถามในข้อที่ผู้เข้าร่วมสงสัย และอธิบายให้กระจ่างมากขึ้น, การตอบคำถามเกี่ยวกับปัญหาต่างๆท่านตอบคำถามทางพุทธศาสนา เพื่อให้ผู้ฟังได้นำกลับไปใช้ในชีวิตประจำวันได้ ผู้รับสารส่วนใหญ่ที่ทำการสัมภาษณ์มาแล้วนั้น ได้ตีความดังตัวอย่างสัมภาษณ์ต่อไปนี้

“มีการตอบคำถามในข้อที่ผู้เข้าร่วมสงสัย และอธิบายให้กระจ่างมากขึ้น”

นัฐ วัยรุ่นที่มีต้นทุนทางธรรมะมาก

“เทศนาทำให้ผู้ฟังไม่ตึงเครียด”

พงษ์ วัยรุ่นที่มีต้นทุนทางธรรมะมาก

“การตอบคำถามเกี่ยวกับปัญหาต่าง ๆ ท่านตอบแบบคำสอนทางพุทธศาสนาให้ผู้ฟังได้นำกลับไปใช้”

เบน วัยรุ่นที่มีต้นทุนทางธรรมะมาก

“เทศนาไป คุยกับคนฟังไป ทำให้ตื่นตัว ไม่ง่วง”

จอย วัยรุ่นที่มีต้นทุนทางธรรมะมาก

จากตัวอย่างสัมภาษณ์ผู้วิจัยตีความได้ว่าวัยรุ่นที่มีต้นทุนทางธรรมะมากเรื่องการมีส่วนร่วมของพระมหาวุฒิชัย วชิรเมธี วัยรุ่นที่มีต้นทุนทางธรรมะมากตีความว่าการมีส่วนร่วมในการเทศนาในแต่ละครั้งนั้นเป็นเรื่องที่ดี คือ ทำให้ผู้ฟังตื่นตัวตลอดเวลา และทำให้การฟังธรรมะเทศนาในแต่ละครั้งนั้นไม่ตึงเครียด เพราะการที่นั่งฟังเพียงอย่างเดียวอาจจะทำให้เกิดอาการง่วงหรือเบื่อได้ และการมีส่วนร่วมในแต่ละครั้งสามารถสร้างการจดจำได้เป็นอย่างดี หากฟังเพียงอย่างเดียวอาจจะจำได้ไม่หมด หากได้เข้าร่วมกิจกรรมหรือมีส่วนร่วมในแต่ละครั้งจะสร้างการจดจำได้เป็นอย่างดีเนื่องจากได้ลงมือปฏิบัติด้วย

“มีกิจกรรมให้ทำสอดคล้อง ไม่ทำให้ง่วงและน่าสนใจ”

ต้น กลุ่มวัยรุ่นที่มีต้นทุนทางธรรมะปานกลาง

จากตัวอย่างสัมภาษณ์ผู้วิจัยตีความได้ว่าวัยรุ่นที่วัยรุ่นที่มีต้นทุนทางธรรมะปานกลาง เรื่องการมีส่วนร่วมของพระมหาวุฒิชัย วชิรเมธี ว่าการมีส่วนร่วมในการเทศนาในแต่ละครั้งนั้นเป็นเรื่องที่ดี ทำให้ไม่ง่วงในช่วงระยะเวลาที่นาน สามารถปรับเปลี่ยนและสร้างความเข้าใจได้ การมีส่วนร่วมในกิจกรรมเสริมสร้างความทรงจำได้ดีกว่าการท่องจำหรือการนั่งฟังเพียงอย่างเดียว

“ไม่ค่อยอยากมีส่วนร่วม น่าเบื่อ”

เจน กลุ่มวัยรุ่นที่มีต้นทุนทางธรรมะน้อย

“ธรรมดาปกติ”

เต็ย กลุ่มวัยรุ่นที่มีต้นทุนทางธรรมะน้อย

“เทศไป ถามไป ก็น่าสนใจดี”

ออดี กลุ่มวัยรุ่นที่มีต้นทุนทางธรรมะน้อย

จากตัวอย่างสัมภาษณ์ผู้วิจัยตีความได้ว่าวัยรุ่นที่วัยรุ่นที่มีต้นทุนทางธรรมะน้อย จะเห็นได้ว่าวัยรุ่นกลุ่มวัยรุ่นที่มีต้นทุนทางธรรมะน้อยจะมีความคิดเห็นแบ่งเป็นสองส่วนได้แก่ เห็นด้วยและไม่เห็นด้วย กลุ่มที่ให้ความสนใจคือเห็นด้วยนั้นเป็นกลุ่มที่มีความสนใจทางด้านศาสนาและมีการร่วมมือเป็นอย่างดีเนื่องจากเปิดใจรับการสื่อสาร โดยการเทศนาของพระมหาวุฒิชัย วชิรเมธี ส่วนอีกกลุ่มนั้นไม่เห็นด้วยจึงไม่อยากมีส่วนร่วม เพราะคิดว่าการฟังธรรมะเทศนาเป็นเรื่องที่น่าเบื่อเป็นทุนเดิมอยู่แล้วจึงไม่สนใจในกิจกรรมเช่นนี้และคิดว่าเห็นการบังคับไปด้วย เนื่องจากทัศนคติและรสนิยมของแต่ละคนนั้นแตกต่างกันจึงทำให้มีความคิดเห็นที่ไม่ไปในทิศทางเดียวกัน

5.3 ภาพนิ่ง/เสียง/ดนตรี/ภาพยนตร์ประกอบ

จากงานวิจัยพบว่าสร้างรูปแบบการนำเสนอภาพนิ่ง/เสียง/ดนตรี/ภาพยนตร์ประกอบของพระมหาวุฒิชัย วชิรเมธี ใช้สื่อที่ทันสมัยทันต่อเทคโนโลยีการเปลี่ยนแปลงทำให้เผยแพร่ธรรมะ

สะดวกสบายมากขึ้นจากเมื่อก่อน โดยวิธีการนำเสนอธรรมะของท่านมีความแปลกใหม่ และเป็นรูปแบบการเทศน์ที่บุกเบิกจากการแสดงธรรมรูปแบบเดิม เช่น การนำธรรมะมาผูกกับเพลงใน ยุคสมัย การเปิด powerpoint ประกอบการเทศนา ซึ่งผู้รับสารมีความเห็นว่าการใช้กลวิธีดังกล่าว เหล่านี้ช่วยให้ธรรมะไม่น่าเบื่อ และยังสามารถเข้าใจธรรมะได้ง่ายขึ้น และทำให้หลักธรรม ที่สอนเป็นที่จดจำมากยิ่งขึ้นด้วย (สิริลักษณ์ ศรีจินดา, 2553, น. 211) ใช้เทคโนโลยีเข้าร่วมประกอบ การบรรยาย, มีภาพประกอบทำให้ผู้ฟังไม่เบื่องานมีการยกตัวอย่างและทำให้ผู้ฟังเข้าใจได้ง่ายขึ้น ผู้รับสารส่วนใหญ่ที่ทำการสัมภาษณ์มาแล้วนั้น ได้ตีความดังตัวอย่างสัมภาษณ์ต่อไปนี้

“ใช้เทคโนโลยีเข้าร่วมประกอบการบรรยาย”

นัฐ วิทยุณที่มีต้นทุนทางธรรมะมาก

“มีภาพประกอบทำให้ไม่น่าเบื่อ มีการยกตัวอย่างและทำให้เข้าใจได้ง่ายขึ้น”

บอย วิทยุณที่มีต้นทุนทางธรรมะมาก

จากตัวอย่างสัมภาษณ์ผู้วิจัยตีความได้ว่าวิทยุณที่มีต้นทุนทางธรรมะมากสนใจใน เรื่องการใช้ภาพนิ่ง/เสียง/ดนตรี/ภาพยนตร์ประกอบของพระมหาวุฒิชัย วชิรเมธี โดยเทคโนโลยีเข้า ร่วมประกอบการบรรยาย ทำให้วิทยุณกลุ่มที่ใกล้ชิดศาสนามีสนใจในเนื้อหาที่นำมาบรรยายมาก ยิ่งขึ้น การนั่งฟังเทศน์เพียงอย่างเดียวอาจจะทำให้รู้สึกเบื่อหรือง่วงนอนแต่การใช้เทคโนโลยี มาประกอบด้วยนั้นทำให้วิทยุณรู้สึกว่าคุณมีความทันสมัยสามารถสื่อสารกันด้วยอุปกรณ์เสริม ประหนึ่งว่าเป็นวัยเดียวกันทันสมัยและเข้าใจวิทยุณได้มากขึ้น การที่วิทยุณจะยอมรับสิ่งใดสิ่งหนึ่ง ผู้ส่งสารจำเป็นต้องทำตัวให้กลมกลืนเป็นกลุ่มหรือพวกเดียวกัน การใช้เทคโนโลยีเข้ามาช่วยในการ เทศนานั้นทำให้ภาพลักษณ์ของธรรมะนั้นทันสมัยขึ้นด้วย มีภาพประกอบทำให้ผู้ฟังไม่เบื่อง่ายมี การยกตัวอย่างและทำให้ผู้ฟังเข้าใจได้ง่ายขึ้น

“มีสื่อประกอบได้นำสนใจในหัวข้อที่เทศนา”

คิว กลุ่มวิทยุณที่มีต้นทุนทางธรรมะปานกลาง

“ตัวอย่างประกอบเข้ากับเนื้อหาที่นำมาเทศนา”

เฟรม กลุ่มวิทยุณที่มีต้นทุนทางธรรมะปานกลาง

จากตัวอย่างสัมภาษณ์ผู้วิจัยตีความได้ว่าวิทยุณที่วิทยุณที่มีต้นทุนทางธรรมะปาน กลาง สนใจในเรื่องการใช้ภาพนิ่ง/เสียง/ดนตรี/ภาพยนตร์ประกอบของพระมหาวุฒิชัย วชิรเมธี พบว่าการใช้สื่อ ภาพ นิ่ง ดนตรีประกอบทำให้ วิทยุณสนใจในเนื้อหา และสร้างความสนใจได้เป็น อย่างดี

“ปกติ”

คอม กลุ่มวิทยุณที่มีต้นทุนทางธรรมะน้อย

“มีสื่อเยอะดี เข้าถึง ได้เยอะขึ้น”

ไมเคิล กลุ่มวัยรุ่นที่มีต้นทุนทางธรรมะน้อย

จากตัวอย่างสัมภาษณ์ผู้วิจัยตีความได้ว่าวัยรุ่นที่มีต้นทุนทางธรรมะน้อยนั้น สนใจการใช้ภาพนิ่ง/เสียง/ดนตรี/ภาพยนตร์ประกอบของพระมหาวุฒิชัย วชิรเมธี ว่า ท่านได้ใช้สื่อ เข้ามาร่วมประกอบการบรรยาย และสามารถเข้าถึงกลุ่มวัยรุ่นที่มีต้นทุนทางธรรมะน้อยได้ ทำให้ เกิดความสนใจและเข้าถึงต่อเรื่องที่กำลังพูดถึง เนื่องจากความเข้าใจเข้าถึงเป็นเรื่องที่กว้างสำหรับ รูปแบบการนำเสนอภาพนิ่ง/เสียง/ดนตรี/ภาพยนตร์ประกอบ

2. พระมหาสมปอง ตาลปุตฺโต

1. การออกแบบสาร

1.1 ประเด็นเนื้อหา

จากงานวิจัยพบว่าการออกแบบสารประเด็นเนื้อหาของพระมหาสมปองมีประเด็น เนื้อหาหัวข้อบรรยายเป็นเรื่องใกล้ตัวที่เกี่ยวข้องกับชีวิตประจำวันของวัยรุ่น ไม่ว่าจะเป็นหัวข้อรับ นื่องอย่างไรให้มีความสุข เปิดเทอมรับน้องอย่างไรให้ไม่เป็นข่าว เข้าใจสถาบันเดียวกัน พระคุณพ่อ แม่ รักแท้ดูแลไม่ได้ ความกตัญญูต่อพ่อแม่ ปฏิบัติกับแม่อย่างไร พระคุณพ่อ รักแท้ดูแลไม่ได้ ความ กตัญญูต่อบิดา รักพ่อเข้าใจพ่อ สภาพปัญหาสังคม รักในวัยเรียน ยาเสพติด โรคเอดส์ หนีเรียน ดิด เกมส์ ฯลฯ จะเป็นเรื่องราวที่วัยรุ่นพบเห็นหรือปัญหาที่ต้องเผชิญ ไม่ว่าจะเป็นหัวข้อเรียน เกรียด กินเหล้า รักวัยรุ่นุ่นน่าดู สีกล่าแค้นพ่อหนุ่มนักดาบ VS สาวขามูไร ออกหักไม่หักตาย หลุยส์มา ฟ้าหลุด สื่อได้สะคือ แอบเมาแล้วสาวเซเลอร์มูน พรางชมพูกับผู้ชายสีม่วง ฯลฯ (ทิพย์ชล เทพรังสิริกุล, 2553) เนื้อหาเรื่องราวที่อยู่ในความสนใจเป็นที่ชื่นชอบรวมทั้งเรื่องที่เป็นที่นิยมของกลุ่มวัยรุ่นใน ปัจจุบัน ได้แก่ เรื่องความรัก เรื่องอกหัก เรื่องของเพศตรงข้ามและเรื่องเกี่ยวกับวงการบันเทิง ซึ่งจะเห็นได้ว่าเป็นเนื้อหาแบบทางโลกที่ชัดเจนเป็นอย่างมาก (ชลธิชา ชูชาติ, 2552, น. 331) ผู้รับ สารส่วนใหญ่ที่ทำการสัมภาษณ์มาแล้วนั้น ได้ตีความดังตัวอย่างสัมภาษณ์ต่อไปนี้

“ประเด็นเนื้อหาของพระมหาสมปองที่ยกขึ้นมาส่วนมาก ก็เรื่องความรัก เรื่อง ปัญหาของความรัก เรื่องพระคุณพ่อแม่ ท่านสามารถหยิบประเด็นได้โดนใจวัยรุ่น”

บอย วัยรุ่นที่มีต้นทุนทางธรรมะมาก

“เรื่องความรักของวัยรุ่นเป็นเรื่องที่น่าสนใจเพราะวัยรุ่นมักหมกมุ่นกับความรักท่าน (พระมหาสมปอง)มักจะเน้นและเลือกเรื่องความรักมาเทศน์ให้เข้ากับวัยรุ่น”

จอย วัยรุ่นที่มีต้นทุนทางธรรมะมาก

จากตัวอย่างสัมภาษณ์ผู้วิจัยตีความได้ว่าวัยรุ่นที่มีต้นทุนทางธรรมะมากสนใจประเด็นเนื้อหาในเรื่องของความรัก ปัญหาของความรัก พระคุณพ่อแม่ เพราะเป็นเรื่องที่สามารถเข้าถึงวัยรุ่นได้เป็นอย่างดี วัยรุ่นเป็นช่วงหัวเลี้ยวหัวต่อมันจะสนใจและใส่ใจในเรื่องของเพศตรงข้ามและเป็นวัยที่ต้องการคนเข้าใจ ดังนั้นเรื่องของความรักจึงเป็นประเด็นที่วัยรุ่นที่มีต้นทุนทางธรรมะมากให้ความสนใจเป็นพิเศษ ไม่ใช่เพียงเรื่องความรักที่วัยรุ่นสนใจเพียงเท่านั้นแต่เรื่องครอบครัวก็มีเช่นกัน เนื่องจากวัยรุ่นเป็นวัยที่คึกคะนองทำให้จิตใจพ่อแม่ ทำให้วัยรุ่นคิดว่าพ่อแม่ไม่เข้าใจจึงทำให้เกิดการทะเลาะเบาะแว้งในครอบครัว จึงทำให้วัยรุ่นอยากจะหาทางออกหรือคนที่เข้าใจ ทำให้พระมหาสมปองได้เทศนาในเรื่องความรักและเรื่องครอบครัวไปพร้อมๆ กัน จึงเลือกประเด็นได้เข้ากับวัยรุ่นได้เป็นอย่างดี

“ส่วนมากเรื่องที่ยากฟังคือเรื่องความรัก และพระมหาสมปองก็เทศนาเรื่องความรัก ได้อย่างสนุกสนาน”

เดย กลุ่มวัยรุ่นที่มีต้นทุนทางธรรมะปานกลาง

“อกหักแล้วฟังท่านเทศนารู้สึกว่า ความรักของพ่อแม่ สำคัญที่สุด”

แอม กลุ่มวัยรุ่นที่มีต้นทุนทางธรรมะปานกลาง

จากตัวอย่างสัมภาษณ์ผู้วิจัยตีความได้ว่าวัยรุ่นที่วัยรุ่นที่มีต้นทุนทางธรรมะปานกลางประเด็นเนื้อหาเรื่องความรักเป็นสิ่งที่วัยรุ่นสนใจมากที่สุดเนื่องจากวัยรุ่นเป็นวัยที่สนใจกับเพศตรงข้าม และความสัมพันธ์กับเพื่อน ในวัยเดียวกันทำให้เรื่องความรักเป็นเรื่องใกล้ชิดและวัยรุ่นสนใจเป็นอย่างมาก

“ความรักเป็นเรื่องที่วัยรุ่นให้ความสนใจ ส่วนใหญ่วัยรุ่นมักจะมีปัญหาเรื่องความรักนี้แหละ”

เจน กลุ่มวัยรุ่นที่มีต้นทุนทางธรรมะน้อย

จากตัวอย่างสัมภาษณ์ผู้วิจัยตีความได้ว่าวัยรุ่นที่วัยรุ่นที่มีต้นทุนทางธรรมะน้อยสนใจประเด็นเรื่องความรัก เพราะความรักเป็นประเด็นที่มาพร้อมกับวัยรุ่น และส่วนใหญ่ความรักนั้นมักจะทำให้วัยรุ่นเกิดความสับสนทางด้านจิตใจ รักไม่สมหวัง แอบรัก ทุ่มเทกับความรัก ผิดหวังจากการคาดหวังในคนรัก ทำให้เรื่องความรักเป็นเรื่องที่กระทบจิตใจวัยรุ่นและสามารถเข้าถึงวัยรุ่นได้อย่างง่ายดายเช่นเดียวกันเพราะวัยรุ่นมักจะเลือกฟังในสิ่งที่ตนเองสนใจ และให้ความสำคัญจึงจะเปิดในรับข้อมูลข่าวสารที่ตรงกันกับความต้องการ

1.2 การเลือกเนื้อหาในการเทศนา

จากงานวิจัยพบว่าการออกแบบสารการเลือกเนื้อหาในการของพระมหาสมปองมีรูปแบบการบรรยายธรรมะโดยการเลือกเนื้อหาในการบรรยายนั้นไม่ได้เน้นเนื้อหาสาระในเรื่อง

ของธรรมชาติเพียงอย่างเดียว แต่มีการสอดแทรกเรื่องการดำเนินชีวิต เช่น เรื่องของความรัก การเรียน ความกตัญญูตักเตือน การเมือง สังคมและวัฒนธรรม เป็นต้น อีกทั้งการใช้กลวิธีการบรรยายมีความแปลกใหม่ทันสมัยจากการที่ท่านได้ติดตามข่าวสารความเคลื่อนไหวต่าง ๆ ในสังคมอยู่ตลอดเวลา จึงสามารถทำให้ท่านนำสิ่งเหล่านั้นมาถ่ายทอดและสื่อสารได้ตรงตามความสนใจของผู้รับสาร (บุหงา สุวรรณสังข์, 2553) การนำเสนอเนื้อหาธรรมชาติของพระมหาสมปอง ประกอบด้วยเนื้อหา ธรรมชาติที่เสนอหลักการประพจน์ที่นำไปใช้กับตนเองในการดำเนินชีวิตและการเรียน เช่น ความกตัญญูรู้คุณบิดามารดา การใช้สติ การเป็นพุทธศาสนิกชนที่ดี อันมีเนื้อหาทางธรรมตามหลักพระพุทธศาสนา โดยเลือกเนื้อหาที่มีความสอดคล้องกับรสนิยมความชอบและอยู่ในความสนใจของกลุ่มผู้รับสาร ได้อย่างเหมาะสม (อาภินันท์ ศรีมา, 2556) การเลือกเนื้อหาของพระมหาสมปองมี 2 ลักษณะคือ

1. เนื้อหาแบบทางโลกในระดับปัจเจกบุคคลซึ่งเป็นเนื้อหา/เรื่องราวส่วนตัวที่เกี่ยวกับตัววัยรุ่นเอง ได้แก่ เรื่องความรัก เรื่องอกหัก เรื่องของเพศตรงข้ามเรื่องแฟชั่นการแต่งกาย และปัญหาความขัดแย้งระหว่างวัยรุ่น เช่น พฤติกรรมการแสดงออกของวัยรุ่นที่พบบ่อยเมื่อมีความรักโดยแสดงออกให้เห็นทางการใช้คำพูดเมื่อสนทนาทาง เซต หรือ hi 5

2. เนื้อหาแบบทางโลกในระดับสังคม ซึ่งเป็นเนื้อหา/เรื่องราวที่อยู่ในความสนใจเป็นที่นิยมชื่นชอบในหมู่วัยรุ่นส่วนใหญ่ในสังคมปัจจุบัน ด้านวงการบันเทิง ด้านวงการภาพยนตร์ ด้านวงการเพลงด้านวงการภาพยนตร์โฆษณา (ชลธิชา ชูชาติ, 2552, น. 331-332) ผู้รับสารส่วนใหญ่ที่ทำการสัมภาษณ์มาแล้วนั้นได้ตีความดังตัวอย่างสัมภาษณ์ต่อไปนี้

“เลือกเนื้อหาในการบรรยายเข้ากับกลุ่มเป้าหมาย”

โป๊ท วัยรุ่นที่มีต้นทุนทางธรรมะมาก

“เนื้อหา สนุกดี น่าสนใจ เข้าถึงวัยรุ่นสมัยนี้ได้ดี”

พงษ์ วัยรุ่นที่มีต้นทุนทางธรรมะมาก

จากตัวอย่างสัมภาษณ์ผู้วิจัยตีความได้ว่าวัยรุ่นที่มีต้นทุนทางธรรมะมากมีความเข้าใจในเรื่องการเลือกเนื้อหาในการเทศนาของพระมหาสมปองว่าท่านสามารถเลือกเนื้อหาเพื่อที่จะเทศนาให้เข้าถึงกลุ่มเป้าหมายได้เป็นอย่างดีรู้ว่าเนื้อหาประเด็นอะไรที่วัยรุ่นสนใจ และศึกษาธรรมชาติของกลุ่มวัยรุ่นว่าเป็นอย่างไรบ้าง อีกทั้งเนื้อหาที่เลือกมายังให้ความสนุกและสร้างความเพลิดเพลินในการฟังการบรรยายอีกด้วยเนื่องจากวัยรุ่นมักจะสนใจเฉพาะเรื่องของตนเองหรือเรื่องที่ใกล้ตัวที่ประสบพบเจอ

“เนื้อหาที่พระมหาสมปองเทศนา เลือกได้โดนใจวัยรุ่นเป็นอย่างมาก ทันสมัย ฟังแล้วเข้าใจและสนุกไปด้วย”

เฟรม กลุ่มวัยรุ่นที่มีต้นทุนทางธรรมะปานกลาง

“เป็นเนื้อหาที่น่าสนใจ สนุก ตลก และแทรกหลักธรรมไปพร้อมๆกัน”

ต้น กลุ่มวัยรุ่นที่มีต้นทุนทางธรรมะปานกลาง

“ท่านเข้าใจวัยรุ่นจริงๆ มีเพลงฮิตทุกครั้งทีฟัง มีกลอนเข้ากับเนื้อหา ฟังแล้วจำได้ ที่เนื้อหาสาระ และความบันเทิงไปพร้อม ๆ กัน”

คิว กลุ่มวัยรุ่นที่มีต้นทุนทางธรรมะปานกลาง

จากตัวอย่างสัมภาษณ์ผู้วิจัยตีความได้ว่าวัยรุ่นที่วัยรุ่นที่มีต้นทุนทางธรรมะปานกลางมีความเข้าใจในเรื่องการเลือกเนื้อหาในการเทศนาของพระมหาสมปอง ตาลปุตฺโต ว่าท่านสามารถเลือกเนื้อหาเพื่อที่จะเทศนาให้เข้าถึงกลุ่มเป้าหมายได้เป็นอย่างดีรู้ว่าเนื้อหาประเด็นอะไรที่วัยรุ่นสนใจ สามารถนำเนื้อหาที่กำลังเป็นที่นิยมสำหรับวัยรุ่นเข้ามาสอดแทรกในการบรรยายธรรมะได้ ทำให้เข้าถึงวัยรุ่นได้เป็นอย่างดี เนื่องจากท่านได้ทำการประเมินความต้องการของวัยรุ่น พร้อมทั้งนำเนื้อหาสาระที่เป็นประโยชน์มาผนวกรวมกันในการเทศนา

“เนื้อหาโดนใจ ฟังทีไรชอบทุกที สนุกด้วย ได้ความรู้ด้วย”

อโต้ กลุ่มวัยรุ่นที่มีต้นทุนทางธรรมะน้อย

“ฟังง่าย สนุก เลือกเนื้อหาได้ดี เข้าใจง่าย”

คอม กลุ่มวัยรุ่นที่มีต้นทุนทางธรรมะน้อย

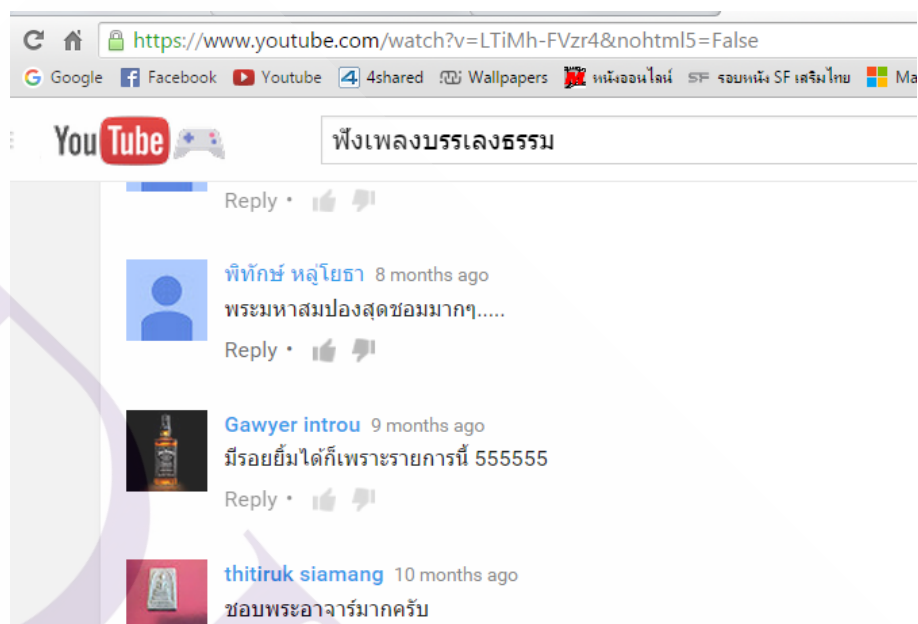
“ชอบนะ ตอนแรกนึกว่าจะน่าเบื่อ ไม่น่าฟัง แต่สนุกดี ตลก ไม่นึกว่าจะเอาเรื่องตลกๆมาเทศน์ในแบบของธรรมะได้ แปลกดี”

เจน กลุ่มวัยรุ่นที่มีต้นทุนทางธรรมะน้อย

จากตัวอย่างสัมภาษณ์ผู้วิจัยตีความได้ว่าวัยรุ่นที่วัยรุ่นที่มีต้นทุนทางธรรมะน้อยมีความสนใจในการเลือกเนื้อหาของพระมหาสมปอง เนื้อหาที่ท่านได้เลือกมาเทศนาให้แก่วัยรุ่นนั้นเป็นเนื้อหาที่เข้าถึงวัยรุ่นเป็นอย่างดี เนื้อหาโดนใจคือเนื้อหาที่วัยรุ่นกำลังสนใจหรือได้ประสบพบเจอมาแล้วตรงกับเรื่องที่บรรยายในขณะนั้น อีกทั้งวัยรุ่นกลุ่มวัยรุ่นที่มีต้นทุนทางธรรมะน้อยได้ให้สัมภาษณ์ว่า ตอนแรกนึกว่าจะน่าเบื่อ คือวัยรุ่นกลุ่มวัยรุ่นที่มีต้นทุนทางธรรมะน้อยไม่ได้คาดหวังในเนื้อหาที่ท่านจะบรรยายเพียงแค่ฟังผ่าน ๆ ด้วยประสบการณ์ที่เคยพบหรือได้ยินมาว่าธรรมะเป็นเรื่องที่น่าเบื่อ แต่พระมหาสมปองได้ทำให้วัยรุ่นสนใจและติดตามเนื้อหาในการเทศนาได้เป็นอย่างดีเลือกเนื้อหาได้ดีเข้าใจง่าย เป็นความสามารถของพระมหาสมปองที่ทำให้เนื้อหาในการบรรยายนั้นเข้าถึงวัยรุ่นและทำให้วัยรุ่นกลุ่มวัยรุ่นที่มีต้นทุนทางธรรมะน้อยตีความในเนื้อหานั้นได้

อย่างไรก็ดี ในขณะที่ผู้วิจัยเก็บข้อมูลเพิ่มเติมในโลกเสมือนผู้วิจัยได้พบว่าวัยรุ่นตอบสนองกับหัวข้อการเลือกเนื้อหาของพระมหาสมปอง เพราะว่ามีด้านโลกเสมือนมีเอกลักษณ์

พิเศษ เป็นพื้นที่ที่สามารถแสดงออกทางด้านความคิดได้อย่างอิสระเพราะไม่มีใครรู้ว่าคน ๆ นั้น เป็นใคร ดังตัวอย่างต่อไปนี้



ภาพที่ 5.16 การแสดงความคิดเห็นของวัยรุ่นผ่าน youtube รายการฟังเพลงบรรเลงธรรม

ที่มา: <https://www.youtube.com/watch?v=LTimh-FVzr4&nohtml5=False>

จากภาพข้างต้นจะพบว่าวัยรุ่นชอบการเลือกประเด็นในการเทศนาของพระมหาสมปอง ในรายการฟังเพลงบรรเลงธรรม และยังชื่นชมท่านอีกด้วย

2. กลยุทธ์การใช้ภาษา

2.1 ใช้ภาษาที่เข้าใจง่าย

จากงานวิจัยพบว่ากลยุทธ์การใช้ภาษาใช้ภาษาที่เข้าใจง่ายของพระมหาสมปอง “ธรรมะเป็นเรื่องเข้าใจง่าย” ถือว่าเป็นสไตล์แกนส่วนหนึ่งของธรรมะเคลิเวอร์รี่ ของพระมหาสมปอง เพื่อที่จะทำให้ธรรมะเข้าใจง่าย ธรรมะในสไตล์ธรรมะเคลิเวอร์รี่จึงเป็นภาษาที่ร่วมสมัย ไม่เน้นคำบาลี สั้นตลกดู คนทุกคนสามารถเข้าถึงได้ดังคำว่า “ธรรมเคลิเวอร์รี่” เพื่อให้ธรรมะเป็นสิ่งที่น่าสนใจ เข้ากับยุคสมัย การเผยแพร่ธรรมะของธรรมะเคลิเวอร์รี่นั้นจะมีความหลากหลายขึ้นอยู่กับว่า กลุ่มเป้าหมายนั้นเป็นใคร นอกจากจะมีจุดมุ่งหมายหลักในการเผยแพร่หลักธรรมะทางพุทธศาสนา แล้วนั้น ยังมีการใช้ภาษา และคำพูดเพื่อเป็นการเปิดใจกลุ่มผู้ฟังซึ่งคำพูดที่ใช้เปิดใจกลุ่มผู้ฟัง ที่วัยต่างกัน ย่อมมีการใช้คำพูดที่ดึงดูดความสนใจที่แตกต่างกัน ไม่ว่าจะเป็นกลุ่มผู้ฟังที่เป็นวัยรุ่น

ที่เปิดในส่วนใหญ่จะใช้เพลง หรือกลอนที่โดนใจวัยรุ่น ทำให้วัยรุ่นเกิดความสุข (ทิพย์ชล เทพรังสิริกุล, 2553) ผู้รับสารส่วนใหญ่ที่ทำการสัมภาษณ์มาแล้วนั้น ได้ตีความดังตัวอย่างสัมภาษณ์ต่อไป

“ภาษาเข้าใจง่ายดี”

นัด วัยรุ่นที่มีต้นทุนทางธรรมะมาก

“การใช้ภาษาเข้าใจง่าย ภาษาทั่วไป ฟังแล้วไม่น่าเบื่อ”

เบน วัยรุ่นที่มีต้นทุนทางธรรมะมาก

“การใช้ภาษาของพระมหาสมปองเข้าถึงวัยรุ่นได้ดีมาก”

โบ๊ท วัยรุ่นที่มีต้นทุนทางธรรมะมาก

จากตัวอย่างสัมภาษณ์ผู้วิจัยตีความได้ว่าวัยรุ่นที่มีต้นทุนทางธรรมะนั้นเข้าใจการใช้กลยุทธ์การใช้ภาษาด้านการใช้ภาษาที่เข้าใจง่ายของพระมหาสมปอง ว่าเป็นการใช้ภาษาทั่วไป คือใช้ภาษาของวัยรุ่นไม่ใช่ภาษาทางธรรมเพียงอย่างเดียวในการบรรยายทำให้วัยรุ่นเข้าใจในการสื่อสาร และทำให้การเทศานั้นไม่น่าเบื่อ เข้าถึงกลุ่มวัยรุ่นได้เป็นอย่างดี

แต่อย่างไรก็ดียังมีกลุ่มตัวอย่างที่ใกล้ชิดศาสนาอีกจำนวนหนึ่งที่ตั้งข้อสังเกตว่า

“เป็นภาษาทางโลกมากเกินไป บางครั้งไม่เหมาะสมกับการเทศาจนบางครั้งคิดว่าเป็นการเล่นตลกมากกว่า”

พงษ์ วัยรุ่นที่มีต้นทุนทางธรรมะมาก

ผู้วิจัยตีความได้ว่าวัยรุ่นที่มีต้นทุนทางธรรมะนั้นให้ความสำคัญกับเนื้อหาในการบรรยายของพระมหาสมปองเนื่องจากท่านได้ทำการเทศนาที่เป็นทางโลกมากเกินไปเนื่องจากวัยรุ่นกลุ่มนี้ยังต้องการให้การเทศานั้นคงความเป็นเนื้อหาทางธรรมอยู่บ้างเพื่อไม่ให้เกิดการเทศานั้นผิดเพี้ยนไปและการเทศนาของท่านนั้น “บางครั้งไม่เหมาะสมกับการเทศาจนบางครั้งคิดว่าเป็นการเล่นตลกมากกว่า” ด้วยว่าพระมหาสมปองได้มีการเทศนาแสดงธรรมโดยความร่วมมือกับองค์กรธุรกิจ วัตถุประสงค์เพื่อการตลาดจึงกลุ่มวัยรุ่นที่ใกล้ชิดทำให้เกิดความเข้าใจว่าท่านนั้นเทศนาเพื่อความบันเทิงมากจนเกินไป

“ใช้คำศัพท์วัยรุ่น แล้วเชื่อมโยงให้เข้ากับศาสนา เป็นอะไรที่แปลกใหม่”

กอล์ฟ กลุ่มวัยรุ่นที่มีต้นทุนทางธรรมะปานกลาง

“นึกว่าฟังพระเทศน์และจะน่าเบื่อ พระมหาสมปองทำให้การฟังพระเทศนาเป็นเรื่องที่สนุก สนุก ใช้ภาษาที่ง่าย ๆ เข้าใจ”

เดย กลุ่มวัยรุ่นที่มีต้นทุนทางธรรมะปานกลาง

จากตัวอย่างสัมภาษณ์ผู้วิจัยตีความได้ว่าวัยรุ่นที่วัยรุ่นที่มีต้นทุนทางธรรมะปานกลางการใช้ภาษาการใช้ภาษาที่เข้าใจง่ายของพระมหาสมปอง เป็นภาษาที่เข้าใจง่ายเหมาะสำหรับวัยรุ่น เนื่องจากวัยรุ่นนั้นของอะไรง่าย ๆ สื่อสารแล้วสามารถเข้าใจได้โดยไม่ต้องตีความซ้ำซ้อนให้ยากเกินความเข้าใจ และพระมหาสมปองได้ทำการสื่อสารด้วยภาษาที่โดนใจวัยรุ่น และให้ความสนุกสนานในการฟังธรรมไปด้วย

“ใช้ภาษาที่ทำให้เข้าใจได้ง่ายสำหรับวัยรุ่น”

ไมเคิล กลุ่มวัยรุ่นที่มีต้นทุนทางธรรมะน้อย

“เข้าใจง่าย”

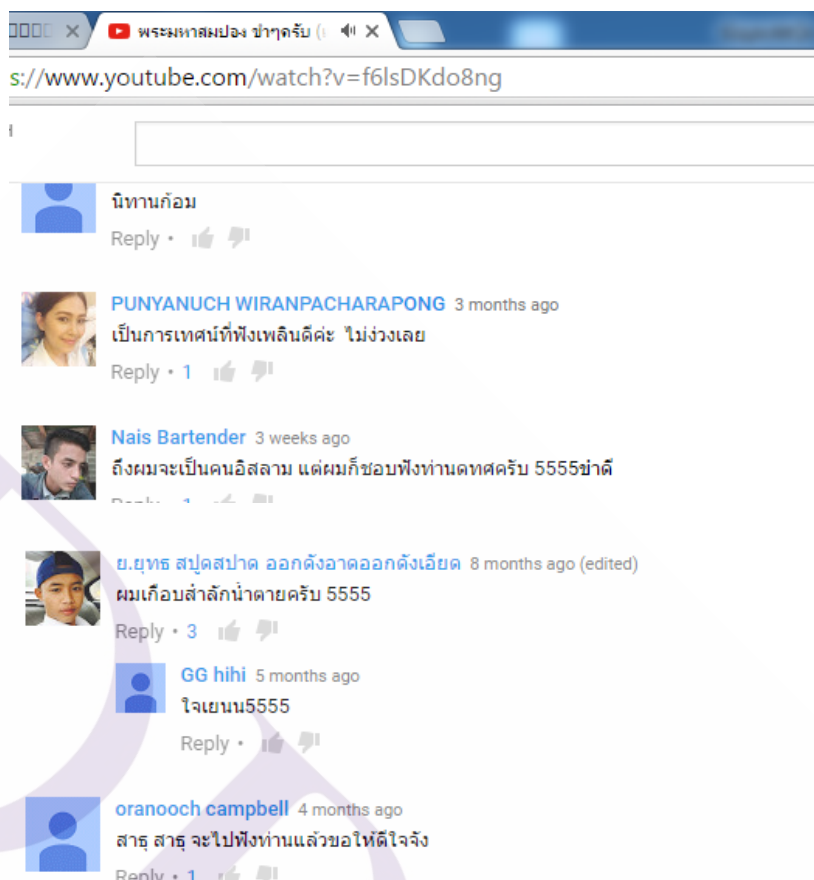
ออตโต้ กลุ่มวัยรุ่นที่มีต้นทุนทางธรรมะน้อย

“ใช้คำพูด คำกลอนง่าย ๆ เตือนใจ สะท้อนชีวิตให้สนุกสนาน ใช้ศัพท์วัยรุ่น เป็นที่รู้จักอย่างกว้างขวาง”

เดย์ กลุ่มวัยรุ่นที่มีต้นทุนทางธรรมะน้อย

จากตัวอย่างสัมภาษณ์ผู้วิจัยตีความได้ว่าวัยรุ่นที่วัยรุ่นที่มีต้นทุนทางธรรมะน้อยสนใจการใช้ภาษาการใช้ภาษาที่เข้าใจง่ายของพระมหาสมปอง เป็นภาษาที่เข้าใจง่ายเหมาะสำหรับวัยรุ่น เนื่องจากวัยรุ่นนั้นของอะไรง่าย ๆ สื่อสารแล้วสามารถเข้าใจได้โดยไม่ต้องตีความซ้ำซ้อนให้ยากเกินความเข้าใจ และพระมหาสมปองได้ทำการสื่อสารด้วยภาษาที่โดนใจวัยรุ่น และให้ความสนุกสนานในการฟังธรรมไปด้วย คำศัพท์ที่ใช้เป็นที่รู้จักกันอย่างกว้างขวาง สร้างความทันสมัยให้วัยรุ่นกลุ่มวัยรุ่นที่มีต้นทุนทางธรรมะน้อยชื่นชอบและชวนให้ติดตามเนื่องจากศัพท์วัยรุ่นเป็นที่รู้จักกันอย่างแพร่หลาย ติดปากและจดจำได้ง่าย

อย่างไรก็ดีในขณะที่ผู้วิจัยเก็บข้อมูลเพิ่มเติมในโลกเสมือนผู้วิจัยได้พบว่าวัยรุ่นตอบสนองกับหัวข้อภาษาการใช้ภาษาที่เข้าใจง่ายของพระมหาสมปอง เพราะว่าด้านโลกเสมือนมีเอกลักษณ์พิเศษ เป็นพื้นที่ที่สามารถแสดงออกทางด้านความคิดได้อย่างอิสระเพราะไม่มีใครรู้ว่าคนๆ นั้นเป็นใคร ดังตัวอย่างต่อไปนี้



ภาพที่ 5.17 การแสดงความคิดเห็นของวัยรุ่นผ่าน youtube

ที่มา: <https://www.youtube.com/watch?v=f6lsDKdo8ng>

จากข้อมูลพบว่า ยังมีวัยรุ่นที่ไม่ได้นับถือศาสนาพุทธแต่ก็ยังสนใจฟังธรรมเทศนาของพระมหาสมปองเนื่องจากภาษาที่ท่านใช้ทำให้รู้ดีว่าผิดต่อหลักศาสนาอิสลาม อีกทั้งยังทำให้ผู้รับสารนั้นเพลิดเพลินเหมือนไม่ได้เป็นการฟังธรรมเทศนาในรูปแบบเดิมวัยรุ่นสามารถเลือกที่จะฟังในสิ่งที่ตนชอบและเข้าใจภาษาที่ท่านใช้ด้วยเหมือนกับว่าพูดกับเพื่อนรุ่นเดียวกัน

2.2 เปลี่ยนภาพลักษณ์ให้ทันสมัย

จากงานวิจัยพบว่ากลยุทธ์การใช้ภาษาเปลี่ยนภาพลักษณ์ให้ทันสมัยของพระมหาสมปอง ได้พัฒนารูปแบบวิธีการเทศนาแบบใหม่ทั้งในการสื่อสารทางอัจฉนภาษา คือมีการใช้ถ้อยคำหรือภาษาสำนวนใหม่ คำใหม่ คำแปลกมีเอกลักษณ์ของตัวเองภาษาสมัยใหม่ การใช้อารมณ์ขัน การใช้เหตุการณ์ปัจจุบัน เอามาเชื่อมโยงกันอย่างสนุกสนาน การนำเสนอเนื้อหาสารในรูปแบบของโคลง ฉันท์ กาพย์ กลอนได้อย่างมีสัมผัสคล้องจองเป็นการแต่งขึ้นมาเอง หรือเป็นที่รู้จัก

และมีความหมายดีมาใช้ประกอบการบรรยาย พูดสรว้อยคำต่อกันเป็นกลอนให้ความสนุกสนาน โดยเฉพาะการพูดเล่าเรื่องขำขันทำให้บรรยากาศไม่เครียดสบายอารมณ์ เลือกใช้คำพูดที่ทันเหตุการณ์เหมาะกับวัยผู้ฟังเหมาะกับยุคสมัย สร้างให้บรรยากาศธรรมะน่าสนใจมากกว่าการบรรยายธรรมะรูปแบบเดิม (อาภินันท์ ศรีมา, 2556) ผู้รับสารส่วนใหญ่ที่ทำการสัมภาษณ์มาแล้วนั้น ได้ตีความดังตัวอย่างสัมภาษณ์ต่อไปนี้

“มีการนำตัวอย่างทางธรรมะมาประยุกต์ใช้กับสมัยปัจจุบัน”

เบน วัยรุ่นที่มีต้นทุนทางธรรมะมาก

“เล่าเรื่องราวที่ทันสมัย ยกประเด็นที่ทันสมัยในปัจจุบัน สามารถทำให้ผู้ฟังเกิดความสนใจ”

นัด วัยรุ่นที่มีต้นทุนทางธรรมะมาก

จากตัวอย่างสัมภาษณ์ผู้วิจัยตีความได้ว่าวัยรุ่นที่มีต้นทุนทางธรรมะมากกลยุทธ์การใช้ภาษาการเปลี่ยนภาพลักษณ์ให้ทันสมัยของพระมหาสมปองสามารถนำธรรมะมาประยุกต์ให้เข้ากับปัจจุบันได้ ภาพลักษณ์ของการเผยแผ่ศาสนาด้วยการเทศนาในสมัยก่อนนั้นจะต้องเข้าวัดฟังธรรมเทศนาจากพระสงฆ์ทำให้เกิดความน่าเบื่อแก่กลุ่มวัยรุ่นเนื่องจากผู้ที่เข้าวัดส่วนมากจะเป็นผู้เฒ่าผู้แก่พาลูกหลานเข้าวัดจึงส่งผลให้เกิดช่องว่างระหว่างวัย เด็กชอบเล่นสนุกแต่เมื่อเข้าวัดต้องสงบนิ่งและสำรวมจึงเป็นเหตุให้ภาพลักษณ์ของการใช้ภาษานั้นดูไม่ทันสมัย เมื่อพระมหาสมปองได้ยกประเด็นสมัยปัจจุบัน เล่าเรื่องราวที่ทันสมัย ประยุกต์ใช้ได้อย่างลงตัวจึงทำให้ผู้รับสารกลุ่มวัยรุ่นมีความชื่นชอบและสามารถตีความได้อย่างดี

แต่อย่างไรก็ดีมีกลุ่มตัวอย่างที่ใกล้ชิดศาสนาอีกจำนวนหนึ่งที่ตั้งข้อสังเกตแตกต่างไปว่า

“ทันสมัยดี แต่บางครั้งต้องดูว่าการเผยแผ่ศาสนาต้องมีขอบเขต”

พงษ์ วัยรุ่นที่มีต้นทุนทางธรรมะมาก

“บางครั้งการเปลี่ยนภาพลักษณ์ให้ทันสมัยส่งผลดีเพื่อให้เข้ากับยุคสมัยแต่การที่ปรับเปลี่ยนจนไม่หลงเหลือเค้าโครงเดิมของพุทธศาสนาก็ไม่ถือว่าเผยแผ่ศาสนา”

จอย วัยรุ่นที่มีต้นทุนทางธรรมะมาก

จากตัวอย่างสัมภาษณ์ผู้วิจัยตีความได้ว่าวัยรุ่นที่มีต้นทุนทางธรรมะมากนั้นเห็นด้วยกับการใช้ภาษาการเปลี่ยนภาพลักษณ์ให้ทันสมัยของพระมหาสมปองแต่ยังคงเรียกร้องเนื้อหาและให้เหลือเค้าโครงเดิมไว้บ้างหากทำการเปลี่ยนภาษาและภาพลักษณ์ให้ทันสมัยมากจนเกินไปจะทำให้คำสอนทางศาสนาดูเบาบางและเลือนหายไป จากการเปลี่ยนแปลงตามยุคสมัยจนหลงลืมแก่นของพุทธศาสนา

“เป็นการเปลี่ยนภาพลักษณ์พระพุทธศาสนาจากที่เคยคิดว่าเป็นเรื่องของคนแก่ นำ เบื่อเข้าใจยาก แต่กลับเป็นเรื่องที่ใกล้ตัวและเข้าใจได้ง่ายขึ้นกว่าเดิม ทำให้เป็นการเข้าใจหลักคำ สอน และแนวคิดที่ใกล้ตัว และนำไปใช้ได้”

คิว กลุ่มวัยรุ่นที่มีต้นทุนทางธรรมะปานกลาง

“ก่อนนั้นเคยคิดว่าการฟังเทศน์เป็นเรื่องที่น่าเบื่อแต่ตอนนี้ทำให้ชอบฟังเทศน์มาก ๆ เพราะเมื่อไหร่ที่ท้อ หรือต้องการที่พึ่ง ฟังพระมหาสมปองแล้วได้แง่คิด ทำให้สบายใจขึ้นเยอะเลย เคยคิดว่าอภักดิ์นั้นทรمان แต่ตอนนี้กลับทำให้คิดถึงพ่อแม่มากกว่าเดิม”

ต้น กลุ่มวัยรุ่นที่มีต้นทุนทางธรรมะปานกลาง

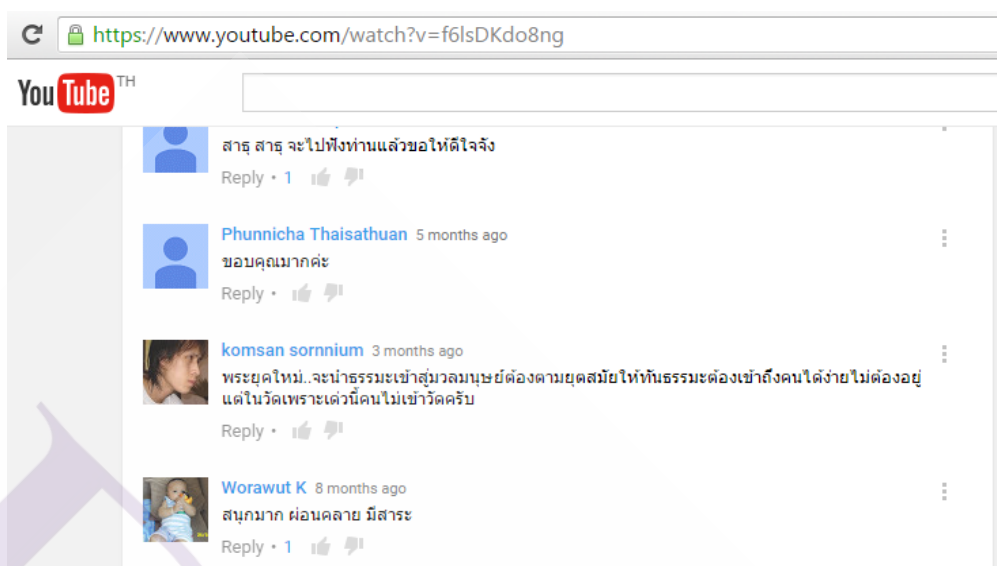
จากตัวอย่างสัมภาษณ์ผู้วิจัยตีความได้ว่าวัยรุ่นที่มีต้นทุนทางธรรมะปานกลางกล ุยุทธ์การใช้ภาษาการเปลี่ยนภาพลักษณ์ให้ทันสมัยของพระมหาสมปอง ปรับปรุงให้ทันสมัยเข้าใจ ง่าย, เปลี่ยนให้เข้าใจง่ายขึ้น, ทันสมัย เมื่อมีการเปลี่ยนภาพลักษณ์ให้ทันสมัยขึ้นจึงสามารถเข้าถึง กลุ่มวัยรุ่นวัยรุ่นที่มีต้นทุนทางธรรมะปานกลางสามารถเข้าถึงพระพุทธศาสนามากขึ้น

“ปรับปรุงให้ทันสมัยเข้าใจง่าย เปลี่ยนให้เข้าใจง่ายขึ้น ทันสมัยเข้ากับยุคมาก ๆ”

ไมเคิล กลุ่มวัยรุ่นที่มีต้นทุนทางธรรมะน้อย

จากตัวอย่างสัมภาษณ์ผู้วิจัยตีความได้ว่าวัยรุ่นที่วัยรุ่นที่มีต้นทุนทางธรรมะน้อย สนใจกลยุทธ์การใช้ภาษาการเปลี่ยนภาพลักษณ์ให้ทันสมัยของพระมหาสมปอง ปรับปรุงให้ ทันสมัยเข้าใจง่าย, เปลี่ยนให้เข้าใจง่ายขึ้น, ทันสมัยเข้ากับยุคมาก ๆ โดยกลุ่มวัยรุ่นที่มีต้นทุนทาง ธรรมะน้อยชื่นชอบการเปลี่ยนให้ทันสมัยเนื่องจาก การเผยแพร่ศาสนาก่อนนั้นจะต้องเข้าวัด และเป็น เรื่องของคนแก่ นำเบื่อไม่ทันสมัย เมื่อมีการเปลี่ยนภาพลักษณ์ให้ทันสมัยขึ้นจึงสามารถเข้าถึงกลุ่ม วัยรุ่นที่วัยรุ่นที่มีต้นทุนทางธรรมะน้อย เพราะวัยรุ่นกลุ่มนี้ชอบความทันสมัย ภาษาที่แปลกใหม่ มี การผสมผสานคำให้ดูน่าฟังมากยิ่งขึ้น ภาษาทางธรรมะวัยรุ่นมักไม่เข้าใจในความหมายเมื่อเปลี่ยน ภาษาลักษณ์ให้ทันสมัยจึงเข้าถึงวัยรุ่นได้ง่ายขึ้นด้วยเช่นกัน

อย่างไรก็ดีในขณะที่ผู้วิจัยเก็บข้อมูลเพิ่มเติมในโลกเสมือนผู้วิจัยได้พบว่าวัยรุ่น ตอบสนองกับหัวข้อกลยุทธ์การใช้ภาษาการเปลี่ยนภาพลักษณ์ให้ทันสมัยของพระมหาสมปอง เพราะว่าด้านโลกเสมือนมีเอกลักษณ์พิเศษ เป็นพื้นที่ที่สามารถแสดงออกทางด้านความคิดได้อย่าง อิสระเพราะไม่มีใครรู้ว่าคน ๆ นั้นเป็นใคร ดังตัวอย่างต่อไปนี้



ภาพที่ 5.18 การแสดงความคิดเห็นของวัยรุ่นผ่าน youtube

ที่มา: <https://www.youtube.com/watch?v=f6lsDKdo8ng>

จากข้อมูลจะเห็นได้ว่าวัยรุ่นฟังการเทศนาของพระมหาสมปองแล้วรู้สึกผ่อนคลายและมีเนื้อหาสาระที่วัยรุ่นสามารถนำไปปฏิบัติได้ อีกทั้งยังบอกว่าพระยุคใหม่หากจะนำธรรมะให้ทันสมัยต้องเข้าถึงคนได้ง่ายและไม่ใช่อยู่วัดเพียงอย่างเดียว นั่นคือ วัยรุ่นยุคใหม่เรียกเรื่องความทันสมัยและสามารถเข้าถึงคนได้อย่างง่ายดาย

3. การแสดงออกทางอวัจนภาษา

3.1 อากัปกิริยา/การแสดงท่าทาง

จากงานวิจัยพบว่า การแสดงออกทางอวัจนภาษา อากัปกิริยา/การแสดงท่าทางของพระมหาสมปองจะเห็นได้ว่า พระมหาสมปองใช้การแสดงออกทางอวัจนภาษา ซึ่งได้แก่ การใช้สีหน้าท่าทาง สายตา การนั่ง การยืน ได้อย่างเหมาะสมกับเรื่องที่บรรยาย (บุหงา สุวรรณสังข์, 2553) และการใช้สีหน้า สายตาแดงออกอย่างเป็นธรรมชาติตลอดการบรรยาย โดยมีสีหน้ายิ้มแย้มแจ่มใส เช่นเนื้อหาที่เป็นความบันเทิงสนุกสนานจะมีการยิ้มหัวเราะ ไบหน้าทะเล้น หรือเนื้อหาที่เป็นเรื่องสำคัญ ที่ควรเน้นย้ำ จะแสดงสีหน้าที่เป็นปกติ อย่างเป็นทางการจริงจังรวมทั้งท่าทางประกอบตั้งแต่การใช้ศีรษะไหว้ แขนมือ การเคลื่อนไหวลำตัว การใช้สายตากับผู้ฟังอย่างทั่ว ถึงตลอดเวลาและท่าทางประกอบในการบรรยายท่าทางท่านดูสบาย ๆ เป็นธรรมชาติมีความเคลื่อนไหวทางร่างกายเล็กน้อยตลอดเวลา เช่น ขยับตัวไปมา หันซ้ายหันขวา ในบางครั้งจะมีการลุกขึ้นบรรยาย ในบางครั้งจะมีการเดินมาบริเวณพื้นที่ด้านหน้าเวทีการบรรยายเพื่อให้เกิดความใกล้ชิดกับผู้ฟังหรือในช่วง

กิจกรรมจะมีการยื่นอธิบายวิธีการเล่นกิจกรรมด้วยการแสดงท่าทางประกอบการพูดเพื่อเรียกความสนใจจากผู้ฟัง (อาภินันท์ ศรีมา, 2556) ผู้รับสารส่วนใหญ่ที่ทำการสัมภาษณ์มาแล้วนั้น ได้ตีความดังตัวอย่างสัมภาษณ์ต่อไปนี้

“มีการแสดงท่าทางประกอบ การเทศนา เช่นตัวเรา ท่านก็ชี้ที่ตัวเอง ส่วนพวกลูก ๆ ท่านก็ใช้การพายมือมาด้านหน้า ให้รู้ว่าใช้แทนใคร”

เจมส์ วัลรูนที่มีต้นทุนทางธรรมะมาก

“คำพูด ภาษามือ ท่าทางการเดินประกอบการบรรยาย ทั้งสีหน้าและท่าทาง ทำให้เกิดความสนใจสนุกสนานและคล้อยตามในการบรรยาย”

เบน วัลรูนที่มีต้นทุนทางธรรมะมาก

“ใช้มือประกอบ บางครั้งใช้แทนคำพูดที่ไม่สามารถพูดได้”

นัค วัลรูนที่มีต้นทุนทางธรรมะมาก

“ใช้สีหน้าประกอบการเทศน์ ดูแล้วคล้อยตามในสิ่งที่พูด”

ไบท์ วัลรูนที่มีต้นทุนทางธรรมะมาก

จากตัวอย่างสัมภาษณ์ผู้วิจัยตีความได้ว่าวัลรูนที่มีต้นทุนทางธรรมะมากให้ความสนใจกลยุทธ์การการแสดงออกทางอวัจนภาษา อากัปกิริยา/การแสดงท่าทางของพระมหาสมปอง มีการแสดงท่าทางประกอบ ใช้การพายมือแทนผู้ฟัง, คำพูด ภาษามือ ท่าทางการเดินประกอบการบรรยาย ทั้งสีหน้าและท่าทาง ทำให้เกิดความสนใจสนุกสนานและคล้อยตามในการบรรยาย ผู้ฟังรู้สึกสนุกสนานตามไปด้วย เป็นกลยุทธ์ที่สามารถดึงดูดใจกลุ่มวัลรูนที่มีต้นทุนทางธรรมะมากได้ดี มีความคล้อยตามในสิ่งที่พูดและแสดงออกเป็นการขยายความพร้อมทั้งอากัปกิริยาทางด้านร่างกายไปด้วย

แต่อย่างไรก็ดีมีกลุ่มตัวอย่างที่ใกล้ชิดศาสนาอีกจำนวนหนึ่งที่ตั้งข้อสังเกตแตกต่างไปว่า

“ไม่เหมาะสม และไม่สำรวม อากัปกิริยาค้ำกับคารามากกว่า”

นัจ วัลรูนที่มีต้นทุนทางธรรมะมาก

จากตัวอย่างสัมภาษณ์ผู้วิจัยตีความได้ว่าวัลรูนที่มีต้นทุนทางธรรมะมากยังคงต้องการให้พระนักเทศน์นั้นสำรวมอากัปกิริยาไม่แสดงออกมากเกินไป ทำให้ไม่เหมาะแก่การครองสมณะเพศของพระภิกษุทำให้วัลรูนที่มีต้นทุนทางธรรมะมากบางส่วนมีทัศนคติที่ไม่ดีต่อพระมหาสมปองในเรื่องการแสดงออกทางอวัจนภาษา อากัปกิริยา/การแสดงท่าทาง

“การแสดงออกของท่าน ทำให้น่าสนใจ มีการยื่น เดิน พายมือ แสดงท่าทางประกอบ ทำให้เข้าใจและน่าสนใจมากยิ่งขึ้น”

เคย กลุ่มวัยรุ่นที่มีต้นทุนทางธรรมะปานกลาง

“ดูแปลกไปจากเดิม จากที่พระสงฆ์ต้องนั่งเทศน์ เปลี่ยนมาเป็นการใช้ท่าทางประกอบ ทำให้น่าสนใจดี ไม่น่าเบื่อ”

ฟ้า กลุ่มวัยรุ่นที่มีต้นทุนทางธรรมะปานกลาง

จากตัวอย่างสัมภาษณ์ผู้วิจัยตีความได้ว่าวัยรุ่นที่วัยรุ่นที่มีต้นทุนทางธรรมะปานกลางกลยุทธ์การการแสดงออกทางอวัจนภาษา อากัปกิริยา/การแสดงท่าทางของพระมหาสมปอง สื่อความหมายได้ดีท่าทางดึงดูดความสนใจให้กับคนฟัง, เข้าใจง่าย ความหมายดี, มีมุขตลก ประกอบท่าทาง เป็นต้น กลุ่มวัยรุ่นที่วัยรุ่นที่มีต้นทุนทางธรรมะน้อยฟังการเทศนาของพระมหาสมปองและดูอากัปกิริยาของท่านตามไปด้วยทำให้เข้าในการสื่อสารของท่านทั้งภาษาและอวัจนภาษาได้เป็นอย่างดีเข้าใจและคล้อยตามมากกว่าการนั่งฟังการเทศนาเพียงอย่างเดียว

“สื่อความหมายได้ดีท่าทางดึงดูดความสนใจให้กับคนฟัง”

เจน กลุ่มวัยรุ่นที่มีต้นทุนทางธรรมะน้อย

“เข้าใจง่าย ความหมายดี”

ไมเคิล กลุ่มวัยรุ่นที่มีต้นทุนทางธรรมะน้อย

“มีมุขตลก ประกอบท่าทาง”

เต๋ย กลุ่มวัยรุ่นที่มีต้นทุนทางธรรมะน้อย

“เทศน์สนุกมาก ใช้ท่าทาง ประกอบด้วย”

อโด้ กลุ่มวัยรุ่นที่มีต้นทุนทางธรรมะน้อย

จากตัวอย่างสัมภาษณ์ผู้วิจัยตีความได้ว่าวัยรุ่นที่วัยรุ่นที่มีต้นทุนทางธรรมะน้อยเห็นว่ากลยุทธ์การการแสดงออกทางอวัจนภาษา อากัปกิริยา/การแสดงท่าทางของพระมหาสมปอง สื่อความหมายได้ดีท่าทางดึงดูดความสนใจให้กับคนฟัง, เข้าใจง่าย ความหมายดี, มีมุขตลก ประกอบท่าทาง เป็นต้น กลุ่มวัยรุ่นที่วัยรุ่นที่มีต้นทุนทางธรรมะน้อยฟังการเทศนาของพระมหาสมปองและดูอากัปกิริยาของท่านตามไปด้วยทำให้เข้าในการสื่อสารของท่านทั้งภาษาและอวัจนภาษาได้เป็นอย่างดีเข้าใจและคล้อยตามมากกว่าการนั่งฟังการเทศนาเพียงอย่างเดียว

3.2 ลีลาในการบรรยาย

จากงานวิจัยพบว่าการแสดงออกทางอวัจนภาษาลีลาในการบรรยายของพระมหาสมปอง มีน้ำเสียงดังฟังชัด คำพูดน้ำเสียงน่าฟัง ชัดถ้อยชัดคำ ควบกล้ำชัดเจน พูดได้คล่องแคล่วไหลลื่น เน้นเสียงหนักเบา สูงต่ำ แผลวเสียงทอดเสียงเนิบช้า หยุดเว้นช่วงระยะเวลาที่เหมาะสม เน้นเสียงในตอนที่สำคัญ มีจังหวะการพูดที่ค่อนข้างเร็ว แต่สั้นกระชับ ทำให้ผู้ฟังตื่นตัวไม่เบื่อหน่ายในการฟัง แสดงความจริงใจขณะที่พูด ทำให้การพูดครั้งนั้นมีชีวิตชีวาและประทับใจผู้ฟังตลอด

เวลาที่พูดสอดคล้องตามหลักการพูดที่มีประสิทธิภาพ คือ ตรงหลักการให้เสียงให้ถูกต้อง เสียงเป็นปัจจัยที่สำคัญในการสื่อความหมาย กรณีพูดเน้นน้ำหนักเมื่อตอนสำคัญของเรื่อง แผลวเสียงเมื่อพูดเรื่องทำนองโศกเศร้า พูดในระดับสูงเมื่อต้องการเร้าอารมณ์ของผู้ฟังให้ตื่นเต้น พูดในระดับต่ำเมื่อต้องการผ่อนคลายอารมณ์ของผู้ฟัง พูดช้าเมื่อต้องการเน้นข้อความตอนใดเป็นพิเศษ พูดเร็วเมื่อต้องการทวีความตื่นตกใจแก่ผู้ฟัง เพื่อให้ผู้ฟังรู้สึกว่พระมหาสมปองกำลังสื่อสารด้วยได้สอดคล้องกับเรื่องที่คุณได้เป็นอย่างดี (อาภินันท์ ศรีมา, 2556) การใช้เสียงสูง เสียงต่ำหนักเบาเพื่อสื่ออารมณ์และถ่ายทอดสิ่งที่บรรยายให้ผู้ฟังรับรู้ เป็นลักษณะเด่นอีกอย่างหนึ่งของท่านในการบรรยาย เพื่อให้ผู้ฟังเกิดความเข้าใจ (บุญหา สุวรรณสังข์, 2553) ผู้รับสารส่วนใหญ่ที่ทำการสัมภาษณ์มาแล้วนั้น ได้ตีความดังตัวอย่างสัมภาษณ์ต่อไปนี้

“สนุกสนาน มีวาทศิลป์ในการบรรยาย”

นัด วัลรัตน์ที่มีต้นทุนทางธรรมะมาก

“มีลีลาในการบรรยายดี ทำให้ผู้เข้าร่วมฟังบรรยายธรรม ไม่ง่วง”

เจมส์ วัลรัตน์ที่มีต้นทุนทางธรรมะมาก

“ทั้งสีหน้า ท่าทาง คำพูด ให้ความสนุกสนาน เฮฮา ให้ความบันเทิงแก่ผู้ฟัง เกิดความสนใจและอยากฟังเทศน์เพราะการฟังเทศน์ไม่ได้น่าเบื่ออย่างที่คิด”

บอย วัลรัตน์ที่มีต้นทุนทางธรรมะมาก

จากตัวอย่างสัมภาษณ์ผู้วิจัยตีความได้ว่าวัลรัตน์ที่มีต้นทุนทางธรรมะมากนั้น ให้ความสนใจลีลาในการบรรยายของพระมหาสมปองว่า ท่านมีวาทศิลป์ในการบรรยายทำให้ผู้ฟังนั้นสนใจ ฟังการเทศนาของท่าน อีกทั้งยังมีลีลาในการบรรยายที่น่าสนใจ ด้วยสีหน้าและท่าทาง ประกอบกันก่อให้เกิดความสนุกสนาน ให้ความบันเทิงแก่ผู้ฟังเนื่องจากวัลรัตน์เป็นวัลย์ที่สนใจในสิ่งที่ตนเองสนใจ และการเทศนาหากเป็นรูปแบบเดิมไม่มีลีลาท่าทางประกอบก็จะทำให้วัลรัตน์รู้สึกเบื่อได้ แต่พระมหาสมปองทำให้วัลรัตน์ที่มีต้นทุนทางธรรมะมากเกิดความสนใจและอยากฟังเทศน์เพราะการฟังเทศน์ไม่ได้น่าเบื่ออย่างที่คิด

แต่อย่างไรก็ดีมีกลุ่มตัวอย่างที่ใกล้ชิดศาสนาอีกจำนวนหนึ่งที่ตั้งข้อสังเกตแตกต่างไปว่า

“เหมือนเป็นคาราตลกมากกว่าพระสงฆ์”

นัฐ วัลรัตน์ที่มีต้นทุนทางธรรมะมาก

“ไม่สำรวจ เหมือน talk show มากกว่าเทศนา”

พงษ์ วัลรัตน์ที่มีต้นทุนทางธรรมะมาก

“ลีลาท่าทางแสดงออกมากเกินไป ไม่เหมือนพระสงฆ์”

จอย วัชรรัตน์ที่มีต้นทุนทางธรรมะมาก

“เหมือนนักพากย์หนัง พากย์การ์ตูนมากกว่าเทศนาเผยแผ่ธรรมะ”

เบน วัชรรัตน์ที่มีต้นทุนทางธรรมะมาก

จากตัวอย่างสัมภาษณ์ผู้วิจัยตีความได้ว่าวัชรรัตน์ที่มีต้นทุนทางธรรมะมากนั้นต้องการลีลาท่าทางประกอบแต่ให้สำรวมไม่แสดงลีลาท่าทางมากเกินไปจนทำให้รู้สึกว่าเป็นคารามากกว่าการเทศนาของพระสงฆ์จึงทำให้เห็นว่าวัชรรัตน์ที่มีต้นทุนทางธรรมะมากต้องการความเป็นแก่นของศาสนาคือยังคงรูปแบบของการวางตัว การใช้วัจนภาษา ท่าทางลีลา ที่สำรวม ยังคงภาพลักษณ์ของตัวแทนพระพุทธศาสนาที่สืบทอดต่อกันมา

“มีลีลา ท่าทาง ประกอบ ดูแล้วไม่เบื่อดี”

ฟ้า กลุ่มวัชรรัตน์ที่มีต้นทุนทางธรรมะปานกลาง

“มีจังหวะ เสียงสูงต่ำ ฟังแล้วเกิดความเพลิดเพลิน ผสมกับสาระในเนื้อหาที่ท่านได้เทศนา”

ติว กลุ่มวัชรรัตน์ที่มีต้นทุนทางธรรมะปานกลาง

จากตัวอย่างสัมภาษณ์ผู้วิจัยตีความได้ว่าวัชรรัตน์ที่วัชรรัตน์ที่มีต้นทุนทางธรรมะปานกลางสามารถถอดรหัสกลยุทธ์การแสดงออกทางวัจนภาษาและลีลาในการบรรยายของพระมหาสมปองได้และมีทัศนคติที่ดีต่อการแสดงออกทางลีลาในการบรรยายธรรมว่าเข้ากับวัชรรัตน์ได้เป็นอย่างดี

“เข้ากับวัชรรัตน์สมัยนี้ ลีลา ท่าทาง สนุก น่าสนใจ”

อโด้ กลุ่มวัชรรัตน์ที่มีต้นทุนทางธรรมะน้อย

“สนุกดี”

ไมเคิล กลุ่มวัชรรัตน์ที่มีต้นทุนทางธรรมะน้อย

“มีเอกลักษณ์เป็นของตนเอง มีมุขตลกและใช้ภาษาอีสานเรียกเสียงหัวเราะ และทันสมัย”

เจน กลุ่มวัชรรัตน์ที่มีต้นทุนทางธรรมะน้อย

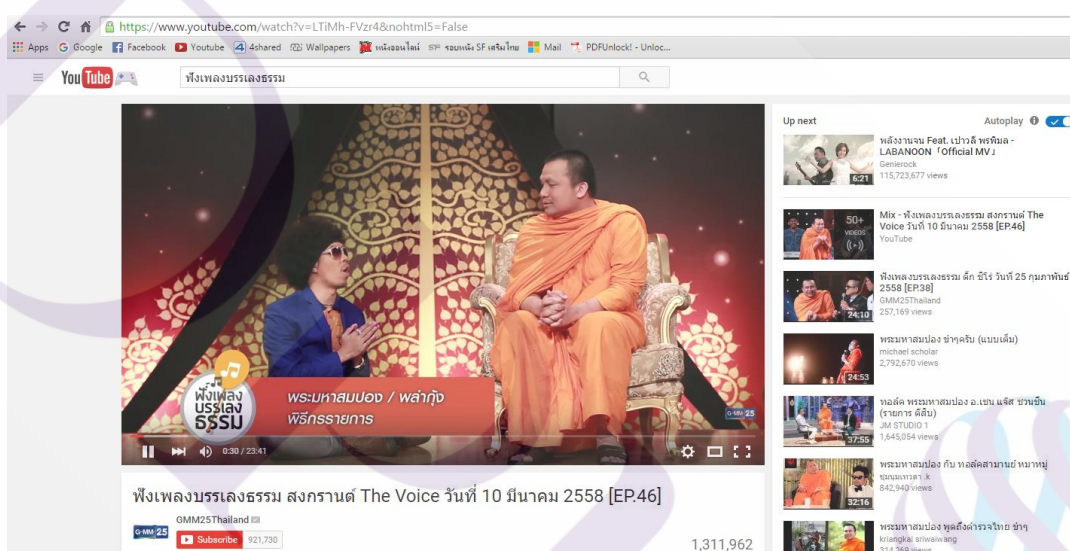
“สีหน้า ท่าทาง ฟังแล้วเพลิน สนุกมาก”

คอม กลุ่มวัชรรัตน์ที่มีต้นทุนทางธรรมะน้อย

จากตัวอย่างสัมภาษณ์ผู้วิจัยตีความได้ว่าวัชรรัตน์ที่วัชรรัตน์ที่มีต้นทุนทางธรรมะน้อยสามารถถอดรหัสกลยุทธ์การแสดงออกทางวัจนภาษาและลีลาในการบรรยายของพระมหาสมปองได้และมีทัศนคติที่ดีต่อการแสดงออกทางลีลาในการบรรยายธรรมว่าเข้ากับวัชรรัตน์ได้เป็นอย่างดี ลีลา

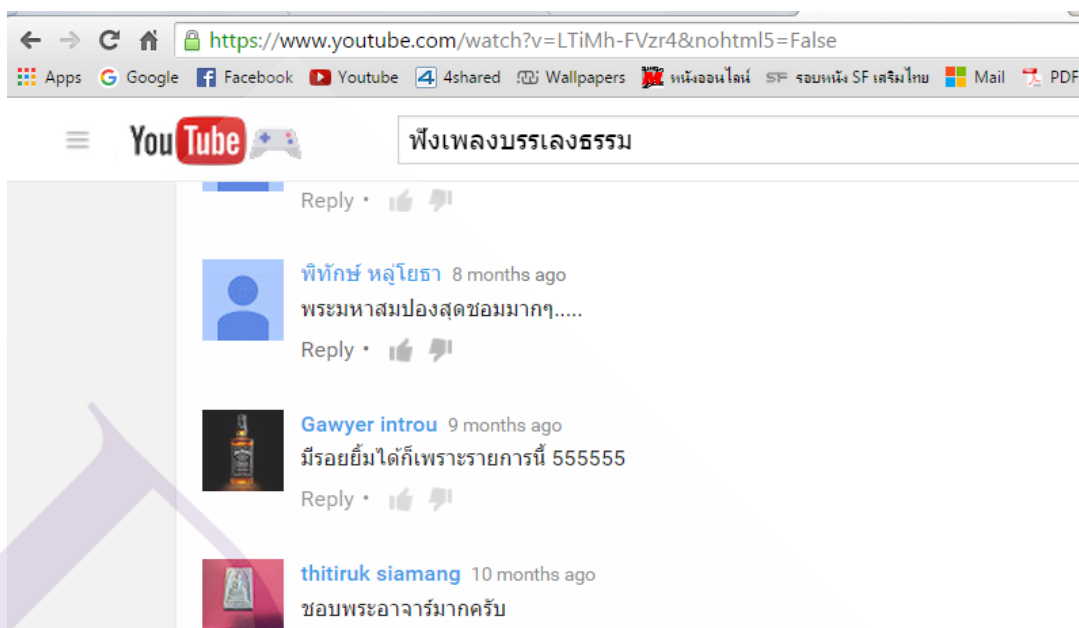
น่าสนใจ, สนุกดี, มีเอกลักษณ์เป็นของตัวเอง มีมุขตลกและใช้ภาษาอีสานเรียกเสียงหัวเราะ และทันสมัย เนื่องจากวัยรุ่นนั้นไม่ชอบความจำเอนาเบื่อ ลีลาการบรรยายธรรมของท่านจึงดึงดูดและสร้างความสนใจให้แก่วัยรุ่นกลุ่มวัยรุ่นที่มีต้นทุนทางธรรมะน้อยได้เป็นอย่างดีและทศมีทัศนคติในทิศทางเดียวกัน

แต่อย่างไรก็ดีในขณะที่ผู้วิจัยเก็บข้อมูลเพิ่มเติมในโลกเสมือนผู้วิจัยได้พบว่าวัยรุ่นตอบสนองกับหัวข้อลีลาในการบรรยายของพระมหาสมปองเพราะว่าด้านโลกเสมือนมีเอกลักษณ์พิเศษ เป็นพื้นที่ที่สามารถแสดงออกทางด้านความคิดได้อย่างอิสระเพราะไม่มีใครรู้ว่าคน ๆ นั้นเป็นใคร ดังตัวอย่างต่อไปนี้



ภาพที่ 5.19 รายการฟังเพลงบรรเลงธรรม

ที่มา: <https://www.youtube.com/watch?v=LTiMh-FVzr4&nohtml5=False>



ภาพที่ 5.20 การแสดงความคิดเห็นต่อรายการฟังเพลงบรรเลงธรรมของวัยรุ่น

ที่มา: <https://www.youtube.com/watch?v=LTiMh-FVzr4&nohtml5=False>

จากข้อมูลพบว่าการแสดงออกทางอวัจนลีลาในการบรรยายของพระมหาสมปองนั้นเป็นที่ชื่นชอบของวัยรุ่น จะเห็นได้ว่ารายการที่ท่านได้เทศนานั้นทำให้วัยรุ่นยิ้มได้ เนื่องจากการเทศนาจะเป็นเรื่องที่วัยรุ่นคิดว่าน่าเบื่อ และด้วยลีลาท่าทางประกอบการเล่าเรื่องนั้นทำวัยรุ่นรู้สึกผ่อนคลายเวลาฟังเทศน์

4. กลวิธี

4.1 เล่นคำ/ผสมคำ/คำแสดง/ภาษาวัยรุ่น

จากงานวิจัยพบว่ากลวิธีการใช้ภาษาในการบรรยายธรรมะเล่นคำ/ผสมคำ/คำแสดง/ภาษาวัยรุ่นของพระมหาสมปองจะเห็นได้ว่ามีการใช้คำศัพท์ภาษาอังกฤษ คำแสดง คำภาษาถิ่นอีสาน หรือคำเรียกและการเล่นคำที่สอดคล้องที่สอดคล้องกับแนวคิดเกี่ยวกับภาษา และจะเห็นได้ว่าความแตกต่างของกลุ่มผู้รับสารนั้นมีผลต่อการเลือกใช้คำในการบรรยายด้วย ส่วนใหญ่จะใช้คำแสดงกับกลุ่มวัยรุ่น เพื่อสร้างความเป็นกันเองกับผู้ฟังและทำให้บรรยากาศในการบรรยายเต็มไปด้วยสาระความรู้ และความสนุกสนาน การใช้คำเรียกตัวผู้พูดว่า “พระอาจารย์” และเรียกผู้ฟังว่า “ลูก” “พวกเรา” หรือ “เรา” (บุหงา สุวรรณสังข์, 2553) ผู้รับสารส่วนใหญ่ที่ทำการสัมภาษณ์มาแล้วนั้นได้ตีความดังตัวอย่างสัมภาษณ์ต่อไปนี้

“ใช้คำที่ทันสมัย ภาษาวัยรุ่นมาสอดแทรกในการบรรยาย”

เบน วัยรุ่นที่มีต้นทุนทางธรรมะมาก

“ให้ความบันเทิง ใช้ภาษาที่เข้าใจง่าย มีมุขตลกมาเล่นกับผู้ฟัง”

นัด วัยรุ่นที่มีต้นทุนทางธรรมะมาก

“เข้าถึงกลุ่มวัยรุ่นได้ดี” วัยรุ่นที่มีต้นทุนทางธรรมะมาก

โบ๊ท วัยรุ่นที่มีต้นทุนทางธรรมะมาก

“มีศัพท์วัยรุ่น ที่กำลังฮิตติดปาก และศัพท์ภาษาอังกฤษด้วย ฟังแล้วสบายใจ”

เจมส์ วัยรุ่นที่มีต้นทุนทางธรรมะมาก

จากตัวอย่างสัมภาษณ์ผู้วิจัยตีความได้ว่าวัยรุ่นที่มีต้นทุนทางธรรมะมากเห็นด้วยกับการใช้กลวิธีการเล่นคำ/ผสมคำ/คำแสลง/ภาษาวัยรุ่นของพระมหาสมปอง ใช้คำที่ทันสมัย ภาษาวัยรุ่นมาสอดแทรกในการบรรยาย, ให้ความบันเทิง ใช้ภาษาที่เข้าใจง่าย มีมุขตลกมาเล่นกับผู้ฟัง, เข้าถึงกลุ่มวัยรุ่นได้ดี, เพื่อเป็นการดึงดูดให้วัยรุ่นสนใจและเข้าใจในการบรรยายธรรม เนื่องจากการใช้ศัพท์วัยรุ่นสามารถเข้าถึงกลุ่มวัยรุ่นได้เป็นอย่างดี

แต่อย่างไรก็ตามมีกลุ่มตัวอย่างที่ใกล้ชิดศาสนาอีกจำนวนหนึ่งที่ตั้งข้อสังเกตแตกต่างไปว่า

“ใช้ภาษา คำพูดเหมือนพูดเล่น ไม่น่าเชื่อถือ”

พงษ์ วัยรุ่นที่มีต้นทุนทางธรรมะมาก

“ขาดหายภาษาต้นแบบ คือคำบาลี สันสกฤต ใช้แต่ภาษาวัยรุ่น แต่ก็เข้ากับวัยรุ่นกลุ่มเป้าหมายที่ชอบแต่เรื่องง่าย ๆ ไม่นั่นหนักหลักธรรมที่แท้จริง”

นัฐ วัยรุ่นที่มีต้นทุนทางธรรมะมาก

จากตัวอย่างสัมภาษณ์ผู้วิจัยตีความได้ว่าวัยรุ่นที่มีต้นทุนทางธรรมะมากเรียกร้องการขาดหายภาษาต้นแบบ คำบาลี สันสกฤต หมายถึงทางธรรมะที่เป็นแก่นของหลักคำสอนอาจไม่ได้หมายถึงต้องใช้เทศนาด้วยคำบาลี สันสกฤต จริง ๆ แต่ให้มีการสอดแทรกความหมายที่แท้จริงของพระพุทธศาสนาด้วย ใช้แต่ภาษาวัยรุ่น แต่ก็เข้ากับวัยรุ่นกลุ่มเป้าหมายที่ชอบแต่เรื่องง่าย ๆ ไม่นั่นหนักหลักธรรมที่แท้จริง วัยรุ่นที่มีต้นทุนทางธรรมะมากนั้นต้องการให้พระมหาสมปองยังคงรักษาเนื้อหาที่คงเดิม ไม่ปรับเปลี่ยนมากจนไม่หลงเหลือเค้าโครงเดิมของแก่นพระพุทธศาสนา อีกทั้งยังว่าการเล่นคำผสมคำของพระมหาสมปองเข้าถึงวัยรุ่นกลุ่มวัยรุ่นที่มีต้นทุนทางธรรมะน้อยได้ดี ผู้วิจัยตีความว่าการเล่นคำของพระมหาสมปองไม่สามารถเข้าถึงวัยรุ่นที่มีต้นทุนทางธรรมะมากที่ต้องการแก่นแท้ของศาสนาที่แท้จริง

“มีคำศัพท์วัยรุ่น ใหม่ ๆ ท่านทันสมัยดี”

เฟรม กลุ่มวัยรุ่นที่มีต้นทุนทางธรรมะปานกลาง

“น่าแปลกใจที่ท่านนำคำพูดของวัยรุ่น และคำศัพท์ใหม่มาผสมกับการเทศน์ ทำให้ น่าสนใจมากขึ้น และเหมือนว่าท่านเข้าใจวัยรุ่น เหมือนเพื่อนกัน”

ฟ้า กลุ่มวัยรุ่นที่มีต้นทุนทางธรรมะปานกลาง

จากตัวอย่างสัมภาษณ์ผู้วิจัยตีความได้ว่าวัยรุ่นที่วัยรุ่นที่มีต้นทุนทางธรรมะปานกลางถอดรหัสกลยุทธ์กลวิธี การเล่นคำ/ผสมคำ/คำแสดง/ภาษาวัยรุ่นของพระมหาสมปองสามารถ เข้าใจได้เป็นอย่างดี เป็นไปตามที่ท่านได้ตั้งใจไว้คือ อยากรให้ศาสนาเป็นที่ทุกคนเข้าถึงได้ง่าย เช่น ใช้ภาษาให้เข้ากับวัยของผู้ฟัง, เล่นคำ เล่นภาษา ทันสมัย น่าติดตาม เพราะวัยรุ่นกลุ่มวัยรุ่นที่มี ต้นทุนทางธรรมะน้อยนั้นนิยมความทันสมัย ความแปลกใหม่ และสามารถเข้าถึงกลุ่มวัยรุ่นได้

“ใช้ภาษาให้เข้ากับวัยของผู้ฟัง”

ไมเคิล กลุ่มวัยรุ่นที่มีต้นทุนทางธรรมะน้อย

“เล่นคำ เล่นภาษา ทันสมัย น่าติดตาม”

นูกเกอร์ กลุ่มวัยรุ่นที่มีต้นทุนทางธรรมะน้อย

“ฟังแล้วตลก ขำ มีมุขตลก ไม่น่าเบื่อ เพราะไม่ชอบอะไรที่น่าเบื่อ”

ออดี กลุ่มวัยรุ่นที่มีต้นทุนทางธรรมะน้อย

จากตัวอย่างสัมภาษณ์ผู้วิจัยตีความได้ว่าวัยรุ่นที่วัยรุ่นที่มีต้นทุนทางธรรมะน้อยถอดรหัสกลยุทธ์กลวิธี การเล่นคำ/ผสมคำ/คำแสดง/ภาษาวัยรุ่นของพระมหาสมปองสามารถเข้าใจ ได้เป็นอย่างดี เช่น ใช้ภาษาให้เข้ากับวัยของผู้ฟัง, เล่นคำ เล่นภาษา ทันสมัย น่าติดตาม เพราะวัยรุ่น กลุ่มวัยรุ่นที่มีต้นทุนทางธรรมะน้อยนั้นนิยมความทันสมัย ความแปลกใหม่ และสามารถเข้าถึงกลุ่ม วัยรุ่นวัยรุ่นที่มีต้นทุนทางธรรมะน้อยได้

แต่อย่างไรก็ดีในขณะที่ผู้วิจัยเก็บข้อมูลเพิ่มเติมในโลกเสมือนผู้วิจัยได้พบว่าวัยรุ่น ตอบสนองกับกลยุทธ์กลวิธี การเล่นคำ/ผสมคำ/คำแสดง/ภาษาวัยรุ่นของพระมหาสมปองสามารถ เพราะว่าด้านโลกเสมือนมีเอกลักษณ์พิเศษ เป็นพื้นที่ที่สามารถแสดงออกทางด้านความคิดได้อย่าง อิสระเพราะไม่มีใครรู้ว่าคน ๆ นั้นเป็นใคร ดังตัวอย่างต่อไปนี้



Yaiweaw Atten 3 months ago

โสด

Reply •

[View all 3 replies](#) ▾



chayanis monton 4 weeks ago

ลืมนึกและกัน

Reply •



chonlathis teerapanyo 1 month ago

ไม่ผิด ตีมากๆเข้าถึงทุกกลุ่ม มีทั้งสาระ สบายใจด้วย ฟังแล้วสบายใจ

Reply • 1



M'MAY Somsom 6 months ago (edited)

เราไม่รู้ว่าการเทศน์แบบนี้ถูกต้องตามหลักศาสนาไหม แต่เราว่าการเทศน์แบบนี้ทำให้คนเข้าถึงธรรมะง่ายขึ้น เป็นการประยุกต์ให้เข้ากับสังคมปัจจุบัน

Reply • 16



Phattapon Ketnin 6 months ago

การเทศน์ก็คือการสอน สอนอย่างไรให้คนเข้าใจได้

Reply • 7



Varut Wichai 1 week ago

+M'MAY Somsom ถ้าจะเน้นที่หัวข้อธรรมเกินมันจะหนักเกินคืบเข้าใจยาก เห็นตามได้ยาก

ภาพที่ 5.21 การแสดงความคิดเห็นต่อพระมหาสมปอง ตาลปุตฺโต ผ่าน youtube

ที่มา: <https://www.youtube.com/watch?v=LTiMh-FVzr4&nohtml5=False>

จากข้อมูลจะเห็นได้ว่ากลุ่มวัยรุ่นนั้นได้สนใจการนำเสนอเพลงที่กำลังเป็นที่นิยมในหมู่วัยรุ่นเข้ามาร่วมกับการเทศนา อีกทั้งยังทำให้จดจำคำสอนได้เป็นอย่างดี และไม่รู้สึกลัวยากเกินที่จะเข้าใจ เพราะเป็นการเล่นคำที่เป็นภาษาทั่วไปเข้าถึงวัยรุ่นได้เป็นอย่างดี

4.2 เล่าเรื่อง

จากงานวิจัยพบว่าการใช้กลวิธีการเล่าเรื่องของพระมหาสมปองที่ทำให้ผู้รับสารสนใจและติดตามและเกิดการมีส่วนร่วมเป็นกลยุทธ์หนึ่งที่ พระมหาสมปองได้นำมาใช้บรรยายธรรมะ โดยจะใช้ประโยคคำถามเป็นประโยคกริณนำเรื่องก่อน ซึ่งคำถามนั้นอาจจะเป็นคำถามที่ไม่ต้องการคำตอบ เพื่อให้เกิดการสื่อสารสองทางขึ้น หรือการเล่าเรื่องในบางครั้งก็จะมาจากประสบการณ์ตรงที่พระวิทยากรได้ไปพบเจอมา จึงนำกลับมาเล่า สอดแทรกเนื้อหาธรรมะให้ดูน่าสนใจยิ่งขึ้น (ทิพย์ชล เทพรังสิริกุล, 2553) ผู้รับสารส่วนใหญ่ที่ทำการสัมภาษณ์มาแล้วนั้นได้ตีความดังตัวอย่างสัมภาษณ์ต่อไปนี้

“เล่าเรื่องเป็นไปตามเนื้อเรื่อง ค่อย ๆ ไปทีละหัวข้อ”

เจมส์ วัชรุนที่มีต้นทุนทางธรรมะมาก

“มีเรื่องเล่าที่น่าสนใจ แต่ส่วนมากเป็นเรื่องทางโลก ไม่ค่อยมีเรื่องที่มาจากพระพุทธศาสนาที่ชาวพุทธควรรู้”

นัฐ วัชรุนที่มีต้นทุนทางธรรมะมาก

“เล่าเรื่องเหตุการณ์ปัจจุบันให้หลักธรรมคำสอนแก่ผู้ฟัง”

เบน วัชรุนที่มีต้นทุนทางธรรมะมาก

“เล่าเรื่องได้ไม่น่าเบื่อ”

นัด วัชรุนที่มีต้นทุนทางธรรมะมาก

“เล่าเรื่องจากประสบการณ์จริงของพระมหาสมปอง เข้าใจได้ง่ายและสนุกไปด้วย”

บอย วัชรุนที่มีต้นทุนทางธรรมะมาก

“เล่าเรื่องได้ดี เป็นเรื่องที่วัชรุนสนใจ ทันทสมัยมากไม่ตกเทรนค์”

โบบี้ วัชรุนที่มีต้นทุนทางธรรมะมาก

จากตัวอย่างสัมภาษณ์ผู้วิจัยตีความได้ว่าวัชรุนที่มีต้นทุนทางธรรมะมากถอดรหัสกลยุทธกลวิธี การเล่าเรื่องของพระมหาสมปอง เล่าเรื่องเหตุการณ์ปัจจุบันให้หลักธรรมคำสอนแก่ผู้ฟัง, เล่าเรื่องได้ไม่น่าเบื่อ, มีเรื่องเล่าที่น่าสนใจ แต่ส่วนมากเป็นเรื่องทางโลก การประยุกต์เล่าเรื่องของท่านนั้นเพื่อให้วัชรุนสนใจและดึงดูดวัชรุนได้เป็นอย่างดี การเล่าเรื่องเหมือนเป็นการลดช่องว่างระหว่างวัชรุนกับพระสงฆ์ เล่าเรื่องจากสิ่งที่เป็นจริง ประสบกับบุคคลจริงและเป็นเรื่องที่ใกล้ตัวกับวัชรุน เนื่องจากวัชรุนคิดว่าธรรมะเป็นเรื่องที่อยากจะเข้าใจและเป็นเรื่องใกล้ตัว เล่าเรื่องจึงเป็นอีกวิธีหนึ่งที่พระมหาสมปองนำมาเทศนาให้แก่วัชรุนฟัง

“เรื่องที่ท่านเล่าเป็นเรื่องที่ไม่ไกลตัว ท่านยกตัวอย่างท่านเองและโยมแม่ ทำให้นึกภาพตามได้ง่าย”

แอม กลุ่มวัชรุนที่มีต้นทุนทางธรรมะปานกลาง

“เล่าเรื่องที่น่าเบื่อให้เป็นเรื่องขำขัน และทำให้คล้อยตาม”

ต้น กลุ่มวัชรุนที่มีต้นทุนทางธรรมะปานกลาง

“เป็นเรื่องที่ง่าย ๆ ใกล้ตัว และเข้ากับเหตุการณ์ ทันทสมัยดี”

กอล์ฟ กลุ่มวัชรุนที่มีต้นทุนทางธรรมะปานกลาง

“เล่าเรื่องที่ฟังเกิดขึ้น เช่น ข่าว นักร้อง และสออคแทรกแวงคิดได้เป็นอย่างดี”

เฟรม กลุ่มวัชรุนที่มีต้นทุนทางธรรมะปานกลาง

จากตัวอย่างสัมภาษณ์ผู้วิจัยตีความได้ว่าวัยรุ่นที่วัยรุ่นที่มีต้นทุนทางธรรมะปานกลางถอดรหัสกลยุทธ์กลวิธี การเล่าเรื่องของพระมหาสมปอง เล่าเรื่องเหตุการณ์ปัจจุบันและเรื่องที่ไกลตัวทำให้ผู้ฟังสามารถเชื่อมโยงและเข้าใจความหมายในการสื่อสารของพระมหาสมปองได้อีกทั้งยังเป็นแนวคิดในการดำเนินชีวิต เนื่องจากการเล่าเรื่องเป็นการเชื่อมโยงระหว่างผู้ส่งสารและผู้รับสาร ด้วยเนื้อเรื่องทันสมัย และง่ายต่อการจดจำ เพื่อนำไปปรับใช้และเป็นแนวคิดการดำเนินชีวิตของวัยรุ่นเหล่านั้น

“เล่าเรื่องสนุกมาก”

คอม กลุ่มวัยรุ่นที่มีต้นทุนทางธรรมะน้อย

“เล่าเรื่องด้วยการพูดคำกลอนให้เป็นข้อคิดให้คนฟังสนใจก่อนที่จะเล่าเรื่องนั้น ๆ ทำให้สนใจและอยากติดตามฟังต่อ”

นุกเกอร์ กลุ่มวัยรุ่นที่มีต้นทุนทางธรรมะน้อย

“เอาข่าวดารามาเล่า พร้อมยกตัวอย่างไปด้วย ถ้าอยากสนุกต้องฟังพระมหาสมปอง”

เจน กลุ่มวัยรุ่นที่มีต้นทุนทางธรรมะน้อย

“มีเรื่องเล่าเยอะแยะมากมาย ฟังก็ทีก็สนุก”

เต้ย กลุ่มวัยรุ่นที่มีต้นทุนทางธรรมะน้อย

จากตัวอย่างสัมภาษณ์ผู้วิจัยตีความได้ว่าวัยรุ่นที่วัยรุ่นที่มีต้นทุนทางธรรมะน้อยกลยุทธ์กลวิธี การเล่าเรื่องของพระมหาสมปองเล่าเรื่องสนุกมาก, เล่าเรื่องด้วยการพูดคำกลอนให้เป็นข้อคิดให้คนฟังสนใจก่อนที่จะเล่าเรื่องนั้น ๆ ทำให้สนใจและอยากติดตามฟังต่อ การเล่าเรื่องไม่ต่างจากการฟังนิทานอีสป มีตัวละครที่น่าสนใจ และมีหลักคำสอนในตอนท้าย เป็นการดึงดูดผู้ฟังได้อย่างดี อีกทั้งวัยรุ่นกลุ่มวัยรุ่นที่มีต้นทุนทางธรรมะน้อยคิดว่าธรรมะเป็นเรื่องที่เข้าใจยาก เป็นเรื่องที่ไกลตัวเข้าไม่ถึง ดังนั้นการเล่าเรื่องของพระมหาสมปองสามารถเปลี่ยนทัศนคติของวัยรุ่นกลุ่มวัยรุ่นที่มีต้นทุนทางธรรมะน้อยได้ จนอยากติดตามต่อ ถือเป็นจุดเริ่มต้นของการเผยแพร่พระพุทธศาสนาให้วัยรุ่นกลุ่มวัยรุ่นที่มีต้นทุนทางธรรมะน้อยเข้ามาใกล้ชิดศาสนามากยิ่งขึ้น

4.3 อธิบาย

จากงานวิจัยพบว่ากลวิธีการอธิบายธรรมะของพระมหาสมปอง อธิบายโดยการใช้ถ้อยคำที่เข้าใจง่ายในกลุ่มคนทั่วไปและภาษาพูดที่เกิดความชัดเจน ตรงกับความหมาย ตลอดจนมีการเปรียบเทียบ ซึ่งเป็นการอธิบายโดยการใช้เปรียบเทียบของสิ่งหนึ่งกับอีกสิ่งหนึ่งที่มีลักษณะคล้ายกันหรือเหมือนกัน จึงเป็นคำพูดที่ทำให้การแสดงธรรมะในแต่ละครั้งช่วยให้ผู้ฟังเข้าใจความได้ชัดเจนยิ่งขึ้น อีกทั้งยังทำให้ผู้ฟังสามารถสร้างจินตนาการและคิดตามไปด้วย (อาภินานันท์ ศรีมา, 2556) หัวข้อธรรมะที่ท่านยกมาสอนนั้นส่วนใหญ่นั้นเป็นเรื่องที่ผู้รับสารคุ้นเคยเป็นอย่างดี

อยู่แล้ว แต่ท่านสามารถอธิบายใหม่ที่น่าสนใจ หากมีการยกศัพท์ภาษาบาลีหรือบทสวดมาใช้ ประกอบจะมีการให้คำจำกัดความหรืออธิบายความหมายให้ชัดเจนมากยิ่งขึ้น (บุหงา สุวรรณสังข์, 2553) ผู้รับสารส่วนใหญ่ที่ทำการสัมภาษณ์มาแล้วนั้น ได้ตีความดังตัวอย่างสัมภาษณ์ต่อไปนี้

“อธิบายเข้าใจง่าย”

เจมส์ วิทยุจน์ที่มีต้นทุนทางธรรมะมาก

“อธิบายหลักธรรมคำสอนจากยากให้ง่าย โดยการเทศนาแฝงความบันเทิงเข้าไป
ด้วย”

ไบ๊ท วิทยุจน์ที่มีต้นทุนทางธรรมะมาก

“อธิบายในส่วนทางโลกปรับใช้กับทางธรรมให้เข้าใจง่ายแต่จะไปในส่วนของทาง
โลกมากกว่า”

จอย วิทยุจน์ที่มีต้นทุนทางธรรมะมาก

จากตัวอย่างสัมภาษณ์ผู้วิจัยตีความได้ว่าวิทยุจน์ที่มีต้นทุนทางธรรมะมากถอดรหัสกล
ยุทธ์กลวิธี การอธิบายของพระมหาสมปอง อธิบายหลักธรรมคำสอนจากยากให้ง่าย โดยการเทศนา
แฝงความบันเทิงเข้าไปด้วย เพราะวิทยุจน์คิดว่าภาษาทางธรรมนั้นเข้าใจยาก เมื่อพระมหาสมปองได้
อธิบายก็ทำให้เข้าใจมากยิ่งขึ้นด้วยการอธิบายให้เข้าใจง่าย โดยอธิบายจากภาพยนตร์ที่กำลังนิยม
หรืออธิบายจากเนื้อหาของเพลงที่วิทยุจน์กำลังเป็นที่ชื่นชอบหรือรู้จักกันอย่างแพร่หลายเพื่อ
ประกอบการอธิบายให้เข้าใจ เพียงแต่มีบางส่วนของกลุ่มตัวอย่างมีความเห็นแตกต่างว่าพระมหา
สมปองจะเทศนาในส่วนของทางโลกมากกว่าทางธรรมเนื่องจากวิทยุจน์ที่มีต้นทุนทางธรรมะมาก
ต้องการเน้นที่การคงรักษาแก่นเดิมของศาสนาไว้ไม่เปลี่ยนแปลง

“อธิบายเป็นฉาก เป็นฉาก ให้เข้าใจง่าย”

แอม กลุ่มวิทยุจน์ที่มีต้นทุนทางธรรมะปานกลาง

“การอธิบายของท่าน เป็นการอธิบายให้เป็นภาพ และสามารถนึกตามได้ในทันที”

เตย กลุ่มวิทยุจน์ที่มีต้นทุนทางธรรมะปานกลาง

“อธิบายได้เห็นภาพ เพราะสิ่งที่ท่านอธิบายมันเป็นเรื่องใกล้ตัว หรือเรื่องที่เจอใน
ชีวิตบ่อย ๆ แต่เรามองข้ามมันไป”

กอล์ฟ กลุ่มวิทยุจน์ที่มีต้นทุนทางธรรมะปานกลาง

จากตัวอย่างสัมภาษณ์ผู้วิจัยตีความได้ว่าวิทยุจน์ที่วิทยุจน์ที่มีต้นทุนทางธรรมะปาน
กลางถอดรหัสกลยุทธ์ การอธิบายของพระมหาสมปอง นั้นได้ใช้การอธิบายที่เห็นภาพได้
ชัดเจนสามารถนึกภาพตามได้ในทันที และผู้รับสารเข้าใจในเรื่องอธิบายได้ตรงตามที่คุณส่งสารได้ส่งมา
ตามความหมายที่ต้องการ ทำให้การสื่อสารด้านการอธิบายนั้นเข้าใจได้ตรงกันทั้งสองฝ่าย

“อธิบายได้ดี ชัดเจน เข้าใจดี ง่ายต่อการฟัง”

เจน กลุ่มวัยรุ่นที่มีต้นทุนทางธรรมะน้อย

จากตัวอย่างสัมภาษณ์ผู้วิจัยตีความได้ว่าวัยรุ่นที่มีต้นทุนทางธรรมะน้อย ถอดรหัสกลยุทธการกลวิธี การอธิบายของพระมหาสมปองอธิบายได้ดี ชัดเจน เข้าใจดี ง่ายต่อการฟัง ของกลุ่มวัยรุ่นที่มีต้นทุนทางธรรมะน้อย เนื่องจากวัยรุ่นกลุ่มนี้ต้องการความชัดเจนสื่อสาร โดยไม่ต้องตีความหรือหากจะต้องอธิบาย ต้องอธิบายให้เข้าใจง่าย ไม่ซับซ้อน ยุ่งยาก

4.4 ยกตัวอย่าง

จากงานวิจัยพบว่าใช้กลวิธีการยกอุทาหรณ์และการเล่านิทานประกอบการ ยกตัวอย่างประกอบคำอธิบายของพระมหาสมปอง ทำให้ผู้ฟังเข้าใจง่ายและชัดเจน ช่วยให้จำแม่น เกิดความเพลิดเพลิน เพื่อกระตุ้นให้ผู้ฟังบรรยายเกิดแรงบันดาลใจในอันที่จะกระทำในสิ่งต่าง ๆ ใช้วิธีการพาลงมือทำ จะใช้การทำให้ดูเป็นตัวอย่าง ซึ่งหมายถึงการเริ่มปฏิบัติจากตนเองให้เห็นเป็น ตัวอย่างก่อน แล้วจึงสื่อสารไปยังผู้ฟัง แสดงตัวอย่างในการทำกิจกรรมให้ผู้ฟังได้ดูก่อนและให้ผู้ฟัง ปฏิบัติตามไปพร้อม ๆ กันเพื่อให้ผู้ฟังมีส่วนร่วมในการบรรยายในกิจกรรมง่าย ๆ ในขณะที่นั่งฟัง ธรรมะ เช่น พระมหาสมปองได้แสดงตัวอย่างการไหว้ การกราบหรือการใช้ท่าทางประกอบให้ ผู้ฟังปฏิบัติตาม โดยแต่ละกิจกรรมจะแฝงข้อคิดต่าง ๆ ไว้ให้ผู้ฟังด้วย (อาภินันท์ ศรีมา, 2556) การยกตัวอย่างบุคคลสำคัญ ถือเป็นวิธีการในการสร้างสารแบบหนึ่งของธรรมะเคลิเวอร์ี เพื่อช่วย ให้ผู้ฟังเข้าใจในสิ่งที่สอนมากขึ้น โดยการเล่าเรื่องจะยกตัวอย่างบุคคลที่เป็นที่รู้จักของคนทั่วไป หรือเป็นคนที่โด่งดังอยู่ในขณะนั้นสอดแทรกธรรมะผ่านเรื่องราวชีวิตบุคคลเหล่านั้นลงไป เพื่อ ดึงดูดความสนใจของผู้ฟัง และยังเป็นการแบ่งปันประสบการณ์การรับรู้ต่อคน ๆ นั้นร่วมกันด้วย ทำ ให้ผู้ฟังเกิดการมีส่วนร่วมและติดตามเนื้อหาสาระนั้นมากขึ้น (ทิพย์ชล เทพวังสิริกุล, 2553) ผู้รับ สารส่วนใหญ่ที่ทำการสัมภาษณ์มาแล้วนั้นได้ตีความดังตัวอย่างสัมภาษณ์ต่อไปนี้

“เป็นตัวอย่างที่ใกล้ตัว เข้าถึงผู้ฟัง ได้เป็นอย่างดี”

เบน วัยรุ่นที่มีต้นทุนทางธรรมะมาก

“ยกตัวอย่าง ได้ตลกแต่แฝงไปด้วยคติธรรม”

นัต วัยรุ่นที่มีต้นทุนทางธรรมะมาก

“ยกตัวอย่าง ได้เห็นภาพดี ไม่น่าเบื่อเพราะเป็นเรื่องใหม่ๆตลอดเวลา”

เจมส์ วัยรุ่นที่มีต้นทุนทางธรรมะมาก

จากตัวอย่างสัมภาษณ์ผู้วิจัยตีความได้ว่าวัยรุ่นที่มีต้นทุนทางธรรมะมากถอดรหัสกล ยุทธการกลวิธียกตัวอย่างของพระมหาสมปอง ใช้วิธีการยกตัวอย่างที่ตลกแต่แฝงไปด้วยคติธรรม,

เป็นตัวอย่างที่ใกล้ตัว เข้าถึงผู้ฟังได้เป็นอย่างดี และยกตัวอย่างให้เห็นภาพดี ไม่น่าเบื่อเพราะเป็นเรื่องใหม่ๆ ตลอดเวลา

“ยกตัวอย่างได้เป็นรูปธรรม คืออะไรที่เข้าใจยาก ๆ สามารถยกตัวอย่างให้เข้าใจได้ง่าย และเป็นตัวอย่างที่ตรงกับวัยรุ่น”

โหน่ง กลุ่มวัยรุ่นที่มีต้นทุนทางธรรมะปานกลาง
“เป็นตัวอย่างที่ง่าย ๆ แต่เข้าใจได้เป็นอย่างดี”

เฟรม กลุ่มวัยรุ่นที่มีต้นทุนทางธรรมะปานกลาง
“การยกตัวอย่างของท่าน บางครั้งก็มีสื่ออื่นประกอบด้วย ทำให้เข้าใจได้ดี”

ต้น กลุ่มวัยรุ่นที่มีต้นทุนทางธรรมะปานกลาง
จากตัวอย่างสัมภาษณ์ผู้วิจัยตีความได้ว่าวัยรุ่นที่วัยรุ่นที่มีต้นทุนทางธรรมะปานกลาง ถอดรหัสกลยุทธ์กลวิธีการยกตัวอย่างของพระมหาสมปอง นั้นเป็นไปตามที่ผู้สังสารได้กำหนดไว้ เพื่อให้เข้าถึงพระพุทธศาสนาได้ง่ายโดยใช้วิธีการยกตัวอย่างให้เข้าใจถึงความหมายของการสื่อสารในแต่ละครั้ง เพื่อให้ง่ายต่อความเข้าใจและการจดจำโดยการยกตัวอย่างนั้นเป็นเรื่องใกล้ตัว เป็นตัวอย่างง่าย ๆ ไม่ซับซ้อน

“เข้าใจง่าย”

เจน กลุ่มวัยรุ่นที่มีต้นทุนทางธรรมะน้อย
“ชัดเจนเห็นภาพ”

ไมเคิล กลุ่มวัยรุ่นที่มีต้นทุนทางธรรมะน้อย
“สถานการณ์ปัจจุบันมาเป็นตัวอย่างในการเทศนาธรรม เช่นการพูดถึงคาราที่กำลังเป็นข่าว หรือเพลงยอดฮิต”

อโด้ กลุ่มวัยรุ่นที่มีต้นทุนทางธรรมะน้อย
“ยกตัวอย่างจากข่าว เหตุการณ์ปัจจุบัน เข้าใจวัยรุ่น ทันสมัย”

คอม กลุ่มวัยรุ่นที่มีต้นทุนทางธรรมะน้อย
“ตัวอย่างทันสมัยสุด ๆ ข่าวดารา ข่าวการเมือง ละคร เพลง ท่านนำมายกตัวอย่างได้สนุกมาก”

นู้กเกอร์ กลุ่มวัยรุ่นที่มีต้นทุนทางธรรมะน้อย
จากตัวอย่างสัมภาษณ์ผู้วิจัยตีความได้ว่าวัยรุ่นที่วัยรุ่นที่มีต้นทุนทางธรรมะน้อย ถอดรหัสกลยุทธ์กลวิธีการยกตัวอย่าง ของพระมหาสมปอง ทำให้วัยรุ่นกลุ่มห่างไกลมีอารมณ์ร่วมไปกับเนื้อหา คือวัยรุ่นกลุ่มวัยรุ่นที่มีต้นทุนทางธรรมะน้อยมักที่จะประทับใจกับเรื่องราวที่ฟังน่าจดจำ และไม่น่าจดจำ ทำให้การยกตัวอย่างของพระมหาสมปองทำให้วัยรุ่นรู้สึกและคล้อยตามจากการ

ยกตัวอย่างให้เห็นภาพได้เป็นอย่างดี ประหนึ่งว่าเป็นเรื่องของผู้รับสารกลุ่มวัยรุ่นนั่นเอง และเข้าใจความหมายที่สื่อสารได้ใกล้เคียงกันทั้งพระมหาสมปองและผู้รับสารกลุ่มวัยรุ่นโดยส่วนใหญ่ มีมุขตลกอารมณ์ขัน ทำให้ เข้าใจง่าย, ชัดเจนเห็นภาพและสถานการณ์ปัจจุบันมาเป็นอย่างดีในการเทศนาธรรม เช่นการพูดถึงคาราที่กำลังเป็นข่าว หรือเพลงยอดฮิต เพราะวัยรุ่นนิยมและสนใจเป็นอย่างมาก

4.5 มีคติเตือนใจ/คำคม

จากงานวิจัยพบว่ากลวิธีมีคติเตือนใจ/คำคมของพระมหาสมปองมีการเลือกคติเตือนใจ/คำคมต่าง ๆ มาใช้ประกอบในการบรรยายนั้น สื่อให้เห็นถึงการเตรียมตัวล่วงหน้าในการบรรยายของท่านเป็นอย่างดี เนื่องจากบทกลอนคติเตือนใจและคำคมที่นำมาใช้ประกอบนั้นมีความเชื่อมโยงกับเรื่องที่บรรยาย เช่น เรื่องเกี่ยวกับความรัก สามารถสร้างความสนุกสนานในการบรรยายต่อกลุ่มผู้รับสารและมีข้อคิดแก่ผู้รับสารด้วย (บุหงา สุวรรณสังข์, 2553, น. 50) ผู้รับสารส่วนใหญ่ที่ทำการสัมภาษณ์มาแล้วนั้น ได้ตีความดังตัวอย่างสัมภาษณ์ต่อไปนี้

“ทุกๆ หัวข้อที่บรรยาย จะสอดแทรกคำคม ตลอดการบรรยาย”

เบน วัยรุ่นที่มีต้นทุนทางธรรมะมาก

“สอนให้ทุกคนสนใจในการทำความดี พุทธดี คิดดี และนำไปปฏิบัติใช้ให้ถูกต้อง”

เจมส์ วัยรุ่นที่มีต้นทุนทางธรรมะมาก

“ถึงแม้ไม่มีเงินอยู่ในกระเป๋าซักบาทยังดีกว่าไม่มีเสื้อผ้าให้ใส่ตั้งเยอะ” เป็นคำคมที่ผมคิดว่าเตือนสติได้ดีมากเพราะคนเราคิดว่าเงินคือความสุข แต่จริง ๆ แล้วความสุขอยู่รอบ ๆ ตัวเรา แต่เพียงแค่เรามองข้ามมันไปเท่านั้นเอง”

นัด วัยรุ่นที่มีต้นทุนทางธรรมะมาก

“มี กลอน คำคม ก่อนที่จะเข้าสู่การเทศนาในแต่ละครั้ง”

บอย วัยรุ่นที่มีต้นทุนทางธรรมะมาก

จากตัวอย่างสัมภาษณ์ผู้วิจัยตีความ ได้ว่าวัยรุ่นที่มีต้นทุนทางธรรมะมากถอดรหัสกลยุทธกลวิธี การมีคติเตือนใจ/คำคมของพระมหาสมปองได้แก่ ทุก ๆ หัวข้อที่บรรยาย จะสอดแทรกคำคม ตลอดการบรรยาย, สอนให้ทุกคนสนใจในการทำความดี พุทธดี คิดดี และนำไปปฏิบัติใช้ให้ถูกต้อง และยังทำให้เป็นที่จดจำได้ง่ายอีกทั้งยังนำมาประยุกต์ใช้กับการดำเนินชีวิต

“คติเตือนใจของท่าน เป็นกลอน ใช้คำง่าย ๆ แต่ลึกซึ้ง”

คิว กลุ่มวัยรุ่นที่มีต้นทุนทางธรรมะปานกลาง

“มีคติเตือนใจให้เป็นแง่คิด ได้อย่างดี”

เตย กลุ่มวัยรุ่นที่มีต้นทุนทางธรรมะปานกลาง

“คำคมของท่านเป็นภาษาวัยรุ่น ผสมกับเนื้อเพลงแต่มันคือสิ่งที่เอาไว้ออนใจเรา และที่สำคัญ มันเป็นคำที่ติดหูและทำให้จำได้”

ต้น กลุ่มวัยรุ่นที่มีต้นทุนทางธรรมะปานกลาง

“เป็นคติ คำคมที่ตลก แต่มีความหมาย”

แอม กลุ่มวัยรุ่นที่มีต้นทุนทางธรรมะปานกลาง

จากตัวอย่างสัมภาษณ์ผู้วิจัยตีความได้ว่าวัยรุ่นที่วัยรุ่นที่มีต้นทุนทางธรรมะปานกลางถอดรหัสกลยุทธ์กลวิธี การมีคติเตือนใจ/คำคมของพระมหาสมปอง ได้และสามารถจดจำนำไปปฏิบัติได้ เนื่องจากการบรรยายในแต่ละครั้งท่านได้ใช้คำคมคติเตือนใจที่เป็นภาษาวัยรุ่น คำกลอน หรือแม้แต่บทเพลง นำมาประกอบการเทศนาเพื่อชกแจงใจ และให้วัยรุ่นเปิดใจรับฟัง จนไปถึงการจดจำที่ดี โดยการเทศนาเรื่องยากให้เป็นเรื่องง่าย

“ใช้ได้กับการดำเนินชีวิตเป็นหลักคิด”

ไมเคิล กลุ่มวัยรุ่นที่มีต้นทุนทางธรรมะน้อย

“พูดถึงเรื่องนรกสวรรค์ เล่าเรื่องพร้อมคติเตือนใจให้มีสติ”

เตี้ย กลุ่มวัยรุ่นที่มีต้นทุนทางธรรมะน้อย

“มีคำคม เตือนใจที่โดนใจวัยรุ่น เพราะใช้ภาษาที่เข้าใจง่าย มากจากไลน์หรือเฟซบุ๊ก”

คอม กลุ่มวัยรุ่นที่มีต้นทุนทางธรรมะน้อย

จากตัวอย่างสัมภาษณ์ผู้วิจัยตีความได้ว่าวัยรุ่นที่วัยรุ่นที่มีต้นทุนทางธรรมะน้อยถอดรหัสกลยุทธ์กลวิธี การมีคติเตือนใจ/คำคมของพระมหาสมปอง โดยการนำเรื่องนรกสวรรค์มาเล่าเพื่อเตือนใจให้มีสติ เนื่องจากวัยรุ่นสมัยนี้ห่างหายจากเรื่องบาปบุญคุณโทษ ถึงกระทั่งละเลยและมองข้ามไป ทำให้พระมหาสมปองย้ำเตือนเพื่อให้วัยรุ่นนั้นมีสติในการชีวิต อีกทั้งวัยรุ่นมักสื่อสารกันในโลกเสมือน คือใช้โปรแกรมไลน์หรือเฟซบุ๊ก ในการสนทนาคงนั้นคำคมส่วนใหญ่ของพระมหาสมปองจึงเป็นมีทุกช่องทางเพื่อให้เข้าถึงกลุ่มวัยรุ่นได้เป็นอย่างดี กลุ่มตัวอย่างอาจจะไม่นิยมฟังธรรมเทศนาจากพระนักเทศน์โดยตรงแต่คำคมสามารถเข้าถึงกลุ่มวัยรุ่นได้เช่นเดียวกัน

แต่อย่างไรก็ดีในขณะที่ผู้วิจัยเก็บข้อมูลเพิ่มเติมในโลกเสมือนผู้วิจัยได้พบว่าวัยรุ่นตอบสนองกับกลยุทธ์กลวิธี การมีคติเตือนใจ/คำคมของพระมหาสมปองสามารถ เพราะว่าด้านโลกเสมือนมีเอกลักษณ์พิเศษ เป็นพื้นที่ที่สามารถแสดงออกทางด้านความคิดได้อย่างอิสระเพราะไม่มีใครรู้ว่าคนๆ นั้นเป็นใคร ดังตัวอย่างต่อไปนี้



ภาพที่ 5.22 การแสดงความคิดเห็นของวัยรุ่นต่อพระมหาสมปอง ตาลปุตฺโต ผ่าน youtube

ที่มา: <https://www.youtube.com/watch?v=LTimh-FVzr4&nohtml5=False>

จากข้อมูลจะเห็นได้ว่าวัยรุ่นนั้นเห็นว่าการเทศนาของพระมหาสมปองนั้นได้สอดแทรกข้อคิดและสาระเข้ามาตลอดเวลา แต่บางคนคิดว่าเป็นเรื่องไร้สาระที่ไม่สามารถตีความการใส่รหัสของท่านได้ แต่ก็ยังมีกลุ่มวัยรุ่นที่สามารถตีความการสอดแทรกธรรมะในเนื้อหาที่เป็นทางโลกให้วัยรุ่นนั้นได้เข้าใจและนำข้อคิดไปปฏิบัติ

5. สร้างรูปแบบการนำเสนอ

5.1 รูปแบบเข้าใจง่าย

จากงานวิจัยพบว่าสร้างรูปแบบการนำเสนอรูปแบบเข้าใจง่ายของพระมหาสมปอง การเลือกการนำเสนอเนื้อหาธรรมะของ “ธรรมะเดลิเวอรี่” ที่มุ่งเน้นการนำเสนอเนื้อหาธรรมะรูปแบบขบขันเป็นหลัก เพราะมองว่าสังคมเปลี่ยนแปลงไปทำให้คนห่างเหินจากธรรมะมาก การบรรยายธรรมะที่มีเนื้อหาอ่อนช้อย น่าสนใจ จะทำให้คนเบื่อหน่าย ไม่อยากฟัง จึงจำเป็นที่จะต้องมีการปรับเนื้อหาลงให้เกิดความสนุกสนานมากขึ้น ให้ธรรมะเป็นเรื่องสนุก กินใจ และมีความแปลกใหม่ ให้เหมาะกับนิสัยของคนไทยที่ชอบความสนุกสนานไม่นิยมความเครียด (ทิพย์ชล เทพรังสิริ กุล, 2553) ผู้รับสารส่วนใหญ่ที่ทำการสัมภาษณ์มาแล้วนั้นได้ตีความดังตัวอย่างสัมภาษณ์ต่อไปนี้

“สนุกสนานไม่เคร่งเครียด”

นัต วัลย์รุจน์ที่มีต้นทุนทางธรรมะมาก

“เทศนาโดยใช้คำพูดที่เข้าใจง่าย ใช้ภาษาทั่วไปที่ประชาชนทั่วไปเข้าใจได้”

จอย วัลย์รุจน์ที่มีต้นทุนทางธรรมะมาก

“ชอบรูปแบบการนำเสนอของพระมหาสมปองมาก เนื่องจากทันสมัยเข้าใจง่าย และที่สำคัญเข้าถึงวัลย์รุจน์สมัยนี้ได้”

เบน วัลย์รุจน์ที่มีต้นทุนทางธรรมะมาก

จากตัวอย่างสัมภาษณ์ผู้วิจัยตีความได้ว่าวัลย์รุจน์ที่มีต้นทุนทางธรรมะมากถอดรหัสด้านการสร้างรูปแบบการนำเสนอ รูปแบบเข้าใจง่ายของพระมหาสมปอง ใช้รูปแบบสนุกสนานไม่เคร่งเครียด เทศนาโดยใช้คำพูดที่เข้าใจง่าย ใช้ภาษาทั่วไปที่ประชาชนทั่วไปเข้าใจได้ ชอบรูปแบบการนำเสนอของพระมหาสมปองมาก เนื่องจากทันสมัยเข้าใจง่าย และที่สำคัญเข้าถึงวัลย์รุจน์สมัยนี้ได้ จึงเป็นการสร้างรูปแบบการนำเสนอที่เข้าใจง่ายไม่ซับซ้อน ต่อกลุ่มวัลย์รุจน์ที่มีต้นทุนทางธรรมะมากได้เป็นอย่างดี

“เป็นรูปแบบที่ง่าย ๆ ไม่หือหวา แต่สามารถดึงดูดผู้ฟังได้เป็นอย่างดี ด้วยตัวของท่านเองที่เป็นเอกลักษณ์”

ติว กลุ่มวัลย์รุจน์ที่มีต้นทุนทางธรรมะปานกลาง

“รูปแบบการนำเสนอที่มีลำดับขั้นตอน ตอนแรกเรียกเสียงฮา หลัง ๆ เริ่มเข้าถึงการเทศนา และจบด้วยแง่คิดคติเตือนใจ เป็นรูปแบบที่ง่ายไม่ซับซ้อนแต่ น่าสนใจ”

กอล์ฟ กลุ่มวัลย์รุจน์ที่มีต้นทุนทางธรรมะปานกลาง

“รูปแบบการนำเสนอของท่านน่าสนใจ ด้วยการดำเนินเรื่อง และการเชื่อมโยง ได้น่าสนใจ และทำให้รู้สึกว่าคุณเวลาที่ท่านเทศนาน้อยไปทั้ง ๆ ที่ ท่านเทศนา 2-3 ชั่วโมง”

ต้น กลุ่มวัลย์รุจน์ที่มีต้นทุนทางธรรมะปานกลาง

จากตัวอย่างสัมภาษณ์ผู้วิจัยตีความได้ว่าวัลย์รุจน์ที่วัลย์รุจน์ที่มีต้นทุนทางธรรมะปานกลางการสร้างรูปแบบการนำเสนอ รูปแบบเข้าใจง่ายของพระมหาสมปอง รูปแบบการนำเสนอที่มีลำดับขั้นตอน และเพิ่มระดับขึ้น ด้วยรูปแบบที่หลากหลาย ไม่ให้น่าเบื่อ ทำให้ผู้ฟังนั้นรู้สึกเข้าใจง่ายและน่าสนใจ

“เข้าใจง่าย ให้ผู้ฟังเข้าใจ แยกแยะถูกผิด”

อโต้ กลุ่มวัลย์รุจน์ที่มีต้นทุนทางธรรมะน้อย

จากตัวอย่างสัมภาษณ์ผู้วิจัยตีความได้ว่าวัลย์รุจน์ที่วัลย์รุจน์ที่มีต้นทุนทางธรรมะน้อยถอดรหัสด้านการสร้างรูปแบบการนำเสนอ รูปแบบเข้าใจง่ายของพระมหาสมปอง รูปแบบของท่าน

เข้าใจง่าย ให้ผู้ฟังเข้าใจสนใจในเนื้อหาอีกทั้งยังกล่าวว่าคุณเป็นพระยุคใหม่ จึงมีรูปแบบการเทศนาที่หลากหลายทำให้ไม่น่าเบื่อและเข้าใจง่าย เนื่องจากท่านมีช่องทางในการสื่อสารที่หลากหลายจึงทำให้วัยรุ่นสามารถเลือกในสิ่งที่ตนเองต้องการได้จากสื่อที่มีหลากหลายรูปแบบและหลากหลายช่องทาง

5.2 การมีส่วนร่วม

จากงานวิจัยพบว่าสร้างรูปแบบการนำเสนอการมีส่วนร่วมในการบรรยายธรรมของพระมหาสมปองนั้นท่านให้ความสำคัญกับผู้ฟัง ไม่เพียงแต่กระตุ้นให้ผู้ฟังมีส่วนร่วมในการบรรยายด้วยวิธีการต่าง ๆ เท่านั้น แต่ยังเปิดโอกาสให้ผู้ฟังได้ตั้งคำถามในตอนท้ายของการบรรยาย ทั้งคำถามที่เกี่ยวข้องและไม่เกี่ยวข้องกับเรื่องที่บรรยาย (บุหงา สุวรรณสังข์, 2553) ผู้รับสารส่วนใหญ่ที่ทำการสัมภาษณ์มาแล้วนั้น ได้ตีความดังตัวอย่างสัมภาษณ์ต่อไปนี้

“ให้ผู้ฟังมีส่วนร่วมโดยการเล่นเกมหรือให้ทำกิจกรรมร่วมกับการบรรยาย”

บอย วัยรุ่นที่มีต้นทุนทางธรรมะมาก

“การดึงผู้ฟังเข้าไปมีส่วนร่วมโดยใช้คำพูดที่ให้ความบันเทิง เฮฮา เกิดความสนใจ”

เบน วัยรุ่นที่มีต้นทุนทางธรรมะมาก

“มีการตอบรับดีมากในการมีส่วนร่วมในการบรรยาย”

โป๊ท วัยรุ่นที่มีต้นทุนทางธรรมะมาก

จากตัวอย่างสัมภาษณ์ผู้วิจัยตีความได้ว่าวัยรุ่นที่มีต้นทุนทางธรรมะมากถอครหัสด้านการสร้างรูปแบบการนำเสนอ การมีส่วนร่วมของพระมหาสมปอง การดึงผู้ฟังเข้าไปมีส่วนร่วมโดยใช้คำพูดที่ให้ความบันเทิง เฮฮา เกิดความสนใจทำให้ผู้ฟังตื่นตัวตลอดเวลา และทำให้การฟังธรรมะเทศนาในแต่ละครั้งนั้นไม่ตึงเครียด เพราะการที่นั่งฟังเพียงอย่างเดียวอาจจะทำให้เกิดอาการง่วง หรือเบื่อได้ และการมีส่วนร่วมในแต่ละครั้งสามารถสร้างการจดจำได้เป็นอย่างดี หากฟังเพียงอย่างเดียวอาจจะจำได้ไม่หมด หากได้เข้าร่วมกิจกรรมหรือมีส่วนร่วมในแต่ละครั้งจะสร้างการจดจำได้เป็นอย่างดีเนื่องจากได้ลงมือปฏิบัติด้วย

“มีกิจกรรม โดยการให้ผู้ฟังมีส่วนร่วมตอนแรกคิดว่าจะน่าเบื่อ แต่จริง ๆ แล้วสนุกมาก”

เตย กลุ่มวัยรุ่นที่มีต้นทุนทางธรรมะปานกลาง

“การมีส่วนร่วมของผู้ฟังทำให้เกิดความรู้สึกคล้อยตามและไม่น่าเบื่อ สร้างความตื่นตัวให้ผู้ฟังได้ดี”

ฟ้า กลุ่มวัยรุ่นที่มีต้นทุนทางธรรมะปานกลาง

“พอเริ่มจะเบื่อดีด้วยเนื้อหาที่เยอะ ๆ ท่านก็เปลี่ยนเข้ากิจกรรมเพื่อให้มีส่วนร่วม ทำให้ไม่่วง และเปลี่ยนอารมณ์กลับมาสนใจได้อีก”

แอม กลุ่มวัยรุ่นที่มีต้นทุนทางธรรมะปานกลาง จากตัวอย่างสัมภาษณ์ผู้วิจัยตีความได้ว่าวัยรุ่นที่มีต้นทุนทางธรรมะปานกลางการสร้างรูปแบบการนำเสนอ การมีส่วนร่วมของพระมหาสมปอง การดึงผู้ฟังเข้าไปมีส่วนร่วมโดยใช้คำพูดที่ให้ความบันเทิง เฮฮา เกิดความสนใจทำให้ผู้ฟังตื่นตัวตลอดเวลา สร้างการมีส่วนร่วมได้ดี

“ผู้ฟังมีส่วนร่วมและทำให้ติดตาม”

ออต กลุ่มวัยรุ่นที่มีต้นทุนทางธรรมะน้อย

“ถามตอบตลอดเวลา ไม่่วง ทำให้มีส่วนร่วม”

ไมเคิล กลุ่มวัยรุ่นที่มีต้นทุนทางธรรมะน้อย

จากตัวอย่างสัมภาษณ์ผู้วิจัยตีความได้ว่าวัยรุ่นที่มีต้นทุนทางธรรมะน้อย ถอดรหัสด้านการสร้างรูปแบบการนำเสนอ การมีส่วนร่วมของพระมหาสมปอง มีส่วนร่วมในการเทศนาของพระมหาสมปองและเข้ากับกิจกรรมนี้ได้เป็นอย่างดี

5.3 ภาพนิ่ง/เสียง/ดนตรี/ภาพยนตร์ประกอบ

จากงานวิจัยพบว่าสร้างรูปแบบการนำเสนอภาพนิ่ง/เสียง/ดนตรี/ภาพยนตร์ประกอบของพระมหาสมปองมีการใช้สื่อประกอบการบรรยายต่าง ๆ ถือว่ามีส่วนสำคัญในการช่วยส่งเสริมให้การบรรยายมีความน่าสนใจ น่าติดตามและทำให้ผู้รับสารเข้าใจเรื่องที่บรรยายได้ง่ายและชัดเจนขึ้นจะเห็นได้ว่า พระมหาสมปอง ตาลปุตฺโต มีความตั้งใจในการเลือกใช้สื่อประกอบการบรรยายที่หลากหลายและให้เหมาะสมกับเนื้อหาที่บรรยาย การใช้สื่อของท่านสามารถให้ทั้งสาระ ความรู้และความบันเทิงไปในเวลาเดียวกัน เช่น การใช้สื่อภาพยนตร์และสื่อเพลงที่มีเนื้อหาเชื่อมโยงกับเรื่องที่บรรยายแล้วยังทำให้ผู้ฟังรู้สึกสนุกสนานเพลิดเพลิน ผ่อนคลาย ในขณะที่เดียวกันท่านก็พยายามบรรยายแล้วยังทำให้ผู้ฟังเรียนรู้หรือนำไปปฏิบัติประกอบการบรรยายด้วย (บุหงา สุวรรณสังข์, 2553) ผู้รับสารส่วนใหญ่ที่ทำการสัมภาษณ์มาแล้วนั้น ได้ตีความดังตัวอย่างสัมภาษณ์ต่อไปนี้

“ใช้คอมพิวเตอร์ วิดีโอ ซีดี มีเนื้อหาที่เกี่ยวข้องมาประกอบการบรรยาย”

โป๊ท วัยรุ่นที่มีต้นทุนทางธรรมะมาก

“ทำให้เกิดความสนใจทั้งภาพและเสียง”

จอย วัยรุ่นที่มีต้นทุนทางธรรมะมาก

“สนุกสนานไม่น่าเบื่อต่อผู้ฟัง”

พงษ์ วัยรุ่นที่มีต้นทุนทางธรรมะมาก

จากตัวอย่างสัมภาษณ์ผู้วิจัยตีความได้ว่าวัยรุ่นที่มีต้นทุนทางธรรมะมากถอดรหัสด้านการสร้างรูปแบบการนำเสนอ ภาพนิ่ง/เสียง/ดนตรี/ภาพยนตร์ประกอบของพระมหาสมปอง เกิดความสนใจ สนุกสนาน โดยเทคโนโลยีเข้าร่วมประกอบการบรรยาย ทำให้วัยรุ่นกลุ่มที่ใกล้ชิดศาสนามีสนใจในเนื้อหาที่นำมาบรรยายมากยิ่งขึ้น การนั่งฟังเทศน์เพียงอย่างเดียวอาจทำให้รู้สึกเบื่อหรือง่วงนอนแต่การใช้เทคโนโลยีมาประกอบด้วยนั้นทำให้วัยรุ่นรู้สึกว่าท่านมีความทันสมัย สามารถสื่อสารกันด้วยอุปกรณ์เสริมประหนึ่งว่าเป็นวัยเดียวกันทันสมัยและเข้าใจวัยรุ่น ได้มากขึ้น การที่วัยรุ่นจะยอมรับสิ่งใดสิ่งหนึ่งผู้ส่งสารจำเป็นต้องทำตัวให้กลมกลืนเป็นกลุ่มหรือพวกเดียวกัน การใช้เทคโนโลยีเข้ามาช่วยในการเทศนานั้นทำให้ภาพลักษณ์ของธรรมะนั้นทันสมัยขึ้นด้วย มีภาพประกอบทำให้ผู้ฟังไม่เบื่องานมีการยกตัวอย่างและทำให้ผู้ฟังเข้าใจได้ง่ายขึ้น

“ใช้อุปกรณ์ ช่วยในการบรรยาย ทันสมัยน่าสนใจ ไม่น่าเบื่อ”

แอม กลุ่มวัยรุ่นที่มีต้นทุนทางธรรมะปานกลาง

“มีตัวอย่าง โฆษณามาให้คุณ และท่านก็ยกตัวอย่างให้เห็นจากโฆษณา”

เฟรม กลุ่มวัยรุ่นที่มีต้นทุนทางธรรมะปานกลาง

จากตัวอย่างสัมภาษณ์ผู้วิจัยตีความได้ว่าวัยรุ่นที่มีต้นทุนทางธรรมะปานกลางการสร้างรูปแบบการนำเสนอ ภาพนิ่ง/เสียง/ดนตรี/ภาพยนตร์ประกอบของพระมหาสมปอง ใช้สื่อเข้ามาร่วมประกอบการบรรยาย และสามารถเข้าถึงกลุ่มผู้ฟังได้ด้วยการดึงดูดความสนใจ

“ปกติ”

อินดี กลุ่มวัยรุ่นที่มีต้นทุนทางธรรมะน้อย

“ใช้ภาพนิ่ง ภาพยนตร์ ได้สะท้อนถึงเรื่องที่พูดนั้น ๆ ให้เข้าใจได้ง่าย ไม่น่าเบื่อ”

นูกเกอร์ กลุ่มวัยรุ่นที่มีต้นทุนทางธรรมะน้อย

“มีตัวอย่าง ซีรี่ย์เกาหลีมาให้ดูด้วย รูปแบบนำเสนอเยอะดี เข้าถึงวัยรุ่นมาก ๆ”

เจน กลุ่มวัยรุ่นที่มีต้นทุนทางธรรมะน้อย

จากตัวอย่างสัมภาษณ์ผู้วิจัยตีความได้ว่าวัยรุ่นที่วัยรุ่นที่มีต้นทุนทางธรรมะน้อยถอดรหัสด้านการสร้างรูปแบบการนำเสนอ ภาพนิ่ง/เสียง/ดนตรี/ภาพยนตร์ประกอบของพระมหาสมปอง ใช้สื่อเข้ามาร่วมประกอบการบรรยาย และสามารถเข้าถึงกลุ่มวัยรุ่นวัยรุ่นที่มีต้นทุนทางธรรมะน้อยได้ ไม่ทำให้น่าเบื่อดึงดูดความสนใจได้เป็นอย่างดีและสามารถทำให้เข้าใจในเนื้อหาที่บรรยายและมีอารมณ์คล้อยตาม ทำให้เกิดความสนใจและเข้าถึงต่อเรื่องที่กำลังพูดถึง เนื่องจากความเข้าใจเข้าถึงเป็นเรื่องที่กว้างสำหรับรูปแบบการนำเสนอภาพนิ่ง/เสียง/ดนตรี/ภาพยนตร์ประกอบ

ตารางที่ 5.22 แสดงการเปรียบเทียบการถอดรหัสของวัยรุ่นต่อการออกแบบสารของพระมหาอุทิศชัย วชิรเมธี และพระมหาสมปอง ตาลปุตฺโต

หัวข้อ พระนักเทศน์	ประเด็นเนื้อหา			การเลือกเนื้อหาในการเทศนา			หมายเหตุ
	ใกล้ชิด ศาสนา	วัยรุ่นที่มี ต้นทุน ทาง ธรรมะ ปานกลาง	วัยรุ่นที่มี ต้นทุนทาง ธรรมะน้อย	ใกล้ชิด ศาสนา	วัยรุ่นที่มี ต้นทุนทาง ธรรมะ ปานกลาง	วัยรุ่นที่มี ต้นทุนทาง ธรรมะน้อย	
พระมหาอุทิศชัย วชิรเมธี - กลุ่มที่เห็นด้วย	- ความรัก - ครอบครัว	- ความรัก	- ความรัก	- เหมาะสมกับวัยรุ่น - เข้ากับปัจจุบันได้ดี	- เหมาะสมกับวัยรุ่น - เข้ากับปัจจุบันได้ดี	- เหมาะสมกับวัยรุ่น - เข้ากับปัจจุบันได้ดี	
- กลุ่มที่ไม่เห็นด้วย						- เนื้อหาไม่น่าฟัง	
พระมหาสมปอง	- ความรัก	- ความรัก	- ความรัก	- ความรัก	- ความรัก	- เหมาะสมกับวัยรุ่น - เข้ากับปัจจุบันได้ดี	

จากตารางเปรียบเทียบการถอดรหัสของพระมหาอุทิศชัย วชิรเมธี และพระมหาสมปอง ตาลปุตฺโต พบว่าประเด็นเนื้อหาที่วัยรุ่นที่มีต้นทุนทางธรรมะมากและวัยรุ่นที่มีต้นทุนทางธรรมะน้อย คือเรื่องความรัก ที่วัยรุ่นให้ความสนใจ และวัยรุ่นที่มีต้นทุนทางธรรมะมากสนใจแตกต่างจากกลุ่มวัยรุ่นที่มีต้นทุนทางธรรมะน้อยคือ เรื่องครอบครัว

การเลือกเนื้อในการเทศนาของพระมหาวุฒิชัย วชิรเมธี และพระมหาสมปอง ตาลปุตฺโต นั้น ท่านได้เลือกประเด็นที่วัยรุ่นให้ความสนใจมากที่สุดคือ เรื่องความรัก ซึ่งเป็นการเลือกเนื้อหาที่ตรงกับความต้องการของวัยรุ่นทั้งสองกลุ่มให้เป็นอย่างดี เพราะเป็นเรื่องที่วัยรุ่นให้ความสนใจมาก และก็ยังมียุวกกลุ่มที่วัยรุ่นที่มีต้นทุนทางธรรมะน้อยได้ใช้ความเห็นว่ถึงแม้ประเด็นจะเป็นเรื่องทีให้ให้ความสนใจแต่เนื้อหาของพระมหาวุฒิชัย วชิรเมธี นั้นไม่น่าฟัง ถึงอย่างไรก็ดีทัศนคติของแต่ละบุคคลนั้นแตกต่างกันพื้นฐานและต้นทุนทางธรรมะนั้นแตกต่างกันจึงทำให้ความคิดเห็นไม่สอดคล้องและกระจัดกระจาย

ตารางที่ 5.23 แสดงการเปรียบเทียบการถอดรหัสของวัยรุ่นต่อกลยุทธ์การใช้ภาษาของพระมหาวุฒิชัย วชิรเมธี และพระมหาสมปอง ตาลปุตฺโต

หัวข้อ	ใช้ภาษาที่เข้าใจง่าย			เปลี่ยนภาพลักษณ์ให้ทันสมัย			หมายเหตุ
	ใกล้ชิดศาสนา	วัยรุ่นที่มีต้นทุนทางธรรมะปานกลาง	วัยรุ่นที่มีต้นทุนทางธรรมะน้อย	ใกล้ชิดศาสนา	วัยรุ่นที่มีต้นทุนทางธรรมะปานกลาง	วัยรุ่นที่มีต้นทุนทางธรรมะน้อย	
พระนักเทศน์							
พระมหาวุฒิชัย วชิรเมธี	- เข้าใจง่าย ไม่ซับซ้อน	- เข้าใจง่าย อธิบายชัดเจน	- เข้าใจง่าย อธิบายชัดเจน	- เปลี่ยนรูปแบบให้ทันสมัย	- เปลี่ยนรูปแบบให้ทันสมัย	- เปลี่ยนรูปแบบให้ทันสมัย	
- กลุ่มที่เห็นด้วย							
- กลุ่มที่ไม่เห็นด้วย			- ไม่ค่อยเข้าใจ			- รูปแบบไม่น่าสนใจ, น่าเบื่อ	

ตารางที่ 5.23 (ต่อ)

หัวข้อ	ใช้ภาษาที่เข้าใจง่าย			เปลี่ยนภาพลักษณ์ให้ทันสมัย			หมายเหตุ
	ใกล้ชิด ศาสนา	วัยรุ่นที่มี ต้นทุนทาง ธรรมะ ปานกลาง	วัยรุ่นที่มี ต้นทุนทาง ธรรมะน้อย	ใกล้ชิด ศาสนา	วัยรุ่นที่มี ต้นทุนทาง ธรรมะ ปานกลาง	วัยรุ่นที่มี ต้นทุน ทาง ธรรมะ น้อย	
พระมหาสมปอง ตาลปุตโต - กลุ่มที่เห็น ด้วย	- สนุกสนาน - ฟังง่ายสนุก ไม่น่าเบื่อ	- ฟังง่าย สนุก ไม่น่าเบื่อ - ใช้ภาษา วัยรุ่น	- ฟังง่าย สนุก ไม่น่าเบื่อ - ใช้ภาษา วัยรุ่น	- ทันสมัย เข้ากับ ปัจจุบัน	- ทันสมัย เข้ากับ ปัจจุบัน	- ทันสมัย เข้าใจง่าย	
- กลุ่มที่ไม่ เห็นด้วย	- ใช้ภาษาทาง โลกมาก เกินไป			- ปรับ รูปแบบ มาก เกินไป			

จากตารางเปรียบเทียบกลยุทธ์การใช้ภาษาของพระมหาวุฒิชัย วชิรเมธี และพระมหาสมปอง ตาลปุตโต พบว่า การใช้ภาษาที่เข้าใจง่ายของพระมหาวุฒิชัย วชิรเมธี และพระมหาสมปอง ตาลปุตโต ทำให้กลุ่มวัยรุ่นที่มีต้นทุนทางธรรมะมากและวัยรุ่นที่มีต้นทุนทางธรรมะน้อยเข้าใจถึงกลยุทธ์การใช้ภาษาของท่านได้เป็นอย่างดี แต่ยังมีกลุ่มวัยรุ่นที่มีต้นทุนทางธรรมะน้อยส่วนหนึ่งแสดงความคิดเห็นว่า การใช้ภาษาของพระมหาวุฒิชัย วชิรเมธี นั้นยังไม่เข้าใจในบางคำพูด เนื่องจากวัยรุ่นกลุ่มวัยรุ่นที่มีต้นทุนทางธรรมะน้อยนั้น มีต้นทุนทางธรรมะที่แตกต่างกัน และทัศนคติในเรื่องของแต่ละบุคคลนั้นต่างกันอีกทั้งยังไม่เปิดรับการเผยแพร่ศาสนาของพระมหาวุฒิชัย วชิรเมธี เท่าที่ควร

ด้านการเปลี่ยนภาพลักษณ์ให้ทันสมัยของพระมหาวุฒิชัย วชิรเมธี และพระมหาสมปอง ตาลปุตฺโต นั้น ได้ทำการเปลี่ยนภาพลักษณ์ให้ทันสมัยเข้ากับวัยรุ่นในปัจจุบันได้เป็นอย่างดีแต่ยังไม่วัยรุ่นที่มีต้นทุนทางธรรมะมากบางส่วนยังมีความคิดเห็นว่าการปรับเปลี่ยนรูปแบบให้ทันสมัยของพระมหาสมปองนั้นปรับเปลี่ยนมากจนเกินไปทำให้ไม่คงเหลือแก่นของพระพุทธศาสนา

ตารางที่ 5.24 แสดงการเปรียบเทียบการถอดรหัสของวัยรุ่นต่อการแสดงออกทางอวัจนภาษาของพระมหาวุฒิชัย วชิรเมธี และพระมหาสมปอง ตาลปุตฺโต

หัวข้อ	อากัปกิริยา/ท่าทาง			ลีลาในการบรรยาย			หมายเหตุ
	ใกล้ชิดศาสนา	วัยรุ่นที่มีต้นทุนทางธรรมะปานกลาง	วัยรุ่นที่มีต้นทุนทางธรรมะน้อย	ใกล้ชิดศาสนา	วัยรุ่นที่มีต้นทุนทางธรรมะปานกลาง	วัยรุ่นที่มีต้นทุนทางธรรมะน้อย	
พระมหาวุฒิชัย วชิรเมธี -กลุ่มที่เห็นด้วย	-สำรวจ -น่าเลื่อมใส	-สำรวจ	-ธรรมดาเหมือนพระองค์ อื่นๆทั่วไป	-มีความเป็นเอกลักษณ์ น่าสนใจ	-น่าสนใจ	-น่าสนใจ	
-กลุ่มที่ไม่เห็นด้วย			-ไม่น่าสนใจ				

ตารางที่ 5.24 (ต่อ)

หัวข้อ	อากัปกิริยา/ท่าทาง			ลีลาในการบรรยาย			หมายเหตุ
	โกสัชชิต ศาสนา	วัยรุ่นที่มี ต้นทุน ทาง ธรรมะ ปานกลาง	วัยรุ่นที่มี ต้นทุนทาง ธรรมะน้อย	โกสัชชิต ศาสนา	วัยรุ่นที่มี ต้นทุนทาง ธรรมะปาน กลาง	วัยรุ่นที่มี ต้นทุนทาง ธรรมะน้อย	
พระ นักเทศน์							
พระมหา สมปอง ตาลปุตโต -กลุ่มที่เห็น ด้วย	-ใช้ท่าทาง ประกอบ ได้ดี	-ใช้ ท่าทาง ประกอบ ได้ดี	-สื่อสาร ด้วยท่าทาง ประกอบ เข้าใจง่าย ขึ้น	-มีลีลาท่าทาง ประกอบการ เทศนา -สร้างความ บันเทิง	-มีลีลา ท่าทาง ประกอบ การเทศนา -สร้าง ความ บันเทิง	-มีลีลาท่าทาง ประกอบการ เทศนา	
-กลุ่มที่ไม่ เห็นด้วย	-ไม่ เหมาะสม กับการ ครองสมณ เพศ ไม่ สำรวม กิริยา ท่าทาง			-เหมือนดารา ตกลง -ไม่สำรวม			

จากตารางเปรียบเทียบการแสดงออกทางอวัจนภาษาของพระมหาวุฒิชัย วชิรเมธี และพระมหาสมปอง ตาลปุตโต พบว่า กลุ่มวัยรุ่นที่มีต้นทุนทางธรรมะมาก และวัยรุ่นที่มีต้นทุนทางธรรมะน้อย ตีความอากัปกิริยา/ท่าทาง ของพระมหาวุฒิชัย วชิรเมธี นั้น สำรวมและน่าเลื่อมใส แต่

ยังมีกลุ่มวัยรุ่นที่มีต้นทุนทางธรรมะน้อยอีกส่วนหนึ่งแสดงความคิดเห็นว่าอากัปกริยา/ท่าทาง ของพระมหาวุฒิชัย วชิรเมธี นั้น เรียบง่ายไม่น่าสนใจ

และลีลาในการบรรยาย ของพระมหาวุฒิชัย วชิรเมธี และพระมหาสมปอง ตาลปุตฺโต นั้นวัยรุ่นที่มีต้นทุนทางธรรมะมากและกลุ่มวัยรุ่นที่มีต้นทุนทางธรรมะน้อยเห็นว่า พระทั้งสองรูป นั้นมีลีลาท่าทางประกอบการเทศนา และสร้างความน่าสนใจให้แก่ผู้ฟัง แต่ยังมีวัยรุ่นที่มีต้นทุนทางธรรมะมากบางส่วนมีความเห็นที่แตกต่างไปว่า พระมหาสมปองมีลีลาท่าทางประกอบการเทศนา ไม่ส่ารวมเหมือนดาราตลกมากเกินไป

ตารางที่ 5.25 แสดงการเปรียบเทียบการถอดรหัสของวัยรุ่นต่อกลวิธีของพระมหาวุฒิชัย วชิรเมธี และพระมหาสมปอง ตาลปุตฺโต

หัวข้อ	เล่นคำ/ผสมคำ/คำแสดง/ภาษาวัยรุ่น		เล่าเรื่อง		อธิบาย		ยกตัวอย่าง		มีคำคม/คติเตือนใจ		หมายเหตุ
	วัยรุ่นที่มีต้นทุนทางธรรมะน้อย	วัยรุ่นที่มีต้นทุนทางธรรมะน้อย	วัยรุ่นที่มีต้นทุนทางธรรมะน้อย	วัยรุ่นที่มีต้นทุนทางธรรมะน้อย	วัยรุ่นที่มีต้นทุนทางธรรมะน้อย	วัยรุ่นที่มีต้นทุนทางธรรมะน้อย	วัยรุ่นที่มีต้นทุนทางธรรมะน้อย	วัยรุ่นที่มีต้นทุนทางธรรมะน้อย	วัยรุ่นที่มีต้นทุนทางธรรมะน้อย	วัยรุ่นที่มีต้นทุนทางธรรมะน้อย	
พระนักเทศน์	ใกล้ชิดศาสนา	ใกล้ชิดศาสนา	ใกล้ชิดศาสนา	ใกล้ชิดศาสนา	ใกล้ชิดศาสนา	ใกล้ชิดศาสนา	ใกล้ชิดศาสนา	ใกล้ชิดศาสนา	ใกล้ชิดศาสนา	ใกล้ชิดศาสนา	
พระมหาวุฒิชัย วชิรเมธี -กลุ่มที่เห็นด้วย	-ใช้ศัพท์วัยรุ่น	-ใช้ศัพท์วัยรุ่น	-มีแง่คิดแฝง	-สอดแทรกสำนวน	-อธิบายได้เห็นภาพที่ชัดเจน	-ชัดเจน	-ชัดเจน	-ชัดเจน	-ให้แง่คิด	-คำคมโนใจ	
พระมหาวุฒิชัย วชิรเมธี -กลุ่มที่ไม่เห็นด้วย	-ภาษาเข้าใจง่าย	-ธรรมคาทั่วไป	-เล่าเรื่องน่าสนใจ	-เรื่องเล่าไม่น่าสนใจ	-	-อธิบายเข้าใจยาก	-	-	-	-	

จากตารางเปรียบเทียบกลวิธีกลวิธีของพระมหากุณิชา วชิรเมธี และพระมหาสมปอง ตาลปุตฺโต พบว่าวัยรุ่นที่มีต้นทุนทางธรรมะมากและกลุ่มวัยรุ่นที่มีต้นทุนทางธรรมะน้อยเห็นว่าการ เล่นคำ/ผสมคำ/คำแสดง/ภาษาวัยรุ่น ไร้ศัพท์ที่เกี่ยวกับวัยรุ่นและสามารถเข้าถึงกลุ่มเป้าหมายได้เป็น อย่างดี แต่ยังมีกลุ่มวัยรุ่นที่มีต้นทุนทางธรรมะมากบางส่วนมีความเห็นที่แตกต่างว่า การ เล่นคำ/ผสมคำ/คำแสดง/ภาษาวัยรุ่น ของพระมหาสมปองนั้นไม่น่าเชื่อถือ และยังขาดหายในเนื้อหาของ ธรรมะเปลี่ยนให้เข้ากับทางโลกมากเกินไปจนไม่เหลือเค้าโครงและแก่นของศาสนา

การเล่าเรื่องของพระมหากุณิชา วชิรเมธี และพระมหาสมปอง ตาลปุตฺโต นั้นวัยรุ่นที่มี ต้นทุนทางธรรมะมากและวัยรุ่นที่มีต้นทุนทางธรรมะน้อยเห็นว่าการทั้งสองรูปมีแง่คิดแฝงธรรมะ เล่าเรื่องน่าสนใจน่าติดตามสอดแทรกสำนวนและข้อคิดในการเทศนา เล่าเรื่องจากประสบการณ์จริง และสร้างความสนุกสนานในการฟัง แต่ยังมีวัยรุ่นกลุ่มวัยรุ่นที่มีต้นทุนทางธรรมะน้อยอีกจำนวน หนึ่งมีความคิดเห็นที่แตกต่างไปว่า พระมหากุณิชา วชิรเมธี นั้นเล่าเรื่องไม่น่าสนใจ

การอธิบายของพระมหากุณิชา วชิรเมธี และพระมหาสมปอง ตาลปุตฺโต วัยรุ่นที่มีต้นทุน ทางธรรมะมากและห่างวัยรุ่นที่มีต้นทุนทางธรรมะน้อยมีความเห็นที่แตกต่างกัน กลุ่มวัยรุ่นที่มี ต้นทุนทางธรรมะมากเห็นว่า การอธิบายของพระมหากุณิชา วชิรเมธี นั้นเข้าใจง่าย ส่วนวัยรุ่นกลุ่ม วัยรุ่นที่มีต้นทุนทางธรรมะน้อยเห็นว่าการอธิบายความหมายของพระมหากุณิชา วชิรเมธี นั้นเข้าใจ ยาก และการอธิบายของพระมหาสมปอง ตาลปุตฺโต วัยรุ่นที่มีต้นทุนทางธรรมะมากและวัยรุ่นกลุ่ม วัยรุ่นที่มีต้นทุนทางธรรมะน้อยนั้นมีการอธิบายได้ชัดเจนและเข้าใจง่าย

การยกตัวอย่างของพระมหากุณิชา วชิรเมธี และพระมหาสมปอง ตาลปุตฺโต พบว่าวัยรุ่น ที่มีต้นทุนทางธรรมะมากและกลุ่มวัยรุ่นที่มีต้นทุนทางธรรมะน้อยมีความเห็นตรงกันว่าทั้งสองรูป นั้นสามารถยกตัวอย่างได้เห็นภาพชัดเจนและเข้าใจง่าย

การมีคำคม/คติเตือนใจ ของพระมหากุณิชา วชิรเมธี และพระมหาสมปอง ตาลปุตฺโต พบว่าวัยรุ่นที่มีต้นทุนทางธรรมะมากและกลุ่มวัยรุ่นที่มีต้นทุนทางธรรมะน้อยมีความเห็นตรง ว่าทั้ง สองรูปนั้นมีคำคม/คติเตือนใจและให้แง่คิดในการฟังธรรมเทศนา

ตารางที่ 5.26 แสดงการเปรียบเทียบการถอดรหัสของวัยรุ่นต่อการสร้างรูปแบบการนำเสนอของ พระมหากษัตริย์ วชิรเมธี และพระมหาสมปอง ตาลปุตฺโต

หัวข้อ	รูปแบบนำเสนอเข้าใจง่าย			การมีส่วนร่วม			ภาพนิ่ง/เสียง/ภาพยนตร์			หมายเหตุ
	ใกล้ชิด ศาสนา	วัยรุ่นที่มีต้นทุนทาง ธรรมะ ปานกลาง	วัยรุ่นที่มีต้นทุนทาง ธรรมะ น้อย	ใกล้ชิด ศาสนา	วัยรุ่นที่มี ต้นทุนทาง ธรรมะ ปาน กลาง	วัยรุ่นที่มี ต้นทุนทาง ธรรมะ น้อย	ใกล้ชิด ศาสนา	วัยรุ่นที่มี ต้นทุนทาง ธรรมะ ปาน กลาง	วัยรุ่นที่มี ต้นทุนทาง ธรรมะ น้อย	
พระมหากษัตริย์ วชิรเมธี -กลุ่มที่เห็นด้วย	-รูปแบบ เข้าใจ ง่าย	-รูปแบบ เข้าใจ ง่าย	-รูปแบบ เข้าใจ ง่ายและ ไม่น่า เบื่อ	-มีส่วนร่วม ในการ ฟัง บรรยาย -ทำให้ น่าสนใจ -ดึงดูด คนฟัง	-มีส่วนร่วม ในการ ฟัง บรรยาย -ทำให้ น่าสนใจ -ดึงดูด คนฟัง	-มีส่วนร่วม ในการ ฟัง บรรยาย	-ใช้สื่อ ในการ บรรยาย ที่ ทันสมัย	-ใช้สื่อ ในการ บรรยาย ที่ ทันสมัย	-ใช้สื่อ ในการ บรรยาย ที่ ทันสมัย	
-กลุ่มที่ไม่เห็นด้วย			-ไม่ถึง ดูดคน ฟัง			-ไม่ชอบ การมี ส่วนร่วม				

ตารางที่ 5.26 (ต่อ)

หัวข้อ	รูปแบบนำเสนอเข้าใจง่าย			การมีส่วนร่วม			ภาพนิ่ง/เสียง/ภาพยนตร์			หมายเหตุ
	โกสัฑิต ศาสนา	วัยรุ่นที่ มี ต้นทุน ทาง ธรรมะ ปาน กลาง	วัยรุ่น ที่มี ต้นทุน ทาง ธรรมะ น้อย	โกสัฑิต ศาสนา	วัยรุ่น ที่มี ต้นทุน ทาง ธรรมะ ปาน กลาง	วัยรุ่น ที่มี ต้นทุน ทาง ธรรม ะน้อย	โกสัฑิต ศาสนา	วัยรุ่น ที่มี ต้นทุน ทาง ธรรมะ ปาน กลาง	วัยรุ่นที่ มี ต้นทุน ทาง ธรรมะ น้อย	
พระ นักเทศน์										
พระมหา สมปอง ตาล ปุตโต -กลุ่มที่ เห็นด้วย	-มี รูปแบบ ที่เข้าใจ ง่ายไม่ น่าเบื่อ	-มี รูปแบบ ที่เข้าใจ ง่าย	-มี รูปแบบ ที่เข้าใจ ง่าย	-มีส่วน ร่วมใน การฟัง -น่า สนใจ ไม่น่า เบื่อ	-มีส่วน ร่วมใน การฟัง -น่า สนใจ ไม่น่า เบื่อ	-ผู้ฟัง มีส่วน ร่วม และ ทำให้ คิด ตาม	-ใช้สื่อ ในการ บรรยาย ที่ ทันสมัย	-ใช้สื่อ ในการ บรรยาย ที่ ทันสมัย	-ใช้สื่อ ในการ บรรยาย ที่ ทันสมัย	
-กลุ่มที่ไม่ เห็นด้วย										

จากตารางเปรียบเทียบการสร้างรูปแบบการนำเสนอของพระมหาวุฒิชัย วชิรเมธี และพระมหาสมปอง ตาลปุตโต พบว่า วัยรุ่นที่มีต้นทุนทางธรรมะมากและวัยรุ่นที่มีต้นทุนทางธรรมะน้อยมีความเห็นตรงกันในเรื่องการสร้างรูปแบบของพระทั้งสองรูปว่ามีการสร้างรูปแบบที่เข้าใจง่ายไม่น่าเบื่อ แต่ยังมีวัยรุ่นกลุ่มวัยรุ่นที่มีต้นทุนทางธรรมะน้อยบางส่วนมีความเห็นที่แตกต่างกันออกไปว่า การสร้างรูปแบบการเทศนาของพระมหาวุฒิชัย วชิรเมธี นั้นไม่ดึงดูดใจแก่วัยรุ่นกลุ่มห่างไกลศาสนาดังกล่าว

การสร้างรูปแบบการมีส่วนร่วมของพระมหากุติชัย วชิรเมธี และพระมหาสมปอง ตาลปุตฺโต พบว่าวัยรุ่นกลุ่มโกสัฑิตศาสนาและวัยรุ่นกลุ่มวัยรุ่นที่มีต้นทุนทางธรรมะนั้นมีส่วนร่วมในการบรรยายธรรมและทำให้ดึงดูดความสนใจของวัยรุ่นได้เป็นอย่างดี ไม่น่าเบื่อและการมีส่วนร่วมนั้นทำให้วัยรุ่นได้ติดตามไปด้วยแต่ยังมีวัยรุ่นกลุ่มวัยรุ่นที่มีต้นทุนทางธรรมะนั้นบางส่วนเห็นว่าการมีส่วนร่วมในการบรรยายธรรมของพระมหากุติชัย วชิรเมธี นั้นน่าเบื่อเพราะไม่ยอมมีส่วนร่วมในกิจกรรมของท่าน

การสร้างรูปแบบการนำเสนอภาพนิ่ง/เสียง/ภาพยนตร์พระมหากุติชัย วชิรเมธี และพระมหาสมปอง ตาลปุตฺโต พบว่า วัยรุ่นที่มีต้นทุนทางธรรมะมากและวัยรุ่นกลุ่มวัยรุ่นที่มีต้นทุนทางธรรมะนั้นมีความเห็นตรงกันว่าภาพนิ่ง/เสียง/ภาพยนตร์ ของพระทั้งสองรูปนั้นใช้สื่อที่ทันสมัยมาประกอบการบรรยายและใช้สื่อหลากหลายรูปแบบสร้างความดึงดูดใจให้แก่ผู้รับสารได้เป็นอย่างดี



บทที่ 6

บทสรุป อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

จากการรายงานผลการวิจัยในบทที่ 4 ซึ่งเป็นการศึกษารูปแบบการเข้าถึงเนื้อหาในการเข้ารับการศึกษาของพระนักเทศน์ต่อวัยรุ่น ของพระมหาวุฒิชัย วชิรเมธี และพระมหาสมปอง ตาลปุตฺโต และบทที่ 5 เป็นการรายงานผลการศึกษาวิเคราะห์วัยรุ่นกับการถอดรหัสธรรมะนิเทศ ดังนั้นบทที่ 6 เป็นการสรุปผล และอภิปรายผลการศึกษา และข้อเสนอแนะที่เกิดจากการวิจัย เรื่อง “การเข้ารับธรรมะนิเทศและการถอดรหัสของวัยรุ่น: กรณีศึกษาพระมหาวุฒิชัย วชิรเมธี และพระมหาสมปอง ตาลปุตฺโต”

ผู้วิจัยได้กำหนดวัตถุประสงค์ในการวิจัย 2 ประการ ดังนี้

1. เพื่อศึกษาการเข้ารับการศึกษาของพระนักเทศน์ที่มีการปรับตัวด้านการสื่อสารต่อวัยรุ่น
2. เพื่อศึกษาการถอดรหัสของวัยรุ่นที่มีต่อการสื่อความหมายของพระนักเทศน์ที่ปรับเปลี่ยนรูปแบบการสื่อสารเพื่อให้สอดคล้องกับวัยรุ่นในปัจจุบัน

การวิจัยครั้งนี้ใช้วิธีการวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) การสัมภาษณ์แบบเจาะลึก (In-Depth Interview) พระมหาวุฒิชัย วชิรเมธี และพระมหาสมปอง ตาลปุตฺโต และกลุ่มวัยรุ่นจำนวน 3 กลุ่ม ที่เป็นกลุ่มตัวอย่างของวัยรุ่นได้แก่ วัยรุ่นที่มีต้นทุนทางธรรมะมาก จำนวน 8 คน วัยรุ่นที่มีต้นทุนทางธรรมะปานกลาง จำนวน 8 คน และวัยรุ่นที่มีต้นทุนทางธรรมะน้อย จำนวน 7 คน การสัมภาษณ์ (In-Depth Interview) และการสัมภาษณ์กลุ่ม (Group Interview) และเก็บรวบรวมเอกสารที่เกี่ยวข้อง งานวิจัย บทความ นิตยสาร หนังสือ ฟ็อกเก็ตบุ๊ก อินเทอร์เน็ต โดยผู้วิจัยใช้ทฤษฎี การเข้ารับสัและถอดรหัสแนวคิดเรื่องการสร้างสารแนวคิดเรื่องการวิเคราะห์ผู้รับสารแนวคิดเกี่ยวกับพุทธวิถีในการสอน และแนวคิดด้านการสื่อสารศาสนา เป็นเกณฑ์ในการวิเคราะห์ การเข้ารับธรรมะนิเทศและการถอดรหัสของวัยรุ่น เพื่อตอบคำถามว่ากระบวนการสื่อสารธรรมะนิเทศของพระนักเทศน์ที่ปรับตัวเพื่อให้กับวัยรุ่นที่มีความแตกต่างกันทางด้านต้นทุนทางธรรมะ วัยรุ่นจะมีการถอดรหัสของพระนักเทศน์อย่างไร และพระนักเทศน์จะมีกระบวนการสื่อสารที่ลงตัวอย่างไรกับวัยรุ่น ดังรายละเอียดบทที่ 4 และบทที่ 5 แล้วนั้น ผู้วิจัยได้ขอเสนอแนะ การสรุปผลการวิจัยอภิปรายผลและข้อเสนอแนะ ดังรายละเอียดต่อไปนี้

1. สรุปผลการศึกษา
2. อภิปรายผล
3. ข้อเสนอแนะ

6.1 สรุปผลการศึกษา

จากการรายงานผลการศึกษาวิจัยในบทที่ 4 และบทที่ 5 ซึ่งผู้วิจัยนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลดังต่อไปนี้

6.1.1 วัตถุประสงค์ข้อที่ 1 การตอบคำถามเรื่องการเข้ารหัสการสื่อสารของพระนักเทศน์มีการปรับตัวด้านการสื่อสารต่อวัยรุ่น ผู้วิจัยได้สรุปผลการวิจัยดังนี้

6.1.1.1 ประวัติของพระนักเทศน์ ได้แก่ พระมหาวุฒิชัย วชิรเมธีและพระมหาสมปอง ตาลปุตฺโต

การศึกษาประวัติของพระมหาวุฒิชัย วชิรเมธีและพระมหาสมปอง ตาลปุตฺโต ประกอบด้วย การศึกษาพื้นฐานทางด้านครอบครัว การศึกษาและบริบทสภาพแวดล้อมที่มีการเปลี่ยนแปลงรูปแบบการสื่อสาร จนกระทั่งกลายเป็นรูปแบบการสื่อสารธรรมะนิเทศกับวัยรุ่นในปัจจุบัน

พระมหาวุฒิชัย วชิรเมธีและพระมหาสมปอง ตาลปุตฺโต จากประวัติส่วนตัวของท่าน นั้น ได้ศึกษาเล่าเรียน ทั้งศึกษาหาความรู้ทั้งทาง โลกและทางธรรมควบคู่กัน อีกทั้งท่านยังได้มีโอกาสได้เผยแพร่ศาสนาในรูปแบบใหม่โดยได้รับความร่วมมือจากภาครัฐและเอกชน ในการมีส่วนร่วมออกแบบเนื้อหาที่เผยแพร่ให้วัยรุ่น จากบุคคลที่มีความเชี่ยวชาญด้านเทคโนโลยี และผู้ที่สามารถเข้าใจวัยรุ่นและคลุกคลีกับวัยรุ่น ท่านจึงได้รับความรู้และเพิ่มพูนประสบการณ์ทั้งทางตรงและทางอ้อมเกี่ยวกับวัยรุ่น และการใช้สื่อเทคโนโลยีที่ทันสมัยได้มากกว่าพระนักเทศน์รูปอื่น ตัวอย่างเช่น พระมหาวุฒิชัย วชิรเมธี ท่านได้มีโอกาสเข้าเดินทางไปยังสถานที่ต่าง ๆ ทั้งในและต่างประเทศ ทำให้ท่านได้พบปะผู้คนที่มีความแตกต่างทั้งด้านความคิดและการปฏิบัติตน อีกทั้งยังได้สัมผัสรูปแบบของการสื่อสารที่ได้รับความนิยม พร้อมทั้งผู้ที่มีชื่อเสียงระดับโลกทำให้ท่านมีประสบการณ์ในการสื่อสาร อย่างเป็นทางการและไม่เป็นทางการ และความนำเทคโนโลยีที่ทันสมัยของปัจจุบันมาปรับใช้เพื่อให้เข้าถึงกลุ่มวัยรุ่น ได้อย่างหลากหลาย ส่วนตัวอย่างของ พระมหาสมปอง ตาลปุตฺโต ท่านได้ร่วมในรายการฟังเพลงบรรเลงธรรม ทางช่อง GMM 25 และได้ร่วมงานกับบุคคลที่มีความสามารถเรื่องเพลงที่สามารถเข้าถึงวัยรุ่น ดังนั้นการได้รับความรู้จากบุคคลที่สามารถเข้าถึงวัยรุ่น ได้เป็นอย่างดี และเข้าใจถึงบริบททางสังคมในปัจจุบัน ได้แล้วนั้น ทำให้มีการเรียนรู้และเข้าใจถึงรูปแบบที่สามารถสื่อสารกับวัยรุ่น ได้หลากหลายรูปแบบ จึงสามารถเข้าใจ

บริบทสังคม ในการเผยแพร่พระธรรมในรูปแบบใหม่ และเริ่มนำวิธีการใหม่มาเทศนา จึงทำให้ท่านได้มีประสบการณ์ความรู้ความสามารถ เพื่อที่จะประเมินความสนใจของผู้รับสารและความต้องการในพระพุทธศาสนาในด้านใดบ้าง อีกทั้งยังสามารถประยุกต์ใช้สื่อและเทคโนโลยีควบคู่กับการเทศนาในรูปแบบที่หลากหลายพร้อม และปัญหาที่เกิดขึ้นกับวัยรุ่น โดยศึกษาจากข้อมูลข่าวสารจากสื่อมวลชน แนวโน้มของความก้าวหน้าทางเทคโนโลยีในปัจจุบันและอนาคต

6.1.1.2 การใช้สื่อเพื่อเผยแพร่พระธรรมของพระนักเทศน์

การศึกษาเกี่ยวกับการเลือกใช้สื่อเพื่อเผยแพร่พระธรรมของพระมหาวุฒิชัย วชิรเมธี และพระมหาสมปอง ตาลปุตฺโต ในรูปแบบที่หลากหลาย เพื่อให้เข้าถึงวัยรุ่นดังนี้

ตารางที่ 6.1 ตารางเปรียบเทียบการใช้สื่อเพื่อเผยแพร่พระธรรมของพระมหาวุฒิชัย วชิรเมธี และพระมหาสมปอง ตาลปุตฺโต

สื่อที่ใช้	พระมหาวุฒิชัย วชิรเมธี	พระมหาสมปอง ตาลปุตฺโต
1. สื่อสิ่งพิมพ์		
1.1 หนังสือ	✓	✓
1.2 นิตยสาร	✓	✓
2. สื่อวิทยุ	✓	✓
3. สื่อโทรทัศน์	✓	✓
4. สื่อใหม่		
4.1 เว็บไซต์	✓	✓
4.2 สื่อสังคมออนไลน์	✓	✓
5. สื่อบุคคล	✓	✓
6. สื่อกิจกรรม		
6.1 โครงการฝึกอบรม	✓	✓
7. สื่อโสตทัศน	✓	✓
8. สื่อสถานที่	✓	-

จากการศึกษาพบว่าพระมหาวุฒิชัย วชิรเมธีและพระมหาสมปอง ตาลปุตฺโต ได้มีการเลือกใช้สื่อที่หลากหลายเพื่อให้เข้าถึงกลุ่มวัยรุ่นได้อย่างทั่วถึงในปัจจุบัน ทั้งสื่อ สิ่งพิมพ์ สื่อวิทยุ สื่อโทรทัศน์ สื่อใหม่ สื่อบุคคล สื่อกิจกรรม สื่อโซเชียลมีเดีย และอีกอย่างที่น่าสนใจ ที่พระมหาวุฒิชัย วชิรเมธี ได้ใช้สื่อสถานที่คือ สถานปฏิบัติธรรมไร่เจริญตะวัน เป็นสื่อสถานที่เป็นอีกช่องทางหนึ่งในการสื่อสารให้วัยรุ่นและพุทธศาสนิกชน และบุคคลทั่วไปได้เข้าไปเรียนรู้ด้วยตนเองยังสถานที่แห่งนี้ ทำให้เป็นข้อแตกต่างจากพระมหาสมปอง ตาลปุตฺโต ในการเลือกใช้สื่อที่มีความหลากหลายและแตกต่างออกไป ถึงแม้ว่าจะมีการใช้สื่อที่มีความหลากหลาย แต่การออกแบบสารเพื่อให้เข้ากับธรรมชาติของสื่อแต่ละประเภทนั้นจะมีรูปแบบเนื้อหาที่แตกต่างกัน ตามแต่ละประเภทของสื่อ ดังนั้น สื่อทุกชนิด เนื้อหา และรูปแบบจะมีความแตกต่างกันตามการกำหนดผู้รับสารและความสามารถของสื่อและข้อจำกัดแต่ละชนิด เช่น หนังสือ เป็นการที่ผู้ส่งและผู้รับสื่อสารกันด้วยตัวอักษรและตีความด้วย ภาพประกอบ และการใช้สี เพื่อเร้าอารมณ์ ดังนั้นเพื่อเป็นการดึงดูดใจ พระนักเทศน์จึงคิดชื่อเรื่องที่น่าสนใจและดึงดูดผู้อ่านเป็นอย่างแรก และเนื้อหานั้นจะต้องสามารถขยายความได้จากการเขียนหรือการประพันธ์ผลงานชิ้นนั้น และหนังสือของพระนักเทศน์ทั้งสอง เป็นเนื้อหาที่ง่าย ไม่มีเฉพาะตัวหนังสือ แต่ท่านได้ใช้ภาพประกอบเพื่อให้เข้ากับเนื้อหาที่ได้ทำการสื่อสารในแต่ละหัวข้อ

6.1.1.3 ทักษะคติของพระนักเทศน์ต่อวัยรุ่นไทยในปัจจุบัน

เป็นวัยที่มีการเรียนรู้ สนใจ และเชื่อมั่นใจความคิดของตนเอง ดังนั้นการสื่อสารพุทธศาสนาไม่จำเป็นต้องใช้รูปแบบที่ตายตัวหรือใช้รูปแบบเดิมที่เคยเทศนาที่วัด ธรรมะสามารถเข้าถึงได้ทุกที่ และวัยรุ่นไม่ได้ห่างไกลธรรมะเพียงแต่การสื่อสารธรรมะจะต้องเข้าใจธรรมชาติของวัยรุ่นและผู้รับสารว่าต้องการอะไร และปัญหาที่ต้องแก้ไขอย่างเร่งด่วนคืออะไร ดังนั้นการสื่อสารธรรมะของพระมหาวุฒิชัย วชิรเมธี และพระมหาสมปอง ตาลปุตฺโต จึงสามารถเข้าถึงวัยรุ่นด้วยรูปแบบการสื่อสารที่เข้าถึงลักษณะแนวคิด ความต้องการและธรรมชาติของวัยรุ่น ด้วยสื่อที่ทันสมัยเนื่องจากวัยรุ่นในปัจจุบันเติบโตมาท่ามกลางบริบทของโลกที่มีการเปลี่ยนแปลงอย่างมาก

6.1.1.4 จุดมุ่งหมายของพระนักเทศน์ในการนำเสนอและความคาดหวังที่มีต่อผู้รับสาร

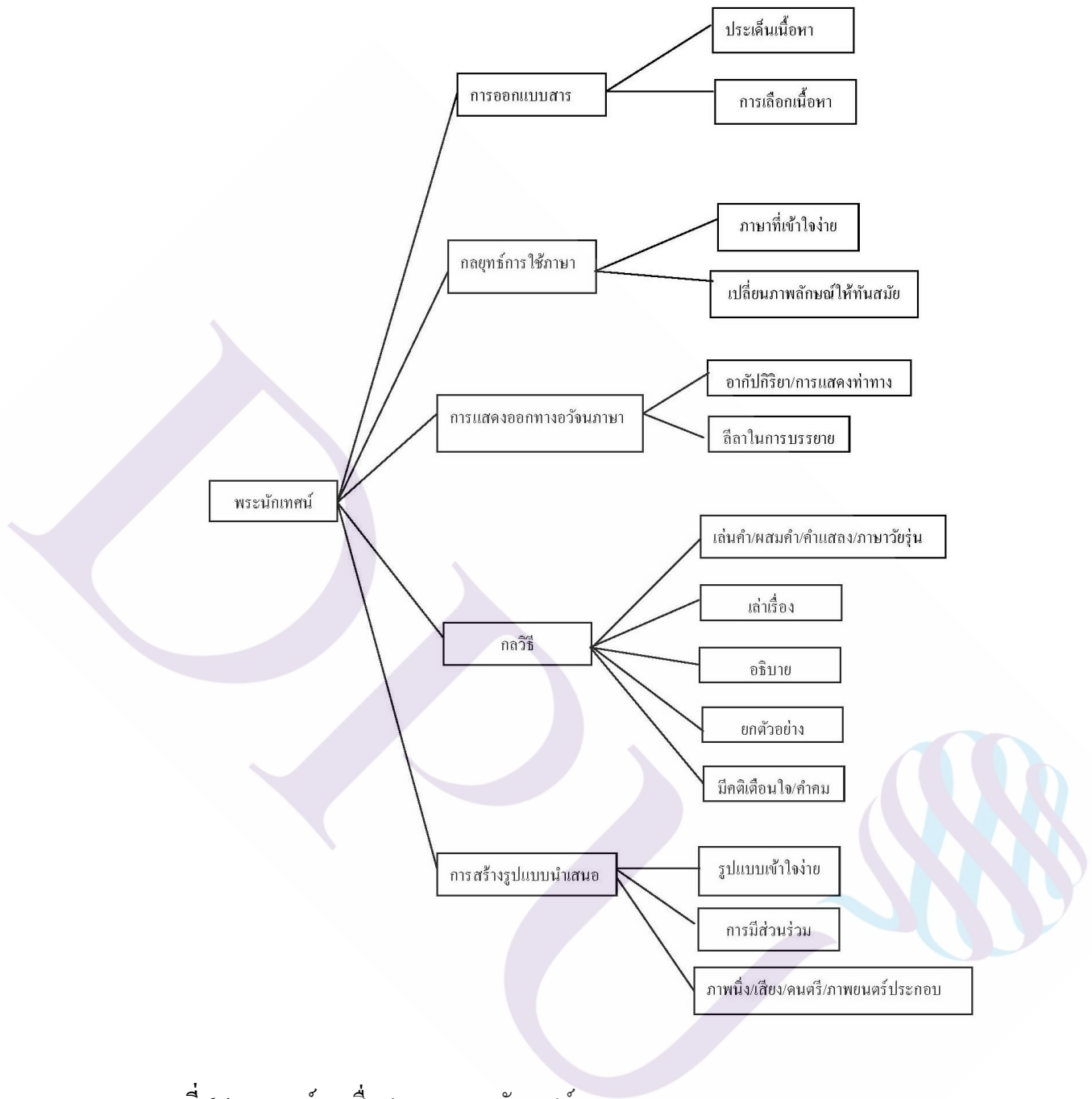
พระมหาวุฒิชัย วชิรเมธี มีจุดมุ่งหมายว่าวัยรุ่นนั้นเป็นวัยที่มีการเรียนรู้และสามารถปรับทัศนคติความเชื่อได้ แต่ต้องมีลำดับขั้นของการสื่อสาร ดังนั้นท่านจึงมีความคาดหวังว่าการเผยแพร่พระพุทธศาสนาในรูปแบบใหม่นั้นสามารถที่จะเข้าถึงกลุ่มวัยรุ่นได้หลากหลายช่องทาง โดยในการสื่อสารแต่ละครั้งเพื่อให้เห็นถึงผลของการกระทำ เป็นอุทาหรณ์หรือเป็นตัวอย่างแก่ผู้อื่นและเพื่อให้ความรู้และนำไปปฏิบัติใช้ได้จริง และชี้ให้เห็นประเด็นของการนำเสนอเพื่อให้วัยรุ่นได้ตระหนักถึง

การปฏิบัติตน ทั้งในปัจจุบันและอนาคตเพื่อนำไปใช้ในชีวิตประจำวันเป็นเป็นอุทาหรณ์ในการดำเนินชีวิตต่อไปด้วยความมีสติ

พระมหาสมปอง ตาลปุตฺโต จุดมุ่งหมายในการนำเสนอและความคาดหวังที่มีต่อผู้รับสารว่า การสื่อสารพระพุทธศาสนาเหมือนเป็นการเล่นเกม ว่าการเทศนาในแต่ละครั้งจะมีผู้สนใจฟังเท่าไร ชอบหรือไม่ชอบ ในการสื่อสารในแต่ละครั้ง และประเมินจากผู้รับสาร เมื่อเห็นว่าเนื้อหาไม่น่าสนใจก็ปรับเปลี่ยนวิธีการ หากจะทำให้ทุกคนชอบนั้นเป็นไปได้ เพียงแค่การสื่อสารพระพุทธศาสนาของท่านนั้นมีคนสนใจก็ถือว่าประสบความสำเร็จแล้วดังที่ท่านได้ตั้งเป้าหมายไว้และทำการปรับเปลี่ยนในครั้งถัดไป โดยเทศนาเพื่อชี้ให้เห็นถึงผลของการกระทำ เพื่อเป็นอุทาหรณ์หรือเป็นตัวอย่างให้แก่ผู้อื่น เพื่อให้ความรู้วัยรุ่นสามารถปรับใช้เพื่อให้เป็นประโยชน์ต่อการดำเนินชีวิตประจำวัน เพื่อให้ได้รับความบันเทิง ชี้ให้เห็นประเด็นของการนำเสนอเพื่อให้ผู้รับสารที่เป็นวัยรุ่นนั้น ได้ทั้งความรู้เรื่องธรรมะและมีความสุขสนุกสนานทุกครั้งที่ได้ฟังเนื่องจากวัยรุ่นเป็นวัยที่ไม่ชอบอะไรที่น่าเบื่อและเป็นระบบแบบแผนจึงมีจุดมุ่งหมายเพื่อให้ เข้าใจธรรมะ แชร์ธรรมะต่อไปยังผู้อื่น

6.1.1.5 กลยุทธ์การสื่อสารของพระนักเทศน์ โดยผู้วิจัยได้นำหลักเกณฑ์ดังนี้มาวิเคราะห์กลยุทธ์การสื่อสารของพระมหาวุฒิชัย วชิรเมธี และพระมหาสมปอง ตาลปุตฺโต ดังนี้





ภาพที่ 6.1 กลยุทธ์การสื่อสารของพระนักเทศน์

ตารางที่ 6.2 เกณฑ์การวิเคราะห์กลยุทธ์การสื่อสารของพระมหาวุฒิชัย วชิรเมธี และพระมหาสมปอง ตาลปุตฺโต

เกณฑ์	พระมหาวุฒิชัย วชิรเมธี	พระมหาสมปอง ตาลปุตฺโต
1. การออกแบบสาร		
1.1 ประเด็นเนื้อหา	ประเด็นปัญหาที่เร่งด่วนของวัยรุ่นที่ต้องการ	ประเด็นที่วัยรุ่นให้ความสนใจ
1.2 การเลือกเนื้อหา	เนื้อหาแบบทางโลกในระดับปัจเจกบุคคล/ระดับสังคม และเนื้อที่สอดคล้องกับความต้องการของวัยรุ่น	เนื้อหาแบบทางโลกในระดับปัจเจกบุคคล/ระดับสังคม เป็นที่ชื่นชอบในหมู่วัยรุ่น และในสังคมปัจจุบัน
2. กลยุทธ์การใช้ภาษา		
2.1 ใช้ภาษาที่เข้าใจง่าย	ใช้ภาษาที่เข้าใจง่าย ทั้งทางโลกและทางธรรม	พัฒนารูปแบบวิธีการเทศนาแบบใหม่ ใช้ภาษาที่เข้าใจง่าย เข้าถึงวัยรุ่น
2.2 เปลี่ยนภาพลักษณ์ให้ทันสมัย	เปลี่ยนให้ศาสนาเป็นเรื่องที่เข้าใจง่ายและใกล้ตัว	เปลี่ยนให้ศาสนาเป็นเรื่องที่เข้าใจง่าย และใกล้ตัว
3. การแสดงออกทางอวัจนภาษา		
3.1 อากัปกิริยา/การแสดงท่าทาง	มีความสามารถในการแสดงออกทางอวัจนภาษา วางตน, วางกายสำรวม, การวางมือ, ความสุขุม, เรียบร้อย	ใช้ลีลาท่าทาง สายตา การนั่ง การยืน กับเรื่องที่บรรยาย
3.2 ลีลาในการบรรยาย	วางตน, วางกายสำรวม, การวางมือ, ความสุขุม, เรียบร้อย, น้ำเสียงที่พูดเป็นจังหวะ	น้ำเสียงดังฟังชัด คำพูด น้ำเสียงน่าฟัง ชัดถ้อยชัดคำ ควบกล้ำชัดเจน พูดได้คล่องแคล่วไหลลื่น เน้นเสียงหนักเบา สูงต่ำแผ่วเสียง ทอดเสียงเนิบช้า

ตารางที่ 6.2 (ต่อ)

เกณฑ์	พระมหาวุฒิชัย วชิรเมธี	พระมหาสมปอง ตาลปุตฺโต
4. กลวิธี		
4.1 เล่นคำ/ผสมคำ/คำแสดง/ ภาษาวัยรุ่น	การเล่นคำ/ผสมคำ/คำแสดง/ ภาษาวัยรุ่น	คำศัพท์ภาษาอังกฤษ คำแสดง คำภาษาถิ่นอีสาน
4.2 เล่าเรื่อง	แง่คิด, ความสนุกสนาน, เป็น รูปธรรมและชวนให้ปฏิบัติตาม	ใช้เรื่องที่เป็นประสบการณ์จริง ในการบรรยาย
4.3 อธิบาย	การจำแนกข้อตามปัญหาและ ทางแก้ไข การแบ่งเนื้อความ เป็นประเด็นเพื่อให้เข้าใจง่าย	ช่วยให้ผู้ฟังเข้าใจความได้ชัดเจน ยิ่งขึ้น, สร้างจินตนาการและ ติดตาม
4.4 ยกตัวอย่าง	เห็นเป็นรูปธรรมที่ชัดเจน มี เหตุผลและมีที่มาที่ไป, เข้าใจง่าย, เห็นภาพชัดเจน	ประสบการณ์, ยกตัวอย่างจาก ข่าวสารที่เกิดขึ้นในสังคม ปัจจุบัน
4.5 มีคติเตือนใจ/คำคม	แง่คิดในการดำเนินชีวิต	ใช้เรื่องที่ใกล้ตัว เป็นหลักง่ายๆ ในการดำเนินชีวิต โดย สอดแทรกหลักธรรมเพื่อให้ นำไปปฏิบัติ
5. สร้างรูปแบบการนำเสนอ		
5.1 รูปแบบเข้าใจง่าย	รูปแบบเข้าใจง่าย	รูปแบบขบขันเป็นหลัก, ให้ ธรรมะเป็นเรื่องสนุก, เชื่อมโยง ให้เห็นว่าธรรมะเป็นเรื่องที่ น่าสนใจ, รูปแบบเข้าใจง่าย
5.2 การมีส่วนร่วม	การใช้คำถามเพื่อขออนถามผู้ฟัง เพื่อให้คิดและพิจารณาได้ตรง	ใช้กิจกรรมให้ผู้ฟังมีส่วนร่วม ในกิจกรรม
5.3 ภาพนิ่ง/เสียง/ดนตรี/ ภาพยนตร์ประกอบ	นำธรรมะมาผูกกับเพลงในยุค สมัย, การเปิด power point ประกอบ, ใช้ภาพ เสียง เพื่อเร้า อารมณ์	การใช้สื่อภาพยนตร์และสื่อเพลง ที่มีเนื้อหาเชื่อมโยง

การออกแบบสาร

พระมหาวุฒิชัย วชิรเมธี นั้นจะให้ความสำคัญกับผู้รับสารเป็นอันดับแรก โดยมีหลักการเทศน์ คือจะเทศนาให้ตรงตามกลุ่มของผู้ฟัง โดยคำนึงถึงบุคคลที่กำลังสื่อสารด้วยไม่ว่าจะเป็นการพูดก็จะคำนึงเป็นลำดับแรกว่าพูดให้ใครฟัง เนื่องจากผู้รับสารเป็นสิ่งสำคัญที่สุดในการกำหนดเรื่องที่จะพูดหรือแสดงธรรมประเพณีจากผู้รับสารก่อน จึงจะนำเนื้อหาให้สอดคล้องกับกลุ่มเป้าหมาย พร้อมทั้งเชื่อมโยงสถานการณ์ปัจจุบันที่นำมาสู่ปัญหาที่ต้องการแก้ไขในสังคมเพื่อให้ผู้รับสารสามารถเข้าถึงได้อย่างง่าย และเข้าใจมากที่สุด และการเลือกเนื้อหาว่า เนื้อใดที่เป็นประโยชน์และสามารถนำมาถ่ายทอดแก่ผู้รับสารได้ท่านจะนำเนื้อหานั้นมาเชื่อมโยงกับหลักธรรม เพื่อให้ผู้รับสารได้เข้าถึงหลักธรรมคำสอนและเข้าใจถึงการเชื่อมโยงการเนื้อหาและเหตุการณ์ทางโลกที่เกิดขึ้นในปัจจุบัน และผู้รับสารสามารถเข้าใจถึงวัตถุประสงค์ในการสื่อสารในแต่ละครั้ง

พระมหาสมปอง ตาลปุตฺโต ออกแบบสารด้วย ประเด็นเนื้อหาให้สอดคล้องกับหัวข้อและผู้รับสารที่เป็นวัยรุ่น เพื่อให้เข้าถึงวัยรุ่นที่มีความหลากหลายทางด้านต้นทุนทางธรรมะและความสนใจ จึงเลือกเนื้อหาที่ใกล้ตัว และง่ายต่อการเข้าใจ โดยใช้คำง่าย กระชับและสามารถเข้าใจความหมายได้ในทันที และเลือกเนื้อหาในการบรรยายนั้นไม่ได้เน้นเนื้อหาสาระในเรื่องของธรรมะเพียงอย่างเดียว แต่มีการสอดแทรกเรื่องการค้ามนุษย์

กลยุทธ์การใช้ภาษา

พระมหาวุฒิชัย วชิรเมธี ใช้ภาษาที่เข้าใจง่ายสามารถเข้าใจถึงความหมายของการสื่อสารว่าต้องการสอนถึงเรื่องใด เป็นธรรมะเข้าใจง่ายแก่บุคคลทั่วไป พร้อมทั้งยังสามารถนำมาประยุกต์ใช้ได้และง่ายต่อการจดจำ และเปลี่ยนภาพลักษณ์ให้ทันสมัยว่าสารสื่อสารศาสนาไม่ใช่เรื่องที่โบราณ และน่าเบื่อ แต่การเผยแผ่หลักธรรมคำสอนนั้นเป็นเรื่องที่ใครๆก็สามารถที่จะเข้าใจได้และเรียนรู้ได้อย่างง่ายดาย โดยใช้ทั้งภาษาทางโลกและภาษาทางธรรมเชื่อมโยงกัน

พระมหาสมปอง ตาลปุตฺโต ด้านการใช้ภาษาที่เข้าใจง่ายโดยใช้คำที่ง่ายต่อการทำความเข้าใจ เป็นการใช้สัมผัสคล้องจอง ในเนื้อหาที่คล้ายคลึงกัน เพื่อให้ผู้ฟังคล้อยตามและดึงดูดใจให้น่าสนใจตั้งแต่การเริ่มต้นบรรยายธรรมะ การเปลี่ยนภาพลักษณ์ให้ทันสมัยเป็นการเชื่อมโยงธรรมะเข้ากับเพลงที่กำลังเป็นที่นิยมในขณะนั้น เพื่อให้ผู้ฟังเห็นว่าการฟังธรรมะเป็นเรื่องที่ใกล้ตัวทันสมัย ธรรมะมีอยู่ในทุกที่หากนำหลักมาใช้ให้ถูกต้อง และทำให้ผู้ฟังรู้สึกธรรมะเป็นเรื่องที่น่าสนใจ ไม่ใช่เรื่องที่ล้าสมัยและน่าเบื่ออีกต่อไป

การแสดงออกทางอวัจนภาษา

พระมหาวุฒิชัย วชิรเมธี อากัปกริยา/การแสดงท่าทางของท่านนั้นแสดงออกอย่างทั้งรวม ทั้งท่านั่ง ท่าเดิน และทำยืน มีความสรวลในสมณะเพศ และลีลาในการบรรยายเป็นผู้ที่มี

บุคลิกภาพดี โดยเป็นพระที่มีความสุขุม เรียบร้อย มีศีล จริยวัตรอันงดงามและเป็นมีความมั่นคงในศีลธรรม อีกทั้งลักษณะการวางตน วางกายสำรวม การวางมือ ท่าทางประกอบการพูดการจาอย่างเหมาะสม เป็นผู้ที่ยิ้มแย้มแจ่มใส เป็นกันเอง น่าสนใจเมื่อท่านเทศนาบรรยายธรรม

พระมหาสมปอง ตาลปุตฺโต ด้านอากัปกิริยา/การแสดงท่าทาง นั้นใช้ทั้งการแสดงสีหน้า และท่าทางประกอบการเทศนา ใช้ภาษากายเพื่อให้เกิดอารมณ์ร่วมในการบรรยายธรรมะในแต่ละหัวข้อ เพื่อให้ผู้ฟังเข้าถึงเนื้อหาได้เป็นอย่างดี และด้านลีลาในการบรรยาย มีการใช้คำที่เชื่อมโยงกับสถานการณ์ปัจจุบันให้น่าสนใจพร้อมทั้งลีลาท่าทางการบรรยาย เป็นแบบสบาย ๆ ยินบรรยาย และนั่งบรรยายสลับกัน ผ่อนคลายอารมณ์ของผู้ฟัง พูดเร็วเมื่อต้องการทวีความตื่นตกใจแก่ผู้ฟัง เพื่อให้ผู้ฟังรู้สึกว่พระมหาสมปองกำลังสื่อสารด้วยได้สอดคล้องกับเรื่องที่พูดได้อย่างเหมาะสม

กลวิธี

พระมหาวุฒิชัย วชิรเมธี การเล่นคำ/ผสมคำ/คำแสดง/ภาษาวัยรุ่น วัยรุ่น เป็นการนำคำที่เป็นทางโลกและกำลังเป็นที่สนใจ เชื่อมโยง ในการเทศนาในแต่ละครั้ง เป็นการดึงดูดความสนใจให้ผู้ฟังจดจำได้ด้วยกลวิธีการเล่นคำได้มีการนำภาษาต่างประเทศมาผสมกับคำไทย เป็นกลวิธีที่มีความโดดเด่น ทันสมัยต่างจากธรรมะแบบเดิม ๆ ทำให้ผู้รับสารเข้าใจได้ง่ายขึ้น การเล่าเรื่องโดยเล่าเรื่องประกอบเรื่องราวต่าง ๆ ซึ่งเรื่องราวดังกล่าวจะให้แง่คิดและความสนุกสนาน คือชี้ให้เห็นถึงประโยชน์และในขณะเดียวกันทำให้ผู้รับสารรู้สึกสนุกสนานเพราะได้รับความเพลิดเพลินจากเรื่องที่เล่า ได้นำมาประกอบการเทศนาอีกทั้งยังเล่าเรื่องที่ที่น่าสนใจ ในสังคม เป็นทั้งแบบอย่างแนวคิดที่ดี และตัวอย่างที่ไม่ควรประพฤติปฏิบัติ เพื่อให้เป็นรูปธรรมแก่ผู้รับสาร การอธิบาย ในสิ่งเรื่องที่ยากที่จะเข้าใจ และอธิบายให้เห็นภาพและเข้าใจด้วยเนื้อหาที่ง่ายขึ้น และเชื่อมโยงให้เข้าถึงผู้รับสารด้วยตัวอย่างง่าย ๆ และใกล้ตัว การยกตัวอย่างพฤติกรรมและประสบการณ์ของบุคคลที่เกิดขึ้นจริง เห็นเป็นรูปธรรมที่ชัดเจน มีเหตุผลและมีที่มาที่ไป เป็นการยกตัวอย่างให้สอดคล้องกับหลักธรรม มีคติเตือนใจ/คำคม ด้วยถ้อยคำธรรมะของท่านนั้นกระชับใจ อารมณ์ละความรู้สึก เพื่อให้ผู้รับสารนั้นเห็นว่าถ้อยคำที่กระชับใจเหล่านั้นช่วยให้มีสติในการใช้ชีวิตและนำมาใช้ได้ในชีวิตประจำวัน

พระมหาสมปอง ตาลปุตฺโต ด้านการเล่นคำ/ผสมคำ/คำแสดง/ภาษาวัยรุ่น เป็นการเล่นคำที่คล้องจอง ทำให้เข้าใจง่าย ส่วนใหญ่วัยรุ่นชอบฟังคำที่สั้นๆ กระชับ โดนและ และสามารถนำไปใช้ได้ แต่เต็มไปด้วยความหมายที่สามารถเข้าถึงวัยรุ่นได้เป็นอย่างดี การเล่าเรื่องที่เป็นประสบการณ์จริงในการบรรยาย เพื่อให้ผู้ฟังได้เข้าถึงเรื่องราวและประสบการณ์ของพระมหาสมปองพร้อมทั้งเชื่อมโยงสอดแทรกคำสอนลงไปในเรื่องนั้น การอธิบายด้วยคำพูดที่ทำให้การแสดงธรรมะในแต่ละครั้งช่วยให้ผู้ฟังเข้าใจความได้ชัดเจนยิ่งขึ้น อีกทั้งยังทำให้ผู้ฟังสามารถสร้าง

จินตนาการและคิดตามไปด้วย การยกตัวอย่างเรื่องที่เป็นประสบการณ์ของผู้บรรยายเองและยกตัวอย่างจากข่าวสารที่เกิดขึ้นในสังคมปัจจุบันให้เห็นถึงโทษและการกระทำที่ก่อให้เกิดปัญหาและแนวทางในการแก้ไขปัญหา เพื่อให้วัยรุ่นสามารถเข้าใจในตัวอย่างได้ และการมีคติเตือนใจ/คำคมในเรื่องที่ใกล้ตัว และเป็นหลักง่าย ๆ ในการดำเนินชีวิต โดยสอดแทรกหลักธรรมเพื่อนำไปปฏิบัติ

สร้างรูปแบบการนำเสนอ

พระมหาวุฒิชัย วชิรเมธี การใช้รูปแบบเข้าใจง่ายว่านำธรรมชาติที่มีเนื้อหาหรือภาษาที่ซับซ้อน มาถ่ายทอดด้วยวิธีการที่เข้าใจง่าย จึงทำให้บุคคลทั่วไป ทุกเพศ ทุกวัย ทุกสถานภาพ อาชีพ การมีส่วนร่วม ร่วม เพื่อให้ผู้รับสารมีส่วนร่วมในการบรรยายธรรม การมีส่วนร่วมทำให้ผู้รับสารสามารถจัดการเข้าร่วมกิจกรรมได้ง่ายกว่าการนั่งฟังเพียงอย่างเดียว การใช้ภาพนิ่ง/เสียง/ดนตรี/ภาพยนตร์ประกอบ ใช้สื่อรูปแบบนำเสนอที่หลากหลายทำให้ผู้รับสารเกิดความสนใจในเนื้อหา มีความทันสมัย และสามารถเข้าถึง ภาพ เสียง และเร้าอารมณ์

พระมหาสมปอง ตาลปุตฺโต ด้านรูปแบบเข้าใจง่ายโดยเริ่มรูปแบบการบรรยายด้วยกลอน แล้วเชื่อมโยงให้เห็นว่าธรรมะเป็นเรื่องที่น่าสนใจ และสนุกสนาน แล้วจึงเข้าสู่เนื้อหา พร้อมทั้งปรับเปลี่ยนรูปแบบ สลับความรู้ ความบันเทิง และธรรมะเพื่อให้ผู้ฟังรู้สึกตื่นตัวอยู่ตลอดเวลา เปลี่ยน การบรรยายเพียงอย่างเดียวสลับกับ รูปแบบวิดีโอ และสื่อต่าง ๆ ที่หลากหลาย การมีส่วนร่วมในการเทศนาของพระมหาสมปองจะใช้กิจกรรมให้ผู้ฟังมีส่วนร่วมในกิจกรรม ในแต่ละครั้ง โดยปรับเปลี่ยนรูปแบบไปตามเนื้อหาหัวข้อบรรยาย ในมีส่วนร่วมในกิจกรรมเป็นอีกวิธีที่ทำให้เกิดความจดจำ และการใช้ภาพนิ่ง/เสียง/ดนตรี/ภาพยนตร์ประกอบ ทั้งภาพยนตร์ เนื้อหาของเพลงที่กำลังเป็นที่นิยม เพื่อประกอบการบรรยายเป็นการยกตัวอย่างแสดงให้เห็นทั้งเรื่องที่ดีและเรื่องที่ไม่สมควรปฏิบัติของวัยรุ่นในปัจจุบันเพื่อให้เล็งเห็นถึงคุณและโทษ อีกทั้งยังสอดแทรกเนื้อหาธรรมะเข้ากับตัวอย่างมีทั้งความรู้และความบันเทิงผสมเข้าด้วยกัน

6.1.2 วัตถุประสงค์ข้อที่ 2 การตอบคำถามเรื่องการถอดรหัสของวัยรุ่นที่มีต่อการสื่อความหมายของพระนักเทศน์ที่ปรับเปลี่ยนรูปแบบการสื่อสารเพื่อให้สอดคล้องกับวัยรุ่นในปัจจุบัน

เป็นการรายงานผลการศึกษาวิเคราะห์วัยรุ่นกับการถอดรหัสธรรมะนิเทศของวัยรุ่น ซึ่งผู้วิจัยได้ใช้วิธีสัมภาษณ์เป็นกลุ่ม (Group Interview) และการสัมภาษณ์แบบเจาะลึก (In-depth Interview) วัยรุ่นที่มีความเกี่ยวข้องกับประเด็นธรรมนิเทศ จำนวน 3 กลุ่ม ได้แก่ กลุ่มวัยรุ่นที่มีต้นทุนทางธรรมะมาก วัยรุ่นที่มีต้นทุนทางธรรมะปานกลาง และวัยรุ่นที่มีต้นทุนทางธรรมะน้อย เพื่อนำมาเปรียบเทียบหาความแตกต่างในการถอดรหัสของกลุ่มวัยรุ่นมีความแตกต่างกันด้านพื้นฐานทางธรรมะว่าจะมีความแตกต่างกันหรือไม่อย่างไร

ตารางที่ 6.3 วิเคราะห์การถอดรหัสของวัยรุ่นกับกลยุทธ์การสื่อสารของพระมหาอุทิศชัย วชิรเมธี

เกณฑ์	วัยรุ่นที่มีต้นทุนทาง ธรรมะมาก	วัยรุ่นที่มีต้นทุนทาง ธรรมะปานกลาง	วัยรุ่นที่มีต้นทุนทาง ธรรมะน้อย
1. การออกแบบสาร			
1.1 ประเด็นเนื้อหา	เลือกประเด็นเนื้อหาที่เข้ากับกลุ่มวัยรุ่นจากประเด็นทางโลกที่เป็นปัจจุบันและเข้าถึงได้เป็นอย่างดี	สามารถเข้าถึงวัยรุ่นได้เป็นอย่างดีเนื่องจากเป็นเรื่องที่ใกล้ตัว	สามารถเข้าถึงวัยรุ่นในประเด็นที่ให้ ความสนใจ
1.2 การเลือกเนื้อหา	สื่อความหมายได้เป็นอย่างดีและเข้าใจถึงวัตถุประสงค์ในการเทศนาในแต่ละครั้ง	สามารถที่จะถอดความหมายของในการเลือกเนื้อหาของพระมหาอุทิศชัยได้	- เลือกเนื้อหาที่เข้ากับวัยรุ่นได้ดี - บางส่วนได้มีการตีความที่แตกต่างออกไป
2. กลยุทธ์การใช้ภาษา			
2.1 ใช้ภาษาที่เข้าใจง่าย	เข้าใจง่าย ไม่ซับซ้อน	เข้าใจง่าย ไม่ซับซ้อน	- เข้าใจง่าย - ยังไม่เข้าใจในบางเรื่อง
2.2 เปลี่ยนภาพลักษณ์ให้ทันสมัย	มีความทันสมัย และยังคงแก่นของพระศาสนา	มีความทันสมัยยังคงแก่นของพระศาสนา	ทันสมัยแต่ไม่เข้าถึง
3. การแสดงออกทางอวัจนภาษา			
3.1 อากัปกิริยา/การแสดงท่าทาง	มีความน่านับถือ สำนวน	ความน่านับถือ สำนวน และเป็นแบบอย่างที่ดี	สงบนิ่ง สุขุม สำนวน
3.2 ลีลาในการบรรยาย	มีลีลาที่สำรวม สงบ และมีเอกลักษณ์เป็นของตนเอง	มีลีลาที่สำรวม สงบ และมีเอกลักษณ์เป็นของตนเอง	ธรรมดาทั่วไป

ตารางที่ 6.3 (ต่อ)

เกณฑ์	วัยรุ่นที่มีต้นทุนทาง ธรรมะมาก	วัยรุ่นที่มีต้นทุนทาง ธรรมะปานกลาง	วัยรุ่นที่มีต้นทุนทาง ธรรมะน้อย
4. กลวิธี			
4.1 เล่นคำ/ผสมคำ/คำ แสดง/ภาษาวัยรุ่น	เข้าใจง่าย น่าสนใจ และคล้อยตาม ผสม คำศัพท์ทั้งภาษาไทย และภาษาอังกฤษให้ดู ทันสมัย	เข้าใจง่าย ทันสมัย	- ธรรมดา ไม่น่า สนใจ - ทำให้เข้าใจ เนื้อหามากขึ้น ง่าย ในการสื่อ ความหมาย
4.2 เล่าเรื่อง	เป็นเรื่องสั้นๆ ไม่ทำให้ น่าเบื่อ ให้แง่คิดหลัก คำสอนแฝงไปด้วย สาระ	สามารถตีความและ เข้าใจได้เป็นอย่างดี	- ไม่ค่อยดึงดูดให้ น่าสนใจ - ไม่น่าเบื่อ ยกตัวอย่างมาเล่า เรื่องได้ดี
4.3 อธิบาย	จินตภาพสามารถเข้าใจ เรื่องราวได้อย่าง รวดเร็วอย่างเป็น รูปธรรม	เข้าใจได้ง่าย	- ใช้หลักการมาก เกินไป - อธิบายได้ดีทำให้ คิดภาพตามได้
4.4 ยกตัวอย่าง	เรื่องที่ใกล้ตัว เข้าใจได้ ไปในทิศทางเดียวกัน	คิดตามและนำไปเป็น แนวคิดในการดำเนิน ชีวิตประจำวัน	ยกตัวอย่างได้ดี, ใช้ สถานการณ์ปัจจุบัน ในการยกตัวอย่าง มาใช้ในการเทศนา
4.5 มีคติเตือนใจ/คำ คม	สามารถเข้าใจในเรื่อง คติเตือนใจและคำคม, สามารถจดจำสิ่งที่ เทศนาพร้อมทั้งนำไป ปฏิบัติ	สร้างความตั้งใจสนใจ ฟังอีกทั้งยังสามารถ จดจำ	สรุปคำสอนทั้งหมด ในตอนท้าย เป็น เนื้อหาสั้นๆแต่ได้ ใจความ ทำให้เกิด การจดจำได้ง่าย

ตารางที่ 6.3 (ต่อ)

เกณฑ์	วัยรุ่นที่มีต้นทุนทาง ธรรมะมาก	วัยรุ่นที่มีต้นทุนทาง ธรรมะปานกลาง	วัยรุ่นที่มีต้นทุนทาง ธรรมะน้อย
5. สร้างรูปแบบการ นำเสนอ			
5.1 รูปแบบเข้าใจง่าย	รูปแบบที่เข้าใจง่าย ส่งผล	รูปแบบเข้าใจง่าย ทัน ต่อเหตุการณ์ การใช้ ชีวิตประจำวัน	- นำเสนอด้วย รูปแบบที่เข้าใจ ง่าย - ไม่สนใจการ สร้างรูปแบบ
5.2 การมีส่วนร่วม	การมีส่วนร่วมในการ เทศนาในแต่ละครั้ง นั้นเป็นเรื่องที่ดี, สามารถสร้างการ จดจำ	สามารถปรับเปลี่ยน และสร้างความเข้าใจ ได้ดี การมีส่วนร่วม ในกิจกรรมเสริมสร้าง ความทรงจำ	- ธรรมดาปกติ - นำสนใจในการมี ส่วนร่วม
5.3 ภาพนิ่ง/เสียง/ ดนตรี/ภาพยนตร์ ประกอบ	ทำให้ผู้ฟังไม่เบื่อง่ายมี การยกตัวอย่างและทำ ให้ผู้ฟังเข้าใจได้ง่าย ขึ้น	สร้างการสนใจใน เนื้อหา	เกิดความสนใจและ เข้าถึงต่อเรื่องที่ กำลังพูดถึง

จากผลการสรุปการถอดรหัสของวัยรุ่นที่มีต่อการสื่อความหมายของพระมหาภูติชัย วชิรเมธี พบว่าวัยรุ่นที่มีต้นทุนทางธรรมะมาก และวัยรุ่นที่มีต้นทุนทางธรรมะปานกลางนั้น สามารถถอดรหัสของการสื่อสารเพื่อการเผยแพร่ธรรมะของพระมหาภูติชัย วชิรเมธี ได้อย่างเข้าใจตรงตามวัตถุประสงค์ในการเผยแพร่ศาสนา ส่วนวัยรุ่นที่มีต้นทุนทางธรรมะน้อยมีความเข้าใจในการเข้ารหัสของพระมหาภูติชัย วชิรเมธี แต่เนื่องจากว่าวัยรุ่นที่ผู้วิจัยได้นำมาเป็นตัวแทนของกลุ่มวัยรุ่นที่มีต้นทุนทางธรรมะเป็นเพียงส่วนหนึ่งนั้นจึงไม่อาจบอกได้ว่าเป็นตัวแทนวัยรุ่นกลุ่มดังกล่าวได้อย่างแท้จริง จากทัศนคติด้านประสบการณ์ทางศาสนาที่กลุ่มตัวอย่างได้เลือกมาเป็นตัวแทนนั้น มีทัศนคติด้านลบต่อศาสนาจึงทำให้ผลออกคือไม่สนใจการเข้ารหัสของพระมหาภูติชัย วชิรเมธีได้เท่าที่ควร

ตารางที่ 6.4 วิเคราะห์การถอดรหัสของวัยรุ่นกับกลยุทธ์การสื่อสารของพระมหาสมปอง ตาลปุตฺโต

เกณฑ์	วัยรุ่นที่มีต้นทุนทาง ธรรมะมาก	วัยรุ่นที่มีต้นทุนทาง ธรรมะปานกลาง	วัยรุ่นที่มีต้นทุน ทางธรรมะน้อย
1. การออกแบบสาร			
1.1 ประเด็นเนื้อหา	สามารถเข้าถึงวัยรุ่น ได้เป็นอย่างดี	สามารถเข้าถึงวัยรุ่น ได้เป็นอย่างดี	สามารถเข้าถึง วัยรุ่นได้เป็นอย่างดี
1.2 การเลือกเนื้อหา	เนื้อหาประเด็นอะไรที่ วัยรุ่นสนใจ	เนื้อหาประเด็นที่ วัยรุ่นสนใจ	เนื้อหาที่ เข้าถึง วัยรุ่นเป็นอย่างดี เนื้อหาโดนใจ
2. กลยุทธ์การใช้ภาษา			
2.1 ใช้ภาษาที่เข้าใจ ง่าย	- ใช้ภาษาที่เข้าใจง่าย - ใช้ภาษาทางโลกมาก เกินไป ให้คงรักษา เนื้อหาธรรมด้วย	ใช้ภาษาที่เข้าใจง่าย, โดนใจวัยรุ่น	สามารถเข้าใจได้ เลยไม่ต้องตีความ ซ้ำซ้อนให้ยากเกิน ความเข้าใจ
2.2 เปลี่ยน ภาพลักษณ์ให้ทันสมัย	- มีความทันสมัย - เปลี่ยนภาษาและ ภาพลักษณ์ให้ ทันสมัยมาก จนเกินไป อยากให้ คงไว้ซึ่งแก่นของ ศาสนา	ปรับปรุงให้ทันสมัย เข้าใจง่าย, เปลี่ยนให้ เข้าใจง่ายขึ้น, ทันสมัย	ทันสมัยเข้ากับยุค, เข้าใจง่าย
3. การแสดงออกทาง วจนภาษา			

ตารางที่ 6.4 (ต่อ)

เกณฑ์	วัยรุ่นที่มีต้นทุนทาง ธรรมะมาก	วัยรุ่นที่มีต้นทุนทาง ธรรมะปานกลาง	วัยรุ่นที่มีต้นทุนทาง ธรรมะน้อย
3.1 อากัปกิริยา/การ แสดงท่าทาง	สนุกสนานและคล้อย ตามในการบรรยาย - ไม่เหมาะสม และ ไม่สำรวม	สื่อความหมายได้ดี ท่าทางดึงดูดความ สนใจให้กับคนฟัง, เข้าใจง่าย ความหมาย ดี, มีมุขตลก ประกอบ ท่าทาง	สื่อความหมายได้ดี ท่าทางดึงดูดความ สนใจให้กับคนฟัง, เข้าใจง่าย ความหมาย ดี, มีมุขตลก ประกอบ ท่าทาง
3.2 ลีลาในการ บรรยาย	- ลีลาในการบรรยายที่ น่าสนใจ ด้วยสีหน้า และท่าทาง ประกอบ กันก่อให้เกิดความ สนุกสนาน - ไม่เหมาะสม และ ไม่สำรวม	มีลีลาในการบรรยาย ประกอบน่าสนใจ	เข้ากับวัยรุ่นได้เป็น อย่างดี ลีลาน่า สนใจ, สนุกดี, มี เอกลักษณ์เป็นของ ตนเอง มีมุขตลก และใช้ภาษาอีสาน เรียกเสียงหัวเราะ และทันสมัย
4. กลวิธี			
4.1 เล่นคำ/ผสมคำ/คำ แสดง/ภาษาวัยรุ่น	- ใช้คำที่ทันสมัย ภาษา วัยรุ่นมาสอดแทรก ในการบรรยาย, ให้ ความบันเทิง ใช้ภาษา ที่เข้าใจง่าย มีมุขตลก มาเล่นกับผู้ฟัง - อยากให้รักษาเนื้อหา ที่คงเดิมไม่ ปรับเปลี่ยนมากจน ไม่หลงเหลือเค้าโครง เดิมของศาสนา	ภาษาเข้ากับวัยรุ่นของ, เล่นคำ เล่นภาษา ทันสมัย น่าติดตาม	ภาษาเข้ากับวัยรุ่นของ , เล่นคำ เล่นภาษา ทันสมัย น่าติดตาม

ตารางที่ 6.4 (ต่อ)

เกณฑ์	วัยรุ่นที่มีต้นทุนทาง ธรรมะมาก	วัยรุ่นที่มีต้นทุนทาง ธรรมะปานกลาง	วัยรุ่นที่มีต้นทุนทาง ธรรมะน้อย
4.2 เล่าเรื่อง	<ul style="list-style-type: none"> - เล่าเรื่องเหตุการณ์ ปัจจุบันให้หลักธรรม คำสอนแก่ผู้ฟัง, เล่าเรื่องได้ไม่น่าเบื่อ, มีเรื่องเล่าที่น่าสนใจ - ส่วนมากเป็นเรื่องทางโลก มากกว่าทางธรรม 	<ul style="list-style-type: none"> - เล่าเรื่องเหตุการณ์ ปัจจุบันและเรื่องที่ใกล้ตัวทำให้ผู้ฟังสามารถเชื่อมโยงและเข้าใจความหมายในการสื่อสาร 	<ul style="list-style-type: none"> - เล่าเรื่องสนุกมาก, เล่าเรื่องด้วยการพูดคำกลอนให้เป็นข้อคิดให้คนฟังสนใจก่อนที่จะเล่าเรื่องนั้นๆ ทำให้สนใจและอยากติดตามฟังต่อ
4.3 อธิบาย	<ul style="list-style-type: none"> - หลักธรรมคำสอนจากยากให้ง่าย โดยการเทศนาแฝงความบันเทิงเข้าไปด้วย - ส่วนมากเป็นเรื่องทางโลก มากกว่าทางธรรม 	<ul style="list-style-type: none"> - เห็นภาพได้ชัดเจน สามารถนึกภาพตามได้ทันที 	<ul style="list-style-type: none"> - ชัดเจน เข้าใจดี ง่ายต่อการฟัง ไม่ต้องตีความ ไม่ซับซ้อน ไม่ยุ่งยาก
4.4 ยกตัวอย่าง	<ul style="list-style-type: none"> - ยกตัวอย่างที่ตลกแต่แฝงไปด้วยคติธรรม, เป็นตัวอย่างที่ใกล้ตัว เข้าถึงผู้ฟังได้เป็นอย่างดี และยกตัวอย่างได้เห็นภาพดี ไม่น่าเบื่อ เพราะเป็นเรื่องใหม่ ๆ ตลอดเวลา 	<ul style="list-style-type: none"> - เรื่องใกล้ตัว เป็นตัวอย่างง่าย ๆ ไม่ซับซ้อน 	<ul style="list-style-type: none"> - มีมุขตลกอารมณ์ขัน ทำให้เข้าใจง่าย, ชัดเจนเห็นภาพและสถานการณ์ปัจจุบัน มาเป็นตัวอย่างในการเทศนาธรรม

ตารางที่ 6.4 (ต่อ)

เกณฑ์	วัยรุ่นที่มีต้นทุนทาง ธรรมะมาก	วัยรุ่นที่มีต้นทุนทาง ธรรมะปานกลาง	วัยรุ่นที่มีต้นทุนทาง ธรรมะน้อย
4.5 มีคติเตือนใจ/คำ คม	สอดแทรกคำคม ตลอด การบรรยาย, สอนให้ ทุกคนสนใจในการทำ ความดี พุทธิ คิคดี และ นำไปปฏิบัติใช้ให้ ถูกต้อง	คำคมคติเตือนใจที่เป็น ภาษาวัยรุ่น คำกลอน หรือแม้แต่บทเพลง นำมาประกอบการ เทศนาเพื่อชักจูงใจ และให้วัยรุ่นเปิดใจรับ ฟัง จนไปถึงการจดจำ ที่ดี	นำเรื่องมาเล่าเพื่อ เตือนใจให้มีสติ
5. สร้างรูปแบบการ นำเสนอ			
5.1 รูปแบบเข้าใจง่าย	ใช้รูปแบบสนุกสนาน ไม่เคร่งเครียด, เทศนา โดยใช้คำพูดที่เข้าใจ ง่าย ใช้ภาษาทั่วไปที่ ประชาชนทั่วไปเข้าใจ ได้	รูปแบบเข้าใจง่าย รูปแบบการนำเสนอ ที่มีลำดับขั้นตอน และ เพิ่มระดับขึ้น ด้วย รูปแบบที่หลากหลาย	รูปแบบของท่าน เข้าใจง่าย ให้ผู้ฟัง เข้าใจสนใจในเนื้อหา อีกทั้งยังกล่าวว่าท่าน เป็นพระยุคใหม่ ไม่น่าเบื่อ
5.2 การมีส่วนร่วม	มีส่วนร่วมโดยใช้คำพูด ที่ให้ความบันเทิง เฮฮา เกิดความสนใจ	สร้างรูปแบบการ นำเสนอ การมี ส่วนร่วม	สร้างรูปแบบการ นำเสนอ การมีส่วน ร่วมและเข้ากับ กิจกรรม
5.3 ภาพนิ่ง/เสียง/ ดนตรี/ภาพยนตร์ ประกอบ	สนุกสนาน โดย เทคโนโลยีเข้าร่วม ประกอบการบรรยาย	สามารถเข้าถึงกลุ่ม ผู้ฟังและสร้างความ ดึงดูดน่าสนใจ	ไม่ทำให้น่าเบื่อ, ดึงดูด ความสนใจ, สามารถ ทำให้เข้าใจในเนื้อหา ที่บรรยายและมี อารมณ์คล้อยตาม

จากผลการสรุปการถอดรหัสของวัยรุ่นที่มีต่อการสื่อความหมายของพระมหาสมปอง ตาลปุตฺโต พบว่า วัยรุ่นที่มีต้นทุนทางธรรมะมากนั้นเห็นด้วยกับการเปลี่ยนแปลงรูปแบบที่ทันสมัย แต่เรียกร้องให้ยังคงเนื้อหาที่เป็นแก่นของพระพุทธศาสนาในการเทศน์ของพระมหาสมปอง ตาลปุตฺโต ให้ยังคงรักษาแก่นของพระพุทธศาสนาไว้คงเดิม การปรับเปลี่ยนเนื้อหามากเกินไปทำให้วัยรุ่นไม่สามารถเข้าถึงหลักธรรม คำสอนและแก่นของพระพุทธศาสนาได้อย่างแท้จริง ส่วนวัยรุ่นที่มีต้นทุนทางธรรมะปานกลางนั้นเห็นว่าการปรับรูปแบบของพระมหาสมปอง ตาลปุตฺโต เป็นรูปแบบที่สมัย สามารถเข้าถึงกลุ่มวัยรุ่นที่มีต้นทุนทางธรรมะปานกลางได้เป็นอย่างดีและสามารถเข้าใจเนื้อหาที่ท่านได้ทำการเทศนาในสื่อแต่ละชนิดได้ดี และวัยรุ่นที่มีต้นทุนทางธรรมะน้อย เห็นว่ารูปแบบและเนื้อหาของพระมหาสมปอง ตาลปุตฺโต สามารถดึงดูดความสนใจและทำให้วัยรุ่นกลุ่มที่มีต้นทุนทางธรรมะน้อยได้เข้าใจว่าท่านได้เปลี่ยนทัศนคติ จากความน่าเบื่อให้เป็นเรื่องสนุก และเข้าใจง่าย แต่อย่างไรก็ดี วัยรุ่นที่มีต้นทุนทางธรรมะน้อยยังไม่สามารถเข้าถึงแก่นของพุทธศาสนาได้จากเนื้อหาที่พระมหาสมปอง ตาลปุตฺโต ได้ทำการเทศนา แต่นั่นทำให้เห็นว่าเป็นการเริ่มต้นที่ดีเพื่อพัฒนาไปสู่ความเข้าใจในขั้นต่อไปที่เข้มข้นขึ้น



ตารางที่ 6.5 เปรียบเทียบการถอดรหัสของวัยรุ่นที่มีต่อการสื่อความหมายของพระมหาวุฒิชัย วชิรเมธี และพระมหาสมปอง ตาลปุตฺโต

หัวข้อ	การออกแบบสาร			กลยุทธ์การใช้ภาษา			การแสดงออกทางอวัจนภาษา			กลวิธี			การสร้างรูปแบบการนำเสนอ		
	มาก	ปานกลาง	น้อย	มาก	ปานกลาง	น้อย	มาก	ปานกลาง	น้อย	มาก	ปานกลาง	น้อย	มาก	ปานกลาง	น้อย
พระนักเทศน์															
พระมหาวุฒิชัย วชิรเมธี	-เห็นด้วย	-เห็นด้วย	-เห็นด้วย -ไม่เห็นด้วย	-เห็นด้วย	-เห็นด้วย	-เห็นด้วย -ไม่เห็นด้วย	-เห็นด้วย	-เห็นด้วย	-เห็นด้วย -ไม่เห็นด้วย	-เห็นด้วย	-เห็นด้วย	-เห็นด้วย	-เห็นด้วย	-เห็นด้วย	-เห็นด้วย
พระมหาสมปอง ตาลปุตฺโต	-เห็นด้วย -ไม่เห็นด้วย	-เห็นด้วย	-เห็นด้วย	-เห็นด้วย -ไม่เห็นด้วย	-เห็นด้วย	-เห็นด้วย	-เห็นด้วย -ไม่เห็นด้วย	-เห็นด้วย	-เห็นด้วย	-เห็นด้วย	-เห็นด้วย	-เห็นด้วย	-เห็นด้วย	-เห็นด้วย	-เห็นด้วย

จากตารางเปรียบเทียบการถอดรหัสของวัยรุ่นที่มีต่อการสื่อความหมายของพระมหา วุฒิชัย วชิรเมธี และพระมหาสมปอง ตาลปุตฺโต พบว่าการเผยแพร่ธรรมะของพระนักเทศน์นั้น ได้มีการปรับเปลี่ยนรูปแบบและเนื้อหาเพื่อให้สอดคล้องกับยุคสมัยที่เปลี่ยนไปและเข้าถึงวัยรุ่นที่มีความ หลากหลายในด้านทุนทางธรรมะ แสดงให้เห็นว่า การเปลี่ยนรูปแบบให้ทันสมัย ด้วยการออกแบบ เนื้อหา กลยุทธ์การใช้ภาษา และอวัจนภาษา กลวิธีและการสร้างรูปแบบนำเสนอของพระนักเทศน์ นั้น สามารถเข้าถึงวัยรุ่นได้เป็นอย่างดี สามารถดึงดูดความสนใจและเปลี่ยนทัศนคติจากที่เคยคิดว่า ศาสนาเป็นเรื่องไกลตัว ทำให้เป็นเรื่องที่เข้าใจง่ายและใกล้ตัวแต่อย่างไรก็ดี การปรับเปลี่ยนเนื้อหานี้ ยังต้องคงรักษาไว้ซึ่งแก่นของพระพุทธศาสนา ไม่ให้ผิดเพี้ยนจนไม่สามารถแยกออกว่า สิ่งใด คือเนื้อแท้และแก่นของศาสนา สิ่งใดคือเรื่องของทางโลก หากปรับทั้งรูปแบบและเนื้อหา มากจนเกินไป จะทำให้วัตถุประสงค์ของการเผยแพร่พระพุทธศาสนาของพระนักเทศน์นั้น ไม่บรรลุ วัตถุประสงค์

6.2 อภิปรายผล

อภิปรายผลการศึกษาในลักษณะการเข้ารหัสธรรมนิเทศและการถอดรหัสของวัยรุ่น: กรณีศึกษาพระมหา วุฒิชัย วชิรเมธี และพระมหาสมปอง ตาลปุตฺโต ซึ่งเป็นข้อค้นพบจากการ ศึกษาวิจัยในครั้งนี้มาอภิปรายผลร่วมกับกรอบแนวคิดและทฤษฎีและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ดังนั้น ผู้วิจัยขอเสนอการอภิปรายผลการศึกษาตามวัตถุประสงค์การวิจัยดังต่อไปนี้

6.2.1 ศึกษาการเข้ารหัสการสื่อสารของพระนักเทศน์มีการปรับตัวด้านการสื่อสารต่อวัยรุ่น

การใช้สื่อเพื่อเผยแพร่ธรรมะของพระนักเทศน์ในปัจจุบันนั้นจำเป็นต้องใช้สื่อที่มีความ ทันสมัย จากการศึกษาธรรมเชิงรุกของพระรุ่นใหม่ที่ปรับเปลี่ยนวิธีการในรูปแบบที่ทันสมัย สามารถเข้าได้ทุกโอกาสและทุกสถานที่ เพื่อเป็นสะพานเชื่อมโยงที่จะสื่อสารกับวัยรุ่นยุคใหม่ โดย การเชื่อมเป็นตัวกลางในการสื่อสาร เนื่องจากวัยรุ่นไม่ใช่กลุ่มคนที่มีลักษณะเนื้อเดียวกันหมด การ เลือกใช้สื่อและเนื้อหาของข้อความที่พระนักเทศน์ใช้นั้นจึงมีความแตกต่างกัน ตามลักษณะและ คุณสมบัติของสื่อที่ใช้ในการเผยแพร่ธรรมะ แต่ทว่าก็ไม่ใช่ว่าพระทุกรูปจะสามารถทำการสื่อสาร ธรรมะแบบเชิงรุกได้ทั้งหมด (active Buddhism) พระนักเทศน์จะต้องมีมีคุณสมบัติที่สำคัญคือ รู้จัก วิธีการผสมผสาน (hybridisation) เพื่อให้การสื่อสารทางธรรมะเชื่อมต่อกับทางโลกได้ จากภูมิหลัง ของพระมหา วุฒิชัย วชิรเมธีและพระมหาสมปอง ตาลปุตฺโต พบว่า พระทั้งสองท่านได้เริ่มต้นการ บวชเรียนจากการเป็นสามเณรจึงเข้าใจบริบทของเรียนรู้และปลูกฝังการให้ความสำคัญกับ พระพุทธศาสนา และได้ศึกษาทั้งทางเนื้อหาทางโลกและเนื้อหาทางธรรมควบคู่กันไป อีกทั้งท่านยัง มีประสบการณ์ทางด้านดารเป็นวิทยากร เป็นอาจารย์พิเศษ ในสถานที่และสถาบันการศึกษา ทำให้

ท่านได้มีประสบการณ์ทั้งทางตรงและทางอ้อม สามารถเข้าใจกลุ่มคนที่มีลักษณะที่แตกต่างกัน อีกทั้งยังมีส่วนร่วมกับสื่อมวลชนในแขนงต่างๆ การพบปะคนหลายเชื้อชาติ ศาสนา ทำให้เพิ่มพูนประสบการณ์และเข้าใจการสื่อสารพระพุทธศาสนา ความรู้ที่ท่านได้สั่งสมมาตั้งแต่ครั้งยังเป็นเด็ก จนมาถึงปัจจุบันที่มีการเปลี่ยนแปลงทางด้านสังคม เทคโนโลยีที่ก้าวหน้า มาปรับใช้ให้เข้ากับรสนิยมความต้องการของวัยรุ่นด้วยสื่อที่หลากหลาย โดยศึกษาจากข้อมูลข่าวสารจากสื่อมวลชน แนวโน้มของความก้าวหน้าทางเทคโนโลยีในปัจจุบันและอนาคต จึงทำให้พระมหาวุฒิชัย วชิรเมธี และพระมหาสมปอง ตาลปุตฺโต สามารถที่จะทำการสื่อสารกับวัยรุ่น ด้วยเทคนิคการผสมผสาน (hybridisation) ได้อย่างหลากหลาย (พุฒิรัตน์ กมลชัยสกุล, 2553) จากการศึกษาเว็บไซต์ธรรมะเพื่อเยาวชนทั้ง 3 เว็บไซต์ tamdee.com jaisabai.com budpage.com ส่วนใหญ่เป็นการใช้ภาษาแบบไม่เป็นทางการ และบางส่วนใช้แบบเป็นทางการ คุณลักษณะเว็บไซต์ที่เยาวชนต้องการในเรื่องของรูปแบบการนำเสนอ ได้แก่ การตกแต่งหน้าเว็บเพจให้มีความเคลื่อนไหวโดยคอมพิวเตอร์กราฟิก ลีลาสีสันสดใส การจัดหมวดหมู่ของเนื้อหาให้เป็นระเบียบ รวมทั้งการนำเสนอข้อความร่วมกับภาพนิ่งหรือภาพเคลื่อนไหวที่สอดคล้องกับเนื้อหา เยาวชนต้องการเนื้อหาธรรมะที่มีความใกล้ชิดและเกี่ยวข้องกับ สามารถนำไปใช้ประโยชน์ได้ทั้งในการเป็นที่ปรึกษา ปรับมุมมองชีวิต และสามารถตอบสนองกลับได้ทันที ส่วนการใช้ภาษาต้องเรียบง่าย ใช้ภาษาบาลี สันสกฤตแต่น้อย รวมทั้งยกตัวอย่างประกอบให้เป็นรูปธรรม (ฉวีเมธย์ สุขไพบูรณ์, 2553) การประยุกต์แนวคิดการตลาดเพื่อสังคมในการเผยแผ่ธรรมะ กรณีศึกษา พระมหาวุฒิชัย วชิรเมธี ผลการวิจัยพบว่า 1. หลักคิดในการเผยแผ่ธรรมะสะท้อนให้เห็นการเผยแผ่พระพุทธศาสนาเชิงรุก 2. การเผยแผ่ธรรมะประกอบด้วยยุทธวิธี 3 ประการคือ การเปลี่ยนแปลงภาพลักษณ์ของพระพุทธศาสนาให้มีความทันสมัย การนำเสนอพุทธศาสนาให้เข้าใจง่าย และการแปรทฤษฎีสู่การปฏิบัติในชีวิตจริง 3. การเผยแผ่ธรรมะสะท้อนให้เห็นถึงการประยุกต์ใช้หลักการตลาดเพื่อสังคมในขั้นตอนของการสำรวจพื้นฐาน การวิเคราะห์สถานะแวดล้อม (SWOT Analysis) การเลือกกลุ่มเป้าหมายในการรับการเผยแผ่ธรรมะ และการกำหนดส่วนผสมทางการตลาด ได้แก่ ผลิตภัณฑ์ ช่องทางและการสื่อสารเพื่อเผยแผ่ธรรมะ 4. ปัญหาและอุปสรรค ได้แก่ ปัญหาจากการตีความบทบาทที่พึงประสงค์ของพระในสื่อ ปัญหาจากทัศนคติและการรับรู้ในเชิงข้อจำกัดด้านเทคโนโลยีการสื่อสาร ปัญหาด้านประเด็นในการนำเสนอ และปัญหาด้านการรู้เท่าทันผู้แสวงหาผลประโยชน์ การเพิ่มช่องทางและปรับเปลี่ยนสื่อที่ใช้ในการเผยแผ่ให้มีความเชื่อมโยงกันเพื่อลดข้อจำกัดด้านสื่อ ดังนั้นเมื่อการสื่อสารในรูปแบบเดิมทางธรรมมีข้อจำกัด และการสื่อสารทางโลกได้รับความนิยมพระนักเทศน์จึงต้องมีการผสมผสานทั้งแนวปฏิบัติ รูปแบบ การเผยแผ่ที่เป็นทางธรรม ผสมผสานกับการเปลี่ยนทางเทคโนโลยีที่มีความก้าวหน้าทางโลก ให้เป็นรูปแบบและวิธีการการสื่อสารของพระนักเทศน์ในยุคปัจจุบัน โดย

การรวมคุณลักษณะหรือองค์ประกอบหรือสิ่งเดิมบางประการ (some of the characteristics of the original) แต่ก็ได้รวมกันสร้างแนวคิดหรือคุณลักษณะใหม่ที่มีความเฉพาะตัวขึ้นมา ซึ่งการที่ยังคงมีแนวคิดหรือคุณลักษณะหรือองค์ประกอบเดิมอยู่นั้น ได้ยังคงคุณสมบัติของสิ่งเดิม (some of the qualities of the original) อยู่ในสิ่งที่รวมกันเป็นสิ่งใหม่ด้วย แต่การรวมกันหรือการผสมผสานกันนี้ ทำให้สิ่งที่ถูกผสมผสานขึ้นมีคุณสมบัติที่ดีกว่าเดิม หรือสามารถตอบสนองความต้องการที่เฉพาะเจาะจงได้อย่างเป็นอย่างดี Bhabha (1990) อ้างถึงใน กาญจนาและสมสุข (2545) เคยกล่าวเอาไว้ว่า วัฒนธรรมทุกสายพันธุ์จะมีลักษณะเป็นแบบ “พันธุ์ทาง” (Hybrid) ทั้งสิ้น ทั้งนี้เพราะโดยธรรมชาติแล้ว ไม่เคยมีวัฒนธรรมใดเป็นหนึ่งเดียว แต่ทุกวัฒนธรรมจะมีความหลากหลาย (diverse) และแตกต่าง (different) และที่สำคัญไม่เคยปรากฏว่ามีวัฒนธรรมใด ๆ ที่ “สมบูรณ์ในตัว” หากแต่ทุกวัฒนธรรมจะเปลี่ยนแปลงอย่างสัมพันธ์กับวัฒนธรรมอื่น ๆ ตลอดเวลา วัฒนธรรมทั้งหลายในโลกจะยั่งยืนอยู่ได้ก็ด้วยลักษณะของความเป็นพลวัต (dynamic) และการปรับตลอดเวลา สัมพันธภาพแห่งวัฒนธรรมจะสามารถก่อรูปลักษณะได้หลายรูปแบบ เช่น การผสมผสาน (articulation) การแลกเปลี่ยน (exchange) การขัดแย้ง (conflict) และการเลือกบางส่วนบางเลี้ยว (co-optation) การต่อรอง (negotiation) เป็นต้น ด้วยเหตุนี้ปฏิสัมพันธ์ทางวัฒนธรรมจึงอยู่บนพื้นฐานของ “การผสมข้ามสายพันธุ์” (Hybridization) และเป็นพื้นที่ใหม่ของการต่อรองทางความหมายและการแสดงตัวตน (a new site of negotiation of meaning and representation) เป็นการนำเอาตัวแปรที่มีผลต่อการสื่อสารของพระนักเทศน์เข้ามาเกี่ยวข้องกันได้แก่ ภูมิหลังของท่านที่ได้เกี่ยวข้องกับวัยรุ่นเพื่อให้เข้าบริบทของวัยรุ่นในปัจจุบัน และทัศนคติของพระนักเทศน์ต่อวัยรุ่นว่าวัยรุ่นไม่ได้ห่างหายหรือห่างไกลจากธรรมะหากเพียงแต่บริบททางสังคม วิถีชีวิต และแนวคิดที่เปลี่ยนไป ทำให้วัยรุ่นเริ่มจะมีระยะห่างกับพระพุทธศาสนาดังนั้น ท่านจึงได้พยายามให้วัยรุ่นเข้ามาใกล้ชิดศาสนา ด้วยการสื่อสารในรูปแบบใหม่ที่ไม่ใช่รูปแบบเดิม ๆ เข้าถึงวัยรุ่นให้มากขึ้นพยายามเรียนรู้ลักษณะแนวคิดและความเป็นอยู่ ความต้องการ และธรรมชาติของวัยรุ่น จึงทำให้พระนักเทศน์มีกลยุทธ์ในการเลือกสารที่มีความหลากหลาย โดยยังคงแก่นของพระพุทธศาสนาและปรับรูปแบบเพื่อให้เข้าถึงกลุ่มวัยรุ่นที่มีต้นทุนทางธรรมะที่ต่างกัน ดังนั้นการใช้สื่อในการเผยแผ่ธรรมะนั้นเป็นขั้นตอนการผลิต การรู้จักจัดกรอบของความหมายและความคิด (Framing Meaning & Ideas) ต้องมีความรู้ในเรื่องที่ต้องใช้งาน (Knowledge-In-Use) มีทักษะทางเทคนิค (Technical Skill) มีอุดมการณ์ทางวิชาชีพ มีความรู้เกี่ยวกับสถาบันต่าง ๆ มีความเข้าใจในค่านิยมและความเชื่อต่าง ๆ ของสังคม มีภาพของผู้รับสาร

การสื่อสารการใช้รูปแบบเดิมกับยุคสมัยที่เปลี่ยนแปลงไปอย่างรวดเร็วอาจจะไม่สามารถที่จะสื่อสารและเผยแผ่พระพุทธศาสนาได้อย่างเต็มที่ แต่อย่างไรก็ดี ไม่ปรับเปลี่ยนไป

เนื้อหาไปทั้งหมดเสียทีเดียว หลักคำสอนยังคงเดิมหากเปลี่ยนเพียงวิธีการเท่านั้น การใช้เทคโนโลยีที่ทันสมัยมาเป็นช่องทางการเผยแพร่ธรรมะ การใช้อินเทอร์เน็ตเข้ามาช่วยเป็นช่องทางการสื่อสารธรรมะกับคนรุ่นใหม่เผยแพร่พระพุทธศาสนาให้เกิดประโยชน์สูงสุดเข้าถึงผู้รับสารได้อย่างรวดเร็วทันทั่วทั้งที่มีทั้งคำสอน ภาพ วิดีโอ เสียงเพื่อให้ผู้รับสารได้เข้าถึงทุกรูปแบบ สื่อที่หลากหลายเพื่อให้เข้าถึงกลุ่มเป้าหมายที่มีความแตกต่างกัน ไม่ว่าจะเป็นการอ่าน การฟัง และการมีส่วนร่วมทั้งทางตรงและทางอ้อม คนเรานั้นมีความชอบที่แตกต่างกันดังนั้นการเผยแพร่พระพุทธศาสนาไม่จำเป็นต้องใช้รูปแบบที่จำกัด หากสังคมมีการเปลี่ยนแปลงพระพุทธศาสนาสามารถปรับและเปลี่ยนเพื่อให้กับบริบทแวดล้อมได้ เพื่อแต่ว่าหลักธรรมคำสอนยังคงเดิมเปลี่ยนเพียงวิธีการและรูปแบบเพื่อให้เข้าถึงกลุ่มผู้รับสารที่มีความหลากหลาย (ปิ่นนาคดา นพพนาวัน, 2533) ศึกษากระบวนการสื่อสารเพื่อเผยแพร่ธรรมะของสถาบันพระสงฆ์ไทย ได้แก่ 1. พระเทพวิสุทธิเมธี (ปัญญนันท์ทิกขุ) 2. พระทัตตะชีโวทิกขุ 3. พระโพธิธรรมาจารย์ 4. พระพยอม กัลยาโณ 5. พระเทพเวที (ประยุทธิ์ ปยุตโต) โดยมีรูปแบบร่วมกันคือ

1. มีรูปแบบที่เข้าใจง่าย
2. ใช้รูปแบบบรรยายธรรม
3. มีการจัดลำดับความยากง่ายของหัวข้อธรรมะ และยกตัวอย่างประกอบอย่างเหมาะสมกับเหตุการณ์ปัจจุบันนำมาปฏิบัติได้

4. เป็นผู้มีความรู้ทางโลกและทางธรรม
5. ปฏิบัติตนเป็นแบบอย่าง
6. มีวิธีการใช้สื่อเผยแพร่ธรรมในหลายระดับและหลายด้าน

ส่วนความคิดเห็นของกลุ่มประชาชนเกี่ยวกับการเผยแพร่ธรรมะที่น่าสนใจและน่าเลื่อมใสพบว่า เห็นด้วยอย่างยิ่งต่อแนวทางแก้ไขปรับปรุงวิธีการเผยแพร่ธรรมะของพระสงฆ์ไทยเช่น ควรพัฒนาพระสงฆ์ให้มีความรู้แตกฉานในหลักธรรมและวิชาการทางโลกที่จำเป็น ควรแสดงธรรมะในเรื่องใกล้ตัวผู้ฟังและเหมาะสมกับยุคสมัย ควรยกอุทาหรณ์หรือตัวอย่างที่นำมาใช้ในชีวิตประจำวัน

กลยุทธ์ด้านการเลือกเนื้อหาและการเลือกใช้สื่อ ตามแนวคิดพื้นฐานเกี่ยวกับการผสมผสาน เป็นแนวคิดเกี่ยวกับการรวมแนวคิด หรือ คุณลักษณะหรือองค์ประกอบหรือสิ่งสองสิ่งหรือมากกว่าเข้าด้วยกัน เพื่อสร้างสื่อใหม่ซึ่งสามารถตอบสนองความต้องการใช้ได้อย่างเหมาะสมลงตัวโดยการรวมนั้น ยังคงมีแนวคิด หรือ คุณลักษณะหรือองค์ประกอบหรือสิ่งเดิมบางประการอยู่ ความเฉพาะตัวขึ้นมา ซึ่งการที่ยังคงมีแนวคิดหรือคุณลักษณะหรือองค์ประกอบเดิมอยู่นั้น ได้ยังคงคุณสมบัติของสิ่งเดิม (some of the qualities of the original) อยู่ในสิ่งที่ยังคงเป็นสื่อใหม่ด้วย แต่

การรวมกันหรือการผสมผสานกันนี้ทำให้สิ่งที่ถูกผสมผสานขึ้นมีคุณสมบัติที่ดีกว่าเดิม หรือสามารถตอบสนองความต้องการที่เฉพาะเจาะจงได้อย่างเป็นอย่างดี ข้อสังเกตคือพระนักเทศน์ในปัจจุบัน จะทำการเผยแผ่ศาสนาแบบเดิมเพียงอย่างเดียวแล้วไม่ได้ต้องมีการปรับเปลี่ยนเนื้อหาและรูปแบบให้เข้าถึงกลุ่มผู้รับสาร โดยเฉพาะผู้รับสารวัยรุ่นที่มีความแตกต่างกัน แต่จะทำการเปลี่ยนเนื้อหาทั้งหมดนั้นไม่ได้ หากจำเป็นต้องยังคงยึดหลักและแก่นของพระพุทธศาสนาให้คงเดิม ปรับเนื้อหาให้ทันสมัย เข้าถึงปัจจุบันด้วยเนื้อหาที่สอดคล้องกับสถานการณ์ และสอดคล้องกับหลักธรรมคำสอน เนื้อหาทั้งหมดจะทำให้กลุ่มผู้รับสารเป็นวัยรุ่นนั้นไม่สามารถถอดรหัสการเผยแผ่ศาสนา นั้นไม่ได้ พระนักเทศน์นั้นจะต้องพิจารณารูปแบบและเนื้อหาให้สอดคล้องกับวัยรุ่นด้วยการเปลี่ยนแปลงให้เข้ากับสังคมปัจจุบัน

กลยุทธ์ด้านการเลือกใช้สื่อแต่ละสื่อแตกต่างกันจากผู้รับสารที่มีความแตกต่างกัน แต่ด้วยเหตุผลเดียวกันคือเพื่อเผยแผ่ศาสนาไปยังพุทธศาสนิกชนและผู้ที่ต้องการศึกษาพระธรรม ทั้งรูปแบบเดิมและรูปแบบใหม่จากสื่อที่หลากหลายช่องทาง โดยท่านได้มีการปรับตัวตามความต้องการของกลุ่มวัยรุ่นว่าลักษณะการเข้าถึงสื่อของวัยรุ่นนั้นมีหลายช่องทางที่วัยรุ่นสามารถเข้าถึง การเผยแผ่ธรรมะของท่านได้อย่างทั่วถึง ท่านได้เลือกจากประโยชน์การเข้าถึงกลุ่มวัยรุ่นว่าแต่ละสื่อมีความสำคัญและมีความสามารถในการเข้าถึงวัยรุ่นที่ต่างกัน ทำให้ท่านได้เลือกใช้สื่อที่หลากหลาย เพื่อสะดวกในการรับสารของวัยรุ่นในทุกช่องทาง นำเทคโนโลยีที่เป็นที่นิยมในปัจจุบันเข้ามาร่วมกับการเผยแผ่ธรรมะด้วยในการเทศนานั้นท่านไม่ได้เทศนาด้วยการพูดเพียงอย่างเดียวแต่ท่านยังใช้สื่อต่าง ๆ ประกอบการเทศนานั้นด้วย เช่น สไลด์ เนื้อหาภาพยนตร์สั้นบางตอน โฆษณามิวสิควิดีโอ เนื้อเพลงในการประกอบการสนทนาด้วยเช่นกัน อีกทั้งการช่องทางการเผยแผ่พระพุทธศาสนาของท่านยังมีช่องทางที่หลากหลาย เช่น สื่อโทรทัศน์ สื่อวิทยุ หนังสือสวดมนต์ นิตยสาร ฟ็อกเก็ตบุ๊ก และยังมีสื่ออิเล็กทรอนิกส์ที่มาในรูปแบบคือ CD DVD อีกทั้งยังโปรแกรมที่เป็นสื่อสังคมออนไลน์จากช่องทางต่าง ๆ เช่น Facebook, Instagram, Line application, และอื่น ๆ อีกมากมายในปัจจุบันอินเทอร์เน็ต เว็บไซต์ แอปพลิเคชันของโทรศัพท์มือถือเพื่อให้เข้าถึงกลุ่มเป้าหมายในแต่ละกลุ่มได้เป็นอย่างดีและครอบคลุมให้ทั่วถึง (ทัศนีย์ เจริญวิเศษและคณะ, 2548) พบว่า พระพยอม กัลยาโณ เลือกใช้สื่อให้เหมาะสมสอดคล้องกับผู้รับสารและวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้แล้วโดยพระพยอม เลือกใช้ทั้งสื่อประเพณีและสื่อสมัยใหม่ สื่อประเพณี เช่น สื่อการเทศน์ และสื่อบุคคล เป็นสื่อที่มีความสอดคล้องกับศาสนาแต่เดิม พระพยอม เลือกใช้สื่อการเทศน์ และสื่อบุคคลเป็นหลัก เนื่องจากผู้รับสารมีความคุ้นเคยกับสื่อประเภทนี้อยู่แล้ว และมีความสอดคล้องกับสภาพแวดล้อมของภาษาเป็นเรื่องเกี่ยวกับศาสนา ความศรัทธา เนื่องจากชาวพุทธไทยให้ความยกย่องพระสงฆ์ แม้สื่อประเพณีจะมีความเหมาะสม สอดคล้องกับสภาพแวดล้อมทางภาษา

ความศรัทธาของผู้รับสาร แต่บริบททางสังคมมีความเปลี่ยนแปลงไปจากสังคมประเพณี เป็นสังคมที่อิงอยู่กับระบบเศรษฐกิจ และเทคโนโลยี วิธีการดำเนินชีวิตของผู้คนในสังคมก็เปลี่ยนแปลงไป เช่นกัน โอกาสที่คนจะได้ไปวัดเพื่อฟังเทศน์ก็ลดน้อยลง หรือแทบไม่มี ดังนั้นสื่อสมัยใหม่จึงมีบทบาทในการเข้าถึงกลุ่มผู้รับสาร โดยก้าวข้ามข้อจำกัดเรื่องเวลา และสถานที่ นอกจากนี้ พระพยอมยังเลือกใช้สื่อมวลชน เช่น โทรทัศน์ วิทยุ หนังสือพิมพ์ เพื่อแสดงธรรมด้วย จากงานของ ทศนีย์ เจนวิถีสุขและคณะ (2548) จะทำให้เห็นกลยุทธ์ด้านการเลือกใช้สื่อของพระมหาภูติชัย วชิรเมธี และพระมหาสมปอง ตาลปุตฺโต ดังนี้

ตารางที่ 6.6 ตารางเปรียบเทียบการใช้สื่อของ พระพยอม กัลยาโณ พระมหาภูติชัย วชิรเมธี และพระมหาสมปอง ตาลปุตฺโต

สื่อ	พระพยอม กัลยาโณ	พระมหาภูติชัย วชิรเมธี	พระมหาสมปอง ตาลปุตฺโต
1. สื่อสิ่งพิมพ์		✓	✓
1.1 หนังสือ	✓	✓	✓
1.2 นิตยสาร	✓	✓	✓
2. สื่อวิทยุ	✓	✓	✓
3. สื่อโทรทัศน์	✓	✓	✓
4. สื่อใหม่		✓	✓
4.1 เว็บไซต์	-	✓	✓
4.2 สื่อสังคมออนไลน์	-	✓	✓
5. สื่อบุคคล	✓	✓	✓
6. สื่อกิจกรรม	✓	✓	✓
6.1 โครงการฝึกอบรม	✓	✓	✓
7. สื่อโสตทัศน	✓ (เทปคาสเซ็ท)	✓ (CD/DVD)	✓ (CD/DVD)
8. สื่อสถานที่	✓	✓	-

จากการเลือกใช้สื่อของพระมหาภูติชัย วชิรเมธี และพระมหาสมปอง ตาลปุตฺโต จะเห็นได้ว่าได้มีการนำสื่อใหม่เข้ามาเป็นช่องทางการสื่อสารที่ทันสมัย เข้ากับการเปลี่ยนแปลงรวดเร็วของเทคโนโลยีและความก้าวหน้าทางวิชาการ

การเลือกเรื่องและข้อมูลเป็นขั้นตอนการเตรียมและการสร้างสรรค์ ทั้งนี้เกณฑ์สำคัญช่วยในการเลือกเรื่องและข้อมูล หรือเลือก “วจนสาร” ที่จะพูดก็คือการวิเคราะห์องค์ประกอบอื่น ๆ ในกระบวนการสื่อสาร ซึ่งได้แก่ วัตถุประสงค์ของการสื่อสาร ได้แก่ การคำนึงถึงวัตถุประสงค์ทั่วไป และวัตถุประสงค์เฉพาะ การวิเคราะห์เวลา โอกาส และสถานที่ที่จะไปพูด และกระแสสังคม เหตุการณ์และสภาพการณ์ต่าง ๆ รอบตัว รวมทั้งวัฒนธรรมและกฎหมายหลังจากนั้นการเลือกสรรเหล่านี้ต้องผ่านการศึกษาค้นคว้าและรวบรวมเนื้อหาจากแหล่งต่าง ๆ ไม่ว่าจะเป็นความรู้และประสบการณ์ต่าง ๆ โดยตรงของผู้พูดเองจากประสบการณ์ผู้อื่นจากปริกษาเอกสารต่างๆ เช่น ตำรา บทความ งานวิจัย รวมถึงข้อมูลจากสื่อมวลชนแขนงต่าง ๆ และจากอินเทอร์เน็ต เป็นต้น

การเข้ารหัสของพระนักเทศน์พบว่า พระมหาสมปอง ตาลปุตฺโต นั้นได้ทำการเผยแผ่พุทธศาสนาโดยคำนึงถึงปัญหาในปัจจุบันเนื่องจาก วิทยุรุ่นนั้นเป็นวิทยุที่มีความแตกต่างกัน จึงทำให้วิทยุรุ่นบางกลุ่มนั้นห่างไกลวัดด้วยระยะทาง จนทำให้ห่างไกลศาสนาด้วยความคิด ท่านจึงได้ทำการเผยแผ่ศาสนาโดยการปรับเปลี่ยนศาสนาให้เป็นเรื่องง่ายและเข้าถึงได้ จึงเป็นการเริ่มต้นของบันไดขั้นแรกในการสนใจศาสนาของวิทยุรุ่น เพื่อนำไปสู่การพัฒนาขึ้นไป (ชลธิชา ชูชาติ, 2552) พบว่าพระมหาสมปองใช้รูปแบบการสื่อสารใน 2 ลักษณะ คือรูปแบบการสื่อสารเชิงวจนะ ได้แก่ การพูด เช่นการตั้งคำถาม การอธิบายให้ชัดเจน การเลือกถ้อยคำ เช่น คำหรือภาษาอย่างที่คุณทั่วไปพูดกัน คำใหม่ คำแปลก การผสมภาษา คำทับศัพท์ภาษาต่างประเทศ ภาษาสมัยใหม่ ภาษาวิทยุรุ่น คำคม ภาษาพระ การเล่นคำเล่นภาษา รูปแบบการสื่อสารเชิงอวจนะ ได้แก่ พฤติกรรมของเสียงด้วยการพูด เสียงดังฟังชัด น้ำเสียงน่าฟัง ชัดถ้อยชัดคำ เสียงเสียด การแสดงท่าทางอากัปกริยาที่หลากหลายปนกัน 2. พระมหาสมปองมีกระบวนการสร้างสรรค์ใน 3 ด้านคือ ด้านความรู้ความเข้าใจในการวิเคราะห์ผู้รับสาร การกำหนดวัตถุประสงค์ และการกำหนดรูปแบบการเผยแผ่ธรรมะเคลิเวอร์รี่ ด้านทักษะ ได้แก่ การเลือกใช้สื่อ การเลือกสาร ด้านกลยุทธ์ ได้แก่การใช้อารมณ์ขัน การเล่าเรื่อง การใช้เหตุการณ์ปัจจุบัน การเลียนแบบโดยเอาผู้รับสารเป็นตัวตั้ง อีกทั้งสร้างสรรค์จากรสนิยม ความชื่นชอบรูปแบบใหม่ของผู้รับสารเป็นส่วนใหญ่ 3. ชมรมรุ่นใหม่มส่วนใหญ่มีความพึงพอใจต่อรูปแบบการนำเสนอและเนื้อหาของพระมหาสมปอง ซึ่งแตกต่างจากชมรมรุ่นเก่า ซึ่งมีทั้งความพึงพอใจและไม่พึงพอใจ เกิดจากรสนิยมของผู้รับสารทั้งสองกลุ่ม ทั้งรสนิยมทางธรรมและรสนิยมทางโลก และพระมหาภูติชัย วชิรเมธี นั้นท่านได้ทำการสื่อสารกับวิทยุรุ่นที่เริ่มสนใจในพระพุทธศาสนา เนื่องจากพระมหาภูติชัย วชิรเมธี จะทำการพิจารณาผู้รับสารที่เป็นวิทยุรุ่นว่ามีต้นทุนทางธรรมะมากน้อย

เพียงใด จึงปรับเปลี่ยนเนื้อหาและการเผยแพร่ศาสนาตามพื้นฐานของผู้รับสารที่เป็นวัยรุ่น ตั้งแต่ระดับเริ่มแรกที่มีต้นทุนทางธรรมะน้อย ไปจนถึงความต้องการเนื้อหาที่เข้มข้นอีกระดับ โดยการปรับเปลี่ยนให้ทันสมัย และสามารถเข้าใจลึกซึ้งได้เป็นอย่างดี (ช่อฟ้า เกตุเรืองโรจน์, 2553) กลวิธีทางภาษาและกลวิธีการนำเสนอ โดยกลวิธีทางภาษาที่ใช้มากที่สุดสามอันดับแรก ได้แก่ การใช้คำสัมผัสคล้องจองและการใช้ภาพพจน์ประเภทอุปมาและการเล่นคำประเภทคำซ้ำ ตามลำดับ ส่วนกลวิธีการนำเสนอที่ผู้เขียนใช้มากที่สุดสามลำดับ ได้แก่ การยกตัวอย่างประเภทวาตะของบุคคล การยกตัวอย่างประเภทพฤติกรรมหรือประสบการณ์ของบุคคลและการเปรียบเทียบ ตามลำดับ วิธีการที่ท่าน ว.วชิรเมธี ใช้ในการถ่ายทอดพุทธธรรมให้สอดคล้องกับบริบทของสังคมคือ การยกตัวอย่างประกอบประเภทเหตุการณ์ซึ่งจำแนกเป็น 3 กลุ่ม คือ บริบทภาพรวมของสังคม บริบทเหตุการณ์รายวัน และบริบทเหตุการณ์ทางประวัติศาสตร์ รูปแบบการถ่ายทอดของท่าน ว.วชิรเมธี นั้นเน้นการถ่ายทอดพุทธธรรมให้สอดคล้องกับบริบทของสังคมให้ความสำคัญโดยเน้น การถ่ายทอดให้ร่วมสมัย ประกอบด้วยการใช้ภาษาต้องเป็นภาษาของคนร่วมสมัย จำนวนการเขียนเข้าใจง่าย การยกตัวอย่างเป็นการยกตัวอย่างที่สมจริง ใกล้ตัว และตัวตนของผู้เขียนเป็นคนร่วมสมัยใช้ประสบการณ์ตรงเพื่อถ่ายทอดพุทธธรรมอย่างถึงแก่น

ข้อค้นพบการเผยแพร่ธรรมะของพระนักเทศน์พบว่า พระนักเทศน์มีการปรับรูปแบบ (form) ของการสื่อสารค่อนข้างมาก เช่นการใช้ภาษา ท่วงท่าลีลา รูปแบบการนำเสนอ เพื่อให้เข้าถึงและเอาใจวัยรุ่นมากขึ้น ซึ่งการปรับตัวในลักษณะนี้มีมาก่อนและจากพระนักเทศน์รุ่นก่อน ดังตารางจะเห็นได้ว่า พระพยอม กัลยาโณ ที่มีการปรับปรุงรูปแบบให้ทันสมัยเข้าถึงกลุ่มผู้ฟัง แต่พระนักเทศน์ทั้งสองรูปนี้ได้มีการปรับเนื้อหา (content) ในระดับที่ต่างกัน คือ พระมหาวุฒิชัย วชิรเมธี มีการปรับเนื้อหาแต่ยังคงแก่นเอาไว้ในระดับมาก ส่วนพระมหาสมปอง ตาลปุตฺโต มีการปรับเนื้อหาค่อนข้างมาก ทำให้เหลือความเป็นเนื้อหาทางธรรมที่บางลงดั่งนั้น การปรับเนื้อหาเป็นข้อดีที่สามารถเข้าถึงกลุ่มวัยรุ่นได้มากขึ้น แต่หากการปรับนี้เน้นความสำคัญไปที่เนื้อหาเพื่อเอาใจวัยรุ่นเพียงฝ่ายเดียว จะส่งผลไปยังรุ่นหลัง แก่นของพุทธศาสนาอาจจะเลือนหายไป จึงเป็นสิ่งที่พระนักเทศน์รุ่นใหม่พึงระวังมากขึ้นในอนาคต

6.2.2 ศึกษาการถอดรหัสของวัยรุ่นที่มีต่อการสื่อความหมายของพระนักเทศน์ที่ปรับเปลี่ยนรูปแบบการสื่อสารเพื่อให้สอดคล้องกับวัยรุ่นในปัจจุบัน

การถอดรหัสของวัยรุ่นที่มีต่อการสื่อความหมายของพระนักเทศน์จำเป็นนั้น เพศ อายุ การศึกษา และลักษณะทางครอบครัว และบุคคลที่ใกล้ชิดและประสบการณ์ทางศาสนา ส่งผลให้กลุ่มตัวอย่างนั้นมีความสนใจ และไม่สนใจนั้นต่างกัน สิ่งที่สำคัญที่สุดคือ บุคคลที่ใกล้ชิดและประสบการณ์ทางศาสนา นั้นทำให้ต้นทุนทางธรรมะของแต่ละคนไม่เท่ากัน กระบวนการรับรู้และ

การตีความ ของวัยรุ่นจะเห็นได้ว่าการวิเคราะห์เชิงวัฒนธรรม ประสบการณ์ทั้งทางประสบการณ์ชีวิตและจากประสบการณ์จากสื่อมวลชนนั้นมีการเชื่อมโยงประสบการณ์ทางวัฒนธรรมมาใช้ในการตีความการสื่อสารของพระนักเทศน์จากสื่ออยู่เสมอ และส่งผลให้กลุ่มตัวอย่างที่ทัศนคติเกี่ยวกับพระพุทธศาสนาที่ต่างกัน คุณลักษณะนิสัยของวัยรุ่นนั้นมีความหลากหลายและแตกต่างกัน ทัศนคติเป็นในทางบวกและทางลบ โดยจะให้หลักการคิด ชอบสังคมอยู่รวมกลุ่มกับคนหมู่มากปรับตัวเข้ากับสภาพแวดล้อมได้ ภูมิหลังครอบครัวไม่เกี่ยวข้องกับความสนใจด้านพระพุทธศาสนาของวัยรุ่น วัยรุ่นสนใจประเด็นเนื้อหาในเรื่องของความรัก ปัญหาของความรัก พระคุณพ่อแม่ เพราะเป็นเรื่องที่สามารถเข้าถึงวัยรุ่นได้เป็นอย่างดี วัยรุ่นเป็นช่วงหัวเลี้ยวหัวต่อมันจะสนใจและใส่ใจในเรื่องของเพศตรงข้ามและเป็นวัยที่ต้องการคนเข้าใจ ดังนั้นเรื่องของความรักจึงเป็นประเด็นที่วัยรุ่นกลุ่มให้ความสนใจเป็นพิเศษ ไม่ใช่เพียงเรื่องความรักที่วัยรุ่นสนใจเพียงเท่านั้นแต่เรื่องครอบครัวก็มีเช่นกัน เนื่องจากวัยรุ่นเป็นวัยที่คิดคะนองทำให้จิตใจพ่อแม่ ทำให้วัยรุ่นคิดว่าพ่อแม่ไม่เข้าใจจึงทำให้เกิดการทะเลาะเบาะแว้งในครอบครัว จึงทำให้วัยรุ่นอยากจะหาทางออกหรือคนที่เข้าใจ (รัศมี วงษ์เศรษฐกมล, 2552) การเปิดรับสื่อธรรมะของพระมหาวุฒิชัย วชิรเมธี พบว่ากลุ่มตัวอย่างมีการเปิดรับสื่อธรรมะจากพระมหาวุฒิชัย วชิรเมธี ได้แก่ ด้านแรงบันดาลใจ ด้านการได้รับความพึงพอใจ ความรู้สึกดี ด้านการเข้าใจสังคมและวัฒนธรรม วิถีปฏิบัติ การเรียนรู้เกี่ยวกับตนเอง การหลบหนีหรือผ่อนคลาย การติดตามเหตุการณ์ การติดต่อสัมพันธ์และการมีส่วนร่วม

ในด้านของรูปแบบและปรับเนื้อหาให้ทันสมัย เข้าถึงกลุ่มวัยรุ่นด้วย แรงจูงใจ ความต้องการ ความคาดหวัง ในการสื่อสารเพื่อการเผยแผ่ศาสนาในครั้งนี้ของพระนักเทศน์ เนื่องจากประสบการณ์ความเชื่อที่วัยรุ่นคิดว่าศาสนาเป็นเรื่องของคนแก่ เป็นเรื่องที่น่าเบื่อ และเป็นเรื่องที่ห่างไกลกับตนเอง พระนักเทศน์จะต้อง ใช้แรงจูงใจ ความต้องการ ความคาดหวัง ฯลฯ อันเป็นลักษณะทางจิตวิทยาของบุคคล มีส่วนในการเลือกใช้ การเลือกรับรู้ ของวัยรุ่นให้เกิดประโยชน์ต่อการสื่อสารเพื่อเผยแผ่พุทธศาสนาในครั้งนี้ ด้วยกลยุทธ์การใช้ภาษา โดยการภาษาที่เข้าใจง่าย ใช้ทั้งภาษาที่เป็นทางโลกที่วัยรุ่นใช้กันและภาษาทางธรรม ที่ใช้ในพระพุทธศาสนาและกลุ่มวัยรุ่นนั้นสามารถเข้าใจได้สามารถเข้าใจในความหมายของภาษานั้นได้เลยโดยไม่ต้องตีความภาษาที่วัยรุ่นนิยมใช้โดยภาษาวัยรุ่นเป็นภาษาที่เรียบง่าย ไม่หวือหวา ลึกซึ้ง สั้นๆ ได้ใจความ โดยใช้ทั้งภาษาที่เป็นทางโลกที่วัยรุ่นใช้กันและภาษาทางธรรม เปลี่ยนภาพลักษณ์ให้ทันสมัยการเปลี่ยนแปลงภาพลักษณ์ในกลยุทธ์การใช้ภาษาได้เนื่องจากการเปลี่ยนแปลงรูปแบบเดิมของการเทศนาจากที่พุทธศาสนิกชนต้องเข้าวัดเพื่อฟังธรรมแต่เมื่อยุคสมัยการนำเนื้อหาของเพลงที่กำลังเป็นที่นิยมของวัยรุ่นนั้นเข้ามาร่วมเนื้อหาในการเทศนา แต่ท่านก็ยังคงหลักธรรมคำสอนของพระพุทธศาสนา เช่นเดิม ทำให้กลุ่มวัยรุ่นใกล้ชิดศาสนาสามารถถอดรหัสและตีความได้ในทิศทางเดียวกันอีกทั้งยัง

ตีความเรื่องสถานที่จากการเข้าวัดฟังธรรมเช่นเดิมเป็นสามารถเข้าถึงพระพุทธศาสนาได้จากช่องทางอื่นๆ ที่พระท่านได้เปลี่ยนแปลงให้เข้าถึงกลุ่มเป้าหมายได้มากขึ้นกลุ่มวัยรุ่นไม่ต้องการรูปแบบเดิมในการเข้าวัดฟังธรรมจึงเรียกรื่องความเป็นส่วนตัวในการเข้าถึงพระพุทธศาสนาคือ ไม่กำหนดรูปแบบหรือเนื้อหาที่เป็นแบบเดิม สนใจในเรื่องของการปรับเปลี่ยนรูปแบบเนื่องจากผู้ที่เข้าวัดส่วนมากจะเป็นผู้เฒ่าผู้แก่พาลูกหลานแล้ววัดจึงส่งผลให้เกิดช่องว่างระหว่างวัย เด็กชอบเล่นสนุก แต่เมื่อเข้าวัดต้องสงบนิ่งและสำรวมจึงเป็นเหตุให้ภาพลักษณ์ของการใช้ภาษานั้นดูไม่ทันสมัย ดังนั้นการเปลี่ยนภาพลักษณ์ให้ดูทันสมัยสามารถเข้าถึงกลุ่มผู้รับสารที่เป็นวัยรุ่นได้อย่างดีเนื่องจากการปรับเปลี่ยนให้ทันสมัยนั้นสามารถเปลี่ยนทัศนคติให้สนใจศาสนาได้เป็นอย่างดี การแสดงออกทาง อวัจนภาษาด้วยอากัปกริยา/การแสดงท่าทาง อาจจะมีการปรับเปลี่ยนรูปแบบใหม่ให้ทันสมัย สร้างแรงดึงดูดแก่ผู้รับสารให้สนใจในการเทศนา ดังนั้นความมีชื่อเสียง และภาพลักษณ์ของพระนักเทศน์นั้นสำคัญในการสร้างความสนใจแก่ผู้รับสารที่เป็นวัยรุ่นเป็นอย่างมาก แต่อย่างไรก็ดีพระนักเทศน์ต้องคงความน่านับถือและน่าเลื่อมใสไว้ได้เป็นอย่างดีเนื่องพระสงฆ์ครองสมณะเพศจึงต้องสำรวมไม่แสดงอากัปกริยา/ท่าทางที่ไม่เหมาะสม และลีลาในการบรรยายมีเอกลักษณ์เป็นของตนเอง พร้อมใบหน้าที่ยิ้มแย้มในขณะที่บรรยายธรรมประกอบเนื้อหา อีกทั้งยังใช้เสียงสูงเสียงต่ำ สร้างการรับรู้และความสนใจแก่ผู้รับสาร ท่าทางลีลา ที่สำรวม ยังคงภาพลักษณ์ของตัวแทนพระพุทธศาสนาที่สืบทอดต่อกันมา กลวิธีเล่นคำ/ผสมคำ/คำแสดง/ภาษาวัยรุ่น เป็นภาษาที่วัยรุ่นใช้กันอย่างแพร่หลายเหมือนเป็นการสนทนาที่ไม่แบ่งว่าเป็นการสื่อสารระหว่างพระกับวัยรุ่น อีกทั้งยังผสมคำศัพท์ทั้งภาษาไทยและภาษาอังกฤษให้ดูทันสมัยไม่ให้ดูเหมือนว่าพระจะต้องเทศนาด้วยภาษาบาลีสันสกฤตเพียงอย่างเดียว แต่การเล่นคำผสมคำนั้นก็ไม่ได้ดูหวิ้อหวาเล่นคำ

จ น เ ก กิ น ใ ป

การเสนอคำศัพท์ภาษาบาลีพร้อมด้วยคำที่เข้าใจง่าย ไม่ใช่ศัพท์วิชาการ การนำเนื้อหาของเพลงที่วัยรุ่นรู้จักและเป็นที่ยอมรับมาสอดแทรกเนื้อหาและยกตัวอย่างทำให้เรื่องที่วัยรุ่นกลุ่มห่างไกลศาสนาไม่สนใจฟัง หันกลับมาทำความเข้าใจในเนื้อหามากขึ้นและทำให้ง่ายต่อการสื่อความหมายในการเทศนา เล่าเรื่องนั้นเป็นเรื่องสั้น ๆ ไม่ทำให้น่าเบื่อ ให้แก่งคิดหลักคำสอนแฝงไปด้วยสาระผสมกับหลักคิดในทางธรรมทำให้วัยรุ่นใกล้ชิดศาสนาสามารถตีความและเข้าใจได้เป็นอย่างดี ธรรมชาติของวัยรุ่นนั้นไม่ชอบอะไรที่ยาว ๆ น่าเบื่อ ท่านจึงทำการผสมผสานระหว่างธรรมะและเรื่องเล่าเข้าด้วยกัน และเป็นเรื่องเล่าที่วัยรุ่นสามารถเข้าใจได้ในทันทีเพราะเป็นเรื่องที่เกี่ยวกับวัยรุ่นโดยตรงเช่นเรื่องความรักทำให้โดยใจวัยรุ่น ทั้งสนุกสนาน ให้ความบันเทิงอีกทั้งยังสร้างการจดจำได้เป็นอย่างดี อธิบาย ทำให้ผู้รับสารเกิดจินตภาพสามารถเข้าใจเรื่องราวได้อย่างรวดเร็วในการอธิบายหัวข้อนั้น ยกตัวอย่าง การยกตัวอย่าง มาใช้ในการเทศนา ทำให้นึกภาพตามไม่ยุ่งยากเข้าใจ

ได้ ในการยกตัวอย่างนั้นเป็นเรื่องที่เกี่ยวกับวัยรุ่นโดยตรง ทำให้สื่อความหมายได้ตรงกัน และสถานการณ์ปัจจุบันในเรื่องที่วัยรุ่นสนใจจึงเกิดการรับรู้และสามารถฟังอย่างสนุกสนาน เข้าใจได้ง่าย มีคติเตือนใจ/คำคม สร้างความตั้งในสนใจฟังอีกทั้งยังสามารถจดจำสิ่งที่เทศนาพร้อมทั้งนำไปปฏิบัติเป็นแง่คิดให้กลุ่มวัยรุ่นใกล้ชิดศาสนานำไปใช้และถ่ายทอดต่อได้ และด้วยการสร้างรูปแบบการนำเสนอ รูปแบบเข้าใจง่าย ด้วยรูปแบบที่ไม่เป็นทางการ ทำให้ผู้รับสารรู้สึกผ่อนคลาย และพร้อมที่จะเรียนรู้ทำความเข้าใจกับเนื้อหา เป็นการลดช่องว่างระหว่างพระนักเทศน์กับวัยรุ่น การมีส่วนร่วม การมีส่วนร่วมในการเทศนาในแต่ละครั้งนั้นเป็นเรื่องที่ดี ทำให้ไม่่วงในช่วงระยะเวลาที่นาน สามารถปรับเปลี่ยนและสร้างความเข้าใจได้ดี การมีส่วนร่วมในกิจกรรมเสริมสร้างความทรงจำได้ดีกว่าการท่องจำหรือการนั่งฟังเพียงอย่างเดียว ภาพนิ่ง/เสียง/ดนตรี/ภาพยนตร์ประกอบสามารถทำให้เข้าใจในเนื้อหาที่บรรยายและมีอารมณ์คล้อยตาม ทำให้เกิดความสนใจและเข้าถึงต่อเรื่องที่กำลังพูดถึง (ชีวีวรรณ เสมาทอง, 2551) ความพึงพอใจของพุทธศาสนิกชนที่มีต่อรูปแบบการสื่อสารของพระราชธรรมนิเทศ (พระพะยอม กัลยาโณ) สมรส พุทธศาสนิกชนมีความพึงพอใจต่อรูปแบบการถ่ายทอดธรรมะอย่างไม่เป็นทางการ คือการเทศน์ด้วยภาษาที่เข้าใจง่าย ชัดเจน แฝงข้อคิดพร้อมบอกแนวปฏิบัติ มีการใช้มุขตลกทำให้ธรรมะเป็นเรื่องสนุก ไม่รู้สึกเบื่อ เนื้อหาที่ถ่ายทอดคือการใช้ธรรมะประยุกต์กับข่าวสารหรือเรื่องราวที่เกิดขึ้นในปัจจุบัน การแสดงธรรมที่เป็นธรรมะชีวิต เกี่ยวข้องกับชีวิตประจำวัน มีการนำข้อมูลอื่น ๆ มาประกอบเนื้อหาตามสถานการณ์ที่เปลี่ยนแปลงไป และสื่อที่พุทธศาสนิกชนมีความพึงพอใจคือวีซีดี เทปธรรมะ วิทยุ วารสาร นิตยสาร หนังสือพิมพ์ สิ่งพิมพ์ด้านธรรมะ

การถอดรหัสของวัยรุ่นที่มีต่อการสื่อความหมายของพระนักเทศน์จำเป็นต้องวิเคราะห์ผู้รับสารโดยส่วนใหญ่แล้ว เภทท์ที่ซ่อนอยู่เบื้องหลังแต่ละแนวทางนั้นจะวางอยู่บนทัศนคติต่อผู้รับสารที่ได้กล่าวถึงไปแล้ว 2 ประเภท คือ

(1) “ผู้รับสารคือใคร” เป็นผู้ดู ผู้ชม เป็นกลุ่มสาธารณะ (ที่นำสื่อไปใช้ในการสร้างพลังเพื่อการเปลี่ยนแปลงต่าง ๆ) เป็นกลุ่มมวลชนที่แตกแยกกระจายเป็นตลาดของผู้บริโภค (คนที่จะมีสื่อใช้ก็คือคนที่มีอำนาจการซื้อ) เพศ อายุ การศึกษา และลักษณะทางครอบครัว และบุคคลที่ใกล้ชิดและประสบการณ์ทางศาสนา ส่งผลให้กลุ่มตัวอย่างนั้นมีความสนใจ และไม่สนใจนั้นต่างกัน สิ่งที่สำคัญที่สุดคือ บุคคลที่ใกล้ชิดและประสบการณ์ทางศาสนา ส่งผลให้กลุ่มตัวอย่างที่ทัศนคติเกี่ยวกับพระพุทธศาสนาที่ต่างกัน

(2) คนเราทำพฤติกรรมเนื่องมาจากมูลเหตุผลักดันแบบใด เช่น จากปัจจัยภายใน (Endogeneous Factor) อันเป็นคำอธิบายมาจากจิตวิทยา (เช่น ความต้องการ แรงจูงใจ ความคาดหวัง ทัศนคติ ความสนใจ ฯลฯ) หรือมาจากปัจจัยภายนอก (Exogeneous Factor) อันเป็น

คำอธิบายมาจากวิชาสังคมวิทยา (เช่น เพศ อายุ รายได้ อาชีพ ฯลฯ เป็นตัวกำหนดการเข้าถึงสื่อและการใช้สื่อ)

จากแนวคิดเบื้องหลังที่ยกตัวอย่างนี้ จะเป็นฐานคติที่อยู่เบื้องหลังวิธีการวิจัยรับสารแบบต่าง ๆ ที่จะกล่าวต่อไป คือ

(3) การใช้ปัจจัยด้านประชากรเป็นตัวแปร (Demographic Approach/SES) การวิเคราะห์ผู้รับสารแบบนี้ เป็นวิธีการที่ใช้ในระยะเริ่มแรกและเป็นที่ยอมรับโดยทั่วไป เนื่องจากมีการนำมาใช้อย่างแพร่หลาย วิธีนี้จะใช้ตัวแปรที่เป็นคุณสมบัติทางประชากรของผู้รับสาร คือ เพศ อายุ รายได้ การศึกษา ฯลฯ มาเป็นตัวแปรเพื่อวิเคราะห์ว่า ในการเปิดรับและใช้สื่อของกลุ่มคนที่มีคุณสมบัติทางประชากรที่แตกต่างกัน จะมีลักษณะเป็นอย่างไร แนวคิดที่อยู่เบื้องหลังของวิธีการที่ใช้ในระยะเริ่มแรกและเป็นที่ยอมรับโดยทั่วไป เนื่องจากมีการใช้อย่างแพร่หลาย วิธีนี้จะใช้เป็นตัวแปรที่เป็นคุณสมบัติทางประชากรของผู้รับสาร คือ เพศ อายุ รายได้ การศึกษา ฯลฯ มาเป็นตัวแปรเพื่อวิเคราะห์ว่า ในการเปิดรับและใช้สื่อของกลุ่มคนที่มีคุณสมบัติทางประชากรที่แตกต่างกัน จะมีลักษณะเป็นอย่างไร แนวคิดที่อยู่เบื้องหลังการวิเคราะห์ผู้รับสารแบบนี้ คือหลักการที่ว่าคนเราทำพฤติกรรมตามแรงผลักดันจากภายนอก (Exogeneous Factors) และพฤติกรรมโดยส่วนใหญ่ของเราจะเป็นไปตามแบบฉบับที่สังคมวางเอาไว้ เช่น คนรุ่นไหนควรจะทำพฤติกรรมอย่างไร และสังคมทั่ว ๆ ไปมักจะกำหนดให้บุคคลที่มีคุณสมบัติประชากรแตกต่างกันมีแบบแผนพฤติกรรมที่แตกต่างกัน

จากหลักการดังกล่าวข้างต้นรวมถึงผลการศึกษาแนวคิดการเข้ารหัสการสื่อสารของพระนักเทศน์มีการปรับตัวด้านการสื่อสารต่อวัยรุ่น และถอดรหัสของวัยรุ่นที่มีต่อการสื่อความหมายของพระนักเทศน์ที่ปรับเปลี่ยนรูปแบบการสื่อสารเพื่อให้สอดคล้องกับวัยรุ่นในปัจจุบัน กระบวนการสื่อสารธรรมนิเทศของพระนักเทศน์ที่ปรับตัวเพื่อให้กับวัยรุ่นที่มีความแตกต่างกันทางด้านต้นทุนทางธรรมะ วัยรุ่นจะมีการรับรู้กระบวนการปรับตัวของพระนักเทศน์อย่างไร และพระนักเทศน์จะมีกระบวนการสื่อสารที่ลงตัวอย่างไรกับวัยรุ่น ได้ดังนี้

1. พระนักเทศน์ในปัจจุบันจะต้องเข้าใจถึงลักษณะและธรรมชาติของวัยรุ่นด้วยการศึกษา พฤติกรรม ความสนใจ และสื่อที่เข้าถึงกลุ่มเป้าหมายที่เป็นวัยรุ่นในปัจจุบัน

2. ข้อจำกัดของสื่อแต่ละชนิดมีทั้งข้อดีและข้อเสีย จึงความเลือกเนื้อหาที่เข้ากับบริบทของสื่อแต่ละชนิดเนื่องจากสื่อมีข้อจำกัดที่ต่างกัน ดังนั้นจะต้องศึกษาระยะยาวว่าพฤติกรรมการเปิดรับสารของกลุ่มผู้ชมได้เปลี่ยนแปลงไปหรือไม่ รวมทั้งสามารถศึกษาแบบแผนการใช้สื่อ (Media Use) กับเงื่อนไขทางสังคมของผู้รับสารแต่ละกลุ่มได้อีกด้วย

3. กลยุทธ์การสื่อสาร

3.1 ด้านการออกแบบสาร ประเด็นเนื้อหา การเลือกเนื้อหา นั้นจะต้องสอดคล้องกับบริบทสังคมในปัจจุบัน ว่าวัยรุ่นนั้นให้ความสนใจเรื่องใดมากที่สุด แล้วจึงจัดการออกแบบเนื้อหาให้สอดคล้องกับวัยรุ่นเพื่อเป็นการสื่อสารได้ตรงกับวัตถุประสงค์ในการเผยแพร่ธรรมะ

3.2 กลยุทธ์การใช้ภาษา การใช้ภาษาที่เข้าใจง่าย เนื่องจากภาษาทางโลกและภาษาทางธรรม มีความแตกต่างกันโดยสิ้นเชิง ทำให้วัยรุ่นไม่สนใจในความหมายของภาษาทางธรรม ที่เป็นภาษาบาลี สันตกถุฑ ทำให้เกิดช่องว่างในการสื่อสาร ดังนั้น พระนักเทศน์จำเป็นต้องคำนึงถึงการใช้ภาษาเป็นอย่างมาก โดยใช้ภาษาที่เข้าใจง่ายต่อวัยรุ่น และสอดแทรกภาษาทางธรรมเข้าไปด้วยเพื่อความคงอยู่ของภาษาหลักที่ทำการสื่อสาร หากใช้ภาษาที่ทันสมัยเพียงอย่างเดียวจะทำให้หลุดแก่นของพระพุทธศาสนาและวัยรุ่นไม่สามารถเข้าใจถึงหลักธรรมคำสอน จะต้องเน้นให้เห็นถึงคุณค่าของการเผยแพร่ศาสนาและการนำไปใช้ต่อไป การเปลี่ยนภาพลักษณ์ให้ทันสมัย นั้นสำคัญต่อการเผยแพร่ศาสนากับวัยรุ่นเป็นอย่างมากเนื่องจากวัยรุ่นบางกลุ่มนั้นมีทัศนคติว่า พุทธศาสนาเป็นเรื่องของปู่ย่า ตายาย จึงทำให้ภาษาลักษณะ เก่าเชยน่าเบื่อ พระนักเทศน์ควรเปลี่ยนภาพลักษณ์ว่า พุทธศาสนาเป็นเรื่องที่ใกล้ตัว เป็นเรื่องของการดำรงชีวิต และการใช้ชีวิตประจำวันของทุกคน สามารถปรับใช้ได้อยู่ตลอดเวลา ทั้งในละคร เพลง ที่เป็นเรื่องใกล้ตัวจะทำให้พุทธศาสนาเป็นเรื่องที่ทันสมัยและนำไปใช้ได้ทันที

3.3 การแสดงออกทางอวัจนภาษา อาทิ ปกิริยา/การแสดงท่าทางของพระนักเทศน์ จะต้องสร้างความน่าสนใจ และดึงดูดกลุ่มวัยรุ่นให้สนใจในหัวข้อที่ทำการบรรยาย การเดิน การยืน เพื่อประกอบการบรรยาย อีกทั้งยังคงความเป็นสมณะเพศ โดยการไม่แสดงลักษณะท่าทางจนเกินความพอดีในการบรรยาย และลีลาในการบรรยายท่วงท่า การผายมือ หรือการแสดงออกนั้น จะต้องใช้ประกอบการบรรยาย ในการเข้าถึงอารมณ์และความมีส่วนร่วมในเนื้อหา แต่ละครึ่ง ทำให้ไม่น่าเบื่อ และให้ผู้ฟังเกิดความสนใจ การใช้น้ำเสียงที่สูง และต่ำ เพื่อแสดงออกถึงความรู้สึกร่วมกับเนื้อหาเหล่านั้น และความมีขีดจำกัดไม่แสดงออกมากเกินไป

3.4 กลวิธี การเล่นคำ/พสมคำ/คำแสดง/ภาษาวัยรุ่น นั้นจะทำให้วัยรุ่นเข้าถึงความหมายของการสื่อสารได้มาก เนื่องจากภาษาทางธรรมเป็นภาษาเฉพาะ หรือเรื่องของพุทธศาสนานั้นเป็นเรื่องที่เข้าใจยากการใช้เล่นคำ/พสมคำ/คำแสดง/ภาษาวัยรุ่นนั้นเข้าถึงวัยรุ่นได้เป็นอย่างดี โดยเฉพาะคำที่กำลังเป็นที่นิยมในช่วงระยะเวลานั้นที่กำลังเป็นกระแส จะเชื่อมโยงระหว่างพระนักเทศน์และวัยรุ่นได้ง่ายยิ่งขึ้น ด้านการเล่าเรื่อง เป็นอีกหัวข้อที่วัยรุ่นสนใจ เนื้อหาที่ใช้ในการเล่าเรื่องจะต้องเป็นเรื่องที่ใกล้ตัววัยรุ่นมากที่สุดและสามารถทำความเข้าใจในเนื้อหาของเรื่องนั้นได้ในทันที เป็นการเล่าเรื่องจากประสบการณ์จริง หรือจากเรื่องที่ต้องการยกตัวอย่างให้วัยรุ่นเข้าใจ

ก็ได้เช่นกัน การอธิบายและยกตัวอย่างนั้นใช้สำหรับการที่พระนักเทศน์ได้เทศนาในเรื่องที่เข้าใจยาก การอธิบายจึงเป็นอีกหนึ่งกลวิธีที่จะต้องใช้ในการสื่อสารกับวัยรุ่นเนื่องจากภาษาทางเป็นเรื่องของนามธรรมดังนั้นจึงควรอธิบายให้เป็นรูปธรรมในเรื่องที่ยากต่อความเข้าใจ มีคติเตือนใจ/คำคมที่นิยมมากในกลุ่มวัยรุ่นปัจจุบัน เนื่องจากเนื้อหา หรือข้อความที่มีจำนวนมากทำให้วัยรุ่นไม่สนใจ ดังนั้นพระนักเทศน์จึงควรมีคติเตือนใจ หรือคำคม ที่สั้นและสามารถเข้าใจถึงความหมายได้เลยโดยไม่ต้องตีความ สั้น ได้ใจความละนำไปใช้ได้ ง่ายต่อการจดจำ นั้นสามารถเข้าถึงกลุ่มวัยรุ่นได้เป็นอย่างดี

3.5 สร้างรูปแบบการนำเสนอ ในรูปแบบเข้าใจง่ายไม่เป็นทางการและพิธีการมากเกินไปทำให้วัยรุ่นรู้สึกอึดอัดและไม่ผ่อนคลาย การมีส่วนร่วมในการบรรยายทำให้วัยรุ่นนั้นได้มีปฏิสัมพันธ์และตื่นตัวในการฟังอีกทั้งการมีส่วนร่วมทำให้เกิดประสบการณ์และง่ายต่อการจดจำมากยิ่งขึ้น แต่ควรพิจารณาปฏิริยาของผู้รับสารว่าต้องการมีส่วนร่วมหรือไม่ต้องการมีส่วนร่วมเพื่อก่อให้เกิดประสบการณ์ทางศาสนาที่ดี และการใช้ภาพนิ่ง/เสียง/ดนตรี/ภาพยนตร์ประกอบ เป็นการช่วยทำให้ผู้รับสารเข้าใจมากยิ่งขึ้นและมีรูปแบบที่หลากหลายในการบรรยายธรรมเทศนาที่มีรูปแบบที่ทันสมัยเข้าถึงกลุ่มวัยรุ่นในปัจจุบันได้เป็นอย่างดี

นอกจากกลยุทธ์ด้านการสื่อสารแล้วนั้นพระนักเทศน์ ยังต้องนำคำสอนเรื่อง อภัยราชกุมารสูตร (พระไตรปิฎก เล่มที่ -13) พระสูตรที่กล่าวถึงการกล่าววาจาของพระพุทธเจ้า ที่สามารถนำมาเป็นแบบอย่างในการเผยแผ่ศาสนาได้ดังนี้

วาจาที่ไม่จริง/ไม่แท้ ไม่ประกอบด้วยประโยชน์ วาจานั้นไม่เป็นที่รัก/ไม่เป็นที่ชอบใจของผู้อื่น – ตถาคตไม่กล่าววาจานั้น

วาจาที่จริง/ที่แท้ ไม่ประกอบด้วยประโยชน์ วาจานั้นไม่เป็นที่รัก/ไม่เป็นที่ชอบใจของผู้อื่น – ตถาคตไม่กล่าววาจานั้น

วาจาที่จริง/ที่แท้ ประกอบด้วยประโยชน์ วาจานั้นไม่เป็นที่รัก/ไม่เป็นที่ชอบใจของผู้อื่น – ตถาคตย่อมรู้กาลที่จะพยากรณ์วาจานั้น

วาจาที่ไม่จริง/ไม่แท้ ไม่ประกอบด้วยประโยชน์ แต่วาจานั้น เป็นที่รัก/เป็นที่ชอบใจของผู้อื่น – ตถาคตไม่กล่าววาจานั้น

วาจาที่จริง/ที่แท้ ไม่ประกอบด้วยประโยชน์ แต่วาจานั้นเป็นที่รัก/เป็นที่ชอบใจของผู้อื่น – ตถาคตไม่กล่าววาจานั้น

วาจาที่จริง/ที่แท้ ประกอบด้วยประโยชน์ วาจานั้นเป็นที่รัก/เป็นที่ชอบใจของผู้อื่น – ตถาคตย่อมรู้กาลที่จะพยากรณ์วาจานั้น

จากอภัยราชกุมารสูตร นั้น พระนักเทศน์จะต้องคำนึงถึงการสอนว่า เรื่องที่ใช้ในการสอนนั้น ควรควรวินิจฉัยว่า 1. การงดเว้นจากการพูดเท็จ 2. งดเว้นจากการพูดส่อเสียด 3. งดเว้นจากการพูดคำหยาบ 4. งดเว้นจากการพูดเพื่อเจ้อ ในการพูดทุกอย่างต้องคิด แม้ว่าเรื่องนั้นจะจริง มีประโยชน์ และถูกต้อง คือมีสติตลอดเวลา ถ้าไม่จริง และ/หรือ ไม่มีประโยชน์ ก็ไม่ควรพูด เพื่อเป็นหลักในการสอนและเผยแผ่ศาสนาต่อไป

6.3 ข้อเสนอแนะ

6.3.1 ข้อเสนอแนะทั่วไป

6.3.1.1 การศึกษาการเข้าถึงของพระนักเทศน์ในครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ทำการศึกษาพระนักเทศน์ที่มีชื่อเสียงและใช้รูปแบบการสื่อสารที่หลากหลายผ่านสื่อต่าง ๆ ในระยะเวลาของการศึกษานั้นการวิจัยในครั้งนี้จึงทำให้เห็นเพียงการสื่อสารเผยแพร่ธรรมของ พระมหาวิจิตร วชิรเมธี และพระมหาสมปอง ตาลปุตฺโต เท่านั้น เพื่อให้เห็นถึงการเข้าถึงสภรรมนิเทศควรรศึกษาพระนักเทศน์รูปอื่นเพิ่มเติม

6.3.1.2 สำหรับพระนักเทศน์ที่ต้องการสื่อสารกับวัยรุ่น วัยรุ่นมีความเปลี่ยนแปลงทางด้านอารมณ์และจิตใจ ชอบเข้ากลุ่ม ต้องการความยอมรับและการมีส่วนร่วม ต้องการพื้นที่ทั้งโลกแห่งความจริงและโลกเสมือน ดังนั้นการจะสื่อสารกับวัยรุ่น ได้อย่างมีประสิทธิภาพนั้น จะต้องศึกษาและเข้าใจในบริบทของวัยรุ่น และเข้าถึงรูปแบบการสื่อสาร ที่มีหลากหลายช่องทาง ทั้งรูปแบบและเนื้อหา จะต้องเป็นเรื่องที่วัยรุ่นให้ความสนใจเป็นเรื่องที่ใกล้ตัว และทันสมัย โดยเชื่อมโยงแก่นของพระพุทธศาสนาให้เข้ากับยุคปัจจุบันที่มีการเปลี่ยนแปลงด้านเทคโนโลยีตลอดเวลา

6.3.1.3 องค์กรภาครัฐและเอกชน ควรให้ความสนใจ มีการกระตุ้นกระบวนการให้ความรู้เกี่ยวกับศาสนาแก่วัยรุ่น ในการใช้สื่อใหม่ในทางสร้างสรรค์ รวมทั้งชี้ให้เห็นถึงความสำคัญของการนำไปใช้ในชีวิตประจำวัน เพื่อสร้างต้นทุนทางธรรมะและกระตุ้นค่านิยมที่ดีต่อวัยรุ่น

6.3.1.4 กลุ่มวัยรุ่นผู้นำทางด้านศาสนา การใช้สื่อมีผลต่อการปรับเปลี่ยนมุมมอง และสามารถสร้างรูปแบบหรือวิถีคิดให้แก่วัยรุ่นด้วยกันในปัจจุบัน สร้างเครือข่าย กิจกรรม ที่ทันสมัยแต่ยังคงรักษาแก่นของพระพุทธศาสนาต่อไป

6.3.2 ข้อเสนอสำหรับการวิจัยครั้งต่อไป

3.2.1.1 การใช้สื่อของพระนักเทศน์มีรูปแบบที่หลากหลายและเข้าถึงกลุ่มเป้าหมายหลายกลุ่ม ดังนั้นการศึกษาวิจัยครั้งต่อไปควรเลือกสื่อที่สามารถจำแนกกลุ่มเป้าหมายได้อย่างชัดเจน

3.2.2.2 การวิจัยศึกษาในครั้งนี้ ได้ศึกษาการถอดรหัสของวัยรุ่น โดยใช้ตัวแทนของกลุ่มตัวอย่างเท่านั้น ดังนั้นควรศึกษากลุ่มตัวอย่างเพิ่มเติมเพื่อพัฒนารูปแบบการสื่อสารพระพุทธศาสนา ให้เข้าถึงกลุ่มวัยรุ่นได้อย่างมีประสิทธิภาพมากขึ้น





บรรณานุกรม

บรรณานุกรม

ภาษาไทย

- กาญจนา แก้วเทพ. (2554). *สื่อเก่า สื่อใหม่ ใจเชื่อมร้อย*. กรุงเทพฯ: ห้างหุ้นส่วนจำกัดภาพพิมพ์.
- กาญจนา แก้วเทพ และทิมัมพร เอี่ยมเรไร. (2554). *สื่อ ศาสนา กีฬา*. กรุงเทพฯ: สำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย (สกว.).
- กิตติ กันภัย. (2542). *สื่อกับศาสนา โลกของสื่อ ลำดับที่ 3*. กรุงเทพฯ: ที.พี.พรินท์.
- เบญจพร ปัญญาขง. (2553). *การทบทวนองค์ความรู้เรื่องการตั้งครุฑในวัดรุ่น*. นนทบุรี: สำนักงานกองทุนสนับสนุนการส่งเสริมสุขภาพกลุ่มที่ปรึกษากรมสุขภาพจิตกระทรวงสาธารณสุข.
- พจนารถ สุพรรณกุล. (2557). *การเผยแพร่พระพุทธศาสนากับเทคโนโลยีสารสนเทศ*. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย.
- พระมหาวุฒิชัย วชิรเมธี (วุฒิชัย วชิรเมธี). (2552). *ธรรมะหลับสบาย* (พิมพ์ครั้งที่ 30). กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์ อมรินทร์.
- สมเด็จพระพุทธโฆษาจารย์ (ป.อ. ปยุตโต). (2551). *พุทธวิธีในการสอน*. กรุงเทพฯ: สหมิตรพรินต์ติ้ง แอนด์พับลิชชิ่ง.
- อรวรรณปิลันธน์โอวาท. (2554). *การสื่อสารเพื่อการโน้มน้าวใจ*. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

หนังสือพิมพ์

- ประพันธ์พงษ์ เวชชาชีวะ. (2557, 27 กันยายน). *วัยรุ่นกับปัญหาสังคมไทยในปัจจุบันและอนาคต.. แนวหน้า*, น. 2.
- ลิขิต ธีรเวคิน. (2546, 14 สิงหาคม). *บทบาทของศาสนาพุทธในสังคมใหม่. ผู้จัดการ*, น. 5.
- ศันสนีย์ เสถียรสุด. (2548, 26 กุมภาพันธ์). *นักธรรม โลกมาตา. กรุงเทพธุรกิจ*, น. 7.

นิตยสาร

- พระไพศาล วิสาโล. (2558). *เทคโนโลยีในทัศนะของพุทธศาสนา. นิตยสารCHIP ศาสนา, 10(3)*,

เว็บไซต์

ศูนย์วิจัย กรุงเทพฯ โพลล์. (2558). *ที่พึ่งใจทางวัยรุ่น*. สืบค้น 7 มกราคม 2558, จาก

<http://research.bu.ac.th/poll/result/oll/287.php?pollID=97>

งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

กรกนก กลมรัตน์. (2550). *บทบาทของอินเทอร์เน็ตในการเผยแพร่พระพุทธศาสนาสำหรับเด็กและเยาวชน ศึกษาเฉพาะกรณีเว็บไซต์พลังจิต* (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต).

กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

กสิณเทพ คุณาเจริญ. (2546). *วิเคราะห์เนื้อหารายการ “ตามหา...แก่นธรรม”* (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต). กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.

จิราพร เนติธาดา. (2553). *วิธีการถ่ายทอดธรรมะของหลวงพ่อบุชา สุภทโท* (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต). กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

ฉวีมนต์ สุขไพบูรณ์. (2553). *การประยุกต์แนวคิดการตลาดเพื่อสังคมในการเผยแพร่ธรรมะกรณีศึกษา พระมหาวิมลชัย วชิรเมธี* (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต). กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

ชยุตรา สิริไกรวัฒนาวงศ์. (2541). *พฤติกรรม การเปิดรับ การคาดหวังประโยชน์และความพึงพอใจของผู้่านนิตยสารแนวธรรมะและแนววิถีปฏิบัติ* (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต). กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

ชลธิชา ชูชาติ. (2552). *กระบวนการสร้างสารของพระมหาสมปอง ตาลปุตโต ในรายการธรรมะเดลิเวอรี่* (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต). กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

ช่อฟ้า เกตุเรืองโรจน์. (2553). *กระบวนการและกลวิธีการสื่อสารเพื่อถ่ายทอดพุทธธรรมในหนังสือธรรมะของท่าน ว.วชิรเมธี* (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต). กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

ชัชฎาภรณ์ ศิลปะสุนทร. (2546). *บทบาทของโทรทัศน์ในการเผยแพร่พุทธศาสนาภายหลังการปฏิรูปสื่อในมุมมองของผู้เชี่ยวชาญ* (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต). กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.

ชีวีวรรณ เสมาทอง. (2551). *ความพึงพอใจของพุทธศาสนิกชนที่มีต่อรูปแบบการสื่อสารของพระราชธรรมนิเทศเมธี (พระพยอมกัลยาโณ)* (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต).

กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช.

- ฉมพรี เหล่าวิเศษกุล. (2547). การศึกษากลไถกภาษาเทศนาของพระปัญญาอันตภิกขุและพระพยอม
กัลยา โณ (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต). กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
- คริณ จักรพันธุ์ อินทร์อุดม. (2555). การเผยแผ่พระพุทธศาสนาของพระสงฆ์ไทยผ่านสื่อใหม่:
กรณีศึกษาเว็บไซต์ธรรมะทูเคย์คอกคอม (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต). เชียงใหม่:
มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.
- ทัศนีย์ เจนวินิจสุข. (2548). ความสามารถด้านการสื่อสารของพระพิศาลธรรมพาทิ (พระพยอม
กัลยา โณ) กับการระดมพลังการพัฒนาชุมชน (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต).
กรุงเทพฯ: สำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย (สกว.).
- ทิพย์ชล เทพรังศิริกุล. (2553). การวิเคราะห์สื่อและการสร้างสารที่ใช้ในการเผยแผ่หลักธรรมทาง
พุทธศาสนา กรณีศึกษาเปรียบเทียบแม่ชีคันสนีย์ เสถียรสุด กับพระมหาสมปอง
तालปุดโต (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต). กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
- นวฤทธิ เอ็บอิม. (2540). แนวทางการสร้างความเชื่อของนักโหราศาสตร์ผ่านสื่อสิ่งพิมพ์ ในบริบท
ทางโหราศาสตร์และทางธุรกิจ (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต). กรุงเทพฯ:
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- บุศยรัตน์ แก้วไพฑูรย์. (2537). การศึกษาบทบาทมหาวิทยาลัยในการเผยแผ่พระพุทธศาสนาและ
พัฒนาจริยธรรมแก่นักศึกษาในมหาวิทยาลัยของรัฐ ศึกษากรณีชุมชนพุทธศาสตร์
(วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต). กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
- ปนัดดา นพพานวัน. (2533). การศึกษากระบวนการสื่อสารเพื่อเผยแผ่ธรรมะของสถาบันสงฆ์
ไทย (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต). กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ปรีชญา พุทธิโชติ. (2541). สังคมประกิต การเปิดรับข่าวสาร และความเชื่อทางไสยศาสตร์ของนิสิต
นักศึกษาระดับอุดมศึกษาในเขตกรุงเทพมหานคร (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต).
กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ปุ่นยง ชูติมา. (2543). ปรัชญาการสื่อสารในธรรมสารของพุทธทาสภิกขุ (วิทยานิพนธ์ปริญญา
โทมหาบัณฑิต). กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ผกาพร ชันธรุจิ. (2550). การตัดสินใจเลือกชมรายการพุทธศาสนาของวัยรุ่นชาวพุทธ (สารนิพนธ์
มหาบัณฑิต). กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยมหิดล.
- พระมหาบุญไทย ปุณฺณมโน (ด้วงวงศ์). (2553). ศึกษาการเผยแผ่พระพุทธศาสนาโดยการใช้
เทคโนโลยีของคณะสงฆ์ไทยในปัจจุบัน (ปริญญาโทมหาบัณฑิต).
กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย.

- พระมหาเจียง ช่วยสุมาน. (2553). *จริยธรรมตามหลักพระพุทธศาสนาในเพลงสลา คุณวุฒิ* (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารธุรกิจ). กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- พุดธิรัตน์ กมลชัยสกุล. (2550). *รูปแบบการสื่อสารธรรมะเพื่อเยาวชนผ่านเว็บไซต์* (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารธุรกิจ). กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ภาวิณีวัชร ประเสริฐชัย. (2553). *การสื่อสารและการใช้ประโยชน์จากเทคโนโลยีสารสนเทศ ในเว็บไซต์พระพุทธศาสนา* (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารธุรกิจ). กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- มณฑาวดี พุดเกิด. (2539). *ความสัมพันธ์ระหว่าง การเปิดรับสื่อสารมวลชน ความเชื่อทางศาสนา และความทันสมัยของนิสิตนักศึกษาในระดับอุดมศึกษาในเขตกรุงเทพมหานคร* (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารธุรกิจ). กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- มุกิตา เจิงกลิ่นจันทร์. (2550). *การสื่อสารเพื่อการเผยแผ่ธรรมะของพระสงฆ์ ตามความต้องการของนิสิตมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์* (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารธุรกิจ). กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.
- รองรัตน์ ถิรนนท์. (2549). *กระบวนการผลิตและปัจจัยที่มีผลต่อกระบวนการผลิตรายการศาสนาทางโทรทัศน์* (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารธุรกิจ). กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- รัตนวดี เทพช่วยสุข. (2539). *การรับรู้ของชาวพุทธต่อภาพลักษณ์ของพระสงฆ์ กับการนำเสนอผ่านสื่อมวลชน* (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารธุรกิจ). กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- รัศมี วงษ์เศรษฐกุล. (2552). *พฤติกรรมกรเปิดรับสื่อธรรมะจากพระมหาจุฬาลงกรณ วชิรเมธี ของประชาชนในเขตกรุงเทพมหานคร* (สารนิพนธ์). กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
- วรภัค ชัยมหาวงศ์. (2543). *การเปิดรับข่าวสารเกี่ยวกับสงฆ์และศรัทธา ของประชาชนในเขตกรุงเทพมหานคร* (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารธุรกิจ). กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ศาวดี วิสารทวิศิษฏ์. (2555). *ความสัมพันธ์ระหว่างการเปิดรับสื่อธรรมะกับความรู้เกี่ยวกับหลักคำสอนความเชื่อในพระพุทธศาสนา และการกระทำความดีตามแนวพระพุทธศาสนาของประชาชนในเขตกรุงเทพมหานคร* (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารธุรกิจ). กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยกรุงเทพ.

- สิริลักษณ์ ศรีจินดา. (2553). *การใช้วาทศิลป์ทางภาษาเพื่อทราบถึงการเผยแพร่ธรรมะของพระมหาวุฒิชัย วชิรเมธี ผ่านสื่อสารมวลชน* (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารธุรกิจ). กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- สุทัศน์ โจทย์กระโทก. (2539). *ทัศนของพระสงฆ์ในกรุงเทพมหานครต่อการเสนอข่าวสาร ทางพุทธศาสนาของสื่อมวลชน* (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารธุรกิจ). กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- อัศววัฒน์ สิงห์ชู. (2553). *วิเคราะห์บทเพลงธรรมะตามแนวคำสอนของท่านพุทธทาสภิกขุ ประพันธ์โดย ศิลปินวงจิววัน* (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารธุรกิจ). กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
- อัญชิสา วิไลรัตน์. (2552). *การเปิดรับและการใช้ประโยชน์จากข่าวสารความรู้ด้านพุทธศาสนาของเยาวชนที่เข้าร่วม “เครือข่ายเยาวชนเผยแพร่ธรรม” จังหวัดเชียงใหม่* (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารธุรกิจ). เชียงใหม่: มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.
- อารียา ทวีศักดิ์สกุล. (2544). *การวิเคราะห์เนื้อหาและรูปแบบรายการธรรมะทางโทรทัศน์ พ.ศ. 2542* (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารธุรกิจ). กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.



ภาคผนวก

แบบทดสอบเรื่องต้นทุนทางธรรมะของวัยรุ่น

ตอนที่ 1 ลักษณะทั่วไปของผู้ตอบแบบทดสอบ

ชื่อ-สกุล.....

เพศ

ชาย หญิง อายุ.....ปี

ระดับการศึกษา

ประถมศึกษา มัธยมศึกษา ปวช. ปวส.

ระดับปริญญาตรี อื่นๆ.....

ที่พักอาศัย

อาศัยอยู่กับบิดา-มารดา อาศัยอยู่คนเดียวตามลำพัง อาศัยอยู่กับญาติ

อาศัยอยู่กับเพื่อน อื่นๆ.....

ความถี่ในการเข้าวัด.....ครั้ง ต่อ 1 ปี

ตอนที่ 2 แบบทดสอบความรู้เบื้องต้นเกี่ยวกับพุทธศาสนา

- พระพุทธเจ้าทรงประสูติที่เมือง “กบิลพัสดุ์” ซึ่งในปัจจุบันอยู่ในเขตประเทศใด
 - อินเดีย
 - เนปาล
 - ศรีลังกา
 - ปากีสถาน
- เหตุใดเจ้าชายสิทธัตถะจึงทรงตัดสินใจออกบวช
 - ทรงได้ยินเสียงเทวดามาคิดพิณให้ฟัง และร้องขอให้พระองค์ออกบวช
 - ทรงสำเร็จฉาน 8 จนเข้าใจสังขารที่แท้จริงของชีวิต
 - ทรงเห็นเทวดาทิ้งสี่คือ คนแก่ คนป่วย คนตาย และนักบวช
 - ทรงต้องการบรรลุเป็นศาสดาผู้ยิ่งใหญ่ที่สุดในโลก

3. เหตุใดเจ้าชายสิทธัตถะจึงทรงเลิกทอดอาหาร
 - ก. เพราะหากอดต่อไปจะต้องเสียชีวิตอย่างแน่นอน
 - ข. เพราะเทวดามาม่าบังคับให้เลิก
 - ค. เพราะทดลองแล้วพบว่าเส้นทางที่ตึงเกินไปไม่สามารถช่วยให้ดับทุกข์ได้
 - ง. เพราะพบว่าการกินดื่มให้เต็มที่น่าจะเป็นหนทางในการดับทุกข์ที่ดีกว่า
4. ข้อใดคือสิ่งที่พระพุทธเจ้าทรงตรัสรู้
 - ก. หนทางในการสร้างความเท่าเทียมกันในสังคม
 - ข. หนทางในการดับทุกข์
 - ค. หนทางในการเข้าไปอยู่ร่วมเป็นหนึ่งเดียวกับพระเจ้า
 - ง. หนทางในการแสดงฤทธิ์ได้อย่างอัศจรรย์
5. ข้อใดกล่าวถูกต้องเกี่ยวกับลักษณะของพระพุทธเจ้า
 - ก. เป็นมนุษย์ธรรมดาผู้เกิดแก่เจ็บตาย แต่ดับทุกข์ได้โดยสิ้นเชิงแล้ว
 - ข. เป็นผู้วิเศษที่สำเร็จวิชาอมตะ มีชีวิตเป็นนิรันดร์
 - ค. เป็นฤๅษีผู้มากด้วยอิทธิฤทธิ์ สามารถแสดงปาฏิหาริย์ได้หลายอย่าง
 - ง. เป็นพระเจ้า ที่อวดารลงมาช่วยโลก
6. ข้อใดเป็นลักษณะเด่นของคำสอนในพุทธศาสนาที่ต่างจากศาสนาอื่น
 - ก. การยอมรับความมีอยู่จริงของเทวดา
 - ข. ทุกสิ่งในโลกล้วนเป็นอนัตตา ไม่มีตัวตนที่เที่ยงแท้ถาวร
 - ค. มนุษย์ในโลกล้วนเกิดมาเท่าเทียมกัน ไม่มีชนชั้นวรรณะ
 - ง. มนุษย์ทุกคนควรละชั่วและทำดี
7. พระพุทธเจ้าทรงตรัสรู้ในวันใด
 - ก. วันมาฆบูชา
 - ข. วันวิสาขบูชา
 - ค. วันอาสาฬหบูชา
 - ง. วันอัฐมีบูชา
8. พระพุทธเจ้าทรงแสดงธรรมข้อใดในการแสดงปฐมเทศนา
 - ก. กาลามสูตร
 - ข. สังคหวัตถุ 4
 - ค. มงคล 38 ประการ
 - ง. มรรคมีองค์ 8

9. ผู้ใดเป็นคนแรกที่ได้ดวงตาเห็นธรรมจากการแสดงปฐมเทศนาของพระพุทธเจ้า
- พระอัญญาโกณฑัญญะ
 - พระอัสสชิ
 - พระโมคคัลลานะ
 - พระสารีบุตร
10. ข้อใดเป็น “ปัจฉิมโอวาท” ที่พระพุทธเจ้าทรงแสดงธรรมเป็นครั้งสุดท้ายก่อนทรงปรินิพพาน
- จงละชั่ว ทำดี ทำจิตให้บริสุทธิ์
 - จงทำกิจทั้งปวงด้วยความไม่ประมาทเถิด
 - จงให้ทาน รักษาศีล เจริญภาวนา
 - จงพิจารณาว่า สังขารนี้ไม่เที่ยงหนอ เป็นทุกข์หนอ ไม่ใช่ตัวเราหนอ
11. ข้อใดกล่าวถูกต้องเรื่องการทำบุญโดยการ “ให้ทาน”
- การทำสังฆทาน ต้องทำโดยนำของใส่ถังและนำไปถวายพระที่วัดเท่านั้น
 - ยิ่งให้เงินเยอะเท่าไร ยิ่งได้บุญมากเท่านั้น
 - การให้ทาน หากให้โดยหวังผลตอบแทน จะไม่ได้บุญเลย
 - การให้อภัย ถือเป็นทานอย่างหนึ่งที่มีอานิสงส์มาก
12. บุคคลในข้อใดผิดศีลข้อ 1
- โน้ต พยายามกินยาม่าตัวตาย แต่ทำไม่สำเร็จ เพราะพอม่าห้ามไว้ได้ทัน
 - น้อย นิดยาม่าเพื่อฆ่าเชื้อ โรคให้กับคนไข้ที่ติดเชื้อไวรัส
 - นิด ขับรถทับงูตาย เพราะมองไม่เห็นงูตอนเลี้ยวข้ามถนน
 - หนึ่ง ชี้นิ้วเล็กลงปลาที่ว่ายอยู่ในตู้ เพื่อให้เซฟเอาไปทำเป็นอาหารมาให้ตนกินเดี๋ยวนี้
13. บุคคลในข้อใด ผีกลั่นจิตด้วยวิธี “วิปัสสนาภาวนา”
- ป๊อง นั่งหลับตานิ่งพิจารณาความไม่เที่ยงแท้ของสังขารร่างกาย
 - ใหม่ เดินจงกรมไปพร้อมกับบริกรรม “พุท โธ” ในใจ จนจิตนิ่งเป็นหนึ่งเดียวอยู่ตลอดเวลา
 - กัต เฟ่งซากศพ จนเกิดเป็นนิมิตภาพศพติดตา
 - แหว นั่งสมาธิจนมองเห็นอดีตชาติของตนเองได้
14. ข้อใดกล่าวไม่สอดคล้องกับแนวคิดเรื่อง “ไตรลักษณ์” ในพระพุทธศาสนา
- ร่างกายนี้ไม่มีความเที่ยงแท้ มีความแก่เต่าลงไปทุกๆวัน
 - ทุกคนเกิดมาย่อมต้อง เจ็บป่วย และตายไปในที่สุดทุกๆคน
 - ร่างกายนี้ไม่ใช่ของเรา เพราะเราไม่สามารถควบคุมไม่ให้มันแก่ ไม่ป่วย ไม่ตายได้เลย
 - เมื่อตายไป ร่างกายก็สูญสลายสิ้น แต่ดวงวิญญาณของเราจะยังคงอยู่เป็นนิรันดร์

15. ข้อใดคือ “สมุทัย” ตามหลักอริยสัจจ์ 4
- ชาติ ชรา มรณะ
 - ตัณหา 3
 - ไตรสิกขา
 - อภิัญญา 6
16. บุคคลในข้อใดปฏิบัติตนตามหลักเรื่อง “ทางสายกลาง” ในพระพุทธศาสนาได้อย่างถูกต้อง
- ป้อ พยายามทำความดีและชั่วอย่างเท่าเทียมกัน เพื่อให้เกิดความเป็นกลาง
 - ดึก นำเงินทั้งหมดที่ได้มาจากการทำงาน แบ่งครึ่งไว้ทำบุญเสมอ
 - เป้ พยายามทำตัวเป็นกลาง ไม่ฝักใฝ่ทั้งฝ่ายค้านและรัฐบาล
 - ห่ม่า มีมากก็ใช้มาก มีน้อยก็ใช้น้อย ตามความเหมาะสมของฐานะทางการเงินของตน
17. ข้อใดเป็นคำกล่าวที่ไม่ถูกต้องเกี่ยวกับเรื่อง “กรรม” ตามหลักพุทธศาสนา
- เวรย่อมระงับด้วยการไม่จองเวร
 - กรรมใดใครก่อ กรรมนั้นย่อมสนอง
 - สัตว์โลกทั้งหลาย ย่อมเป็นไปตามกรรม
 - ชะตาฟ้าลิขิตมา มนุษย์ใดจะกล้าฝ่าฝืน
18. “นาย ก. ทำบุญเลี้ยงเด็กพิการทุกเดือน แต่ก่อนที่นาย ก. จะตาย นาย ก. ทรมานมาก และใจคิดถึงแต่ภาพของตนเองที่เคยเตะสุนัขจนกระอักเลือดตายเพราะโมโหที่มากัดเด็ก” ตามหลักกรรมในพระพุทธศาสนา นาย ก. ตายแล้วจะไปที่ใด
- ไปสู่สุคติ เพราะชอบทำบุญเลี้ยงเด็กพิการทุกเดือน
 - ไปสู่สุคติ เพราะตอนเตะสุนัข เตะด้วยเจตนาว่าสังสารเด็กที่โดนสุนัขกัด
 - ไปสู่สุคติ เพราะเป็นการตายด้วยอุบัติเหตุ
 - ไปสู่สุคติ เพราะตอนก่อนตาย ระลึกถึงแต่กรรมไม่ดีที่ตนเองเคยทำมา
19. “ปู่ป่วยเป็นมะเร็งระยะสุดท้ายเจ็บปวดทรมานมาก คุณจึงบอกให้หมอดึงสายออกซิเจนออก เพื่อให้ท่านค่อยๆ ตายไปอย่างสงบ” พระพุทธศาสนาจะมีความเห็นเช่นใดกับการกระทำนี้
- เป็นบุญ เพราะมีจิตเมตตาช่วยให้ปู่ได้ตายอย่างมีความสุข
 - ไม่เป็นบาป เพราะให้หมอทำ ไม่ได้ทำด้วยตนเอง
 - ไม่เป็นบาป เพราะพยายามช่วยปู่อย่างสุดความสามารถแล้ว
 - เป็นบาป เพราะมีเจตนาจะทำให้ชีวิตนั้นตายไป

20. ข้อใดคือแนวคิดทางพระพุทธศาสนาที่ถูกต้อง เมื่อถึงวันเกิดของตนเอง
- ก. ทำบุญเยอะๆ เพื่อขอให้นับแต่วันเกิดปีนี้ไป มีแต่เฮงๆ รวยๆ
 - ข. ไหว้พระราหู เพื่อสะเดาะเคราะห์กรรมที่ตามมาจากปีที่แล้วให้หมดไป
 - ค. รู้สึกว่าวันนี้เราแก่ขึ้นอีกปีหนึ่งแล้ว ให้เร่งสร้างความดี และใช้ชีวิตอย่างไม่ประมาท
 - ง. ไปฉลองวันเกิดกับเพื่อนๆ เพราะเราไม่รู้จะตายเมื่อใด ต้องเร่งตัดดวงความสุขไว้
อย่าประมาท



ประวัติผู้เขียน

ชื่อ-นามสกุล

กุลธิดา ภูมิเหล่าแจ้ง

ประวัติการศึกษา

ระดับปริญญาตรี ศิลปศาสตรบัณฑิต (นิเทศศาสตร์)

สถาบันราชภัฏมหาสารคาม

ระดับปริญญาโท นิเทศศาสตรมหาบัณฑิต

(การประชาสัมพันธ์) มหาวิทยาลัยศรีปทุม

ตำแหน่งและสถานที่ทำงานปัจจุบัน

อาจารย์ประจำสาขาวิชานิเทศศาสตร์ คณะวิทยาการจัดการ
มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม